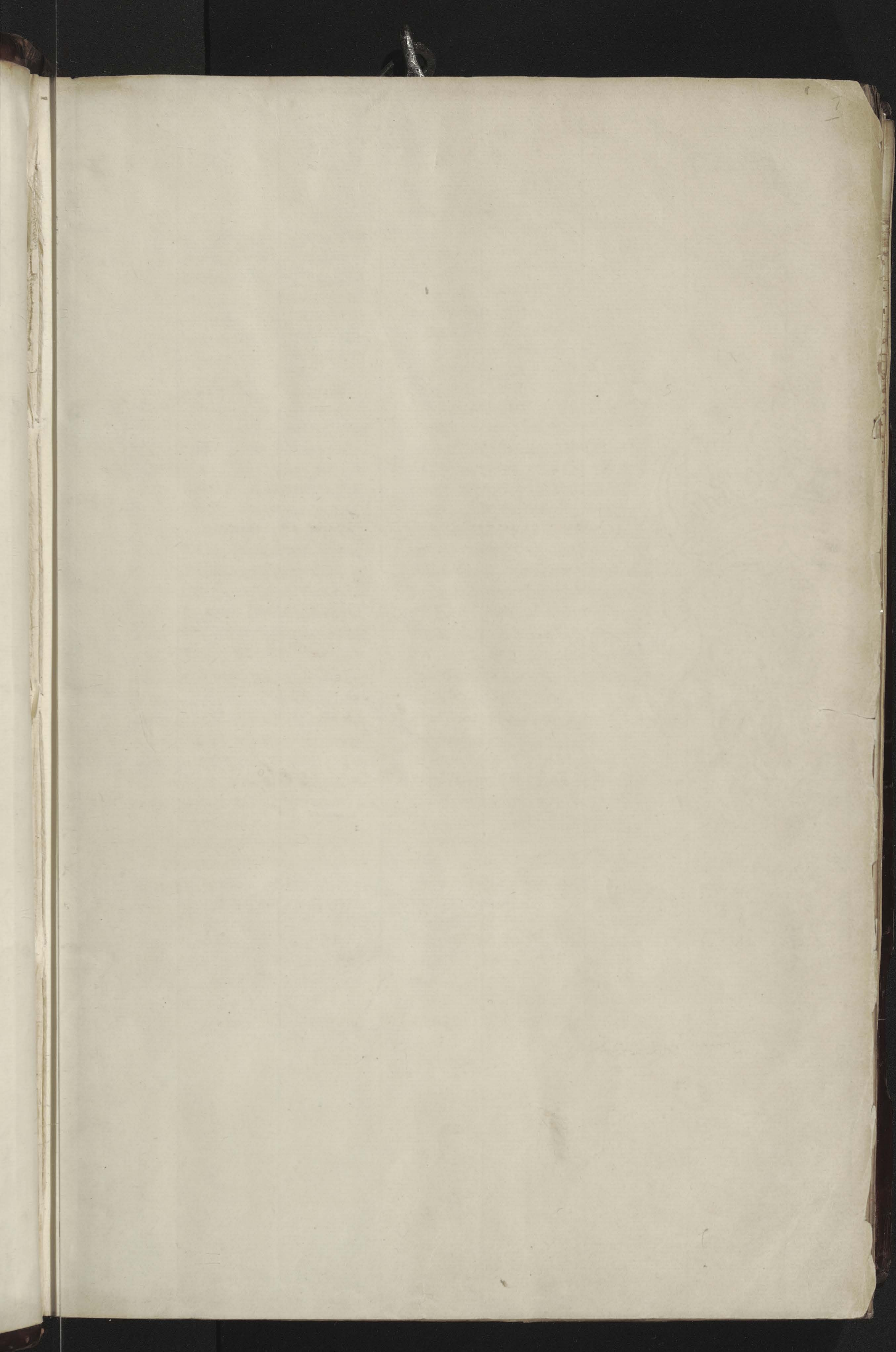
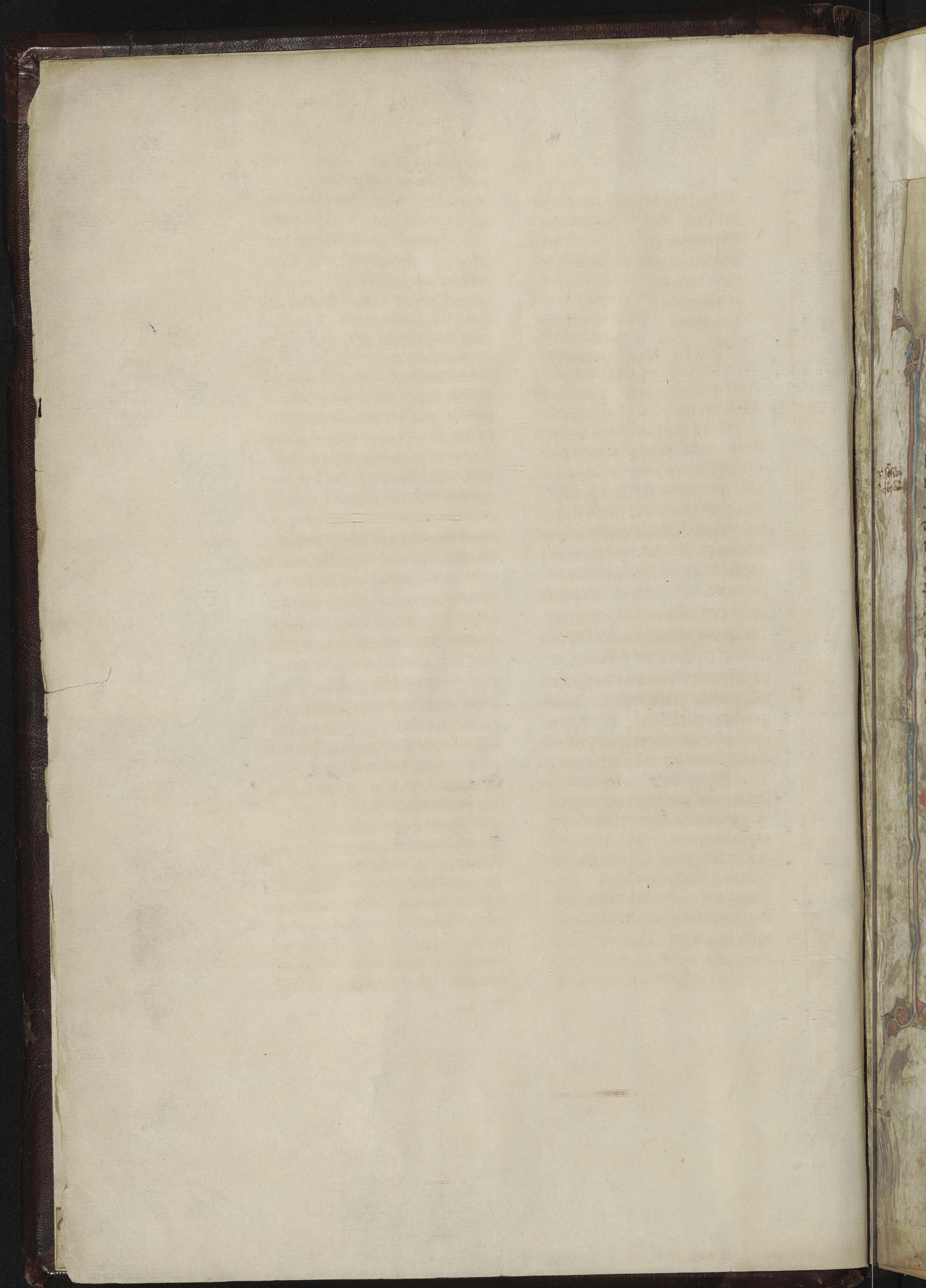
TEXTVS ARISTOTI
LIS

1525

Rękopis i jego oprawa zostały wyrestaurowane w r. 1932. (A.B.).

Libri Aristotelis iuxta indicem qui habetur in fine.

...unus agenda ... homines na
turaliter ... scire desiderant
... natura omnium autem est sensu
... dilectio preter enim
... utilitatem propter se
... ipsos diliguntur et ma
... xime aliorum qui
... Non enim solum
... ut agamus sed et nichil agere deben
tes ipsum videre pre omnibus ut di
cam aliis eligimus. Causa autem
est quia hic maxime sensuum cognoscere
nos facit et multas differencias demon
strat. Animalia quidem igitur natura sen
sum habencia fiunt. Ex sensu autem quorundam memoria non
insit quibusdam vero sit. Et propter hoc ista
alia quidem prudencia sunt alia vero
disciplinabiliora non potentibus me
morari. Prudencia quidem sunt sine
addiscere quecumque sonos audire non
potencia sunt ut apis et utique si aliquod
aliud genus animalium huiusmodi est. Addiscunt
autem quecumque cum memoria et hunc habent
sensum. Alia quidem igitur ymaginacio
nibus et memoriis vivunt. Experimenti
autem parum participant. Hominum autem
genus arte et racionibus. Fit autem
ex memoria hominibus experimentum.
Eiusdem namque rei multe memorie v
nius experiencie potenciam faciunt.
Et fere videtur sciencie et arti simile experimentum
esse. Hominibus autem sciencia et ars per
experiam evenit. Experiencia quidem enim
artem fecit. Sicut ait Polus recte
dicens sed inexperiencia casum. Fit
autem ars cum multis experimentali
bus conceptionibus una fit universalis et de
similibus acceptio. Acceptionem quidem
enim aliquam habere quia Callie et Socra
ti hac egritudine laborantibus
hoc contulit et ita multis singularium ex
perimenti est. Quod autem omnibus huiusmodi secundum autem
unam speciem determinatis hac egritudine
laborantibus contulit ut fleumaticis
aut colericis aut estu febricitantibus
artis est. Ad agere quidem igitur experiencia
nichil ab arte differre videtur. Sed et expertos
magis proficere videmus sine experiencia racionem
habentibus. Causa autem est quia experiencia
quidem singularium est cognitio, ars vero
universalium. Actus autem et omnes generaciones
circa singulare sunt. Non enim hominem me
dicans sanat nisi secundum accidens. Sed
Calliam aut Socratem aut aliquem
sic dictorum cui esse hominem accidit. Si igitur sine experi
mento sine quis racionem habeat et universale
quidem cognoscat in hoc autem singulare
ignoret multociens quidem curacione pec
cabit. Singulare namque magis
curabile est. Sed tamen scire et intelligere
magis arti quam experimento esse arbi
tramur. Et artifices expertis sapien
ciores esse opinamur. Aliud autem tamquam
secundum id quod est scire magis omne se
quatur sapiencia. Tamquam magis secundum
scire sapiencia omnibus sequatur. Hoc autem
est quia hii quidem causam sciunt isti vero non.
Experti quidem enim ipsum quia sciunt. Sed propter quid
nesciunt. Hii autem et propter quid et causam
cognoscunt. Unde et architectores circa
quodlibet honorabiliores et magis sci
re manu artificibus putamus et
sapienciores quia factorum causas sci
unt. Illi vero sicut quedam inanima
torum faciunt quidem non scientes autem
faciunt que faciunt ut ignis exurit.
Inanimata igitur quidem natura quadam
unumquodque horum facere sed manu ar
tifices propter consuetudinem tamquam
non secundum practicos esse sapienciores
sint sed secundum quidem racionem habent ipsi et
causas cognoscunt. Et totaliter sci

entis signum est posse docere et ob hoc artem
magis experimento scientiam esse existima
mus. possunt enim hii, et hii autem docere
non possunt. Amplius autem sensuum
nullum sapientiam esse ponimus
cum tamen hii singularium cognitiones
maxime proprie sint, sed propter quid de nullo
dicunt, ut propter quid ignis calidus, sed
quia calidus solum. Siquidem primum quidem
igitur verisimile est quamcumque artem invenientem
ultra communes sensus ab hominibus
mirari, non solum propter aliquam
inventorum utilitatem, sed sicut sapien
tem et ab hiis aliis differentem. Plu
ribus autem repertis artibus, et aliis
quidem ad necessaria, aliis vero ad intro
ductionem existentibus, semper tales illis
sapientiores esse arbitrandum est prop
ter quod illorum scientie ad usum non sunt.
Unde iam omnibus talibus institutis, que
non ad voluptatem neque ad necessita
tem scientiarum reperte sunt, et primum
in hiis locis ubi vacabant. Unde circa
egyptum mathematice artes primum consti
tute sunt. Ibi namque gens sacerdotum
vacare dimissa fuit. In moralibus
quidem igitur que sit artis et scientie differentia
et similium generum dictum est. Cuius
autem gratia nunc sermonem facimus
hoc est quod nominatam sapientiam esse pri
mas causas et principia existimant
omnes. Quare sicut dictum est prius
expertus quidem quibuscumque sensum haben
tibus sapientior esse videtur, artifex vero
expertis, architector autem manu
artifice, speculative autem magis
activis. Quod quidem igitur sapientia et circa
quasdam causas et principia sit
scientia manifestum est. Quoniam autem scientiam
hanc querimus, esse quales causas
et circa qualia principia scientia sapientia sit
hoc utique erit manifestum. Si itaque

incipiat aliquis ex[illegible]
piente hinc fo[illegible]
manifestius fiet [illegible]
sapientem omnia [illegible]
contingit acceptum [illegible]
scientiam eorum habentem [illegible]
lia cognoscere po[illegible]
hominibus noscere hic de [illegible]
Sentire enim omnium [illegible]
cile et non sophon. [illegible]
et magis causas docentem sapientem
esse omnem scientiam et scientiarum autem
eam que sui ipsius causa et sciendi gra
tia eligibilis est magis est sapientia
quam que eventuum gratia. Et prin
cipaliorem subministrante magis
esse sapientiam. Non enim ordinari sed sapi
entem ordinare oportet, nec hunc alio
sed ab hoc minus sapientem suadendum. Ta
les quidem igitur existimationes et tot de sa
pientia et sapientibus habemus. Horum autem
hoc quidem omnia scire universalem scientiam ma
xime habenti inesse necesse est; hic enim no
vit omnia aliqualiter subiecta. Fere
autem et difficillima sunt hominibus
ad cognoscendum que maxime sunt
universalia; plurimum namque a sensibus sunt remotis
sima. Scientiarum vero certissime sunt
que maxime primorum sunt. Nam que
sunt ex paucioribus certiores sunt ex
additione dictis, ut arismetica
geometria. At vero et doctrina
que causarum est speculativa magis;
namque hii docent qui causas de
singulis dicunt. Et noscere et scire
sui gratia maxime inest ei que ma
xime scibilis scientie. Nam qui scire
propter se desiderant ipsam maxime scientiam
maxime desiderabit. Talis autem est que
maxime scibilis. Maxime autem scibilia
et prima et cause; nam propter hec et ex
hiis alia dignoscuntur, sed non hec per

subiecta. Maxime vero principalis
scientiarum et magis principalis sub-
serviente que cognoscit cuius causa
sunt agenda singula. Hoc autem est bonum
uniuscuiusque. Totaliter autem optimum
in natura omni. Ex omnibus igitur que
dicta sunt in eandem cadit scientiam quesi-
tum nomen. Oportet enim hanc primorum
principiorum et causarum esse speculativam.
Et enim bonum et quod cuius gratia una causarum
est aliqua. Quia vero non activa
palam ex primum philosophantibus. Propter
admirari enim homines et nunc et primum
inceperunt philosophari. A principio quidem prom-
ptiora dubitabilium mirantes. deinde
paulatim sic procedentes et de maio-
ribus dubitantes. ut de lune pas-
sionibus et de hiis que circa solem et
astra et de universi generatione. Qui vero
dubitat et admiratur ignorare
videtur. Quare et philomites philosophus ali-
qualiter est. fabula namque ex miris con-
stituitur. Quare si ad ignoranciam
effugiendam philosophati sunt palam
quia propter scire studere persecuti sunt et non
usus alicuius causa. Testatur autem
ipsum quod accidit. Fere namque cunctis existen-
tibus que sunt necessariorum et ad volup-
tatem et ad productionem talis pru-
dencia inquiri cepit. Palam igitur
quia propter nullam ipsam querimus aliam
necessitatem. Sed ut dicimus homo liber qui
sui et non alterius causa propter quod et
iuste sic et hec sola libera est scientiarum.
Sola namque hec sui met causa est. Propter quod
iuste non humana putetur eius
possessio. Multipliciter namque hominum natura serva est.
quare secundum Symonidem solus quidem
deus hunc habet honorem. Virum vero
non dignum non querere que secundum se
est scientiam. Si autem dicunt illi quid
poete. quia divinum natum est invide-

re. in hoc contingere maxime videtur simile et infortu-
natos omnes superfluos esse. Sed nec
divinum invidum esse convenit. Sed secundum pro-
verbium multa mentiuntur poete. Nec
tali aliam honorabiliorem oportet exi-
stimare. Nam maxime divina et maxime
honoranda. Talis autem dupliciter utique
erit solum. Quam enim maxime deus
habet dea scientiarum est. et utique si qua sit di-
vinorum. Sola autem ista ambo hec sor-
tita est. Deus enim videtur causarum omnibus
esse et principium quoddam. Talem autem so-
lus aut maxime deus habet. Necessariores
quidem igitur omnes ipsa. dignior vero nulla.
Oportet tamen aliqualiter constituere ordinem
ipsius ad contrarium nobis earum que a principio
questionum. Incipiunt quidem enim ut dixi-
mus omnes admirari si ita habent. quemad-
modum automata mirorum speculantibus causam
aut circa solis conversiones aut dyametri
incommensurabilitatem. Mirum enim videtur esse
omnibus si quid non minimo non mensu-
ratur. Oportet autem in contrarium et ad dignius
secundum proverbium consummare quemadmodum et in hiis
cum didicerint. Nichil enim ita mirabitur vir
geometricus quam si dyameter com-
mensurabilis fiat. Que quidem igitur sit na-
tura scientie quesite dictum est et que sit intentio
quam oportet adipisci questionem et totam methodum.

Quoniam autem manifestum quia causarum
que a principio causarum oportet sumere
scientiam. Tunc enim scire dicimus unumquodque quando
primam causam cognoscere putamus.
Cause vero quadrupliciter dicuntur. quarum unam
quidem causam dicimus esse substantiam et quod quid e-
rat esse. Reducitur enim ipsum propter quid
primum ad rationem ultimam. Causa autem
et principium ipsum propter quid primum. Unam vero
materiam et subiectum. Tertiam autem unde principium
motus. Quartam vero causam ei oppositam
et quod est cuius causa et bonum. Finis
enim generationis et motus omnis hoc est.

sufficienter quidem de hiis speculatum
est in hiis que de natura. Acci-
piamus tamen et nobis priores ad
entium perscrutationem venientes et de
veritate philosophantes. Palam enim quia et
dicunt illi principia quedam et causas.
Supervenientibus quidem igitur erit aliquid pre
opere methodo que nunc. Aut enim al-
iquod cause genus inveniemus aut
modo dictis magis credemus. Primorum
igitur philosophantium plurimi solas eas que
in materie specie putaverunt omnium esse principia.
Ex quo enim sunt omnia entia
et ex quo fiunt primo et in quod corrumpuntur
ultimo, substantia quidem manente passio-
nibus vero mutata, hoc elementum et hoc
principium dicunt esse eorum que sunt.
Et propter hoc nec generari nichil putant nec
corrumpi, quasi tali natura quando deperdit
habitus istos, propter ea quod subiectum mane-
at Socrates ipse. Sic nec aliorum nichil.
Oportet enim esse aliquam naturam aut unam
aut plures, unde ex quibus fiunt alia,
illa conservata. Pluralitatem tamen et
speciem talis principii non idem omnes
dicunt. Sed Thales quidem talis sed philosophie
princeps aquam ait esse. Unde et
terram esse super aquam asserebat, forsan
opinionem hanc accipiens quia omnium
nutrimentum humidum videbat esse et ipsum
calidum et ex hoc fieri et ab hoc vivere. Ex
quo fit vero hoc est principium omnium. Propter
hoc igitur eam est accipiens existimationem
et quia omnium spermata naturam
habent humidam; aqua vero nature principium
est humidis. Sunt autem aliqui
qui antiquiores et multum ante eam
que nunc est generationem et primo theolo-
gizantes sic putant de natura
existimasse. Occeanum enim et Thetim
generationis parentes fecerunt, iuramentum
deorum aquam Stigem ab ipsis po-
etis vocatam. Honorabilius enim quod
antiquius, iuramentum autem quod honorabi-
lius. Si quidem igitur antiquior aliqua
ista et senior fuit de natura opi-
nio, forsan utique incertum erit. Et
Thales quidem secundum hunc modum pronunti-
asse dicitur de prima causa. Ypo-
nem quidem enim omnino non utique aliquis
dignificabit ponere cum hiis propter
sui intellectus vilitatem. Anaximenes
autem et Diogenes aerem priorem aqua
et maxime principium simplicium
corporum ponunt. Ypassus autem Me-
tapontinus et Eraclitus Ephesius ig-
nem. Empedocles vero quattuor, ad
dictis addens terram quartum. Ea namque dixit
semper manere et non fieri nisi pluralitate et
paucitate, congregata et disgregata in
unum et ex uno. Anaxagoras vero Cla-
zomenius, isto quidem etate prior, factis
vero posterior, infinita dixit esse princi-
pia. Fere enim omnia partium consimilium ut i-
gnem aut aquam ita generari et
corrumpi ait congregatione et disgregatione
solum, aliter autem nec generari nec cor-
rumpi sed permanere sempiterna. Ex
hiis quidem igitur solam quis causam in-
telliget eam que in materie specie dicitur.
Procedentibus autem sic, res ipsa viam
sibi fecit et querere coegit. Si
enim quam maxime omnis corruptio et
generatio ex aliquo uno aut pluribus,
quare hoc accidit et que causa? Non
enim utique facit ipsum subiectum trans-
mutare se ipsum. Dico autem velu-
ti nec lignum nec es alterutrum ipsorum
permutandi est causa, nec enim lignum
facit lectum nec es statuam, sed aliud
aliquod mutationis est causa. Hoc autem que-
rere est ut si nos dicamus, unde principium
motus. Qui igitur omnino qui tale a principio
viam tetigerunt et unum esse subiectum

semper conservata sicut nec Socratem dicimus fieri simpliciter cum fit bonus aut musicus nec corrumpi [illegible]

dixerunt. nichil difficultatis sibi et fecerunt. Quidam quidem unum omne dicentium. qui ab ea questione devicti ipsum unum immobile dicunt esse et naturam totam non solum secundum generationem et corruptionem. hoc etenim antiquum est et quod omnes esse confessi sunt. verum et secundum aliam mutationem omnem et hoc eorum est proprium. unum quidem solum dicentium ipsum esse nulli talem intelligere causam contingit nisi forte parmenidi huic intantum quod non solum unum sed et duas aliqualiter ponit esse causas. pluribus vero facientibus magis contingit dicere ut ipsum calidum et frigidum. aut ignem et terram utuntur enim quasi motivam habente natura igne aqua vero et terra et huiusmodi econtrario. Post hos autem et talia principia tamquam non sufficientibus existentibus generare naturam iterum ab ipsa veritate velut a[illegible] coacti.

Quod dictum est quesierunt principium sequens. nam bene et bonum hoc quidem eorum que sunt habere illa vero fieri forsan nec ignem nec terram nec aliud talium nichil neque verisimile est eam esse neque illos putasse existimare. neque iterum ipsi casui et fortune tantam committere rem bene habet. Intellectum autem dicens aliquis inesse quemadmodum in animalibus et in natura causam mundi et ordinis totius videtur apparuit prudens priores omnia preter existimans dicentes. Palam quidem igitur anaxagoram scimus hos sermones tetigisse. prius autem causam habuit hermotimus clazomenius. Quidam ergo sic opinantes simul ipsius bene causam principium existentium esse posuerunt et tale unde motus existentibus inest.

Suspicabitur autem utique aliquis quesivisse hesiodum et utique si quis alius amorem aut desiderium in existentibus quasi principium posuisset ut parmenides et enim hic temptans monstrare universi generationem. primum quidem ait deorum amorem fore providentem omnibus. hesiodus vero omnium primum chaos fuisse. deinde terram latam et amorem qui omnia condecet immortalia. quasi necessarium sit in existentibus esse causam que res ipsas moveat et congreget. Hos igitur quo oporteat distribuere de hoc quis primus liceat iudicare posterius. Quoniam autem et contraria bonis inesse videbantur in natura et non solum ordo et bonum sed et inordinatio et turpe et plura mala melioribus. et prava bonis. sic alter aliquis amorem induxit et litem singula singulorum causam horum. si quis enim assequatur et accipiat ad intellectum et non ad que balbutiat dicens empedocles. Inveniet amorem quidem causam esse agathorum litem vero malorum. quare si quis dixerit quodammodo dicere et primum dicere empedoclem bonum et malum principia forsan bene diceret si bonorum omnium ei bonum est causa malorum malum. Isti quidem igitur sicut diximus et usque ad hoc duas causas tetigerunt quas in physicis determinavimus. materiam et id unde motus obscure quidem et non manifeste. sed qualiter in bellis ineruditi faciunt. et enim illi circumducti sepe bonas plagas faciunt. at nec illi ex scientia. nec isti sunt assimilati scientibus dicere quod dicunt hiis et ei fere usi sunt nil nisi parum. Anaxagoras namque artificialiter ad mundi generationem utitur intellectu. Et quando dubitat quam ob causam ex necessitate est tunc attrahit ipsum. In aliis vero omnia magis causatur eorum que fiunt quam intellectum. Et empedocles plus quidem hiis utitur causis. sed tamen nec sufficienter in hiis invenitur quod confessum est. multis quidem in locis apud ipsum amor disgregat. lis autem congregat. Quando namque

hermotimus

esiodus primus

in elementa quod ipsum esse alterius distribui
tale ignis in unum et aliorum elementorum
singulas contrariatur. Cum autem iterum in
unum ab amore conveniunt necesse
rursum ut ex singulis particule segre
gantur. Empedocles quidem igitur preter
priores primus hanc causam dividens
induxit, non unum faciens motus princi
pium sed diversa et contraria. Amplius autem que
in materie specie dicuntur elementa quattuor primus dixit
non tamen utitur quattuor sed ut duobus e
xistentibus solum igne quidem secundum se op
positis vero quasi una natura et terra et aere et
aqua. Sumet autem utique aliquis id spe
culans ex verbis. Hic quidem igitur sicut
diximus sic et tot dixit principia. Leu
cippus vero et collega eius Democritus
elementa quidem plenum et inane dicunt esse
dicentes velud hoc quidem ens inane
quidem vero non ens. Horum autem plenum
quidem et solidum ens inane vero non ens
propter quod et nichil magis ens non ente esse
dicunt quia nec vacuum corpore. Causas autem
entium hec ut materiam. Et
quemadmodum unum facientes subiectam
substantiam alia passionibus eius generant
rarum et spissum principia passionum
ponentes. Eodem modo et hii differentias
causas aliorum esse dicunt. Has vero
tres dicunt esse figuram et ordinem et
positionem. Differre namque aiunt ens rismo et
dyathigi et tropi solum. Horum autem
rismos figura est et dyathigi ordo et
tropi positio. Differt autem a quidem ab n figu
ra, an vero a na ordine, z autem ab n
positione. De motu vero unde aut quomodo
inest existentibus et hii aliis et similiter ne
gligenter dimiserunt. De duabus
quidem igitur causis ut diximus in tantum vi
detur quesitum esse prius.

In hiis autem et ante hos vocati py
thagorici mathematica tangentes

primum ea produxerunt et in hiis nutri
ti horum principia omnium esse putaverunt.
Horum et quoniam numeri natura non sunt prima
et numeris videbantur multas speculari
similitudines existentibus et magis quam
in igne et aqua et terra, quia talis quidem
numerorum passio iustitia, talis autem anima
et intellectus, alia vero tempus et aliorum
ut est dicere unumquodque similiter. Amplius autem
et armonias in numeris speculantes
passiones et rationes quoniam et alia quidem
numeris videbantur secundum naturam omnem videbantur
assimilata esse, numeri autem omnis nature primi,
elementa numerorum existimaverunt elementa entium omnium esse
existimaverunt et totum celum et armo
niam esse et numerum et quecumque habebant
confessa monstrare et in numeris et in armo
niis ad celi passiones et partes et
ad ornatum totum hec colligen
tes adaptabant et si quid alicubi
deficiebat adnectebant ut ipsis
totum negotium esset connexum. Dico
autem puta quoniam perfectus denarius esse
videtur et omnem comprehendere numerorum naturam et
que secundum celum feruntur decem quidem esse
dicunt. Solum autem nonem manere
existentibus manifestis ideo antictha
nam decimam faciunt. De hiis autem
certius est in aliis a nobis determinatum. Sed
autem quod gratia sumemus hec ut acci
piamus et de hiis que ponunt esse principia
et quomodo in dictas cadunt causas.
Videntur igitur et hii numerum putare principium
esse et quasi materiam existentibus et quasi pas
siones et habitus. Numeri vero elementa par et im
par, aut horum hoc quidem finitum, illud vero in
finitum. Aliud vero unum autem ex hiis utrisque
esse et namque par esse et impar. Numerum vero ex
uno. Numeros autem sicut dictum est totum
celum. Eorundem autem alii decem di
cunt esse principia secundum coelementationem
dicta finitum et infinitum, impar et par

unum pluralitatem dextrum sinistrum masculi-
num et femininum quiescens motum
rectum curvum lucem tenebras bonum
malum quadrangulare longius altera
parte. Quemadmodum autem Almeon Crotoniates
suscipere videtur, et aut hic ab illis aut illi ab
hoc hunc sermonem acceperunt. Et
enim fuit etate Almeon sene exi-
stente Pictagora. Enuntiavit vero consimili-
ter his. Ait enim esse duo multa
humanorum dicens contrarietates non
sicut hii determinatas sed quaslibet
ut album nigrum dulce amarum
bonum malum magnum parvum. Hic quidem
indeterminate proiecit de ceteris. Pictagori-
ci vero et quot et que contrarietates e-
nuntiaverunt. Ab hiis quidem igitur ambobus tantum
est accipere quia contraria sunt existentium principia.
Quot vero ab aliis et que hec sunt
qualiter autem ad dictas causas contingit addu-
cere plane quidem non est dearticula-
tum ab illis. Videntur autem ut in materie specie elementa
ordinare. Ex hiis ut existentibus
constitui et plasmari dicunt substantiam.
Antiquorum quidem igitur et elementa plura
dicentium ex hiis sufficiens est intelligere
speculari. Sunt autem aliqui qui de
omni quasi una existente natura enuntiaverunt,
modo vero non eodem omnes nec ipsius bene nec
ipsius secundum naturam. Ad presentem
quidem igitur causarum perscrutationem nullatenus con-
gruit de ipsis sermo. Non
enim ut quidam physiologorum quidam qui
unum posuerunt ipsum ens tamen generant
quasi ex materia ex uno, sed alio modo hii in.
Illi namque motum apponunt ipsum ge-
nerantes esse, hii vero immobile dicunt
esse. Attamen tantum congruens est presenti speculatio-
ni. Parmenides quidem enim videtur unum
secundum rationem tangere, Melissus vero
ipsum secundum materiam. Quare et hic quidem finitum
ille vero infinitum id ait esse. Xenop-
hanes non primum horum unum dixit, Parme-
nides namque qui huius dicitur discipulus nichil
explanavit, nec de natura horum
neutrius visus est tangere, sed ad to-
tum celum respiciens ipsum unum
dixit esse deum. Hii quidem igitur sicut diximus
permittendi sunt ad presentem inquisi-
tionem. Duo quidem et penitus quidem
tamquam existentes parum agrestiores
Xenophanes et Melissus. Parmeni-
des autem magis videns visus
est dicere. Preter ens enim non ens nil
dignatus esse ex necessitate ens opi-
natur unum esse et aliud nichil, de quo
manifestius in physicis diximus.
Coactus vero apparentia sequi et unum
quidem secundum rationem, plura autem secundum sensum
opinans esse duas causas et duo
principia rursus ponit calidum et
frigidum ut ignem et terram dicens. Ho-
rum autem quidem secundum ens cali-
dum ordinat, alterum vero secundum non ens.
Ex dictis quidem igitur et de ratione consedenti-
bus iam sapientibus hec accepimus,
a primis quidem principium esse corporeum, a-
qua namque et ignis et alia similia
corpora sunt, et ab his quidem unum
ab illis vero plura principia corporea utrisque
tamen hec ut in materie specie ponentibus, a quibusdam
vero hanc causam ponentibus
et cum hac illam unde motus et hanc
ab his quidem unam ab illis vero duas.
Usque ad Ytalicos et absque illis me-
diocrius dixerunt alii de ipsis. At-
tamen ut diximus duabus sunt causis
usi et harum alteram unde motus hii quidem unam
illi vero duas faciunt illam unde mo-
tus. Pictagorici vero duo quidem
principia dixerunt, hoc autem addiderunt quod et proprium eorum
est quia finitum et infinitum non alias
quasdam putaverunt esse naturas ut
ignem aut terram aut aliquid

hoc eidem modo unum autem addiderunt

c. unum ipsum

tale sed infinitum ipsum bonum esse dicunt
de quibus principiis tantum. quapropter et naturam
esse substantiam omnium. De his quidem igitur hunc
enunciaverunt modum et de eo quod quid
est dicere ceperunt et diffinire valde autem
simpliciter tractaverunt. superficialiter enim
diffinierunt et cui primo inerat dictus
terminus hoc esse substantiam rei putaverunt ut si
quis existimet idem esse duplum et du-
alitatem eo quod primo inest duobus du-
plum. sed forte duplo et dualitati
non idem est esse. si autem non multa
ipsum unum erit quod contingit de pri-
oribus quidem igitur et aliis tot est accipere.

Post dictas vero philosophias Platonis
supervenit negotium in multis quidem
hos sequens alia vero et propria preter Ytali-
corum philosophiam habens. Etenim ex novo
consentiens Cratilo et Eraclitis opinionibus
quasi sensibilibus omnibus semper defluen-
tibus et scientia de his eis non existen-
te hec quidem et posterius ita suscepit. So-
crate vero de moralia negociante
et de tota natura nichil in hiis tamen
universale querente et de diffinitionibus primo intellec-
tum firmante illum suscipiens propter tale
putavit. quod de aliis hoc factum et non de
sensibilium aliquo impossibile namque communem
rationem esse alicui sensibilium semper transmu-
tantium. Hic itaque talia quidem entium
ydeas et species appellavit. sensibilia
vero preter hec et secundum hec dici omnia. Secundum
participationem enim esse multa univoco-
rum speciebus. participationem vero solum nomine
transmutavit. pictagorici quidem enim
existentia dicunt esse numerorum imitatione.
Plato vero participatione nomine transmu-
tans. participationem tamen aut imita-
tionem que sit utique specierum dimise-
runt in commune querere. Amplius et preter
sensibilia et species mathematica rerum in-
termedia dicit esse differentia a sen-

sibilibus quod sempiterna sunt
et immobilia. a speciebus autem eo quod hec
quidem multa quedam similia sunt species
autem ipsum unum unaquaque solum.

Quoniam autem species cause sunt aliis
illarum elementa omnium putavit entium
elementa esse. ut quidem igitur materiam
magnum et parvum esse principia. ut
autem substantiam unum. ex illis enim secundum partici-
pationem unius species esse numeros. unum tamen
substantiam et non aliquid aliud ens dici u-
num similiter pictagoricis dixit. Et numeros
esse causas aliis substantie similiter ut illi. pro infinito
autem ut uno dualitatem facere et
infinitum ex magno et parvo hoc proprium.
Amplius hic quidem numeros preter sensibilia
illi vero numeros esse dicunt res ipsas et
mathematica intermedia horum non po-
nunt. Unum quidem igitur et numeros preter
res facere et non ut pictagorici et specierum
introductio propter eam que in omnibus ar-
tibus perscrutationem evenit. prio-
res enim dialetica non participaverunt.
Dualitatem autem facere alteram naturam
quoniam numeri extra primos sunt ex ea ge-
nerantur velud ex aliquo ectimagio.
et quidem contrario contingit. non enim rationale
ita. Hii nunc quidem enim ex materia multa
faciunt species vero semel generat solum.
Videtur autem ex una materia una mensa
speciem autem que inducit unus existens
multas facit. similiter quoque se habet mas-
culus ad feminam. hec quidem enim ab uno imple-
tur coitu. masculus vero multas im-
plet. Quamvis hec imitationes principiorum
illorum sunt. Plato quidem igitur de que-
sitis ita diffinit. Palam autem
ex dictis quod duabus causis solum est
usus ipsa que est eius quod quid est
et ipsa materia species enim eius quod quid est
cause sunt aliis speciebus vero unum
et que materia subiecta de qua species

h quinq in sensibilibz hec aut insensib
vnu vo in sensibus dz q h dualitas
tas magnu z puu. Emp vero
et male cam dedit eis singu
lis singlam q mag dico prior inves
tigare quosda phor ut empe
doclem z anaxagoram. Hee
vero g z capitulant. tal qui
z quodam modo de pncipiis z vni
tate dixint pcelsium. attam
ab eis tam hmoz q dicentium
de pno et causa nisi spera q
sunt i phicas a nob determinata dix
sz omis tenunt quid vnm .n. illa
tangere aliqualir sbm quid ut
materiam pncipium dixit. Siue una
sive ples supponant z sive corpus
siue in corpea ponant ut plo quid
magnu z puu dicens. ytalici
vo infinitu. Et empedocles ig
nem z terram z aquam z aere. anax
aut silium pcium infinitate. hmi
tem omis cam talem sunt tan
gentes. Et amp quinq aut
aerem aut ignem aut aquam
aut igne spissius aere aut sub
tilius. z .n. qdam tale pmu es
dixunt. hm quid g hanc cam
solum tetigunt. Alii vo quid
vnum pncipium motus ut quicq a
miciciam z litem z intellectum aut a
morem pncipium faciunt. Quod aut
quid erat esse z sbam plane nullus
tradidit. Maxime aut qui species pont
dicit. ne .n. ut materiam sensibilib
species z que in specieb. Sed ut hinc
pncipium motus puenies existiant
sed immobilitatis .n. cas mag z
eius q e inquiete ee dicunt sz
q quod erat ee aliorum singlis spes
prant. speb ar vnu. Cuius vo ca
actus et transmutationes z motus m

quod dicunt cam. Sic vero no dicunt nz
q vere natum ee. sbam intellectum quid
dicentes aut amiciciam ut bonum quid
has ponunt cas no tam ut gra hor
aut extris aut sdm ad eveniu sz ut
ab hiis horum ee motum dicunt. similr
aut z vnum aut ens dicentes aliquod
ee talem naturam. sbe quidem cam
dicunt ee no tam hnis ca aut ee aut
fieri. q accidit dicere z no dicere aliqualir. accidit
eis g recte determinatum e aut bonum cam
no tam simplir sz accns dicunt. Quod quod
g recte determinatum e de causis z quot z
que testionium nob prebe vntur hn
omis aliam cam tangere no va
lentes ad h aut q querenda sunt
pncipia aut sic oia aut hoc aliquo
palam. quo z horum vnusquisqz dixit
et quo hnt de pncipiis contingentes
aut dubitationes post h pertranseamus de

Quicumqz quid g vnum Capitis
omne ee z unam quandam ee natam
vo materiam ponunt et eam corpeam
z magnitudinem hntem palam q
multiplr delinquit. Corporum .n. elementa po
nunt solum. incorporum vo no existentib
et incorpis. De generatione quoqz z cor
ruptione cam dicere conantes et
de oibz physice tractantes motus cam
auferunt. Amp aut etiam nullius
ponere cam. nec quod quid e z ad h facil
le ee quoqz simplicium corporum ex
cepta terra no considerantes eam que
invicem generationem aliqualir faciunt
Dico aut ignem z aquam z terram
et aerem. h quidem .n. congregatione
illa vo disgregatione ex adinvicem
fiunt. h aut ad prius ee z ad posterius
plurimum differt. aliqualir .n. utiqz vi
debitur maxime elementale ee omni ex quo
primo fit ex congregatione. Tale vo e q
minutissime ptis et subtilissimum

est corporum minimum quorum posuit ignem principium
maxime consequenter esse rationem hunc dicit. Tale vero
et aliorum unusquisque confitetur elementum esse quod corporum.
Nullus enim posteriorum et unum dicentium terram
elementum esse voluit, palam quia propter magni-
tudinem partialitatis; quot autem trium
elementorum iudicem quendam accepit. Hii namque
ignem, illi vero aquam, alii aerem hoc esse
dicunt. Sed quare non terram dicunt quemadmodum
hominum multi? Omnia namque terram esse dicunt.
Dicit autem et Esiodus terram primam corporum fac-
tam esse. Sic enim antiquam et popularem
contingit existimationem esse. Secundum hanc
igitur rationem nec si quis horum aliquid dicit preter
ignem, nec si quis aere quidem spissius,
hoc ponit, aqua vero subtilius, non recte utique
dicet. Si vero est quod generatione posterius na-
tura prius, et quod est digestum et concretum posterius
generatione, hoc utique erit contrarium, aqua quidem
aere prior et terra aqua. De ponentibus quidem
igitur unam causam qualem diximus sint hec
dicta. Idem autem et si quis hec plura ponit,
velud Empedocles quatuor dicit esse corpora materiam;
et enim huic hec quidem eadem illa, hec vero propria
accidere necesse. Ex adinvicem enim ge-
nerata videmus quasi non semper igne et terra
eodem corpore permanente. Dictum est autem de
eis in physicis. Et de movencium causa utrum
unam aut plura ponendum, recte nec irratio-
nabiliter putandum est omnino dictum esse. Et
ex toto alterationem auferri est necesse sic
dicentibus. Non enim ex calido frigidum nec ex
frigido calidum erit. Quid enim hec paciet contra-
ria, et que est una natura que fit
ignis et aqua, quod ille non dicit. Ana-
xagoram vero si quis suscepit elementa duo
dicere susapiat maxime secundum rationem, quam
ille quidem non dearticulavit, consequetur est
enim ex necessitate dicentes eam. Nam
absurdum existente et aliter dicere permixta esse
a principio omnia, et quia oportet accidere quod impermixta
preexistant, et quia non aptum

est cuilibet permisceri quod libet. Ad hec
autem quia passiones et accidentia separarentur
a substantiis. Eorundem enim permixtio et separa-
tio est. Tamen si quis consequens dearticularet
que vult dicere, forsan appareret mi-
rabilius dicens. Quando namque nichil
erat discretum, palam quia nichil erat
verum dicere de substantia illa, dico vero quia nec
album nec nigrum aut fuscum
aut alium colorem, sed non colorata
erat ex necessitate. Horum enim colorum
aliquem haberet. Similiter autem et sine sapo-
re eadem hac ratione, nec aliud simile nichil;
nec enim quale aliquid possibile esse nec quantum
nec quid. Aliqua enim dictarum in parte specierum
inesset utique ei. Sed hoc impossibile permixtis
omnibus: iam enim discreta essent. Dicit autem permix-
ta esse cuncta omnia preter intellectum.
Hunc autem impermixtum solum et pu-
rum. Et his utique accidit ei dicere
principia ipsum unum, hoc enim simpliciter et
impermixtum, et alterum quod determinetur et quando
specie participet. Quare dicit quidem nec recte
nec plane, vult tamen aliquid simile po-
sterius dicentibus et nunc apparentibus magis.
Sed hii quidem huic qui circa generationem
et corruptionem et motum pro-
prii sunt solum. Fere namque circa talem
substantiam principia et causas querunt solum. Quo-
cumque vero de omnibus existentibus faciunt theo-
riam, existencium autem hec quidem sensibilia
ponunt, palam quia de utrisque generibus
perscrutationem faciunt, propter quod magis
utique immorabitur aliquis de eis quibus bene
aut non bene dicunt ad presentem nobis
propositorum perscrutationem. Pictagorici quidem
igitur vocati principiis et elementis extranee
a physiologis sunt usi. Nam mathematica
existencium sine motu sunt extra ea que
sunt circa astrologiam. Disputant
tamen et tractant omnia de natura. Ge-
nerant enim celum et que circa huius

partes et passiones et operationes accidit
observant et principia et causas in hec
dispensant quasi aliis physiologis con-
sentientes quia ens hoc quod sensibile
est et comprehendit vocatum celum. Causas
vero et principia sicut diximus dicunt sufficien-
cia pertingere usque ad ea que sunt
entium superiora et magis quam de naturalibus ratio-
nibus convenientia. Ex quo tamen modo motus
erit finito et infinito solum suppo-
sitis et pari et impari non dicunt aliquid quo-
modo possibile sit motum et transmutationem neque generationem et
corruptionem esse aut eorum que feruntur
opera circa celum. Amplius autem sive quis det
eis ex eis esse magnitudinem sive hoc osten-
ditur tamen quomodo erunt hec corporum levia
illa vero gravitatem habentia. Ex qui-
bus enim supponunt et dicunt nichil magis
de mathematicis corporibus dicunt quam de sensi-
bilibus. Unde de igne et terra et aliis huiusmodi
corporibus nichil dixerunt sicut nichil de sensibilibus
existimo dicentes proprium. Amplius autem
quomodo oportet accipere causas quidem esse numeri pas-
siones et numerum hec que in celo existunt et
fiunt et ab initio et nunc, numerum vero nullum alium
numerum esse preter numerum hunc ex quo
consistit mundus. Nam cum et hac parte
opinio et ipse sit eis paulum vero desursum aut
subtus iniusticia et discretio aut permix-
tio, demonstrationem autem dicant quia
horum unumquodque numerus est. Accidit enim secundum
hunc locum iam pluralitatem esse con-
stitutarum magnitudinum, quia passiones
hee sequuntur singula loca utrum idem est
hic numerus qui in celo est quem oportet accipere quia
horum unumquodque est aut preter hunc alius.
Plato namque alium ait esse existimat
et esse quidem et ille numeros hec esse et horum
causas sed illos quidem intelligibiles causas
hos vero sensibiles de pictagoricis. Non
igitur dimittatur ad presens sufficit enim
ipsa tangere tantum. Qui vero ydeas pos-
uerunt primum quidem horum existentium accipere
causas querentes alia hiis equalia numero
attulerunt ut si quis numerare volens
paucioribus quidem existentibus putat non
posse, plures vero faciens numeret. Nam
fere equales aut non pauciores hiis
sunt species de quibus querentes causas ab
his ad illas pervenerunt. Secundum unumquodque
enim equivocum aliquid est et preter substantias
aliorum est in multis unum et in hiis et in sempiternis.
Amplius autem secundum quos modos ostendimus
quia sunt species secundum nullum istorum videtur.
Ex quibusdam enim non est necesse fieri sillogismum,
ex quibusdam vero et non quorum puta-
mus horum fiunt species. Quia secundum rationes
eas que ex scientiis species omnium erunt
quorumque sunt scientie et secundum unum in multis
et negationibus et secundum intelligere aliquid
corrupti corruptibilium fantasma
enim aliquod horum est. Amplius certissime
alie quidem eorum que ad aliquid ydeas aliquid fa-
ciunt quorum non dicunt esse per se genus,
alie vero tertium hominem dicunt. Et omnino
que sunt de speciebus rationes auferunt que
magis esse volunt dicentes esse species quam
ipsas ydeas esse. Accidit autem enim dualitatem
non esse primam sed numerum et ad aliquid
ipso quod secundum se et omnia quecumque aliqui de speciebus
opiniones sequentes apposuerunt principiis.
Amplius autem secundum existimationem quidem secundum
quam esse dicunt et ydeas esse non solum erunt substantiarum
species sed multorum et aliorum. Intellectus enim
unus non solum circa substantias sed et de aliis est
et scientie non solum circa substantias sed et de aliis
est et sic non solum sunt ipsius species
sed et aliorum. Accidit autem et mille talia
alia. Secundum vero necessitatem et opinio-
nes de eis si sunt participabiles species
substantiarum necesse ydeas esse solum. Non enim secundum
accidens participantur sed oportet hic unumquodque
participare in quantum non de subiecto dicitur. Di-
co autem ut si quis per se duplo partici-

pat s3 scdm acns accit n. duplo se
pitnu ee qre scla erit spes. hee uero
solu hic signt et l aut quid erit ip
sum ee dre ad pt hmmi in mltis
i si quid eas spes ydeaiu z ptici
pancia ad erit dce. Quid mag
incorruptibilibz dualitatibz mltis
quid s3 sempitns unu z id qm
in hac et aliqua si uo no eas spes
equiocatis erit z sile si quis uocat
hoiem calliam z lignu. nllam il
loru coicate inspiciens. Oima
dubitab ats maxie quid ofimt
spes sempitns ssibiliu aut his
que fiut z corrupitur. n motus
nec trasmutatois nllius sut ca
eis. At uo nec ad sciam mxan
xiliat eis que e aliorum. nec eni
ille horu scba nam in his eent.
nec ad ee cu no insint pticipantib
sic. n. forsan ca uidebr ee album
pmixtu albo s3 h quid id ualde
mobile e qm anaxagoras pus
et eudoxus postius et alii quid
dixrunt facile uz collige mlta
et ipplia ad tale opiom. At li uo
ex spebz sunt alia fm nllm mod
osuetor. Dre u exempla ee z ce
eis alia pticipare uanu loquiu e
et methaphoras dre poeticas.
Quid e q agitur ad ydeas res
piciens. Contig z ee et fi sile
qualz z no assilatu ad illud quare
et existte sociate z no sociate exi
stente fiet qlr socrates. Silr aute
palam q e si sit socrates sepiter
nus erit eiusd exeplaria plaqre
i spes ut hois al z bipes. simlr aut
autoanitropos. Amp aut n solu
ssibiliu spes exeplaria s3 z ipsar
ut genus sper. Quare id erit
exemplar z ymago. Amp uidebr

utrz ipole ee separatu sbam z cui est
sba. Quare quo ydee sbe erunt
existes separatim erunt. In fedro
ne uo sic dicit. q ipsius ee z fi cae
sunt spes. et e existtib spebz cu no
fiut pticipancia si no sit q mo
uit. z mlta alia ut dom z anulus
quor no dins ee spes qre palam
q otingt z alia et ee i fi p tales
causas quales nuc dce. Amp
si sit nuu spes quo cause erunt
utru q alii nui sunt ipsa exnaa
ut h quid nus ho ille uero socra
tes z alius callias. quid g hz sb
cause illi nec. n. si hu quid sut
sempitni illi uo no disfiunt. s3 uo
q rones nuor et h ut simphia
palam q e unu quid quor sut
rones. Si itaq hec macia mani
festa q et ipsi nui aliq rones sut
alius ad aliud. dico si e callias
ro i nuis ignis z tre et aque et
aeris et autoantropos sit nus
quis existes sit no. cu erit ro nus
quorydam et no nus z noiat quis
ppea nus. Amp ex mltis nus
unus ex spebz aut una spes ali
qualr s3 si n ex ipsis s3 ex nus. ex
nus ut i millenario quo se hnt
unitates. sme. n. eiusd spei mlta
igencia accidut sme no eiusd spe
ciei. n ee de sibi inuicem n alie
onis oibz quo nam dulfent
ipassibiles existtes n. n. ronabi
lia h mz intellige osessa. Amp a
aliud ad genus nui facte e nce
ce q sit arismetica z oia i ime
dca al aliquibz simplr ex quibz
sunt pncipia aut qre i medi
eoru que hic et ipsoru erunt. Am
plius unitates que sunt idua
litate utuz e ex aliqua priore

dualitate contrarius impossibile. Amplius
que unum numerus est collectus. Amplius
autem si sunt differentes unitates
oportebit ita dicere quemadmodum et quecumque elemen-
ta. numerorum autem duo dicit et non horum
quibus non esse dicat etiam ut corpus
secundum igneum et terram licet sit commune corpus
ipsum sive non. Nunc autem dicitur quare
uno existente quemadmodum igne et aut aqua
similium particularium si non sit non erit esse nu-
merus palam quia necesse est non unum ipsum esse secundum
est principium multipliciter dicitur ipsum unum aut
non impossibile. Volentes namque substantias ad principia
reducere longitudines quidem ponimus
ex producto et brevi et ex aliquo par-
vo et magno et planum ex lato et
arto. corpus vero ex profundo et humili
contrarius quo sequebit autem solidum linea et
planum. aliud autem genus et latum
et artum et profundum et humile quemadmodum vero
numerus est in eis quia multum et paucum
ab hiis altera palam quia neque alia mathe-
maticorum inerit inferioribus at vero neque genus
profundi latum esset namque planum aliquid corpus.
Amplius puncta ex quo inexistit. Huic
quidem generi igitur et Plato oppugnabat tamquam
existente geometrico dogmati secundum lineae
principium nominabat. hic autem multociens
indivisibiles lineas posuit contrarius ius
necesse enim aliquem terminum esse. Quare ex qua
ratione linea est et punctum est. Omnino autem
sapientia de manifestis causam inquirente
secundum quid pertransimus. nichil enim de causa unde
unum principium est transmutationis. hor-
um vero etiam dicere pugnantes ipsorum
alias quidem substantias esse dicamus. Illarum
et principaliter sicut prius diximus nichil
est vero quemadmodum in sensibilibus videntur exinanita
propter quia omnis intellectus et omnis non fiat
nec huius causam quam in dualis esse unum
principiorum nichil tangimus species secundum facta
est mathematica presentibus physice addicatur

aliorum gratia ea oportet fieri tandem. Amplius
autem etiam subiectam ut materiam
magis mathematicam quis suscipiet et
magis predicatam et differentiam esse etiam et
materiae ut magnum et parvum sicut phi-
siologi aiunt rarum et spissum. primas
subiecti dicentes esse differentias has secundum namque
sunt superhabundantia quaedam et defectio. Et de
motu si quidem haec erunt motus palam
quia movebuntur species. si autem unde venit
tota namque de natura auferetur per scruti-
tatio. Et quod videtur esse facile monstrare
quod unum omnia non secundum si aliquod genus dat unum
esse secundum autem in quibusdam impossibile. Illam
namque rationem habent neque que sunt post
numeros longitudines et solida nec quo
sunt aut fuerunt sunt neque si aliquam
habent virtutem. secundum neque species possibile esse non enim
sunt numeri nec intermedia sunt. namque ille
mathematica neque corruptibilia. secundum rursum
vero aliquid secundum genus. Et ideo consequens vel
querere etiam non dividentem multipliciter dicta
invenire impossibile est autem sic huic modo
querentes ex quibus sunt elementa. Ex quibus
enim facere aut pati aut ipsum rectum
est accipere secundum si quidem etiam solum esse contin-
git nunc quarere exinanitum omnium elementa aut querere
aut putare habere non est verum. Quo-
modo dico dicet omnium elementa. palam namque quod
non est possibile preexistere cognoscentem
prius sicut namque geometrizare discentem
alia quidem oportet prescire quorum autem est scientia
et de quibus debet discere non prenoscat
Ita et in aliis quare si qua est omnium scientia
ut quidam aiunt nichil utique preexistere
hic cognoscens contrarius sic omnis dis-
ciplina per cognita aut omnia aut qui-
dam aut per demonstrationem aut per diffini-
tiones oportet namque ex quibus est diffinitio prescire et
esse nota similiter autem et que per
inductionem. At vero si existit connatu-
ralem quo lateant habentes potissimam

scientiarum. Similiter autem quomodo aliquis cognoscat
ex quibus est, et quomodo erit manifestum? Etenim
habet dubitationem; ambiget enim aliquis quemadmodum
et circa quasdam sillabas; hii namque zma
ex s et m et a dicunt esse, alii vero quendam
alium sonum dicunt esse et cognitorum nullum.
Amplius autem quorum est sensus, haec quomodo aliquis
non habens sensum cognoscat? quamvis opor-
teret, siquidem omnium sint elementa ex quibus, quemadmodum
composite voces sunt ex elementis propriis. Quod
quidem igitur dictas in physicis causas quaerere videntur
omnes et extra has nullam habemus
dicere, palam ex prius dictis. Sed tenuiter
haec et modo quodam omnes prius dicte sunt,
modo vero quodam nullatenus. Balbucienti
enim visa est prima philosophia de omnibus, velut
nova existens et in principio et primo,
quoniam et Empedocles os dicit esse ratione; hoc autem
est quod quid erat esse et substantia rei. At vero simi-
liter necessarium et carnis et aliorum singulorum
esse rationem aut nichil; propter hoc enim et caro et
os est et aliorum unumquodque et non propter materiam
quam ille dicit ignem et terram et ae-
rem et aquam. Sed haec alio quidem dicente ergo
dicit ex necessitate, manifeste vero non
dixit. De talibus quidem igitur ostensum est
et prius. Quecumque vero de ipsis hiis dubitabit
aliquis, resumamus iterum; nam forsan ex
ipsis habundabimus aliquid ad posteriores
dubitationes.

De veritate theoria sic
quidem difficilis est, sic vero
facilis. Signum autem quod nec
digne nullum adipis-
ci ipsam posse, nec omnes
exortes esse, sed unumquemque aliquid de natura
dicere, et secundum unum quidem aut nichil aut
parum ei immittere, ex omnibus autem coarticula-
tis fieri magnitudinem aliquam. Quare
sicut videtur habere ut proverbialiter dicimus: in fori-
bus quis delinquet? sic quidem
utique erit facilis. Habere autem totum
et partem non posse difficultatem ipsius
ostendit. Forsan autem et difficulta-
te secundum duos existente modos non in rebus
sed in nobis est eius causa. Sicut enim nicticora-
cum oculi ad lucem diei se habent, sic et
anime nostre intellectus ad ea que sunt
omnium naturae manifestissima. Non
solum autem hiis dicere gratiam iustum
est quorum aliquis opinionibus communica-
verit, sed et hiis qui adhuc superficialiter
aliquid enunciaverunt; etenim hii contule-
runt aliquid; nam habitum nostrum pre-
exercitaverunt. Nam si Thimotheus
non fuisset, multam melodiam non habere-
mus; si autem non Phrinis, Thimotheus non
fuisset. Eodem modo et de enunciantibus
veritatem; a quibusdam enim opiniones quas-
dam accepimus, sed alii ut hii forent
causa fuerunt. Recte vero philosophia
veritatis scientia vocari habet. Nam theo-
rice finis est veritas, practice vero opus.
Etenim si quomodo se habet intendunt, non causam
secundum se sed ad aliquid et nunc speculantur
practici. Scimus autem verum non sine causa.
Unumquodque vero maxime ipsum aliorum secundum quod
et aliis inest univocatio, puta ignis
est calidissimus; etenim est causa aliis hic
caloris. Quare et verissimum quod po-
sterioribus est causa ut sint vera. Quapropter
semper existentium principia semper esse verissima
est necesse. est necesse. Non enim quandoque vera, nec illis
causa aliquid est eius, sed illa aliis.
Quare unumquodque sicut se habet ut sit, ita
et ad veritatem.

At vero quod sit principium quoddam
et non infinite cause existentium
neque in directum neque secundum speciem, palam.
Neque enim ut ex materia hoc ex hoc in infinitum pro-
gredi est possibile, velut carnem quidem
ex terra, terram vero ex aere, aerem autem
ex igne, et hoc non stare; nec unde
principium motus, ut hominem ab a

erit motum et hoc a sole solem vero
aliud et huius nullum esse finem. Simili-
ter autem nec id cuius causa est in infini-
tum est possibile ire, quod sanitatis causa ambula-
tio, hoc felicitatis et felicitatem alius
et ita semper aliud alicuius causam esse.
Et in quid erat esse similiter. Mediorum
enim extra que est aliquod ultimum et primum
necesse est esse quod prius est causam ipsorum post
se. Si enim dicere nos oporteat trium
causam quod primum esse dicemus. Non enim
quod est ultimum, nullius enim quod finale est. Sed
nec medium, nam unius. Nichil enim
differt unum aut plura esse, neque infinita
aut finita. Istorum infinitorum non sim-
modo sic et omnino infiniti partes omnes
medie sunt similiter usque ad nunc. Quare
si ex toto nichil est aliquid primum, ex
toto causa nulla est. At vero neque in deorsum
possibile est in infinitum ire ipso sursum habente
principium, ut ex igne quidem aquam,
ex hac vero terram, et ita semper aliquod alterum
genus. Dupliciter enim fit hoc ex hoc, non ut
hoc dicitur post hoc, ut ex isthmiis olimpia,
sed ut aut ex puero mutato vir, aut
ex aqua aer. Sic quidem igitur ex puero fie-
ri virum dicimus quomodo ex eo quod fit quod factum est,
aut ex eo quod perficitur perfectum. Semper
enim est medium, ut esse generationis inter esse et quod fit
existentis, et autem addiscens quod fit
sciens. Et hoc est quod dicitur quia fit ex discente
sciens. Hoc vero ex aere aqua cor-
rupto altero. Propter quod illa quidem non
reflectuntur ad invicem, nec fit ex
viro puer. Non enim fit ex generatione
quod fit, sed est post generationem. Sic enim est
dies ex aurora, quia post hanc. Propter
quod nec aurora ex die. Alia vero reflec-
tuntur. Utroque autem modo est in infinitum ire impos-
sibile. Existentium vero in medio necesse
est finem esse. Ea vero ad invicem
reflectuntur. Alterius enim corruptio

alterius est generatio. Simul autem impossibile primum
sempiternum corrumpi. Quoniam autem non est
infinita generatio in sursum, necesse ex quo
corrupto primo aliquid factum est non sempiternum
esse. Amplius autem et quod est cuius causa finis
est tale, nec quod non alicuius causa, sed alia
illius. Quare si quidem fuerit tale ipsum ul-
timum, non erit infinitum. Si vero nichil
tale, non erit quod cuius causa. Sed quod in-
finitum faciunt latent auferentes
boni naturam. Et nullus conabitur aliquid
facere ad terminum non futurus venire. Ne-
que utique erit intellectus in talibus. Nam
causa alicuius semper facit qui intellectum habet.
Hic enim est terminus. Finis enim terminus est.
Sed nec quod quid erat esse convenit re-
duci ad aliam diffinitionem multipli-
catam ratione. Semper enim que ante est ma-
gis est, et que posterior est non est. Cuius
autem primum non est, nec habitum est. Amplius
scire destruxit qui ita dicit. Non enim
possibile scire prius quam ad individua perve-
niatur. Et cognoscere non est. Que enim
sic sunt infinita quomodo
contingit intelligere? Non enim simile in linea
que secundum divisiones quidem non stat,
intelligere vero non est non statuentem. Propter quod non
enumerabit sectiones qui per infinita pro-
cedit. Sed materiam in eo quod movetur
intelligere necesse. Et infinito nichil est esse.
At vero non infinitum quod est infinito
esse. Sed si infinite essent pluralitate species
causarum, non esset nec ita cognoscere.
Tunc enim scire putamus cum causas
ipsas novimus. Infinitum vero secundum adiec-
tionem non est pertransire in finito. Con-
tingunt autem auditiones secundum consue-
tudines eventibus. Nam ut consuevimus
ita dignamur dici, et que preter ea
non similia videntur sed propter consuetudinem
ignotiora et magis extranea.
Nam consuetum notius. Quanta sit in

[contra]riat quod consuetum est. Leges ostendunt
in quibus fabularia et puerilia magis
quam valent cognitione de eis propter
consuetudinem. Alii vero si non mathematice
quis dicat non recipiunt dicentes, alii
si non exemplariter. Et hii testem induci
dignum ducunt poetam. Et illi quidem omnia
certe, hiis vero flebilis est certitudo aut
propter impotentiam complectendi aut propter micro-
logiam. Habet enim aliquid quod certum est tale
ut quemadmodum in symbolis et sermonibus non liberale
esse quibusdam videtur. Propter quod oportet erudiri
quomodo singula sunt recipienda. Et
absurdum est simul quaerere scientiam
et modum scientiae. Est autem neutrum
facile accipere. Acrologia vero mathematica
non in omnibus est expetenda, sed in non haben-
tibus materiam. Propter quod non physicus est modus.
Omnis enim forsan natura habet mate-
riam. Ideo ergo primum perscrutandum
quid est natura. Ita namque et de quibus
est physica manifestum erit, et si unius scientiae aut
plurium est causas et principia con-
siderare.

III

Necesse est ad quaesitam sci-
entiam nos aggredi
primum de quibus dubita-
re nos primum oportet. Haec autem
sunt quaecumque de ipsis ali-
ter susceperunt quidam, et
si quid extra haec est praetermissum. Inest autem
investigare volentibus prae opere bene du-
bitare. Posterior enim copia et investigatio
priorum sunt solutio dubitatorum. Solvere
autem non est ignorantes vinculum. Sed
mentis dubitatio hoc de re demonstrat. In quantum enim
dubitat, in tantum similiter ligatis passus est.
Impossibile enim utrumque procedere ad quod est ante.
Propter quod difficultates speculari omnes
prius oportet, horum causa et quia quaerentes sine
dubitatione primo similes sunt quo oportet ire
ignorantibus. Et ad haec nec utrum quae-

[pro dubitanti vero manifestus]
situm invenit aut non cognoscere. Finis
enim huic est non manifestus. Amplius
melius necesse est habere ad iudicandum
qui audivit velud adversariorum
et dubitantium omnes rationes. Est
autem dubitatio prima quidem de quibus
in prohemialibus certis dubitavimus, utrum
unius aut multarum est scientiarum causas spe-
culari, et utrum substantiae principia prima est
scientiae videre solum, aut de principiis
de quibus ostendunt omnes, ut utrum
contingit unum et idem simul dicere et ne-
gare aut non, et de aliis talibus. Et si
est circa substantiam utrum una est omnis aut
plures sunt, et si plures utrum omnes
cognatae aut earum hae quidem sapientiae,
illae vero ad aliud dicendae sunt. Et hoc
quidem quoque necessarium est quaerere utrum
sensibiles substantias esse solum dicendum est aut
praeter has aliae, et utrum unum genus sint
aut plura genera substantiarum, non facientes
species et mathematica media ista et sensibilia.
De his ergo ut diximus perscrutandum est,
et utrum circa substantias est solum speculatio aut
et circa quae accidunt per se substantiis est solum.
Ad haec autem sit de eodem et diverso, simili et
dissimili et contrarietate, et de priore et po-
steriore et hiis omnibus talibus, de quibus
dyalectici intendere temptant ex pro-
babilibus solum perscrutationem fa-
cientes, quorum theorica est de omnibus.
Amplius autem de hiis eisdem quaecumque per
se accidunt, et non solum quid est horum
unumquodque, sed utrum est uni contrarium. Et
utrum principia et elementa genera sunt aut
in quae dividuntur singulariter existentia.
Et si genera, utrum quaecumque dicuntur de indi-
viduis finalia aut prima, aut
utrum animal aut homo principium et magis
est quam singulare. Maxime vero
quaerendum est et tractandum utrum est
aliquid praeter materiam causa per se aut non

et utrum unum aut plura numero. et utrum est
aliquid preter synolon. dico autem synolon
quando predicatur aliquid de materia. aut nichil
aut horum quidem horum vero non. et qua
lia talia existencium. Amplius et utrum
principia numero aut specie determinata et
que in racionibus et que in subiecto. et utrum
corruptibilium aut incorruptibilium
eadem aut diversa. et utrum incorrup
tibilia omnia aut corruptibilium
corruptibilia. Amplius autem quod omnium
difficillimum est et plurimam habet dubita
cionem utrum unum aut ens quemadmodum
pictagorici et plato dicebant non
alterum aliquid est sed substancia entium aut
non sed alterum aliquid est subiectum ut
empedocles amorem dicit. alius vero
ignem alius aquam aut aerem et
utrum principia sint universalia aut ut
singularia rerum. Et potencia et actu
Amplius utrum aliter aut secundum motum. hec enim
dubitationem ponunt magnam. Ad hec
autem utrum numeri aut longitudines
et figure et puncta substancie quedam sunt
aut non. et si substancie utrum separata a sen
sibilibus aut in eis. de hiis enim omnibus
non solum difficile invenire veritatem ip
sam inquirere sed nec dubitare bo
ne facile bene.

Primum quidem de quibus in primis di
ximus utrum unius aut plurium
scienciarum sit speculari omnia genera
causarum. unius enim sciencie quomodo erit non
contraria principia existencia cognoscere.
Amplius autem multis existencium non insunt
omnibus omnia. quo namque modo possibile
est motus principium esse in inmutabilibus
aut boni naturam si quidem omne quod est
bonum per se et propter suam naturam finis
est et ita causa quia illius causa et fiunt et sunt
cetera. finis et cuius causa actus cuius
dam est finis. sed actus omnes cum
motu quare in inmobilibus non contingit
hoc esse principium. nec esse aliquid auto
agathon. Unde et in mathematicis nichil
per hanc ostenditur causam. nec est demon
stracio ulla eo quod melius aut deterius
sed nec omnino ullus talium alicuius commemorat
quare et sophistarum quidam ut aristip
pus has proterebat. In aliis enim artibus
et illiberalibus ut tectonica et coria
ria eo quod melius vel deterius dici omnia
mathematicas nec ullam de bonis et
malis racionem facere. At vero si scien
tie causarum sunt plures et alia alterius
principii que eorum est dicenda que
querit aut quis maxime rem que
sitam esse sciens eam. Contingit
enim eidem omnes modos causarum
inesse ut domus unde quidem motus ars
et edificator. cuius causa opus et ma
teria terra et lapides species vero racio. Ex hiis
ergo dudum determinatis quam decet na
mare scienciarum sapienciam habet racionem quam
libet appellari. Nam enim senior quod
est et principalior veluti servi neque
contradicere scias alias autem
tum est que finis et bonum talis hec
enim causa sunt cetera. In quantum
primarum causarum et maxime scibilis
diffinitiva alia diffinitiva esse est
que substancie utique erit talis multis enim
modis eodem scientibus magis quidem
scire dicimus enim qui novit in ipso
esse quid est quam qui in non esse. Et horum
eorundem alium non magis sed maxime
quid quod est et non quantum aut quale aut quod
facere aut pati apta nata est.
Amplius autem et in aliis scire singula
et quorum demonstraciones sunt tunc existimamus
quando scimus quid est ut tetragonizare
quid est quod medie inventio sed
autem et in aliis. Circa generationes et
et actus et circa omnem transmutationem

qui cognoscant principium motus. Hec autem
altera et opposita est fini quare vide-
retur alius esse scientie causarum harum
singulas speculari. At vero et de prin-
cipiis demonstrationis utrum unius est
scientie aut plurium dubium est. Dico autem de-
monstrativas communes opiniones ex quibus
omnes demonstrant ut quod omne
necesse aut dicere aut negare et impossi-
bile simul esse et non esse et quecumque alie
tales propositiones utrum harum una scientia
et substantie aut alia et si non una est quam oportet
appellare sapientiam vel philosophiam pri-
mam que nunc est quesita. Unius quidem
esse non rationabile. Cuius enim est
magis geometrie quam qualiscumque
ex hiis existimare obaudire. Si igitur
quidem qualiscumque est omnium non contingit
sic nec aliarum ita nec ipsas substantias
cognoscentis proprium est de ipsis cognos-
cere. Simul autem et quomodo erit ipsorum
scientia. Quid enim quodlibet et unumquodque horum
existit etiam et nunc novimus. Utuntur
igitur eis ut notis artes alie. Si autem
de eis demonstrativa est oportebit aliquod
genus esse subiectum et horum quedam passiones
illa vero dignitates communium. Nam de
omnibus esse demonstrationem esse impossibi-
le. Necesse enim ex aliquibus esse et circa aliquid et
aliquorum demonstrationem. Quare accidit omnium
esse genus unum aliquid demonstratorum.
Omnes enim demonstratione dignitatibus utun-
tur. At vero si alia que substantie et que
de hiis que earum principalior et prior
est earum. Universalia enim maxime omnium principia
sunt dignitates et si non est philosophi
primi cuius erit alius de eis specula-
ri veritatem et falsitatem. Totaliter que
substantiarum utrum una omnium est aut plures
scientie. Si igitur non una cuius substantie po-
nenda est scientia una quidem non omnium esse non ra-
tionabile et enim demonstrativa una de omnibus

erit utique accidentibus. Si quidem opinioni-
bus omnis demonstrativa circa aliquod
subiectum speculatur per se accidentia ex communibus.
Circa idem igitur genus accidentia per se eius
speculari ex eisdem opinionibus. Nam
circa quod unius et ex quibus unius sive eius-
dem sive alius. Quare et accidentia eorum hee spe-
culabuntur aut ex hiis una. Am-
plius autem utrum circa substantias solam
theoria est aut et circa ipsis accidentia.
Dico autem ut si solidum quedam substantia
est et linee et superficies utrum eiusdem
scientie est ea cognoscere et accidentia circa unum-
quodque genus de quibus mathematice osten-
dunt aut alius. Nam si eiusdem
demonstrativa quedam erit et que est
substantie. Non autem videtur eius quod quid est esse demon-
stratio. Si vero diverse que erit speculans circa
substantiam accidentia hoc enim reddere est valde
difficile. Amplius autem utrum sensibiles
substantie sole esse sunt dicende aut preter
has alie et utrum unum aut plura
genera substantiarum sunt ut dicentes species
et intermedia circa que mathematicas
dicit esse scientias. Quomodo vero igitur diximus
species causas et substantias secundum se eorum
est in primis de ipsis sermonibus. Multi-
tis autem modis habentibus difficultatem
nullo minus absurdum dicere quidem
alias esse naturas preter eas que sunt
in celo. Has autem easdem dicere sensi-
bilibus nisi quia hec quidem sempiterna
illa vero corruptibilia. Nam per
se hominem dicunt esse et equum et sanitatem
aliud autem nichil simile facientes
esse deos dicentibus et humane speciei esse nichil
enim aliud illi fecerunt quam homines
sempiternos nec hii species nisi sensibiles
sempiternas. Amplius autem si quis preter
species et sensibilia intermedia ponat
multas habebit dubitationes palam enim
quia similiter linee preter ipsas et sensibiles

erit et utrorumque aliorum genus quam
astrologia tractat una est erit quoddam
celum preter sensibile celum et sol et lu
na et alia similiter celestia et quo
modo oportet credere? neque enim immobile rationabile
esse mobile vero omnino impossibile. Similiter autem et
de quibus perspectiva tractat et in ma
thematicis armonica. neque enim hec impossibile esse
preter sensibilia propter easdem causas. Nam si sunt
sensibilia intermedia et sensus palam
quia et animalia erunt intermedia ipsorumque
et corruptibilium. Dubitabit autem
aliquis et circa que existentium querere oportet has
scientias. Nam si in hoc differt geometria
a geodosia solum quia hec quidem horum
est que sentimus illa vero non sensibilium pa
lam quia et preter medicinalem. sed quoddam
possibile est? neque salubria quedam utique erit
preter sensibilia et ipsum sanum. Similiter
autem neque hec verum quia geodosia sensibi
lium est magnitudinum et corrup
tibilium. corrupta enim utique esset cor
ruptis. At vero nec sensibilium erit
magnitudinum nec circa celum hec astro
logia nec enim sensibiles linee tales
sunt quales dicit geometra. nichil
enim rectum sensibilium ita nec rotundum. tan
git enim regulam non secundum punctum
circulus sed ut pictagoras aut geo
metras redarguens nec motus
nec revolutiones celi similes de quibus
astrologia facit sermones. nec astrorum
puncta eandem eadem habent naturam. Sunt hec
aliquam qui dicunt esse quidem intermedia
dicta hec inter species et sensibilia non
tamen separata sensibilibus sed in hiis quibus
accidunt impossibilia omnia quidem plus
est orationis pertransire. Sufficit et talia
speculari. Non enim in talibus contingit esse
habere sic solum sed palam quia et species
contingit in sensibilibus esse. Eiusdem
enim rationis utraque hec sunt. Simp[liciter]

aut duo solida in eodem necesse est esse
loco et non esse immobilia in motis
existentia sensibilibus. Et totaliter autem cuius
causa quis ponet utique esse quidem
ipsa esse autem in sensibilibus. eadem enim con
tingent inconvenientia eis que predicta
sunt. erit enim aliquod preter celum. tamen non extra
sed in eodem loco quod magis est impossibile.
De hiis quidem dubium multa quomodo oportet
habere veritatem. Et de principiis utrum o
portet genera elementa et principia suscipere
aut magis ex quibus cum insunt primis est
unumquodque primis ut vocis elementa et prin
cipia videntur esse ea ex quibus compo
nuntur voces omnes primis sed non com
mune. Et diagramatum ea dicimus
elementa quorum demonstrationes insunt in alio
rum demonstrationibus aut omnium aut plu
rium. Amplius autem et corporum qui di
cunt esse plura elementa et qui unum ex
quibus componuntur et constant prin
cipia esse dicunt ut empedocles ig
nem et aquam et cum hiis reliqua elementa dicit
esse ex quibus sunt entia inexistentibus
sed non ut genera dicit ea entium que sunt.
Et ad hec autem et aliorum si quis velit
naturam speculari ut lectum ex quibus
partibus est et quomodo compositum. tunc cognos
cet eius naturam. Ex hiis quidem genera non
utique erunt principia genera
existentium. Si vero per enim cognoscimus
unumquodque per diffinitiones principia autem diffinitio
num sunt ipsa genera necesse est diffini
torum principia genera esse. Et si est entium que
sunt accipere scientiam specierum scientiam ac
cipere secundum quas dicuntur entia. specierum
autem principia genera sunt. Videntur et
quidam dicentium elementa existentium unum aut
ens aut magnum aut parvum ut ge
neribus eis uti. At vero neque utrobique possibile
dicere principia. ratio namque substantie est una diffinitio
vero erit que est per genera diffinitio a[liter] et

que dicat ex quibus est in existentibus. Adhuc
hic autem si quam maxime principia genera
sunt que oportet existimare prima generum,
principia aut ultima predicata de in-
dividuis. Est enim hoc dubitationem habens.
nam si quod universalia sunt magis principia
palam quod suprema generum. hec namque
que dicuntur de omnibus. Tot quidem erunt entium
principia quot genera prima. quare
erunt ens et unum principia et substantie. namque
de omnibus maxime dicuntur existentibus. Non
est autem possibile genus existentium unum esse
neque unum neque ens. Palam necesse differentias
cuiuslibet generis esse et unam esse quamlibet. Amplius
autem predicari aliquas species generis de propriis
differentiis aut genus sine suis speciebus. quare
si unum genus aut ens nulla differentia
nec unum nec ens erit. At vero si non
genera nec principia erunt si principia
genera. Amplius autem intermedia et co-
accepta cum differentiis erunt genera
usque ad individua. Nunc autem hec quidem
videntur illa vero non videntur. Adhuc autem
magis differentie principia quam genera. si autem hec
principia infinita ut si ita dicatur erunt
principia aliter quam si quis primum genus principium
ponat. At vero et si magis principii speciem
habens est unum. Unum autem indi-
visibile. Divisibile vero esse aut secundum
quantitatem aut secundum speciem. Prius autem
quod secundum speciem. genera vero divisibilia
in species. magis utique unum ultimum
erit predicatum. Non enim est genus
hominis aliquorum hominum. Amplius in quibus
et prius et posterius est non est possibile in
hiis aliquid esse preter hec. ut si prima numerorum
est dualitas non erit numerus aliquis preter
species numerorum. Si autem non horum sed
tollerentur numerorum. Similiter autem nec figura a-
liqua preter species figurarum. Si autem
non horum scola al. sola aliorum
erunt genera preter species. horum enim maxime

genera esse videntur. In individuis vero non est hoc
prius et posterius. Amplius autem ubi hoc
quidem melius aliud vero peius. semper quod est
melius prius. Quare neque horum erit
utique genus. Ex hiis quidem igitur magis
videntur que de individuis sunt predicata
esse principia generum. Iterum autem quomodo oportet
existimare principia non facile dicere. Principium
enim et causam oportet esse preter res quarum principium
est et possibile ab eis separatum esse. Tale vero
aliquid preter singularia esse propter quid utique
aliquis suscipiet nisi quia universaliter et de omnibus pre-
dicatur. At vero si propter hoc magis universalia ma-
gis ponenda sunt principia. Quare
principia prima erunt genera.

Est autem habita hiis dubitatio et omnium
difficillima et ad considerandum
maxime necessaria de qua ratio nunc erit.
Nam si non est aliquid preter singularia. Sin-
gularia vero infinita infinitorum quomodo
contingit accipere scientiam. Nam in quantum u-
num aliquid et idem et in quantum universale aliquid est in
tantum omnia cognoscimus. At si vero
hoc est necesse et oportet aliquid esse preter singularia.
necesse utique erit genera esse preter singula-
ria aut ultima aut prima. Hoc autem quod
impossibile nunc dubitavimus. Amplius autem
si quam maxime est aliquid preter simul totum
quando predicatur aliquid de materia utrum si est aliquid preter
omnia aut aliquid esse preter quedam esse et preter
quedam non esse aut preter nichil. Si quidem
igitur nichil est preter singularia nil utique
erit intelligibile sed omnia sensibilia et
nullius scientia nisi quis dicat esse sensum
scientiam. Amplius autem nec sempiternum est
aliquid nec immobile. nam sensibilia
omnia corrumpuntur et in motu sunt.
At vero si sempiternum nichil est nec generationem
esse possibile est. necesse est enim aliquid esse quod fit et ex
quo fit. Et horum ultimum ingenitum
si stat et ex non ente generari impossibile. Amplius
autem cum sit generatio et motus finem

ee e necce mot n nisi e infinitus
h omnis e finis quare q non possibile
q impossibile e etiam ee. Mor aut est ge
neratu est ee necm qm primum finn
e. Amplius aut si m e q est inge
nita multo ronabilius e ee sbam
qm illa fit ee slam si n h erit n
illa mch erit oio. h si h e impossibile
necce est aliquid ee pt synolon form
et speciem h si h item quis ponit dubio
e i quibus h ponet. i quibus non amplius.
slam q in oibus no sit possibile maium
non n utique ponemus domum aliquam
pt domos aliquas. Ad huc aut
utrum sba una erit oium hominum h
ingens e. slo n unum oia quorum
sba una h multa et differentia h et h
extra rom simul aut et quo fit
matia horum singulum et e synolo
ambo h. Amplius aut et de principiis
et h dubitabit aliquis nam si spe sunt
unum mch erit nullo unum nec ipsum
unum ipsum ut ens et scire quo erit
si no aliquid erit unum i oibus. At ii si
nullo unum qlibet principiorum et no sicut in
sensibilibus alia aliorum ut in hac
silla spe eadem existente i principiis spe ea
dem. et n h sunt nullo divisa sic
no ita h que sunt existentium nullo sunt
unum no erit pt elm mch aliud
Etiam nullo unum aut singulare
dicere mch differt. Sic n dicimus singulare nullo
unum ucie ii q in hiis e sicut g si
que ucas unum nullo ecnt ela dete
rminata tot omnis litas ee necce ee
quot ela no existentibus quid duo
bus eisdem nec pluribus. Non minor
aut dubitationis modus et prioribus
relinquitur utrum eadem corruptibi
lium et incorruptibilium sunt principia
aut diversa nam si eadem sunt quo
h quid in corruptibilia illa nullo

corruptibilia et propter quam causam. Qui
quid g circa esyodum et omnes quicumque theo
logi no solum ad ipsos persuasionem
curaverunt nos aut neglexerunt.
Deos n facientes principia et ex
deis ee facta que no gustaverunt nec
tar et manna mortalia facta esse
dicunt palam q h noia sibi nota di
centes e quod de allatione harum cau
sarum super nos dixerunt nam si causa vo
luptatis ipsa tangunt no e causa
existendi nectar et manna si vero
existendi quo erunt sempiterna cibo e
gentes h de fabulose sophisticantibus
no est dignum cum studio intendere
Ad dicentes vero per demonstrationem oportet sciscitari
interrogantes quare ex eis
dem existentia hec quod sempiterna
sunt natura sunt illa vero corrumpuntur
existentium. Cum aut nec causam dicunt nec
ronabile e sic habere palam nec q eadem
principia nec cause ipsorum erunt. Et
enim que existimabit utique aliquis maxime
dicere ipsi confesse empedoclis et hic idem pas
sus est. ponit n principium quoddam causam
corruptionis odium. videbitur mch minus
et h generare extra unum. nam omnia
ex h alia sunt pt deum. dicit g ex qui
bus omnia et quecumque erunt et arbo
res pullulaverunt et viri et femine
bestie q et vultures et aqua nutri
ti pisces et dii longevi et preter h
palam q si non esset in rebus es
sent unum oia ut ait nam qm con
venerunt tunc ultimum stabat odium.
propter q et accidit ipsi felicissimum deum mi
nus prudentem ee aliis no enim
cognoscere ela omnia nam odium no
habet. noticia h similis simili. terram na
ait per terram cognoscimus et per aquam aquam
et per passionem passionem et ad huc odium
per odium difficile h vero ib et h. h

palam quia accidit ei odium non magis
corruptionis quam existendi causam.
Similiter autem nec amor existendi causa. Colli-
gens enim in unum corrumpit alia. Simili-
ter ipsius transmutationis causam
nullam dicit nisi quia sic aptum natum
fuit. aliqualiter magnum odium in
membris nutritum est et honorem recedebat
perfecto tempore qui mutabiliter dissolvit
factum tempore necessarium enim transmutari
causam vero necessitatis nullam osten-
dit. Attamen tantum solum dicit confessive non
enim existentium hoc quidem corruptibilia
illa vero incorruptibilia facit. Sed
omnia corruptibilia praeter elementa. Dicta vero
nunc dubitatio est cur haec quidem illa vero non
sunt ex eisdem sint. Quod quidem igitur non utique
erunt eadem principia tot dicta sint. Si vero
diversa principia utrum quidem dubitatio est
utrum et incorruptibilia haec erunt aut
corruptibilia. Palam si corruptibilia
necessarium quoniam et ea ex aliquibus
esse. Omnia enim corrumpuntur in ea ex quibus
sunt. Quare contingit principiorum alia
esse priora. Hoc autem est impossibile sive stet sive in
infinitum vadat. Amplius autem quomodo erunt
ipsa corruptibilia si destruentur principia.
Si vero incorruptibilia cur ex hiis quidem
incorruptibilibus existentibus corruptibilia
erunt ex diversis vero incorruptibilia. Hoc enim non
eget. Amplius autem nec conatur aliquis
diversa dicere sed eadem omnium dicunt principia.
primum dubitatum consumunt tamquam
hoc aliquid parvum accipientes. Omnium
autem ad considerandum difficillimum et ad
cognoscendum veritatem maxime necessarium
utrum unum et ens substantie existentium
sunt et utrumque ipsorum non alterum aliquid est
sed quidem unum. Hoc autem ens est. aut oportet
querere quid est ipsum ens et unum
quasi subiecta alia nature. hii namque illo
modo illi hoc modo putant naturam se habere.
plato namque et pythagorici non alterum
aliquid ens neque unum sed hoc ipsorum
naturam esse quasi existente substantia ipsum unum esse
et ens aliquid. Alii vero de natura ut Em-
pedocles ut ad notius reducens
dicit quid unum ens est. Videbitur enim utique dicere
hoc amorem esse. Causa namque est hoc
unum omnibus esse. Alii vero ignem alii ae-
rem dicunt esse unum hoc et ens ex quo
encia esse et facta esse. Similiter et qui plura
posuerunt elementa. Necesse namque ex hiis tot
dicere ens et unum quot principia dicunt
esse. Accidit autem si quidem quis non po-
nat esse quandam substantiam unum et ens nec
aliorum esse universalium nullum. Hoc namque universalia
sunt maxime omnium. Si vero non est aliquod
unum ipsum neque ipsum ens neque aliorum
aliquid erit preter ea que dicta sunt singularia.
Amplius autem non existente unum substantia pa-
lam quia nec numerus erit quasi aliqua ab
existentibus separata natura. Numerus autem unitates
unitas vero quod vere unum aliquid est. Si vero aliquid
est ipsum unum et ens necesse est substantiam ipsorum
esse et ipsum unum. Non enim aliquid aliud universaliter
predicatur sed hec ipsa. At vero si erit aliquod
ens ipsum et ipsum unum multa erit valde
dubitatio quomodo erat diversum aliquid preter
hoc. Dico autem quomodo erunt uno plura
encia. Quod enim diversum est ab ente
non est. Quare accidit secundum parmenidis rationem
accidere esse necesse unum omnia esse encia
et hoc esse ens. Verum utrobique difficile
sive namque non sit unum substantia sive sit u-
num ipsum substantiam esse numerum est impossibile
si quidem igitur non sit dictum est prius propter
quid. Si autem fuerint eadem est
dubitatio et de ente. ex aliquo namque
et preter ens erit ipsum aliud unum
nichil enim esse est necesse omnia autem
encia aut multa quorum unum unumquodque.
Amplius si indivisibile est ipsum unum secundum ze-
nonis dignitatem nichil utique erit

Quod .n. nec additum nec ablatum
facit maius nec minus. non ait
esse hoc existencium tamquam palam quod
existente magnitudinem ipso ente.
Et si magnitudo corporalis hoc .n. omnino
ens alia vero aliqualiter quidem ad
dicta facient maius aliqualiter
aliter vero nichil ut superficies et linea. pun
ctum vero et unitas nullatenus. Sed quoniam
hic speculatur onerose et non contingit
esse indivisibile. ut ad illum ali
qua habeatur responsio. magis .n. non fa
cient. sed plus ad dictum tale. sed
numero quomodo ex uno tali aut pluribus
erit magnitudo. simile namque lineam
ex punctis esse dicere. At vero et si quis
ita putat ut factus sit ut quidam dicunt
ex uno ipso et alio non uno aliquo
numerus. nichil minus est querendum
propter quid et quomodo quidem numerus quandoque
autem magnitudo erit quod factum est
si non unum inequalitas et eadem natura
erit. Nec .n. quomodo ex uno aliquo
et hac fient utique magnitudines
nis autem habita. Palam --

Dubitatione vero habitum numerum et corpora
et superficies et puncta substantie alique
sunt aut non. Nam si non sunt
diffugiat quid ipsum ens et que sub
stancia entium. passiones .n. et motus
et ad aliquid et dispositiones et ratio
nes nullius videntur substantiam significa
re. Dicuntur .n. omnia de subiecto aliquo
et nichil hoc aliquid. Que vero maxime
substantiam significare videntur. aqua et
ignis. et terra ex quibus corpora constituta
horum calores quidem et frigidita
tes et similes passiones non substantie.
Corpus vero hoc paciens vero remanet
ut ens aliquid et substantia aliqua existens.
At vero corpus est minus substantia superficie
et hec linea et hec unitate et puncto

his. .n. diffiniuntur corpus et hec quidem sine
corpore contingere videntur esse corpus vero
sine his impossibile. Propter quod et pri
ores substantiam et ens putabant corpus
esse alia vero omnia huius passiones. quare
et principia corporum entium esse principia.
posteriores vero et sapienciores his
esse opinabantur numeros. Quemadmodum ergo
dicebamus si non sunt substantia hec omnino nulla
substantia est. nec ens nullum. non .n. horum
accidentia dignum est vocare entia. At
vero si hoc quidem confessum est quod magis sunt
substantia longitudines corporibus et puncta
hec autem non videntur qualium utique
erunt corporum. nam in sensibilibus impossibile
esse non utique erit substantia nulla. Amplius hec
omnia videntur dimensiones esse corporis
hec quidem ad latitudinem hec vero ad pro
funditatem aliud ad longitudi
nem. Adhuc autem similiter inest in solido
quecumque figura. quare si nec in lapi
de Mercurius. nec medietas cubi in
cubo sic ut segregata. non ergo nec super
ficies nam si quecumque. et utique hec e
rit determinans medietatem. Eadem autem
ratio est et in linea et in puncto et in uni
tate quare si maxime quidem substantia
est corpus hoc autem magis hec. nec sunt autem
hec. nec substantia aliqua. diffugit quid ipsum
ens et que substantia entium. nam cum
dictis et circa generationem et corruptionem
accidunt irrationabilia videtur substantia
non ens prius nunc esse aut prius exi
stens posterius vero non esse. Fiet corpori
hec pati puncta vero et lineas et super
ficies non contingit. nec fieri nec corrumpi
quandoque quidem existentes quandoque vero non existen
tes. Palam quando copulantur aut
dividuntur corpora simul quandoque quidem una
copulatorum. quandoque vero due divisorum
fiunt. Quare non compositorum est
sed corruptis est divisorum que sunt

prius non existentes. Non enim indivisibile punctum divisum videtur. Et si generantur et corrumpuntur ex aliquo generantur. Similiter autem se habet et ut in tempore. Non enim contingit fieri et corrumpi. At tamen aliud videtur esse substantia aliqua existens. Similiter autem palam quia se habet et circa puncta et lineas et superficies eadem ratio. Nam omnia similiter aut termini aut divisiones sunt.

Omnino vero dubitabit aliquis quare oportet et alia quedam querere preter sensibilia et intermedia, ut quas ponimus species. Nam si ideo quia mathematica a presentibus in alio quodam differunt, in esse vero plura similis speciei nichil differunt. Quare non erunt ipsorum principia numero determinata. Quemadmodum neque presentium litterarum omnium non sunt principia determinata sed specie, nisi lateat quid hoc sillabe aut huius vocis. Harum enim erunt et numero determinata. Similiter autem et intermediorum. Infinita namque et illic que eiusdem speciei. Quare si non sunt preter sensibilia et mathematica alia quedam, qualia dicunt species ipsas quidam, non erit una numero et specie substantia, neque principia entium numero erunt quanta aliqua. Sed specie. Ergo si hoc necessarium, et species necessarium esse propter hoc esse. Et enim si non bene dearticulant dicentes, sed hoc est quod volunt, et hoc ipsos necesse dicere quia specierum substantia quedam unaqueque est et nichil secundum accidens. At vero si ponimus species esse et numero principia et non specie, diximus que contingere necesse est impossibilia. Huius autem affine est querere utrum potestate sunt elementa aut alio aliquo modo. Nam si aliter, aliquid aliud erit prius principiis. Aliud prior enim potestas causa illa. Possibile autem non est necessarium illo [modo] omne se habere. Si vero potestate sunt elementa, nichil entium

esse contingit. Nam possibile est esse quod nondum ens sit. Nam non ens fit, nichil autem vero esse fit impossibilium esse. Has itaque dubitationes necessarium est dubitare de principiis, et utrum universalia sunt aut ut dicimus singularia. Nam si universalia, non erunt substantie. Nichil communium hoc aliquid significat sed tale, substantia vero hoc aliquid est. Sed si est hoc aliquid et exponitur quod communiter predicatur, multa erunt animalia Socrates ipse et homo et animal, si significat singulum hoc aliquid et unum. Nam si ergo universalia sunt principia, hec contingunt. Si autem non universalia sed ut singularia, non erunt scibilia. Universales enim sunt omnium scientie. Quare erunt principia diversa priora principiis universaliter predicata, si futurum esse eorum scientia.

IV

Est scientia quedam que speculatur ens in quantum est ens et que huic insunt secundum se. Hec autem nulli in parte dictarum eadem. Aliarum enim nulla intendit universaliter de ente in quantum est ens, sed partem eius abscidentes aliquam circa hanc speculantur accidens, velud scientiarum mathematice. Quoniam autem principia et extremas causas querimus, palam quia nature cuiusdam ipsas secundum se esse est necesse. Si igitur et entium elementa querentes hec quesierunt principia, necesse igitur et entis elementa esse non secundum accidens sed in quantum entia. Unde et nobis entis in quantum est ens prime cause sunt accipiende.

Ens autem multis quidem dicitur modis, sed ad unum et unam aliquam naturam et non equivoce, sed quemadmodum salubre omne ad sanitatem, hoc quidem in conservatione, aliud vero in actione, aliud quia est signum sanitatis, hoc autem quia illius est susceptibile. Et medicinale ad medicativam, hoc enim habendo medicinam dicitur medicinale, illud vero

in extrico bene natum ad ipsum et alio
per actus medicatiue. Similiter autem et alia
sumemus huic consimilia. Ita vero et ens
multipliciter dicitur quidem. sed omne ad unum
principium. hec quia substantie entia dicuntur. illa
vero quia passiones substantie. alia quia via ad
substantiam aut corruptiones aut privatio
nes aut qualitates aut affectiva
aut generativa substantie aut ad substantiam
dictorum aut horum alicuius negationes aut
substantie. quapropter et non ens esse non ens dici
mus. Quemadmodum ergo et salubrium omnium una est scientia
ita hoc et in aliis. non enim solum eorum
que secundum unum dictorum est unius scientie spe
culari sed et dictorum ad unam naturam. et enim hec
modo quodam dicuntur secundum unum. Palam
ergo quia et entia unius est speculari secundum quod
entia. Ubique vero proprie primi est scientia et
ex quo alia pendent et propter quod dicuntur.
Ergo si est hec substantia. substantiarum oportet principia et
causas habere philosophum. Omnis autem generis
et sensus unius unius et scientia ut gra
matica una ens omnes speculatur
voces. quapropter et entis inquantum ens quascumque
species speculari unius est scientie genere species
autem specierum. Si ergo ens et unum idem et
una natura eo quod se ad invicem con
sequuntur sicut principium et causa. sed non ut una
ratione ostensa. nil autem differt nec si si
suspicamur. sed pro opere magis. idem enim
unus homo et homo et ens homo et
homo et non duplicatum quid ostendit
secundum dictionem repetitum homo et est
homo et unus homo. palam autem
quia non separatur nec in generatione nec in
corruptione. Similiter autem et in uno
quare palam quia additio in hiis
idem ostendit. et nichil aliud unum preter
ens. Amplius autem cuiusque substantia unum est
non secundum accidens. similiter autem et quod quid est
ens idem. Quare quot unius sunt
species tot et entis de quibus quod quid

est eiusdem scientie genere speculari. Dico autem
ut de eodem et simili et in aliis talibus. Fere
autem omnia reducuntur contraria in principi
um hoc. speculata sint autem a nobis et
in eglega contrariorum. Et tot partes sunt
philosophie quot substantie. Quare necessarium est aliquam
primam et habitam ipsis. Existit enim statim
genera habentia ens et unum. quapropter et scientie
hec sequuntur. Est enim philosophus ut mathematicus dic
tus. Et enim hec partes habet et prima quedam et se
cunda est scientia et alie consequenter in mathematicis.
Quoniam autem unius est opposita specula
ri. uni vero opponitur pluralitas negationem autem et
privationem unius est speculari ambo. Utrobique ne
gatio aut privatio aut simpliciter dicitur quia
non inest illi aut alicui generi. Huic quidem
ergo uni differentia adest preter quod in negatione
nullius. enim absentia negatio est. In pri
vatione vero et subiecta quedam fit natura
de qua dicitur privatio. Uni autem pluralitas op
ponitur. Quare et opposita dictis di
versumque et dissimile et inequale et quecumque
alia dicuntur aut secundum eius ut pluralitatem
et unum est dictam cognoscere scientie. Quo
rum unum quid idem et contrarietas est. Differentia
autem diversitas. Quare quoniam unum
multipliciter dicitur. et hec multipliciter dicuntur. Sed
tamen unius omnia cognoscere est. Non enim
si multipliciter alterius est. sed si nec secundum unum
nec ad unum rationes referuntur alterius
est. Quoniam vero omnia ad primum referuntur
ut quecumque unum dicuntur ad primum unum. Similiter
dicendum est et de eodem et de diverso et contrariis
se habere. Ergo divisum quotiens dici
tur singulum. sic reddendum est ad primum in sin
gulis predicamentis quomodo ad illud dicitur. Hec enim
in habendo illud. illa vero in faciendo. alia vero
secundum alios dicuntur tales modos. Pa
lam ergo quia in dubitationibus dictum est quia unius
est de hiis et de substantia sermonem habere. Hoc autem
erat unum eorum que in dubitationibus.
Et philosophi est de omnibus posse speculari

et equali

n. quedam contrarietas est differentia

Nam si philosophi quis erit investigabit si idem Socrates et Socrates sedens, aut si unum uni contrarium, aut quid est contrarium aut quotiens dicitur. Similiter autem et de aliis talibus. Quoniam igitur unius in quantum est unum et entis in quantum est ens eedem secundum se passiones sunt, sed non in quantum numeri aut linee aut ignis, palam quod illius scientie et quid est cognoscere et accidentia ipsis. Et sic non peccant qui de ipsis intendebant quasi non philosophantes, sed quia prius est substantia de qua nichil audiunt. Quoniam sicut sunt et numeri in quantum numeri proprie passiones, ut imparitas, paritas, commensuratio, equalitas, excedentia et defectus, et hec secundum se et ad invicem insunt numeris. Similiter autem et solido et immobili et mobili et levi et gravi sunt alia propria, sic et enti in quantum est ens sunt quedam propria, et ea sunt de quibus est philosophi perscrutari veritatem. Signum autem: dyaletici namque et sophiste eandem subinduunt figuram philosopho, quia sophistica apparens solum est sophia, et dyaletici de omnibus disputant, omnibus autem commune ens est. Disputant autem et de hiis videlicet quia philosophie sunt ipsa propria. Nam circa idem genus versatur et sophistica et dyaletica cum philosophia, sed differt ab hac quidem modo potentie, ab illa vero vite prohesi. Est autem dyalectica temptativa de quibus philosophia est sciens, et sophistica visa quidem ens vero non. Amplius contrariorum altera coelementatio privatio, et omnia referuntur ad ens et non ens et ad unum et pluralitatem, ut status unius et motus pluralitatis. Entia vero fere omnes confitentur ex contrariis componi. Omnes vero principia contraria dicunt. Hii namque par et impar, illi vero calidum et frigidum, alii finitum et infinitum, alii amorem et odium. Omnia vero et alia videntur reducta ad unum et pluralitatem. Summatur enim ista reductio nobis. Principia vero et omnia que ab aliis ut in genera hec cadunt. Palam igitur et ex hiis quod unius est scientie ens in quantum est ens speculari. Omnia namque aut contraria aut ex contrariis, principia vero contrariorum unum et pluralitas. Hec autem unius est scientie sive secundum unum dicuntur sive non et forsan. Hec autem unius est scientie sive secundum unum dicuntur sive non, ut forsan veritas habet. Attamen et si multipliciter dicitur unum, ad primum alia dicuntur et contraria similiter, et propter hoc et si non est ens aut unum universale et idem in omnibus aut separabile, ut forsan non est, sed hec quidem ad unum, illa vero in eo quod consequenter. Et ideo non est geometre speculari quid contrarium aut perfectum aut unum ens aut idem aut diversum nisi ex suppositione. Quod quidem igitur unius est scientie ens in quantum est ens speculari et que insunt ei in quantum est ens, manifestum, et quod non solum substantiarum sed et accidentium eadem est theorica, et de dictis et de priore et de posteriore et genere et specie, toto et parte et aliis talibus. Dicendum autem utrum unius aut diverse scientie de vocatis in mathematica dignitatibus et de substantia. Palam autem quod unius est et eius qui est philosophi que de hiis perscrutatio. Omnibus namque insunt existentibus, sed non generi alicui seorsum separatim ab aliis. Et utuntur omnes, quia entis sunt in quantum est ens, unumquodque autem genus ens. In tantum vero utuntur in quantum eis sufficit; hoc autem est quantum continet genus de quo demonstrationes fiunt. Quare quoniam palam quod in quantum sunt entia insunt omnibus, hoc namque est commune eis, eius qui de ente in quantum est ens cognoscentis et de hiis est speculatio. Unde nullus particulariter intendentium nititur dicere de eis aliquid si vera aut non. Nec

geometria nec arismetica. physicorum
quidam hoc facientes.
soli namque putabantur de tota natura
intendere et de ente. sed quoniam est ad-
huc physico aliquis superior. unum enim aliquod
genus entis natura. et est etiam univer-
saliter theorizantis et de hiis uti-
que erit perscrutatio. Est autem sophia
quedam phisica. sed non prima. Quecum-
que vero conantur dicentium quidem de veritate
quo oportet modo recipere propter ignoranciam
analeticorum hoc faciunt. oportet enim de hiis
prescientes venire. sed non audientes
querere. Quod quidem igitur philosophi et de omni
substantia speculantis inquantum aptum natum est et de
omnibus sillogisticis principiis est per-
scrutari palam. Congruit autem
maxime cognoscentem circa unumquodque genus
habere dicere firmissima rei principia.
Quare et de omnibus entibus inquantum sunt
entia omnium firmissima. est autem hic
philosophus ipse. Firmissimum autem omnium
principium est circa quod mentiri impossibile est. notissi-
mum enim esse tale est necesse. palam circa ea
que ignorant decipiuntur omnes. et
non conditionale. quod enim necesse habere quodcum-
que intelligentem hoc non conditio.
Quod autem cognoscere est necesse
quodcumque cognoscentem et venire habere
necesse. quod quidem igitur tale principium est omnium
est firmissimum palam. Quid vero
sit illud post hoc dicamus. idem enim simul
inesse et non esse eidem et secundum idem est impossibile.
et quecumque alia determinaverimus utique
sint determinata ad logicas difficulta-
tes. hoc autem omnium firmissimum est principiorum.
habet enim dictam determinationem. impossibile namque
quemcumque existimare esse et non esse quod
quidem quidam putant dicere eraclitum.
non enim est necesse quod aliquis dicit hec existimare.
Si vero non contingit simul inesse eidem contraria
ad determinata sunt autem nobis et huic

propositioni consueta. contraria autem est opinio opi-
nioni que contradictionis. palam quia impossibile simul
existimare eundem esse et non esse idem. simul
enim habebit contrarias opiniones qui de hoc
est mentitus. quapropter omnes demonstrantes
in hanc reducunt ultimam opinionem. na-
tura namque principium et aliarum dignita-
tum hoc omnium. Sunt autem quidam
qui ut diximus dicebant contingere
idem esse et non esse et existimare ita. utuntur
autem ratione hac multi eorum qui de natura.
nos autem nunc accepimus quasi impossibile
existente simul esse et non esse. et per hoc ostendimus
quia firmissimum id principiorum omnium est. Vo-
lunt autem et hoc demonstrare quidam propter ineru-
ditionem. est enim ineruditio non cognoscere
quorum oportet querere demonstrationem et quorum
non oportet. Totaliter quidem enim omnium esse de-
monstrationem est impossibile. palam in infinitum enim procederet
ut nec ita foret demonstratio. Si vero quorun-
dam non oportet demonstrationem querere quod volunt
magis esse tale principium non habent dicere.
Est autem demonstrare elenctice et ex
hoc quia impossibile si solum aliquid dicat qui dubitat.
Si vero nichil derisio est querere rationem
ad nullius habentem rationem inquantum non habet
rationem. similis enim plante talis inquantum talis
iam est. Elenctice autem dico demonstra-
re utique videbitur par differre et demonstra-
re quia demonstrans quod in principio. sed nunc tali e-
xistente causa. Elenchus utique erit et
non demonstratio. Principium vero ad omnia talia
non velle aut esse aliquid dicere aut non esse.
hoc enim forsan utique quis opinabitur quia
quod in principio peteret. sed significare quidem
aliquid et ipsi et alii. hoc enim necesse est si dicat
aliquid. si enim non, tali non utique erit ser-
mo nec ipsi ad se ipsum nec ad ali-
um. si quis autem hoc dederit erit de-
monstratio. iam enim aliquid erit diffinitum.
sed causa non demonstrans sed sustin-
ens. Interimens enim rationem sustinet

id impossibile quod est inconveniens hoc id
um quod significat nomen esse aut non esse
hoc. Quare non utique omne sic se habe
bit. Amplius autem si homo significat unum
sit hoc animal bipes. Dico autem unum si
gnificare hoc. si hoc est homo. si quod sit homo
hoc est homini esse. Nil autem differt
nec si plura quis dicat significare. Solum autem diffinita ponantur. Ut in
rationibus alterum nomen. Dico autem
ut si non dicat hominem unum significare
sed multa quorum unius quidem una ratio
animal bipes. Sunt autem et alie plures
sed diffinite numero ponentur. utique
proprium nomen secundum unamquamque rationem.
Si autem non ponatur sed infinita significare dicat. palam quod non utique erit
ratio. Palam non unum significare nichil significare est. non significantibus autem nominibus au
feretur ad invicem disputare. Secundum veritatem autem et ad se ipsum. Nichil enim
contingit intelligere nichil intelligentem
unum. si autem contingit ponatur huic
rei nomen unum. Sit itaque sicut a principio
dictum est significans aliquod nomen et significans
unum. Non itaque contingit homini esse
significare quod quidem non esse homini si homo si
gnificat non solum de uno quin sic
utique musicum et album et homo unum
significent. Quare unum omnia erunt
sinonima. namque et non erunt
esse et non esse idem nisi secundum equi
vocationem. ut si quem nos hominem vo
camus. alii non hominem vocant.
Dubitatum vero non hoc est si con
tingit idem simul esse et non esse hominem
secundum nomen sed rem. Si autem non
significet alterum homo et non homo
palam quod non esse homini. ab esse homini. quare erunt esse non homini esse unum
enim erunt. hoc enim esse unum significat ut
vestimentum et indumentum si ratio una
sunt. non erunt unum et unum significat homini
esse et non homini. sed ostensum est quod alterum significat. Necesse itaque si verum si quod
est dicere quod homo animal esse bipes. hoc enim
erat quod significabat homo. Si hoc necesse non
contingit non esse hoc ipsum animal bipes.
Non ergo contingit simul verum esse dicere
idem hominem esse et non esse hominem. Eadem
autem ratio et non in esse hominem. Palam
homini esse et non homini esse alterum
significare. si quidem album esse et hominem
esse alterum multum enim oppositum magis
quare significare diversum. Si autem
dixit et album idem significare et unum
ratione idem dicemus quod et prius dictum
est. quod unum omnia sunt et non solum
opposita. Si autem hoc non contingit. contin
git quod dictum est si respondeatur
interrogatum. Si autem apponatur interrogante simpliciter et negationes non
respondet interrogatum. Nichil enim
prohibet idem et hominem et album et
alia mille secundum pluralitatem. Attamen interrogante si verum est dicere hominem hoc esse
aut non respondendum est unum significans
et non addendum. quod et album et mag
num. Etenim impossibile infinita
entia accidentia pertransire. aut igitur
omnia pertranseant aut nullum similiter enim
et si milies est idem homo et non homo non
est correspondendum interrogationi si est
homo. Si non et alia que eorum ac
cidunt sunt correspondenda quecumque
sunt aut non sunt. Si autem hoc non
faciat non disputat. Omnino vero
destruunt qui sic dicunt substantiam et
quod quid erat esse omnia namque dicere
accidere eis est necesse et quod non est homini
esse aut animali esse non necesse. Palam
si erit quod vere homini esse hoc non erit
non homini esse quod ius hoc negationes hoc
unum enim erat quod significabat et erat

h' aliqui' cha. s'bam sig'e est q'
nō aliud aliquid eē ipi. si a'
erat ipi q' ue hoi eē. q' neue n̄
hominu esse. aut q' non eē hoi
aliud erit quare dre ē nece q'
nullius erit tal' rō h' omia f' actus
h' eni . deciata ē cha et actus al
bum. n. accit hoi q' ē albus h' n̄
q' ue albū. Si uo oia fm actus
dnr nll' erit primu ule. Si aut
semp actus de cho aliquo sigt pre
dicatōm. i infinitum g' ire nece
ē. S3 ipole iiz eni pla duob3 cō
plectitur actus eni nō actnti
accidet nisi q' ambo eid' accidt
dico aut ut albū musicu et hō
albus q' ambo hoi accidt. s3 n̄
socrates musicus itaz ambo ac
cidunt alicui alii. Cu igit h'
quid ita illa ū illo m̄ dnr actia
quecq3 sic dnr ut albū socrati
nō ɔtingit infinita eē insius
ut socrati albo alem ad actus n̄
eni fit aliq' unū ex oibus nec
itaz albo aliq' a' erit actus ut
musicu mch eni h' mag' illi q'
qm̄ illud huic accit et simil' dēt
minatū ē q' h' quid ita accidūt
h' aut musicu socrati. quecq3 uo
sit. n̄ actnti accit actus h' quecq3
illo modo quare nō oia f' actus
dnr. Erit g' ad et ut cham si
gnificans si aut h' ositum est
q' ipossibile p'dicari ɔdones
Simp autem si ɔ'dōnes simul'
de eod' uere simt oīs palam q'
q' q' omia erunt unū. Erunt
eni tēns et mur' et homo si de oi
aliquid a' affirmare aut nega
re ɔtingit q'ad ē nece dnrtibus
rōm p'tagore nam alicui si uid'
nō est tēns homo palam q' nō
est triens q'ie et ē si ɔdco neri et
sit itaz q' anaxagore simul res oēs
eē ut mch uere unū sit. Indefi
nitum g' unr' dre et putantes
ens dre de nō ente dut. slam p'o
tēntie h' ens et nō endelechia in
definitum ē. At ū dicenda est
ipis de oi affirmaōe aut negatio.
Inuēns. n. si unicuiq3 negō mē
que n̄ alcius q' nō mē ei n̄ ierit
Dico autem ut si uēm ē dre hoiez
q' non homo palam q' n̄ tēns
g' si affirmō nece t negōm. si q'
non existat affn' negō h' g' cō
tingunt h'c dnrtib3 rōm et q'
nō nece aut dre aut negare. Sla
h' rōm ē q' homo et nō homo pa
lam q' nec homo nec nō homo
erit. slam duorū due negōnes
Si aut una ex utr3 illi et h' v
na utiq3 erit oppola. Amp' aut
ut oia ita se h't et ē albū t n̄ al
bum et ens et nō ens et ut alias
dōnes t negōnes sili' aut nō
h' ut quasdam quid' et ut quasdā
nō. Et si quid nō ut omis hec
utiq3 erunt ɔfesse si uo ut omnes
uēm aut de quib3 ɔq3 dre aut de
quibus quid' dre et negare. S3
de quib3 ɔq3 negare nō de omnib3
dre et si sic erit ad firmū n̄ ens
et h' erit firma opio et si ipm nō
eē firmū aliquid sit notum no
cior utiq3 erit dictō qm̄ oppō negō
Si uo negando sili' et quecq3
negare dicere nece de h'is aut
ūm ɔdentem dnr ut q' albū
et uēm q' nō albū aut nō t si ɔdō
non uēm ɔdentem dicere nō dicet
h' et nō ē mch nō entia aut quo
utiq3 p'nunciabūt aut ibunt et
ut prius tēm est t nō erit t homo

et deus et tens et ipsorum contrarium dictiones.
Si autem silr de omnibus quo nichil
differet aliud ab alio. nam si differ
ret hoc erit verum et proprium. silr autem
et si diuidentem contingit verum esse ac
cidit quod dictum est. Ad hunc autem
quod omnes verum dicent et omnes mentientur
et ipse se ipsum falsum dicere confitetur.
Simul autem palam quod de nullo est
ad hunc perscrutatio nichil enim dicit neque
enim ita nec non ita dicit sed ita et
non ita et iterum hoc negat ambo quod neque
ita nec non ita. Iam enim si non iam
utique erit aliquid diffinitum. Adhuc autem
Amplius si quando affirmatio uera est negatio est
falsa. et si hec uera affirmatio falsa non erit
utique simul idem dicere et negare uere. Sed
forsan dicet utique hoc esse quod a principio
positum. Amplius ergo qui quidem aut
habere aliqualiter existimans aut non
habere mentitus est qui autem ambo verum
dicit nam si verum dicit quid utique
erit quod dicitur quod talis est entium natura.
Si uero non verum dicit sed magis verum
dicit qui illo modo existimat iam
aliqualiter se habebunt entia et hoc
verum utique erit et non simul et non verum.
Si autem silr et omnes mentiuntur et vera
dicunt non proferre neque dicere est tali.
Silr enim hoc et non hoc dicit si autem nichil
suscipit sed silr estimat et non esti
mat quid utique differenter habebit a
plantis. Unde et maxime manifestum est
quod nullus ita disponitur nec aliorum
nec dicentium hanc rationem. Quare namque
uadit domum et non quiescit putans
ire non statim diluculo uadit in puteum
aut torrentem si contingat sed uidetur
timens tamquam non silr putans
non bonum esse et idem et bonum. Pala
ergo quod hoc quidem melius existimat
hoc autem non melius. Si autem hoc et hoc

quidem hominem illud autem non hominem
et hoc quidem dulce illud autem non dul
ce putare est necesse non enim ex quo
omnia querit et existimat quando pu
tans melius esse aquam bibere et ho
minem uidere. Deinde ea querit
quamuis oportebat si idem erat. Silr
homo et non homo sed quod dictum est nullus
qui non uidetur hoc quidem timens illa
uero non. Quare sicut videtur omnes
existimant habere simpliciter sed non de
omnibus sed de melius et deterius.
Si autem non scientes sed opinan
tes multo magis curandum utique
erit de ueritate sicut ad infirmo exis
tenti quam sano de sanitate. Et enim
opinans ad scientem non salubriter
dispositus ad ueritatem. Amplius si que
maxime omnia sic se habent et non
sic sed magis et minus verum est
in natura entium non enim utique silr
dicemus esse duo paria et tria. nec
silr mentitus est qui .iiii. quinque
opinatur et qui mille. Si ergo non silr
palam quod alter minus quare ma
gis verum dicit. Si ergo quod magis
affinius quod magis verum. Et
utique si non erit sed iam aliquid firmius
est et uerius et a ratione remoti
utique erimus quod dicta et prohibentem
aliquid mente determinare.
Est autem et ab eadem opinione
Protagore ratio. et necesse silr
ipsas ambas aut esse aut non esse
nam si que uidentur omnia sunt uera
et apparentia. necesse omnia simul
uera et falsa simul esse. Multi namque
contraria inuicem existimant et non
eadem opinantes sibi ipsis mentiri
putant quare necesse idem esse et non
esse si hoc est. necesse putata omnia
esse uera. Opposita namque inuicem

opinantur vincentes et verum dicentes. quare entia si sic se habent verum dicunt omnes. Quod quidem igitur ab eodem sunt intellectu utreque orationes palam. Est autem non idem modus ad omnes. Hii quidem persuasione egent illi vero violentia. Quicumque quidem ex dubitatione existimaverunt ita horum bene sanabilis ignorancia. Non enim ad orationem sed ad mentem obviatio eorum. Quicumque vero orationis causa dicunt horum argumenti curatio et eius que in voce orationis et eius que in nominibus.

Venit autem dubitantibus hec opinio ex sensibilibus. que quidem eius quod simul contradictiones et contraria existere videntibus ex eodem facta contraria. Quare si non contingit fieri non ens preexistit similiter res ambo ens ut et anaxagoras mixtum omne in omni ait et democritus. Etenim inane et plenum similiter ait quamlibet existere partem quamvis hoc quidem verum esse ens illud vero non ens. Ad eos quidem igitur qui ex hiis existimant dicemus quia quodam modo recte dicunt et quodam modo ignorant. Ens enim dupliciter dicitur. quare est quomodo contingit fieri aliquid ex non ente. est autem quomodo non. et simul esse idem ens et non ens sed non secundum idem ens. potentia namque contingit idem simul esse contraria actu vero non.

Amplius autem dignificabimus ipsos existimare et aliam etiam esse essenciam entium cui nec motus existit nec corruptio nec generatio omnino.

Similiter autem et que circa apparencia veritas quibusdam ex sensibilibus venit. Verum enim non pluralitate iudicari putant oportere nec paucitate. Idem vero hiis quidem dulce gustantibus esse videtur illis vero amarum.

Quare si omnes laborarent aut omnes desiperent duo autem vel tres sani sunt aut intellectum habent. hos quidem videri laborare et desipere. alios vero non.

Amplius autem multis aliorum animalium contraria videri et nobis et ipsi autem unicuique ad se ipsum non eadem secundum sensum semper videri.

Qualia igitur horum vera aut falsa non manifestum. nichil enim magis hec quam illa vera sed similiter. Propter quod democritus ait aut nichil esse verum aut nobis non manifestum. Omnino vero propter existimare quidem prudenciam quidem sensum hanc autem alterationem quod videtur secundum sensum ex necessitate verum esse dicunt.

Ex hiis enim empedocles et democritus et aliorum ut est dicere unusquisque talibus opinionibus facti sunt rei.

Etenim empedocles permutantes habitum permutare dicit prudenciam. ad presens enim consilium augetur hominibus. et alibi dicit quod quantum alterati transmutati sunt et tantum ipsis et semper sapere aliam assunt. Parmenides vero enunciat eodem modo. ut enim quemque habent membrorum complexionem multe flexionis ita intellectus hominibus adest. Idem enim est quod quidem sapit membrorum natura hominibus et omnibus et omni. quod enim plus est intellectus. Anaxagore quoque pronunciationis recordatur ad quosdam sociorum quod talia ipsis erunt entia qualia utique existimaverint.

Dicunt autem et homerum videri hanc habentem opinionem quia fecit hectorem tamquam in extasi fuit a plaga iacere ad sapientem tamquam sapientes quidem et desipientes. sed non eadem. palam igitur quod si utrique prudencie et entia simul sic et non sic se habebunt.

Quare et gravissimum accidens est. si enim qui maxime contingens verum viderunt. hii autem sunt maxime querentes ipsum et amantes.

Hu tales hnt opiones et alia eu
ūciant de ūitate quo nō est dig
nū et respūe phari conantes
slam uolencia psequi erit utiq
ūitatem inquirere. Huius aut
opionis causa qz de entibus
quid ūitatem intendebant. etia
autē putauerunt ēē sensibilia solū
in hijs uo multa que indeciati nā
existit et que entis sicut dixim
pp' qd decent quid dnt non uera
autem dnt. sic n. congruit mag
dic'e qm sic e psicarimus ad xe
nophanem. Amplius aut omnem ui
dentes hanc motam naturam
de pmutante aut nichil ūum di
xim' ēē uo oio sp pmutans nō
contingere ūum dicere. nam ex
hac existimacione pululauit opio
dictarū summa que ē dicentiū era
clitizare et qualem cratilus hnt
qui tandem nichil opiatus est
oportere dic'e. sz digitum moue
bat solū et eraclitū increpuit
et dicitem bis in eod' fluuie nō ē
intrare ipse n. existimauit nec semel.
Nos aut ad hunc qdm dicemus
qz pmutans qū pmutat habet
quandam ipsis ūam rōm nō existia
ri. Et quidem est dubitabilissimū
abiciens. n. ht ad eius qd abiciat
et eius qd fit iam ncce ad ens. t
si fit ex quo fit et a quo gnatur
ncce esse et h nō ēē infinitum
sz h ptermittens illa dicamus qz
non id est pmutare fm qntita
tem et qualitatem sit nō manens sz sm
spēm omnia cognoscim'. Amplius
aut dignū increpare sic existim
antes qz sensibilium i minoribz nu
merū scientes sic hntem. de to
to celo similr enunciauerunt. Nam

ēē nos sensibil' locus in gnone et cor
ruptione psistat solū ens sz iste ut
dicatur nulla ps; omnis quare uti
iustius pp' illa ista reliqui fuissent qz
pp' h de illis errauerunt. Amplius aut
palam qz et ad hos ead' olim
dictis dicemus. qz n. ē immobil
natura quam ostendend' ipsis et
credendum eis ē. Et quidem contig
simul dicentibus ēē et non ēē qui
escere magis dicere omnia quam
mo' eri. Non n. ē in quod aliquid pmutet
Nam omnia in sunt omnibus. De
ūitate uero qz nō omne apparens
ūum pmū quidem qz nec sensus fals
appetens ē sz fantasia nō id' sensui. De
inde dignū mirari si h dubitant
utrum tante sunt magnitudines
et colores tales quales a remo
tis uiū qles de ppe et utrū qles
sanis aut qualia laborantibus.
et grauiora utrū qualia debili
bus aut qualia robustis. Et
ūa utrū qualia dormientib' aut
qualia uigilantibz. Nam quid
enī nō putant palam. nullus
g' si putauit de nocte athenis
esse ens i libia uadit ad odium.
Amplius aut de futuro ut et plo dr
nequaq' similr ppa medici opio i
ignorantis uelud de futuro san
os fore aut nō futuro. Amplius a
et insensibilibz. nō similr ppa alienū
et ppriū aut ppinquū et eius
qz ipsius. sz de coloribus quid ui
sus nō gustus. de saporibz uero
gustus et nō uisus. Quorum
unus quisqz in eod' tempore circa
id nūqm dicit simul ita et nō ita
hr'e se nec i alio tempore circa pas
sionem dubitauit sz circa id cui
accidit passio. Dico aut puta id

quod nunc videbitur utrum aut mutatur
aut corpore mutato quia quod esse
dulce quia autem non dulce quale est
cum fuerit numquam mutatur sed semper de
ipso verum dicit et est ex necessitate
futurum tale dulce. Et quamvis et hee
hee rationes omnes destruunt quemadmodum
et substantiam non esse ullius ita vero ex
necessitate nichil. necessarium enim non contingit
aliter et aliter se habere. Quare et si quid est
ex necessitate non habebit ita et non ita.
Totaliter quod si est sensibile solum nichil u-
tique erit solum non existentibus animatis.
sensus enim non erit. neque quod quidem
sensibilia esse neque sensiones forsan
verum sentientis enim passio hec est.
Subiecta vero non esse que sensum faci-
unt et sine sensu impossibile. Non
enim sensus sui ipsius est sed est aliquod alterum
preter sensum quod prius esse sensu necesse est.
movens enim moto prius est natura.
Et utique si ad invicem dicuntur hec ip-
sa nichil minus. Sunt autem
quidam qui dubitant hec persua-
sorum et has rationes solum dicen-
tium. querunt enim quis est qui iudi-
cat sanum et omnino circa singula recte
iudicaturum. tales namque dubitationes
similes sunt dubitationi utrum dormi-
mus nunc aut vigilamus. possunt
autem omnes dubitationes tales idem. omnium
rationem enim dignificant esse. principium
enim ponunt isti querunt et hoc per de-
monstrationes accipere. Quoniam quod
non persuasi sunt manifestum fit
in actibus sed quod quidem diximus
hec ipsorum passio est. rationem enim que-
runt quorum non est ratio demonstratio-
nis. enim principium non est demonstratio
hii quidem igitur facile hoc utique cre-
dent. Est enim non difficile sumere.
Qui in sermone autem vim solum que-

rentes impossibile querunt. contraria namque
dicere dignificant statim contraria di-
centes. Si autem non omnia sunt
ad aliquid sed quedam sunt et ipsa per se
non utique erit omne quod apparet. Nam
quod apparet alicui apparet. quare qui
dicit omnia que apparent esse vera
omnia que sunt facit ad aliquid. propter quod ad ob-
servandum vim in sermone querentibus
simul autem et sustinere sermo-
nem dignificantibus quod non apparet
est. Sed quod apparet. et cui apparet. et quando
et ut. Si autem sustineant quidem
sermonem non sic autem sustineant
accidet ipsis contraria cito dicere. Contingit
enim eidem secundum visum quidem mel appa-
rere gustui vero non. et oculis duobus
existentibus non eadem utrique visui si autem
dissimiles. Quoniam ad dicentes propter olim
dictas causas quod apparet verum esse et propter
hoc omnia similiter falsa et vera esse. non enim omnibus
apparere eadem contingit neque ipsi semper
eadem sed multotiens contraria secundum idem tem-
pus. tactus enim duo dicit in digito-
rum variatione visus autem unum
sed nusquam eidem et secundum eundem sensum et
similiter in eodem tempore quare hoc utique erit
verum. Sed forsan propter hoc necesse dicere hiis
qui non propter dubitationem sed orationis causa di-
centibus quod hoc non est verum sed huic
verum. Et sicut prius dictum est necesse ad
aliquid facere omnia ad opinionem et sensum
quare neque factum est neque erit nichil nullo
preopinante. Si vero factum est aut
erit palam quod non erunt omnia
ad opinionem. Amplius si unum ad u-
num aut ad determinatum et si
idem et dimidium et equale sed non
ad duplum equale ad opinans
itaque si idem est homo et opinatum
non est homo opinans sed opinatum.
Si vero unumquodque fuerit ad opinans

infinita erit si recipians. Quod quidem igitur firmissima opinio omnium non esse simul veras oppositas dictiones et quod accidit ita dicentibus et quare ita dicunt tot sint dicta. Cum autem impossibile est contradictionem simul esse veram de eodem palam quia nec contraria simul inesse eidem contingit. Contrariorum enim alterum est privatio non minus. Substantie autem privatio negatio est ab aliquo determinato genere. Si igitur impossibile est simul affirmare et negare vere, impossibile et contraria simul inesse, sed aut quo ambo aut alterum quo, alterum vero simpliciter. At vero nec contradictionis medium nichil esse contingit, sed necessarium aut dicere aut negare unum de uno quodcumque. Palam autem primum quid diffinientibus quid verum et falsum. Dicere namque ens non esse aut non ens esse falsum, ens autem esse et non ens non esse verum. Quare et dicens esse aut non verum dicet aut mentietur. Sed neque ens dicitur non esse aut esse neque non ens. Amplius autem medium erit contradictionis quemadmodum pallidum albi et nigri, aut quemadmodum neutrum hominis et equi. Si quidem igitur sic non sic permutabile; nam ex non bono in bonum permutatur aut ex hoc in non bonum. Nunc autem semper videtur; non est enim permutatio nisi in contraria media. Si autem est medium et sic utique erit aliqua in album ex non albo generatio. Nunc autem non videtur. Amplius et omne sensibile et intelligibile mens aut affirmat aut negat. Hoc autem ex diffinitione palam cum verum dicat aut mentitur. Quando quidem sic componit dicens aut negans verum dicit, quando autem non sic mentitur. Amplius preter omnes contradictiones .n. orationis causa dicatur, quare et non verum dicet aliquis nec non verum dicet. Et preter ens et non ens erit, quare et preter generationem et corruptionem transmutatio quedam erit. Amplius in quibuscumque generibus negatio contrarium infert et in hiis erit ut in numeris et neque impar neque non impar numerus, sed impossibile ex diffinitione vero palam. Amplius in infinitum vadet et non solum emiolia que sunt erunt, sed plura. Iterum enim erit hoc negare ad dictionem et negationem et hoc erit aliquid; nam substantia est quedam ipsius alia. Amplius quando interrogante si est album dicat quia non, nichil aliud negavit quam ipsum esse; negatio vero est quod non esse. Venit autem quibusdam hec opinio sicut et alie improbabilium; quando enim solvere non possunt orationes contenciosas annuentes orationi consentiunt orationem verum esse que est sillogizata. Hii quidem igitur propter talem causam dicunt, alii vero propter omnium rationem querere. Principium autem ad hoc omnes ex diffinitione. Diffinitio vero fit ex ipso significare aliquid necessarium esse eos; nam cuius nomen est signum diffinitio fit. Videtur autem Eracliti ratio dicens omnia esse et non esse omnia vera facere. Que vero est Anaxagore esse aliquod medium contradictionis quare omnia falsa; nam quando miscentur nec bonum nec non bonum est mixtum, quare nichil dicere verum. Determinatis autem hiis palam quia uno modo dicta et de omnibus impossibile est esse sicut quidam dicunt, hii quidem nichil dicentes verum esse, sicut dyametrum commensurabile esse, illi vero omnia vera facere. Namque ipse rationes eedem cum Eraclito. Palam quidem dicat quia omnia

fiunt vera et omnia falsa et seorsum
dicere unumquodque horum impossibile esse. Amplius autem
euidenter contradictiones sunt quas non est
possibile simul esse veras. nec itaque
falsas omnes et quidem putabitur ma-
gis contingere ex dictis. Sed ad omnes
tales orationes oportet querere
quemadmodum in superioribus sermonibus dictum
est non esse aut non esse sed significare
aliquid quare ex diffinitione disputan-
dum accipientes quid significat esse
verum aut falsum. Si autem nichil aliud
quam verum dicere aut negare est
falsum impossibile omnia falsa esse. Est enim
necesse contradictionis partem alteram esse
veram. Amplius si omne aut dicere aut
negare est necesse utrumque falsa esse impossibile
est altera namque pars contradictionis est falsa.
Accidit itaque et quod famatum est de
omnibus talibus orationibus ipsas se ipsas
destruere. Palam qui omnia vera
dicit orationis sue contrariam veram fa-
cit quare suam non veram. Contraria
enim non dicit ipsam esse veram. Qui ver-
o omnia falsa et ipse se ipsum. Si autem
excipiant hic quidem contrariam quia non
vera sola est. Ille vero suam contrariam quia
non falsa nichil minus infinitas ac-
cidit ipsis petere orationes veras et
falsas nam qui dicit veram orationem
veram verum esse, hoc autem in infinitum
vadet. Palam autem quia neque qui
omnia quiescere dicit vera dicit
nec qui omnia moveri nam si
quiescunt omnia semper hec vera et falsa
erunt. Videtur autem hoc transmutari
nam qui dicit aliquando ipse non erat
et iterum non erit. Si vero omnia
moventur nichil erit verum. Ergo omnia
falsa hoc autem ostensum est quia impossibile est. Amplius
ens permutari est necesse nam ex ali-
quo in aliquid est permutatio. At vero nec

omnia quiescunt aut moventur aliquando, semper
autem nichil. Est enim aliquid quod semper movet
que moventur et primum movens immo-
bile ipsum.

Principium dicitur aliud quidem unde
quis rei utique aliud quidem rei move-
bitur primum ut longitu-
dinis et vie hinc quidem
hoc principium ex opposito al-
terum. Aliud unde utique optime fiet
unumquodque ut doctrine non a primo rei
principio aliquando inchoandum est sed unde
facillime utique addiscet. Aliud
unde primum principium generatur inexisten-
te ut navis sedile et domus fundamentum,
animalium et aliorum aliud cor aliud cere-
brum aliud quodcumque sortiantur tale pu-
tant. Aliud unde fit primum non existente
et unde primum motus natus est incipere
et permutationis ut puer ex patre et
matre et bellum ex convicio. Aliud
cuius secundum voluntatem movetur que
moventur et mutantur que mutantur ut hec
civitates principatus et potestates
et tyrannides et artes et primum du-
rantes et harum architectonice ma-
xime. Amplius unde cognoscibilis
res primum et principium dicitur rei ut de-
monstrationum suppositiones. Totiens autem et
cause dicuntur. Omnes enim cause principia.
Omnium quidem principiorum commune est primum esse
unde autem est aut fit aut cognoscitur
horum autem hec quidem inexistentia sunt illa
vero extra. Quapropter et natura prin-
cipium et elementum et mens et voluntas
et substantia et quod cuius causa multorum
enim et cognitionis et motus principium est
bonum et malum.

Causa vero dicitur uno quidem modo
ex quo fit aliquid inexistente ut es
statue et argentum fiale et horum
genera. Alio vero species et exemplar hoc

[illegible marginal glosses]

aut est ratio ipsius quid erat esse et huius
genera, ut eius quod diapason duo ad u-
num et totaliter numerus, et partes que in
ratione. Amplius unde principium permutatio-
nis primum aut quietis, ut consiliator
causa, et pater pueri, et omnino efficiens
facti et permutans permutati. Amplius
ut finis; hoc autem est quod cuius causa, ut
ambulandi sanitas. Nam propter quid
ambulat dicimus, ut sanetur, et dicentes ita
putamus reddidisse causam. Et quecumque
movente alio intermedia fiunt finis,
ut sanitatis attenuatio aut purgatio
aut pharmaca aut organa; hec namque
omnia finis gratia sunt. Differunt autem
ad invicem tamquam entia hec quidem
ut organa, illa vero ut opera. Cause quidem igitur
fere totiens dicuntur. Accidit autem
multotiens dictis causis et multas eiusdem
esse causas non secundum accidens, ut statue
statuefactiva et es, non secundum aliud aliquid sed
inquantum statua; sed non eodem modo, sed hoc quidem ut
materia, illud vero ut unde motus. Et ad invi-
cem cause fiunt, ut laborare causa est eue-
xie, et hec laborandi; sed non eodem modo, verum
hoc quidem ut finis, illud vero ut principium motus. Amplius autem
idem quandoque contrariorum est causa. Quod enim
presens huius est causa, hoc absens causamur
quandoque de contrario, ut absentiam guberna-
toris de subversione, cuius erat presentia
causa salutis. Utraque vero et presentia et
privatio cause sunt ut moventes. Omnes
vero cause dicte in quattuor modis cadunt
manifestissimos. Nam elementa sillabarum et
materia factorum et ignis et terra et talia omnia
corporum, et partes totius, et suppositiones conclusio-
nis, ut ex quo cause sunt. Horum autem
hec quidem quod subiectum, ut partes, illa vero
et quod quid erat esse, et totum et compositio et species.
Sperma vero et medicus et consiliator et
omnino efficiens, omnia unde principium per-
mutationis aut status. Alia vero ut fi-
nis et bonum aliorum; nam quod cuius
causa optimum et finis aliorum
vult esse. Nihil autem differat dicere sive
bonum sive apparens bonum. Cause quidem
igitur hee et tot sunt specie. Modi vero
causarum numero quidem multi sunt,
capitulati vero et hii pauciores.
Dicuntur enim cause multipliciter, et earum que eiusdem
speciei prius et posterius alia quam alia,
ut sanitatis medicus et artifex,
et eius quod diapason duplum et numerus,
et semper continentia quecumque singulari-
um. Amplius autem ut accidens et horum
genera, ut statue aliter Policletus et
aliter statue factor, quia accidit statue
factori Policletum esse. Et continentia
autem accidens, ut si homo causa statue
aut et totaliter animal, quia Policletus homo et
homo animal. Sunt autem et accidentium
alia aliis remotiora et propinquiora, ut
si albus et musicus causa dicatur sta-
tue et non solum Policletus aut homo.
Preter omnia autem et proprie dicta et secundum
accidens, hec quidem ut potentia dicuntur, illa
vero ut agentia, ut ipsius edificari
edificator. Similiter autem et dicuntur et
in quibus cause sunt causis dictis, ut huius
statue aut omnino imaginis aut e-
ris huius aut eris aut omnino materie;
et in accidentibus similiter. Amplius autem comple-
xa et hec et illa dicuntur, ut nec Poli-
cletus nec statue factor. At
tamen omnia hec sunt pluralitate sex,
dupliciter autem dicta. Aut enim ut
singulare aut ut genus ipsius, aut per se
aut secundum accidens, aut ut genus ac-
cidentis, aut ut complexa hec aut
ut simpliciter dicta. Amplius ut agentia
aut secundum potentiam. Differunt autem in tantum
quod agentia quidem et singularia
simul sunt et non sunt et ipsa et

differt

a edificat
edificator

quorum cause et h(ec) medens cum h(oc)
qualescente et hic edificator cum
h(oc) edificio. Quorum aut(em) s(ecundu)m potentiam no(n)
s(imi)l(ite)r. corrumpuntur .n. no(n) simul domus
et edificator.

Elementum d(icitur) ex quo componitur primo
i(n)existente indivisibili specie in aliam
speciem ut vocis el(ement)a ex quibus vox
componitur et in que dividitur ultima.
illa u(er)o non adhuc in alias voces ab
ipsis specie diversas. s(ed) et si dividantur
particule eiusdem speciei ut aque particula
aqua. h(ec) no(n) sill(aba). Similiter et corporum
dicunt el(ement)a dicentes in que dividuntur
corpora ultima illa aut(em) no(n) adhuc
in alia specie differentia corpora vel sive unum sive
plura alia h(ec) el(ement)a dicunt. Similiter aut(em) et
que et diagrammatum dicuntur el(ement)a
et omnino que in demonstrationibus. vel. Etenim prime
demonstrationes et in pluribus demonstrationibus
existentes el(ement)a demonstrationum dicuntur. Sunt
aut(em) tales sillogismi primi ex tribus per unum
medium. Et transferentes autem elementum
vocant per hinc quodcumque unum ens et
parvum ad multa fuerit utile.
Quo(circa) p(ro)p(ter) et parvum et simplex et indivisibile
d(icitur) el(ementu)m. Unde venit maxime universalia el(ement)a
esse quia unumquodque eorum unum ens et simplex
in multis in est aut omnibus aut quam
plurimis et unum parvum principia
videri esse. Quoniam ergo vocata genera
universalia et indivisibilia ratio .n. est
ipsorum non. el(ement)a genera dicunt aliqui et
magis quam differentiam quoniam universale magis
genus namque differentia in est in genus
sequitur. s(ed) cui genus non omne
differentia. Omnium aut(em) commune esse el(ement)m cuiuslibet
quod primum inest cuique.

Natura vero d(icitur) uno quidem modo nascentium
generatio ut si quis extendens
dicat ly. Uno vero ex quo
generatur primum quod nascitur in exis-

tente. Amplius unde motus primus in quolibet
natura ens in ipso in quantum ipsum ex motus
primus in quolibet natura ens in ipso in quantum
ipsum existit. Nasci vero dicuntur quecumque
augmentum habent per alterum in tangendo
et connasci aut adnasci ut embria.
Differunt aut(em) connascentia a tactu.
h(ic) .n. nichil preter tactum alterum necesse est.
In simul aut(em) natis est aliquid unum idem in
ambobus quod facit pro tangi simul nasci
et unum esse s(ecundu)m continuum et quantitatem. s(ed) no(n) s(ecundu)m
quale. Amplius aut(em) natura d(icitur) ex quo
primo est aut fit aliquid entium non ordina-
to existente et immutabili a sua propria
potestate ut statue et vasorum ere-
orum es natura d(icitur) et ligneorum li-
gnum. Similiter aut(em) et in aliis. Ex hiis
.n. est unumquodque salvata prima materia. h(ic) .n.
modo et existentium naturam el(ement)a dicunt esse
naturam. alii aerem. alii aliud
aliquid tale dicentes. alii ignem. alii terram.
alii aquam. alii aerem. alii aliquid aliquid tale
dicentes. alii quedam horum. alii vero h(ec)
omnia. Amplius aut(em) alio modo d(icitur) natura
existentium substantia ut dicentes illam primam
compositionem esse ut Empedocles dicit quia natura
nullius in existentium s(ed) solum mixtio et
permutatio permixtorum est. h(ec) vero in homini-
bus nominatur. Quapropter et quecumque natura sunt
aut fiunt iam existente aut esse no(n) d(icitur) naturam
habere si non habent speciem et formam.
Natura quidem igitur quod ex hiis utrisque
est ut alia et corpus partes. Natura autem
materia prima et h(ec) dupliciter aut que ad ip-
sum prima aut omnino prima ut operum
ereorum ad ipsum quidem primum es
totaliter vero forsan aqua si omnia
liquabilia aqua et species et substantia. h(ec)
aut(em) finis generationis. Metaphora iam
et omnino omnis substantia natura d(icitur) propter hanc quia et natura
substantia quedam est. Ex dictis igitur
natura et proprie dicta est substantia que principium

ex quo nata sunt fieri

motus habentium in se inquantum ipsa. Materia namque quia huius est susceptiva esse dicitur natura, et generationes et generari quia sunt ab hac motus, et principium motus natura existentium hoc est inexistens aut potestate aut actu.

Necessarium dicitur sine quo non contingit vivere ut concausali, ut respirare et cibus animali; est enim necessarium, nam sine hiis esse impossibile. Et sine quibus bonum non contingit aut esse aut fieri aut aliquid malum expellere aut privari, velut bibere farmacum necessarium ut non laboret, et ad Eginam navigare ut pecuniam recipiat. Amplius violentum faciens et vis; hoc autem est quod preter impetum et prohibitionem voluntatem impediens et prohibens; violentum enim necessarium dicitur. Quapropter triste, sicut et Evenus ait: omnis res necessaria tristis est; et vis necessitas quedam, ut Sophocles dicit: sed vis me hoc facere cogit. Et videtur necessitas non inexcusabile, et recte, contrarium enim motui secundum prohibitionem voluntatem et secundum rationem. Amplius quod non contingit aliter se habere necessarium dicimus sic se habere. Et secundum hoc necessarium et alia dicuntur aliqualiter omnia necessaria. Violentum enim necessarium dicitur aut facere aut pati, tunc quando non contingit ab impetu et concausalibus vivendi et boni. Sed tamen, cum non contingit hic quod bonum, illic vero vivere et esse aliquibus hec necessaria. Causa necessitas quedam est hec. Amplius demonstratio necessariorum, quia non contingit aliter se habere si demonstratum est simpliciter; huius autem causa est que prima sunt si impossibile est aliter se habere ex quibus est sillogismus. Horum quidem ita alia quidem causa essendi necessaria horum autem nulla, sed propter hec alia sunt ex necessitate. Quare primum et proprie necessarium quod simplex est; non enim contingit

pluribus modis habere, quare nec aliter et aliter; iam enim pluribus modis utique haberet. Ergo si qua sunt sempiterna et immobilia, nichil in illis est violentum nec preter naturam.

Unum dicitur aliud secundum accidens, aliud secundum se. Secundum accidens quidem ut Coriscus et musicum, et Coriscus musicus, et musicum et iustum, et musicus iustus Coriscus. Omnia enim hec unum dicuntur secundum accidens: iustum quidem et musicum quia uni substantie accidunt, musicum vero et Coriscus quia alterum alteri accidit. Similiter autem et modo quodam musicus Coriscus cum Corisco unum, quia altera particula alteri accidit earum que sunt in oratione alteri, ut musicum Corisco; et musicus Coriscus iusto Corisco quia utriusque pars eidem uni accidit uni. Nichil enim differt quam Corisco musicum accidere. Similiter autem si in genere sive in universalibus aliquibus nominibus dicatur accidens, ut quia homo idem et musicus homo, aut enim quia homini uni existenti substantie accidit musicum, aut quia ambo singularium alicui accidunt, ut Corisco; tamen non eodem modo ambo insunt, sed hoc quidem forsan ut genus et in substantia, illud vero ut habitus aut passio substantie. Ergo quecumque secundum accidens dicuntur unum, hoc modo dicuntur. Secundum se vero unum dictorum alia dicuntur eo quod continua sunt, ut fascis vinculo et ligna visco, et linea, et si flexa sit, continua autem una dicitur sicut et partium singule, tibia et brachium. Ipsorum autem horum magis unum natura continua quam arte. Continuum dicitur cuius motus unus secundum se et non potest aliter; unus autem cuius indivisibilis, indivisibilis autem secundum tempus. Secundum se autem

continua quecumque non tactu sunt unum.
Palam si ponis se tangentia ligna
non dices hec unum esse, nec lignum
nec corpus nec aliud continuum
ullum. Eorum vero ita sunt continua
unum dicuntur quorum reflexionem habeant
et adhuc magis que non habent
reflexionem ut tybia aut crus quam
scelos. Quia contingit non unum esse
motum subcruris et recta quam flexa
magis unum. Reflexa vero et angulum
habentem unam et non unam dicimus quia
contingit eo non simul esse motum eius
et simul, recte vero semper simul, et nulla partium
habens magnitudinem hec quidem quiescat
hec vero movetur quemadmodum reflexe.
Amplius alio modo dicitur eo quod subiectum sit
specie indifferens. Indifferens vero quorum
indivisibilis species secundum sensum. Subiectum autem
primum aut ultimum ad finem. Unum
enim vinum dicitur et aqua una inquantum
indivisibile secundum speciem. Et liquores omnes
unum dicuntur ut oleum vinum et fundibilia quia
omnium ultimum subiectum idem. Palam aqua et
aer omnia hec sunt. Dicuntur autem unum
et quorum genus unum quod dicitur
differens oppositis ut equus homo canis unum
quid quia omnia animalia. Et modo iterum simi-
lis sicut materia una. Hec autem quandoque quidem ita
unum dicuntur, quandoque vero genere superiore quod
idem dicitur si sint ultime species generis
superiores huius ut ysoskeles et yso-
pleurus sunt una et eadem figura
quia ambo trianguli sed trianguli non idem.
Amplius autem unum dicuntur quorumcumque
ratio que quid erat esse dicit in-
divisibilis est ad aliam significantem
quid erat esse rem ipsam. Nam secundum se divisibilis
ro indivisibilibus. Sic enim augmentatum
et minutum unum sunt quia ratio una.
Omnino vero quorum intelligentia intelligens
indivisibilis quod erat esse et non potest
separari nec tempore nec loco nec ratione ma-
xime hec unum, et horum quecumque substan-
tie sunt. Universaliter enim quecumque non habent divisionem
inquantum non habent sic unum dicuntur, ut si inquantum
homo non habet divisionem unus homo,
si vero inquantum animal unum animal, si vero inquantum magnitudo una magnitudo. Plura
quidem igitur unum dicuntur per aliud aliquid facere
aut pati aut habere aut ad aliquid esse
unum. Que vero primo dicuntur unum
unum quorum substantia una. Una vero aut
continuitate aut specie aut ratione. Et
enim numeramus ut plura aut que
non continua aut quorum non una
species aut quorum ratio non una. Amplius
autem est quidem ut quodcumque unum continuum
dicimus esse si sit quantum et continuum.
Est autem ut non si non aliquod totum sit.
Hoc autem si non speciem habeat unam ut
non videntes utique dicemus similiter unum
qualitercumque partes compositas calciamenti
nisi propter continuitatem, sed si sit ut
calciamentum sit et speciem habeat a-
liquam iam unam. Quapropter et
que circuli maxime una linearum
quia tota et perfecta est. Unum vero esse principium
alicui est numero esse. Prima namque mensu-
ra principium. Nam quo primo cognos-
cimus hec vero prima mensura cuiusque
generis principium cognoscibilis circa
quodlibet unum. Non idem autem in omnibus generibus
unum. Hic quidem enim est dyesis illic
vero vocalis aut consonans. Gravitatis
autem alterum et motus aliud. Ubique vero unum aut
quantitate aut specie indivisibile. Sed quod igitur secundum quantitatem
indivisibile. Quod quidem omnino et sine
positione dicitur unitas. Quod autem omnino et
positionem habens punctum. Quod autem
secundum unum linea, quod vero secundum duo superficies,
omnino vero et tripliciter divisibile secundum quantitatem corpus.
Et econtra autem quod divisione dualiter quidem di-
visibile superficies. Unice autem
linea nullatenus divisibile secundum

quantitatem plura et unitas. hoc quod non habet positionem unitas, illud vero habens positionem punctus. Amplius autem alia secundum numerum sunt unum, alia secundum speciem, alia secundum genus, alia secundum analogiam. Numero quidem quorum materia una, specie quorum ratio est una, genere quorum eadem figura predicationis, secundum proportionem quecumque se habent ut aliud ad aliud. Semper itaque posteriora precedencia sequuntur, ut quecumque numero, specie unum, sed quecumque specie genere, specie non omnia numero, sed genere omnia unum quecumque et specie, quecumque vero genere non omnia specie sed proportione, et quecumque unum proportione non omnia genere.

Palam et quod multa opposite dicentur uni. Nam alia non continuo continua, alia in habendo materiam divisibilem secundum speciem aut primam aut ultimam, alia in habendo rationes plures que erat esse dicentes.

Ens dicitur hoc quidem secundum accidens, illud vero secundum se. Secundum accidens quidem ut iustum musicum esse dicimus et hominem musicum et musicum hominem, hominem sic dicentes ut musicum edificare, quia accidit edificatori musicum esse aut musico edificatorem. hoc namque esse hoc significat accidere huic hoc. Sic autem et in dictis hominem quando musicum dicimus et musicum hominem, aut album musicum aut hunc album, hoc quidem quia ambo eidem accidunt, illud vero quia enti accidit. hoc musicum autem hominem quia huic accidit musicum. Sic autem dicitur et album esse quia est cui accidit ille est. Que quidem igitur secundum accidens esse dicuntur sic dicuntur, aut eo quod eidem enti ambo insunt, aut quia enti illud inest, aut quia ipsum est cui inest de quo ipsum predicatur.

Secundum se vero esse dicuntur quecumque significant figuras predicationis. Quotiens namque dicitur totiens esse significat. Quoniam ergo predicatorum alia quid est significant, alia quale, alia quantum, alia ad aliquid, alia facere, alia pati, alia ubi, alia quando, horum unicuique idem esse significat. Nichil namque refert homo convalescens est aut homo convalescit, vel homo vadens est aut secans vel hominem vadere aut secare, similiter autem et in aliis.

Amplius esse et est significat quia verum, non esse autem quia non verum sed falsum, similiter in affirmatione et negatione, ut quia est Socrates musicus quia hoc verum, aut quia est Socrates non albus quia verum. hoc autem non est dyameter commensurabilis quia falsum.

Amplius esse significat et ens hoc quidem potestate dicibile, illud vero actu horum dictorum. Videre namque esse dicimus et quod potestate est dicibile videns, et quod est actu. Et scire similiter et potens uti sciencia et utens, et quiescens et cui iam inest quies et potens quiescere. Similiter autem et in substantiis. Etenim mercurium in lapide dicimus esse et medietatem linee et frumentum nondum perfectum. Quando vero potens et quando nondum, in aliis determinandum.

Substantia dicitur et simplicia corpora ut terra et ignis et aqua et quecumque talia, et universaliter corpora et ex his consistencia animalia et demonia et partes horum. hec autem omnia dicuntur substantia quia non de subiecto dicuntur, sed de his alia. Alio vero modo quod quidem fuerit causa essendi inexistens in talibus quecumque non dicuntur de subiecto, ut anima animali.

Amplius quecumque particule existentes sunt in talibus et terminantes et hoc aliquid significantes, quibus destructis destruitur totum, ut superficie corpus, ut quidam dicunt, et superficies linea, et totaliter numerus videtur esse quibusdam talis. Nam destructo nichil esse et terminare omnia.

Amplius quod quid erat esse cuius ratio est diffinitio

et h' cta d' innaliu3 Facit iter3 h
duos modos ctam d' ctinualem
q' nō ad huc de alio d' et qq3 h
aliquid eius et sepabile huic ta
le u° innaliu3 forma et spēs.
Eadē uero dīr h' quid sm
accns ut albū et musicū
id q' eid' accidit. et homo et musi
cum hoi accit. utrūq3 aut h' hoīi
uni illi. et n. homini musico et
homo et musicū id' d' et huic id.
o. u°a pp et oīa h' u° non dīr
non eni ē uēr dicere q' omnis
homo h' id et musicū nam uīa
scd' se existunt accia aut nō sm
se s3 in singlaribus simplr dīr
id. n. uir socrates et socrates esse
musicus. Illam socrates nō ī mul
tis pp q' nō omnis socrates esse
musicus nam socrates d' ēas
omnis homo et eni quorum m'
una aut spē aut nūo ead' dīr
et quorū sba una. o. uare pa
lam q' ydemptitas unitas q'
dam aū plurium ēendi aut qn
utitur ut pluribus uelud qn dīr
ut ipsm ipsi idem nam ut duob'
utitur eodem.
Diuisa uero dīr quor aut
spēs sunt ples aut matia
aut rō sbe et oīo opposite d' diuisi.
Differentia uero dīr queq3 diuisa
sunt ut ed' ad encia et non
solum nūo s3 aut spē aut gnē
aut ppōne. Adhuc quorū diui
sum genus et ctria queq3 habe
nt sba diuisitatem
Similiā dīr q' idem passa et
plura id passa aut diuisa
et quorū qualitas una et sm
queq3 alterari ctingit ctriorum
horum q' plia h' aut magis ppria

hinc et silr opposite u° silibz dissilia.
Opposita dīr ctdictio ctria et ad
aliquid p'uo et hitus et ex
quibz et ad que ultima ut gnōes
et corruptōnes et queq3 u° non
ctingunt simul adēē ambrum
susceptibili. h' oppom dīr aut ipsa
aut ex quibz sunt nam pallidū
et albuni simul eid' nō insunt pp
q' ex quibz sūt opponūtur hūs.
Contraria dīr que nō possūt
simul adēē eid' differentium
sm genus. et que plimū dnt
eorum que sunt in eod' genere et
que plimū dnt eo q' in eod' sus
ceptibili et que plimū dissūnt
eorum que sunt sub ead' pōte et
quorū dissia maxīa aut simplr
aut sm genus aut sm spēm.
Alia u° ctria dīr. h' quib' ītalia
hr̄e. alia ītalium susceptiua ēē
alia in actiua aut passiua esse
talium aut agencia aut pacia
aut abiectiōes aut acceptiōes
aut hitus aut p'uōnes ēē taliū
q. m aut eius et unū m' dē sequi
ē nēce et alia queq3 sm h' dīr ctr
et id et diuisum et ctrm. ut sit di
uisum et ctrm. ut sit diuisum sm
unamqq3 cathegoriam. Diuisa
u° spē dīr queq3 eius gnīs exīt
non sub inuicem sunt et queq3 *(margin: et qq3 ī eod' gnē existēcia drām hūt)*
ī ubia ctrietatem hūt. Et ctria *(margin: ī ba)*
diuisa sunt spē ad inuicem aut oīa
aut dicta p'ma. Et quorq3 ī
fimali gnīs spē rōnes diuise aut
ut homo et equs indiuia gnē
et rōnes eorum diuise et queq3
in ead' sba encia drām hūt. ead'
u° spē opposite huis dām.
Priora et posteriora dīr qdam
quid' tanqm exīte aliquo

(foot of left column, marginal note: 3 h' ... sm ... ead' ... q' ... se qq3 ...)

primo principio in imo quorum genere que propinquius prius quidem determinato aut
simpliciter et natura aut ad aliquid
aut ubi aut ab aliquibus ut hec quidem
secundum locum in extremo appropinquius aut ut
alicui loco determinato ut medio aut
ultimo aut sicut evenit. Que vero
remotius posterius. Hec quidem enim et
eo quod remotiora a nunc in factis priora namque troiana medis quod remotiora a nunc. Hec autem eo quod appropinquius nunc in futuris. Prius enim nemea pythion quia appropinquius nunc. Ipso vero
aut principio aut primo utentes. Alia
secundum motum appropinquius enim primo moventi et prius ut puer viro. Principium
autem et hoc quoddam simpliciter. Alia secundum
potestatem. Excedens enim potestate prius et quod potentius tale vero est
cuius secundum prevolitatem sequi
est necesse alterum et posterius ut non movente illo non et alia secundum ordinem.
Hec autem quecumque sunt ad aliquid unum determinatum distant secundum rationem ut parastata tritostata et paranete nitis. Hic
quidem enim qui summus. Hec autem que
media principium. Hec quidem igitur priora
dicuntur hoc modo. Alio vero modo quod cognitione
est prius ut et simpliciter prius horum
autem aliter et que secundum rationem et que secundum
sensum singularia et secundum rationem accidens toto prius ut musicum musico homine. Non enim erit ratio tota sine
parte. Et quidem non contingit musicum
esse non existente aliquo musico.
Amplius priora dicuntur priorum passiones
ut rectitudo levitate. Hec enim linee
secundum se passio illud vero superficiei. Hec
quidem itaque sic dicuntur priora et posteriora
alia vero secundum naturam et substantiam quecumque
contingit esse sine aliis et illa non sine illis qua divisione usus est Plato. Cum

autem esse est multipliciter primum quidem subiectum prius
propter quod et substantia prius. Deinde aliter que secundum
potentiam et secundum actum. Nam alia secundum
potestatem priora sunt alia secundum actum et secundum potestatem quidem dimidietas toto et pars toto et materia substantia
secundum autem actum non posterius. Nam
dissoluta secundum actum erunt. Modo itaque
quodammodo omnia prius et posterius dicta
secundum hec dicuntur. Hec quidem enim secundum generationem
sine aliis esse contingit ut totum partibus. Hec autem secundum corruptionem ut pars
toto. Similiter autem et alia.

Potestas dicitur hec quidem principium
motus aut mutationis
in alio aut in quantum aliud ut edificativa potestas est que non existit in
edificato. Sed ars medicativa potestas
ens existet utique in sanato sed non in
quantum sanatum est. Ergo totaliter principium
mutationis aut motus dicitur potestas
in alio aut in quantum aliud. Hec autem ab alio aut in quantum aliud secundum quam enim patiens patitur aliquid quandoque quidem si quodcumque
pati sit possibile dicimus esse autem potentem
in quantum aliter secundum omnem passionem
sed si ad melius. Adhuc autem
ut bene hoc efficiatur aut secundum voluntatem quandoque enim solum utique ambulantes aut loquentes non bene autem
aut non ut vellent non dicimus posse loqui aut ambulare. Similiter autem
et in pati. Amplius quecumque habitus secundum
quos impassibilia omnino aut immutabilia aut non faciliter in peius mobilia potentes dicuntur. Franguntur
autem et conteruntur curvantur et omnino
corrumpuntur non per posse sed per non
posse et deficere. Talium impassibilia vero talium aut vix et modicum
patiuntur propter potentiam et posse et quia aliqualiter habent. Natura non potente coriens et

potens uno quidem modo dicetur quod habet
motus principium aut mutationis
et enim sanatiuum potens aliquid
in alio aut in quantum aliud. Uno vero
si quid ab ipso aliud potestatem
habet talem. Uno autem si habet permuta-
re in quantum potentiam sive in peius sive in
melius. Etenim corruptibile videtur esse
possibile corrumpi aut non utique corruptum
esse si esset impossibile. Nunc autem
dispositionem quandam habet et causam et
principium talis passionis. Aliquando
quidem videtur per habere aliquid videri aliquando
per privari tale esse. Si autem privatio est
habitus aliquo modo omnia in habendo
utique erunt aliquid. Equivoce vero
ens quare in privatione si contingit ha-
bere privationem. Uno vero in non habendo
ipsius potentiam aut principium
in alio in quantum est aliud corruptivum.
Amplius autem hec omnia aut in
solum accidere fieri aut non fieri aut
bene. Nam in inanimatis inest talis potentia
ut in organis. Aliam enim dicunt pos-
se sonare liram, aliam vero si
non est bene sonans. Impotentia vero est
privatio potentie et talis principii sublatio
quedam qualis dicta est aut omnino aut
apto nato habere aut quando aptum
natum est iam habere non. Non enim simi-
liter dicunt impossibile generare puerum et virum
et eunuchum. Amplius autem secundum
utramque potentiam est impotentia opposita ei
que solum motive et ei que
bene motive. Et impossibilia vero
hec quidem secundum impotentiam hanc dicuntur alia
vero alio modo puta possibile et impossibile.
Impossibile quidem autem cuius contrarium
ex necessitate verum ut dyametrum
commensurabilem esse est impossibile quia fal-
sum quod tale cuius contrarium non
solum verum sed et necesse non com-
mensurabile esse. Quare commensurabile non solum
falsum sed ex necessitate falsum. Contrarium
vero huic possibile quando non necesse fuerit contrarium
falsum esse ut sedere hominem possibile non
enim ex necessitate non sedere est falsum.
Quare possibile quidem uno modo sicut dictum est quod non
ex necessitate falsum significat. Alio vero
verum esse. Alio contingens verum. Iam
secundum metaphoram autem que in geo-
metria dicitur potentia. Hec quidem quod possibilia non
secundum potentiam. Que vero secundum potentiam omnia
dicuntur ad primam unam. Hec autem est
principium mutationis in alio in quantum
aliud. Alia namque dicuntur possibi-
lia, hec quidem eorum in habendo aliud ad
talem potentiam, illa vero in non habendo, sic
autem et impossibilia. Quare propria
diffinitio prime potentie utique erit principium
permutativum in alio in quantum aliud.

Quantum vero dicitur quod est divisibile in
ea que insunt. Quorum utrumque
aut singulum unum aliquid et hoc aliquid
natum est esse. Multitudo quidem igitur quantum aliquod si
numerabilis sit, magnitudo autem
si mensurabilis. Dicitur autem multitu-
do quod divisibile potentia in non
continua, magnitudo autem quod in continua.
Magnitudinis vero que quidem ad
unum continua longitudo, que vero
ad duo latitudo, que autem ad tria
profunditas. Horum autem pluralitas
quidem finita numerus, sed longitudo
linea et latitudo superficies et pro-
funditas corpus. Amplius alia dicuntur
quanta quedam alia secundum accidens.
Eorum vero que secundum se sunt alia
secundum substantiam sunt ut linea quantum quid
alia in ratione quid est dicente quantum
quid existit. Alia passiones et habitus
talis sunt substantie ut multum et paucum
et productum et breve et latum
et strictum et profundum et humile et grave

et leue et alia talia. Sunt autem
et magnum et paruum et maius et minus
et secundum se et ad inuicem dicta quantitatis pas
siones secundum se. Transumuntur et ex
ad alia hec nomina. Secundum accidens u
ero dictorum quantorum hoc quidem sic dicitur sic
ut dictum est quod musicum quantum et album
per esse quantum quid cui insunt, hec autem
ut motus et tempus. et enim hec quanta
quedam dicuntur et continua eo quod illa di
uisibilia sunt quorum sunt hee passiones.
Dico autem non quod mouetur sed quod motum
est. quia enim quantum est illud et motus est quantus,
tempus uero per ipsum scilicet motum.

Quale dicitur uno quidem modo differentia
substantie ut quale quid homo animal bi
pes. equus uero quadrupes et circulus
qualis quedam figura quia agonion
quasi differentia secundum substantiam qualitate exi
stente. uno quidem modo hoc dicitur qua
litas differentia substantie. alio uero ut immo
bilia et mathematica sicut numeri quales
quidam quicumque compositi et non solum
ad unum entes sed quorum imitatio
superficies et solidum. hii uero sunt quoties
quanti aut quotiens quanti. Et totali
ter preter quantitatem existit in substantia nu
meri. cuiusque enim substantia quod semel ut ipsorum sex non
quibus autem est sunt sed quod semel.
Sex enim semel sex. Amplius quecumque
passiones earum que mouentur substan
tiarum. ut calor et frigiditas. et al
bedo et nigredo. et grauitas et
leuitas. et quecumque talia secundum que dicun
tur alterari corpora permutatiuum.
Amplius secundum uirtutem et uicium et omnino
bonum et malum. Fere itaque secundum
duos modos dicitur quale et horum
uno principalissimo. Prima quidem quali
tas substantie differentia. huius autem quedam et que
in numeris qualitas pars. nam differentia quedam
substantiarum. sed aut motorum aut non in quantum
mota et motum dicere. uirtutes autem et ui
cia passionum pars quedam. differentias
enim ostendunt motus et actus secundum
quos faciunt aut patiuntur. Quecumque
bene aut praue que sunt in motu
posse namque sic moueri aut agere
bonum quod autem sic et contrarie prauum.
maxime autem bonum et malum significat
quale in animatis et horum in habentibus.

Ad aliquid dicitur. Capitulum.
Alia ut duplum et tripli
ad tertiam partem et totaliter multi
plicatum ad multiplicati partem et
continens ad contentum. Alia ut
calefactiuum ad calefactibile et secti
uum ad sectibile et omnino actiuum
ad passiuum. alia ut mensurabile
ad mensuratum. et scibile ad scientiam
et sensibile ad sensum. Dicuntur autem prima
quidem secundum numerum aut simpliciter aut
determinate ad ipsos aut ad unum ut
duplum quidem ad unum numerus deter
minatus. multiplex uero secundum numerum
ad unum non determinatum ut hunc
aut hunc. Emiolium autem ad
subemiolium secundum numerum ad numerum
determinatum. Superparticulare ad subsu
perparticulare secundum indeterminatos ut
multiplex ad unum. continens autem
ad contentum omnino indeterminatum secundum
numerum. numerus enim commensurabilis secundum non
commensurabilem autem numerum dicitur con
tinens. enim ad contentum quantum est et est
amplius. hoc autem indeterminatum quodcumque enim
euenerit est aut equale. hec igitur ad ali
quid omnia secundum numerum dicuntur et numeri pas
siones. Et amplius equale et simile
et idem secundum alium modum. Nam ad unum
dicuntur omnia eadem namque quorum una
est substantia. similia uero quorum qualitas
est una. equalia uero quorum quantitas
est una. unum autem numeri principium

et inceptum. quare hec omnia ad aliquid dicuntur
secundum numerum quod non eodem autem modo.
Activa vero et passiva secundum potentiam activam
et passivam sunt et actiones potentiarum
ut calefactivum ad calefactibile et ad
aliquid quia potest. et iterum calefaciens ad id
quod calefit et secans ad id quod secatur
tamquam agentia. Eorum vero que
sunt secundum numerum non sunt actiones
sed aut quo in aliis dictum est. autem secundum
motum actiones non existunt.
Eorum autem que secundum potentiam et secundum
tempora iam dicuntur ad aliquid ut quod fecit
ad factum et factivum ad faciendum
sic enim pater dicitur filii pater. hoc quidem enim fecit
id autem passum quoddam est. Amplius que
quedam secundum privationem potentie ut impossibile et
quecumque sic dicuntur ut invisibile. hec itaque secundum
numerum quod dicuntur et potentiam dicta ad aliquid
omnia sunt ad aliquid eo quod ipsum quod
quod est alterius dicitur ipsum quod est sed non
eo quod aliud ad id. mensurabile vero
et scibile et intellectuale eo quod aliud
ad ipsum dicitur ad aliquid dicuntur. Intellectua-
le eo quod ad aliud ipsum dicitur ad aliquid dicuntur.
Nam intellectuale significat quia ipsius est
intellectus. Non est autem intellectus ad hoc
cuius est intellectus. sic enim idem dictum utique
erit. Similiter autem et alicuius visus est
non cuius est visus quamvis verum hoc dicere
sed ad colorem aut ad aliud aliquid
tale. illo vero modo bis idem dicetur quia est visus
cuius est visus. Secundum se quidem igitur dicta ad
aliquid hec quidem sic dicuntur. illa vero si ipsorum
genera sunt talia ut medicina eorum
que ad aliquid. Amplius secundum quecumque habentia
dicuntur ad aliquid ut equalitas quia equale
et similitudo quia simile. alia vero secundum accidens
ut homo ad aliquid quia ei accidit duplum
esse. hoc autem est eorum que ad aliquid. aut
album. si accidit eidem album et duplum
esse.

quia ipsius genus scientia videtur esse eorum que sunt ad aliquid

Perfectum vero dicitur unum quidem cuius
non est extra aliquid accipere ullam
particulam ut tempus perfectum unius
cuiusque hoc extra quod non est accipere tempus
aliquod quod sit huius temporis pars. Et quod secundum
virtutem et quod eius quod bene non habet
excellentiam ad genus. ut perfectus
medicus et perfectus fistulator cum secundum
speciem proprie virtutis in nullo deficiunt.
sic autem transferentes et ad mala dicimus
calumpniatorem perfectum et latronem
perfectum quando et bonos dicimus ipsos ut latronem
bonum. calumpniatorem bonum.
Et virtus perfectio quedam. unumquodque enim
tunc perfectum. et substantia omnis tunc perfecta
quando secundum speciem proprie virtutis nulla defe-
cerit pars eius que secundum naturam magnitudinis.
Amplius autem quibus inest
finis studiosus. hec dicuntur perfecta. secundum autem
habere enim finem perfecta. quare quoniam finis
ultimorum aliquid est et ad prava transfe-
rentes dicimus perfecte perditum esse et perfecte
corruptum esse quando quid videlicet est corrup-
tionis et mali sed in ultimo est. Quapropter
et mors secundum metaphoram dicitur finis
quia ambo ultima. finis autem et cuius
causa ultimum. Secundum se dicta quidem
igitur perfecta totiens dicuntur. alia quidem
quia secundum bene in nullo deficiunt neque superbolem
habent neque extra aliquid accipitur. alia
omnino secundum quod non habent superbolem in unoquoque
genere nec aliquid est extra. alia vero
iam secundum ipsa aut faciendo aliquid tale
aut habendo aut congruendo huic aut
aliqualiter quasi dicitur ad ea que prima dicta perfecta.

Terminus quod dicitur est cuiusque ulti-
mum et cuius extra nullum est accipere
primum et cuius intra omnia primum
et quecumque habent species magnitudinis
aut habentis magnitudinem et sic
finis cuiusque tale vero ad quod motus et
actus et non a quo. etiam quod et cuius

et quandoque ambo et a quo

et leve et alia talia. Sunt autem
et magnum et parvum et maius et minus
et secundum se et ad invicem dicta quanti pas-
siones secundum se. Transferuntur tamen et
ad alia haec nomina. Secundum accidens vero
dictorum quantorum haec quidem sic dicuntur sic-
ut dictum est quia musicum quantum et album
per esse quantum cui insunt, haec autem
ut motus et tempus. Etenim haec quanta
quaedam dicuntur et continua eo quod illa di-
visibilia sunt quorum sunt haec passiones.
Dico autem non quod movetur sed quod motum
est. Quia enim quantum est illud, et motus est quantus,
tempus vero per ipsum scilicet motum.

Quale dicitur uno quidem modo differentia
substantiae ut quale quid homo animal, bi-
pes; equus vero quadrupes, et circulus
qualis quaedam figura quia agonion,
quasi differentia secundum substantiam qualitate exi-
stente. Uno quidem modo hoc dicitur qua-
litas differentia substantiae, alio vero ut immo-
bilia et mathematica, sicut numeri quales
quidam quaecumque compositi et non solum
ad unum entes, sed quorum imitatio
superficies et solidum. Hi vero sunt quoties quan-
ti aut quoties quanti. Et totaliter
quod praeter quantitatem existit in substantia. Na-
tura enim cuiusque quod semel, ut ipsorum sex non
quibis autem est sunt sed quod semel
sex, scilicet semel sex. Amplius quaecumque
passiones earum quae moventur substan-
tiarum, ut calor et frigiditas, et al-
bedo et nigredo, et gravitas et
levitas, et quaecumque talia secundum quas dicun-
tur mutari corpora permutatione.
Amplius secundum virtutem et vitium et omnino
bonum et malum. Fere itaque secundum
duos modos dicitur quale, et horum
uno principalissimo. Prima quidem quali-
tas substantiae differentia. Huius autem quaedam et quae
in numeris qualitas pars. Nam differentia quaedam
substantiarum sed aut non motorum aut non in quantum

mota. Et motuum dicitur. Vero autem et vir-
tutum passiones pars quaedam. Differentias
enim ostendunt motus et actus secundum
quos faciunt aut patiuntur
bene aut prave quae sunt in motu.
Potens enim sic moveri aut agere
bonum, quod autem sic et contrarie pravum.
Maxime autem bonum et malum signat
quale in animatis et horum in habentibus.

Ad aliquid dicuntur. Complexim
alia ut duplum et triplum
ad tertiam partem et totaliter multi-
plicatum ad multiplicati partem et
continens ad contentum. Alia ut
calefactivum ad calefactibile et secti-
vum ad sectibile et omnino activum
ad passivum. Alia ut mensurabile
ad mensuram et scibile ad scientiam
et sensibile ad sensum. Dicuntur autem prima
quidem secundum numerum aut simpliciter aut
determinate ad ipsos aut ad unum, ut
duplum quidem ad unum numerus deter-
minatus, multiplex vero secundum numerum
ad unum non determinatum autem ut hunc
aut hunc. Emiolium autem ad
subemiolium secundum numerum ad numerum
determinatum. Superparticulare ad subsu-
perparticulare secundum indeterminatos ut
multiplex ad unum. Continens autem
ad contentum omnino indeterminatum secundum
numerum. Numerus enim commensurabilis secundum non
commensurabilem autem numerum dicitur. Con-
tinens enim ad contentum quantum est et
amplius. Hoc autem indeterminatum, quodcumque enim
evenit est aut aequale aut non aequale. Haec igitur ad ad-
aliquid omnia secundum numerum dicuntur et numeri pas-
siones. Et amplius aequale et simile
et idem secundum alium modum. Nam secundum unum
dicuntur omnia. Eadem namque quorum una
est substantia, similia vero quorum qualitas
est una, aequalia vero quorum quantitas
est una. Unum autem numeri principium

non habere equalitatem aptum natum
dicere. Invisibile vero et eo quod
omnino non habeat colorem et eo quod te-
nuiter et sine pede et eo quod non habet
habeat omnino pedes et eo quod tripes.
Amplius et eo quod parvum habeat non igne-
um hoc autem est imperfecte aliquo modo habere.
Amplius quod non faciliter aut non bene ut in-
secabile non solum quod secatur sed quod non
faciliter aut quod non bene. Amplius omnino non
habere. cecus enim non dicitur monoculus. sed qui
in ambobus non habet visum propter quod non
omnis bonus aut malus aut iustus
aut iniustus sed et medium.

Habere multipliciter dicitur uno quidem in-
ducere secundum suam naturam aut secun-
dum impetum. propter quod febris dicitur habere ho-
minem. et tyrannum civitates et
vestimentum induti. alio in quo utique
existit ut susceptibili ut es habet
speciem statue et infirmitatem corpus.
Alio ut continens contemptum nam
in quo est contentum habetur ab hoc dicitur ut la-
gena habere humidus et civitates
homines et navem nautas sic autem
et totum habet partes. Amplius prohibens
secundum suum impetum aliquid moveri aut opera-
ri habere dicitur hoc ipsum ut columpne pon-
derosa supposita ut poete athlantem
faciunt celum habere tamquam casu-
rum super terram quemadmodum phisiologorum
quidam dicunt. hoc autem modo continens
dicitur que continet habere quasi separata utique
secundum suum impetum singula et
in aliquo autem esse simili modo dicitur et
omne ipsi habere.

Ex aliquo esse dicitur uno quidem modo
ex quo est ut illud et hoc dupliciter aut
secundum primum genus aut secundum ultimam
speciem putai sunt que eadem ut omnia
liquabilia ex aqua esse aut veluti
ex ere statua. Alio vero ex primo
movente principio ut ex quo pugna ex
convicio hoc enim est principium pug-
ne. Alio ex composito ex materia
et forma ut ex toto partes. et versu-
lus ex iliade et ex domo lapides fi-
nis. n. forma est perfectum vero habens
finem. hec autem ut ex parte species ut
homo ex bipede et sillaba ex elemento.
Aliter. n. hoc et statua ex ere nam ex
sensibili materia est composita substantia sed et
species ex speciei materia. hec quidem igitur sic dicuntur.
Alio vero si secundum partem aliquam horum
alias existit modorum ut ex patre et matre
puer et ex terra plante quia ex aliqua
parte ipsorum. alio vero post quod tempore
ut ex die nox. ex serenitate yeme
imps. quia hoc post hoc. Horum autem hec
quidem quia habent transmutationem ad in-
vicem ita dicuntur ut et que nunc dic-
ta sunt. hec autem eo quod secundum tempus et con-
sequenter solum ut ex equinoctio fie-
bat navigatio. quia post equinoctium
fiebat navigatio. quia post aut et ex
dyonisiis targelia quia prime dyonisio post

Pars quidem dicitur uno modo in qua
quidem tamen in quantum dividetur
utique quantum quantumcumque semper enim ablatum
a quanto in quantum quantum pars illi-
us dicitur ut eius duo pars dicitur aliqualiter.
Alio vero tamen que talia mensurant
solum propter quod duo eius sunt quidem
ut dicitur pars sunt autem ut non. Amplius
in que dividetur utique species sine quantitate
et hec partes huius dicuntur. Eo vero
species generis dicuntur esse partes. Amplius
in que dividitur ab aut ex quibus com-
ponitur totum aut species aut habens
speciem ut spere eree aut cubi eree
es est pars. hoc autem est materia in qua
species et angulus pars. Amplius que
sunt in ratione utrique ostendente
et hec partes totius propter quod genus speciei

ut ipsa dicitur alia; autem species generis partes.

Totum dicitur et cuius nulla pars abest ex quibus dicitur totum natura, et continens contenta ut unum aliquid sint illa. Hoc autem dupliciter: aut enim ut unumquodque unum aut ut ex hiis unum. Universale quidem enim et quod totaliter dicitur ut totum aliquid ens, sic est universale quia multa continens in predicando de unoquoque, et unum omnia esse ut unumquodque, puta hominem equum deum quia omnia animalia. Continuum vero et finitum quando unum aliquid ex pluribus existens, et que insunt maxime quidem potentia, si autem non, in energia. Horum vero eorundem magis que sunt natura quam arte talia, quemadmodum et in uno dicebamus, tamquam existente totalitate unione aliqua. Amplius quanto habente principium et medium et ultimum, quorumcumque quidem non facit positio differentiam omne dicitur, quorum vero facit totum, quecumque ambo contingunt et tota et omnia sunt. Sunt autem hec quorumcumque aliquid natura quidem eadem manet in transpositione, forma vero non, ut cera et vestis; et enim totum et omne dicuntur, habent enim ambo. Aqua vero et quecumque sunt humida et numerus omne quidem dicuntur, totus vero numerus et tota aqua non dicitur nisi metaphora. Omnia vero dicuntur in quibus omne ut in uno, in hiis omnia ut in divisis: omnis hic numerus, omnes hee unitates.

Colobon vero dicitur quantorum non quodcumque, sed partibile oportet ipsum esse et totum. Nam duo non sunt coloba altero ablato uno; non enim equale colobuma et reliquum numquam est; nec totaliter numerus nullus; et enim substantiam oportet manere: si calix colobus, adhuc oportet esse calicem; numerus autem non adhuc idem. Adhuc autem et si partium dissimilium sint, nec hec omnia; numerus enim est ut dissimiles habet partes et dualitatem et trinitatem. Sed totaliter quorum non facit positio differentiam nullum colobon, ut aqua aut ignis. Amplius continua oportet esse: nam armonia est ex eis que sunt dissimilium partium et positionem habent, coloba autem non sic. Adhuc autem nec quecumque tota, nec hec cuiuslibet particule privatione coloba. Non enim oportet que principalia substantie nec ubicumque entia: ut si perforetur calix non colobum, sed si auricula aut extremitas aliqua; et homo non si carnem aut splenem, sed si extremitatem; et hoc non omnem, sed que non habet generationem ablata tota. Quapropter calvi non sunt colobi.

Genus dicitur hoc quidem si sit generatio continua speciem eandem habentium, ut dicitur donec utique hominum genus sit, quia donec est generatio continua ipsorum. Aliud vero a quo sunt primo movente ad esse. Sic enim dicuntur ellines genere et iones, quia hii ab elline et illi a ione primo generante; et magis qui a generante quam qui a materia; dicuntur enim et a femina genere, ut a pirra. Amplius autem ut superficies figurarum genus superficialium, et solidum solidorum figurarum; enim unaqueque hoc quidem superficies talis, hoc solidum figurarum tale. Hoc autem est quod subicitur differentiis. Amplius ut in rationibus quod primum inest quod dicitur in eo quod quid est, hoc genus cuius differentie dicuntur qualitates. Genus quidem totiens dicitur: aliud quidem secundum generationem continuam speciei eiusdem, aliud quod secundum primum movens eiusdem speciei, aliud vero ut materia; cuius enim differentia et qualitas est, hoc est subiectum quod

[Marginal notes: "numerus"; "sed talia oportet esse et positionem"; "si"; "si carnem"]

dicimus materiam.

Diuisa vero genere dicuntur quorum diuersum primum subiectum et non resoluitur alterum in alterum nec ambo in idem ut species et materia diuersum genere et quecumque secundum diuersam figuram cathegorie entis dicuntur. Cathegoriarum namque que quidem est significatiuo entium alia quid, alia quale, alia ut diuisum est prius; nec enim resoluuntur nec in inuicem nec in unum aliquid.

Falsum dicitur uno quidem modo ut res falsa et huius hoc quidem per non componi aut per impossibile esse componi sicut dicitur dyametrum esse commensurabilem aut te sedere. Horum enim falsum hoc quidem semper hoc vero quandoque. Sic enim non entia hec. Alia vero que sunt quidem entia et apta nata sunt uideri aut non qualia sunt aut que non sunt ut sciagraphia et sompnia; hec namque sunt aliquid sed non quorum faciunt fantasiam. Res igitur false sic dicuntur aut quia non sunt ipse aut quia ab eis fantasia non entis est. Ratio vero falsa que est non entium in quantum falsa, unde omnis ratio falsa alterius quam cuius est uera, ut que circuli falsa trigoni. Cuiuslibet autem ratio est quidem ut una que eius quod quid erat esse. Est autem ut multe quoniam idem aliqualiter ipsum et ipsum passum ut Socrates et Socrates musicus. Falsa autem ratio nullius est simpliciter ratio. Quapropter Antistenes opinatus est fatue nichil dignatus dici nisi propria ratione unum in uno; ex quibus accidit non esse contradicere, fere nec mentiri. Est autem unumquodque dicere non solum sua ratione sed et ea que alterius, falso quidem et omnino. Est autem ut et uere sicut octo duplum dualitatis ratione. Hec quidem igitur ita dicuntur falsa. Homo autem falsus qui promptus et electiuus talium rationum non propter aliud aliquid sed propter id ipsum, et qui aliis talium factor rationum sicut res dicimus esse falsas quecumque falsam faciunt fantasiam. Quare in Ypia oratio refutatiua ut eadem uera uel falsa. Potentem namque mentiri accipit falsum; hic autem sciens et prudens. Amplius uolentem prauum meliorem. Hoc autem falsum accipit per inductionem; nam uoluntarius claudicans non uoluntario melior, claudicare imitari dicens, quoniam si claudus uoluntarius deterior forsan sicut in more et hic.

Accidens dicitur quod inest alicui et uerum est dicere, non tamen nec ex necessitate nec secundum magis, puta iam aliquis fodiens plante fossam inuenit thesaurum. Hoc ergo accidens fodienti fossam inuenire thesaurum. Non enim ex necessitate hoc ex hoc aut post hoc, nec ut secundum magis si quis plantat inuenit thesaurum. Et quis musicus erit albus, sed quoniam nec ex necessitate nec ut secundum magis hoc fit, accidens ipsum dicimus. Quare quoniam est existens aliquid et alicui, et horum quedam et alicubi et quando, quodcumque existit quidem sed non quia hoc, aut nunc aut hic, accidens erit. Nec est aliqua causa determinata accidentis sed contingens; hoc autem indeterminatum. Accidit enim alicui Eginam uenire si non propter hoc aduenit ut illuc ueniret, sed a yeme expulsus aut a latronibus captus. Euenit quidem et est accidens, at non in quantum ipsum sed in quantum alterum; yemps enim est causa non quo nauigabat ueniendi, hoc autem erit Egina. Dicitur et aliter accidens ut quecumque existunt unicuique secundum se non in substantia entia, uelud triangulo duos rectos habere. Et ista quidem contingit sempiterna esse, illorum uero nullum. Huius autem ratio in aliis.

Principia et cause queruntur entium, palam autem quia in quantum entia. Est enim aliqua causa sanitatis et convalescentie, et sunt et mathematicorum principia et elementa et cause, et totaliter omnis scientia intellectualis participans aliquid intellectus circa causas et principia est aut certiora aut simpliciora. Sed omnes iste circa unum quid et genus aliquod circumscripte de hoc tractant, sed non de ente simpliciter neque in quantum est ens, nec de ipso quod quid est nullam rationem faciunt. Sed ex hoc alie quidem sensum facientes ipsum manifestum, alie autem suppositum facientes quod quid est, sic que secundum se insunt generi circa quod sunt demonstrant aut magis necessarie aut infirmius. Quapropter palam quia non est demonstratio substantie neque eius quod quid est ex tali inductione, sed quidam alius modus ostensionis. Similiter autem nec si est aut non est genus circa quod versantur nichil dicunt, propter eiusdem rationis esse ipsum quod quid est manifestum facere et si est hoc.

Quoniam vero physica scientia est circa genus quoddam entis, nam circa talem est substantiam in qua est principium motus ac status in ea, palam quia neque activa est neque factiva. Factivarum enim in faciente principium aut intellectus aut ars aut potentia quedam; activarum vero que in agente prohaeresis. Idem enim agibile et eligibile. Quare si omnis scientia aut factiva aut activa aut theorica, physica theorica quedam est. Sed theorica circa tale ens quod est possibile moveri, et circa substantiam que secundum rationem ut secundum magis non separabilem solum. Oportet autem quod quid erat esse et rationem quomodo est non latere, tamquam sine hoc querere nichil facere. Sic diffinitorum autem et ipsorum quod quid est hec quidem ita sunt ut simum, illa vero ut concavum. Differunt autem hec quia simum quidem conceptum est cum materia, est enim simum nasus concavus, concavitas vero non sine materia sensibili. Si ergo omnia physica similiter ymo dicuntur, ut nasus oculus facies caro os, totaliter animal, folium radix cortex, totaliter planta (nullius enim ratio sine motu est, sed semper habet materiam), palam quomodo oportet in physicis ipsum quid est querere et diffinire. Ideo quia et de anima quadam speculari est physici, quecumque non sine materia est. Quod quidem physica theorica manifestum ex hiis. Sed est et mathematica theorica; sed si immobilium et separabilium est, nunc adhuc non manifestum; quia tamen quedam mathemata in quantum immobilia et in quantum separabilia speculantur, palam. Si vero est immobile aliquid et separabile et sempiternum, palam quia est theorice id nosse, non tamen physice, nam de mobilibus quibusdam est physica, nec mathematice, sed prioris ambarum. Physica namque circa inseparabilia quidem sed non immobilia, mathematice autem quedam circa immobilia quidem sed inseparabilia forsan, verum quasi in materia; prima vero circa separabilia et immobilia. Necesse vero omnes quidem causas sempiternas esse, maxime vero has; hee namque cause manifestis divinorum. Quare tres erunt philosophie theorice: mathematica, physica, theologia. Non enim immanifestum quia si alicubi divinum existit, in tali natura existit. Et honorabilissimam oportet scientiam esse circa honorabilissimum genus. Que quidem ergo theorice aliis scientiis desiderabiliores sunt, hec autem theoricis. Dubitabit utique aliquis utrum prima philosophia sit universalis aut circa aliquod genus et naturam unam. Non enim idem modus nec in mathematicis, quia geometria et astrologia circa aliquam naturam sunt, illa vero universaliter omnium est communis. Si quidem ergo non est aliqua alia

Nota quod ex hac littera videtur velle philosophus quod a ... mathematica ... magis ... manifestum quod ... [illegible]

si vero est aliqua substantia

stantia praeter naturam consistentes physi-
ca utique erit prima scientia immobilis.
Haec prior est et philosophia prima et universalis
sic quia prima. Et de ente inquantum ens
huius utique erit speculari et quid est et quae insunt
inquantum ens.

Sed quoniam ens simpliciter dictum dicitur
multipliciter, quorum unum quidem erat
quod secundum accidens, et aliud quod ut verum,
et non ens ut falsum; praeter haec autem
sunt figurae categoriae, ut quid, qua-
le, quantum, ubi, quando, et si quid aliud
significat hoc modo. Amplius praeter haec omnia quod
potestate et actu. Quoniam multipliciter
dicitur ens, primum de eo quod secundum accidens est
dicendum, quia nulla est circa id speculatio. Signum
autem: nulla namque scientia nec activa nec factiva
studiosum est de eo nec theorica.
Solum namque faciens domum facit quaecumque
accidunt simul domui fienti; infinita
sunt enim. Huic quidem namque voluptuosam,
illi autem nocivam, alii autem utilem
nihil prohibet esse factam, et alteram ut
est dicere ab omnibus entibus, quorum nullius
est aedificativa factiva. Eodem vero modo nec
geometer speculatur sic accidentia figuris,
nec si alterum est trigonum et trigonum
duos rectos habens. Et hoc rationabili-
ter accidit; quasi nomine enim solum ac-
cidens est. Unde Plato modo quodam non
male sophisticam circa non ens ordi-
navit. Sunt enim sophistarum rationes
circa accidens, ut est dicere maxime omnium, utrum
diversum aut idem musicum et gramma-
ticum, et musicus Coriscus et Co-
riscus, et si omne quod est et non semper
factum est, quare si musicus ens gram-
maticus est factus, et grammaticus et
musicus, et quaecumque aliae rationum
tales sunt. Videtur enim accidens propinquum
quid non enti. Palam autem ex hu-
iusmodi rationibus; nam aliorum modo entium generatio

est et corruptio, eorum vero quae sunt
secundum accidens non est. Attamen dicendum amplius
de accidente inquantum contingit, quae eius natura
et propter quam causam est; simul enim forsan
palam erit et quare eius non est
scientia. Quoniam igitur sunt in entibus haec quidem
semper similiter se habentia et ex necessitate, non ea
secundum violentiam dicta, sed quam dicimus non contingere
aliter, illa vero ex necessitate quidem non sunt
nec semper, sed quae ut in pluribus, hoc principium
et haec causa eius quod est accidens esse. Quod enim
nec semper nec quod ut in pluribus est, hoc dicimus
accidens esse. Ut sub cane si fiunt hiems
et frigus, hoc accidere dicimus, sed non si aestua-
tio et calor, quia hoc quidem semper aut ut in
pluribus, illud vero non. Et hominem album
esse accidit, nec enim semper nec ut in pluribus,
animal vero non secundum accidens. Et aedificatorem
sanitatem facere accidens, quia non est
hic natus facere aedificator sed medicus;
sed accidit medicum esse aedificatorem.
Et coquus voluptatem coniectans fa-
ciet utique aliquid salubre, sed non secundum
pulmentariam. Quare propter accidens dicimus est,
et facit simpliciter autem non. Aliorum
enim aliae potentiae factivae sunt, horum
vero nulla ars nec potentia determinata; nam eorum
quae secundum accidens entium aut factorum causa est
secundum accidens. Quare quoniam non omnia
sunt ex necessitate et semper aut entia
aut quae fiunt, sed plurima sunt magis,
necesse esse quod secundum accidens ens, ut nec
semper nec ut in pluribus albus musicus
est. Quoniam vero fit aliquando, secundum accidens erit;
si autem non, omnia erunt ex necessitate.
Quare materia erit causa contingens praeter quod
ut in pluribus aliter accidentis. Principium
autem hoc oportet sumere, utrum nihil est nec
semper nec ut in pluribus, aut hoc impossibile
est. Est ergo praeter haec quod utcumque contingit
et secundum accidens. Sed utrum hoc quod in pluribus
et quod semper nulli insunt aut sunt quaedam

sempiterna de hiis quidem igitur posterius per-
scrutandum. Quod autem scientia non est ac-
cidentis palam. scientia namque omnis aut
est eius quod semper aut eius quod frequenter magis.
et enim quomodo docebit aut docebitur alium? oportet enim
distingui aut per semper aut per magis. ut
quia utile mellicratum febricitanti ut
frequenter magis. quod autem preter hoc non habebit
dicere quando. puta nova luna. aut enim
semper aut ut in pluribus et quod nova luna.
accidens autem est preter hoc. Quid quidem igitur
est accidens et propter quam causam et quod scientia non est
eius dictum est. Quod autem sunt principia
et cause generabilia et corruptibilia
sine generari et corrumpi palam. si enim non
hoc ex necessitate omnia erunt si eius
quod fit et corrumpitur non secundum accidens causam a-
liquam necesse est esse. utrum enim erit hoc aut
non? si hoc fiat. si autem non, non. hoc autem
si aliud. et ita palam quia semper tempore ablato
a finito tempore veniet usque ad nunc. quare
hic morietur infirmitate aut vi, erit
hoc autem si sitit. sed hoc si aliud. et ita veniet
ad quod nunc est aut in factorum aliquid. ut si sitit
hoc autem si comedit acuta. hoc autem est aut non.
quare ex necessitate morietur aut non
morietur. Similiter autem et si supersiliat
aliquis ad facta eadem ratio. Iam enim est hoc in a-
liquo. dico autem factum. ex necessitate igitur
omnia erunt que futura ut mori
vivum. fore iam enim aliquid factum
est. factum est ut contraria in eodem corpore. sed
infirmitate aut vi, nondum nisi hoc factum
sit. Palam igitur quia usque ad aliquod
vadit principium. hoc autem ad non adhuc
ad aliud. Erit igitur quod utique eius quod ut contingit
evenit ipsum. et causa generationis ipsius
nulla. sed ad principium quale et causam
qualem reductio talis utrum ut ad
materiam aut ut ad quod cuius gratia aut
ut ad movens maxime perscrutandum.
Que quidem igitur de ente secundum accidens pretermittantur,

determinatum enim sufficienter. quod autem ut
verum ens et non ens ut falsum. Quoniam
secundum compositionem et divisionem totaliter non est circa
partitionem contradictionis. verum enim eius
affirmationem in composito habet. negationem vero
in diviso. hoc falsum eius partitionis con-
trarium. Quomodo autem quod simul aut
quod separatim intelligere accidit alius sermo.
Dico autem quod simul et quod separatim ut quod
non eo quod consequenter. sed unum aliquid fiat. non enim
est falsum et verum in rebus. ut quod quidem bonum
verum. quod autem malum falsum. sed in mente.
Circa hoc simplicia et quod quid est nec
in mente est. Quecumque igitur oportet speculari circa sic
ens et non ens posterius perscrutandum
est. Quoniam autem complexio est et divisio in mente
et non in rebus. quod autem ita ens est alterum a propriis
aut enim quod quid est aut quia quale aut quia
quantum aut si quid aliud copulat
aut dividit mens. quod quidem ut accidens
tale et quod ut verum ens pretermittendum. causa
enim huius quidem indefinita. illius vero
mentis aliqua passio. et utraque circa
reliquum genus entis. Quoniam propter ea
quidem pretermittantur. perscrutande vero
sunt ipsius entis cause et principia
in quantum ens. palam autem in quibus
determinavimus de quotiens unumquodque
dicitur quia multipliciter dicitur ens. significat enim hoc quidem quod quid est.

[illegible]

Ens dicitur multipliciter sicut divisimus in hiis
que de quotiens. significat
enim hoc quidem quod quid est et hoc
aliquid. illud vero quia quale
aut quantum aut aliorum unumquodque sic predi-
catorum. totiens autem ente dicto palam
quia horum primum ens quod quid est quod significat substan-
tiam. quando dicimus quale quid hoc aut bo-
num dicimus aut malum. sed non tricubitum
aut hominem. quando vero quid est nec album
nec calidum nec tricubitum sed hominem
aut deum. alia vero dicuntur entia eo quod

totalis entis, hec quidem qualitates esse, illa vero
quantitates, alia passiones, alia aliud
quid tale. Unde et utique dubitabit
aliquis utrum vadere et sanare et sedere
unumquodque ipsorum sit ens aut non ens,
similiter autem et in aliis talibus; nichil enim
ipsorum est nec secundum se aptum natum
nec separari possibile a substantia, sed magis
siquidem vadens entium est aliquid et se-
dens et sanans. Hec autem magis ap-
parent entia, quia est aliquid subiectum ipsis
determinatum; hoc autem est substantia et unumquodque quod
quidem in cathegoria tali apparet;
bonum enim aut sedens non sine hoc dicitur. Pala-
m igitur quia propter eam et illorum singula
sunt. Quare primum ens et non aliquid ens
sed ens simpliciter substantia utique erit. Multi-
pliciter igitur quod dicitur primum, sed substantia omnium
primum ratione et noticia et tempore.
Aliorum enim cathegorematum nullum
est separabile, hec autem sola. Et ratione autem
hoc primum. Necesse enim in uniuscuiusque ratione
substantie rationem esse. Et scire autem tunc singula
maxime putamus quando quid est homo
cognoscimus aut ignis, magis quam
quale aut quantum aut ubi, quoniam
tunc horum eorundem singula scimus quando quid
est ipsum quale aut quantum scimus. Et quod
olim et nunc et semper quesitum est
et semper dubitatum quid ens, hoc est que
substantia. Hanc enim hii quidem unum esse dicunt, illi
vero plura quam unum, et hii quidem fi-
nita, illi vero infinita. Quapropter et nobis
maxime et primum et solum ut est dicere
de sic ente speculandum est quid est. Videtur
autem substantia existere manifestissime
quidem corporibus; unde alia et plantas et
eorum partes substantias esse dicimus et naturalia
corpora ut ignem et aquam et terram
et talium singula et quecumque aut p-
artes eorum aut ex hiis sunt aut
partibus aut omnibus, ut celum et partes

astra et luna et sol. Utrum autem hee sole sub-
stantie sunt aut et alie, aut horum quedam et illarum
alie autem quedam, perscrutandum. Videntur
autem quibusdam corporis termini et super-
ficies et linea et punctus et unitas esse
substantie magis quam corpus et solidum.
Amplius igitur preter sensibilia hii quidem non
opinantur esse aliquid talium, illi vero plura
et magis entia sempiterna, ut Plato
species et ipsas et mathematica duas substantias,
tertiam vero sensibilium corporum substantiam. Speusippus
plures substantias ab uno incipiens et principia
cuiusque substantie, aliud quidem numerorum, aliud autem mag-
nitudinum, deinde autem anime et hoc modo
protendit substantias. Quidam vero species et numeros
eandem habere dicunt naturam, alia vero habita, li-
neas et superficies usque ad primam celi
substantiam et sensibilia. De hiis igitur quid dicitur
bene aut non bene, et que sunt substantie, et
utrum sint aliquae preter sensibiles et aut
non sunt, et iste quomodo sunt, et utrum
est aliqua separabilis substantia, et quare
et quomodo, aut nulla preter sensibilem, perscru-
tandum, cum descripserimus primo substantiam quid est.

Dicitur autem substantia si non multipliciter,
in quattuor tamen maxime. Et enim quod quid erat
esse et universale et genus videtur substantia esse cuiusque,
et quartum horum subiectum. Subiectum vero est de quo
alia dicuntur, et illud ipsum non adhuc
de alio; propter quod primum de hoc determinandum
est; maxime namque videtur esse substantia subiectum
primum. Tale vero modo quodam substantia dicitur, alio
modo forma, tertio vero quod ex hiis. Dico autem
materiam quidem es, formam aut figu-
ram speciei, quod autem ex hiis. Dico autem
materiam quidem es, formam aut figu-
ram speciei, quod autem ex hiis statuam
totam. Quare si species est materia prior
et magis ens, et ipso quod ex utrisque
prior erit propter eandem rationem. Nunc quidem igitur
typo dictum est quid substantia, quia quod non de
subiecto sed de quo alia. Oportet autem non solum

ita non enim sufficiens ipsum. Hoc enim manifestum
est et materia substantia fit. Si enim non est ista substantia
que est alia diffugit. aliis enim sublatis
nil apparet remanens. Nam alia
quidem corporum sunt passiones et factiones
et potentie. longitudo vero et latitu
do et profunditas quantitates quedam
sunt sed non substantie. quantitas enim non substantia
sed magis cui insunt hec ipsa primum illud
est substantia. At vero ablata longitu
dine et profunditate nichil videmus re
manens nisi si quid est determinatum ab
his. quare materiam necesse videri solam
substantiam sic intendentibus. Dico autem
materiam que secundum se nec quid nec
quantitas nec aliud aliquid dicitur quibus ens
est determinatum. Est enim quoddam quo
predicatur horum quorum esse alterum
et cathegoricum unumquodque. alia
namque de substantia predicantur. Hec vero
de materia. Quare quod est ultimum secundum
se nec quid nec quantitas nec aliud
aliquid est. nec utique negationes. Et
enim hee erunt secundum accidens. Ex hiis
ergo speculantibus accidit substantiam esse
materiam. Sed impossibile est. Et enim separabile
et hoc aliquid inesse videtur substantie maxime. Quapropter
species et quod ex ambobus substantia vi
debitur esse magis quam materia. Eam quidem
que ex ambobus substantiam. Dico autem
eam que est ex materia et forma
dimittendum. posterior enim est et ap
ta. Manifesta autem aliqualiter et
ista. De tertia autem perscrutandum. hec
namque maxime dubitabilis. Confi
tentur autem substantias esse sensibilium
quasdam. quare in hiis querendum
primum. Quoniam autem in principio divisi
mus quot modis determinamus
substantiam et horum unum videtur quod quid
erat esse. speculandum est de
ipso. Prodest enim ad transire ad quod

notius est. Disciplina enim ita fit
omnibus per minus nota nature ad nota
magis. et hoc opus est quemadmodum in actibus
facere ex unicuique bonis totaliter
bona et unicuique bona sic et ipsi
notioribus que nature quidem nota ipsi
nota. Que autem simpliciter nota
et prima multotiens debiliter no
ta et parum aut nichil entis habet.
Attamen ex male quidem noscibilibus
ipsi autem noscibilibus que omnino
noscibilia noscere temptandum
procedentes sicut dictum est per hec ipsa.
Et primo dicemus quedam de
eo logice quid est quod quid erat
esse unicuique quod dicitur secundum se. Non enim est
esse musicum esse tibi. Non enim secundum te
ipsum es musicus. Quod ergo secundum
te ipsum. Neque hoc omne. Non enim
quod ita secundum se ut superficiei album
quia non est superficiei esse et album
esse. At vero nec quod ex utrisque ut superficiei
albe esse. Quare quia adest hoc
in qua ergo non inerit ratione ipsum
dicente ipsum hec ratio erit quid erat
esse singulis. Quare si superficiei
albe esse est superficiei esse leni. superficiei
albo et leni esse idem esse et unum.
Quoniam vero sunt et secundum alias cathe
gorias composita. est enim aliquod subiectum cuique
ut qualitati et quantitati et quando
et ubi et motui perscrutandum ergo
si est ratio ipsius quid erat esse cuique
ipsorum esse et inest hiis ipsum quid
erat esse ut albo homini quid erat
albo homini. Sit itaque nomen ipsi vestis.
Quid est vesti esse. At vero nec secundum
se dicitur. Hoc autem ipsum non secundum se
dicitur dupliciter. et huius est aliud quidem
ex additione. aliud vero non. Hoc quidem enim
eo quod ipsum addatur quod diffinitur
ut si albo esse diffiniens dicat

albi hominis rationem. Hoc autem eo quod alii
ipsi, ut si significet vestis album ho-
minem, diffiniat vestem ut
album. Albus utique homo est
quid album, non tamen quod quid erat
esse albo esse sed vesti esse. Ergo est si quod quid
erat esse aliquid aut totaliter aut non?

¶ Est quidem enim quod quid erat esse est id quod
quid erat esse. Cum vero aliud de alio dicitur
non est quod quid hoc aliquid, ut albus ho-
mo non est quod vere hoc aliquid, si quidem hoc substan-
tiis inest solum. Quare quod quid er-
at esse est et quorumcumque ratio est diffinitio.
Diffinitio vero est non si nomen rationi idem si-
gnificet. Omnes enim erunt rationes ter-
mini; erit enim nomen quodcumque rationi
idem.

¶ Quare et Ylias diffinitio erit,
sed si primi alicuius fuerit. Talia vero
sunt quecumque dicuntur non eo quod aliud de
alio dicatur. Non erit ergo nulli non
generis specierum existentis quod quid erat esse,
sed de hiis solum; hec enim videntur non
secundum participationem dici et passionem
nec ut accidens. Sed ratio quidem erit
utique et aliorum quid significet, si est no-
men, quia hoc huic inest, aut pro sermo-
ne simplici certior; diffinitio vero non
erit nec quod quid erat esse. Aut et diffinitio
sicut et quod quid est multipliciter dicitur? Et enim quod
quid est uno quidem modo significat substantiam
et hoc aliquid, alio vero quodcumque predicamentorum,
quantitatem et qualitatem et alia
quecumque talia sunt. Sicut enim et le
est existit in omnibus, sed non similiter, sed huic
quidem primo, illis vero consequenter, ita et
quod quid est simpliciter quidem substantie, alio
vero modo aliis. Et enim qualitatem
dicimus utique quid est. Quare et quali-
tas eorum que quid est quidem, sed non
simpliciter; sed sicut de non ente logice
dicunt quidam esse non ens, non simpliciter
sed non ens, sic et qualitatem.

¶ Opor-
tet quidem ergo intendere et quomodo oportet dicere circa
unumquodque, non tamen magis quam quomodo se habet.

¶ Quapropter et nunc quoniam quod dicitur manifestum,
et quod quid erat esse similiter, erit primum
quidem et simpliciter quod quid erat esse
substantie, deinde aliis quemadmodum quid est, non
simpliciter quod quid erat esse, sed qualita-
ti aut quantitati quod quid erat esse.
Oportet enim aut equivoce hec dicere esse entia
aut addentes aut auferentes quem-
admodum et quod non scibile scibile.

¶ Quoniam hoc quod
rectum est, nec equivoce dicere nec eodem
modo, sed quemadmodum mediale eo quod ad idem quidem
et unum, non idem autem et unum; nec enim
equivoce. Nec enim medicativum corpus
et opus et vas dicitur nec equivoce
nec secundum unum, sed ad unum. Hoc quidem ergo
quocumque modo quis velit dicere, differt
nichil. Illud autem palam, quia que primo et
simpliciter diffinitio et quod quid erat esse substantiarum
est solum; et aliorum similiter est, verumptamen non
primo. Non enim est necesse, si hoc ponimus,
huius diffinitionem esse quod utique non eo quod
continuum sicut Ylias aut quecumque
colligata sunt, sed si quotiens dicitur unum.
Unum vero dicitur sicut ens; ens autem hoc quidem
hoc aliquid, aliud vero quantitatem, aliud vero qua-
litatem significat. Quapropter erit albi
hominis ratio et diffinitio, alio modo vero quam et albi
et substantie. Habet autem dubitationem, si quis non dicat
diffinitionem esse ex additione rationem, cuius
erit diffinitio ipsorum non simplicium
sed copulatorum; ex additione enim necesse est pa-
lam facere. Dico autem ut est nasus
et concavitas et symitas ex du-
obus dictum eo quod hoc in hoc, et non
secundum accidens sed tamen nec concavitas
nec symitas passio nasi, sed secundum se,
nec ut album Callie aut homini,
quia Callias albus cui accidit hominem
esse, sed ut masculinum animali et quantita-
ti equale et omnia quecumque secundum se

dicitur existere. Hec autem sunt in quibus existit aut ratio aut nomen cuius hec passio et non contingit ostendere separatim sicut album sine homine contingit sed non femininum sine animali. Quare horum quod quid erat esse et diffinitio aut non est alicuius aut si est aliter est quemadmodum diximus.

Est autem et alia dubitatio de eis. Si enim idem simum nasus est et concavus nasus est idem erit simum et concavum. Si vero non quia impossibile est dicere simum sine re cuius est passio per se. Et est simum concavitas in naso. Nasum simum dicere aut non est aut bis idem erit dictum nasus concavus nasus. Nasus enim simus nasus concavus erit. Propter quod inconveniens est inesse talibus quod quid erat esse. Si autem non in infinitum sunt. Naso namque naso simo si non adhuc aliud inerit. Palam itaque quod solius substantie est diffinitio. Nam et si aliarum cathegoriarum necesse et ex additione esse ut equalitatis et imparis. Impar enim sine numero nec que est femininum sine animali. Ex additione vero dico in quibus accidit idem bis dicere sicut in hiis. Si vero hoc verum non copulatorum erit ut numeri imparis. Sed latet quia non certe dicuntur rationes. Si vero et horum sunt aut aliter sunt aut quemadmodum dictum est multipliciter oportet dicere esse diffinitionem et quod quid nec quod erat esse alicui inerit nisi substantiis sic et erit.

Quod quidem igitur est diffinitio que ipsius quid erat esse ratio et quod erat esse aut solum substantiarum est aut maxime et primum et simpliciter.

Utrum autem idem est aut alterum quod quid erat esse et unumquodque perscrutandum est. Est enim ad propositum ad substantiam perscrutationem. Singulum enim non aliud videtur esse a sua substantia et quod quid erat esse dicitur singuli substantia. In dictis quidem itaque secundum accidens videbitur diversum esse ut albus homo alterum ab albo homini esse. Si enim idem homini esse et albo homini idem. Idem enim homo et albus homo ut dicunt. Quare et albo homini et homini. Aut non necesse est secundum accidens esse eadem. Non enim

similiter extremitates fiunt eedem. Sed forsan illud videtur accidere extremitates fieri easdem secundum accidens ut albo esse et musico. Videtur autem non. In dictis autem per se semper necesse idem esse ut si que sunt substantie a quibus altere non sunt substantie nec altere nature priores quales dicunt ydeas esse quidam.

Si enim erit aliud quidem ipsum bonum et quod bono esse, animali et quod animali aliud, esse et ens et quod enti erunt alie alie substantie et nature et ydee preter dictas, et priores substantie ille si quod quid erat esse substantia est. Et si quidem absolute ab invicem, harum quidem non erit scientia, hec autem non erunt entia. Dico autem absolui si nec bono ipsi existit esse bono nec huic esse bonum. Scientia enim cuiusque hec quod quid erat illi esse. In bono et in aliis similiter se habet. Quare si nec bono esse bonum nec quod enti ens nec quod uni unum. Similiter autem omnia sunt aut nullum quod quid erat esse. Quare si nec quod enti ens aliorum nullum. Amplius cui non inest bono esse nec bonum. Necesse igitur unum benignum et benigno esse et bonum et bono esse. Et quecumque non secundum aliud dicuntur sed prima et secundum se. Illud enim sufficiens si existit quamvis non sint species magis autem forsan et si sint species. Simul autem palam quia si sunt ydee quales quidam dicunt non erit subiectum substantia has enim substantias esse est necesse non de subiecto autem erunt per participationem.

Ex hiis itaque rationibus unum et idem non secundum accidens ipsum unumquodque et quod quid erat esse. Et quod scire unumquodque est quod quid unum quod erat esse scire. Quare secundum expositionem necesse unum aliquid esse ambo. Secundum vero accidens dictum est ut musicum aut album propter duplex significare non est verum dicere quia idem quod quid erat esse et ipsum. Et enim cui accidit esse album et accidens. Quare quidem ut idem est autem ut non idem quod quid erat esse et ipsum. Palam homini et homini albo non idem. Sed passioni autem idem. Absurdum autem apparebit et si quis unicuique

nom̄ ipositū isto᷑ quid erat ee erat
eni et preter illud aliud ei q̄ q̄ erat ee
equo ipsi q̄ q̄ erat ee equo altm̄ et
quid ꝑhibet nisi ee quid statim q̄
erat esse si quid et est q̄ q̄ erat ee
at ū nō solū unū sꝫ et rō eadē ipsorū
sic palam ē et ex dcīs quid dic̄ ēe nō
eū sm̄ accīns unū q̄ unū ee et unū.
Amplius si ad erit infinitū sunt hꝫ q̄d
erat esse lēm ee ū unū. Qr̄e et in
alus erit eadē rō. Qꝫ quid ḡ i pri
mis et sm̄ se dcīs unūquodqꝫ ee et unū
q̄ rō et unū palam. Sophistici aūt
elenchi ad ꝑ pōm hūc palam q̄ eadē
soluantur solōne et si idē socrates et
socrati ee. nichil n. differt nec ex quibꝫ
interrogabūt utiqꝫ ad nec ex quibus
soluens fiūt quō et quid ḡ q̄ q̄ erat
ee idē et quō nō idē unūquodqꝫ dcm̄ est.

Eorum aūt que fiunt hꝫ quid
natura fiūt. hꝫ aūt arte alia
a casu. oīa uō que fiūt ab aliquo
fiūt et ex aliquo et aliquid. hꝫ aūt ad
dico sm̄ quālꝫ cathegoriam aut. n. hꝫ
aut q̄tum aū quale aū qñ. Et
gñones aut nāles quid hec sunt q̄
gño ex n̄ est. hꝫ aūt ex quo fit q̄
fit dicimꝫ mām. hꝫ aūt a quo eorū que
a nāt ad sunt. hꝫ aūt ad hō aut plā
ta aut aliud q̄ taliū que maxime
dicās dicimꝫ ee. Oīa uō que fiunt
aut natura aut arte hn̄t mām
possibile n. ee et nō esse eorū q̄lꝫ. hꝫ aūt
ē que in uno quoqꝫ m̄. Uniūr aūtē
n̄c et ex quo n̄ et sm̄ q̄ n̄ sm̄ hꝫ nāt
ut planta aut aīal et a quo que sm̄
spēm dcā natura q̄ eiusdē spēi. hꝫ ac
i alio hō nāque hoīem gñat sic q̄dē
ḡ fiūt que fiūt ꝑ nām. Gñones
uō alie dicūtur factiones oīs aūt factiones
sūt ab arte aut potēate aut a mente
Harū aūt quedam fiūt et a casu

et a fortuna sil̄r aūt et in factis a natā
quedā. n. et illic eadē et ex spmate fi
unt et sine spmate de hīs quid ḡ
posterius ꝑscrutandū. Ab arte fiūt
uō quorū spēs ē in aīa spēm aūt
dico quid erat ee cuiusqꝫ ut ꝑmam
sbām et n. ꝯtrariorū m̄ quodā eadē spēs
ꝑuōnis. n. sbā que ē sbē opposite ut sani
tas infirmitatis. illi. n. absencia ostēdit
infirmitatis sanitas aūt que in aīa
rō et in scīa sit itaqꝫ sanitas intelligente
ita qm̄ hꝫ sanitas erit hꝫ existere
puta regularitatē. hꝫ si hꝫ calorem
uō ita sp̄ intellit donec utiqꝫ adducat
et i hꝫ q̄ ipse ualet ultimū face. deni
ab hꝫ iam mot' factō uocatur ad sa
nandū. Qr̄e accidit m̄ quodā a sanita
te sanitatem fi et domū ex domo sine
ūsti materiam hn̄tem. Medicalis et
eni et edificatoria spēs sanitatis
et domꝰ dico aūt sbām sine mā q̄ q̄ e
rat ee. Gñonū uō et motuū hꝫ quid
intelligentia uocatur illa uō factō que ab
a ꝑmo et a spē intelligentia. Qꝫ uō ab ultimo
intelligencie factō. Sil̄r aūt et i aliis in
medus unūquodqꝫ fit dico aūt ut si ua
lescat. oꝫ adequari quid ḡ ē adequari
hꝫ. hꝫ aūt erit si calefactō fiūt hꝫ uō quid
ē. hꝫ existit aūt hꝫ potestate. hꝫ ac iam
in ipso faciens itaqꝫ et ubi incipat mot
sanandi si quid ab arte spēs ē que
i aīa. Si uō a casu ab hꝫ quid facie
di ē ꝑncipiū facienti ab arte ut q̄
et medi. forsan a calefactione ꝑncipit
hꝫ aūt face fricatōe calor itaqꝫ in cor
aut ps ē sanitatis aut se eam q̄ tale
q̄ ē ps sanitatis. hꝫ aūt ultimū faciens
q̄ ē ita ps ē sanitatis i domꝰ et lapidis
et aliorū. Qr̄e sicut dr̄ impossibile ee fiem si
nichil p̄existit. q̄ quid ḡ ps ex neces
sitate existet palam. m̄ namqꝫ ps i
est. n. et fit hꝫ. Sic ḡ et eorū que in

racione utraque autem non dicimus eos calidos
quidem sunt et materiam dicentes quia est
et speciem quia sic talis et hoc est genus in
quo primum ponitur. Generatur itaque calidus
habens in ratione materiam. Ex quo vero ut
materia fiunt quedam dicuntur quando fiunt non illud
sed illius modi ut statua non lapis
sed lapidea. Homo autem sanatus
non dicitur illud ex quo. Causa vero quia
fit ex privatione et subiecto quod dicimus materiam
ut et homo et laborans fit sanus
magis tamen dicitur fieri ex privatione ut ex
laborante sanus quam ex homine. Unde
propter quod laborans quidem qui sanus non
dicitur sed homo et homo sanus. Quorum vero privatio
non manifesta et innominabilis ut in ere
figure cuiuslibet aut in lateribus et lignis domus
videntur ex hiis fieri ut illic ex labo-
rante. Propter quod sicut neque ibi ex quo hoc id
non dicitur neque hic statua lignum sed ap-
ponitur lignea non lignum et enea
non es et lapidea non lapis et domus
laterina non lateres. Quoniam nec quia ex
ligno fit statua aut quia ex lateribus
domus si quis valde inspexerit
non utique simpliciter dicet quia oportet permu-
tato fieri ex quo sed non permanente.
Propter hoc quidem ergo ita dicitur.

Quoniam vero ab aliquo fit quod fit hoc autem
dico unde principium generationis est
et ex aliquo fit autem non privatio sed
materia iam enim diffinitum est quomodo hoc dicimus
et quod fit hoc autem speciem aut circulus
aut quodcumque evenit aliorum quemadmodum neque
subiectum facit eos nec speciem nisi secundum
accidens quia enea spera est et illam fac-
it. Hec autem facere totaliter subiecto hoc fa-
cere est. Non quod rotundum aut speram
hanc in alio. Nam si facit ex aliquo
facit alio. Hoc enim subiciebatur ut faceret
eneam speram. Hoc autem ita quia ex hoc
quod est es hoc facit quod est spera. Si igitur et hoc
facit ipsum palam quia similiter faciet et i-
bunt generationes in infinitum. Palam
ergo quia nec species aut quodcumque oportet vocare in
sensibilibus formam non fit nec eius
generatio est neque quod quid erat esse hoc. Hoc
enim est quod ab alio fit aut ab arte
aut natura aut potestate. Eneam vero
speram esse facit. Facit enim ex ere et
spera. Speram in hoc hanc speciem facit et est
hoc spera enea. Hoc autem spere esse eius si quod
est spere esse omnino si est generatio ex aliquo
aliquid erit. Oportebit enim divisibile
esse semper quod fit et esse quidem hoc, et hoc hoc.
Dico autem quia hoc quidem materiam id vero speciem.

Si igitur spera est ex medio figura equalis
hec quidem est in quo erit quod facit
hoc autem in illo hoc et omne quod factum est
ut enea spera. Palam ergo ex dictis quia
quod quidem ut species aut ut substantia dicitur non
fit synodus autem secundum hanc dicta fit. Et
quod in omni generatione materia inest et est hoc quidem
et hoc. Utrum ergo est quedam spera preter has
aut domus preter lateres aut numquam
facta esset si sic erat hoc aliquid. Sed quia tale signi-
ficat, hoc autem et determinatum non est sed facit
et generat ex hoc tale et quod generatum
est est hoc tale. Hoc autem omne Callias
aut Socrates est quemadmodum enea spera
hec. Homo vero et animal quemadmodum spera enea totaliter.
Manifestum ergo quia specierum causa sicut consue-
ti sunt quidam dicere species si sunt
quedam preter singularia ad generationes
et substantias nichil utiles. Nec utique erunt
propter hoc substantie secundum se. In quibusdam vero
palam quia generans quidem tale est
quale generatum non tamen idem nec unum
numero sed specie ut in physicis. Homo namque
hominem generat. Nisi quid preter naturam fiat
ut equus mulum. Et hec quoque similiter. Quod enim
commune sit equi et asini non est nominatum
genus proximum. Sunt autem
ambo forsan ut mulus. Quare

palam quod non oportet quasi exemplum speciem construere
maxime enim in hiis exquisierentur
namque substantie maxime hee. sed suffi-
ciens est generans facere. et speciei causam
esse in materia. omne vero iam talis species in
hiis carnibus et ossibus. callias et
socrates et diversa quidem propter materiam
diversa namque idem vero specie nam indi-
vidua species

Dubitabit autem aliquis quare hec quidem fi-
unt ab arte. alia a casu ut
sanitas. alia vero non ut domus. causa
vero est quia horum quidem est materia
incipiens generationis in faciendo et fi-
endo eorum in qua existit aliqua rei
pars. hec quidem talis est qualis moveri
ab ea illa vero non et huius hec quidem sic
species potentes multa quidem ab ipsis
moveri possunt sed non sic puta saltare.
Quorum vero materia talis est ut lapides
ut impossibile sic moveri nisi ab alio sed
tamen ita et ignis. propter hoc quidem non
erunt sine habente artem. hec erunt autem
ab aliis enim movebuntur non habentibus
quidem artem moveri vero potentibus
eis aut ab aliis non habentibus artem
aut ex parte. Palam vero ex dictis
quia modo quodam omnia fiunt ex univo-
co quemadmodum naturalia aut ex parte univoco
aut domus ex domo aut ab intellectu
ars enim species est ex parte enim aut habente
aliquam partem nisi secundum accidens fiat
Causa vero faciendi prima secundum se
pars. Calor enim in motu calorem in
corpore facit. hic vero est ut sanitas aut
pars aut sequitur eum pars aliqua sani-
tatis aut sanitas ipsa. propter quod et dicitur
facere quia illud facit sanitatem
cui consequitur et accidit calor. Quare
quemadmodum in sillogismis omnium principium est sub-
stantia ex quo enim est sillogismus sunt et hee genera-
tiones sunt. Similiter itaque hiis et que

natura
sunt vero constituta se habent. namque sperma
facit sicut que ab arte. habet enim potestate
speciem et a quo sperma aliqualiter univo-
cum. non enim omnia sic oportet querere ex
homine homo et enim femina ex viro. nisi
ex non ulla quare si non orbato fiunt. quecumque
autem a casu sic fiunt quorum materia potest
a se ipsa moveri hoc motu quo sperma
movetur. Quorum vero autem non non ea impossibilia
sunt fieri aliter quam ab ipsis. Non solum
autem de substantia ostendit ratio non fieri speciem
sed de omnibus similiter primis communis ratio in quanti-
tate et qualitate et aliis cathe-
goriis. fit enim ut aliquid enea spera sed
non spera nec es in ere si fit. semper enim
oportet preexistere materiam et speciem et in quid
et in qualitate et in quantitate et aliis
similiter cathegoriis non enim fit quale
sed quale lignum. nec quantum sed quantum
lignum aut animal. sed proprium substantie ex
hiis accipere est quia necesse semper preexistere
alteram substantiam actu existentem que
facit ut animal quale et quantum non in-
necessarium
tum vero preexistere potestate solum

Quoniam vero diffinitio ratio est et omnis ratio
partes habet ut autem ratio ad rem et
pars rationis ad partem rei se habet simi-
liter. Dubitatur enim iam an oportet rationem esse partium
in toto ratione annui. In quibusdam enim
videntur esse in quibusdam vero non. circuli enim
ratio non habet eam que incisionum
Que autem sillabe habet eam que elementorum
et tamen dividitur circulus in incisiones ut
sillaba in elementa. Amplius autem si priores
sunt partes toto et recti acutus est pars
et digitus hominis prior erit acutus
recto et digitus homine. videntur
illa esse priora. secundum rationem namque dicuntur
ex illis et medio sibi invicem priora
aut tamen dicitur pars quorum unus mo-
dus est quod mensurat secundum quantitatem
sed hoc quidem permittatur ex quibus

univocum

mulus ex non mulo

non sit al

ice su

vel tria est ut partibus perscrutantes est
Si igitur hoc quod est materia illud non species
aliud ex hiis et tria est materia et species et quod
ex hiis est quid ut materia pars alicuius
dicitur est autem ut non hec ex quibus speciei
ratio ut concavitatis non est caro. hec
autem namque materia in qua fit simitas
non aliqua pars est totius quod sta
tue pars est es eius autem quod ut species
dicitur statue non dicitur. scilicet speciem et unumquodque
tamen habet speciem unumquodque et materiale quid
non secundum se est dicendum. Propter quod et circuli
ratio non habet eam que est semicirculorum
sed que silabe eam que est elementorum. Silabe namque
elementorum rationis partes sunt speciei et non materie
semicirculi vero huius sic partes ut materia in
quibus fiunt. Appropinquant autem speciei quam
es qui inest cum rotunditas. est autem
nec ut elementa omnia sillabe in ratione in
sunt ut hec cera aut que sunt in
aere iam enim et hoc pars sillabe quasi in materia sensi
bili est enim linee non divisa in dimidia
corrumpuntur aut homo in ossa et nervos et
carnes propter hoc et sunt ex hiis sicut
entibus substantie partibus sed ut ex materia et eorum
rationibus quidem quod simul toti partes speciei
non et cuius ratio non ad hunc. Propter quod
nec in rationibus. horum quidem igitur inerunt ta
lium partium ratio horum vero non oportet inesse
si non sunt simul sumpta. Silabe namque propter hoc quod
quedam ex ipsis ut principiis sunt
in que corrumpuntur. quedam vero non sunt.
Quecumque quidem igitur simul sumpta species
et materia sunt ut simum et eris circulus est
circulus hec quidem corrumpuntur in hec et pars
ipsorum materia. Quecumque vero non corrumpun-
tur cum materia hec sine materia ut rationes speciei solum
hec autem non corrumpuntur aut omnino aut
taliter non. Quare illorum quidem principia et
partes quedam sunt sub ipsis. speciei
vero nec partes nec principia. Hec non
corrumpitur linea statua in ultimum et

ies et callias in carnem et ossa.
Amplius autem circulus in medietates
est enim aliquis qui cum materia equivoce namque
dicitur circulus qui simpliciter dicitur et singularis
quia non est proprium nomen singulorum
Dictum est quidem igitur et nunc ipsum
verum et tamen manifestius dicamus
iterum repetentes nam quecumque sunt
rationis partes in quas dividitur ratio hec
sunt priores aut omnes aut que
dam. recti vero ratio non dividitur in acu
ti rationem sed que est acuti in quod est re
cti utitur. enim diffiniens acutum
recto minor enim acutus recto. Simi
liter et circulus et semicirculus se habent
semicirculus enim diffinitur circulo et digitus
toto talis enim pars digitus. Quare quecumque
sunt partes ut materia et in que dividitur
ut in materiam sunt posteriora. Quecumque
vero ut rationis et substantie secundum rationem priora
aut omnia aut quedam. Quoniam vero
animalium anima hec enim substantia est animati que
secundum rationem substantia et species et quod quid erat
esse tali corpori unicuique enim pars si diffi
niatur bene non sine operatione diffinietur quod non
existet sine sensu quare hee partes
priores aut omnes aut quedam simul
toto animali et secundum unumquodque ita singu
lorum non et hee partes posteriores sunt
hec elementa et dividitur in hec ut in materiam non substantia
sed simul totum et quid igitur quod simul
totum priora hec est ut est. autem ut non
nec enim possunt esse separata. neque enim qui
quocumque modo se habens digitus animalis sed est
equivocus qui mortuus. Quedam vero
simul quecumque principalia et in quo
primo ratio et substantia puta si hoc cor aut ce
rebrum. Sic enim differt utrumque tale. homo
autem equus et que ita in singularibus
universaliter autem non sunt substantia sed simul totum
quoddam ex hac materia et hac ratione et universaliter si-
ngulare vero non ex ultima materia socrates est

iam et in aliis similiter. Pars quidem igitur
et speciei (speciem autem dico quod quid erat
esse) et simul totius eius quod ex ista et
ipsa specie. Sed rationis partes que speciei
solum sunt, ratio vero est ipsius
universalis. Circulo enim esse et circulus et anime
esse et anima idem. Simul totius vero iam ut
puta circuli huius et singularium alicuius aut
sensibilis aut intelligibilis (intelligibiles
autem dico ut mathematicos et sensibiles
ut eneos et ligneos). Horum autem non est
diffinitio, sed cum intelligentia aut sensu cognos-
cuntur. Hec et cum actu [illegible] abeuntes
non exactu non palam utrum quidem sunt
aut non sunt, sed semper dicuntur et cog-
noscuntur universali ratione. Materia vero igno-
ta secundum se ipsam. Materia alia sensibilis alia
intelligibilis: sensibilis quidem ut es et lignum
et quecumque mobilis materia, intelligibilis vero que
in sensibilibus existit non in quantum sensibilia,
ut mathematica. Quomodo igitur de toto et parte
et priore et posteriore est dictum est. Interro-
gationi obviare est necesse quando quis inter-
rogat utrum rectus et circulus et animal
priora aut in quas dividuntur et ex
quibus sunt partes, quia non simpliciter.
Si quidem enim est et animal anima aut animatum
aut unumquodque que unaqueque, et circulus
que circulo esse et rectus que recto esse
et substantia recti, quod quid et quo dicetur esse
posterius, puta hiis que in ratione et
quodam recto: etenim hic quid animal, qui
eneus rectus et qui in ligneis
singularibus; hec autem materia. Hiis quidem
que in ratione posterior eis, non que
in singularibus partibus prior simpliciter,
autem non dicendum, sed autem non dicitur sicut
dictum est. Dubitatur autem merito que
speciei sunt partes et que non, sed simul totius.
Hoc enim non manifesto existente non est
diffinire unumquodque: universalis enim et speciei est
diffinitio. Que igitur sunt partes ut materie

et que non sunt manifeste ut ratio materia
erit que rei. Quecumque igitur videntur
in diversis specie ut circulus in ere et lapi-
de et ligno, hec quidem manifesta esse videntur
quia nichil circuli nec es nec lapis propter separa-
ri ab ipsis. Quecumque vero non videntur separata, nichil pro-
hibet similiter hiis se habere, ut si circuli omnes
viderentur enei: nichil enim minus esset es autem
esse speciei. Hoc autem auferre intellectu est difficile,
ut hominis species semper in carnibus et ossibus
apparet et talibus partibus. Utrum igitur et sunt
partes hee speciei et rationis an tamen non
sed materia, quia nos et in aliis fieri non possu-
mus separare. Quoniam autem hoc contingere
immanifestum autem quando dubitant quidam
et in circulo et in trigono quasi non sit conveniens
lineis diffinire et continuo, sed omnia
hec similiter dici ut si carnes et ossa
hominis et es et lapis circuli; et reducunt
omnia ad numeros et linee rationem eam
que duorum esse dicunt. Et ydeas dicentium
hii quidem ipsam meth lineam dua-
litatem, hii autem speciem dualitatis.
In linea vero non adhuc. Accidit igitur
unam multorum esse quorum species videtur esse
altera, quod et pictagoricis accidit, et con-
tingit unam omnium facere per se speciem,
alia vero non species, quamvis sic unum
omnia erunt. Quoniam quidem igitur habent
dubitationem quedam que sunt circa diffinitio-
nes et propter quam causam dictum est. Ideo et
omnia reducere sic et auferre materiam superfluum
est. Quedam enim forsan hoc in hoc sunt
sic habentia. Et parabola de animali quam con-
suevit Socrates iunior dicere non bene
se habet; abducit enim a veritate et facit
suspicari quasi contingens sit hominem
esse sine partibus sicut sine ere circulum.
Hoc autem non simile; sensibile namque for-
san animal, et sine motu non est diffinire,
quare nec sine partibus se habentibus qualiter;
non enim omnino manus hominis est pars

linee quidem enim esse eadem speciem et cuius
species ut dualitatem speciem

[illegible marginal note]

ꝫ potens opus phice qre aīata cīrc
sion aīata il non ps Circa mathca
aūt qr nō sunt ptes rōnes rōnum
ut ccli enuacula nō n sunt sſibilia
h aut nl differt erit n nl quorūdam
et a sſibiliū et qīs qr nō est quid
erat eē et spēs eād fm se ꝫ h aliqd
ccli quid g nō erit eius qui ulis
singlarium u erūt ptes hee sic tm
ē pus est n nl h quid sſibilis ꝫ et
intelligibilis palam qr et qr qr cba
pma corpus aūt in homo u aut
al qr ē ex ucis ut ulr socrates aūt
et corulcus si quid aīa dupliciter dē
alii namq ut aīam alii uo ut totū
si u simplr aīa h et corpus h utrq
quid ulr et singlare utrūq aute ē
preter ista talium aliqua cbar alia et
oz querere cbam ipsorum aliam qr
tam ut nūos aut ad tale placitā
dum ē posterius. huius n gra et de sſi
bilib cbas temptam diffinire
qm istud quodā phice et secunde phice
et secunde phice opus cr sſibiles
cbas speculo Non n solū de ma
oz scire phicū ꝫ et de ea que scdm
rōm et magis Quo diffōibus u quō
ptes que i rōne et qre una rō
diffō palam n qr res una res
u quō una ptes huius speclandū
est postius Quod quid g est
qr q erat eē et quō ipsm fm se de
oī dcm ē et qre horum quid rō
que eius qr quid erat eē habet
ptes diffiniti horum aut nō et
qr in cbe quid rōne que est sic
ptes ut m nō in erunt n n sunt
illius ptes cbe Sꝫ totius h aut
est aliqualr rō et nō est nā aī
m nō est indefinitum n fm aut
pmam cbam ē ut hois que aīe
v cba namq ē spēs que in est ex

qua et m tota dr cba ut ccaui
tas nam ex hac et naso sīmus
nasus et sīmitas ē bis n et hi
is inerit nasus in tota u cba ut
naso sīmo aut callia in ē et m
et qr qr erat eē et uniuscuiusq i quib
dam idem ut i pmis cbis ut
curuitas et curuitati eē ꝫ pma
ē Dico aut pmam que nō dē
p ad in alio eē et cba ut m quo
rūqz uo ut m aut ccepta cū
m non idem fm actus unū et
socrates et musicū h n p eād accns.
Nunc aūt dicam pmū magis i
analeticis de diffōne dcam
est In illis n dubō dca pōpe rō
nibz de cba ē dico aut hec du
bōm ppr quid quid unū ē ꝫ nō
multa al et bipes in h namq
hō et albus multa quidē sūt cum
alterū nō in sit alteri homi u que
in est et patitur ad cbm homo
enim n unū fit et ē albus homo
h aut nō pticipat alterū altero
Genus n nō ur pticipare dyns
simul n ctrarius id pticiparet nā
differentie ctrarie sunt quibz differt
genus Si u et pticipat eād rō
si sūt differentie ples ut gressiuū
bipes nō alatum Qre namq
h unū ꝫ nō multa non n qr isf
nam sic ex oībz erit unū esse oz ā unū
quecūqz in diffōne Diffōne n rō
quedam ē una et cba Quare
unius alicuius oz ipsam eē rōm et
enī cba unū quid et h ad sigt
ut dicimus oz namqz intēdere pmū
de hiis que fm diuiones diffōib
nich n ad ē in diffōne quā p
dcm genus et dr̄e alia u gra
sūt pmū et cum h ꝫ pnhensa dre
ut pmi al hinc uo al bipes

cuius ro em eē dicimus diffinitione ut hōis al bipes
sit n h ipsi hōis rō ... q̄ ... h uīū ē

et iterum bipes non alatum sit et si pla
dicantur oio non nichil differt p pla
aut p paucia dica. et inate non p
paucia aut p duo. dnor non h qd
differentia. p uno genus ut eius qd
al' bipes et al' quid genus diffe
rencia aut alerum si g genus simpli
non est preter eas que ut generis spe
cies aut si est quid ut tamen aut est
uor. n. genus est et elia ex hac fa
ciunt palam qd diffo est. ex
differentiis ro est uo et oz diuidi diffe
rentiam ut alis differentia e pedalitas
Iterum alis hntis pedes dnam oz
scire inquantum hns pedes quare non e
dr hntis pedes aliud alatum aliud non
non alatum si quid bn dicat. sed ppr non
posse faciet h sed si aliud hns fixos
aliud non fixos pedes. hee namque
sunt dne pedis. nam fissio pedis
pedalitas quedam est et sic semper uult
procedere donec ueniat ad non
differentia. Tunc aut erunt tot spes
pedis quot differentie et pedes hntia
alia equalia dns si itaque h sic
se hnt palam quod finalis dnia
substantia rei erit et diffo si non oz multo
ciens eadem dre in diffinitionibus. superfluum enim
accidit aut h nam qui dic al' hns
pedes bipes nichil aliud dixit quam al'
pedes hns duos pedes hns et si
h diuidat ppria dione multociens
dicet et equali dns si quidem g
dnia fiat una erit que finalis
spes et substantia si non sm accns ut si di
uidat hntis pedes aliud album aliud
nigrum tot quot utique sectiones fu
erint quare palam quod diffo ratio
e que e ex differentiis et huius ex fi
nali sm rectum. palam autem
erit si quis transponat tales dif
fones ut eam que e hominis
dicens al' bipes pedes hns. superfluum
n. e hns pedes dicto bipede. sed ordo
non est in substantia. Secundo namque oz in
telligere sed quid posterius ro non prius. De
diffonibus quidem g sm diones dican
tur primum. quales quedam sunt.

Quoniam non de substantia perscrutatio est iterum
redeamus. dr autem sicut substantiam esse
et quod quid erat esse. quod ex hiis et unle
de duobus quidem g dctum est. n. de quod
erat esse et de subiecto quod dupliciter subiacet
aut h aliquid ens ut al' passoibus aut
ut materia actui. ur. n. ut unle causa
quibusdam esse maxime et esse principium
unle unum et de h tractemus. et n.
impossibile esse substantiam esse quodcumque unlr dictorum
primum. n. substantia que unicuique ppria
uni cuique non in est alii unle non est. h. n.
dr unle quod pluribus in esse natum est. Cuius
g substantia h erit aut n. omnium aut nulli
omnium aut non est possibile uni autem
si erit et oia h erunt. quorum enim
una substantia et quod quid erat esse unum et
ipsa unum. Amplius substantia dr que non de
subiecto et unle de subiecto aliquo dr semper
sed an sic quidem non contingit ut quod
quid erat esse et ipso autem inexistit
ut al' in hoie et equus g palam quod
e quedam ipsius ro. differt autem nichil non si
non omnium ro est eorum que sunt in substantia
nichil. n. minus substantia erit h alicui
ut homo hois in quo existit quare
id accidet idem erit n. substantia illius
substantia ut al' in quo ut pprium existit
Amplius autem impossibile et inconueniens h et
substantiam si e ex aliquibus non est ex
substantiis esse neque ex eo quod h aliquid. sed ex
quali prius n. erit non substantia et quale
substantia et in ipso h quod est impossibile neque n.
ratione nec tempore nec generatione pas
siones priores esse substantia erunt
enim separabiles. Amplius sociati

he

tot

inerit sbe sba. Quare duorum et sba
Totaliter nullo actu si est sba homo et
quecumque ita dicuntur nichil eorum que in ratione
esse nullius sbam neque sine ipsis existere
nec in alio. Dico autem ut non esse
quoddam animal preter aliqua nec aliud eo-
rum que in rationibus nullius. Ex his
itaque speculantibus palam quia nichil uni-
versalium existencium est sba et quia nullum communiter
predicatorum significat hoc aliquid sed tale. Sin autem alia
quoque multa accidunt et tercius homo.
Amplius autem est et ita manifestum. Impossibile enim sbam
ex sbis esse inexistentibus sicut in actu.
Duo namque sic actu numquam sunt unum
actu sed si potentia duo fuerint erunt unum
et que dupla ex duobus dimidiis
potentia. Actus enim separat. Quare si sba unum
non erit ex sbis inexistentibus et secundum
hunc modum quem dicit Democritus
recte. Impossibile enim esse aut ex duobus
unum aut ex uno duo fieri. Magni-
tudines enim indivisibiles sbas facit.
Similiter igitur manifestum quia et in numero habebit si est
numerus compositio unitatum sicut dicitur a quibusdam.
Aut enim non unum dualitas aut non
inest unitas in ipsa actu. Habet autem
quod accidit dubitationem. Si enim neque ex universalibus
possibile est esse nullam sbam propter tale
sed non hoc aliquid significare neque ex sbis
contingit actu esse neque unam sbam
incompositam utique erit sba omnis. Quare
nec ratio utique erit neque unius sbe. Et-
si videtur omnibus et dictum est dudum aut
solum sbe esse terminum aut maxime
nunc autem sed neque huius. Nullius igitur erit
diffinitio. Aut modo quodam erit modo autem
quodam non. Manifestum autem erit quod dicitur
ex posterioribus magis. Manifestum autem
ex eisdem quod eveniunt ydeas ponentibus
sbas et separabiles esse et simul speciem
ex genere facientibus et differentiis. Si
enim sunt species et animal in homine et
et equo. Aut unum et idem numero est aut
alterum ratione. Nam palam quia unum
eadem ratio enim explebit dicens in u-
troque. Igitur si est aliquis homo ipsum secundum
se hoc aliquid et separatum necesse et ex quibus
ut animal et bipes hoc aliquid significare et esse se-
parabilia et sbas. Quare et animal. Si
quidem igitur idem et unum in equo sicut tu in te
ipso, quomodo in separatis existentibus
unum erit et quare non et sine ipso
erit animal hoc. Deinde si quidem participabit
bipedis et multipedis impossibile aliquid
accidit. Contraria namque simul inerunt
uni et huic enti. Si autem non, quis
modus cum dixerit utique animal aliquid esse
bipes aut gressibile. Sed forsan com-
ponitur et copulatur aut miscetur.
Verum omnia inconveniencia. Sed alterum in
uno quoque. Infinita igitur erunt ut
consequens dicere quorum sba animal. Non enim
secundum accidens ex animali homo. Amplius multa
erit ipsum animal. Substantia enim quod in unoquoque
animal non. Non enim de alio dicitur. Si autem non ex
illo erit homo et genus ipsius ad
id et amplius ydee omnia ex quibus
homo. Igitur non alterius quidem erit
ydea alterius autem sba. Impossibile namque
ipsum igitur animal erit unumquodque eorum que
in animalibus. Amplius ex quo hoc et quomodo
ex ipso animali. Aut quomodo possibile est esse animal
Amplius autem in sensibilibus hec accidunt et hiis
absurdiora. Si itaque impossibile sic habere
palam quia non est ydea ipsorum sicut ut
quidam dicunt. Quoniam vero sba altera et
quod simul totum et ratio. Dico autem
quod hec quidem sic est sba cum materia concepta
ratio, illa vero ratio totaliter. Quecumque quidem
igitur ita dicuntur horum quidem est corruptio
et enim generatio. Huius rationis autem non est
ita ut corrumpatur. Neque enim generatio. Non
enim sic domui esse. Sed quod huic
domui. Verum sine generatione et corruptione

sunt et non sunt. Omnium enim quorum non
generatio nec fit. Propter hoc autem et eorum
sensibilium singularium neque diffinitio
nec demonstratio est quia habent materiam cuius na-
tura est ut contingat et esse et non esse.
Quapropter corruptibilia omnia sin-
gularia ipsorum. Ergo si demonstratio necessario-
rum et diffinitio scientifica et non
contingit sicut nec scientiam quandoque sci-
enciam quandoque ignoranciam esse
sed opinio tale quid est. ita nec
demonstrationem nec diffinitionem sed opinio est
contingentis aliter se habere. palam
quod non utique erit ipsorum nec diffinitio
nec demonstratio. Non enim sunt manifesta
corrupta scientiam habentibus cum a sensu
abscesserint et salvatis rationibus in anima
eisdem non erit nec diffinitio. Amplius
nec demonstratio propter quod oportet ad terminum studen-
tem cum aliquid diffiniat aliquod singula-
rium non ignorare quia semper auferre
est. Non enim contingit diffinire sin-
gularium. neque ydeam ut dicunt inseparabilis
est. necessarium enim ex nominibus esse rationem. nomen
autem non faciet diffiniens ignotum
enim erit. posita autem communia omnibus
ergo necesse inesse et alii haec. et si quis
te diffiniat aliquid dicet gracile ut
album aut aliud aliquid quod in alio sit.
Si quis autem dicat nihil prohibere sepa-
ratim quidem omnia multis simul vero
huic soli inesse. primum quidem quia in
ambobus ut animali bipes animali et bipedi
et haec in sempiternis quidem necesse est
priora existencia et partes compositi quin i-
mo et separabilia si homo separabi-
le. aut enim nullum aut ambo. si quidem
ergo neutrum non erit genus preter
species. si vero erit et differentia. Deinde
quia priora ipso esse. haec vero non destru-
entur. Deinde autem si ex ydeis y-
dee tamen enim composita ex quibus sunt

plus de multis oportebit et illa pre-
dicari ex quibus ydea ut animal et bi-
pes. Sin autem quomodo cognoscetur.
Erit enim ydea quedam quam impossibile
de pluribus predicari quam unam. non videtur
autem sed omnis ydea est participabilis. Quem-
admodum ergo dictum est latet quia impossibile diffinire
in sempiternis maxime vero
quecumque unica ut sol et luna. Non
solum enim peccant addendo talium
quibus ablatis adhuc erit sol puta
circa terram gradiens aut nocte abs-
conditum. Si enim steterit aut apparuerit non
adhuc erit sol. sed absurdum si non.
Sol enim substantiam quandam significat. Amplius
quecumque in alio contingunt ut si alter
fiat talis palam quia sol erit. communis
ergo ratio. sed erat singularium sol ut cle-
on aut socrates. Quare propter quid nullus
ipsorum terminum profert ydee. fieret enim utique
manifestum temptantibus quia verum quod nunc
dictum est. Manifestum est autem quia et earum
que videntur esse substantiarum plurime potencie
sunt ut animalium partes. nichil enim
separatum ipsorum est. quando autem separata fu-
erint tunc encia ut materia omnia et terra
ignis et aer. nichil enim ipsorum unum est
sed ut cumulus antequam digeratur
fiat aliquid ex ipsis unum. Maxime
autem utique aliquis animatorum suspicabitur
partes et eas que anime proximeque am-
bas fieri entes et actu et potentia eo quod prin-
cipia habeant motus ab aliquo in iuncturis.
propter quod quedam animalia divisa vivunt.
sed tamen potentia omnia erunt quando fuerit unum
et continuum natura sed non vi aut complanta-
tione. tale namque est orbatio. Quoniam
vero unum dicitur sicut et ens et substantia unius
una et quorum una numero palam quia
nec unum nec ens contingit substantiam
esse rerum. sicut nec elemento esse aut principio
sed querimus quid ergo principium ut

ad unum reducantur· magis g' ipsa
sba est ens et unum q̃ principium et
elementum et causa. sed nec ista s' nec ad
q' nichil sba. nulli autem inest namque sba
sed huic et habenti ipsam cuius est sba.
Amplius quod unum apud multa non utique
erit simul. quod autem q' simul apud in
multa existit. quare palam quia nullum
universalium existit preter singularia se
paratim. sed species dicentes hoc quidem dicunt
recte separantes eas si sbe sunt. il
lic autem non recte quia unam in multis
speciem dicunt. causa uero quia non habent
reddere que tales sbe incorrupti
biles preter singulares et sensibiles g'
faciunt easdem specie corruptibilibus. has
enim scimus. autohominem et autho
equum addentes sensibilibus uerbum
autho. quamuis utique si non uideremus astra
non minus existimo forent sbe
sempiterne preter eas quas nos uide
mus. Quare et nunc si non habemus q'
sunt tamen esse s' quasdam forsan est
necesse. Quod quidem g' neque universalium dictorum
nichil sba. nec est sba nulla ex sb
stanciis mainum ~·~·~

Quid autem oportet dicere et quale quid
sbam iterum ad uelud principium
facientes dicamus. forsan enim ex hi
is erit palam et de illa sba que est
separata a sensibilibus sbis. Quoniam ergo
sba principium et causa quedam est hinc
est aggrediendum. Queritur autem ipsum propter quid
semper sic. propter quid aliud alicui inest.
Etiam querere propter quid musicus
homo musicus musicus homo
est aut est quod dictum est querere propter quid
homo musicus est aut aliud. namque
quod quidem est g' propter quid ipsum est ipsum
nichil est querere. Oportet enim ipsum quia
et ipsum esse existere manifesta
entia. dico autem ut quia luna pa

titur eclipsim hoc ipsum autem quia ip
sum una ratio et una causa in omnibus
propter quid homo homo aut musicus
musicus nisi si quis dicat quia in
diuisibile ad ipsum unumquodque hoc autem
erat unum esse. sed hoc q' quia de omnibus
et hoc breue. Queritur autem aliquis propter quid
homo est animal tale. hoc quidem g' palam
quia non querit quare qui est homo
homo. homo est aliquid g' de aliquo querit
propter quid existit. quia uero existit
oportet manifestum esse. palam si non ita nichil
querit. ut propter quid tonat
quia sonus fit in nubibus. aliud enim ita
de alio est quod queritur. et propter quid hec
puta lateres et lapides domus
sunt. Palam g' querit causam
hoc autem est quod quid erat esse. ut est dicere
logice quod in quibusdam quid est
cuius causa ut forsan in domo aut
lecto in quibusdam uero quid mouit
primum. sed iam causa et hoc sed talis quidem
causa in fieri queritur et corrupi
alia uero et in esse latet autem maxime
quod queritur. In hiis que non de a
liis dicuntur ut homo quid est querit propter
simpliciter dici sed non distinguere quia hec aut
hec. sed oportet corrigentes querere si autem
non commune autem quod nichil queret et eius quod
queretur aliquid fit. Quoniam uero oportet habere
et existere ipsum esse palam itaque quia
querit materiam propter quid est. ut domus hec propter
quid. quia hec existunt quod erat do
mui esse et homo hic aut corpus hoc
habens. quare causa querit materie hoc autem
est species qua aliquid est. hoc autem sba. palam
g' quia est in simplicibus non est questio nec
doctrina sed alter modus questionis talium.
Quoniam uero ex aliquo compositum sic ut
unum fit omne. sed non ut cumulus sed ut
silla. silla autem non est elementa. nec id
b. et a. nec caro ignis et terra. Dis

solutus eni h quid nõ ad hunc sillt
ne caro i silla eta uo sunt i igni
i tra e g ad silla nõ solu elaro
calis i osonans. s; i alim ad i
caro nõ solu ignis i tra aut cali
dum i frigid s; i alim ad i caro
nõ solu ignis i tra. Est g ad i
caro nõ solu ignis i tra aut ca
lidu i frigid s; et alim ad. Si
g necce i id aut elm aut ex elis
ee si quid elm. Itm ead ratio
erit ex h enim et igne i tra erit
caro. et adhuc alio. Videtur in
infinitu ibit. Si u ex elo pala
q nõ uno s; plibz aut illud ipsum
erit. Vr ite rursu in h ead dicem
rõm i i carne et silla. Videbitr
ee ad h et elm. et ca ee ndi. h
quid carnem h u sillam silr
aut et i aliis Stra aut unicuiq;
h enim causa pma ee ndi. Quo
niam u quedam nõ sbe reru
s; quecq; sbe sm nam i na ostitute
sut. manifestabitr utiq; quibz
dam h u sba que e nõ elm s;
pncipiu. Elm u e in q dividi
in ex is ut mam puta sille qd
a. et. b.

Ex dcis itaq; sillogizare oz i colligentes capitulm finem imponere. Dictu e itaq; q sbar querit cause i pncipia i ela. Sbe uo h quid ofesse sunt ab oibz s; de quibz dam singlr qdam enunciaunt. Confesse quid phice ut ignis tra et aqua i alia simplicia cor. Deinde plante i ptes i earu et alia et ptes et tand celum i ptes celi. Singlr u quasdam sbas dicunt ee spes i mathica

alias u accidit ex rõibz sbas esse q q erat ee et q subm. Adhuc alr gnis magis spebz i uli e si gularibz. Uli uo i gni et ydee co plantur nam sm eand rõm sbe uidentr esse. Qm aut q q e rat ee sba. huius aut rõ diffo ppr h de diffone i ej q p se diffinitu est. Qm u aut diffo est rõ est rõ aut ptes ht. Necce et de pte erit considerare que sbe ptes et que rõ et si hee diffonu ptes sunt. Amplius et n uile sba nec genus de ydeis u et mathicas postius pscrutand est. Quam pter sensibiles sbas qdam dicit eas ee. Nunc aut de confessis sbis pcedamus. Hee u sensibiles. Sensibiles aut sbe oms mam hnt.

Est aut sba que subm aliquid, mam aut dico que u h aliquid ens actu potentia e h aliquid. Ulr uo rõ i forma q h ad ens rõne sepabile e. Tertiu q e ex hiis cui solius gnio i corrupo et sepabile simplr. Nam sm rõm sbar h quid sepabiles ille u nõ. Qm ua u sba e ma pa lam nam i oibz oppositis mu tatõibz e aliquid q subm mu tatõibz ut puta sm locu q nunc hic itm alr et sm augmtu q nuc quid e itm Itm minus aut maius i sm alteratõm q nunc quid est sanu i laborat. Silr aut sm sbam q nunc qd e in gnõne itm i corruptõe. Et nunc quid q subitur ut h aliquid. Itm aut q subm sic sm pruonem. Hanc sequntur alie mutatões. aliar u aut unam aut duas h nõ seqr. Illo enim

necesse si quis unam materiam habet letalem hanc et
generabilem et corruptibilem habere que
enim dicta simpliciter fieri et non simpliciter in
physicis dictum est. Quoniam autem que quidem
ut subiecta et ut materia substantia confessa est hec autem
que potestate, reliquum eam que ut
actum substantiam sensibilium dicere que est.
Democritus quidem igitur tres differentias similis
est existimanti esse; subiectum enim corpus
materiam unum et idem. Differre autem que aut
rismo quod est figura aut tropi quod est positio
aut diatigi quod est ordo. Videntur autem
multe differentie esse, ut alia quidem compositione
dicuntur materiei, sicut quecumque mixtione
quemadmodum mellicratum; alia autem ligatio-
ne ut capitis ligatura; alia visco ut
liber; alia clavo ut archa; alia in pluribus
horum; alia positione ut liminare inferius et
superius; hec enim in ponendo aliqualiter differunt; alia
tempore ut cena et prandium; alia loco ut
spiritus; alia sensibilium passionibus ut duri-
cie et mollicie et spissitudine et ra-
ritate et humiditate et siccitate, et hec
quidem horum quibusdam, alia omnibus hiis,
et omnino alia superhabundancia, alia de-
fectu. Quare et palam quia et le est tociens
dicitur. Limen enim est quia ita ponitur,
et esse sic ipsum poni significat, et cristallum
esse sic ipsum inspissari. Quorundam vero
et esse et omnibus hiis diffinietur per hoc quod
misceri, hec autem contemperari, illa vero ligari,
alia inspissari, alia autem aliis differentiis
uti sicut manus aut pedes. Sumenda igitur sunt
genera differentiarum; hec namque erunt principia
essendi, ut que in magis et minus
aut spisso et raro et aliis talibus;
omnia namque hec superhabundancia et
defectus sunt. Si quid autem figura
aut lenitate aut asperitate aut
recto aut curvo, hiis autem esse erit
misceri, opposite vero non esse. Palam
itaque ex hiis quia si substantia causa essendi unum-

quare in hiis querendum quid est causa essendi horum unumquodque

quodque. Substantia quidem igitur horum nichil nec
combinata, attamen proportionale in
quolibet; et ut in substantiis quod de materia predicatur
actus ipse et in aliis diffinitionibus maxime.
Ut si limen oporteat diffinire,
lignum aut lapidem ita positum
dicemus, et domum lateres et ligna
sic posita. Aut adhuc et quod cuius
causa in quibusdam est. Si vero cristallum,
aquam congelatam aut ad inspissatam
ita; symphonia autem acuti et gravis
commixtio talis, eodem quoque modo et in aliis.
Palam itaque ex hiis quia actus alius
alterius materie et ratio. Aliorum namque compositio, aliorum
mixtio, aliorum aliud quid dictorum.
Propter quod diffinientium hii quidem dicentes
quid est domus, quia lapides, ligna,
potestate domum dicunt; materia namque illa;
hii vero vas protectivum pecuniarum et corporum
aut ad aliquid tale addentes actum
dicunt; alii ambo ea componentes tertiam
et eam que ex hiis substantiam. Videtur enim
que quidem per differentias ratio speciei et actus
esse, que vero ex existentibus materie magis. Similiter
autem et quos Archytas acceptabat termi-
nos; sunt enim utriusque simul. Ut quid est
serenitas? Quies in aeris pluralitate;
aer quidem materia, actus et substantia quies.
Quid est tranquillitas maris? Equalitas su-
biectum quidem ut materia mare, actus et
et forma equalitas. Palam itaque ex
dictis que sit sensibilis substantia et quomodo;
hec quidem enim ut materia, illa vero ut forma quare actus,
tertia autem que ex hiis.

Oportet autem non ignorare quia aliquando la-
tet utrum significet nomen com-
positam substantiam aut actum et formam, ut domum
utrum signum communis tegumentum ex lateribus
et lapidibus sic compositis aut actus et
speciei, quia tegumentum; et linea utrum
dualitas in longitudine aut quia
dualitas; et animal utrum anima in corpore
aut anima; hec namque substantia et actus corporis

alterum erit autem utrumque et in utroque aliter non
ut in una ratione dictum sed quia ad unum
sed hoc ad dubitationem aliud quidem confert ad
questionem vero substantie sensibilis nichil. nam quod quid
erat esse speciei et actui existit. nam
anima et anime esse idem, homini vero non esse et homo
non idem nisi et anima homo esse dicatur. Sic autem
alicui quidem alicui vero non. non solum utique
utique querentibus sillaba ex elementis ens et
compositione nec domus lateres et compositio et hoc
recte; non enim compositio et mixtio ex hi-
is quorum est compositio aut mixtio. Similiter autem
nec aliorum nullum ut limen si iacens positione
non ex limine positio sed magis hoc ex
illa. nec utique homo est animal et bipes sed
aliquid oportet esse quod preter hec est, si hec materia. neque autem
elementum neque ex elementis sed substantia quod auferentes
materiam dicunt. si igitur hoc causa ipsius esse et
substantia hanc ipsam utique substantiam non dicent.
necesse utique hanc aut sempiternam esse
aut corruptibilem sine corrumpi et factam
esse sine fieri. Demonstratum autem
est et declaratum in aliis quia speciem nullus
facit nec generatur sed efficitur hoc, fit autem
quod ex hiis. Si autem sunt corruptibi-
lium substantie separabiles nondum palam.
attamen quia quorundam non contingit palam,
quecumque non possibile est preter ipsa aliqua esse ut
domum aut vas. Forsan quidem igitur nec
substantie sunt utique ipsa hec nec aliud aliorum
quecumque non natura constituta sunt. naturam enim solam
utique quis ponet eam que in cor-
ruptibilibus substantiam. Quare et hec dubitatio aufe-
renti et sic indocti dubitaverunt habet
tempus quoddam, quia non est ipsum quid
est diffinire, terminum enim rationem esse lon-
gam, sed quale quid quidem est contingit
et docere, sicut argentum quid quidem est
non, quia autem quale stagnum. quare substantie
est quidem cuius contingit esse terminum et rationem
puta composite sive sensibilis fuerit sive intelligibilis;
primorum autem ex quibus hec non est, si

quid quidem aliquid significat ratio diffinitiva et
oportet hoc ut materiam esse illud vero ut formam.
Palam autem et quia si sint aliquali-
ter numeri substantie sic sunt et non ut quidam dicunt
unitatum. nam diffinitio numerus quidam:
divisibilis etenim et in indivisibilia; non
enim infinite sunt rationes; et numerus autem tale.
Et quemadmodum nec a numero ablato ali-
quo aut adiecto ex quibus numerus
est non adhuc idem numerus est sed alter quam-
vis minimum auferatur aut addatur,
sic nec diffinitio nec quod quid erat esse
nec adhuc erit ablato aliquo aut
addito. Et materiam oportet esse aliquid quo unus
quod nunc non habent dicere quo unus si quid
est unus; aut enim non est sed ut acervus aut
si quidem est dicendum quid quod est faciens unum
ex multis. et diffinitio una est. Similiter autem
nec hanc habent dicere. ex hoc merito accidit.
eiusdem enim rationis et substantia unum ita sed non
ut dicunt quidam ut unitas quedam exi-
stens aut vinctum sed endelechia
et natura quedam una quelibet. Et quemadmodum
nec numerus habet magis aut minus, nec que
secundum speciem substantia, sed si quidem cum materia. De
generatione quidem igitur et corruptione dictarum
substantiarum quomodo contingit et quomodo impossibile et de
reductione ad unum sit usque ad hoc de-
terminatum. De materiali autem substantia
oportet non latere quia et si ex eodem omnia
primo aut eisdem aut primis et eadem
materia ut principium que fiunt. est enim aliqua
propria cuiusque ut flegmatis prima materia
dulcia aut pinguia, colere vero amara aut
alia quedam. Forsan autem hec ex eodem. fi-
unt autem plures materie eiusdem quando al-
terius altera fiunt ut flegma ex
crasso et dulci si crassum ex dulci
ex colera vero per resolutionem colere in pri-
mam materiam. Dupliciter enim hoc ex hoc aut
quia primum erit aut quia ex resoluto
in principium. Contingit autem una

exîte s' divisa pp movete . . . ut p
uta ex ligno et archa et lectus C o
ritam uo alia m ex necitate alias
extantib; ut serra no itaq fit ex ligno
nec ex movente causa h' non enim
faciet serram ex lana aut ligno
si g' id ztingit ex alia m facere
palam q' ars et p'ncipium q' e moves
idem . nam si et m alia et movens
et q' fuit e Q ui itaq causas quesierit
quid ca qm plurib; modis dicitur cae
omes oz dce causas ztingetes ut
hois que ca ut m equid menstrua
quid aut ut movens equid sperma
Q uid ut spes q' et q' erat ee quid
ut cui ca finis . forsan aut h' am
bo idem . oz aut pxias cas dce q'
illius ignem aut terram . h' ppriam
C irca illes quid ctias et gnabiles
nete sic usam . si quis recte usat
s; pfecto hec cause et tot et oz cas
cognoscere S ed in nalib; quid sem
piterns aut etnis alia ro forsan
em quedam no hnt m aut no ta
lem h' solum sm locu mobilem
ne queoz ita n quid no etna uo
no est hns m h' q' subz etna . puta
que ca eclipsis que m no . n . e sed
luna q' patitur . Q ue ca ut moves
et corpens luna terra . Q ue aut
cui gnu forsan no est . ex n ut spes
ro h' no mafesta si no cu ca sint
ro ut quid eclipsis p' no hns . si u
addatur a terra i medio obiecta que cu
causa ro h' compni uo no manifestum
quid pmu paciens h' q' alt et pm
dm h' sm quid et quid pmu aut
ee aut ad a dem a modem qd
passio que illius et no totius q' i
mobilitas talis utrq s; h' p ado pati
q' pm Q m n q'dam sin gnatione
et corruptione sut et no sunt ut

puncta si quid sut et totali spes et
forme . non n . albu fit h' lignu
album aut n . ex aliquo et ad oe
q' fit no oia utiq ztria fient ex
invicem h' ali . alb; ho ex nigro
hoie et album ex nigro . n' omis
m e h' quoz gnatio e et transmutatio
invicem . Q uecq aut sin transmuta
ri sunt aut no est . ho est hoz m
H abet aut dubitatom quo ad ztria
unicuiq; ht . ut si corpus po sanu
ztriu uo infirmitatis sanitatis enc
ambo po et aqua po vinu et aceti
A ut huius quid sm hitum et sm spem
m . illius u sm pntom et corruptom
et pt natam dubo aut quedam e et
quare vinu no m aceti ul po ace
tum qmis fiat ex ipo acetum et vi
vens po mortui aut no h' sm actus
corruptiones alis n m h' sm corruptom
mortui po et m et aqua aceti fit
n . ex hns ut ex die nox E t q'oz
ita sit transmutat ad invicem ad m
oz redire ut si ex mortuo ali i mat
iam pm . Deinde sic ali acetum i aqua
Deinde fit vinu

D e diffine u dca ee diffones et
numeros quid ca ee endi unu oim
enim queoz ples ptes hnt et n e
ut acervus q' totu h' m e ad totum
g' pt ptes ut alia ca Q m i m
corpib; q' hns quid tact ca e unu
ee endi alus uo viscositas aut aliq
passio alia talis D iffo u ro e
una no q'uistone q' admodum ylias sed
p'imus ee . Q uid g' e q' facit unu
hoiem et pp quid unu s; multa pu
ta al' q' bipes . ali . q' et si e ut aut
eundem ipm et ad al' et ipm bipes
Q uare namq no illa ipa homo
erit et erunt sm pticipatom hoies
no hois h' duoz . s' alis et bipedis

et totaliter utique non erit hoc unum sed
plura animal et bipes. Palam itaque quod sic
quidem accipientibus ut consueverunt
dicere et diffinire non contingit reddere
et solvere dubitationem. Si autem est ut di-
cimus hoc quidem materia illud vero forma et hoc quidem potentia illud vero
actu, non adhuc dubium utique videbitur
esse quod queritur. Est enim hoc dubium idem et si
es vestimenti sit rotundum es. Erit
enim utique signum nomen hoc rationis. Quare [signum]
quod queritur est quid causa est unum
essendi rotundum et es. Non adhuc
utique dubium videtur quia hoc quidem materia illud vero
forma. Quid igitur huius causa eius scilicet
quod potentia ens actu sit preter faciens in
quibus est generatio. Nulla namque est causa
altera eius quod potentia speram actu esse
speram, sed hoc erat quod quid erat esse utrique.
Est autem materie alia intelligibilis alia
sensibilis et semper rationis hoc quidem materia illud vero
actus est, ut circulus figura superficia-
lis. Quecumque vero non habent materiam nec
intelligibilem nec sensibilem statim quod
quid unum aliquid esse est unumquodque quemadmodum et
quod ens aliquid, hoc quid quale vel quantum.
Quapropter et non inest diffinitionibus nec
ens nec unum, et quod quid erat esse statim
unum aliquid est sicut et ens aliquid. Quapropter non est
aliqua alia causa unum essendi nulli horum
nec essendi ens aliquid; statim enim unumquodque
ens aliquid et unum aliquid, non ut in genere en-
te et uno nec ut separabilibus existenti-
bus preter singularia. Propter hanc autem dubitationem
hii quidem participationem dicunt et causam a-
liquam participationis et quid esse partici-
pare dubitant. Hii autem coexistentiam
anime sicut Licofron ait esse scientiam ei-
us quod est scire et anime. Alii vero compositionem
aut coniunctionem anime cum corpore vivere. Et
quidem eadem ratio in omnibus; et enim sanum esse
erit aut coexistentia aut colligatio
aut coniunctio anime et sanitatis et es esse
trigonum compositio eris et trigoni et album
unum esse compositio superficiei et albedinis.
Causa vero quod potentie et actus querunt
unum faciens rationem et differentiam. Est autem ut dic-
tum est et ultima materia et forma idem et potentia
hoc actu. Quare simile est querere
unius que causa et unum essendi; unum enim
unumquodque, et quod potentia et quod actu unum
aliqualiter est. Quare causa nulla alia
nisi quod ut movens ex potentia ad actum.
Quecumque vero non habent materiam omnia simpliciter
que vere entia aliquid.

[lib. ix metaphisice]

De primo quidem
igitur ente et ad quod omnes alie
cathegorie entis referuntur
dictum est de substantia. Nam secundum substantie
rationem dicuntur alia entia quan-
titas qualitas et alia sic dicta. Omnia
namque rationem habebunt substantie ut diximus
in primis sermonibus. Quoniam vero dicitur ens
hoc quidem quid est aut quale aut qualitas
aut quantitas aliud secundum potentiam et actum
et secundum opus determinabimus et de potentia et
actu. Et primum de potentia que dicitur maxime
proprie non tamen utilis est ad quod volumus
nunc. In plus enim est potentia et actus eo-
rum que dicuntur secundum motum solum. Sed tamen
cum diximus de hac in determinationibus
de actu ostendemus et de aliis. Quod quidem
igitur dicitur multipliciter potentia et posse determinatum est
nobis in aliis. Harum autem quecumque quidem equi-
voce dicuntur potentie pretermittantur. Que-
dam enim similitudine quadam dicuntur quem-
admodum in geometria potentia et impotentia dicimus omnes
eo quod aliquo modo sunt aut non sunt.
Quecumque autem ad eandem speciem principia
quedam sunt, et ad primam unam dicuntur
que est principium transmutationis in alio in quan-
tum aliud. Hec quidem enim patiendi
potentia est que in ipso patiente principium transmutationis
passive ab alio in quantum
aliud est. Hec autem habitus impossibilitatis eius [impassibilitatis]

que inrectius et corruptionis ab alio
inquantum aliud a principio transmutatio
in hiis. n. i est omnibus eis potentiis prime ro
nem autem haec potentiae dicuntur aut solum
faciendi aut patiendi aut in ipsum bene
Quare in harum rationibus insunt aliqualiter
priorum rationes potentiarum. Palam igitur quia est
quidem ut una potentia faciendi et patiendi
nam potens est et habendo ipsum potentiam pati
et eo quod aliud ab ipso. Est autem ut al
-terum. Hec enim in patiente propter habere enim
quoddam principium et esse et materiam patitur
quoddam patiens et aliud ab alio
crassum. n. combustibile et cedens et
sic impossibile. Similiter autem et in aliis. Hec vero
in faciente ut calor et edificativa haec
quidem in calefactivo. Quare inquantum simul
natum est nichil patitur ipsum a se
ipso unum. n. et non aliud est et impotentia et im
possibile est quae tali potentiae contraria
privatio. Quare eiusdem et secundum idem omnis
potentia et impotentia privatio autem dicitur multipliciter. n. non habens
et aptum natum si non habet aut omnino
aut quando aptum natum est et aut sic
puta perfecte aut saltem quocumque modo.
In quibusdam non si apta nata habere non habeant in ipsa privata esse dicuntur
omnis. Quoniam autem haec quidem in inanimatis
insunt principia talia illa vero in animatis
et in anima et anime in rationem habente. Palam
quia et potentiarum alie erunt irrationabiles
alie cum ratione. Quapropter omnes ar-
tes et factive scientie et potentie sunt principia namque
permutativa in alio aut quantum aliud et que
quidem cum ratione omnes contrariorum sunt eedem
et que irrationabiles una unius aut
calidum calefaciendi solum medicativa
autem infirmitatis et sanitatis. Causa
autem quia ratio est scientia ratio autem eadem ostendit
autem et privationem non tamen similiter et est ut am-
borum est autem ut existentis magis. Quare
necesse et tales scientias esse quidem contrariorum

esse non huius quidem secundum se illius vero non secundum
se et. n. ratio huius quidem secundum se illius
non modo quodam et secundum accidens
negatione et ablatione ostendit contra-
rium et. n. privatio prima contrarium haec autem
ablatio alterius. Quoniam autem contraria
non fiunt in eodem scientia autem potentia in habendo
rationem et anima motus habet principium
salubre quidem sanitatem solum facit
et calefactivum calefactionem et frigida
frigiditatem sciens vero ambo. Est
autem amborum quidem ratio non similiter et in anima
que habet motus principium. Quare utraque
ambo ab eodem principio movebit ad ip-
sum copulatis propter quod secundum rationem potentie sine
ratione potentibus faciunt contraria unius
enim principio continentur ratione. Palam
autem quidem quia ipsius bene potentiae sequitur
solum faciendi aut patiendi potentia hanc
vero illa non semper necesse. n. bene facientem
facere sed solum facientem non necesse be-
ne facere sed solum facientem non necesse
bene facere

Sunt autem quidam qui dicunt ut
Megarici quando operatur solum posse
et quando non operatur non posse ut non
edificantem non posse edificare sed
edificantem quando edificat. Similiter autem
et in aliis quibus accidentia inconvenientia non
est difficile videre. Palam enim quia non est
edificator si non edificet. Nam edi-
ficatori esse est esse potentem edifi-
care. Similiter autem et in aliis artibus. Si
igitur impossibile est tales habere artes non discentem
aliquando et accipientem et non habere non
habituantem aliquando aut enim oblivione
aut passione aliqua aut tempore. Non
enim utique re corrupta semper enim est
quando cessaverit non habebit artem. Ite-
rum statim edificabit aliqualiter ac-
cipiens et inanimata utique similiter. Neque
enim frigidum neque calidum neque dulce

oio ssibile mich erit no scientibus
Quare pictagore ronem eis dice
contingeret at no nec sensum hebit
nich si no senciat nec operetur. si
g cecum non hns visum apti
nato natu i qui aptu natu est et
ad huc ens. hn ceca erunt sepe die
et surdi. Amplius si ipole quod privatum
pot quod no sit ipossibile erit fieri ee
dicens aut esse aut futuru esse
mentietur. Palam ipossibile h signi
ficavit. quare h rones auferunt
motu i gnatione. Semper n. stans
stabit i sedens sedebit non. n. si sur
gere sedet. Impossibile namque erit
surgere quod no pot surgere. Si
g no contingit h dice palam quod pot
et actus alteru sunt. ille n rones
pot et actu id faciunt. pp quod i no
parvu ad querunt destruere. Quare
contingit ipole quid ad ee no ee
aut i pole no esse ee aut similiter aut
i aliis cathegoriis pole vadere
ens no vadere et no vadens pole
e vadere. Est aut pole h cui si
extiterit actus. cuius di hre pot
nich erit ipole. Dico aut puta
si pole sedere i contingere sedere
huic si i est sedere mich erit i pole
Dico aut puta si pole sedere i con
tingere sedere huic si in e sede
nich erit ipole sedere i contingere
et aut moveri aut movere aut
statum aut statuere. aut ee aut
fi. aut no ee aut no fi similiter. Ve
nit aut actus nomen quod ad en
delichiam compositus i ad alia ex
motibus maxime. Videtur n. actus
maxime motus ee. Quapropter
et no existentibus no assignant
moveri. alias aut quasda ca
thegorias. puta intelligibilia et

concupiscibilia ee no encia mota
no no. h aut quod no encia actu
erunt actu. Non encium n. quedam
pot sunt. no sunt aut quod no en
delechia sunt. Si aut e quod dictum
e pole inquantum sequitur palam quod no
contingit verum ee ad dice quod pole h
non erit aut ut i ipolia ee sic dis
fugiant. Dico aut quod puta si quis
dicat pole dyametrum commensurari
no tu commensurabitur. non cogitans i
possibile ee quod mich prohibet possibile
ad ens ee aut fi. non ee vel aut n
futuru ee h illud nece ex positis
fit i supponamus ee aut fi quod non
e quid possibile aut quod mich erit
ipole. non e id falsum et ipossibile.
Palam de statue nunc falsum quod est
et no impole. Simul aut palam
quod si a ente nece. b. ee i pole ente
a. et b. nece ee pole. si n. no nece
pole ee mich prohibet no ee pole ee
sit aut. a. pole. g qua. a. pole erit
ee si ponatur. a. mich ipole accidit. b.
at nece ee. a. nece et. b. ee h erat g
possibile ipole i sim. si g sit a pole i
b. erit pole. si quid sic se hebant
g. a. ente nece. b. ee. Si itaque
sic se hntibus. a. b. no est pole. b.
ita nec a. b. hebit ut positu e. et si. a.
pole ente nece. b. pole ee si e. a. nec
e. b. Palam pole ee ex necitate. b.
ee. si a pole h significat. si sit. a. i quam i
ut erat pole ee et id tunc i ita esse

Omnibus aut potenciis
... entibus. hiis quid con
gnatis ut sensibus hiis aut con
suetudine ut que e fistulandi
aliis aut disciplinatum ut que est
artium has quid nece eos qui pr
excitati sunt hre. que aut non consue
tudine i rone non tales autem

et eas que sunt i pati nō nce. Cum
aut po^le aliquid possibile et qn̄ et
q̄o et queq; alia nce ad ee in dif
fone. et h quid sm rōm poss mouē
et potie eo cū rōne. h aut irrōna
bilia et po^e irrōnales. et illas qd
nce in aiato ee. has ū in ambob.
Tales quid pōs nce qn̄ ut possiv
passiuū et actiū appiquāt. h quid
facere illud ū pati. illas ū nō nce
hee quid n. oms una uni⁹ fctiua
ille aut ↄtrior̄ ↄtre simul facient
ↄtria. h aut ipossibile. nce g alīd
aliquid ee qd ppriū est. Dico aut
h appetitū aut pheim. qd n. desi
deriab pn̄r h faciet qn̄ ut possit
existit. et appinquāt passiuo ↄtre
potens sm rōm omne. nce qd
desidat. cui⁹ hz pōm et ut hz h fa
cere. hz aut psente passiuo et
ita se hnte. et facere. Si aut non
facere nō poterit nullo nam; extior
phibente adiūgere nich ad huc
oz. pōm ei hz ut ē pō faciendi. ē
aut nō oīo s hntiū aliquo m in
quib; excludentur que extins p
hibent remouent n. hee eor que
in deciatōe apponūt qdā. Propt
qd nec si sil uolūt aut cupiunt
facere duo aut ↄtria nō facient.
non n. ita se hnt ipor pōm ne ē
simul faciendi pō. qn̄ quorum
est sic facient.

Quōm aut de pō que ↄ modum
dictum ē de actu determinem⁹
quid ē actus et quale quid ēqd
et n. possible simul manifestum erit di
uidentib; qz nō solū h d^r pōle qd
aptū natū ē mouē ad aut mouē
ab alio aut simplr aut m qdā
Sz et alr. Quia ppe querētes et
de hiis suimus. Est aūt actus
existere rem nō ita sic dr pō. Dicim⁹
autem pō ut i ligno mercuriū
et i tota medietatē. qz auferetur
utiq; et scientem et nō speclantem
si potens sit speclari. et h actu.
Palam aut in singlaribus i induc
tione qd dce uolum⁹ et nō oz ois
termi querē s p pportōne ↄspicere
qz ut edificans ad edificat et ui
gilans ad dormiens. et uidens
ad claudens quid oculi uisum
aut hns. et segregatum ex m ad
m^am et elaboratū ad inlaboratū
ad et hī⁹ dissie alti parti. Sic act⁹
determinatē. alti aut pōle. dicūr aut
actu nō oīa silr. Sz aut pportōe ut
h in h. aut ad h. h in h. aut ad h
h quid n. ut motus ad pōm illa
uō ut sba ad aliquā mām. et queq;
talia dicūr pō et actu in his ē aliū
ut in infinito et uacuo et uisibili et h qd
eciā ↄtingit et simplr uerificari
aliqū. h n. uisibile qz uidetur. h uo
qd uidi pōle. s infinitū nō ita pō
ē. tanqm actu futurum separabile
s noticia ē. n. qd nō deficiat diuisio
reddit ee pō hūc actum i separa
bilr nō. Quod quid g actu et qd
ē et quale ex hiis et silib; manifestum
erit nobis.

Quando aut pō est unūquodq; et qn̄ nō
determinand⁹. nō n. quandoq; ut terra
ergo ne ē pō hō aut nō. s magis
cum iam fiat sperma s nec h simp
forsā. Quemadmodum g nec a medicatiua
omne utiq; saluabr nec a fortuna. s
ē aliqd qd pōle ē. qd h ē sanū pō ēs
aut eius qd ab intellectu actu fit ex
pō ente. qn̄ uolatū fit nullo exterior
ū phibente. Ibi aut i eo
qd sanat. qn̄ nich phibet eorū
que i ipso. Silr et dom⁹ si pō si nich

plurat eorum que i hns i m ti do
mu nec e q opteat adici aut
remoui aut pmutari h totum
po i alns siir quoz ex ipse
pncipium est gnatois et quoz
e in ipso hnte que ex nullo extio
rum ipediente erit p ipm q le
sppma nudo oz n i alio z pmuta
ri Con nido iam p suu pricipui
e tale iam h e po illa nido alio
egerit pnit ut tal nudo e statua
po pmutata ei es erit Vr a
q o ee no h h illiuu ut archa n
lignum h lignea n lignum tra h
terrum Jterum tra h sit no p sed
illiuu sp io po simplr q postius
e ut archa no terea h nc tra sed
lignea h po archa et in arche
h simplr quod ipsius simplr h
il h lignum Si nido ad e pmu q
no ad huc de quo di illium h s
n e ut si tra aerea e aer no
ignis h igneus ignis e pma n
e h ad eyas In h n differt ille
et tom p ee h ad aut no ut pu
ta passionib q subiecte ho z cor
et aia passio aut musicum z albu
di aut musica adueniente illo
no musica h musicum z no albe
do homo h album nec ambulo a
motus h ambulans aut motu
ut illiu Quecz quod g sit ul
timu po tra Quecz nido n sic
h spes quam z h ad q pdicat
ultimum m z tra m z recte utraqz
illium dici sm materiam z passio
nes ambo nam indefinita q n
quod g to po et qui no tem e
Quam aut ipsum p ius defiitum
e quot modis di palam
q prior e actus po Dico a po
non solum definita que gl est

e pncipium pmutatiui in alio i q m
aliud h totaliter oi pnº motiuo
aut i mobilitatiuo Et n natu
m eod fit in eod n gnre ipsi pte
pncipium n motiui h no in alio
h i eod qtum idem Oium itaz
talium por e actione et tra tepe
uo z quod ut e aut ut no ione
quod g q por palam nam po
tingere actu esse pole est q p uno
possibile puta dico edificatore
potente edificare i speculatorem potente
speculari z uisibile potens uidi
eadem aut no et i alns Certe ncce
rom persistere ut noticiam no
ticia Tempore nido pius spe io a
genus pius h nuo no Dico aut
h q h quod hole iam ente sm
actum et frumto et uidente pius
e tempore m z sem z uisiuu que po
sunt homo z frumtum et uidens
nudo a actu h hns tempe priora
alta encia actu ex quib h facta
sunt sp n ex pte ente fit ac
tu ens ab actu ente ut ho ex ho
musicus ex musico sp mouente
aliquo p mouens a actu iamz
dcm e a i smonibz de tra q o e
q fit fit ex aliquo et ab aliquo
et h spe io Quapp z uis ipole
ee edificatore ee qui no edifi
cauit nichil a cytharedo qui no
cytharizauit nam addiscens cy
tharizare cytharizans addisc cy
tharizare siir aut z alii Vnde so
phisticus elencus fct e q no hns
quis sciam faciet cui scia addis
cens n no hns h q eius q fit fac
tum e aliqd i totaliter eius q mo
motum e ad palam aut in hys
que de motu h determinate ncce
hre ad scire forsan h g z hac pala

quod actus et sic prior potentia secundum generationem
et tempus. At vero et substantia primum quidem
quia que generatione posteriora specie et substantia
sunt priora ut vir puero et homo sper-
mate: hoc quidem enim iam habet speciem,
illud vero non. Et quia omne ad principium
vadit quod fit et finem. Principium enim
cuius causa finis; vero causa generatio
finis autem actus et huius gratia potentia su-
mitur. Non enim ut visum habeant vi-
dent animalia sed ut videant visum habent.
Similiter et edificandi scientiam ut e-
dificent et theoricam ut speculentur,
sed non speculantur ut theoricam habeant
nisi meditantes. Hii autem non speculantur
sed aut sic aut quia non egent specula-
ri. Amplius materia est potentia quia veniat ad
speciem; quando vero actu est, tunc est in specie. Similiter
autem et in aliis et quorum motus est fi-
nis. Propter quod sicut docentes operantem o-
stendentes putant finem reddi-
disse et natura similiter. Si enim non sit ita, P-
ausonis Mercurius erit. Latens erit
enim manifeste si et scientia si intus aut
extrinsecus quemadmodum ille. Opus enim finis,
actus autem opus. Propter quod et nomen dicitur
actus secundum opus et tendit ad endelechiam.
Cum vero est horum quidem
ultimum visus, ut in visu visio, et preter hanc
nullum fit alterum a visu opus, a qui-
busdam vero fit aliquid, ut ab edifica-
toria domus preter edificationem. Tamen
non minus hic quidem finis, hic autem
magis finis potentie est. Edifi-
catio enim in edificato et simul fit et est
cum domo. Quorumcumque igitur aliud aliquid
est quod fit preter usum horum actus
in facto est, ut edificatio in edificato et
contextio in contexto. Similiter autem et in aliis
et totaliter motus in eo quod movetur.
Quorum vero non est aliud opus
preter actionem, in ipsis existit actus, ut
visio in vidente et speculatio in specula-
nte et vita in anima. Quare et felicitas;
vita namque qualis quedam est. Quare
manifestum quia substantia et species actus quidem
est. Secundum hanc itaque rationem palam quia prior
substantia est actus potentia; et ut diximus, tempore
semper precipitur actus alter ante
alterum usque ad eum qui est moventis
primum. At vero et magis proprie. Sempiterna enim
sempiterna priora substantia sunt corrupti-
bilibus. Est autem nichil potentia sempiternum.
Ratio vero hec: omnis potentia simul contradictionis est.
Quod quidem enim non possibile existere, non utique
existet in aliquo. Possibile autem omne
contingit non actu esse. Quod ergo possibile est
contingit esse et non esse. Potentia ergo possibile esse et non
esse. Possibile vero non esse contingit non esse. Con-
tingens autem non esse corruptibile, aut
simpliciter aut hoc ipsum quod dicitur contingere
non esse, aut secundum locum aut secundum quantitatem aut
secundum quale. Simpliciter autem quod secundum substantiam.
Nichil ergo incorruptibilium potentia est ens
simpliciter; secundum quid autem nichil prohibet, ut quale
aut ubi. Actu ergo omnia. Nec contingentium
que ex necessitate sunt. Et quidem ipsa
prima; si enim hec non essent, nichil utique
esset. Nec utique motus si quis est sempiternus,
nec si quis motum sempiternum, non est
secundum potentiam motum nisi unde quo. Hec autem materiam
nichil prohibet existere. Propter quod semper agit
sol et astra et totum celum. Et non est autem
timendum ne quandoque stet, quod timent qui de
natura. Nec laborant hec agentia. Non
enim in est potentia contradictionis ipsis ut cor-
ruptibilibus motus, ut laboriosa
sit continuatio motus. Nam substantia
ista et potentia non actu causa hec. Imitantur
autem incorruptibilia et que in trans-
mutatione sunt entia, ut terra et i-
gnis et enim hec semper agunt. Nam secundum se
et in ipsis habent motum. Potentie vero alie
ex quibus diffinitum est omnis contradictionis

sunt. Eodem iam possibile sic moueri et non sic que quorum secundum potentiam mutabiles uero per adesse et non contraria potentiis erunt eedem. Sic ergo aliqua sunt non tales aut tales quales dicunt qui in omnibus ydealibus multo magis sciens ipsum erit aliquod quam per se scientia et motum quam motus. hec enim actus magis, illa autem potentie horum. Quod quidem igitur est prius actus potentia et omni principio mutabili palam.

Quod autem et melior et honorabilior studiosa potentia actus ex hiis est palam. Quecumque enim secundum posse dicuntur idem est potens contraria, ut quod dicitur posse convalescere idem est et languens et simul. Eadem enim potentia convalescendi et laborandi et quiescendi et mouendi et edificandi et destruendi et corruendi. Posse quidem igitur contraria simul existit, contraria vero impossibile simul existere, ut sanum esse et laborare. Quare necesse horum alterum esse bonum, posse vero similiter utrumque aut neutrum. Actus ergo melior est. Necesse autem et in malis finem et actum esse deteriorem potentia. Quod enim potens idem ambo contraria. Palam ergo quia non est aliquod malum preter res. Posterius enim ipsa natura malum quam potentia. Non ergo in hiis que a principio et sempiternis nichil est nec malum nec peccatum nec corruptum. Et enim corruptio malorum. Inveniuntur autem et diagrammata in actu. Nam dividentes inveniunt. Si vero essent divisa, manifesta utique essent. Nunc autem insunt potentia. Propter quid duo recti trigonum? Quia qui circa unum punctum anguli equales duobus. Si igitur erat ducta que iuxta costam, videnti utique statim esset palam propter quid. Quare in semicirculo rectus universaliter. Quia si equales tres que basis due et que ex medio superstans recta videnti palam erit al' erit qui illud sciuit. Quare palam quia que potentia entia ad actum reducta inveniuntur. Causa vero quia intelligentia est actus. Quare ex actu potentia et propter hoc facientes cognoscunt. Posterius enim generatione que secundum numerum actus.

Quoniam autem ens dicitur et non ens hoc quidem secundum figuras cathegoriarum, illud vero secundum potentiam aut actum horum aut contraria, hoc autem maxime proprie aut verum aut falsum. Hoc autem in rebus est componi et dividi. Unde verum est divisum existimans dividi et compositum componi, mentitur vero contrario habens quam res. Quando autem est aut non est? Quare quod verum dictum aut non falsum hoc perscrutandum quid dicimus. Non enim propter nos existimare te vere album esse tu es albus, sed propter te esse album nos hoc dicentes verum dicimus. Si igitur hec quidem semper componuntur et impossibilia dividi, hec vero semper divisa sunt et impossibilia componi, et unum esse est et non esse non componi sed plura esse. Circa contingentia quidem igitur eadem fit falsa et vera opinio et oratio eadem, et contingit quandoque verum esse et contingit quandoque falsum esse. Circa impossibilia vero non aliter se habere non fit aliquando verum aut falsum et aliquando falsum, sed semper hec vera et falsa. Circa incomposita vero quid esse aut non esse et verum et falsum? Non enim est compositum ut sit quando componitur et non sit quando divisum fuerit, sicut album lignum aut incommensurabile dyametrum. Nec verum et falsum similiter adhuc existet in illis ac in hiis. Nec verum in hiis idem sicut nec esse, sed est verum quidem autem falsum attingere quidem et representare verum. Nam non idem affirmatio et representatio. Ignorare autem non attingere. Decipi enim circa quod quid est non est nisi secundum accidens. Similiter autem et circa non compositas substantias non enim est decipi. Et omnes sunt actu

hec autem contingit contraria esse quia est composita et unum esse.

in

non possunt generari aut utique et corrumpi.
Nunc autem ens ipsum non generatur neque corrumpitur;
ex aliquo namque utique generaretur. Quecumque
igitur sunt que vere esse namque aliquid aliquid quidem est
actu esse, hec non decipere. Quare de ipsis si
talia. sed aut intelligere aut non. sed quod quid est
Quare de ipsis si talia sunt aut non esse
vero verum et esse non ut falsum unum quidem est
si componitur verum; hoc autem si non componitur
falsum. unum autem si vere ens sic est, si vero non
ita non est. verum autem intelligere ipsa; falsum vero
non est nec deceptio sed ignorantia non
qualis cecitas. Cecitas enim est ut
utique si intellectivum omnino non habeat aliquis. Pa-
lam autem et quod de immobilibus non est decep-
tio secundum quando, si quis putat immobilia ut
trigonum, si non permutari putat non
opinabitur quandoque duos rectos habere quandoque vero non;
permutaretur enim utique. sed aliquid quidem aliquid vero
non, ut parem numerum primum esse nullum, aut
aliquos quidem aliquos autem non. numero vero
vero esse unum nec hoc; non enim aliquos quidem
aliquos vero non putabit, sed verum dicet aut
mentietur ut semper sic se habente.

Unum
quia in multis modis dicitur divi-
sis de quotiens dictum
est prius multipliciter, vero
dicti capitales modi sunt
quattuor primorum et secundum se dictorum unum
secundum non secundum accidens. Continuum namque aut
simpliciter aut maxime quod natura et non tactu
nec ligatione, et horum magis unum
et prius cuius indivisibilior motus est et ma-
gis simplex. Amplius tale et magis
totum et habens aliquam formam et speciem,
maxime autem si quid natura est tale et
non vi ut quecumque visco aut clavo aut
coniunctione, sed habet in se quod est causa sui
ut sit continuum tale. Est autem eo quod immotum
unum esse et indivisibile loco et tempore.
Quare palam si quis per naturam
motus habet principium primi primum, ut puta
dico lationis circulationem, quia hec per
magnitudinem una hec. Quedam itaque sic
unum continuum aut totum; hec autem
si ratio una fuerit. Talia vero sunt
quorum intelligentia una, talia autem quorum
indivisibilis; indivisibilis vero eius quod indivisibile
specie aut numero; numero vero singulare in-
divisibile, specie vero quod noscibile et scientia.
Quare unum utique erit primum quod substantiis
causa unius. Unum quidem igitur tot
modis dicitur: et continuum et totum et sin-
gulare et universale. Omnia namque hec unum per indivisibile
esse, horum quidem motum, illorum intelligentiam
aut rationem. Oportet autem intelligere quod non
simpliciter dicendum qualia unum dicuntur, et quid est
unum esse et que ipsius ratio. Dicitur enim
unum tot modis, et unumquodque erit u-
num horum cui aliquis existit horum
modorum; unum autem esse quandoque quidem horum
alicui inerit, quandoque autem alii quod et
magis propinquum nomini est, potestate vero
illa, sicut de elemento et causa si oporteat dicere
in rebus determinantem et nominis terminum
reddentem. Est enim quidem ut elementum
ignis est, aut forsan secundum se infi-
nitum aut aliud tale est, aut
ut non; non enim idem igni et elemento esse,
sed ut quidem res et natura ignis elementum, no-
men vero non significat eo quod hoc accidit accidit
ipsi quia est aliquid ex hoc ut primo inexisten-
te. Sic et in causa et in uno et talibus
omnibus. Propter quod et unum esse indivisibili
est esse quod quidem hoc entium et inseparabile
aut loco aut specie aut intellectu aut in
toto et determinato. Maxime vero
in eo quod est metrum esse primum uniuscu-
iusque generis et maxime proprie
quantitatis. Hinc enim et ad alia venit.
Metrum enim est quo quantitas cognos-
citur. Cognoscitur vero aut uno
aut numero quantitas in quantum quantitas.

nus autem omnis uno quia omnis quantitas cognoscitur
in quantum quantitas

unum ex quo primo cognoscitur hoc ipsum unum. Quapropter unum numeri principium secundum quod numerus. Hinc autem et in aliis dicitur mensura quo primo unumquodque cognoscitur, et mensura uniuscuiusque unum in longitudine, in latitudine, in profunditate, in gravitate et velocitate. Gravitas enim et velocitas commune in contrariis; duplex enim utrumque horum, ut grave et quod est quantumcumque habens inclinationem et quod habens excessum motus et excessum; est enim velocitas et quod quantumcumque motus habens et excessum motus. Est enim velocitas quedam et tardi et gravitas levioris. In omnibus autem his mensura et principium unum aliquid et indivisibile. Quoniam et in lineis utuntur que pedalis indivisibili. Ubique namque mensuram unum aliquid querunt et indivisibile. Hoc autem quod simplex aut quali aut quanto. Ubi quidem igitur videtur non esse auferre aut addere, hec est certa mensura. Quapropter que numeri certissima; unitatem enim ponunt omnino indivisibilem; in aliis vero imitantur. Nam a stadio et a talento et semper maiore latebit utique et additum aliquid et ablatum magis quam a minore. Quare a quo primo secundum sensum non contingit, hoc omnes metrum faciunt et humidorum et siccorum et gravitatis et magnitudinis, et tunc putant cognoscere quantum quod cognoscunt per hanc metrum. Et motum autem simplici motu et velocissimo; paucissimum enim hic habet tempus. Quapropter in astrologia tale unum principium et metrum; motum enim regularem supponunt et velocissimum celi, ad quem alios iudicant; et in musica dyesis quia minimum

et in voce elementum. Et hec omnia unum aliquid, non ut commune aliquid unum, sed sic dictum est. Non semper autem numero unum mensura, sed aliquando plura, ut dyeses due que non secundum auditum sed in rationibus, et voces plures quibus mensuramus, et dyameter duobus mensuratur et latus, et magnitudines omnes. Sic itaque metrum omnium unum, quia cognoscimus ex quibus est substantia dividentes aut secundum quantitatem aut secundum speciem. Et ideo quia unum indivisibile, quia primum singulorum indivisibile. Non similiter autem omne indivisibile, ut pes et unitas, sed hoc quidem omnino, illud autem in indivisibilia ad sensum ponere oportet, sicut dictum est iam; forsan enim omne continuum est divisibile. Semper autem cognatum est metrum: magnitudinum quidem enim magnitudo, et secundum unumquodque longitudinis longitudo, latitudinis latitudo, vocis vox, gravitatis gravitas, unitatum unitas. Sic enim oportet accipere, sed non quia numerorum numerus; quamvis oportebat si similiter; sed non similiter dignificat, sed hoc si unitatum unitates dignificarent metrum sed non unitatem; numerus autem pluralitas unitatum est. Et scientiam autem metrum rerum dicimus et sensum propter idem, quia cognoscimus aliquid ipsis, quam mensurantur magis quam mensurant. Sed accidit nobis veluti si alio nos mensurante cognoscimus quanti sumus per cubitum ad tantum nobis adhibere. Pitagoras autem hominem ait omnium esse metrum, ac si scientem dicens aut sensientem; hos autem quia habent hic quidem sensum ille vero scientiam, que dicimus esse metra subiectorum. Nichil itaque dicentes superhabundans videntur

aliquid dicet. Quod quidem igitur unum esse maxime est secundum nomen quod determinate metrum quidam et maxime proprium quantitatis palam. erit autem tale hoc quod sic est indivisibile secundum quantitatem. hoc autem si secundum quantitatem propter quod indivisibile est quod unum. aut simpliciter aut inquantum unum

Secundum substantiam autem et secundum naturam querendum est utrum se habeat quemadmodum in dubitationibus tractavimus quid quod unum est quo modo de eo suscipere utrum velud substantia aliqua existente ipso uno. sicut ipsi pitagorici dixerunt prius et plato. postius aut magis est magis supponitur aliqua natura et quo modo notius dicetur et magis sicut qui de natura. illorum enim aliud amicitiam. sed utique ullum universalium esse substantiam est possibile dicit esse quod unum. aliud aerem aliud infinitum. si utique nullum universalium esse substantiam est possibile sicut in sermonibus de substantia et de ente dictum est. nec ipsum hoc substantiam ut unum aliquod preter multa possibile est esse. Commune

enim hoc. sed ad predicatum solum palam quod nec ipsum unum. sicut ens et unum universalissimum predicatur maxime de omnibus. quare nec genera substantie neque quedam et substantie et separabiles ab aliis sunt nec unum genus contingit esse propter eas et causas. propter quas quidem nec ens nec substantiam. Adhuc autem similiter in omnibus necesse est habere. Dicitur autem equaliter ens et unum. quare quoniam in qualitatibus est aliquod quod unum et aliqua natura et similiter in quantitatibus palam quod et totaliter querendum quid quod unum quemadmodum et quod ens tamquam non sufficiens quod hoc ipsum ipsius natura. At vero et in coloribus est aliquis quod color unus puta album. deinde alii ex hoc et nigro videntur genita. nigrum

vero privatio albi est. ut et lucis tenebre. hoc enim est privatio lucis. Quare si entia essent colores essent utique numerus quidam entia sed quorum. palam utique quia colorum et ipsum unum esset utique aliquod unum puta album. similiter et si melodie essent numerus utique essent dyesium. sed non numerus substantia ipsorum. et ipsum unum esset utique aliquod cuius substantia non ipsum unum sed dyesis. similiter autem et in sonis elementorum utique essent entia numerus et ipsum unum sed dyesis. similiter et in sonis elementorum utique essent entia numerus et ipsum unum elementum vocale. et si figure rectilinee figurarum utique essent numerus et ipsum unum trigonum. eadem et ratio et in aliis generibus. Quare si quidem in passionibus et in qualitatibus et in quantitatibus et in motu numeris existentibus et uno in aliquo in omnibus numerus quod quorundam et ipsum unum aliquod unum sed non hoc est ipsius substantia et in substantiis necesse est similiter se habere. Similiter se habet et in omnibus. quod quidem igitur unum in omni est quedam natura et nullius hoc ipsum unum quidem palam sed sicut in coloribus colorem unum querendum ipsum quod unum sic et in substantia substantiam unam ipsum unum. Quia vero significant aliqualiter unum et ens palam per assequi equaliter cathegorias et quod non sunt in nulla una. ut nec in quid est nec in quale sed similiter se habet sicut ens. et per hoc quod non condicit alterum aliquod ab homine quid non est ipse homo quemadmodum nec ens preter quid aut quale aut quantum et unum esse id quod unicuique esse

Opponitur autem unum et multa secundum plures modos quorum uno unum et multitudo ut indivisibile et divisibile. Aliud quidem enim divisum aut divisibile multitudo quedam dicitur. indivisibile vero aut non divisum unum. Quoniam igitur quatuor modis oppositiones

dicitur. Et horum secundum divisionem est alterum
contraria uterque erunt et utrum unum ut contradictio
unum ut ad aliquid dicta. Dicitur autem ex contrario
et ostenditur ipsum unum ex indivisibili in-
divisibile propter magis divisibile multi-
tudinem esse et divisibile et quam
indivisibile. Quare ratione prior
multitudo indivisibili propter sensum.
Est autem unius quidem sicut et in divisione
contrariorum descripsimus idem et simile et equa-
le; pluralitatis vero diversum et dissimile
et inequale. Dictis vero eodem multipli-
citer uno quidem secundum numerum quod dicitur alterum
ipsum; hoc autem si ratione et numero unum
sunt ut tu tibi ipsi et specie et materia unum.
Amplius autem si ratio prime substantie una
sint ut equales linee recte eedem
et equalia et isogonia tetragonica
et plura, sed in hiis equalitas et
unitas. Similia vero si non sint eadem
simpliciter entia nec secundum substantiam in-
differentia subiectam secundum speciem eadem sint ut
maius tetragonum minori simile
et inequales recte. Hec namque
similes quidem eedem non simpliciter non alia
secundum eandem speciem. Inherencia in quibus
magis et minus quod si sit eadem
passio et una specie ut album valde et
minus similia dicunt esse quia una species
ipsorum. Alia si plura habent eadem quam
altera aut simpliciter aut que in promp-
tu ut stagnum argento vel au-
rum igneus aut rubicundum et russum.
Quare palam quod diversum et dissimile
multipliciter dicitur. Et hoc quidem ad opposite
ad idem propter quod omne ad omne aut idem
aut aliud. Hoc autem si non et materia et ratio est
una. Quapropter tu et proximus di-
versus. Tertium autem ut in mathematicis
diversum quidem igitur aut idem propter hoc omne
ad omne dicitur quecumque dicuntur et unum
et ens. Non enim contradictio est ipsius

eiusdem. Unde propter non dicitur in non entibus
non idem autem dicitur in entibus vero omnibus
aut enim unum aut non unum aptum
natum et ens et unum. Diversum quidem
igitur et idem ita opponuntur. Differentia vero
et diversitas aliud. Diversum enim et a quo
est diversum non necesse aliquo esse diver-
sum. Omne namque quod diversum aut
idem quodcumque est ens. Differens vero ab aliquo
aliquo differens. Quare necesse ipsum idem
aliquid esse quo differunt. Hoc autem ipsum idem genus
aut species. Omne namque differens differt
aut genere aut specie. Genere quidem quorum
non est communis materia nec generatio ad invicem ut
quorumcumque alia figura cathegorie,
specie vero quorum idem est genus. Dicitur autem genus
quod ambo idem dicuntur secundum substantiam differentia.
Contraria vero differentia et contrarietas differentia quedam
tamen. Quod autem hoc bene supponimus
palam ex inductione. Omnia enim differentia
videntur et hec non solum diversa entia, sed
hec quidem genere diversa, hec autem in eadem
coelementatione cathegorie. Quare in eodem
genere et in eadem specie. Determinatum autem est in
aliis que sunt genere eadem aut diversa.
Quoniam autem differre contingit ab in-
vicem differentia plus et minus
est aliqua et maxima differentia et hanc
dico contrarietatem. Quod vero maxima
est differentia palam ex inductione. Genere
namque differentia non habent viam in in-
vicem, sed distant magis et incompossi-
bilia. Differentibus vero specie generationes
ex contrariis sunt ut ultimis ultimo-
rum vero distantia maxima est. Quare
et que generum ultima vero maxima in
uno quoque genere perfectum. Maximum enim
cuius non est excessio, et perfectum cuius
non est ad hoc extra sumere aliquid
possibile. Finem enim habet perfecta differentia sicut
et alia eo quod finem habent dicuntur
perfecta. Nichil autem extra finem ultimum

cum in omni et continet quod quidem nichil extra
terminum nec eget aliquo quod perfectum
quod quidem contrarietas est differentia per-
fecta ex hiis palam. Contingit multipliciter a-
dictis contrariis sequitur quod perfecte ita sic
utique quod est contrarius esse extitit ipsis huius
autem entibus palam quod non contingit
plura uni contraria esse nec enim ultimo
ultimi erit utique ad hoc distantie uni
plura sunt quam duo ultima. Totaliter
autem si est contrarietas differentia differentia vero duorum
contrarie et perfecta. Necesse autem et alios terminos
esse veros contrariorum et enim plurimum differunt
perfecta differentia. Genere autem differentibus
non est magis extra accipere et huius
que sunt omnium est enim quod ad ea que sunt
extra genus non est differentia. Horum autem hec
maxima et in eodem genere plurimum
differentia contraria maxima namque differentia
horum que perfecta et que in eodem sus-
ceptivo plurimum differentia. Eadem enim est
in contrariis et que sub eadem potentia plurimum
differentia. Et enim scientia est unum genus que
una in quibus perfecta differentia in
maxima prima vero contrarietas habitus
et privatio est sed non omnis privatio. Multi-
pliciter enim dicitur privatio sed quecumque perfecta sunt
alia autem contraria secundum hec dicentur hec
quidem per habere illa vero per facere aut
factiva esse alia autem per acceptiones
esse et abiectiones horum autem aliorum
contrariorum. Si ergo opponuntur contradictio et
privatio et contrarietas et ad aliquid horum
autem primum contradictio contradictionis autem
nichil est medium contrariorum autem contingit
Quod quidem non idem contradictio et contraria
palam privatio contradictio quedam
est autem enim quod impossibile est totaliter habere
aut si quod aptum natum habere non
habeat privatum est aut totaliter aut
aliqualiter determinatum est. Multi-
pliciter enim iam hoc dicitur sicut divisum

est a nobis in aliis. Ergo privatio contradictio quedam
est contradictio aut impotentia determinata aut con-
cepta cum susceptivo. Quapropter
contradictionis quidem non est medium
sed privationis alicuius est. Equale namque
aut non equale omne. Equale vero
aut inequale non omne nisi solum
in susceptivo equalitatis. Si itaque
generationes ipsi materie ex contrariis sunt quod
aut ex specie et ex speciei habitu aut privatione
ne alicuius speciei et forme. Palam quod con-
trarietas privatio quedam utique erit omnis
privatio vero non omnis forsan contrarietas.
Causa vero quod multipliciter contingit privari
privatum. Ex quibus enim permutatio-
nes extremis contraria palam autem
et per inductionem omnis enim contrarietas
habet privationem alterius contrariorum sed non
simpliciter omnia. Palam inequalitas
equalitatis et dissimilitudo similitudinis
et malicia virtutis. Differunt autem ut
dictum est. Hoc quidem enim solum sit privatum
hoc autem si est aut quando aut in quo ut si
etate aliqua aut principaliter aut omnino. Quapropter
horum quidem est medium et est nec bonus
homo nec malus aliorum vero non est sed necesse esse
aut parem aut imparem. Amplius alia
quidem habent subiectum determinatum alia autem
non. Quare palam quod semper alterum
contrariorum dicitur secundum privationem sufficit autem
et si prima et genera contrariorum puta unum
multa alia namque ad hoc reducuntur.
Quoniam autem unum uni contrarium
est dubitabit aliquis quo opponuntur
unum et multa et equale magno et
parvo utrum enim semper in oppositione dicimus ut-
rum album aut nigrum et utrum
album aut non album utrum vero album
aut homo non dicimus nisi ex suppositione
et querentes ut utrum venit cleon
aut socrates sed non necesse in nullo uno
genere hoc sed et hoc in nemine necesse oppo-

o ii

si

no

sola nō ɔtingit simul existē quo ꝫ
hic utitur in eo q sic uenit si enim
simul ɔtingeret ridiculosa erit inē
rogatō si uo ꝫ ita sīlr medium
i oppōm in id q pūū et mlta i utrū
ambo uenerint ut alt si ita ꝫ i op
positis spē ipius utrū interrogatō
dr aut utrū maius aut minus
aut equale aliqua oppō ad h est
non eni alci soli ɔtrium nc ambo
bꝫ. Q[illegible] n. magis aut maiori aut
minori. Amplius inequali ɔtrium
ē equale. ergo i plibꝫ erit aut v
no si u inequale signt id simul
amborū erit quid utrique oppōitū
ambobꝫ et dubis uniat diuites i
equale dualitatē eē h accidit v
num duobꝫ ɔtrū q ē impole. Amplius
plius equale quid mediū uī eē
magni ꝫ pui. ɔtrietas aūt inē
nec utrique in diuisione possile. Non eni
erit utrique pfca mediatō alicuius
exns s magis h sp sumet aliq
mediū. Restat ḡ aut ut negō
oppōi aut ut priuōm alcius quid
utrique nō ɔtigit quid eni magis
magni ꝫ pui amborū ḡ negō
priatiua quapp et ambo utrum
dr alterum u nō ꝫ utrū maius aut
equale ꝫ utrū equale aut mi
s sp tā nō pino aut ex necitate
non eni omne equale q nō maius
aut minus s in quibꝫ aptū na
tum ē eē. Est itaque equale q nec
magnū nec puū aptum natū
magnū aut puū eē. Et oppō
ambobꝫ ut negō priatiua. Q
pp et mediū est et q nec malum
nec bonū oppō ambobꝫ s i noia
tum. mliplr . n. dr utrumque q i
non est vnū susceptiuū s ma
gis q nec album nec nigrū ni

u nō h dr s deriati coloris i quibꝫ
dr priatiue negō h nam nece
aut pallidū aut rubeū eē aut tale
ad aliud. Q[illegible] iuste nō recte i quunt
opinantes sīlr dici oīa ut si cal
cei et manꝫ mediū q nec calcei
nec manus. Q[illegible] ni quid et q nec
bonū nec malum boni ꝫ mali tā
quam oī futuro aliquo medio
nō nece aūt accide h. h quid eni
oppitorum ɔ negō est quorum ē mediū
aliq ꝫ distancia aliqua nata
eē horū aūt nō ē distria. Non eni
in alio genere quorum ɔ negōes
Q[illegible] ir nō unū q subicitur.

Similr aūt ꝫ de uno et mltis
dubitabit utique aliquis nam si
mlta simplr uni opponitur acci
dunt quedam impossibilia. Non eni unū pau
cum. aut pauca erunt. Non eni mlta
et paucis opponit. Amplius ipsa
duo sunt mlta s mltiplex duplex
dr aūt scdm duo quare unū paucum
ad q . n. sunt mlta ipsa duo nisi
ad unū et paucū. nichil. n. ē unū
Amplius sicut in longitudine ꝫ diuidi
et breue sic i mltitudine mltum
i paucū et q sunt ut mltū et
mlta et mlta mltū. si nō aliquis for
te distatio i ɔtinuo bn̄ terminabili pauca
mltitudo quedam erit. Q[illegible] re unū
mltitudo quedam ē. si quid et paucū
h aūt nece si duo sunt mlta s
forsan mlta dr quid ut ꝫ mlū
s ut differens uel ido yd[illegible] et aqua
mltū mltiplr. aut nō s queque di
uisa dr in hn̄s ut dr uno quid
istī si sunt mltitudo hn̄s excedē
ciam. aut mltiplr. aut ad aliquid ꝫ
paucū sīlr mltitudo deficiens hn̄s
h aūt ut unis sp et opponitur
vni solū. Certa . n. dr unū et mlta

ut si quis dicat unum et una plura, et album et alba et mensurata ad metrum et mensurabile. Sic et multiplicia dicuntur. Multa enim unumquodque numerus quia unum et quia mensurabilis uno unumquodque, et ut quod opponitur uni non pauco. Sic quidem sunt multa et ipsa duo; ut autem multitudo habens excedentiam aut ad aliquid aut simpliciter non sunt, sed primum paucitas simpliciter ipsa duo. Multitudo enim est defectum habens prima. Quapropter non recte destitit Anaxagoras cum dixisset quod simul omnes res erant infinite et multitudine et parvitate. Oportebat autem dicere pro et parvitate et paucitate; non enim infinite. Quoniam paucum non propter unum ut quidam dicunt, sed propter duo. Opponitur utique unum multis ut metrum mensurabili. Hec autem ut ad aliquid ut

que non sunt per se eorum que ad aliquid

ut. Divisum autem est a nobis in aliis quod dupliciter dicuntur que ad aliquid: alia namque ut contraria, alia vero ut scientia ut ad scibile, quia dicitur aliquid ad ipsum. Unum autem esse minus aliquo puta duobus nichil prohibet; non enim si minus et paucum. Multitudo autem quasi genus est numeri. Est enim numerus multitudo uno mensurabilis. Et opponuntur aliqualiter unum et numerus non ut contrarium, sed sicut dictum est eorum que ad aliquid quedam; inquantum enim metrum, hoc autem mensurabile, sic opponuntur. Quapropter non omne quodcumque fuerit unum numerus est, puta si quid indivisum est. Similiter autem dicta scientia ad scibile non simpliciter assignatur. Videbitur enim utique scientia metrum esse, scibile vero quod mensuratur. Accidit autem scientiam quidem omnem scibile esse, scibile vero non esse scientiam, quia modo quodam scientia mensuratur scibili. Multitudo autem neque pauco est contraria, sed huic quidem multum sicut excedens multitudo excelle multitudini; neque ipsi uni omnino. Sed hoc quidem ut dictum est quia divisibile, illud vero indivisibile, hoc autem ut ad aliquid ut scientia scibili, si fuerit numerus, unum vero metrum.

Quoniam autem contrariorum contingit medium esse et quorundam est necesse ex contrariis esse omnia. Nam media in eodem sunt genere et quorum sunt media. Hec eius in que necesse permutari prius est permutans, ut ab ypate in neten si transit per minimam, veniet prius ad medios sonos, et in coloribus si veniet ex albo in nigrum prius veniet ad puniceum et pulleum quam ad nigrum; similiter autem et in aliis. Permutari vero ex alio genere in aliud genus non est nisi secundum accidens, ut ex colore in figuram. Necesse est igitur media et quorum sunt media in eodem genere esse. At vero omnia media sunt oppositorum quorundam; ex his enim solis secundum se est permutari. Quapropter impossibile est esse media non oppositorum; esset enim permutatio et non ex oppositis. Oppositorum vero contradictionis quidem medium non est; hoc enim est contradictio, oppositio cuius alterutra pars adest, non habens nullum medium. Ceterorum vero alia ad aliquid, alia privatio, alia contraria. Eorum autem que ad aliquid quecumque non contraria non habent media. Causa vero quia non in eodem genere sunt. Quid enim scientie et scibilis medium? sed magni et parvi. Si vero sunt in eodem genere media ut ostensum est, et media contrariorum, necesse ipsa componi ex his contrariis. Aut enim erit aliquod genus ipsorum aut nullum. Et si quidem genus erit ita ut sit prius aliquid contrariis, differentie priores contrarie erunt facientes contrarias species ut generis. Ex genere enim et differentiis species; ut si album et nigrum contraria est, autem hoc quidem disgregativus color, illud vero congregativus color, hee differentie

congregativum et disgregativum priores.
Quare hec contraria invicem priora
at vero contrarie differentie magis sunt contraria
et reliqua, et media ex genere
erunt et differentiis, ut quecumque colores
albi et nigri sunt medii, oportet hos
ex genere dici. Est autem genus
color et differentie ex differentiis quibusdam;
hee vero non erunt prima contraria; si autem
non, erit unusquisque aut albus aut
niger. Alie ergo media ergo primorum
contrariorum hee erunt, prime autem differentie
disgregativum et congregativum. Quare
hec prima. Querendum autem que
contraria non in genere ex quo media
ipsorum; necesse enim que sunt in eodem ge
nere ex incompositis genere componi aut
incomposita esse. Contraria namque
incomposita sunt ex invicem. Quare
principia; que autem media aut omnia
aut nullum. Ex contrariis vero fit aliquid,
quare erit transmutatio in hoc prius
quam in ipsa. Utriusque enim et minus
erit et magis. Medium erit ergo
et hoc contrariorum, et alia ergo omnia compo
sita. Quod enim magis huius quidem
magis illius vero minus compositum
est aliqualiter ex illis quorum dicitur
esse huius quidem magis illius vero
minus. Quoniam autem non sunt alia prio
ra eiusdem generis contrariis, omnia utique contraria
et media ex primis contrariis erunt.
Quod quidem ergo media et in eodem genere
omnia et intermedia contrariorum et componuntur
ex contrariis omnia palam.

Diversum autem specie aliquid ab aliquo
aliquid diversum est, et oportet hoc ambo
bus inesse; scilicet ergo in eodem genere
esse diversa specie. Tale enim genus
voco quod ambo unum et idem dicuntur non
secundum accidens habens differentiam, sive ut ma
teria ens sive aliter. Non solum enim oportet com-
existere, puta ambo animalia hec et alterum
scilicet oportet existere utrique hoc ipsum animal, ut hoc
quidem equum, illud vero hominem; propter quod hoc genus
diversum ab invicem est specie. Erit itaque
secundum se hoc quidem tale quid animal, illud vero tale,
ut hoc quidem equus, illud vero homo. Necesse ergo
differentiam hanc diversitatem esse generis.
Dico enim generis differentiam diversitatem
que diversum facit hoc ipsum. Contrarietas
ergo erit hec. Palam autem et ex induc
tione. Omnia enim dividuntur oppositis, et quia contraria
in eodem genere sunt ostensum namque
contrarietas erat differentia perfecta. Differentia
vero que specie omnis aliquid ab aliquo,
quare hoc idem et genus et ambobus,
quare et in eadem coelementatione omnia
contraria cathegorie. Quecumque specie differentia
et non genere diversa que ab invicem
maxime; perfecta enim differentia et simul invicem
non fiunt. Ergo differentia contrarietas est. Hoc
enim est diversum esse specie in eodem genere
entia contrarietatem habentia, entia contrarie
tatem habentia individua. Eadem
vero specie quecumque contrarietatem non habent
individua entia. In divisione enim et
in mediis fiunt contrarietates priusquam
ad individua perveniatur. Quare
palam quia ad id quod vocatur genus
nec idem nec diversum specie nullum est
eorum que generis ut generis species;
materia enim negatione ostenditur. Genus autem
materia quod dicitur genus, non ut quod est Eracli
torum, sed ut in natura. Sed ad ea que
non in eodem genere, quia different
genere ab illis, specie vero ab eis que
in eodem genere. Contrarietatem enim necesse
est esse differentiam. Non differre specie hoc
autem nisi in eodem genere existentibus.

Dubitabit autem aliquis solus
quare femina a viro non
specie differt, contrario masculino et femino
existente, differentia autem contrarietate. Nec al-

ut si al' diuisu ē spē abo alia

dedit

No

nz

masculinum et femininum diversum est specie
contrarius secundum se et hiis sit differentia velut non
albedo aut nigredo. Sed mas et fe-
mininum et masculinum est. Est autem
dubium quia fere eadem et contrarie quia quedam con-
trarietas facit specie diversa, hec autem non,
ambulatorium et volatorium, sed albedo et
nigredo non. Aut quia hec quidem sunt
proprie passiones generis, illa vero minus.
Quoniam est quidem ratio, hec autem materia,
quecumque quidem in ratione sunt contrarie-
tates specie faciunt differentiam, quecumque vero
in concepto cum materia non faciunt. Quo-
propter hominis albedo non facit neque nigredo,
nec albi hominis est differentia secundum speciem
ad nigrum hominem, neque si nomen
imponatur ut materia. Non enim hominis s-
species sunt homines propter hoc quamvis diver-
se carnes et ossa ex quibus hic
et hic. Sed simul totum diversum quidem
specie vero non diversum quia in ratione non
est contrarietas. Hoc autem est ultimum indi-
viduum. Callias vero est ratio cum materia
et albus itaque homo quia Callias
albus secundum accidens. Homo albus
neque ereus itaque circulus neque ligneus
neque triangulus ereus et circulus li-
gneus non propter materiam specie differunt,
sed quia in ratione inest contrarietas. Utrum
autem materia non facit diversa specie ens
aliqualiter, aut est ut facit? Propter quid
enim hic equus ab hoc homine diversus est
specie? Et quidem rationes ipsorum cum materia
aut quia est in ratione contrarietas. Est enim albi
hominis et nigri equi diversitas et
specie, sed non in quantum hic albus et ille niger
quoniam et si ambo albi essent tamen es-
sent specie diversa. Masculus vero et femina
animalis sunt proprie passiones, sed non
secundum substantiam, verum in materia et corpore.
Propter quod idem sperma femina aut masculus
fit patiens passionem aliquam. Et quod

·n· homo non facit differentiam materia.

quid quidem est esse diversum specie et contrarie
alia differunt specie alia vero non, dictum
est. Quoniam vero contraria diversa specie, corruptibile
autem et incorruptibile contraria, privatio
enim impotentia determinata, necesse diversum
esse genere corruptibile et incorruptibile. Nunc quidem igitur
diximus de ipsis universalibus nominibus, ut
autem videbitur non esse necesse quodcumque in-
corruptibile et corruptibile diversa specie esse
quemadmodum in albo et nigro. Idem enim
contingit esse et simul si sit universale
quemadmodum homo erit utique et albus et niger
et singularium. Erit enim non simul
idem albus et niger. Et quidem album
contrarium nigro. Sed contrariorum hec quidem
secundum accidens insunt quibusdam ut que
nunc dicta sunt et alia multa, hec autem
impossibile quorum est et incorruptibile et corru-
ptibile. Nihil enim est corruptibile secundum accidens. Nam
accidens contingit non existere, et corruptibile
ex necessitate existentium est quibus inest,
aut erit idem et unum corruptibile et in-
corruptibile, si contingit non existere
ipsi corruptibile. Aut substantiam igitur aut
in substantia necesse est inesse corruptibile unicuique
corruptibilium. Eadem vero ratio
et de incorruptibili: ex necessitate enim
existentium ambo sunt. In quantum igitur et secundum
quod primum hoc quidem corruptibile hoc autem in-
corruptibile habet oppositionem, unde necesse ge-
nere esse diversa. Palam igitur quia non
contingit esse species tales quales dicunt
quidam. Erit enim homo hic quidem corruptibilis,
hic autem incorruptibilis. Et quidem species
eadem dicuntur esse species et non equivoce;
diversa vero genere plus distant quam
que specie.

Quod quidem sapientia
de principiis scientia est palam
ex primis in quibus
dubitatum est ad dicta
ab aliis de principiis

Dubitabit autem utique quis utrum unam
existimare esse oportet sapientiam scientiam aut
multas. Si quidem enim unam, una autem
est semper contrariorum, principia autem non contraria.
Si autem non una, quales oportet ponere
has. Ad huc speculari demonstrativa
principia utrum unius aut plurium. Si quidem enim unius,
quid magis hec quam quecumque. Si autem
plurium, quales oportet has ponere.
Ad huc utrum omnium substantiarum aut
non. Si quidem enim non omnium, qualium
difficile assignare. Si autem omnium una,
non manifestum quomodo contingit plurium
eandem scientiam esse. Ad huc utrum
circa substantias solum aut et circa accidentia
demonstratio est. Si enim circa accidentia demonstratio est,
circa substantias non est. Amplius utrum quid
enim sapientia que circa accidentia. Hec autem circa
prima que substantiarum. Sed utrum circa dictas in
physicis causas quesitam scientiam ponendum
utrum. Nec enim circa quod cuius gratia tale
enim bonum. Hoc autem in operabilibus exi-
stit et existentibus in motu, et hoc primum
movet. Tale enim finis. Primum
autem movens non est in immobilibus. est
Totaliter autem dubitationem habet utrum
quidem circa sensibiles substantias est quesita
nunc scientia aut non, et circa quasdam
alteras. Si enim circa alias, aut circa species
aut si sic circa mathematicas species. Quidem
enim quia non sunt, palam. Attamen
dubitationem habet et si esse quis ipsas po-
nat, propter quid quidem non sicut in
mathematicis se habent et in aliis quorum
sunt species. Dico autem quia mathematica
quidem intermedia specierum ponunt
et sensibilium velud tertia quedam
preter species et que hic. Tertius autem
homo non est, neque equus preter auton
et singulares. Si autem iterum non est
ut dicunt, circa qualia ponendum ne-
gociari mathematicum. Non enim utique

circa ea que hic. Horum enim est nullum quale
mathematice querunt scientiarum. Neque etiam circa
mathematica quesita nunc est scientia.
Separabile enim ipsorum nullum. Sed neque sensi-
bilium substantiarum. Corruptibiles enim.
Totaliter autem dubitabit utique quis
cuius est scientie dubitare de mathe-
maticorum materia. Neque enim physice, propter esse naturalium
in ipsis principium motus et quie-
tis, illis omne esse negocium. Neque etiam
intendentis demonstrationem et scientiam circa
hoc ipsum. Genus enim inquisitionem
facit. Relinquitur igitur propositam
philosophiam de ipsis considerationem facere.
Dubitabit autem utique quis si oportet
querere quesitam scientiam esse principia
vocata ab aliquibus elementa. Hec autem
omnes in existentia composita ponunt.
Magis autem utique videbitur universalium oportere
esse quesitam scientiam. Omnis enim ratio et omnis
scientia universalium et non extremorum. Quare
erunt utique sic primorum generum. Hec autem
fient utique ens et unum. Hec enim
maxime utique existimabuntur continere
existentia omnia et maxime principiis similia,
quia prima natura sunt. Corruptis
enim ipsis corrumpuntur reliqua omnia.
Omne enim ens et unum. Secundum quod autem differentias
ipsis necesse participare, si ponat
quis ipsa genera, differentia autem nulla
generis participat, sic non utique videbitur
oportere ipsa ponere genera neque principia.
Ad huc autem si magis principium
quod simplicius eo quod minus, et
ultima autem eorum que ex genere sunt
simpliciora generibus, individualia enim,
genera autem in plura et differentia dividuntur, ma-
gis utique principium videbuntur species
esse generibus. Quia autem corrumpuntur
generibus species, genera principiis assi-
milantur magis. Principium enim
quod corrumpit. Hec quidem igitur

Si autem altera quam utrarumque et vere sapientia

dubitationem habet hec et talia sunt altera
Ad huc utrum oportet ponere aliquid preter
singularia aut non. sed horum quesita
scientia hec autem infinita. Quae vero sunt preter
singularia genera aut species sunt hec
neutrius horum quesita nunc scientia propter
quod enim impossibile hoc dictum est. Et enim totaliter
dubitationem habet utrum oportet aliquam existi-
mare substantiam separabilem preter sensibi-
les substantias et eas que hic aut non. sed
hec esse entia et circa hec sapientiam existere
Querere quidem enim videmur aliam
quandam et propositum est hoc nobis Dico
autem scire si quid separabile per se et
nulli sensibilium existens. Ad huc autem
si preter sensibiles substantias est aliqua alia
substantia preter quales sensibilium oportet po-
nere hanc esse. quid enim magis preter
homines aut equos quam aliorum alium
ponet quis ipsam aut inanimatorum
Totaliter equales sempiternas sensibilibus et cor-
ruptibilibus similiter perpetuas alias
constituere extra rationabilia videbitur
utique cadere Si autem non separabile
a corporibus quesitum principium
est. quid utique aliud quis ponet
magis materia. Hec tamen actu quidem non
est. potentia autem est. magis utique principium
principalius hac videbitur esse species et
forma hec autem corruptibile quare totaliter
non est perpetua substantia separabilis et secun-
dum se hec vigens Videtur enim et que maxime agi-
tassimus tamquam existens quoddam principium
et substantia Quo modo enim erit ordo
non existente aliquo perpetuo et se-
parabili et manente Ad hoc autem
si quidem est aliqua substantia et principium
tale secundum naturam quale sic querimus
et hoc unum omnium et idem perpetuorum et
corruptibilium dubitationem habet. propter quid
quidem eorum sub principio existente hec quidem
perpetua eorum que sub principio existunt

hec autem non perpetua hoc enim vigens. Si autem
aliud quidem principium est corruptibi-
lium aliud et perpetuorum si quidem perpe-
tuum et quod corruptibilium sit. dubita-
bimus propter quid enim non perpetuo principio
existente et que sub principio perpetua. cor-
ruptibili autem existente aliud aliquod prin-
cipium sit huius et illius aliud et hoc
in infinitum procedit. Si autem rursus
aliquis putata maxime principia
immobilia esse ens et unum ponat primo
quidem si non aliquid hoc aliquid et substantiam utrumque
ipsorum significat quomodo erunt separabilia et
per se Talia autem querimus perpetua
que et prima principia. Si vero aliquid
aliquid et substantiam utrumque ipsorum significat omnia
erunt substantie entia. De omnibus enim ens
predicatur de quibusdam autem et unum. Substantiam
autem esse omnia entia falsum Ad hoc autem
primum principium quod unum dicentibus hoc
substantiam. ex uno autem et materia nume-
rum generant primum et hunc substantiam dicunt esse
quomodo contingit quod dicitur verum esse. dualita-
tem enim et reliquorum unumquemque nu-
merum compositorum quomodo unum oportet intelligere
de hoc enim neque dicunt nichil neque facile dicere
Si vero lineas aut hiis habita. dico autem
superficies primas ponet quis principia
hec autem non sunt substantie separabiles Sec-
tiones autem et divisiones hee quidem
superficierum hee autem corporum puncta autem
linearum Ad huc autem et eorundem termini
omnia autem hec in aliis existunt et
separabile nullum est Ad huc quomodo
substantiam existimare oportet unius et puncti
substantie quidem omni generatio est puncti autem non
est. divisio enim puncti. exhibet autem
dubitationem et omnem quidem scientiam esse
universalium et talium substantiam autem non universalium
esse magis autem hoc aliquid et separabile
Quare si est principiorum scientia quomodo oportet principium
existimare substantiam esse Ad hoc utrum est

q(uod) eni(m)

aliquid preter singularia. aut non dico
aut in [illegible] vel grammatice si quid enim que
quidem in hiis corruptibilia omnia sunt et
est ad species utique entem et forma hoc quod
in quibus est et in quibus non difficile
certificare. in quibusdam enim palam non
existens separabilis species puta domus
adhuc similiter principia esse aut modo
eadem. simul enim modo omnia erunt eadem.

Quoniam autem philosophi scientia entis
in quantum ens universaliter et non secundum partem
ens autem multipliciter et non secundum unum dicitur
modum. si quidem equivoce secundum commune autem nichil
non est sub una scientia. non enim unum genus
talium. si autem secundum aliquid commune erit utique
sub una scientia. Videtur itaque dictum modo dici
quemadmodum medicativum et salubre. et
enim horum utrumque multipliciter dicimus
secundum utrumque modum. eo quod hoc quidem
ad medicativam scientiam reducitur
aliqualiter. hoc autem ad sanitatem.
hoc autem aliter. ad idem autem utrumque me
dicatus. enim sermo et cultellus dicitur eo
quod hoc quidem a medicativa scientia sit.
hoc autem huic utilis. similiter autem
et salubre. hoc quidem enim quia significativum
sanitatis. hoc autem quia factivum. idem
modus et in reliquis. Eodem itaque
modo et ens omne dicitur. Eo enim quod entis
in quantum ens passio aut habitus
aut dispositio aut motus aut aliorum
aliquid talium sit. dicitur utrumque ipsorum ens.
Quoniam autem omnis entis ad unum
aliquid et commune reductio est et contrarietatum
unaquaque ad primas differentias et contrarieta
tes reducitur entis. sive pluralitas et
unum sive similitudo et dissimilitudo
prime entis sint differentie. sive alie
aliquid sint enim hee speculate. Dif
fert autem nichil entis reductionem
ad ens aut ad unum fieri. et enim si non
idem sed est aliud convertitur quidem. unum
enim ens aliqualiter et ens unum. Quoniam
autem sunt contraria omnia eiusdem et unius
scientie speculari. dicitur autem utrumque ipsorum
secundum privationem. et utique quandoque dubitabit
aliquis quomodo dicuntur secundum privationem quorum est
intermedium aliquid quemadmodum iniusti et
iusti. Est omnia in talibus privationem
oportet ponere non totius rationis sed ultime
speciei. puta si est iustus secundum habitum
quendam obediens legibus non semper
iniustus erit tota privatus ratione
est persuadere autem legibus deficiens
in aliquo et secundum hoc privatio est ipsi.
Eodem autem modo et in aliis. Quemad
modum autem mathematicus est ea que ex
ablatione theoriam facit. circumtol
lens autem omnia sensibilia speculatur.
puta gravitatem et levitatem
et duriciem et contrarium. adhuc autem
caliditatem et frigiditatem et alias sensibiles
contrarietates. solum autem derelinquit quantum
et continuum. horum quidem ad
unum horum vero ad tria et passiones
horum in quantum quanta sunt et continua
et non secundum aliquid aliud speculatur. et horum
quidem eas que ad invicem positiones
considerat et huius existentia. horum autem
commensurationes et incommensurationes. horum nec vero
rationes. tamen similiter omnium unam et eandem
ponimus scientiam geometricam. eodem
modo habet et circa ens. huius enim accidentia in quantum
est ens. et contrarietates ipsius in quantum ens non alterius
scientie quam philosophie speculari. naturali
quidem enim non in quantum entia magis
aut in quantum motu participant theo
riam utique quis distribuet. Dy
alectica enim et sophistica sunt acci
dentium quidem entibus non autem in quantum
entia neque circa ens ipsum in quantum ens
est. Quare relinquitur philosophum in quan
tum entis sunt esse circa dicta spe
culatorem. Quoniam autem ens omne secundum

horum autem ad duo

secundum vero

in quantum

unum aliquid et quoniam dicitur multipliciter dictum et contrarietates
eius in ad primas entis contrarietates
et differentias entis. talia autem possibile
sub una scientia esse dissolvetur utique
que secundum principia dubitatio dicta. Dico
autem qualiter dubitatum est quomodo
erit multorum et differentium genere
una aliqua scientia.

Quoniam autem mathematicus utitur communibus
proprie et horum principia erunt utique
speculari prime philosophie. quod enim ab e-
qualibus ablatis que relinquuntur
equalia commune quidem est in omnibus quanti-
tas mathematica autem assumens circa
aliquam partem convenientis materie facit theo-
riam puta circa lineas aut angu-
los aut numeros aut reliquorum aliquod quan-
torum non in quantum entia autem sed in quantum
continuum singulorum unumquodque aut in uno aut in
duobus aut in tribus. philosophia autem de hiis que
in parte quidem singulorum horum unicuique
accidit non intendit circa ens autem
in quantum ens talium unumquodque speculatur.
Eodem autem habet modo et circa physicam scientiam.
mathematice namque accidentia et principia
speculatur entium in quantum mota et non
in quantum entia. primam autem scientiam diximus
horum esse secundum quod entia subiecta
sunt sed non aliud aliquid. propter quod et
hanc et mathematicam scientiam partes
sapientie esse ponendum.

Est autem quoddam in entibus principium
circa quod non est mentiri contrarium autem
necesse semper facere dico autem verum
dicere. puta quod non contingit unum idem
secundum unum et idem tempus esse et non
esse et alia ipsis opposita hoc modo et
de talibus simpliciter quidem non est de-
monstratio ad hunc autem est. non enim
est quod credibilior principio hoc ipso faci-
endo syllogismum. oportet autem si quidem erit simpliciter
demonstrare. Ad dicentem autem
opposita dicentem ostendenti quod talium
sumitur aliquid tale quod idem quidem
erit. non quod est non contingere idem esse
et non esse secundum unum et idem tempus
sic non videbitur autem in esse idem sic enim
solum utique demonstrabitur ad dicentem
contingere oppositas dictiones veri-
ficari de eodem. futuros itaque invicem
ratione communicare oportet aliquid intelligere
non enim fiet autem hoc quomodo est non communicatio
ipsis ad invicem sermonis. oportet igitur
nominum unumquodque esse notum et signi-
ficare aliquid et non multa solum autem
unum. si autem plura significet manifestum
facere ad quod fert nomen horum.
dicens itaque esse hoc et non esse hoc quod
totaliter esse dicit non dicit. quare
si quid significat aliquid esse hoc contradictionem veri-
ficari impossibile de eodem. Adhuc autem
si quid significat nomen et hoc verificatur
oportet et hoc ex necessitate esse quod autem ex ne-
cessitate est non contingit tunc non
esse. opposita non contingit dictiones
et negationes verificari de eodem. Ad-
huc autem si nichil magis dictio quam ne-
gatio verificatur dicens hominem
nichil magis verum dicet videbitur
autem utique non equum esse dicens ho-
minem aut non hominem et magis
aut non minus verum dicere quam non
hominem quare et equum dicens esse
quidem verum dicet oppositas enim
similiter erat verum dicere accidit igitur
eundem hominem esse et equum aut
aliorum aliquod animalium. Demonstratio
quidem igitur nulla horum est simpliciter ad
ponentem tamen hoc demonstratio est. Cito autem
utique quis et ipsum Heraclitum hoc modo
interrogans in cogeret confiteri numquam
oppositas dictiones possibile esse de eodem
verificari. sic autem non intelligens se
ipsum quidquid dicit hanc accepit

b
Quare quod significat nomine hoc non contingit
significare. hoc autem impossibile

opionem. Totaliter autem si quod dr ab ipso est verum. necessarium ipsum hoc verum erit dicere quod contingit idem simul et esse et non esse. Ipsum enim et diversis ipsis nichil magis affirmacio quam negacio inficiatur. Eodem namque et similiter nichil esse et sim simul opleri velud uno quantum affirmare existente nichil magis negacio quam totum in affirmatione positum verum erat. Ad hoc autem si nichil est vere affirmare et utique hoc ipsum falsum erit dicere nullam veram affirmationem existere. Si autem est, ad solvet utique quod dr ab hiis qui talia in stant et penitus auferentibus disputare. Simile autem dictis est et quod dictum est a pictagora et n. ille dixit omnium esse rerum mensuram hominem nichil aliud dicens quam quod videtur unicuique hoc et esse firmiter. Hoc autem facto idem accidit et esse et non esse et malum et bonum esse et alia secundum oppositas dictiones dicta multociens. Huius quidem multis hoc esse bonum, hiis autem contrarium. Nichil enim ex non ente fit, omne autem ex ente fieri, commune est fere dogma eorum qui de natura. Quoniam igitur non album fit ex albo perfecte existente et nequaquam ex non albo, fit nunc autem factum non album utique ex non ente, non albo igitur fit non album. Quare ex non ente fiet utique secundum illos si non existit non album idem et album. Solvere difficile autem dissolvere dubitationem hanc. Dictum est enim in phisicis quomodo ex non ente fiunt que fiunt et quomodo ex ente. Hoc et similiter attendere utique opionibus et fantasiis ad ipsos dubitancium stultum autem. Palam enim quod alteros ipsorum necesse mentiri. Palam autem hoc ex hiis que fiunt secundum sensum. Nunquam enim idem videtur hiis quidem dulce, hiis autem contrarium non corruptis et privatis alteris secundum organum sensitivum et iudicatorium dictorum saporum. Hoc autem existente tali alteros quidem existimandum mensuram esse, alteros autem non putandum. Similiter autem hoc dico et in bono et malo et pulcro et turpi et aliis talibus. Nichil enim hoc differt a significante quam que apparent subiunctis digito sub visu digitum et facientibus ex uno videri duo oportere esse propter apparere tanta et iterum ex uno. Videnti duo oportere esse propter apparere tanta et iterum immotis non moventibus enim visum unum apparere quidem unum. Totaliter autem inconveniens ex videri presencia permutancia et nunquam permanencia in eisdem ex hoc de veritate iudicium facere. Oportet enim ex hiis secundum eadem habitibus et nullam permutationem facientibus verum venari. Talia autem sunt que secundum mundum. Hec enim non quandoque quidem talia, iterum quando alia videntur. Eadem autem semper et permutatione nulla participant. Adhuc autem si motus est et motum, movetur autem omne ex aliquo ad aliquid, oportet quod movetur esse adhuc in illo ex quo movebitur et non esse in ipso et ad hoc moveri et fieri in hoc. Secundum contradictionem autem non sufficiat verum ipsos. Et si secundum quantitatem continue presencia fluit et movetur et quis hoc ponat equidem non verum existens propter quid secundum quale non manet. Videntur enim non minime que secundum contradictiones eiusdem predicare existimare quantum non manet in corporibus propter esse quadricubitum idem et non esse. Substantia autem secundum quale. Hec quidem determinate natura est. Contrarium autem videtur adhuc propter quod iubente medico hec cibum offerre offerunt. Quid enim magis patitur est aut non est ...

+ mensuram autem esse quod videtur unicuique solvitur autem utique huius dubitatio desiderantibus unum ... principium existimacionis huius videtur enim quibusdam quod dicitur phisiologorum opinione. Aliis autem ex non eadem de eisdem omnes cognoscere. Sed hiis quidem delectabile hoc videri, hiis autem contrarium.

Margin notes: an — differt — dicam — maneant — +

meth' utiq; videbit comede aut non
comedere nunc aut ut v'm d'istes
ee ipsm et existente insto cibo h' of
ferimus ?nius h' opt'ebit nō pma-
nente semp nullam nt in sensibilib'
h' semp oib; motis & fluentibus
ad hnc si quid altatur sp & nunq
pmanemus nō quid inmabile
si nunq nob' eaed' unt quedā labo
rantib; & .n. hns pp nō sil' dis
pom sm hitinne quā sanu erāt
nō silia unt que sm sensus ipsa
tñ nulla pp h' ptiapantia pmu
tatione [illegible] ipsi sermones aut
alias faciendia laborantib; & nō
eaed' . Eod' si m hie & tñ pmuta
tōm ¶ Facta forte nēcm ē si aut
nō pmutatur h' idem pmanens
entes erit utiq; ad manens ¶ Eo
hntes quid & tñs dictōnes ex
rōne nō facile dissolue nō ponē
tib; ad et hoc nō ad hnc nūtem
expetentib; hic .n. ois rō & ois demō
sit nich' em ponentes intimunt
disputare & totali' rōm. Op'e
ad tales quid nō ē sino. ad dubi
tantes aut ex dictis de ferēs facile
obuiare & dissolue faciendo dubi
i ipsis ¶ Palam aut ex dcis qre nāi
ex hns qr nō ?tingit oppositas dic
nes de eod' sm uni tempus uerifi
cari neq; ?tria pp q' sm priom dem
?rietatem palam aut h' ad prici
resolventib; rōes ?trior. sil' aut
neq; intmedior nullum pole est pri
de uno et eod' albo .n. existente s'bo
dicentes ipsm ee neq; albu neq; nigr
mentiemur accidit .n. albu ee ipsm & nō
ee neq; albu neq; nigru mentiem' accidit
em albu ee ipsm et nō ee neq; albu
neq; nigru alterm .n. ?plexor sufficie
bitur de ipso. h' aut ē ?dictio albi

neq; utiq; sm euclieti ?tingit di
centes sm dicere neq; s'm anax. sic
non accidit ?tria de eod' p'ri. Eum
eni in oi dicat ois ee p'tem n'
magis dicit dulce ee quā amaru
aut reliquarum quamq; ?rietatum
si quid non exult nō potestate solu
h' actu et segregatum. Sil' autem
neq; omis fl'as neq; ūas dōnes pole
ee & pp alias alia multa collecta
utiq; difficultatu pp hnc pōm
et qr fl'is quid existib; oib; neqe
h' ipsum quis dicens s'm dicet
uis aut fl'as ee ois dicens u'mac

Omnis aut scia querit aliq
principia & cas' ce unisqz eo
rū que sub ipsa sciabilu puta me
dicatiua & exercitatiua et reliqum
unaq; factiuar & doctrinaliu unaq;
eni hanc ?scribens aliqd genus
ipsi ce h' negociatur tamq; extns et
ens nō inq' aut ens s' alia q'da
h' pt' has scias ē scia ¶ Predictaru
aut sciar unaq; sumens aliqd ali
qr quid ē in uno quoq; gne tēptat
ostendere reliqua debilius aut ?muni
sumut aut qr quid ē hec quid pr sensu
hec aut supponentes pp qr et palā
ex tali inductōne qr rō & eius
qr quid ē nō est demō ¶ Qm aut
est quedā de natura scia palam
qr et nō pratica alia & a factiua erit
factiue quid .n. i faciente et nō in
facto motus principiu et h' ē siue ars
aliqua siue alia pp aliqua ¶ Sil'
aut et pratice nō in agibili mag
aut in agentib; motus ¶ Que
quid phica ē h' circa ut' in se motus
principium ē que quid ẽ manifes
tum neq; factiuam h' speculatiuam
necem ee talem sciam palam ex
his. Jn unum .n. ad hor genuum n

necce quid ipsam Quoniam autem q
q e necem ipsam vincum aliquali
sciam scire et h uti ynº oz n late
quali diffinientes illi et quali
circa id similitudinem utrum ut simum aut
magis ut concavum hor n simul quod
id ai quod dr ea que rei quae aut con
cavum sui in similitas n i naso fit
propter quod et id ipsius ai h tota e simul
cum e nasus concavus maxime quod
et crus et oculus i reliquum partium
aliud sem p id om reddendum Quo
aut e quidam scia entis inqtm ens
et separabile considerandum utrum quid illi ea
dem ponendum est scientie aut magis
alteram Physicalis quidem quod est circa h
cia motus principium in ipsis e math
autem speculatiua quidem et circa ma
nentia quidem h h non separabilia
circa separabile quod ens et imobile altera
ab hiis ambabus scientiis est aliqua si
quidem existit aliqua substantia talis
dico autem separabilis et imobilis quod
quidem temptabimus ostendere et si
quidem e aliqua talis natura i entibus
h utique erit alicubi et quod divinum
et h utique erit primum et principium
principalissimum Palam quod quod tria genera
speculativarum scientiarum sunt physica
mathematica theoria optimum quidem
speculativarum genus harum autem ipsarum
ultima dicta Circa honorabilissi
mum n e entium melior e aut et
deterior unaque dr secundum proprium scibile
Dubitabit autem utique quis utrum oportet
inquantum ens sciam vlem oz ponere aut
non mathematicarum quidem n una quaeque
circa unum aliquod genus determinatum
e Que ut ulis communis de omnibus si quidem
quod tales sunt priores entium sunt et
illius utique prima scientia erit Si
aut e altera ut et substantia separabilis et
imobilis alteram necce i sciam ipsius
esse et priorem illi et ulem eo quod prior
Quoniam aut simpliciter ens
ens secundum plures dr modos quorum
unus e qui secundum accidens dr considerandum
primum de sic ente Quod itaque quidem
nulla traditarum scientiarum negotiatur
circa accidens palam neque n edificativa
considerat quod accidet utentibus domo
puta si tristitia illi aut contrarie habitabunt
neque textrina neque coriaria neque coquinaria
Quod aut secundum ipsam proprium unaquaque
harum considerat scientiarum solum h aut
e proprius finis neque i quantum musi
cum et grammaticum neque existentem mu
sicum quod fiet grammaticus simul erit
ambo prius non ens Quod ex non sp
ens e factum e h Quare sil musi
cus e et grammaticus h aut nulla
querit considerare existentium scientiarum nisi
sophistica circa accidens n h sola nego
ciatur propter quod plato non male dixit
dicens circa non ens sophisticam
versari Quod aut neque contingens e
esse accidentis scientiam maxime erit vide
ptantibus scire quod e accidens omne
itaque dicimus esse h quod semper et ex necessita
te necessitate autem non secundum violen
ciam dicta sed secundum quam utimur in hiis
que secundum demonstrationes h aut ut i
plus h uero neque ut in pluribus neque semper
et ex necessitate sed ut contingit puta
sub cane utique fiet frigus
sed h neque ut semper et necessitate neque in pluribus
fit accidit et non aliquando utique e
itaque accidens quod fit quidem non secundum
semper neque ex necessitate neque ut in pluribus
Quod igitur quidem sit e accidens dictum e
quare autem non e scientia talis palam
scientia quidem n omnis semper entis aut
in pluribus accidens aut in neutro horum
e Quoniam aut h accidens entis palam

utrum
vel simul

tiva

non sunt cause et principia talia qua-
lia quod secundum se entis palam. Erunt
enim omnia ex necessitate. Si enim hoc quidem
est huius entis, hoc autem huius, hoc autem
non ut contingit sed ex necessitate, ex
necessitate erit et cuius hoc erat causa usque
ad ultimum causatum; hoc autem e-
rit per accidens. Quare ex necessitate omnia
erunt, et quod utrumque contingit et ac-
cidere et fieri et non omnino ex generatis
auferetur. Et si non ens, sed quod sit
causa supponatur, eadem accident;
omne enim ex necessitate fiet. Cras enim
eclipsis fiet si hoc fiat, hoc autem si al-
terum ad, et hoc si aliud, et hoc iterum ab
finito tempore eo quod a nunc usque
cras ablato tempore perveniet et quia
ad existens. Quare si quod hoc est,
omnia ex necessitate que post hoc fi-
ent, ut omnia ex necessitate fiant.
Quod vero ut verum ens et secundum ens hoc
quidem est in complexione mentis et pas-
sio in hac, propter quod circa sic quidem ens
non queruntur principia, circa autem quod extra
ens et separabile. Hoc non necessarium sed in-
finitum, dico autem secundum accidens.
Talis autem inordinate et infinite
cause. Quod autem gratia huius in hiis que
a natura fiunt aut a mente est. Fortuna autem
est quando aliquid horum fit secundum accidens. Sic
enim ens hoc est quod secundum se, hoc
autem secundum accidens, sic et causa. For-
tuna autem causa per accidens in hiis secundum
electionem eorum que gratia huius. Propter quod
circa eadem fortuna et mens; electio
enim non sine mente. Cause autem infinite
a quibus utique fiet quod a fortuna. Propter
quod incerta humane cogitationi et causa
secundum accidens, simpliciter nullius vero nullius.
Bona autem fortuna et mala cum
bonum aut malum evenerit. Eutichia
autem et infortunium circa magnitudinem
horum. Quoniam autem nullum per accidens
prius hiis que per se, nec igitur causa.
Si igitur fortuna aut casus causa celi,
prius intellectus causa et natura.

Est autem hoc quidem actu solum, hoc autem
potestate, hoc autem potestate et actu; hoc quidem
ens, hoc autem quantum, hoc autem reliquorum.
Non est autem motus preter res. Permu-
tatur enim semper secundum entis cathegorias.
Commune autem in hiis nullum est quod neque in una
cathegoria. Unumquodque autem dupliciter
existit omnibus, ut puta quod hoc aliquid;
forma ipsius, hoc autem privatio; et secundum
quale, hoc quidem album, hoc autem nigrum;
et secundum quantum, hoc quidem perfectum, hoc autem
imperfectum; et secundum lationem, hoc quidem sur-
sum, hoc autem deorsum, aut leve,
hoc autem grave. Quare motus et per-
mutationis tot species quot entis.
Divisio autem secundum unumquodque genus,
hoc quidem potestate, hoc autem actu. Eius quod potestate in
quantum tale est actum dico motum.
Quod autem verum dicimus hinc palam. Cum
enim edificabile in quantum tale ipsum dicimus esse
actu, in quantum edificatur, et est hoc edificatio.
Similiter doctrinatio, curatio, ambulatio,
saltatio, orbatio. Accidit autem moveri
cum fuerit actu eadem, et nec prius nec
posterius. Iam potestate entis cum actu
ens operatur, non in quantum ipsum, sed in quantum
mobile, motus est. Dico autem in quantum
sic. Est enim es potestate statua, sed tamen non eris
actus in quantum es, est motus. Non
enim idem eri esse et potentia alicui. Quoniam
si idem erat simpliciter et secundum rationem, erit
utique eris actus motus quidam; non
est autem idem. Palam autem in contrariis. Posse
quidem enim sanari et posse labora-
re non idem; et enim si sanari et labora-
re idem esset. Subiectum autem et sanum et lan-
guens, sive humiditas sive sanguis,
idem et unum. Quoniam autem non idem

q'ad nz color id' et uisibile. po'i
q'm pole actus motus e. Q quod
eni e h' et q' acc'it tuc moueri qn
fuit actus. Sic ꝛ nec pus n' post'
palam ptinge. n. unuqq; aliu qd
actu ee. aliu a' n' puta edifile in
qntu edile ꝛ edifil act' iqm edifile
edific' e aut. n. domi' e aut edifi
act' s; cu domus fuit no ad h'
edifile erit edificat' aut edifile
sic q' edificato m actum esse
edificatio a' motus quida aid'
aut id et aliis motib; Q. d aut
bn dcm e palam ex quibz aliq
dnt de ipo et ex eo q no facile
e diffinire alr ipm nz. n. i alio
ds gn'e ponet ut'z ponere ipm
palam aut ex quib; dnt hn
quid alteritate et i equalitatem
et no ens. Q. uor nllm nece
moui. s; n' pmutato nz in h' nz
ex hus magis q' ex opposito
Causa aut inch' ponendi q'fi
nitum ad v'r esse mot. alterius
aut coorelonis pnc'. q' p'uatia
sunt indeficiata simit nz enim
h' nz tale nllm ipsorum nz rebu q'
pdicatorum. Cur aut uideatur
indeficiat' ca q' nz i ipsm encu
nz i actum e ponere ipm nz eni
pole q'ntu ee mouet' ex ncitate
nz q' actu q'ntu mot' q' act' quid
nz ab ipsis aut Causa aut
q' i psem q' pole aut est actus
et pp h' difficile ipm sumere
quid est aut. n. i puom nece po
n aut ipsm aut in actum sim
plicem. horu aut nllm nz con
tingens q're relinquitur q' dcm
e ee et actum et no actum dcm
uide quid difficile ptingente
aut esse ꝛ q' e motus i mobili

palam. actus n. e h' a motiuo ꝛ
motum actus no alius e. oz q'd
enim ee actum ambor' motu qd
eni e i posse mouens aut i opari
s; e actum mobilis q're sili' unus
ambor' act' q'ad ead distancia
unu ad duo ꝛ duo ad unu ꝛ asce
dentis ꝛ descedentis s; ee no unu. sic
a' ꝛ i mouente ꝛ moto
Infinitu a' aut q' i pole ptnsi
re eo q' no sit natu ptnsiri q'ad
uox inuisibilis aut ptnsitionem
hnc ee ipsam aut p' uix aut q'
natum e hre no ht ptnsitom a'
tam Ad h' appone aut ablatone
aut ambo. separabile ut'z ipm ad
ens sensibile aut n' pole ee si. n. nec
magnitudo e n' multitudo. sba aut
ipm infinitu ꝛ no accns idi'le erit
q'. n. di'le aut magnitudo aut mlti
tudo. si aut idi'le n' infinitu n' sic
uox inuisibilis. s; no sic dcm dnt
nz nos q'rim' s; tanq' i ptnsibile ad
huc quo ptingit p se ee infinitu
si n' nus ꝛ magnitudo quor passio
i infinitu Ad h' si sm accns no
ut'z erit elm encium inq'm infini
tum q'ad m nz i inuisibile locutione
q'uis uox i inuisibilis Et q' n e
actu ee infinitu palam erit eni
quer'z ipsi infinita ps accepta
infinito. n. ee ꝛ infinitu ꝛ no de
tlo q're aut idi'le aut infinita di'le in
si ptibile Multa aut ee idem
i pole infinita q'ad m. n. ps aer
aeris sic infinitu infiniti. si e
sba et pncipiu i ptibile g' ꝛ in
di'le s; i pole actu ee infinitum
q'm. n. nece ee s; accns g' existat
s; sic dcm e q' no ptingit id esse
pncipiu s; id cui accit aerem
aut parem h' quid g' i quisito ulis

aut

ide. si q'dr sba infinitu

quod autem in sensibilibus non est hinc pa-
lam. Si enim corporis ratio superficiebus
determinatum non erit utique infinitum corpus
neque sensibile neque intellectuale neque numerus ut
separatus et infinitus. numerabile enim
numerus aut habens numerum. naturaliter autem
ex his palam. neque enim compositum
possibile esse neque simplex. Compositum enim
quidem non erit corpus si infinita
sunt multitudine elementa. oportet enim equari
contraria et non esse unum ipsorum infinitum.
Si enim cuiuscumque deficit alterius corporis vir-
tus potentia ab infinito finitum corrumpetur.
quod autem impossibile infinitum esse. corpus
enim quod omnino habet distensionem infinitum
aut infinite distat. Quare infi-
nitum corpus omnino erit infinitum.
neque unum autem simplex contingit infi-
nitum esse corpus. neque ut dicunt quidam
preter elementa ex quo generant hec. non enim
est tale corpus preter elementa. omne enim ex quo
est et dissolvitur in hoc. sed non videtur autem hec
esse simplicia corpora. non ignis neque aliquod
aliorum elementorum nullum. sine enim eo quod est
infinitum esse aliquod ipsorum impossibile omne
et si sit finitum aut esse aut fieri unum
aliquod ipsorum quemadmodum Eraclitus ait omnia
fieri aliquando ignem. Eadem autem ratio et
in uno quod faciunt preter elementa physici. omne
enim permutatur ex contrario puta ex ca-
lido in frigidum. Adhuc sensibile corpus
alicubi et idem locus totius et partis puta
terre. Quare si quidem eiusdem speciei immobi-le
erit aut semper feretur. hoc autem impossibile. quo
enim magis deorsum quam sursum
aut ubicumque puta si gleba sit ubi
movebitur aut manebit. locus enim
ipsius congeneris corporis infinitus. occu-
pabit igitur totum locum et quomodo. que igitur
totius mansio et motus. si autem dissimile to-
tum neque manet. Non movebitur
igitur aut ubi non igitur stabit. si autem dissimile

totum dissimilia et loca. et primum quidem
non unum corpus omnis nisi tactu deinde
aut finita hec erunt aut infinita
specie. finita quidem igitur non possibile. erunt
enim hec quidem infinita hec autem non si
omne infinitum puta ignis aut
aqua. corruptio autem quod tale contrariis.
si autem infinita et simplicia et
loca infinita et erunt infinita elementa.
si autem hoc impossibile et loca finita et omne
necesse finitum esse. Totaliter autem
impossibile infinitum esse corpus et locum
corporibus si omne corpus sensibile
aut gravitatem aut levitatem habet.
aut enim ad medium aut sursum feretur.
Impossibile autem infinitum aut omne aut
medium quodcumque passum esse. Quomodo enim di-
vides aut quomodo infiniti erit hoc quidem
deorsum hoc autem sursum aut extremum
et medium. Adhuc omne sensibile corpus
in loco. loci autem species .vi. impossibile autem in infinito
corpore hec esse. totaliter autem si impossibile locum
infinitum esse et corpus impossibile. Quod
enim in loco alicubi. hoc autem significat aut
deorsum aut sursum aut reliquorum
aliquid. horum autem unumquodque est terminus. infinitum
autem non idem in magnitudine et motu
et tempore ut una quadam natura sed quod posterius
dicitur secundum prius puta motus secundum mag-
nitudinem in qua movetur aut alteratur
aut augetur. tempus autem propter motum.

Permutatur autem quod permutatur
hoc quidem secundum accidens ut musicum
ambulare. hoc autem eo quod huius aliquid permu-
tatur simpliciter dicitur permutari puta
quecumque secundum partes. sanatur enim corpus
quia oculus est. aut aliquid et quod ipsum per se primum
movetur et hoc est per se mobile. est autem
aliquid et in movente eodem modo. movet
enim secundum accidens hoc quidem secundum partem
hoc autem per se. est autem aliquid quod movens primo.
Adhuc in quo tempore et ex quo et in quod. species autem

deinde

aut

et passiones et locus in que moventur
mota que mobilia sunt, puta scientia
et calitas. Est autem non calitas mo-
tus sed calefactio. Que autem non secundum accidens
permutatio non in omnibus existit, sed in
contrariis et intermediis et in contradictione. Hoc
autem fides ex inductione. Permutatur
autem quod permutatur aut ex subiecto in subiectum,
aut ex non subiecto in subiectum, aut ex subiecto in
non subiectum. Dico autem subiectum quod affirmatione
monstratur. Quare necesse tres esse
permutationes. Que enim ex non subiecto in non
subiectum non est permutatio; nec enim contraria nec
contradictio est, quia non oppositio. Que quidem igitur
non ex subiecto in subiectum secundum contradictionem generatio
est, que quidem simpliciter simplex, que autem aliqua
quedam; que autem ex subiecto in subiectum non corruptio.
Si igitur non ens dicitur multipliciter, et neque
quod secundum compositionem aut divisionem contingit
moveri, nec quod secundum potentiam quod simpliciter
enti oppositum. Non album enim aut
non bonum tamen contingit moveri
secundum accidens. Erit enim utique homo quod
non album. Quod autem simpliciter non hoc
nequaquam; impossibile enim non ens moveri.
Si autem hoc, et generationem motum esse; generatur
enim non ens. Si enim et quam maxime
secundum accidens generatur, sed tamen verum dicere
quod existit non ens de generato simpliciter.
Similiter autem et quiescere. Hec utique
accidit difficilia, et si omne quod movetur
in loco, non ens autem non est in loco;
erit enim utique alicubi. Nec itaque corruptio
motus; contrarium enim motui motus aut
quies, corruptio autem generationi. Quoniam
autem omnis motus permutatio
quedam, permutationes autem tres dicte,
harum autem que secundum generationem et corruptionem
non motus, hee autem sunt que secundum
contradictionem, necesse eam que ex subiecto in
subiectum motum esse solam. Subiecta autem
aut contraria aut intermedia; ponatur enim privatio

contrarium, et monstratur affirmatione,
puta nudum et edentulum et nigrum.
Si igitur predicamenta divisa sunt substantia, qualitate,
loco, facere aut pati, ad aliquid, quanto,
necesse tres esse motus: qualis, quanti,
loci. Secundum substantiam autem non, quia nullum esse
substantie contrarium, nec ad aliquid. Est enim altero
nichil permutato verificari alterum nichil
permutatum. Quare secundum accidens motus
ipsorum. Nec facientis et patientis
aut moventis et moti, quia non est
motus motus nec generationis generatio nec
totaliter permutationis permutatio. Dupliciter
enim contingit motum esse motus: aut
ut subiecti, velut homo movetur quia ex al-
bo in nigrum permutatur. Quare et sic et mo-
tus aut calescit aut infrigidatur
aut locum permutat. Quare et fit et mo-
tus aut calescit aut infrigidatur
aut locum permutat aut augetur.
Hoc autem impossibile. Non enim subiectum aliquod
permutatio. Aut eo quod alterum aliquod subiectum
ex permutatione permutetur in aliam
speciem, velud homo ex langore in
sanitatem. Sed nec hoc possibile nisi secundum accidens.
Omnis enim motus ex alio in aliud est per-
mutatio; et generatio et corruptio eodem modo, in
oppositis que quidem ex oppositis. Sic
autem fit non motus. Simul igitur permu-
tat ex sanitate in egritudinem
et ex hac ipsa permutatione in aliam.
Palam autem quod si languerit permutatum
erit in qualemcumque; contingit enim quiescere;
et adhuc in non contingentem semper, et illa
ex aliquo in aliquid erit. Quare et
opposita sanatio, sed per accidens, velud
ex reminiscentia in oblivionem
permutatur quia cui existit id permutatur,
quandoque quidem in scientiam, quandoque in sani-
tatem. Adhuc in infinitum ibit si erit
permutationis permutatio et generationis
generatio. Necesse igitur et priorem si posterior

puta si simpliciter generatio fiebat aliquid quod
fit fiebat simpliciter si est fiens simpliciter
aut secundum si itaque et hoc fiebat aliquid quare
nondum erat tunc generatum. Amplius autem
infinitorum non est primum non erit primum.
Quare neque habitum neque si generatio neque motus possibile
est neque permutationem ullam. Adhuc eiusdem
motus contrarius et quies et generatio et corruptio.
Quare quod fit cum fiat fiens tunc corrumpitur.
Neque enim confestim secundum neque postius est.
Enim oportet quod corrumpitur. Adhuc hoc oportet materiam
subesse ei quod fit permutationis quid igitur erit
quemadmodum alterabile corpus aut anima quod
quod fit motus et generatio et adhuc igitur movetur.
Est enim esse ad eum quid hoc ex hoc in hoc motum
sicut motum quale quare neque erit disciplina
na disciplinationis quare neque generatio generationis.
Quoniam autem neque substantie neque eius quod ad aliquid neque
eius quod est facere et pati relinquitur secundum
quale et quantum et ubi motum esse. In unoquoque
horum enim est contrarietas. Dico autem
quale et quantum et ubi motum esse. In horum
unoquoque contrarietas est. Dico autem quale
non quod in substantia. Et enim differentia quale. Sed quod passivum
secundum quod dicitur pati aut impassibile
esse. Immobile autem quod omnino impossibile moveri
et quod in multo tempore vix aut tarde incipiens
et quod natum quidem moveri non potens
autem quare natum est et ubi et quod et quomodo quiescere
immobilium solum. Contrarium enim quies
motui quare privatio utique erit susceptivi.

Simul autem secundum locum quecumque in
uno loco primo et seorsum
quecumque in alio. Tangi autem quorum ultima
simul. Medium autem in quod natum est prius
pervenire quod permutatur quam in quod ultimum
permutatur secundum naturam continue permutans.
Contrarium secundum locum quod secundum rectum plurimum
distans. Consequenter autem quo post principium
ente positione aut specie aut aliter aliquo determinato
medium nichil medium est eorum
que in eodem genere et cuius consequenter est ut linee

linee aut unitates unitatis aut
domus domui. Aliud autem medium prohibet
nichil medium esse. Quod enim consequenter et postius
ad aliquid. Non enim unum consequenter duorum neque
nova luna secunde. Habitum autem quod consequens
tangit. Quoniam autem omnis permutatio
in oppositis. Hec autem contraria et
contradictio. Contradictionis autem nullum medium.
Palam quod in contrariis medium. Continuum
autem quod quidem habitum. Dico autem
continuum cum idem fiunt et unum utrorumque termini
quibus tangunt et continentur. Quare
palam quod continuum in hiis ex quibus
unum aliquid natum est fieri secundum contactum. Et
primum quod consequens palam. Non enim consequens
non tangit. Si autem tangit nondum
continuum in quibus autem non est tactus
non est connascentia in hiis. Quare si est
punctum unitas in hiis quidem enim inest
tangi hiis autem non sed ad consequenter. Et horum
quidem medium aliquid horum
autem non.

Ipsa vero que hoc aut consequens... (margin: hec autem quod non consequenter ... si contrarium tangit)

De scientia quidem que de natura est
nam clarum principia et esse
quemadmodum et in similibus totum
quam omnis scientia est prima
post et sic et quod consequenter et ita
primum scientia deinde qualitas aut quantitas.
Sic autem neque entia ut est simpliciter (margin: simul)
dicere hec sed qualitates et motus aut et
non album et non rectum dicimus enim
esse et hoc puta est non album. Adhuc simpliciter
nichil aliorum separabile. Testantur autem
et antiqui opere nam clare querere
erant principia et elementa et causas. Quidem
nunc universalia scientias magis ponunt. Nam
genera universalia que dicunt principia et scientias
esse magis propter logice inquirere. Illi
vero antiquitus particularia ut ignem
et terram sed non commune corpus.

Substantie vero tres sunt una quidem
sensibilis cuius alia quidem sempiterna.

alia corruptibilia quod quidem omnes confitentur
ut plante et alia. sempiterna aut
circa hec quidem necesse est accidere ut elementa acciperе
sive unum sive multa. alia vero immobilis
hanc dicunt quidam separabilem esse
hii quidem in duo dividentes. alii
in unam naturam species ponentes et
mathematica. alii horum mathematica so
lum. Ille quidem physice cum motu enim
et hec altius si nullum ipsis principium
commune est. sensibilis autem substantia est mutabilis.
Si autem mutatio est ex oppo
sitis aut mediis et oppositis autem non
omnibus. Non album enim vox. sed
ex contrario necesse subesse quid mutabile
in contrarietatem. Adhuc hoc enim contraria transmutantur.
Amplius hoc quidem manet.
aliud vero contrarium non manet. est
igitur aliquid tercium preter contraria materia. Si itaque
transmutationes sunt quatuor aut
secundum quid aut qualitatem aut
secundum quantitatem aut ubi generatio quidem
simplex et corruptio secundum hoc et
augmentum et decrementum que secundum
quantitatem alteratio autem que secundum
passionem. latio autem
locum in contrarietates utique erunt
eas que secundum unumquodque transmutationes
necesse itaque transmutari
materiam potentem ambo. Quoniam
autem duplex est ens transmutatur
omne ex potentia ente in actu ens. ut
puta ex albo potentia in actu album.
similiter autem in augmento et decremento.
Quare non solum secundum accidens con
tingit fieri ex non ente sed ex ente
fiunt omnia potentia quidem ente. ex non ente
vero actu. et hoc est anaxagore unum.
Melius enim quam simul omnia. et empe
doclis mixtura et anaximandri
et ut democritus ait nos erimus
omnia potentia. vero actu nequaquam. Quare materie
utique erant tangentes. Omnia vero

materiam habent quecumque transmutantur sed
aliam et sempiternorum. quecumque non
non generabilia mobilia autem latione
sed non generabilem sed unde quo.
Dubitabit autem utique aliquis ex quali
non ente est generatio. tripliciter enim
non ens. Si itaque est aliquid potentia. attamen
non ex quocumque sed aliud ex alio. Nec
sufficiens quia simul res omnes. differunt
enim materia. Quoniam quare infinita facta sunt
sed non unum intellectus. enim unus. Quare si
et materia una illud factum esset actu cuius ma
teria erat. Tres itaque sunt cause et tria
principia duo quidem contrarietas cuius hoc quidem
ratio et species. illud vero privatio. tercium autem
materia. Postea quia nec fit materia nec species
Dico autem ultima. Omne namque
transmutatur aliquid et ab aliquo et in aliquid. A quo quidem primo
movente. Quod vero materia. In quod vero species.
In infinitum igitur ibunt si non solum es fit
rotundum sed et ipsum rotundum aut es.
Necesse est utique stare. Postea quia quelibet
ex univoco fiet substantia. Nam et que
natura sunt substantia et alia. aut enim arte
aut natura fiunt aut fortuna
aut casualiter. quidem principium est
in alio. Natura autem principium in ipso.
homo vero hominem generat. reliqua vero
cause horum privationes sunt. Substantie autem
tres sunt. materia quidem hoc aliquid
existens in apparendo. nam quecumque tactu
et non connascencia materia et subiectum
natura vero hoc aliquid et habitus
quidam. Amplius tercia que est ex
hiis singularis ut socrates et cal
lias. In quibusdam igitur hoc non est
preter compositam substantiam ut domus
species et non ars. nec est generatio nec cor
ruptio horum sed alio modo sunt et
non sunt domus que sine materia et sa
nitas et omne quod secundum artem. sed
si quidem in eis que sunt natura. Quapropter

Marginalia: ut secundum passionem latio autem — simul — tria — et ab aliquo et in quid — re

non male Plato ait quia species sunt quecumque sunt natura. Sed quidem si sunt species alie horum, ut ignis, caro, caput; omnia namque materia sunt, et eius que maxime substantie ultima. Moventes quidem igitur cause velud prius facte existentes, que autem ut ratio simul. Quando namque sanatur homo, tunc et sanitas est, et figura enee spere simul et enea spera. Si autem et posterius aliquid manet perscrutandum est. In quibusdam enim nichil prohibet, ut si est anima tale, non omnis sed intellectus; omnem namque impossibile forsan. Palam itaque quia non oportet propter hec esse ydeas; homo namque hominem generat, qui singularis aliquem. Similiter autem et in artibus; medicinalis namque ars ratio sanitatis est. Cause autem et principia alia aliorum est ut est, autem ut si quis dicat universaliter et secundum proportionem, eadem omnium.

Dubitabit autem utique aliquis utrum diverse aut eadem sunt principia et elementa substantiarum et eorum que sunt ad aliquid, et similiter de singulis cathegoriarum. Sed inconveniens si eadem omnium; ex eisdem namque erunt que ad aliquid et substantia. Quid igitur hoc erit? Nam extra substantiam et alia predicata nichil est commune; prius autem est elementum quam quorum est elementum. At vero nec substantia est elementum eorum que ad aliquid, nec horum nullum substantie. Amplius quomodo contingit esse omnium elementa eadem? Nullum namque possibile esse elementorum eidem ex elementis composito idem, ut ei quod est b vel a, nec ba. Nec intelligibilium elementorum ut unum aut ens; insunt namque ea singulis compositorum. Nichil igitur erit eorum nec substantia nec ad aliquid; sed necessarium. Non sunt igitur omnium eadem elementa. Aut ut dicimus est quidem ut est, est autem ut non, puta forsan sensibilium corporum ut quidem species calidum et alio modo frigidum privatio, materia vero quod potestate hec primum secundum se; substantia vero et hec et que ex hiis quorum sunt principia hec, aut si quid unum ex calido et frigido fit, ut caro aut os; alterum namque necesse ab illis esse quod factum est. Horum igitur eadem elementa et principia. Aliorum vero alia; omnium autem ita quidem dicere non est, sed secundum proportionem quemadmodum si quis dicat quod principia sunt tria, species et privatio et materia. Sed horum unumquodque alterum circa genus unumquodque est, ut in colore album, nigrum, superficies; tenebre, lumen, aer; ex hiis autem dies et nox. Quoniam autem non solum que insunt cause sed et eorum que extra, ut puta movens, palam quia alterum principium et elementum. Cause vero ambo, et in hec dividitur principium; quod vero aut movens aut existens principium est quedam substantia. Quare elementa quidem secundum analogiam tria, cause autem et principia quatuor. Aliud vero in alio, et prima causa quare movens aliud aliud. Sanitas, infirmitas, corpus; movens medicativa. Species, ordo talis, lateres; movens edificativa; et in ea dividitur principium. Quoniam autem movens in physicis quidem homini homo, in hiis vero que a mente species aut contrarium, modo quodam tres utique erunt cause, sic autem quatuor. Sanitas namque aliqualiter medicinalis, et domus species edificatoria, et homo hominem generat. Adhuc preter hec ut primum omnium movens omnia. Quoniam autem sunt hec quidem separabilia, illa autem inseparabilia, substantie iste. Et propter hoc omnium cause hee, quia substantiis non existentibus non sunt passiones et motus. Deinde erunt hec anima forsan et corpus, intellectus et appetitus et corpus. Amplius autem alio modo secundum proportionem principia eadem, ut actus et potentia; sed et hec alia quia aliis et aliter. In quibusdam enim idem quandoque est actu, quandoque potentia, ut vinum aut caro aut homo. Cadunt autem et hec in dictas causas. Actus quidem enim species si sit separabilis, et quod ex ambobus; privatio vero ut puta tenebre aut laborans; potentia autem materia; hoc namque est quod potest

fieri ambo. alia autem actu et potentia
differunt quorum non est eadem species sed
altera quemadmodum hominis causa elementa ignis
et terra ut materia et species propria et si quid
aliud extra ut pater et preter hec sol et
obliquus circulus, nec materia nec species nec
privatio nec conformia sunt movencia.
Adhuc autem videre oportet quia hec quidem
universaliter est dicere, hec autem non. Omnium itaque prima
principia quod actu primum hoc et aliud quod potentia. Illa
quidem igitur que universalia non sunt principia.
Principium enim singularium singulare. homo quidem enim
hominis universaliter, sed non est universalis. Verum peleus
achillis. tui vero pater. et hoc b. huius b a.
totaliter vero b. simpliciter b a. Deinde iam
que substantiarum. alie autem aliorum cause
et elementa sicut dictum est eorum que non in eodem
genere colorum et sonorum et substantiarum
quantitatis preter quam proportionaliter. et
eorum que sunt in eadem specie, altera, non specie sed quia
singularium altera tua materia et species et
movens et mea. universali autem ratione eadem.
Querere vero que principia aut elementa substantiarum
et ad aliquid et qualitatum utrum eadem
aut diversa palam quia multipliciter dic-
torum sunt unicuique divisorum vero non
eadem sed altera preterquam sic et omnium. Sic autem
quidem eadem aut eo quod proportionali-
ter, quia materia species privatio movens et sic
substantiarum cause ut cause omnium quia destru-
untur destructis. Amplius quod primum
endelichia. sic autem altera priora contraria
contraria que neque ut genera ut genera dicuntur
neque multipliciter dicuntur et ad hec materie. Que
quidem igitur principia sensibilium et quot et
quomodo eadem et quomodo altera dictum est.

Set quia autem tres erant substantie
due quidem que phisice et una
que immobilis de hac dicendum est quia
necesse est esse sempiternam aliquam
substantiam immobilem. Nam substantie prime
entium et si omnes corruptibiles omnia
corruptibilia. Sed impossibile motum
aut fieri aut corrumpi. semper enim erat. Nec
tempus. nec enim possibile prius et
posterius esse tempore non existente. Et motus
igitur sic est continuus ut et tempus. Idem enim
aut motus est aut aliqua passio
motus. motus autem non est continuus nisi qui
secundum locum et huius qui circulo. At vero
si erit motivum aut effectivum non operans
autem aliquid non erit motus. Contingit
enim potentiam habens non agere. Nichil igitur pro-
derit neque si substantias faciamus sempiternas quem-
admodum qui species sunt nisi aliquod potens
inerit principium transmutare. Non igitur nec ipsa suf-
ficiens, nec alia substantia preter species. si enim
non agens non erit motus. Adhuc
nec si aget substantia autem ipsius potentia non erit
motus eternus. contingit enim quod potentia est
non esse. Oportet igitur esse principium tale cuius
substantia est actus. Amplius igitur tales oportet esse
substantias sine materia. sempiternas enim esse oportet si et
aliquid aliud sempiternum. actu igitur. Quamvis
dubitatio. videtur enim agens quidem omne posse,
sed potens non omne agere. quare
prius esse potentiam. At vero si hoc non erit en-
tium. contingit enim quidem posse esse
nondum vero esse. Et tamen sicut dicunt theologi qui
ex nocte generant aut ut
phisici erant simul res omnes dicunt,
idem impossibile. Quomodo enim movebitur
si non fuerit actu aliqua causa? Non
enim materia ipsa se ipsam movebit, sed
tectonica. nec menstrua neque terra,
sed semina et genitura. Propter quod faciunt
quidam semper actum ut leucippus
et plato. semper enim dicunt esse motum. sed quare
et quem non dicunt. nec sic neque causam.
Nichil enim ut contingit movetur sed oportet aliquid
semper existere quemadmodum nunc natura quidem sic
moto, aut ab intellectu aut alio. Sic deinde
inde qualis prior. Differt enim val-
de quod horum est. At vero nec platoni possibile dicere

nocte

quod existimat aliquando principium esse quod ip-
sum se ipsum mouens. posterius enim
et simul cum celo est anima ut ait plato.
quod ut bene est aut ut non tempus est quo
modo aut actus prius testatur anaxagoras. in-
tellectus enim actus. et empedocles ami-
ciciam et litem. et semper dicentes motum
esse ut leucippus. quare non fuit infi-
nito tempore chaos aut nox sed eadem semper
aut periodo aut aliter si prior est actus
potentia. Si itaque idem semper periodo oportet aliquid semper
manere similiter agens. si autem debeat
fore generatio et corruptio aliud oportet a-
gens esse aliter et aliter. necesse ergo sic quidem
secundum se agere sic uero secundum aliud. aut
ergo secundum alterum aut secundum primum. necesse ergo
secundum hoc idem. nam id ipsique causa et illi.
Dignius ergo primum et. nam causa erat id
ipsius semper similiter. et ipsius aliter alterum.
eius autem quod est semper aliter palam quod
ambo. ergo si sic se habent motus quid
ergo alia oportet querere principia. quoniam autem ita
contingit et si non sit ex nocte erit
et simul omnia et non ex ente sol-
uentur utique hec. et est aliquid semper motum
motu incessabili. hic autem qui circulo. et
hoc non ratione solum sed opere palam. quare
sempiternum erit utique primum celum. Est
ergo aliquid et quod mouet. Quoniam autem
quod mouetur et mouens et medium. ergo est
aliquid quod non motum mouet sempiternum
et substantia et actus ens. Mouet autem
sicut appetibile et intelligibile mouet
non motum. horum autem prima eadem concup-
iscibile quidem. nam apparens ipsum bonum.
uoluptabile autem primum ipsum existens
bonum. appetimus autem quia uidetur magis
quam uidetur quia appetimus. principium. nam est
intelligentia. intellectus autem altera coordinatio secundum
se et huius substantia prima et huius que simpliciter et secundum
actum. Est autem unum et simplex non
idem. unum. nam mensuram significat. simplex au-

tem qualiter habens ipsum. At uero et quod bonum
et quod propter ipsum eligibile in eadem coor-
dinatione. et optimum semper aut proportiona-
le quod primum. Quod autem est quod cuius gratia in im-
mobilibus diuisio ostendit. est. nam alicui
quod cuius gratia quorum hoc quidem est hoc uero non
est. Mouet autem ut amatum. moto
uero alia mouentur. Si quidem ergo aliquid mouetur
contingit aliter habere. quare latio que prima
est et actus est secundum quod motum hoc autem contingit
aliter habere secundum locum et si non secundum substantiam.
Quoniam autem est quid mouens ipsum
immobile ens actu ens. hoc non contingit
aliter se habere nullatenus. latio. nam prima
mutationum. huius autem que circulo. hanc autem
mouet hoc. Ex necessitate ergo est ens et
necessitas bene et sic principium. nam necessarium
totiens. hoc quidem in. quod preter impetum
id uero sine quo non bene. hoc autem non con-
tingens aliter sed simpliciter. Ex tali
ergo principio dependet celum et natura.
Deductio autem est qualis optima paruo
tempore nobis. sic. nam semper id est nobis quidem
impossibile. quoniam et delectatio actus huius. et propter
hoc uigilio sensus intelligentia delectabilissima.
spes uero et memorie propter hec. intelligentia
autem que secundum se eius quod secundum se optimum
et que maxime eius quod maxime.
ipsum autem intelligit intellectus secundum transsum-
ptionem intelligibilis. intelligibilis. nam sit atti-
ngens et intelligens. Quare idem intellectus
et intelligibile. susceptiuum. nam intelligibilis
et substantie intellectus. agit autem habens. quare illud magis
isto uidetur intellectus diuinum habere. et speculatio
delectabilissimum et optimum. Si ergo
sic bene habet ut nos quandoque deus semper mi-
rabile. si autem magis adhuc mira-
bilius. habet autem sic. et uita autem
utique existit. et. nam intellectus actus uita.
ille autem ipse actus. actus que secundum se illius
uita optima et sempiterna. Dicimus
autem deum esse animal sempiternum optimum

[Marginal notes: "[illegible] existimare [illegible]"; "l. autem"; "ab intelligibili mouetur [illegible]"; "intelligibilis autem"; [illegible]]

quare vita et duratio continua et eterna existit deo; hoc enim deus. Quicumque autem putant ut Pitagorici et Speusippus optimum et nobilissimum non in principio esse, quia et plantarum et animalium principia cause sunt, bonum autem et perfectum in hiis que ex hiis, non recte existimant. Nam sperma ex alteris est prioribus perfectis, et primum non est sperma sed perfectum; ut priorem hominem dicat aliquis esse spermate, non enim qui ex hoc fit sed alterum ex quo sperma. Quod quidem igitur est substantia aliqua sempiterna et immobilis separata a sensibilibus, manifestum ex dictis. Ostensum est autem et quia non contingit habere hanc substantiam magnitudinem nullam, sed sine partibus et indivisibilis. Movet enim infinitum tempus, et non habet potentiam infinitam finitum. Quoniam autem omnis magnitudo finita est aut infinita, finitam quidem propter hoc utique non habebit magnitudinem, infinitam vero non, quia totaliter nulla est infinita magnitudo. At vero et quia impassibilis et intransmutabilis; omnes enim alii motus posteriores sunt eo qui est secundum locum. Hec quidem igitur manifesta quia hunc modum.

Utrum autem unam ponendum est talem substantiam aut plures et quot, non latere sed reminisci et aliorum enuntiationes, quia de pluralitate nichil dixerunt quod et planum dici. Que enim secundum ydeas existimatio nullam habet perscrutationem propriam: numeros enim dicunt ydeas, ydeas dicunt sed de numeris quandoque quidem sicut de infinitis dicunt, quandoque autem usque ad decem determinatis; propter quid autem tanta pluralitas numerorum, nichil dicitur studio demonstrativo. Nobis autem est ex suppositis et determinatis dicendum. Principium enim et primum entium est immobile et secundum se et secundum accidens, movens vero primum sempiternum et unum motum.

Quoniam autem quod movetur necesse ab aliquo moveri, et primum movens immobile esse secundum se, et sempiternum motum a sempiterno moveri et unum ab uno; videmus autem preter universi simplicem lationem quam movere dicimus primam substantiam et immobilem alias lationes planetarum sempiternas existentes (sempiternum enim et instabile circulare corpus; ostensum est autem in phisicis de hiis), necesse et harum lationum unamquamque ab immobili moveri secundum se et sempiterna substantia. Astrorum enim natura sempiterna substantia quedam ens, et movens sempiternum et prius eo quod movetur, et quod prius substantia, substantiam esse necesse est. Palam itaque quia tot substantias esse necesse est naturales sempiternas et immobiles secundum se et sine magnitudine, propter predictam causam. Quod quidem igitur sint esse et harum que prima et secunda secundum ordinem eundem lationibus astrorum, palam. Pluralitatem vero iam lationum ex maxime appropriata philosophie mathematicarum scientiarum intuendum, ex astrologia; hec enim de substantia sensibili quidem sempiterna autem facit theoriam, alie vero de nulla substantia, puta que circa numeros et geometria. Quod quidem igitur plures sint eorum que feruntur lationes, manifestum est et parum attingentibus; plures enim quam una astrorum erraticorum unumquodque fertur. Sed quot sunt hee, nunc quidem et nos que dicunt mathematicorum quidam attendentes gratia dicimus, ut mente aliquam pluralitatem determinatam suscipiat. Reliquum vero hoc quidem querentes ipsos oportet, hoc vero perscrutantes ab inquirentibus; si quid videatur preter nunc predicta ab eis tractantibus, amare quidem utrosque, persuaderi vero a certioribus. Eudoxus quidem igitur solis et lune utriusque lationem in tribus posuit esse speris, quarum primam aplanorum astrorum esse, secundam autem secundum eum qui zodiaci per medium, tertiam autem secundum obliquatum

in latitudine alium. In maiori autem latitudine obliquari secundum quem luna fertur quam secundum quem sol. Erraticorum uero astrorum in quatuor unicuique speris quarum primam quidem et secundam illis easdem esse et enim eam que est aplanorum que omnes est ferens et eam que sub ea ordinata et secundum eum qui per medium zodiaci lationem habentem communem omnium esse. Tertie uero omnium polos in eo qui per medium esse alium. Quarte autem lationem secundum obliquarum ad medium huius esse. Tertie uero spere polos aliorum quidem proprios, ueneris uero et mercurii eosdem. Calippus autem positionem quidem sperarum eandem posuit cum eudoxo, hoc est distantiarum ordinem, pluralitatem uero ei quidem que iouis et ei que saturni eandem cum illo dedit. Soli uero et lune duas existimabat adhuc apponendas esse speras apparentia si quis est redditurus, reliquis uero planetis singulis unam. Necesse autem si simul posite omnes apparentia sunt redditure secundum unumquodque erranticum alteras speras una minores esse reuoluentes et ad idem restituentes positionem prime spere semper inferius ordinati astri. Sic enim solum contingit planetarum lationem omnia facere. Quoniam igitur in quibus quidem ipsa feruntur speris, hee quidem octo, hee autem quinque et uiginti sunt. Harum autem solas non oportet reuolui in quibus infime ordinatum fertur, que quidem reuoluunt eas que sunt primorum quatuor sexdecim, omnium itaque numerus ferentium et reuoluentium eas quinquaginta quinque. Si autem lune et soli non addiderit quis quos diximus motus omnes spere erunt septem et quadraginta. Pluralitas quidem sperarum tanta sit. Quare et substantias et principia immobilia et insensibilia tot rationabile existimare. Necessarium enim dimittatur fortioribus dicere. Si autem nullam possibile esse lationem non ordinatam ad astri lationem. Amplius autem omnem naturam et omnem substantiam impassibilem et secundum se optimum sortitam esse finem oportet existimare. Nulla enim erit preter has altera natura, sed hunc numerum necesse est esse necesse. Si enim essent alie mouebunt utique ut finis existentes lationis. Sed alias quidem esse lationes impossibile est preter dictas. Hoc autem existimare ex latis possibile. Palam si omne ferens lati gratia natum est et latio omnis lati est alicuius, nulla latio sui gratia erit neque alicuius gratia lationis, sed astrorum gratia. Palam si fiat latio lationis gratia et illa alterius gratia oportebit esse. Quare quoniam non est possibile in infinitum, finis erit omnis lationis latorum aliquod diuinorum corporum secundum celum. Quod autem unum celum manifestum. Si enim plures essent celi ut homines, foret principium circa unumquodque specie unum, numero uero multa. Sed quecumque sunt numero multa, materiam habent. Una enim et eadem ratio multorum et hominis, sortes uero unus. Quod autem quid erat esse non habet materiam primum. Endelechia enim. Unum igitur et ratione et numero primum mouens immobile ens. Et motum igitur semper et continue unum solum. Unum igitur solum celum. Tradita sunt autem a senioribus et antiquis in fabule figura derelicta posterioribus quod dii sunt hii et continet diuinum totam naturam. Reliqua uero fabulose iam adducta sunt ad persuasionem multorum et ad opportunitatem in legibus et conferentis. Conformes enim hominibus hos et aliorum animalium quibusdam tamen similes dicunt et hiis alia consequentia et dictis similia. A quibus si separans id accipiat solum quod primas deos existimabant substantias esse, diuine utique dictum esse putabit et secundum uerisimilitudinem et semper inuenta ad possibile unaquaque et arte et philosophia et iterum corruptis et

a qb3

has opiniones morum quod reliquas vel
nec salvatas esse. Prima quidem enim
ergo opinio et que a primis iterum nobis
manifesta solum. Que vero autem est
intellectum hunc quasdam difficulta-
tes. Nam sive non intelligat quid utique
erit insigne venerabile. sed habet quemadmodum
utique si dormiens. sive intelligat hoc
vero alterum principale. Non enim est hoc quod est sua substantia
intellectio sed potentia. Non utique erit optima
substantia. per intelligere enim honorabile ei inest.
Amplius autem sive intellectus sit sua substantia
sive intelligentia quid intelligit. aut enim se ipsum
aut alterum aliquod. et si alterum aliquod aut idem
semper aut aliud. Ergo utrum differt aliquid aut nichil
intelligere bonum aut contingens aut
inconveniens meditari de quibusdam.
Palam ergo quod divinissimum et hono-
rabilissimum intelligit. et non transmu-
tatur. in indignius enim transmutatio. et mo-
tus quidam iam tale. Primum quidem
quidem ergo si non est intelligentia sed potentia rationabile est
laboriosum esse ei continuationem intelligentie.
Deinde palam quod aliquid aliud erit dig-
nius quam intellectus. scilicet intellectum. et enim
intelligere et intelligentia inerit indignissimum
intelligenti. Quare si fugiendum hoc. et enim non videre
quedam dignius quam videre. ti si sit
optimum intelligentia. se ipsum ergo intelligit si
quidem est potentissimum et est intelligentia in-
telligentie intelligentia. Videtur autem semper aliis scientia
et sensus et opinio et meditatio. ipsi
autem in accessorio. Amplius si aliud est intelligere
et intelligi secundum quid ei quidem ipsum bene
inest. Non enim idem esse et intelligentie et intellecto.
Aut in quibusdam scientia res. in factivis quidem
sine materia substantia enim et quid quod erat esse. In
theoricis vero ratio res et intelligentia. Non
alio ergo existente eo quod intelligitur et intellectu
quecumque non habent materiam idem erunt et in-
telligentia eius quod intelligitur una. Adhuc autem
restat dubium si compositum est quod intelligitur.

transmutabitur enim in partibus totius. Aut indivisibile
est quod non habet materiam. ut humanus intellectus aut
quod quidem compositorum habet in aliquo tempore.
Non enim habet ipsum bene in hoc sed in toto quodam
quod optimum existens aliquod aliud. sic autem habet
ipsa sui ipsius intelligentia toto evo.

aut in hoc

Perscrutandum autem est qualiter habet
totius natura bonum et optimum utrum
separatum quid et ipsum secundum se aut or-
dinem. aut utroque modo sicut exercitus. Et
enim in ordine ipsum bene et dux exercitus
et magis iste. Non enim iste propter ordi-
nem sed ille propter hunc est. Omnia vero coordinata
sunt aliqualiter sed non similiter. et natatilia
et volatilia et plante. et non sic habent se
ut non sit alteri ad alterum nichil sed est aliquid. Ad
unum quidem enim omnia coordinata sunt. Quemadmodum
sed quemadmodum in domo liberis non licet quod
contingit facere sed omnia aut plurima ordina-
ta sunt. servis vero et bestiis parum quod est
quod ad commune. multum vero quod contingit. tale namque
cuiusque principium ipsorum natura est. Dico autem
puta ad discerni quidem necesse omnibus venire
et alia sic sunt quibus communicant omnia
ad totum. Quecumque vero impossibilia accidunt
aut absurda aliter dicentibus et qualia
gratiosius dicentes et in quibus minime du-
bitationes oportet non latere. Omnes enim ex contrariis
faciunt omnia. neque autem quod omnia neque quod ex con-
trariis recte. neque in quibus contraria existunt
quomodo ex contrariis erunt non dicunt. Impassibilia
namque sunt contraria ad invicem. Nobis autem
solvitur hoc rationabiliter eo quod tertium aliquid sit. Alii vero
alterum contrariorum materiam faciunt quemadmodum qui
inequale equali aut uni multa. Sol-
vitur autem et hoc eodem modo. Materia enim quod una
est nulli contraria. Amplius omnia preter participa-
tionem erunt unius. nam pravum ipsum
alterum elementorum. Alii autem nec principia bonum
aut malum. Contrarius in omnibus maxime quod
bonum principium. Alii vero hoc quidem recte
quod principium sed quo quod bonum principium

non omnino utrumque ut finis aut ut movens
aut ut species. Inconveniens autem et Empe-
docles amiciciam enim facit bonum. Hoc autem
principium et ut movens, congregat enim,
et ut materia, pars enim mixture. Si itaque et
eidem accidit ut materiam et principium esse et
ut movens, sed esse non idem. Quo utique amicicia.
Inconveniens autem et incorruptibilem esse
litem. Hoc ipsum autem est mali. Anaxa-
goras autem ut movens quod bonum
principium: intellectus enim movet. [illegible]
alterum excepto ut nos dicimus, nam me-
dicativa est quodammodo sanitas. In-
conveniens autem est contrarium non facere bono
et intellectui. Omnes autem contraria dicentes non
utuntur contrariis, si non figuret aliquis. Et quare hec
quidem corruptibilia hec vero incorruptibilia nullus
dicit. Omnia namque entia faciunt ex
eisdem principiis. Amplius alii quidem ex
non ente faciunt entia; alii autem
ut non hoc cogantur unum omnia faciunt.
Amplius propter quid semper erit generatio et que est
causa generationis nullus dicit. Et duo principia
facientibus aliud necesse principium
principalius esse. Et hiis qui species, quia
aliud principium principalius: propter quid enim
participavit aut participat? Et aliis
quidem necesse sapientie et honorabilissime
scientie aliquid esse contrarium, nobis autem non. Non
enim est contrarium primo nulli; nam omnia contraria habent
materiam et hec potentia sunt. Contraria autem ig-
norancia ad contrarium, primo autem non contrarium nichil.
Amplius sensibilia alia non erit principium
et ordo et generatio et celestia, sed semper principii
principium, ut theologis et physicis omnibus.
Si autem erunt species aut numeri, nullius
cause; si autem non, quidem motus. Adhuc
quomodo erit ex non magnitudinibus ma-
gnitudo et continuum? Numerus enim non faciet
continuum, nec ut movens nec ut species.
At vero nullum est contrariorum et factivum et
motivum; contingit enim utique non esse. At vero

h gratia alicuius movet

si non erunt preter

nullum enim contrariorum et factivum et motivum
contingit enim utique non esse. At vero posterius
quidem ipsum facere potentia; non ergo sempiter-
na sunt entia. Sed sunt. Interimendum
ergo est horum aliquid et dictum est ut. Adhuc
quomodo numerus unum est aut anima et corpus
et species totaliter et res, nichil dicit nullus,
nec contingit dicere, si non ut nos dicamus
quia movens facit. Dicentes autem numerum primum
mathematicum et sic semper aliam habitam
substantiam et principia cuiuslibet alia, inconnexam
universi substantiam faciunt; nichil enim
alia alii confert ens aut non ens;
et principia multa. Entia vero non vo-
lunt disponi male; nec bonum pluralitas
principatuum. Unus ergo princeps.

De sensi-
bilium quidem ergo substantia dictum
est que est in methodo physico-
rum de materia, posterius vero
de ea que est secundum actum.
Quoniam ergo nostra perscrutatio est utrum est
aliqua preter sensibiles substantias immobiles
et sempiterna aut non est, et si est que
est, principium primum que ab illis dicta sunt
speculandum, ut si quid non bene dicunt non
eisdem rei simus, et si quid commune dogma
nobis et illis, hoc seorsum ne adversum
nos graves simus; amabile namque,
si quis hec quidem melius dicit, illa vero
non deterius. Due vero sunt opiniones de
hiis. Substantias enim mathematicas dicunt substantias esse
quidam, ut numeros et lineas et hiis
cognata, et iterum ydeas. Sed quoniam hii
quidem duo hec genera faciunt, ydeas et
mathematicos numeros, et alii unam naturam
utrorumque, alii quidem mathematicas solum
substantias esse dicunt, perscrutandum est primum
quidem de mathematicis, nullam aliam
addentes eis naturam, ut utrum enim
aut non; sed quidem de mathematicis solum
si sint aut non sint, et si sunt quomodo

sunt. Verum quod quidem hoc separatim de ydeis
ipsis simpliciter et quantum legem [?] divul
gatum enim multa ab exterioribus
rationibus. Amplius autem ad illam opinionem
perscrutationem obviare plurimam
rationem quam perscrutamur si [?] et princi
pium entium numeri et ydee sunt. Solam [?] praeter
ydeas hic restat tertia perscrutatio
utrum si sunt mathematica aut in sensi
bilibus esse ipsa quemadmodum dicunt quidam
aut separata a sensibilibus; dicunt autem
et ita quidam. Ac si neutraliter, quia
non sunt aut alio modo sunt. Quare
dubium non erit non de esse sed de modo. Quod
quidem igitur in sensibilibus impossibile esse et simul
ficticia ratio dictum est quod et in dubitationibus
quia duo solida simul esse impossibile. Amplius
et quia eiusdem rationis alias potentias et naturas
in sensibilibus esse et nullam separatam.
Hec quidem igitur dicta sunt prius, sed ad hoc pa
lam quia impossibile dividi quodcumque corpus:
secundum superficiem enim dividetur, et hec secundum lineam
et secundum punctum. Quare si punctum dividere
impossibile et lineam, quare sic hec et alia.
Quid igitur differt aut has esse tales naturas
aut ipsas quidem non esse, aut in ipsis
tales naturas? Idem enim accidet: divisis
enim sensibilibus dividentur, aut nec sensibilia.
At vero nec separatas esse naturas tales possibile.
Si enim erunt solida praeter sensibilia et
separata ab hiis altera et priora sensi
bilibus, palam quia et praeter superficies al
teras necesse est superficies separatas et
puncta et lineas; eiusdem enim rationis. Si autem
hec, palam praeter solidi mathematici super
ficies et lineas et alie separate. Prio
ra enim compositis sunt incomposita. Et
si quidem sensibilibus priora corpora non sensibilia
et eadem ratione et planorum que in immo
bilibus solidis eadem per se altera hec pla
na et lineae ab hiis que simul solidis soli
dis separatis. Hec quidem enim cum mathematicis
solidis, hec autem priora mathematicis so
lidis. Iterum igitur horum planorum erunt
lineae quibus prius oportebit alteras li
neas et puncta esse propter eandem rationem;
et horum que in prioribus lineis altera priora
puncta quibus non adhuc priora al
tera. Inconveniens utique fit coacervatio;
accidit enim solida quidem unica praeter
sensibilia, plana autem triplicia praeter
sensibilia et que in mathematicis solidis
et praeter ea que in hiis; lineae autem qua
druplices, puncta autem quintupla. Quare
circa qualia horum scientie erunt mathematice?
Non enim utique circa ea que in solido im
mobili plana et lineas et puncta;
semper enim circa priora scientia. Eadem autem ratio et
de numeris. Amplius que quidem et in
dubitationibus pertractata sunt quomodo contingit
solvere? Circa que enim astrologia est, similiter
autem praeter sensibilia et circa que geometria.
Esse autem celum et partes ipsius quomodo
possibile aut aliud quodcumque habens motum? Similiter autem
et perspectiva et armonica; erit enim
vox et visus praeter sensibilia et singu
laria. Quare palam quia et alii
sensus et alia sensibilia. Quid enim
magis hec quam alia? Si autem hec, et alia
erunt, si quidem et sensus. Amplius scri
buntur quedam universaliter a mathematicis praeter
has substantias. Quare igitur et ista quedam substantia alia
intermedia separata ab ydeis et hiis que
intermedia, que nec numerus est nec puncta nec
magnitudo nec tempus. Si autem hoc impossibile,
palam quia et alia impossibile esse separata
a sensibilibus. Omnino autem contrarium accidit vero
et consueto existimari si quis ponat
sic esse mathematica ut separatas quas
dam naturas. Necesse enim propter sic quidem esse
ipsas priores esse sensibilibus magnitu
dinibus, secundum veritatem posteriores. In
perfecta enim magnitudo generatione quidem
prior est, substantia autem posterior, ut inanimatum

animato. Amplius quo et quali erunt
unum mathematice magnitudines
Cur quidem enim hec nam aut parte anime aut
alio aliquo rationabili. Si autem non
multe et dissolventur. Illa autem divisi
bilibus et quantitatis existentibus que causa
essendi unum et continendi. Amplius
generationes manifestant. Prius quidem enim
ad longitudinem fit deinde ad la
titudinem, ultimo autem ad profundum
et finem habet. Si igitur quod generatione po
sterius substantia prius, corpus prius utique erit
superficie et longitudine, et sic perfectum
et totum magis quia animatum fit.
Linea autem animata aut planum quomodo
utique erunt? Super sensus enim nostros u
tique erit axioma. Amplius corpus
quidem substantia quedam, iam enim habet aliqualiter
quod perfectum, linee autem quomodo substantie? Neque enim ut
species et forma quedam, ut si forte
anima tale, neque ut materia ut corpus; nichil enim
ex lineis neque ex superficiebus neque ex pun
ctis videtur potens constare. Si autem erant
substantia quedam materialis, hec utique videretur posse
pati. Ratione quidem igitur sint priora, sed non
omnia quecumque ratione priora et substantia
priora. Substantia quidem enim priora quecumque se
parata in essendo excedunt, ratione
autem quorumcumque rationes ex rationibus. Hec autem
non simul existunt. Si enim non sunt
passiones preter substantias, puta motis
aut album, albo homine album
prius secundum rationem sed non secundum substantiam. Non
enim contingit esse separatum, sed semper simul
cum synolo est. Synolon autem dico
hominem album. Quare manifestum quod neque quod ex
ablatione prius neque quod ex appositione po
sterius; ex appositione enim albi albus homo
dicitur. Quod quidem igitur neque substantie magis corporum
sunt neque priora in essendo sensibilibus, sed ratione
solum, neque separata alicubi esse possibi
le, dictum est sufficienter. Quoniam autem

neque in sensibilibus contingebat ipsa esse,
manifestum quod aut totaliter non sunt aut
modo quodam sunt, et propter hoc non simpliciter sunt;
multipliciter enim esse dicimus. Sicut enim et universalia in
mathematicis non de separatis sunt circa
magnitudines et numeros, sed de hiis
quidem, non in quantum autem talia qualia
habere magnitudinem aut esse divisibilia,
palam quod contingit et de sensibilibus
magnitudinibus esse et rationes et demonstratio
nes, non in quantum autem sensibiles sed in quantum tales
sunt. Sicut enim et in quantum mota solum multe rationes
sunt sine eo quod quid est unumquodque talium
et accidentium ipsis, et non necesse propter hoc aut
separatum quid esse motum sensibilium
aut in hiis aliquam aliam naturam esse sepa
ratam, et sic de motis erunt rationes
et scientie, non in quantum mota autem sed in quantum
corpora solum, et in quantum planas solum, et
in quantum longitudines, et in quantum divisibilia
et in quantum indivisibilia habentia positionem, et in quantum
indivisibilia solum. Quare quoniam simpliciter
dicere verum non solum separabilia esse sed et in
separabilia, puta mota esse, et mathematica
quod sunt simpliciter verum dicere, et talia qua
lia dicunt. Et sic et alias scientias simpliciter
verum dicere huius esse, non accidentis, puta
quod albi, sed salubre album, in quantum autem
album et salubre illius in quantum est
unumquodque, est si salubre salubris. Si autem
in quantum homo, sic et geometriam non. Si
autem accidit sensibilia esse quorum est, non est
autem in quantum sensibilia, non sensibilium erunt
mathematice scientie, non tamen neque preter hec aliorum
separatorum. Multa autem accidunt per
se rebus in quantum unumquodque existit talium,
et in quantum femininum animal et in quantum masculi
num, separatum alium. Quare et
in quantum longitudines solum et in quantum
plana, et quanto utique de prioribus ratione
et simplicioribus, tanto magis
habet certum; hoc autem simplex est. Quare si

magnitudine magis quam cum ma-
gnitudine et maxime sine motu si
autem motum maxime primum simpli-
cissimus enim et hic qui regularis ei-
dem autem ratio et de armonica et
speculativa neutra enim inquantum visus
aut inquantum vox speculatur sed inquantum linee
et numeri proprie tamen hee passiones il-
lorum et mechanica autem similiter quare
si quis ponens separata accidencium
speculatur aliquod de hiis inquantum talia
nullo propter hoc mendacium mencietur
sicut neque cum in terra scribat et pedalem
dicit non pedalem. Non enim
in propositionibus mendacium. Optime autem utique
sic considerabitur unumquodque si quis quod non
separatum ponat separans, quod quidem
arismeticus facit et geometer. Unum
quidem enim indivisibile homo inquantum homo
hic autem posuit unum indivisibile. De-
inde consideravit si quid homini accidit
inquantum indivisibile. Geometer autem neque inquantum
homo neque inquantum indivisibile in erant ipsi
palam quod et sine hiis contingit
ipsis existere possibile, quare propter hoc recte
geometre dicunt et de entibus dis-
putant et entia sunt. Duplex
enim ens hoc quidem actu hoc vero materialiter.

Quoniam autem bonum et malum alterum
hoc quidem enim semper in operatione, bonum autem
et in immobilibus, dicentes nichil dicere ma-
thematicas scientias de bono aut optimo
mentiuntur. Dicunt enim et demonstrant ma-
xime. Non enim si non nominant opera autem
et rationes ostendunt non dicunt de ipsis.
Boni autem maxime et nominaliter species et
ordo et commensuratio et determinatum, que ma-
xime ostendunt mathematice scientie. Et
quoniam multorum causa videntur hec. Dico autem
puta ordo et determinatum, palam quod
dicent utique et talem causam eam
que ut bonum causam [illegible] alias ma-
gis et [illegible] de ipsis dicemus.
Et mathematicis quidem quod sunt entia et quomodo entia
et qualiter entia et quomodo non priora
tantum dicta sint.

De ydeis autem primum ipsam que secundum ydeam
opinionem considerandum nichil copulantes
ad numerorum naturam sed ut existimabant
a principio qui primum ydeas dixerunt esse.
Accidit autem que de speciebus opinio hiis
qui dixerunt propter persuasiones esse de
veritate eracliti rationibus tanquam omnibus
sensibilibus semper fluentibus, ut si quid scientia
alicuius erit et prudencia, alteras
oportet aliquas naturas esse preter sensibiles
manentes. Non enim esse fluencium
scientiam. Socrate autem circa morales
virtutes negociante et de hiis diffinire
universaliter querente primo physicorum quidem enim
ad modicum democritus tetigit so-
lum et diffinivit aliqualiter calidum et
frigidum. Pictagorici autem prius
de quibusdam paucis quorum rationes
in numeros reducebant, puta quid est tempus
aut iustum aut nuptie. Ille autem
rationabiliter querebat quod quid est. Sillogizare enim que-
rebat principium autem sillogismorum quod quid est.
Dyalectica autem valida nondum tunc
erat ut posset et sine eo quod quid est
contraria speculari et contrariorum si eadem scientia.
Duo enim sunt que quis utique attri-
buet Socrati iuste inductivas rationes
et diffinire universaliter. Hec enim sunt ambo circa
principium scientie. Sed Socrates quidem universalia
non separabilia faciebat neque diffinitiones. Hii
autem separaverunt et talia encium ydeas
appellaverunt. Quare accidit ipsis fere eadem
ratione omnium esse ydeas universaliter dictorum et sibi
accidit quemadmodum utique si quis numerare volens
minoribus quidem existentibus putet non
posse, plura autem faciens numeret. Plura
enim sunt singularibus sensibilibus ut est dicere
species de quibus querentes causas ex

huius illuc procedentibus sunt utrumque et .n.
equivocum est et generis ideas aliorum quam
unum est in multis et in hiis et in perpetuis
Ad hoc secundum quos modos ostendimus quia sunt species
secundum nullum horum manifestum. Ex quibusdam
quidem .n. non necesse fieri sillogismum. ex quibus-
dam et non quorum putant horum
species fiunt secundum rationes .n. eas que ex scientiis
erunt species omnium quorumcumque scientie sunt
et secundum unum in multis et negationum
secundum autem intelligere aliquid corrupto corrup-
tibilium. fantasma .n. aliquod eius
quod quidem est. Ad hoc autem certissime ratio-
num. hee quidem eorum que ad aliquid
faciunt ydeas quorum non aiunt esse secundum
se genus dicunt. Totaliter autem interimunt
que de speciebus rationes que magis
volunt esse dicentes species ydeas ac-
cidit .n. non esse primo dualitatem secun-
dum numerum. et hoc quod ad aliquid et quod eius quod per
se et omnia quecumque quidam sequentes
eas que de speciebus opiniones obiec-
erunt principiis. Ad hoc secundum quidem suspi-
tionem secundum quam aiunt esse ydeas erunt
species aliorum quam multorum intellectus enim
unus non solum circa substantias sed non substantias
sunt et scientie non solum substantie erunt. accidunt
autem et alia multa talia. secundum autem
necessitatem et opiniones que de ipsis si
autem participabiles species substantiarum necessarium
ydeas esse solum. non .n. secundum accidens parti-
cipantur sed oportet sic unaqueque participare
inquantum non de subiecto dicitur. Dico autem puta
si quid ipso duplo participat hoc et per-
petuo participat sed secundum accidens accidit
.n. duplo perpetuum esse quare erunt
substantia species. hee autem hic et illic signant
et in autem quid erit dicere esse aliquid preter hec unum
in multis et si quidem eadem species ydea-
rum et participantium erit aliquid commune
Quid .n. magis et in corruptibilibus
dualitatibus et dualitatibus que multas

perpetuas et dualitas una et eadem et in-
quam in ipsa et quadam. si autem non eadem
species equivoca utique erunt et simile sicut
utique si quis vocet hominem Calliam
et lignum nullam communitatem inspiciens
ipsorum. Si autem in aliis aliud communes ratio-
nes congruere ponamus speciebus puta
ad circulum figuram planam et reliquas
partes rationis. quid autem cuius est apponatur
considerare oportet ne vacuum sit hoc omnino. cui
.n. apponetur medio aut plano aut
omnibus. omnia .n. que in substantia ydee pu-
ta animal et bipes. adhuc palam quia necesse
ipsum aliquid quoddam planum unum quoddam
aut omnibus existit speciebus ut genus.
Omnium autem maxime dubitabit
utique quis quid conferunt species aut
perpetuis sensibilium aut hiis que fiunt
et corrumpuntur. neque enim motus neque permu-
tationis nullius sunt cause ipsis. At
vero neque ad scientiam nichil auxiliantur
eam que aliorum neque .n. substantia ille horum
in hiis .n. utique essent neque ad esse non
insunt existentes participantibus sic quidem .n.
forte causa videbuntur utique esse album mixtum
ut quod album sed iste quidem sermo val-
de mobilis quem Anaxagoras quidem prior. Eu-
doxus autem posterius dicebat dubitans
et alii quidam. facile .n. multa colli-
gere et impossibilia ad talem opinionem. At
vero neque ex speciebus sunt alia secundum nullum
modorum consuetorum dici. dicere autem exemplaria esse
et participare ipsis alia vaniloquium
et metaphoras poeticas dicere. quid
.n. est operans ad ydeas respiciens
contingitque esse et fieri quodcumque et non assimila-
tum quare et ente Socrate et non
ente fiet utique qualis Socrates simi-
liter autem palam quia et utique erit Socra-
tes perpetuus. erunt quoque plura exemplaria eius-
dem quare et species. puta hominis animal et bipes
simul autem et autos anthropos. Ad hec

videbitur utique ipsorum deorsum esse etiam
et aut etiam quantum quo utique ydee
esse rerum existentes seorsum erunt.
In Phedone autem sic dicitur tamquam
essendi et fiendi causa species sint
quamvis speciebus existentibus tamen non fit si non
sit movens et multa fiunt
alia puta domus et anulus quo-
rum non aiunt esse species. Quare palam
quia et illa quorum aiunt ydeas esse et
esse et fieri propter tales causas quales
et dicta nunc sed non propter species. Sed de ydeis
quidem et hoc modo et per magis logicas rationes
est multa colligere similia consideratis.

Quoniam autem determinatum est de
hiis bene habet iterum speculari que
numeros accidunt dicentibus ipsos esse
substantias separatas et entium causas
necesse autem si quidem est numerus natura quedam et
non alia aliqua est ipsius substantia sed hoc ipsum
sicut aiunt quidam aut esse primum quid
hoc ipsius habitum aut alterum ens
specie unumquodque et hoc aut in unitatibus
confestim existit et est incomparabilis quelibet
unitas cuilibet unitati aut
confestim consequenter omnes et comparabiles
quelibet cuilibet qualem dicunt esse ma-
thematicum numerum. In mathematico enim
nichil differt ulla unitas altera
ab altera. Aut has quidem comparabiles
has autem non puta si post unum est prima du-
alitas deinde trinitas et sic utique alius
numerus sunt autem comparabiles que in uno
quoque numero unitates puta que in
dualitate prima ipsis et que in trinita-
te prima ipsas et sic in aliis. Non
comparabiles in dualitate ipsa ad eas que
in trinitate ipsa comparabiles. Similiter autem et
in aliis qui autem numeris propter quod et ma-
thematicus quidem numeratur post unum duo
ad antecedens uno aliud unum et tria
ad duobus hiis aliud unum et reliquus
eodem modo iste autem post unum duo
altera sine uno primo et trinitas sine dua-
litate similiter autem et alius numerus. Ad-
huc quidem esse numerorum qualis qui primus
dictus est hunc autem qualem ma-
thematici dicunt tertium autem tertium ultimo. Ad-
huc hos autem separabiles numeros a rebus
aut non separabiles sed in sensibilibus
non sic autem ut primo considerabimus
sed ut ex numeris inexistentibus entia sensi-
bilia aut hunc quidem ipsorum esse hunc
autem non aut omnes esse modi quidem
igitur secundum quos contingit ipsos esse hii
sunt ex necessitate soli fere autem et dicen-
tes unum principium esse et substantiam et
elementum omnium et ex hoc et aliquo alio esse
numerum unusquisque horum aliquo modorum
dixit preter quia omnes unitates incomparabiles
et hoc accidit rationabiliter non enim contingit ad-
huc alium modum esse preter dictos.
Hii quidem igitur ambos aiunt esse numeros
habentes quidem prius et posterius ydeas
mathematicum autem preter ydeas et sensibilia
et separabiles utrosque a sensibilibus
hii autem mathematicum solum numerum esse
primum entium separatum a sensibilibus. Et
Pytagorici autem unum mathematicum
verumptamen non separatum sed ex sensibiles
substantias constare aiunt totum enim celum
constituunt ex numeris sed non monadicis
sed unitates existimant habere ma-
gnitudinem qualiter autem primum
unum constitit habens magnitudinem
dubitare videntur. Alius autem quis primum numerum
eorum qui specierum unum esse. Quidam
autem mathematicum eundem hunc esse. Similiter autem
et circa longitudines et circa plana
et solida. Hii quidem enim alia que
mathematica et que post ydeas aiunt
autem dicentium hii quidem que mathematica
et mathematice dicunt quicumque faciunt yde-
as numeros utique esse autem ydeas hii autem

mathica nō mathice aūt. nq. n. icdi
nq magnitudine oīe i magnitu
dines. nq qualsq unitates dualita
tem eē. Monadicos aūt nūos eē
oms ponūt exceptis pittagoricis
quicq unū elm̄ τ pⁿcipiū aūt eē
entiū. Jlla aūt hītem magnitu
dinem qⁿadmodm̄ dcm̄ ē prius quot
modis gᵒ ɋtingit dici de ipsis τ ɋ
oms sunt dcī modi iⁱⁱⁱ ex hīs sūt
aūt omīa quid ipolᶦᵃ. magis aūt
forte alia aliis.

Primo quid gᵒ ɋsiᵈ si ɋfibiles
unitates aut iɋfibiles et si
iɋfibiles qualr̄ sic diximᵉ. Est
quid. n. ɋtiz eē cuicq unitati in
ɋfibilem ē aūt eas que in ipsa
dualitate τ ad eas que in ipsa
trinitate et sic utiq in ɋfibiles
eē eas qui in uno quoq pⁿmo nūo
adinuicem. Si quid gᵒ oms ɋfibi
les et indifferentes unitates ma
thicus fit nūs τ unᵉ solus τ ydeas
nō ɋtingit eē nūos qualis enī
nūs erit auto antropos aut al' qd
aⁱ ɋq sperq ydea quid. n. una cuiq
puta auto antropu una τ p se al'
una sīles aūt τ indifferentes ifiia.
Quare nichil magis h̄ trinitas per se
hō aut que ɋ si aūt nō sūt nūi y
dee nq totalr̄ ipolᵉ ē ipsas eē ex qb'
enī erūt pⁿiᵃ ydee. Nūs. n. ex uno
et dualitate indetiata et pⁿncīᵃ
τ elā dⁱcūr nūi eē ordiatū est que
nq pores ɋtingit nūus ipas nq po
steriores. Si aūt inɋfibiles unitates
et sic inɋfibiles unitates ut ɋq
cuicq nq mathicā ɋtingit eē hūt
nūnq. Mathicus quid. n. ex in
differentib; et oñsa adilus ipm ū
nitati ɋgruunt nq eū qui sperq
sion enī erit dualitas ex uno τ

indetiata dualitate deīn qui dei
ceps nūi ut dr̄. dualitas. trinitas.
quaternitas simil'. n. que i pⁿma
dualitate unitates gnānt' sīl
ut pⁿmus dicens ex i equalib;
fcīs. n. fiebat sīl al'. Deīn si erit
altā unitas altā pⁿorum et dua
litate ea que ex hīs erit prior
enī. n. fuīt ad h̄ quid ɋ pⁿus. h̄
aūt posterius et ɋ ex hīs erit h̄
quid ipm̄ unū. Deīn aliorū ē ad
pⁿmū unū h̄ aūt post id. et iēm
tertium sīm quid post tertiū aū post
pⁿmū unū. Quare pores utiq erūt
unitates qⁿm nūi deīn alior ex
quib; copulantur puta in duali
tate tertia unitas erit aut tā eē
et i trinitate qrta τ qnta aut nu
mos hos nūs quid gᵒ ipor h̄ nū
dixit unitates inɋfibiles. Est
autem sīm illorū quid pⁿi iōlᵉ
et sic sīm ūitatem tū ipolᵉ. unī
tates. n. pores τ posteriores eē iōlᵉ
si quid est pⁿª aliqua ē unitas τ
unū pⁿmū sīl' dualitates si quid
et dualitas pⁿma post pⁿmū enī
iōnabile τ necām sīm ad eē τ nō
sīm tertiū et sic utiq alia ɋnūt sīl'
aūt ambo dicere unitatem ā post
unū pⁿmatū eē τ sām τ dualita
tem primā est ipolᵉ. hīi autem
fecuīt unitatem quid et unū
pⁿmū sīm aūt τ tertiū nō ad huic
et dualitatem pⁿmam sām a'
τ tertiam nō ad huic maim aūt
et ɋ nō ɋtingit si iɋfibiles ɋ
unitates dualitatem eē pⁿmā
et trinitatem et sic alios nūos
sūt. n. sicut indifferentes sī differen
tes unitates ima ɋq ab uniaqq
necēe nūari. nūm sīm appōni p
uta dualitate ad unū alio uno

apposito (et) unitatem alio uno cum duo
bus apposito (et) quaternitatem eodem
modo. huius aut erunt ... impossibile
generationem esse numerorum ut generant ex
dualitate (et) uno ps. n. fit dua
litas unitatis (et) h' quaternitas. Eo
dem aut non accidit et in h'itis h' ex
dualitate prima et indeterminata du
alitate fiebat quaternitas dua
litas tres due preter ipsam duali
tatem. si aut non ps erit ipsa du
alitas. altera autem aderat una
dualitas et dualitas erit ex uno
ipso et alio uno si aut h' non possibile
esse alteram etiam dualitatem inde
terminatam unitatem. n. unam ge
nerat s; non dualitatem determinatam
Adhuc preter ipsam dualitatem
et ipsam unitatem quo erunt
alie unitates et dualitates et
quo ex prioribus unitatibus et posterio
ribus componuntur omnia. n. h' sunt
fictitia (et) impossibile esse primam dualita
tem sive ipsam unitatem. Necesse
aut quando quid erit unum et indetermina
ta dualitas elementa si aut impossibi
lia accidunt et primum esse h' impossibile. si quidem
g' differentes unitates qualescumque
quibuscumque h' et talia altera accidunt ex
necessitate si aut que quidem in alio
differentes. que aut in eodem numero
differentes invicem sole (et) sic in illo
minores accidunt difficultates
ut puta. n. in denario ipso insunt x.
unitates componitur aut ex hiis
(et) ex duobus quinariis. Quoniam
aut non quicumque numerus ipse denarius
sic neque unitatibus necesse differre uni
tates in denario h' si. n. non differunt
neque quinarii differunt ex quibus est
denarius. Quoniam aut differunt et
unitates different. si a' differunt
utrum inerunt quinarii alii h' solum
hii duo aut erunt. Si itaque non in
erunt inconveniens. Si inerunt qualis
erit denarius in denario preter
ipsum. Ad huc et necesse non ex qui
buscumque dualitatibus quaternitatem
componi. (et) n. indeterminata dualitas.
aut aiunt accipiens determinatam du
alitatem duas dualitates fecit
susceptivum. n. erat duo factiva. Adhuc
esse preter duas unitates dualitatem
utrumque quomodo et unitatem preter tres
unitates quomodo contingit aut enim
participabit alterum altero quemadmodum albus
homo preter album et hominem participat
etiam h' aut quando fuerit alterius differentia
quedam sic homo preter animal et bipes
Adhuc h' h' quidem tactu sunt unum
h' aut mixtione h' aut positione quorum
nullum contingit inesse unitatibus ex quibus
dualitas et unitas s; quemadmodum duo
homines non unum quid preter duos sic neque
et dualitates et non quia indivisibiles
different preter h' (et). n. puncta indivisibilia
S; tamen preter duo nichil alterum dualita
tas ipsorum. At vero neque h' latere oportet
accidit priores (et) posteriores esse duali
tates similiter aut et alios numeros que
quidem. n. in quantitate dualitates sunt
invicem simul s; hee hiis que in octo
nario priores sunt (et) generant quemadmodum
dualitas has h' ipsas quaternitates
que in octonario ipso. Quare si (et) prima
dualitas idee. et hee idee quedam
erunt. Eadem aut ratio in unitatibus
Quoniam. n. in dualitate prima uni
tates generant ipsas quatuor que
in quaternitate. Quare omnes unitates
idee fient (et) componetur idea ex i
deis. Quare palam quod et illa quorum
idee hee eis tunc esse composita erunt
velut si aliquis dicat quis compositum.

Si horũ ex alibꝫ ẏdee sũt. totalr̃ aũt
facere unitates dĩfentes qualis ma-
nifestũ et ficticiũ dico aũt ficticiũ
q̃ ad suppõm coactum. Sꝫ n. ẏ q̃m
nꝫ sm quale videmus differentẽ
unitatem ab unitate. ꝗ̃ sectꝫ aũt
equalẽ aut iequalem eẽ nũm õem
quod sꝫ maxie monadicũ. Cõrte
sꝫ nꝫ amplior nꝫ minor equalis. e
qualia autem sunt ꝛ totalr̃ idẽ in dif
ferencia eadẽ putam̃ in nũis. Si
aũt nõ nꝫ que ẏ denario duali
tates erunt equales existes q̃
enim eam habẽb dicẽ dicens indif
entes eẽ. Adhuc si omnis unitas
et unitas alia duo. Cõ. autem
ex dualitate ipsa unitas ꝛ que ex
ternitate ipsa dualitas erunt ex i
differentibꝫ. et utrũ prior ternitate
aut posterior magis. n. vĩ priorem
necẽm eẽ. hic ẏd. n. simul ternitati hac
simul dualitati ẏmitatũ et nos
quid existimam̃ oio unũ ꝛ unũ
et si sint equalia aut iequalia
duo eẽ ut bonũ et malũ ꝛ ipierꝫ
et equũ sic aũt dicẽtes nꝫ unita
tes si que nõ est amp nũs ꝗ̃ tri
tatis ipsm. s. qm̃ qua dualitatis
mirabile sii est amplior. palam
q̃ ꝛ equalis i est dualitati si nõ
contingit si primus ad ẽ nũs ꝛ ẏs
erunt ẏdee nũi ẏ ipsm quod enim
recte dicit qui differentes unitates
dignificant eẽ si quod ẏdee e
runt ut dcm ẽ prius una. n. spẽs
unitates aut sũ differentes dua
litates et ternitates erunt idẽ en
tes ppter q̃ et nũam sic unũ duo
cũ assũpta tñ existe necẽm ipsis
dicẽ nꝫ erit gñã ex indefiniata du
alitate. nꝫ ẏdeas contingit esse
Inerit. n. altera ẏdea in altera et

omnis spẽs unĩ ptes. ppter q̃ ad sup
põm quid recte dicit oio aũt
non recte. multa. n. interimitur
quũ et hꝫ ipsm hẽe q̃stam dicent
dubitm utrum quũ nũam̃ et
dicimus unũ duo tria. assimutẽs
nũam̃ aut sm ptes facimũ at
utroqꝫ tñ ppter q̃ ridiculm hanc iest
tam differẽm reducẽ dictam.

Omnium aũt primũ bñ hẽ determinare
que nũi dria et unitatis
si ẽ necẽ aut sm q̃ntm aut sm q̃le
differre horũ aũt neutrũ vĩr con
tingere exns hꝫ inq̃tm nũs sm
q̃ntum. Si aũt ꝛ unitates q̃ntitate
differrent et utrꝫ nũs aũo diff'
rent qm equalis plitate unita
tum. Adhuc utrũ que prime
maiores aut minores ꝛ posterius
crescunt aut econtrario. omnia. n. hꝫ ir
rõnabilia. at ũ nꝫ ẏ quale differre
contingit nullam. n. ipsis existere
passiõem possibile et. n. nũc aũt existẽ
quale posterius q̃ntitate. Adhuc hec neqꝫ
utrꝫ ab uno hꝫ hns fiet. nꝫ utiqꝫ
a dualitate hꝫ quid. n. nõ esse
hꝫ aũt q̃ntum quale eẽ uid enim
multa entia causa ipsius ẽ. Si
ẽ hẽt aliqualr̃ alr̃ dr̃ in principio
maxime hꝫ et determinandũ de unita
tis dria. Cõ maxime quid igit
si quid sunt nũi ẏdee nꝫ con̄ibi
les unitates omnis contingit esse.
Manifestum nꝫ unicem incon̄ibiles ne
utro modorũ at nõ ut alii quidã
dicit de nũis dicẽ bñ. Sunt aũt
quidem ẏdeas quid nõ putant
eẽ nꝫ simplr̃ nꝫ ut nũos aliquos
existẽtes mathica aut eẽ ꝛ nũos
primos entiũ et principiũ ipsorũ
eẽ ipsm unũ. In genis. n. inutum
quid eẽ ad primũ nũorꝫ ut illi aũt

dualitatem aut dualitatum non
neque trinitatum eius. scilicet rationis
omnia sunt si quidem ergo sic habent
que esse numerum et ponet quis esse
mathematicum solum non est unum
principium. Necesse enim differre unum esse
ab aliis unitatibus. si autem hoc et du-
alitatem quandam primam a dualitatibus
tatibus similiter autem et alios numeros qui
consequenter. Si autem est unum principium necesse
magis quemadmodum Plato dixit habere quam esse
numeros et esse dualitatem primam
et trinitatem et non comparabiles esse
numeros adinvicem. Si autem iterum
quis ponat hoc rursum quod impossibilia multa
accidit. at vero necesse erit sic aut illo
modo habere. Quare si neutro modo
utique contingeret numerum esse separabilem.
Manifestum autem ex his et quod pessime
dicitur tertius modus esse eundem numerum eum
qui specierum et mathematicum. Necesse enim in
unam opinionem convenire duo peccata
neque mathematicum numerum contingit hoc esse
modo sed proprias suppositiones supponentem
necesse prolongare et quecumque dicunt
numerum ut species accidit et hoc necesse di-
cere. Pythagoricorum autem modus
sic quidem minores habet difficul-
tates prius dictis sit autem proprias
alias facere quidem enim non separa-
bilem numerum auferet multa impossibilium.
corpora autem ex numeris esse composita et numerum
hunc esse mathematicum impossibile est. neque enim
indivisibiles magnitudines dicere
verum dicentium quod maxime si hoc habet modo
non unitates magnitudinem ha-
bent. Magnitudinem autem ex in-
divisibilibus componi quomodo possibile. At
vero arismeticus quidem numerus non
monadicus est. Illi autem numerum en-
tium dicunt. theoremata enim non ap-
tant corporibus tamquam ex illis

existentibus numeris. Si igitur necesse quidem si est
numerus entium aliquod secundum se ponunt esse aliquem
dictorum modorum, nullo autem horum
contingit, manifestum quod non est numeri aliqua
talis natura qualem constituunt separa-
bilem facientes ipsum. Adhuc utrum unaquaeque
unitas ex magno et parvo equalis est
aut hec quidem ex parvo, hec autem ex ma-
gno. Si quidem itaque sic, neque ex omnibus elementis
unumquodque, neque indifferentes unitates.
In hac quidem enim magnum, in hac autem
parvum existit contrarium natura ens. Adhuc
que quidem in trinitate ipsa qualiter? u-
na enim impar. Sed propter hoc forte ip-
sum unum faciunt in impari medium.
Si autem utraque unitatum ex am-
bobus est equalis, dualitas quomodo
erit una quedam existens natura ex parvo
et magno? aut quid differet ab
unitate? Adhuc prior unitas dua-
litate. interempta enim interimitur dua-
litas. Ydeam igitur ydee necesse ipsam esse
priorem existentem ydea et factam esse
priorem. Ex aliquo igitur? indiffinita
autem dualitas dualitatum factiva erat.
Adhuc necesse aut infinitum numerum
esse aut finitum. Separabilem enim faci-
unt numerum. quare non possibile non existere
alterum horum. Quod quidem igitur infi-
nitum non contingit palam. Neque enim
impar infinitus est neque par. generatio autem
numerorum aut imparis numeri aut paris semper
est. Si quidem enim uno in parem cadente
impar. Sic autem dualitate quidem
incidente que ab uno duplicatur.
Sic autem imparibus alius par. Adhuc
si omnis ydea alicuius numeri autem ydee
est, infinitas erit ydea alicuius aut
sensibilium aut alicuius alterius, quamvis
neque secundum positionem contingit neque secundum rationem
ordinant autem sic ydeas. Si autem
finitus, usque ad quantum? hoc enim oportet dicere non solum

qr. Sz r pp quid. ac ū sinḡ ad dena
rium nūs sicud quidam aūt p°
quid ad deficient spes puta si z
trinitas p se hō quis erit nūs p se
vnusquisq̄. n. nūs usq̄ ad denariū
necē itaq̄ eorū qui in his nūor ad
eē. sili. n. z ydee hii h cū deficiet alis
.n. spes excedunt. Simul aūt palam
qr si sit t'nitas p se homo. z aliet
nitatis siles. n. que i eisd nūis qr
infinite erunt hoīes si quid ydea
vnaq̄ t'nitas p se vnusquisq̄ hō si
aūt nō. h hoīes. z si ps qui minor
maioris qui ex qsibilibz unitatib
earum que in eadē nūo. Si autem
quat'nitas h ydea alicui ē. puta
equi aut albz homo erat p sequa
si dualitas nūs. Inḡens autem
et denarii quid esse ydeam vnde
narii aūt nō nz sequuntur nūorū.
Ad huc aūt et sunt et fiūt q̄dā
z quor spes nō sunt. Quare pp q
nō z illor spes sūt nō q° cū spes sē
ad huc inḡens si nūs qui usq̄ ad
denariū magis ens et spes ipi
denarii q̄uis hī nō est ḡnō ut
unus h aūt est. Temptant aū
q̄m eo qui usq̄ ad denariū pfcō
existente nūo ḡnant sibi seq̄ncia pu
ta uacuū analogiam ipar alia
q̄ talia intra denariū h quid. n.
p̄ncipia assignant puta motū statōm
totum malum aut alia nūis qp
q̄ unū impar. Si. n. i t'nitate quo
quinarius ipar. Ad huc magni
tudines z que q̄ talia usq̄ q̄ puta
p̄ma linea indiuisibilis. Deīn
dualitas. deīn et ista usq̄ ad dena
rium. Ad huc si ē separabilis nūs
dubitabit utz qui uterum p'mus
vnū aut t'nitas et dualitas iq̄m
quid utz nūs cōpoitus unitatiq̄m

aūt ulē p'us z spes nūs unaq̄ eni
unitatū ps nūi ut m̄. Et ē quid
ut rectus p'us p'or acuto qr defiat
ē z rōne. Est autem ut acut'. qr
ps et i hūc diuis ut m̄ quid itaq̄
acutus et elm et unitas p'us. ut
autem s'm spem et rōem eam q
s'm rōm rectus et totū qr ex m̄
et spe. ppinquius. n. spei z cui pp q
ambo ḡnōm erit postius. Quo
q° p'ncipiū unū. qr. n. diuisibile
aūt h indiuisibile ulē z ps et elm
h modo alio h quid s'm rōm. h ē
s'm tempus. Quali q° unū p'm
sic. n. dcīm ē et rectus acuto z h illo
ut' prior ēē et utq̄ unus. vtraq̄
itaq̄ m̄ faciūt unū p'ncipiū est
aūt i p°le h quid. n. ut spes z ela
h aūt ut ps et m̄. Est. n. quali' v
nū utrūq̄ s'm i'ntatem quid p̄ō
h qr nūs vnū ād et nō ut acuus
Sz alius et alius unitatib' sic aūt
actu ē' nō est unitatis utraq̄ eā
autem acc̄ntis pcc̄i qr simul ex
mathicis ueniebant et ex rōnib'
ulibz q̄re ex illis quid ut pūctū
vnū sū pōne est. exaū q° et alii q̄
dam ex minimo entia cōposuit z isti
q̄re si unitas m̄a nūor et simul
prior dualitate. Item aūt post
ior tanq̄m quoddā toto et una
spe et dualitate existente pp ulē a
querere q pterum unū et sic ut
pterit dixerunt h aūt sil' eid impo
existere si aūt ipm unū or solū
sū pōne eē m̄lto. n. dcīt aūt qr p'n
et dualitas quid diuisibil' vnitas
aūt nō sil' utz erit ipi uno uni
tas et illud unitati et dualitati
Quare p'or utz erit utraq̄ unitas
que in dualitate. dualitate nō
aūt aūt ḡnant cs̄ dualitatem

℞ Adhuc si ē dualitas unum
aliquid sed unū sed et t̄nitas ipsa
ambo dualitas ex quo gñ sed dua
litas. dubitabit aūt utiqȝ quis
et qm̄ tactus quid nō ē in uniꝰ
Contingit aūt quatuorȝ nō est int
medium unitatū puta earū que
i dualitate aut t̄nitate. utrum
contingit esse ipsi aut nō et utrū dua
litas prior hiis que contingit aut uni
tatum qualibetȝ similiter aūt ꝛ de ꝑo
sterioribus generibȝ mō accidit diffi
cultates linea quia i plano et corꝑe
hii quid .n. ex speciebȝ magni et
parui faciūt puta ex longo quid
et breui longitudines. ex lato
aūt ꝛ stricto plana. ex ꝓfundo
aūt et humili moles. sed aūt sunt
species magni et parui. Jdeo et principium
unū principiū aliter alii ponunt
taliū et in hiis aūt multa ponūt
et impossibilia et ficticia et sub contraria
oībus rōnabilibus absoluta enim
ab inuicem accidit et si nō consequunt
et principia ut sit latum ꝛ strictū
ꝛ longū ꝛ breue. si aūt sed erit pla
num linea et solidum planū
Adhuc aūt anguli figure ꝛ talia
quo assignabitur. Jdem quia accidit
hiis qui circa num̄m. hec .n. magni
tudinis sunt passiones sed nō ex
hiis magnitudo quemadmodum nec ex re
cto et flexo longitudo. nec ex plano
ꝛ aspero solida. oīm autem communiter
in speciebȝ que ut generis accidit dubi
tare cum quis ponit unia ut alterum
ipsum in alia. sed .n. inseparabili quid
existente nullam faciet diuisionem. se
parabili aūt sic sed dicentes autem uno
et multis nō facile soluere si nō facile
oportet dicere quia impossibile enim .n. intellexit quis
in dualitate unū et totali in uno

verū ipsum intellectū aut alterum. hii
quidem quod generant magnitudinem ex tali ma
teria aūt ex puncto. punctum aūt
ipsis uidetur esse nō unum sed uelud unū
et alia materia qualis multitudo sed nō
multitudine de quibȝ nichilominus
accidit eas dubitare si quid .n. una
materia et linea et planū et solidū ex
eadem .n. unū et idem erit. si aūt plures
materie et alia quidem linee. alia aūtem
plani et alia solidi aut sequntur
inuicem aut nō. contingere eadem accidunt
et sic et .n. nō habebit planū lineam
aut erit linea. Adhuc quali
quid contingit esse ex uno et multi
tudine numerum nichil determinatum habet
Dualitatis aūt dicunt sed accidit difficu
lia. que quidem et hiis que ex uno
et dualitate interminata. hic quidem
ex predicato uniuersali generat numerum et nō aliqua
multitudine. prima aūt dualitate
.n. primam quandam esse multitudinem
Contingit dicere nichil ut ē dicere. sed dubita
tiones eedem sequuntur. mixtura autem positione
aut generatio et quecumque alia talia. ma
xime aūt utique quis inquireret si u
na quia unitas necesse autem ex uno ipso
esse et multitudine aut parte multi
tudinis multitudinem quid generatur aliquid
esse dicere unitatem impossibile indiuisibilem
existentem. et aūt ex parte alias habet
multas difficultates Jndiuisibi
lem .n. unam quia necesse esse partem aut
multitudinem esse ꝛ unitatem
diuisibilem et nō elementum esse unū ꝛ
multitudinem. unitas .n. unaquaque
nō ex multitudine ꝛ uno Adhuc
uero autem qui sed dicunt numerum alterum multi
tudo .n. indiuisibilium ē numerus Adhuc
querendum ꝛ a sic dicentibus utrum infini
tus numerus aut finitus. existit .n. ut
uidetur et finita multitudo ꝛ multitudo

infinita qualis quedam multitudo elementorum est et unius. Similiter autem et de puncto utique quis queret ex quo elemento fiunt magnitudines. Elementum enim unum solum punctum est. Aliorum ergo punctorum unumquodque ex quo? Non enim ex dualitate aliqua et puncto ipso. Et tamen nec partes indivisibiles contingit dualitatis esse partes quemadmodum multitudinis ex quibus unitates. Punctus quidem enim ex indivisibilibus componitur, magnitudines autem non. Omnia itaque hec et alia talia palam faciunt quod impossibile esse numerum et magnitudines separabiles. Adhuc autem dissonare modos de numeris signum quod res iste non existentes non exhibent turbationem ipsis. Hii quidem enim mathematica solum facientes preter sensibilia videntes eam que circa species difficultatem et fictionem destiterunt ab ydeatico numero et mathematicum fecerunt. Hii autem species volentes simul et numeros facere, non videntes autem si principia quis hec ponat erit quomodo mathematicus numerus preter eum qui ydeaticus, et ydeaticum et mathematicum fecerunt numerum ratione, quoniam omnino quidem interemptus est mathematicus. Proprias enim et non mathematicas rationes dicunt. Primus autem ponens species esse et numeros species et mathematica esse rationabiliter separavit. Quare omnes accidit secundum quid quidem dicere recte, totaliter autem non recte. Et ipsi autem confitentur non eadem dicentes sed contraria. Causa autem quod suppositiones et principia falsa. Difficile autem ex non bene habentibus dicere bene secundum Epicharmum. Prelate quidem enim est et confestim videtur non bene habens. Sed de numeris quidem sufficientia dubitata et determinata. Magis enim ex pluribus utique quis persuasus, persuadetur autem non persuasus nichil magis. De primis autem principiis et primis causis et elementis quecumque quidem dicunt de sola sensibili substantia determinantes, hec quidem in hiis que de natura dicta sunt, hec autem non sunt methodi eius que nunc. Quecumque autem dicentes esse preter sensibiles alias substantias consequens speculari dictis. Quoniam quidem autem dicunt quidam esse tales ydeas et numeros et horum elementa existentium et substantiarum principia, considerandum de hiis quid dicunt et qualiter dicunt. Qui quidem igitur numeros faciunt solum et hos mathematicos posterius considerandum. Dicentium autem ydeas simul et modum speculabitur utique quis et dubitationem eam que de hiis est. Simul enim universales substantias faciunt ydeas et iterum tamquam separabiles et singularium. Hec autem quod non contingit dubitatum est prius. Causa autem copulare hec in idem dicentibus ydeas universales quod sensibilibus non easdem substantias faciebant. Que quidem in sensibilibus singularia fluere putaverunt et manere nullum ipsorum, universale autem preter hec et esse et aliquid aliud esse. Hoc autem sicut in anterioribus diximus movit quidem Socrates per diffinitiones, non tamen separavit quidem a singularibus. Et hoc recte intellexit non separans. Manifestat autem ex operibus. Sine universali quidem enim non est accipere scientiam. Separare autem causa accidentium difficultatum circa ydeas est. Hii autem tamquam necessarium quidem si quedam erunt alique substantie preter sensibiles et fluentes separabiles esse, alias quidem non habebant, has autem universaliter dictas protulerunt, ut accidat fere easdem naturas esse universales et singulares. Hec quidem igitur ipsa per se ipsam erit quedam utique difficultas dictorum.

Quod autem et dicentibus ydeas habet quandam dubitationem et dicentibus ydeas habet quandam dubitationem et dicentibus, et secundum principium in dubitationibus dictum est prius, dicamus nunc. Si quis enim non ponat substantias esse separatas et hoc modo ut dicitur

singularia entium autem elementum volu-
mus dicere. Si quis autem ponat substantias
separabiles, quomodo ponet elementa et principia
ipsorum? Si quidem enim singularia et non
universalia, tot erunt entia quot quidem elementa,
et non scibilia elementa. Sint enim quae quidem
in voce sillabe substantie, elementa autem ipsarum elementa;
necesse itaque b a unum esse et
unamquamque sillabarum unam, si quidem
non universaliter et specie eedem, sed unaquaeque
una numero et hoc aliquid et non equivocum.
Amplius autem ipsum esse unum unumquodque
quod ponunt. Si autem sillabe sic, et ex quibus
sunt; non erunt igitur plura a uno neque
aliorum elementorum nullum secundum eandem rationem secundum
quam neque aliarum sillabarum eadem alia et
alia. Amplius non si hoc, non erunt preter
elementa alia entia sed sola elementa. Amplius
autem nec scibilia elementa; non enim universalia,
scientia autem universalium; palam autem ex demonstra-
tionibus et diffinitionibus. Non enim fit
sillogismus quia hic triangulus duobus rectis, si
non omnis triangulus duobus rectis, neque quia
hic homo animal, si non omnis homo animal. At vero
si universalia principia, aut ex hiis substantie
universales, erit non substantia prius substantia; universale quidem
enim non substantia, elementum autem et principium
universale; prius autem substantia universale quidem enim non
substantia; autem elementum et principium quorum
principium et elementum est. Hec itaque omnia accidunt
rationabiliter, cum ex elementis faciant
ideas et preter unites autoeidos,
substantias et ideas unum aliquid dignificaverint
esse separatum. Si autem nichil prohibet
quemadmodum in notis elementis multa esse que
a et que b, et nullum preter esse multa que
autoalpha et autobeta, infinita erunt
gratia huius infinite similes sillabe. Scientiam
autem esse universalem omnem, ut necessarium sit
entium principia universalia esse et non substantias separa-
tas, habet quidem maxime dubitationem
dictorum quidem, immo est quidem ut uni-
quodam, est autem ut non. Scientia enim sicut
et scire dupliciter, quorum hoc quidem potentia, hoc autem
actu. Quae quidem potentia quidem ut materia universalis
existens et indefiniti universalis, indefinita
est; quae autem actu definita et
definiti, hoc aliquid existens huius alicuius.
Sed secundum accidens visus universalem colorem
videt, quia hic color quem videt colorem
est; et quod speculatur grammaticus
hoc alpha et alpha. Quoniam si necesse principia
universalia esse, necesse et quae ex hiis universalia,
quemadmodum in demonstrationibus; si autem hoc non
erit separabile nichil neque substantia. Sed pa-
lam quia est quidem ut non scientia universalis,
est autem ut non.

De hac quidem igitur substantia dicta
sint tanta. Omnes autem
faciunt principia contraria sicut
in physicis et circa immobiles
substantias similiter. Si autem omnium principio
non contingit aliquid prius esse, impossibile
utique erit principium alterum existens
principium esse, puta si quis dicat
album principium esse non in quantum
alterum sed in quantum album, esse tamen de subiecto et
alterum aliquid existens album esse; illud enim prius
erit. At vero fiunt omnia ex contrariis
tamquam subiecto existente. Semper igitur omnia contraria
in subiecto et nichil separabile, sed sicut
et videtur nullum substantie contrarium et ratio testi-
ficatur. Nullum igitur contrariorum proprie
principium omnium, sed in quantum alterum. Hii autem
alterum contrariorum materiam faciunt, hii quidem
uni autem equale inequale, quasi hoc sit
multitudinis naturam, hii autem uni multitu-
dinem. Generantur enim quibusdam inequale
et unum dicentibus elementa, inequale autem ex
magno et parvo dualitatem, tamquam
unum existentia inequale et ma-
gnum et parvum dicentes cum uno ea
sed elementa universaliter quidem unum,
autem formam. Hii autem multum [illegible]

xiiii

et paucum quam magnum et parvum magnitudinum. Generaliter autem secundum numerum. Hii autem universale magis in hiis excedens et excessum. Differt autem horum nichil ut est dicere ad quedam accidentium, sed ad logicas solum difficultates quas observant, quia et ipsi logicas faciunt demonstrationes. Sumptum eiusdem rationis est excedens et excessum esse principia, sed non magnum et parvum, et numerum priorem dualitate ex elementis. Universale enim ambo magis sunt. Similiter autem hec quidem dicunt, hec autem non dicunt. Hii autem multitudinem et unum. ¶ Si autem sunt quemadmodum volumus ex contrariis, uni autem et nichil contrarium, aut si quidem perfecte multitudo, inequali aut equali, et alterum eius et aliud ipsi maxime quod unum multitudini opponunt habent aliquam opinionis. ¶ Alterum neque hii sufficienter. Erit enim unum paucum, multitudo quidem enim paucitati, multum autem paucis opponitur. Unum autem quod mensuram significat manifestum, et in omni est aliquid alterum suppositum, puta in armonia diesis, in magnitudine autem digitus aut pes aut aliquid tale, in rithmis autem basis aut sillaba. Similiter autem et in gravitate pondus aliquod determinatum est, et in omnibus autem eodem modo, in qualitatibus quale aliquid, in quantitatibus quantum aliquid, et indivisibile metrum, hoc quidem secundum speciem, hoc autem ad sensum, tamquam non existente aliquo uno secundum se substantia. Et hoc secundum rationem; significat enim unum metrum multitudinis alicuius, unum quia multitudo mensurata et multitudo mensurarum. Propter quod et rationabiliter non est unum numerus, neque enim metrum metra, sed principium et metrum et unum. Oportet autem et semper idem aliquid existere omnibus metrum, puta si equus, mensura equos, et si homo, homines. Si autem homo et equus et deus, animal forte, et numerus ipsorum erit animalia. ¶ Si autem homo et album et ambulans, minime quidem numerus horum, propter eidem omnia existere et uni secundum numerum, sed entium aut generum erit numerus, qui horum aut alicuius alterius talis appellationis. Qui autem inequale ut unum aliquid, dualitatem autem indeterminatam facientes magni et parvi, longe ab hiis valde que videntur et impossibilibus dicunt. Passiones enim hiis et accidentia magis quam subiecta numeris et magnitudinibus sunt, multum et paucum numeri, et magnum et parvum magnitudinis, quemadmodum par et impar et planum et asperum et rectum et curvum. ¶ Adhuc autem cum ipso peccato et ad aliquid necesse est magnum et parvum et quecumque talia; ad aliquid omnium minime natura aliqua aut substantia categoriarum est, et posterius quali et quanto, et passio quedam quanti ad aliquid sicut dictum est, sed non materia, aut ad alterum communium ad aliquid et partibus ipsius et speciebus. Nichil enim est non parvum neque magnum neque multum neque paucum neque totaliter ad aliquid quod non alterum aliquid existens multum aut paucum aut magnum aut parvum aut ad aliquid est. ¶ Signum autem quia minime substantia aliqua et ens aliquid ad aliquid solum non esse generationem ipsius neque corruptionem neque motum, quemadmodum secundum quantitatem augmentationem et diminutionem, secundum quale alterationem, secundum locum lationem, secundum substantiam simpliciter generatio et corruptio, sed non secundum ad aliquid solum. Non enim aliquid quemadmodum maius, aliud autem minus aut equale est altero moto secundum quantitatem. Necesse quia unumquodque materiam esse quod potentia tale est et quod ad aliquid neque potentia substantiam neque actu. Inconveniens igitur magis autem impossibile non substantiam facere substantie et prius posterius aut omnis categorie. ¶ Adhuc autem elementa non predicantur de illis quorum elementa

multa autem et paucum & seorsum &
simul' predicatur de numero & longum
et breve de linea et superficies est
lata et stricta. Si utique est aliqua
multitudo cuius quod sit paucum
puta dualitas. Si enim multum
unum utique paucum erunt & utique mul-
tum simpliciter erit puta decem
multum et si hoc non est plus aut multa
quo erit quoniam iste ex pauco & multo
aut enim aut ambo oportet predicari
aut neutrum. Sic autem alterum so-
lum predicatur. Simpliciter et omnino considerare
utrum possibile perpetua ex elementis compositum
esse non debemus compositum enim est
omne quod ex elementis ad huc necesse ex est si
est & semper est utique si fiet ex hoc fieri fit autem
omne ex potentia ente hoc quod fit non enim
utique fieret ex impossibili non erat possibile
contingit et operari & non. et si quis
maxime semper est numerus. aut quodlibet ens
numerum habens contingeret utique non esse
sicut & quod unum diem habens & quod quotcumque
annos si autem sic & quod tantum tempus cuius
non est terminus. Ergo non quoniam utique erunt
perpetua si quid non perpetuum quod con-
tingit non esse quemadmodum in aliis sermo-
nibus accidit pertractatum esse. Si autem
quod dicitur nunc verum universaliter quod nulla est perpetua
substantia si non sit actu elementa autem substantie
sunt illius utique erunt perpetue substantie elementa ex
quibus sunt existentibus. Sunt autem aliqui
qui dualitatem quidem indeficien-
tam faciunt cum uno faciunt elemen-
tum equale aut aspirant irrationabili-
ter propter accidentia et possibilia a quibus tanta
solum remota sunt difficulta-
tum circa propter facere inequale et
ad ad elementum necessaria accidunt dicentibus
com. neque autem sunt hac opinione hoc et
in illis existere necessarium sit specialem
numerum ex ipsis faciant sicut mathem-

Multe quidem igitur cause diversionis ad
has causas. maxime autem dubitare an-
tiquitus. Videbatur enim ipsis omnia
fore unum encia ipsum ens si non
quis solvat & consentance evadat
parmenidis rationem. Oportet enim ne forte
hoc non esse non existens sed necesse esse non ens
ostendere quod est sic. enim existente & aliqua
alio encia fore si multa sunt
primus quidem si ens multipliciter hoc quidem
enim quod substantiam significat hoc autem quod tale
hoc autem quod quantum et alias utique ca-
thegorias quale igitur encia omnia
unum sunt non erit utique dicere aut pas-
siones et alia similiter autem utique omnia
unum quod hoc et quod tale et quod tantum & ali-
quodque unum aliquid significat hoc in genus
magis autem impossibile unam naturam quamdam
factam causam esse entis. hoc quidem esse
hoc autem quale hoc autem tantum hoc autem ubi.
Deinde ex quali non ente & ente en-
cia multiplicitur autem enim et quod non ens
quamvis et quod ens & hoc quidem non hominem
significat non esse hoc quod autem rectum non esse
tale quod autem quod tricubitum
non esse tantum. ex quali igitur ente & non
ente multa encia. enim vult utique
mendacium et huic hinc dicere quod non ens
ex quo & ente multis encia sunt
et quod & dicebatur quod oportet mendacium
aliquid supponere quemadmodum geometre
pedalem esse eam que non est pe-
dalis & impossibile autem hoc sic habere neque enim
geometre mendacium nullum suppo-
nunt non enim in sillogismo propositio neque ex sic non
ente encia fiunt neque corrumpuntur
sed omnino quod quidem secundum casus non ens
equaliter predicatis dicitur predicatis hoc autem quod ut
mendacium dicitur non ens & quod secundum potentiam
ex hoc generatio est ex non homine potentia autem ho-
mine et nec ex non albo potentia autem albo albu-
sive sive unum aliquid fiat sive multa. vi-

aut quomodo qualia multa entia quia sin-
gulas dicit. Substantie enim et longitudines
et cetera genera sunt in genere utique
qualia quidem multa entia quare quis que-
rere qualia. aut aut qualia aut
quanta. Non enim utique dualitas
indeterminata causa utique magnum et par-
vum eius quia duos albos aut mul-
titas esse colores aut humores
aut figuras. Tunc enim utique et hec
essent et unitas. At vero si hec sic venis-
sent vidissent utique causam et que
in illis. Idem enim et proportionale causa. Ipsa enim
pretergressio causa et oppositum
querentes entis et unius ex quo et
hiis entia ad aliquid et inequale
supponi quod nec contrarium nec negatio
eorum unius atque natura entium quedam
et quod et quale et querere oporte-
bat et hec qualiter multa que ad aliquid
sed non unum. Nunc autem qualiter quidem
multe unitates preter primum unum
querunt. Quomodo autem multa in-
equalia preter inequale non adhuc
quesiverunt et dixerunt magnum et
parvum et multum et paucum ex quibus
numeri. Longum et breve ex quibus
longitudo. Latum et strictum ex quibus
planum. Altum et humile ex quibus
moles. Et adhuc utique plures
species dicunt eius quod ad aliquid. Hiis utique
que causa essendi multa necesse quidem
igitur sicut dicimus supponi in quoque ens uni-
cuique. Hic autem a quo amicabiliter
qui hoc dicit quid quod potentia hoc et hec substantia
non ens secundum se quia quod ad aliquid quod
ad deum dixit quod quale quia utique
potentia est unum aut ens utique negatio vero
unius utique entis sed unum aliquod entium
multum. Atque magis quemadmodum dictum est
si querebat qualiter multa entia
non que in eodem predicato querere

qualiter multe substantie aut multa qualia
sed qualiter multa qualia sed qualiter
entia sed quid esse substantie. Sed autem pas-
siones sed ad aliquid in aliis quidem igitur
preteritis habet quandam et aliam instan-
tiam qualiter multa propter enim separabi-
lia esse eo quod subiecto multa fiant et sunt
qualia aut multa multa sunt et
quanta quamvis oportet quod aliquam esse
materiam unicuique generi. Comparatum se-
parabilem impossibile a substantiis. Sed in
hiis que hec aliquid habet quandam rationem
quomodo multa quia hoc aliquid si non aliquid erit
et hoc aliquid et natura aliqua talis. Hec
autem est ex illa parte magis dubitatio
qualiter multe actu substantie sed non una.
At vero si non idem est quod hoc et quod quantum non
dicitur qualiter et propter quid multa entia
sed qualiter quanta multa. Numerus enim omnis
quantum aliquid significat et unitas si non mensura
quia quod secundum quantitatem indivisibile. Si quidem igitur al-
terum quod quantitatem et quod quid est non dicitur quod quid est
ex quo utique quomodo multa. Si autem idem
multas sustinet dicens contrarietates
firmabit autem utique quis speculatio-
ne de numeris unde oportet accipere fidem quod
sunt ydeas quidem enim ponenti
exhibent quandam causam entibus
si quidem unusquisque numerorum ydea aliqua
ydea autem aliis causa essendi quoquo-
modo sit. Enim suppositum ipsis sed non pu-
tanti autem hoc modo propter intrinsecas
difficultates videre circa ydeas
ut propter hec non faciant numeros fa-
cienti autem numerum mathematicum unde
oportet credere quod est talis numerus et quid
aliis utilis. Illius enim utique aut dicentis
ipsum esse sed ut ipsum quidam dicit
secundum se unum existentem nullius est causa
theoremata arismeticorum
omnia et de sensibilibus existunt
quemadmodum dictum est.

Ponentes quidem igitur ydeas esse
et numeros ipsas esse secundum expositionem
unicuique preter multa accipere unum
aliquid unumquodque temptant dicere qualiter
propter quid est. Quoniam vero nec necessaria
nec possibilia, nec numerum propter hoc esse dicendum.
Pictagorici autem propter videre multas
numerorum passiones existentes sensibilibus
corporibus esse quidem numeros fecerunt
entia, non separabiles autem, sed ex
numeris entia. Propter quid autem? quia passiones
armonice existunt in ce
lo et in multis aliis. Mathematicum
autem solum dicentibus esse numerum nichil
tale contingit dicere secundum suppositiones,
sed quia non erunt ipsorum scientie dicebantur.
Nos autem dicimus esse quemadmodum diximus prius.
Et palam quia non sunt separata
mathematica; non enim utique separatorum
passiones existerent in corporibus.
Pictagorici igitur secundum talem quidem
nulli rei sunt, secundum facere tamen ex
numeris armonica corpora, non ex hiis
gravitatem et levitatem habentia
gravitatem et levitatem, similes sunt
de alio celo dicere et corporibus, sed non
in sensibilibus. Separabilem autem facien
tes quia in sensibilibus non erit axio
mata illa autem que dicuntur et persua
dent animam esse ea existimant et
separata esse. Similiter autem et magnitu
dines mathematicas. Palam igitur et
contrarius sermo contraria dicet, et quomodo
dubitatum est solvit sic dicentibus
propter quid nequaquam in sensibilibus
existentibus passiones in sunt ipsorum
in sensibilibus. Sunt autem quidam qui
ex esse terminos et extrema punctum quidem
linee, hanc autem plani, hoc autem soli
di putant esse necesse tales naturas esse.
Oportet itaque et hanc inspicere rationem ne
valde sit mollis. Nam neque substantie extrema

sed magis omnia hec termini. Quoniam et
ambulationis et totaliter motus est quedam
est; hoc igitur est hoc aliquid et substantia quedam; sed
inconveniens. Quoniam et si sunt sensibi
lium autem erunt omnia. In hiis enim
non dixit propter quid igitur separabilia
erunt. Adhuc autem inquiret utique
aliquis non valde prompte existens de numero
quidem omni et mathematicis nichil conferri
invicem priora posterioribus. Non enim
existente numero nichil minus magni
tudines erunt mathematica solum
esse dicentibus, et hiis non entibus
anima et corpora sensibilia. Non videtur autem
natura inconnexa existens ex apparentibus
quemadmodum prava tragedia. Ydeas autem
ponentibus hoc quidem effugit. Faci
entibus enim magnitudines ex materia
et numero et dualitate quidem lon
gitudines, ex trinitate autem equa
plana, ex quaternitate autem solida aut
et ex aliis numeris; differt enim nichil. Similiter
quidem prius ydee erunt aut quis
modus ipsorum et aliquid conferunt entibus?
Nichil enim, sicut nec mathematica, in hec conferunt.
Sed neque inexistit quidem de ipsis aliquod
theorema, si non aliquis velit removere
mathematica et facere proprias quasdam
opiniones. Non est autem non difficile quaslibet
suppositiones ponentes prolongare
et coniungere. Isti quidem igitur sic ad
nectentes ydeis mathematica peccant;
primi autem duos numeros facientes, enim
quod speciei et mathematicum alium, neque
quam utique dixerunt neque habebunt utique
dicere qualiter et ex quo utique erit
mathematicus. Faciunt enim ipsum inter
medium ydealis et sensibilis. Si quidem
enim ex magno et parvo, magni
tudines enim faciunt. Si enim aliud aliquod
dicet, plura elementa dicet. Et si unum aliquod
utriusque principium commune aliquid in hiis erat

unum querendum autem qualiter et hec multa
unum. Et similiter numerum fieri aliquem ex uno
et dualitate indeterminata impossibile fieri
illum. Omnia autem irrationabilia et repu-
gnant ipsa sibi ipsis et rationabilibus
et videntur in ipsis esse Simonidis sermo;
fit enim longus sermo quemadmodum qui servo-
rum cum nichil sanum dicant. Videntur autem
et ipsa elementa magnum et parvum cla-
mare quasi tracta. ¶ Non possunt
enim nullo modo generare ullum nu-
merum nisi eum qui ab uno duplica-
tum. Inconveniens autem et generationem facere
perpetuis existentibus, magis autem unum
impossibilium. Pitagorici quidem igitur utrum
non faciunt aut faciunt generationem nichil
oportet dubitare; manifeste enim dicunt quia
uno constituto sive ex planis sive ex
colore sive ex spermate sive ex quibus
dubitant dicere, confestim proximum
quiddam infiniti quod trahebatur
et terminabatur a termino. Sed quoniam mun-
dum faciunt et physice volunt dicere,
iustum ipsos examinare aliquid de natura,
ex ea autem que nunc discedere metho-
do. Ea enim que in immobilibus querimus
principia, quare et numerorum talium querendum
generationem. Non autem tamquam parem
quod paris existente generatione. Parem autem primum
ex inequalibus quidam construunt ma-
gno et parvo equatis. Necesse ergo prius
existere inequalitatem ipsis ante
equari. Si autem semper erant equata,
non utique erant inequalia prius;
eius enim quod semper non est prius nichil.
Quare manifestum quod non contemplandi g-
ratia faciunt generationem numerorum. Habet
autem dubitationem et bene dubitanti in-
crepationem qualiter habent ad bonum
et malum elementa et principia. Dubitationem
quidem hanc utrum est aliquod illorum
quale volumus dicere autoagathon

et optimum aut non, sed posterius genita a
theologis. Quidem enim videtur confessum esse
eorum nec nunc aliquibus qui non
aiunt, sed procedente entium natura et
bonum et malum apparere. Hoc autem fa-
ciunt formidantes veritatem difficul-
tatem que accidit dicentibus quemadmodum
quidam unum principium. ¶ Est autem diffi-
cultas non propter assignare principio quod bene
tamquam existens, sed propter unum principium
et ut elementum et numerum ex uno. Poete
autem antiqui sic similiter ut regnare
et principari aiunt non primos puta
noctem aut celum aut chaos sed
Iovem. Verumtamen in uno hiis quidem propter per-
mutari principantes entium accidit
talia dicere quoniam mixti quidem ipsorum
et eo quod fabulose omnia dicebant
ut Ferecides et alii quidam et generant
primum optimum ponunt et Magi et po-
steriorum autem sapientum velud Empe-
docles et Anaxagoras; hic quidem a-
miciciam elementum, hic autem intellectum prin-
cipium faciens. ¶ Primarum autem immo-
biles substantias esse dicentium quidem aiunt ipsum
unum ipsum bonum esse; substantiam tamen ipsius pu-
tabant esse maxime. Dubitatio quidem igitur
hec utrorum oportet dicere. ¶ Mirabile autem
si primo et perpetuo et per se sufficientissimo
hoc ipsum primum non tamquam bonum existit.
Per se sufficiencia et salus attamen non
propter aliud incorruptibile quoniam quod bene habet nec
per se sufficiens. Quare dicere quidem principium
tale esse rationabile verum esse; hoc tamen esse
ipsum unum aut si non hoc elementum et elementum
numerorum impossibile. Accidit enim multa difficul-
tas quam quidam fugientes dubita-
verunt qui unum quidem confitentes
principium esse primum et elementum. ¶ numeri a-
rmathici. Omnes enim unitates fiunt
quod quidem bonum aliquid et multa quedam
habundancia bonorum. ¶ Adhuc si species

unum species omnis quod quid bonum ipsum.
Adhuc autem aliquis multo ponat quis esse
species si quidem enim bonorum solum non
erunt esse substantie. Si autem et substantiarum
omnia alia et plante bona et participantia.
Hec itaque accidunt inconvenientia.
Et contrarium elementum sive multitudo ens sive
inequale et magnum et parvum, malum
ipsum propter quod hic quidem fugiebat
bonum adaptare uni tamquam
necessarium ens, quoniam ex contrariis generatio malum
multitudinis naturam esse. Hii autem
dicunt inequale mali naturam. Accidit itaque
omnia entia participare malo preter
unum ipsum unum et magis et proximo
participare numeros quam magnitudines.
Et malum boni regionem
esse et participare et appetere corruptivum,
corruptivum enim contrarium contrario. Et si
quemadmodum dicebamus quod materia est quod potentia unumquodque,
ut igni qui actu quod potentia
ignis, malum erit ipsum quod potentia bonum.
Hec itaque omnia accidunt hec quidem quia
principium omne elementum faciunt, hec autem quia contraria
principia, hec autem quia unum principium, illud
autem quia numeros primas substantias et separabilia
et species. Si igitur et non ponere
bonum in principiis et ponere sic impossibile,
palam quia principia non assignantur recte
neque prime substantie. Non recte autem existimat
neque si quis assimilat totius principia
ei quod animalium et plantarum, quia ex indeterminatis
imperfectis autem semper quod perfectiora, propter quod et
in primis sic habere, autem ut neque ens aliquod
sit unum ipsum. Sunt enim et hic perfecta
principia ex quibus hec, homo enim hominem
generat et non est sperma primum. Inconveniens
autem et locum simul cum mathematicis
solidis facere, locus quidem enim
singularium proprius, propter quod separabilia loco,
mathematica autem non. Et alicubi
dicere quod aliquo erit quid est

locus non. Oportebat autem dicentes
ex elementis esse entia et entium primos numeros
dividentes qualiter aliud ex alio est, sic dicere
quo modo numerus est de principiis. Utrum mixtione,
sed non omne miscibile. Quod autem
fit alterum non erit separabile unum,
non alterum vult. Sed compositione ut
syllabam, sed positionem necesse existere, et
seorsum intelligens intelliget unum
et multitudinem. Hoc igitur erit numerus unitas
et multitudo aut unum et inequale.
Et quoniam ex aliquibus esse est
quidem ut in existentibus, est autem ut non, utrum
numerus sic? Ut in existentibus non sunt
nisi quorum generatio est. Sed ut a spermate? Sed non
est possibile ab indivisibili aliquid abire. Sed ut ex contrario
non permanente? Sic quecumque sic sunt et
ex aliquo alio sunt permanente.
Quoniam igitur unum hic multitudini ut contrarium
ponit, hic autem inequali tamquam
equali uno utens, ut ex contrariis erit
utique numerus. Est igitur aliquid alterum ex quo
permanente et altero est aut factus est.
Adhuc cur utique alia quidem quecumque
ex contrariis aut quibus sunt contraria corrumpuntur
utique omnia, numerus autem non? De
hoc enim nichil dicitur. Et inexistens et non
existens corrumpit contrarium, puta lis mixtum.
Contrariis non oportebat. Non enim
illi contraria. Nichil autem determinatum est
utro modo numeri cause substantiarum et ipsius esse, utrum
ut termini ut puncta magnitudinum,
et ut Eurytus ordinavit quis numerus
cuius, velud hic quidem equi, hic autem hominis,
assimilantes numeros et figuras trigono et tetragono, sic assimilat
supputationibus formas plantarum, aut
quia ratio armonia numerorum. Similiter
autem et homo et aliorum unumquodque. Passiones
itaque quomodo numeri, album et dulce
et calidum? Quia autem non numeri substantia neque forme
cause palam, ratio enim substantia, numerus autem materia,
puta carnis aut ossis numerus substantia

Sic triagimus. Erit autem duo et sempe
nus quorum fiunt aliquorum erit aut
igneus aut terreus aut monadicus
sed tria tamen esse ad terrum secundum mixtionem
hec autem non est numerus sed non mixtio
nis numerorum coniunctum aut equaliu
orum neque igitur in faciendo causa numerus neque
totaliter numerus hic monadicus neque sicut
neque ratio et species rerum ad unum neque ut cui
gratia. Dubitabit autem utique aliquis et
quod quod bene est a numeris esse in mixtione
aut in bonum rationabili aut in impe
rfecte. Non enim melicratum simul ter tria utique erit
melicratum mixtum hec magis per
deret utique in nulla ratione existens aquo
sum autem quam in nullo non mixtum
existens ad hunc rationes in appositione numerorum
sunt que mixtionum non numeris.
puta tria ad duo sed non ter duo
Idem enim oportet genus esse in multiplicatio
nibus. Quare oportet mensurari ipso a. or
dine in quo a. b. g. et ipso d. cum
in quo d. e. c. quare eadem omnia igitur si erit
ignis b. e. g. c. et aqua numerus bis tria
si autem necesse omnia numero participare ne
cesse multa accidere eadem et numerum
eundem huic et illi. Utrum hic igitur causa et
propter hoc res est aut immanifestum puta est
aliquis numerus solis lationum et iterum earum
que lune et animalium vite et
etatis. Quid igitur prohibet quosdam
quidem horum tetragones esse quosdam
autem cubos hos autem duplos nichil
enim prohibet. Sed necesse in hiis versari
si numero omnia participabant contingebat
quod differentia sub eodem numero eadem
quare si aliquibus idem numerus accidit
eadem utique erunt invicem illa eandem
speciem numeri habentia puta sol et luna
eadem sed propter quid cause hec septem
quidem vocales. Septem corde armonie. Septem pleiades. Septem
ptem autem dentes iaciunt quedam
quidem quedam autem non septem autem
qui ad thebas. Igitur quia talis numerus
natus est propter hoc autem illi fiebat
septem aut pleiades septem astro
rum est. Aut hii quidem propter partes
aut aliam aliquam. Quidam hanc et
sic nos ursam maiorem minorem autem duo
decim. Hii autem plures et quam sunt sympho
nias autem esse et quia ille tres et hec tria
Quia et tria utique unum signum. Et ea
quod duplum aliorum unumquodque. Aliud autem
non. Causa et quia tribus existentibus
locis unum in uno loco sic fertur
propter hoc tria solum sunt sed non quia sym
phonie tres in pluribus quidem sunt sympho
nie. Hic enim non adhuc possibiles
huius et antiquis homericis qui parvas
similitudines vident magnas autem
despiciunt. Dicunt autem quidam
quod multa talia puta medie. Hec quidem
novem hec autem octo et versus decem et
septem equi numeris huic vadunt autem
in dextro quidem novem sillabis in sinistro
autem octo et quod equalis distantia in
litteris ab a. ad e. et a. ad acutis
simam cum numerus equalis celi universe a
oportet nec talia nullus utique dubitet neque
dicere neque invenire in perpetuis quam et
in corruptibilibus sed que quidem in numeris
septenarie et huiusmodi contraria et totaliter
que in mathematicis ut quidem dicunt qui
dam et causas faciunt nature
videntur sic considerantibus diffugere
secundum nullum enim modum determinatorum
circa principia nullum ipsorum causa
est. Illud tamen faciunt manifestum quia quod
bene existit et coelementationis huius est eius
que bonum impar rectum equaliter
equale et potentie quorundam numerorum
simul enim hora et numerus talis et alia
utique quecumque colligit ex mathematicis

theorematibus omnia hanc habet
virtutem pp quod et assilantur
accentibus eius actia quid scilicet gen
cia inveniem omnia una autem quod
proportionale in una quaque enim entis
cathegoria est quod proportionale
ut rectum in longitudine omnia
lon. forte in tuto impar in colore
autem album Ad hunc non qui in
speciebus nisi causa armoniorum
et talium Distinguntur enim illi ab in
vicem qui equales sunt et eum
unitates contrarie pp scilicet species non fa
ciendum Ex quo quod accidunt
scilicet et ad hunc unum plura colligunt
Istud autem arguitum esse multa
parti esse generationem ipsorum et mech
tium posse convenire eius quod non
separabilia sint mathica a sensi
bilibus ut quidam dicunt neque scilicet
esse principia ... ...

Explicit methaphisica aristotilis deo gratias

Quoniam quidem intelligere et scire contingit circa omnes scientias quarum sunt principia aut cause aut elementa ex hiis cognoscere (tum enim cognoscere arbitramur unumquodque cum causas primas et prima principia cognoscimus et usque ad elementa) manifestum quod et que sunt circa principia scientie que de natura est primum determinare temptandum. Innata autem ex notioribus nobis via et certioribus in certiora nature et notiora. Non enim eadem nobis nota et simpliciter. Unde necesse modo hunc procedere ex incertioribus nature, nobis autem certioribus in certiora nature et notiora. Sunt autem nobis primum manifesta et certa confusa magis. Posterius autem ex hiis fiunt nota elementa et principia dividentibus hec. Unde ex universalibus in singularia oportet procedere. Totum enim secundum sensum notius est. Universale autem totum quoddam est. Multa enim comprehendit ut partes universale. Sustinent autem hoc quodammodo idem quodammodo et nomina ad rationem. Totum enim quoddam et indistincte significat ut puta circulus. Diffinitio autem ipsius dividit in singularia. Et pueri primum appellant omnes viros patres et matres feminas. Posterius autem determinat horum unumquodque.

Necesse autem aut unum esse principium aut plura. Et si unum aut immobile sicut dicunt Parmenides et Melissus, aut mobile motum sicut physici, hii quidem aerem dicentes esse, alii aquam primum principium. Si autem plura aut finita aut infinita. Et si finita plura autem uno aut duo aut tria aut quattuor aut secundum aliquem alium aliquem numerum. Et si infinita aut sic sicut Democritus genus unum figura aut specie differentia aut et contraria. Similiter autem querunt et qui sunt querentes quot sunt. Ex quibus enim sunt que sunt querunt primum hec utrum unum aut plura et si multa aut finita aut infinita. Quare principium et elementum querunt utrum unum aut multa. Ergo quidem si unum et immobile sit ens est intendere non de natura est intendere. Sicut enim geometre non amplius ratio est ad destruentem principia sed aut alterius scientie aut omnium communis, sic neque hinc de principiis. Non enim amplius [illegible] esset si sit unum est ad aliam rationem hoc sit disputare et quod [illegible] aut si quis ponit hominem unum que est esse, aut solvere rationem litigiosam quod sane utraque quidem habet rationes Melissi et Parmenidis. Et enim falsa recipiunt et non sillogizantes sunt. Magis autem Melissi grossa et non habens defectum, sed uno inconvenienti dato alia contingunt. Hoc autem nichil difficile. Nobis autem subiciantur que sunt natura aut omnia aut quedam moveri. Est autem manifestum hoc ex inductione. Similiter autem neque solvere omnia convenit, sed aut que quis ex principiis demonstrans mentitur. Quecumque vero non, nimirum, ut tetragonismum eum quidem qui per sectiones geometrici est dissolvere, Antiphontis non geometrici est. Et quoniam de si quidem non naturales autem dubitationes contingit dicere ipsos, fortassis bene se habet aliquantulum disputare de ipsis. Habet enim philosophiam hic respectus. Principium autem maxime omnium proprium, quoniam multipliciter dicitur quomodo dicunt dicentes unum omnia, utrum substantiam omnia aut quantitatem omnia aut qualitatem, et iterum utrum hominem unum omnia ut hominem unum aut

equum unum aut animam unam aut qua-
litatem unam, unam aut hanc ut album
et calidum aut aliorum aliquod talium. Hec enim
omnia dicunt multa et sunt impossibi-
lia dicere. Si quidem enim erunt et substantia
et quale et quantum, et hec sive resoluta adinvicem
sive non, multa sunt que sunt. Si vero omnia
quale aut quantum, sive sit substantia sive
non sit, inconveniens est, si oportet dicere inconveniens
impossibile. Nullum autem aliorum est separa-
bile extra substantiam; omnia namque de subiecto
dicuntur substantia. Melissus autem quod est infinitum
dicit esse. Quantum itaque aliquid est quod est; infinitum
autem quod est in quantitatibus. Substantiam autem infinitam
aut qualitatem aut passionem esse non con-
tingit nisi secundum accidens, si simul et aliqua
quantitates sunt. Infiniti autem ratio quantum
congruit, sed non substantie neque qualitati. Si quidem
igitur substantia est et quantum, duo et non unum est
quod est. Si vero substantia solum, non infinitum est neque
magnitudinem habebit ullam; quantum enim
quoddam erit. Amplius quoniam et ipsum unum
multipliciter dicitur sicut et quod est, intendendum quomodo dicunt
unum esse omne. Dicitur enim aut continuum
aut indivisibile aut quorum ratio una et eadem
que quid erat esse, sicut vinum et merum. Si
quidem igitur continuum, multa sunt unum; in infini-
tum enim divisibile est continuum. Habet autem
dubitationem de parte et toto, fortassis autem
non ad hanc rationem, sed ad ipsam secundum se
ipsam, utrum unum aut plura pars et totum,
et quomodo unum aut plura, et si plura quomodo
plura, de partibus non continuis, et si toti unum
utrumque sicut et indivisibile, quoniam et
eadem eis. At vero si est indivisibile, nullum
erit quantum neque quale, neque iam infinitum
quod est sicut Melissus dicit, neque finitum
sicut Parmenides; est enim indivisibile finitum,
non est. At vero si ratione unum sunt
que sunt omnia, sicut et tunica et in-
dumentum, evenit Heracliti sermonem dicere
ipsos; idem enim erit bono et malo esse et non bo-
no esse et bono; quare idem erit bonum et
non bonum, et homo et equus, et non de
eo quod unum sunt que sunt erit ratio,
sed de eo quod nichil, et tali esse et tanto
idem. Conturbati sunt etiam posteriores
quemadmodum et antiqui, ne forte contingat
simul idem unum esse et multa; unde et ali-
qui quidem est auferunt, quemadmodum Licofron.
Alii autem dictionem transmutant, ut quoniam homo
albus non est, sed albus; neque ambulans
est, sed ambulat, ut non est adiacentes
multa faciant esse unum, tanquam singula-
riter de uno aut ente. Sed multa que sunt
aut ratione, ut aliud albo esse et musico, sed
idem utraque; multa itaque unum; aut divisione,
quemadmodum totum et partes. Hic autem iam dubi-
tabant et confitebantur unum multa esse,
tanquam non contingeret idem unum et multa
esse, non opposita; est enim unum et potentia
et endelechia et actu. Sic quidem facientibus
impossibile videtur que sunt unum esse. Et
secundum ex quibus demonstrant solvere non dif-
ficile est; utrique enim sophistice sillogizant, et
Parmenides et Melissus; et namque
falsa recipiunt et non sillogizantes sunt.
Est autem magis Melissi onerosa ratio et non
defectum habens, sed uno inconvenienti assignato
alia contingunt; hoc autem nichil grave est. Quod
quidem igitur paralogizat Melissus
manifestum est; opinatur enim accipere, si quod
factum est habet principium omne, quod non
factum est non habet. Postea et hoc inconveniens,
omnis esse principium rei et non temporis
et generationis, et non simplicis sed alterationis, tanquam non momentanee facte
mutationis. Postea propter quid immo-
bile unum est? Sicut enim et pars una cum sit
hec aqua movetur in ipsa, quare et omnis.
Postea alteratio propter quid non erit?
At vero neque specie possibile est unum esse,
sed sicut ex quo; sic enim et phisicorum
quidam unum dicunt, illo autem non; homo
namque ab equo alterum est specie et contraria
adinvicem. Et ad Parmenidem ...

Solucio parcium ... [illegible]

idem modus solutionis, et si aliqui sunt alii modi
proprii sunt et solutio est quod quidem falsa
est, partim autem quia non concludit. Falsa
quidem quia simpliciter accipit quod est dici,
multipliciter dicto; non concludit autem
quia si sola alba accipiantur, significante
uno albo, nichil minus multa alba
sunt et non unum. Non enim continua-
tione erit album unum neque ratione. Aliud
enim erit esse albo et suscipienti et non erit
preter album nichil disiunctum. Non enim
in quantum est separabile, sed esse alterum
est albo et cui inest. Sed hoc Parmeni-
des nichil prius videbat. Necesse est igitur acci-
pere eum non solum unum significare quod est de
quo utique predicetur, sed et quod vere est et quod vere
unum est. Accidens enim de subiecto quodam
dicitur, quare cui accidit quod est non erit; alterum
enim est ab eo quod est. Erit itaque aliquid quod
non sit. Non itaque inerit alteri quod
vere est. Non enim erit ens aliquid ipsi esse,
nisi multa quod est significet sic ut sit
unumquodque. Sed supponitur quod est significare unum.
Si igitur quod vere est nulli accidit sed illi aliquid magis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
est quod album est non sic autem sic aliud
aliquid non sit quod vere itaque est non est.
Verum enim est dicere quoniam album est. Hoc autem
non quod est significat quare et si album
significat quod vere est, multa igitur significat quod
est. Neque igitur magnitudo erit quod est si
quidem quod vere est est quod utique; utrique enim alterum
est esse partium. Quod autem dividitur in
quod vere est in quod vere est aliquid aliquid et aliud
manifestum est ut homo si est quod vere est aliquid animal est
et aliud quod vere est aliquid bipes erunt autem
aut homini aut alicui alii subiecto. Sed impossibile
est accidens. Nam dicitur hoc autem quod contingit esse
aut non esse aut cuius est in ratione
hoc cui accidit ut sedere quidem sicut separabile

in simo autem est ratio nasi cui dicimus accidere
simum. Amplius quecumque in diffinitiva
ratione insunt aut ex quibus sunt in
ratione horum non inest ratio totius, ut in bi-
pede ratio hominis aut in albo que est ratio
albi hominis. Si igitur hec hunc habent modum
et homini accidit bipes, necesse est separabile esse
ipsum, quare contingeret utique non bipe-
dem esse hominem, aut in ratione bipedis
inerit ratio hominis. Sed impossibile est; illud
enim in illius ratione inest. Si autem accidit
bipes et animal et non est utrumque quod vere est aliquid,
et homo utique erit accidentium aliquid.
Sed quod vere est sit accidens nulli et de quo
ambo et utrumque et quod est ex his di-
cantur ex indivisibilibus utique est omne.
Quidam autem tradiderunt rationibus utrisque, quiescunt
hinc quidem quoniam omnia unum sunt si quod
est unum significat, quoniam est et quod non est. Est at
que decisionis individuas facientes
magnitudines. Manifestum autem est et
quoniam non verum est quod si unum significat quod est
et non possibile est simul contradictionem
esse, non erit nichil quod non est. Nichil enim
prohibet non simpliciter esse sed non ens esse
aliquid esse quod non est. Dicere igitur preter ipsum quod est
non aliquid erit aliud, unum omnia esse inconveniens.
Quid enim addiscit ipsum quod est nisi quod
vere est aliquid sit. Si autem hoc, nichil tamen pro-
hibet multa que sunt esse, sicut dictum est.
Quod igitur sic unum esse quod est
impossibile sit manifestum est.

Sicut autem physici dicunt, duobus modis
sunt. Hii quidem enim unum facientes
entes quod est corpus subiectum aut
trium aliquid aut aliud quod est igne quidem
densius, aere autem subtilius, alia
generant densitate et raritate mul-
ta facientes. Hec autem sunt contraria,
universaliter autem excellentia et defectus, sicut
magnum dicit Plato et parvum, nisi quod hic
quidem hoc facit materiam, unum vero speciem;
alii vero unum quidem subiectum materiam et

ria autem et duas et species. Quidam autem et
ex uno inherentes contrarietates segregant
quemadmodum Anax. dixit et quicumque autem unum
et multa dicunt esse sicut Empedocles et Anax.
ex commixtione. segregant alia.
Differunt autem ab invicem in eo quod hic
circulationem facit horum, hic autem et semel.
et hic quidem infinitas similes partes et
contrarias, ille vero vocata elementa solum. Videtur
autem Anax. sic infinita opinari ut ac
cipiat communem opinionem physicorum esse veram
tamquam non fiat nullum eorum quod non
est. propter hoc enim sicut dicunt erant simul
omnia et fieri huiusmodi statuunt alterari. a
liqui autem congregationem et segregationem.
Amplius ex eo quod fiunt ex alterutris contraria
inerant. quare si enim omne quod fit necesse est
fieri aut ex his que sunt aut ex his
que non sunt horum autem alterum quod est ex hi
is que non sunt fieri impossibile est de
hac enim conveniunt opinione omnes
quidem de natura. reliquum iam contingere ex
necessitate putaverunt ex his que sunt
et insunt fieri sed propter parvitatem magnitu
dinum ex insensibilibus nobis. unde dicunt esse
in omni mixtum propter id quod omne ex omni vide
bant fieri. Apparere autem differentia et appellari
altera ad invicem ex magis superhabundante
propter multitudinem in mixtione infinito
rum. sincere quidem enim totum album
aut nigrum aut os non esse sed quod plus
unumquodque habet hoc videtur esse naturam rei. Si igitur in
finitum secundum quod infinitum ignotum
est secundum multitudinem quidem et magnitu
dinem infinitum ignotum quantum est quoddam
secundum speciem autem infinitum ignotum quale
quoddam est. principiis autem infinitis ex
istentibus et secundum multitudinem et secundum
speciem impossibile est que sunt ex
his cognoscere. sic enim cognoscere compo
situm arbitramur cum cognoscimus
ex quibus et quantis sit. Amplius autem
si necesse est cuius pars contingit quamlibet esse secundum

magnitudinem et parvitatem et ipsum
contingere. dico autem talium aliquam
partium in quam cum inest dividitur totum.
si autem impossibile est animal aut plan
tam quamlibet esse secundum magnitudinem
et parvitatem manifestum est quod neque partium
quamlibet. erit enim totum similiter. caro enim
et os et huiusmodi partes sunt animalis et
fructus plantarum. Manifestum igitur quod
impossibile est carnem aut os aut aliud
aliud quamlibet esse magnitudine aut in
maius aut minus. Amplius si omnia
insunt quidem huiusmodi invicem et non
fiunt sed segregantur cum insint, dicuntur
autem a plurimo, fit autem ex quolibet quodlibet
ut in carne aqua segregata et caro
ex aqua. omne autem corpus finitum si
resecetur corpore finito manifestum est quod non
contingit in uno quoque unumquodque esse.
Remota enim ex aqua carne et iterum
alia facta ex reliquo segregatione quamvis
semper minor erit segregata sed tamen non ex
cellit magnitudo a parvitate quadam.
Si quidem stabit segregatio non omne in omni erit
in reliqua enim aqua non inerit caro
si vero non stabit sed habebit semper remotionem
in finita magnitudine equalia in
finita inerunt infinito secundum mag
nitudinem. hoc autem impossibile est. Ad hoc autem
si omne quidem corpus remoto quodam
minus necesse est fieri, carnis autem determina
ta est quantitas et magnitudine et
parvitate manifestum est quod ex minima carne
nullum segregabitur corpus. erit enim minus mi
nima. Amplius autem in infinitis corpori
bus inerit utique iam caro infinita
et sanguis et cerebrum separata tamen ad
invicem nichil autem minus entia et in
finitum unumquodque. hoc autem irrationabile est. hoc autem
nequaquam autem segregandum esse nesciens
dicit recte enim dicit. passiones enim in
separabiles sunt. si igitur mixti sunt
colores et habitus si segregentur erit

aliquid album et sanatiuum non alterum aliquid
alterum sit. Amplius de celo quare intelligens est ipso
querens intellectus si uere uelit quidem segre-
gare. Hoc autem facere est impossibile et secundum
quantitatem et secundum qualitatem; secundum quanti-
tatem quidem quia non est minima magni-
tudo, secundum qualitatem autem quoniam insepa-
rabiles sunt passiones. Non rec-
te autem neque generationem accepit similium partium;
est enim ut lutum in luta diuiditur, est autem ut
non. Et non idem modus est ut lateres ex domo
et domus ex lateribus; sic autem aqua et
aer ex alterutris et sunt et fiunt. Melius
autem est minora et finita recipere quod uere
fecit Empedocles.

Omnes igitur contraria principia faciunt,
et dicentes quod unum sit omne et im-
mobile et Permenides, scilicet calidum et frigidum
principia. Hoc autem appellat ignem et
terram; et qui rarum et densum; et Democri-
tus firmum et inane, quorum aliud quidem quod est,
aliud autem sicut quod non est esse dicit ab hoc positione,
figura et ordine. Hec autem genera contrariorum
sunt: positionis sursum et deorsum, ante et retro;
figure angulus, rectum, circulatum.
Quod quidem igitur contraria quodammodo omnes fa-
ciunt principia manifestum est. Et hoc rationabiliter; oportet
enim principia neque ex alterutris esse neque ex
aliis, et ex his omnia. Contrariis autem
primis insunt hec: propter id quod prima quidem
non sunt ex aliis, propter id quod sunt
contraria non sunt ex alterutris. Sed oportet hoc in
ratione considerare qualiter contingat acci-
piendum. Igitur est primum quod omnium que sunt
nullum neque facere aptum natum est neque
contingens pati a contingenti, neque fit
quodlibet ex quolibet, nisi aliquis accipiat secundum accidens
qualiter. Utique enim fiet album ex musi-
co, nisi accidens sit albo aut nigro mu-
sicum; sed album quidem fit ex non albo,
et hoc ex non omni, sed nigro aut me-
dio; et musicum ex non musico, sed non
ex omni, sed ex immusico aut ex hiis

si ex aliquibus ipsis est medium. Similiter igitur
corrumpitur in contingens primum ut album
non ut in musicum nisi forte secundum accidens,
sed in non album, et non in contingens pri-
mum ut album non ut in musico nisi forte
secundum accidens, sed non album, et non in contingens
sed in nigrum aut medium. Similiter et musicum
in non musicum, et hoc non in contin-
gens sed in non musico aut si ipsis ad
medium est. Similiter autem est et in aliis, quoniam non
solum simplicia eorum que sunt
sed et composita secundum eundem se habent modum;
sed propter hoc quod opposite dispositiones non de-
nominate sunt, latet hoc contingens.
Necesse est enim omne consonans ex inconso-
nanti fieri et inconsonans ex consonanti,
et corrumpi et consonans in inconsonantiam,
et hanc non in contingentem sed in op-
positam. Nichil autem interest in consonantia
dicere aut positione aut compositione; manifestum enim
est quod eadem sit ratio. At vero domus et sta-
tua et figuratorum aliquid ex non figu-
rato, et unumquodque horum alia quidem ordo,
alia vero compositio quedam sunt. Si igitur hoc
verum est, quod omne quod fit fiat et corrumpitur
quod corrumpitur aut ex contrariis sunt, ut colores
ex albo et nigro, quare utique erunt que
natura fiunt aut contraria aut ex contrariis.
Usque quidem igitur hoc fere secuti sunt et aliorum
plurimi, quemadmodum diximus prius; omnes enim
elementa et ab ipsis vocata principia, licet
sine ratione ponentes, tamen contraria dicunt, tamquam
ab ipsa veritate coacti. Differunt autem
tamen ab invicem in eo quod alii quidem
priora, alii posteriora accipiunt, et quod
hii quidem notiora secundum rationem, illi autem
secundum sensum; hii quidem, scilicet calidum et frigidum, illi
autem humidum et siccum, alii autem parem et
imparem. Quidam autem concordiam et
discordiam causas ponunt generationis.
Hec autem differunt ab invicem secundum dictum
modum, quare accidit eadem dicere quodammodo et
altera ab invicem: altera quidem quemadmodum videntur

pluribus. Eadem autem secundum analogiam ac-
ceperunt enim et ex eadem et ordinatione hec quedam
enim continent alia autem continentur
contrariorum sic igitur similiter dicunt et ali-
qualiter prius et melius. Et hii quidem no-
tiora secundum rationem sicut dictum est prius illi
autem secundum sensum. universale quidem enim secundum rationem
notum est. Singulare autem vero quidem
enim universale est sensus autem particularis ut
magnum et parvum secundum rationem. rarum autem
et densum secundum sensum. Quod quidem igitur con-
traria oportet esse principia manifestum est. Con-
Consequens autem utique erit dicere
utrum duo aut tria aut plura sint
unum quidem enim impossibile est quoniam non
unum contraria infinita autem non quoniam in-
scibile quod est erit et una contrarietas in omni
genere uno substantia autem unum quoddam genus est
et quod contingit ex finitis melius ex fi-
nitis quemadmodum empedocles quam ex infinitis
Amplius sunt alia aliis priora contraria
et fiunt altera ex alteris ut dulce
et amarum et album et nigrum principia
que semper oportet manere. Quod quidem igitur neque unum neque
infinita sunt manifestum est. Ex tribus quemadmodum
rationem deficiet. non utique aliquis qualiter den-
sitas plures quam autem fiunt facere
duo tamen vel non facere duo tamen quemadmodum
rationem deficiet unum enim utique aliquis con-
densitas raritatem faciet aliquid apta
nata sit aut hoc densitatem. Similiter autem et amicitia
quecumque contrarietas non concordia discor-
diam et facit aliquid ex ipsa neque discor-
dia ex illa. sed utraque alterum quoddam tertium
Quidam autem et plura recipiunt ex quibus
parant eorum que sunt naturam. Ad
huc autem amplius et de hoc aliquis dubitabit
nisi aliquis supposuerit contrariis naturam nullius
enim videmus eorum que sunt substantiam contraria
principium autem non de subiecto oportet dici a-
liquo erit enim principium et prius in
principio subiectum enim principium et prius videtur esse
predicato. Amplius non esse dicimus substantiam contrariam

substantie qualitates. Igitur ex non substantiis substantia utique
erit aut quomodo prius non substantia erit substantia
unum si quis et priorem naturam putabit
esse rationem et hanc necesse est si debet salvare
utrasque ipsas subicere quemadmodum faciunt quicumque
dicunt unam quandam naturam dicentes omne
ut aquam aut ignem aut medium
horum. Videtur autem medium magis i-
gnis. nam et terra et aer et aqua con-
trarietatibus complexa sunt. Unde non
irrationabiliter faciunt substantiam alteram ab
hiis facientes aliorum alii quidem a-
erem. aer enim minime habet aliorum
differentias sensibiles consequens autem aqua. Sed
omnes unum hoc contrariis figurant ut densi-
tate et raritate et eo quod magis
et minus. Hec autem sunt omnia excel-
lentia videlicet et defectus sicut dictum est prius. Et
prius sicut videtur antiqua esse opinio hec quod
unum et superhabundantia et defectus principia rerum
sunt sed non eodem modo. Sed antiqui duo
quidem facere unum autem pati posteriorum
quidam autem contrarium quidem facere duo autem
dicunt pati magis. Tria quidem igitur
dicere elementa erit et ex hiis et ex hui-
usmodi intendentibus videbitur utique habere
quandam rationem sicut diximus plura autem
tribus non amplius. quidem enim sufficiens est
unum si autem quattuor existentibus due e-
runt contrarietates oportebit seorsum
utrisque esse alteram quandam naturam mediam
si autem ex invicem possunt generare ocio-
sa utique altera contrarietatum erit. Simul
autem et impossibile est plures esse contrarietates pri-
mas substantia autem unum quoddam genus
est entis. Quare in eo quod prius et quod poste-
rius sunt differunt ab invicem tantum sed non
genere. Semper enim in uno genere contrarietas u-
na est omnes enim contrarietates reduci videntur
in unam. Quod quidem igitur neque unum neque
plura duobus vel tribus manifestum est
horum autem utrum quemadmodum diximus
dubitationem habet multam. Sic igitur nos

dicamus primum de omni generatione aggredien-
tes; est enim secundum naturam quae prius communia dicere et
sic et unumquodque propria speculari. Dicimus enim
fieri ex alio aliud et ex altero alterum
aut simplicia dicentes aut composita.
Dico autem sic. Est enim hoc fieri simplicia
dicentes aut composita hominem musicum fieri est
autem non musicum fieri musicum aut
non musicum hominem hominem musicum.
Simpliciter quidem igitur dico quod fit simplici-
ter musicum et non musicum et quod simplici-
ter fit musicum. Compositum autem et quod fit
et quod est factum cum non musicum hominem
dicamus fieri musicum hominem. Horum
quidem non solum dicitur hoc fieri sed et ex hoc fieri
ut ex non musico musicus; hoc autem non dicitur
in omnibus; non enim ex homine factus est musicus
sed homo factus est musicus. Eorum autem que
fiunt sic simplicia dicimus fieri hoc quidem
permanens fit, illud vero non permanens;
homo quidem enim permanet musicus factus
homo et est, non musicum autem et immusicum
neque simpliciter neque compositum permanet. De-
terminatis autem his ex omnibus que fiunt hoc
autem accipere est si aliquis intendit sicut dicimus
quoniam oportet aliquid semper subici quod fit et hoc si numero
est unum, sed specie non unum est; specie enim dico
et ratione idem; non enim idem est homini et im-
musico esse. Et hoc quidem permanet, illud
vero non permanet; non oppositum quidem per-
manet, homo enim permanet; musicum
autem et immusicum non permanent neque ex
ambobus compositum ut immusicus homo. Sed
ex aliquo fieri aliquid et non hoc fieri aliquid
magis quidem dicitur in non permanentibus,
non ut ex musico musicum fieri, ex homine
autem non. At vero et permanentibus
aliquando dicitur similiter; ex aere enim statuam dicimus
fieri, non aes dicimus statuam. Hoc tamen ex oppo-
sito et non permanenti utroque dicitur
ex hoc hoc et hoc hoc; et namque ex immusico
et immusicum fit musicum; ex incomposito similiter est;
et enim ex immusico homine et immusicus

homo dicitur fieri musicus. Multipliciter autem
dicto fieri et horum que non simpliciter
fieri sed hoc aliquid fieri, simpliciter autem fieri
solum substantiarum, secundum alia quidem manifestum quod necesse est subi-
ci aliquid quod fit; et enim quantum et quale et
ad aliud et ubi fiunt in subiecto aliquo
propter id quod solam substantiam de nullo alio dici subiecto,
hoc alia autem omnia de substantia. Quod autem et substantie
et quecumque alia simpliciter entia ex
quodam subiecto fiunt considerantibus utique fi-
et manifestum; semper enim aliquid est quod subicitur ex quo
fit quod fit, ut plante et animalia ex semine.
Fiunt autem que fiunt simpliciter alia quidem
transfiguratione ut statua, alia vero appositio-
ne ut que augmentantur, alia vero abla-
tione ut ex lapide Mercurius, compositione
autem ut domus, alteratione vero ut que
convertuntur secundum materiam. Omnia autem que sic
fiunt manifestum est quoniam ex subiectis fiunt. Quare
manifestum ex dictis est quoniam quod fit semper
compositum est, et est quidem aliquid quod fit, et est
aliquid quod hoc fit, et hoc duplex; aut enim subiectum
aut oppositum. Dico autem oppositum quidem
immusicum, subiectum autem hominem,
et infiguratum et inordinatum et in-
compositum oppositum, aes autem aut lapidem et
aurum subiectum. Manifestum igitur quod si quidem
cause sunt et principia eorum que natura sunt
ex quibus primis sunt et fiunt non secundum
accidens sed unumquodque quod dicitur secundum substantiam, quod
fit ex subiecto et forma; componitur autem
musicus homo ex homine et musico quo-
dammodo; resolves enim rationes in rationes
eorum. Manifestum igitur est quod fiunt que fiunt
ex his. Est autem subiectum numero quidem unum, specie vero
duo; homo quidem enim et aurum et omnino materia numerabilis; hoc enim aliquid
magis et non secundum accidens ex ipso fit
quod fit; privatio autem et contrarietas accidens.
Unum autem species, ut ordinatio aut musica
aut aliorum aliquid talium predicatorum. Unde est quidem
sic duo dicenda sunt esse principia,
est autem sic tria; et est quidem sic contraria

vt si aliquis dicat musicum et inmusicum
aut album et nigrum aut consonans et incon-
sonans est autem sicut non alterutris enim
pati contrarium impossibile est. Solvitur autem
propter quod aliud est subiectum hoc enim non est contrarium
quare neque plura contrariis sunt principia
quodammodo sed duo ut est dicere numero neque
iterum penitus propter id quod alterum est esse
ipsis sed tria alterum enim est esse homini
musico et non musico et est musico esse
et infigurato et eri. Quot quidem igitur
principia sunt generationem physicorum et quo-
modo tot sint dictum est et manifestum est quoniam oportet
subici aliquid contrariis et contraria duo esse
Sed quodam modo alio non necessarium est sufficiens
enim erit alterum contrariorum facere absen-
tia et presencia mutationem. Subiecta autem
natura scibilis est secundum analogiam sicut enim
ad statuam es aut aliquid ad lec-
tulum lignum aut aliorum aliquid habi-
cium formam informe et informe se habet prius
quam accipiat formam sic ipsa se ad substantiam
se habet et hoc ad quod est unum quidem igitur principium
est non sic unum existens neque sic unum sicut
hoc aliquid unum autem secundum quod ratio. Simpliciter
contrarium huic privatio hec autem quomodo duo et
quomodo plura dictum prius quidem igitur dictum est
quod principia contraria sunt solius quod necesse et
et aliud quoddam subici et esse tria. Ex hiis
autem nunc manifestum est que differentia contrariorum et quomodo se
habent ad invicem principia et quid subiectum
utrum autem substantia species aut subiectum nondum
manifestum est. Sed quod tria principia et quomodo tria et quis
modus eorum dictum est. Quot quidem igitur et que
sint principia ex hiis considerentur. Quod
autem singulariter sic solvitur et antiquorum
defectus dicamus post hoc. Querentes enim
secundum philosophiam primum veritatem et naturam rerum
diverterunt ut in viam quandam aliam ab-
scedentes abstinentiam et divitias neque fieri
eorum que sunt nullum neque corrumpi propter
id quod est necessarium fieri quod fit aut ex eo quod

est aut ex eo quod non est. Ex hiis autem
utrisque impossibile est esse neque enim quod est
fieri contingit est enim neque iam ex eo quod non est
nichil utique fieri subici enim aliquid oportet et sic consequenter
contingens augmentantes neque esse multa
dixerunt sed tantum quod est illud igitur tantum accipie-
bant opinionem propter quod dicta eaque dicta sunt.
Nos autem dicimus quod quidem ex eo quod est aut
ex eo quod non est fieri aut quod est aut quod non
est aliquid facere aut pati aut quodlibet aut fieri
uno quidem modo nichil differt ut medicum
aliquid facere aut pati aut quodlibet hoc fieri
ex medico aliquid esse aut fieri. Quare
quoniam hoc dupliciter dicitur manifestum est quoniam ex eo quod est
et ex eo quod non est aut facere aut
pati quidem igitur medicus non secundum quod me-
dicus sed secundum quod edificator et albus fit non
in quantum medicus sed in quantum niger. medicat
autem et non medicus fit in quantum est medicus
quoniam autem proprie dicimus maxime medicum aliquid
facere aut pati aut fieri ex medico si hoc
quod medicus hoc patiatur aut faciat. Manifestum
quod ex eo quod non est aliquid fieri et hoc significat in quantum
non est quod illi quidem non determinantes deli-
querunt et propter hanc ignorationem in tantum ig-
noraverunt quod nichil opinati sunt fieri neque esse
aliorum sed auferre omnem generationem. Nos autem
opinati ipsi fieri quidem nichil simpliciter ex eo
quod non est. Sed tamen fieri ex eo quod non est ut
secundum accidens. Ex privatione enim quod est quidem per
se non ens non inexistente fit mirabile
autem videtur et impossibile sic fieri aliquid ex eo quod non est.
Similiter neque ex eo quod est neque fieri nisi secundum accidens.
Sic autem et hoc fieri eodem modo ut si ex animali animal
utique fiat et ex quodam animali quoddam animal
ut si canis ex equo fiat. fiet quidem
enim utique non solum ex quodam animali canis
sed et ex animali. Sed non in quantum est animal. Est enim
utique non solum ex quodam animali canis sed
et ex animali hoc. Sed non in quantum est animal. Est enim
iam hoc si autem aliquid oportet fieri animal non secundum accidens
Sed non ex animali erit. Et si aliquid quod est non

ex eo quod est neque ex eo quod non est. Quomodo enim
est ex eo quod non est dictum est nobis quoniam significat
quia inquantum non est. Et privatio autem
esse omne non removentes autem nimis quidem
ergo modus hic est. Alius autem quem contingit
eadem dicere secundum potentiam et actum. Hec autem de-
terminata sunt in aliis et per certitudinem
magis. Quare quod dictum est dubitationes solvun-
tur propter quas coacti removent predictorum
quedam propter quod non in tantum destiterunt prio-
res alia in generationem et corruptionem et
omnino in mutationem. Hec enim utique visa non
omnem solvunt horum ipsorum ignoranciam.
Tangentes quidem igitur et alteri quidem
sunt ipsam sed non sufficienter. Primum
quidem enim confitentur simpliciter fieri aliquid ex
eo quod non est inquantum Parmenides recte est dicere.
Postea videtur ipsis si una est numero una et potentia
tantum una ipsa esse. Sed hec differt plurimum.
Nos quidem enim materiam et privationem alterum
dicimus horum quidem non esse secundum accidens
materiam, privationem autem per se non esse et hanc
quidem prope esse substantiam aliqualiter materiam,
privationem autem non esse nequaquam. Quidam
autem quod non est magnum et parvum similiter autem
simul utrumque aut seorsum utrumque. Quare
penitus alter modus est hic trinitatis et ille.
Usque quidem enim ad hoc pervenerunt quod oportet
quandam supponi naturam hanc tamen unam
faciunt. Et enim si aliquis dualitatem facit
dicens magnum et parvum ipsam nichil
minus idem facit alteram enim despexit.
Subiecta quidem enim concausa forme eorum
est que fiunt sicut mater. Altera vero pars
contrarietatis multotiens fantasiabitur
ad maleficium ipsius pretendenti intellectum
nec esse penitus. Existente
enim quodam divino et optimo et appetibili
alterum quidem contrarium esse ipsi dicimus, alterum autem ap-
tum natum esse appetere et desiderare ipsum
secundum ipsius naturam. Quibusdam autem accidit
contrarium appetere sui ipsius corruptionem

et nec sui ipsius corruptionem et nec sui
ipsius potest esse appetere speciem propter non esse
indigens neque contrarium corruptiva enim sibi
ad invicem contraria. Sed hoc est tamquam si femina
masculum et turpe bonum; non quod per se est
turpe sed secundum accidens. Corrumpitur autem et fit
est quidem ut est, autem ut non secundum quidem enim quod
est in quo, secundum se corrumpitur. Quod enim corrumpitur
in hoc est privatio. Inquantum autem secundum potentiam non per
se, sed incorruptibile et ingenitum est necesse
est esse ipsam. Si enim fiat subici aliquid oportet primum
ex quo fiet hoc inest. Hoc autem est hec natura quare erit ante-
quam fiat. Dico autem materiam primum subiectum unicuique
ex quo fit aliquid cum insit non secundum accidens.
Et si corrumpitur in hoc abibit in ultimum
quare corrupta erit antequam corrumpatur.
De principio autem secundum speciem utrum
unum aut plura aut que et aut quot
sunt per certitudinem prime philosophie opus
est determinare. Ergo in illud tempus apponatur.
De phisicis autem et corruptibilibus et speciebus
in posterius determinandis dicemus.
Quod quidem igitur sunt principia et que et
quot numero determinentur a nobis sic.
Iterum aliud principium incipientes
dicamus.

Eorum que sunt alia
quidem sunt natura alia
vero propter alias causas.
Natura quidem sunt
alia animalia et partes ipsorum
et plante et simpli-
cia corporum ut terra et ignis et aer et aqua.
Hec enim esse et huiusmodi a natura esse dicimus. Omnia
autem que predicta sunt videntur differre ab
non natura existentibus. Eorum quidem na-
tura sunt unumquodque in se ipso principium
motus et status hoc quidem secundum locum illa
vero secundum augmentum et decrementum. Quedam
autem secundum alterationem. Lectulus autem et in-
dumentum et si aliquid huiusmodi est genus est secundum
quod quidem sortitum est in predicatione una

quacumque et necesse est ab arte nec unum habet impetum mutationis innatum. Sed autem quod contingit ipsis lapideis aut terreis esse aut mixtis ex hiis habent tantum tamquam existente natura aliqua principio alicuius et causa movendi et quiescendi in quo est primum per se et non secundum accidens. Dico autem non secundum accidens cum fiat utique ipse sibi aliquis causa sanitatis cum sit medicus. Sed tamen non secundum quod sanatur medicinam habet sed accidit eundem medicum esse et sanari. Unde et dividuntur aliquando ab invicem. Similiter autem et aliorum unumquodque que fiunt, nullum enim ipsorum habet in se ipso factionis principium. Sed alia quidem in aliis et ab extrinseco ut domus et aliorum manu factorum unumquodque, alia vero in se ipsis quidem sed non secundum se ipsa quecumque secundum accidens cause fiunt utique ipsis. Est igitur natura quod dictum est. Naturam autem habent quecumque huiusmodi habent principium. Et sunt hec omnia substantia. Subiectum enim quoddam et in subiecto est natura semper. Secundum naturam autem sunt et hec et quecumque in hiis insunt secundum se quecumque ut igni ferri sursum. Hoc enim natura quidem non est neque habet naturam sed a natura et secundum naturam est.

Quid quidem igitur natura sit dictum est et quid a natura et secundum naturam. Quod autem est natura temptare demonstrare ridiculum est. Manifestum enim est quod huiusmodi entium sunt multa. Demonstrare autem manifesta per immanifesta non potentis est iudicare quod propter se et non propter se notum est. Quod autem contingat hoc pati non immanifestum est. Sillogizabit enim aliquis utique cum natus sit cecus de coloribus. Quare necesse est hiis de nominibus esse rationem, autem intelligere nichil.

Videtur autem natura et substantia eorum que natura sunt quod primum inest unicuique non transfiguratum per se ipsum ut lectuli natura lignum, statue autem es. Signum autem dicit Antiphon quoniam si quis infodiat lectum et accipiat potentiam putrescens ut utique sit germen, non utique fieret lectus sed lignum, tamquam dicat quod secundum accidens ens dispositionem secundum legem et artem, substantiam autem illam que permanet hec paciens continue. Si autem horum unumquodque ad aliud aliquid id hoc sustinet ut es quidem et aurum ad aquam, ossa autem et ligna ad terram, similiter autem et aliorum quodlibet illam esse naturam et substantiam ipsorum. Unde sane hii quidem terram, alii vero ignem, alii autem aerem dicunt, aliqui autem aquam, quidam vero quedam horum, alii omnia hec naturam esse entium que sunt. Quod enim aliquis ipsorum accepit huiusmodi sive unum sive multa, hec et tanta esse dicit omnem substantiam, alia autem omnia passiones istorum et habitus et dispositiones, et horum quidem quodlibet esse perpetuum, non enim esse mutationem ipsis ex se ipsis, alia autem fieri et corrumpi infinities.

Uno quidem igitur modo sic dicitur prima unicuique subiecta materia hiis quecumque in se ipsis motus principium et mutationis. Alio autem modo forma et species que est secundum rationem. Sicut enim ars dicitur quod est secundum artem et artificiale, sic et natura quod secundum naturam dicitur et quod naturale. Neque autem illud adhuc dicimus habere secundum artem nisi solum potentia sit lectulus, similiter enim habet speciem lectuli, neque esse artem, neque in hiis que natura subsistunt. Potentia enim caro aut os nondum habet adhuc suam ipsius naturam priusquam accipiat speciem secundum rationem quam diffinientes dicimus quid est caro aut os, neque natura est. Quare alio modo natura utique erit huiusmodi in se ipsis motus principium forma et species non separabilis ens sed autem secundum rationem. Quod autem est ex hiis natura quidem non est sed a natura, ut homo. Et natura magis hec est quam materia. Unumquodque enim tunc dicitur cum en-

delichia sit & magis qm ai pos. Amp
fit ex hoie ho s3 no lectulus ex lec
tulo vn dnt no figuram ee nam s3
lignu qm fit utiq si germinet no
lectulus s3 lignu si ergo h ars et
forma et h natura fit .n. ex hoie
homo. Amp aut natura dca sic
gnio via e in nam. Non n. qmad
medicatio dr non i mediam via s3
in sanitatem nece quid eni est a
medicina no in medicina ee medi
catom non sic autem natura se
ht ad naturam s3 q nascitur ex
quoda in quoda uenit p q nascit
e. Quid igitur nascitur non ex q
s3 in quid.
in p^a e. ...
...
...ad ... gnioni aut no est
et posius ... est.

Qoniam autem determinatum e
quot modis natura dr post
h speculand quo differt mathicus
a phico & .n. plana & firma ht
phica corpora et longitudines & punc
ta de quibus intendit mathic. Amp
plius astrologia altera e aut pars
phice si .n. phici e quid sit sol aut
luna scire accntu aut que sunt p
se ullum nigens et alt qm inr q
de natura dntes et de figura sol
et lune & utrum sperica sit terra et
mundus aut non de his quid s
negotiatur et mathicus s3 no in
q phici corporis ts e unuqq. neq
accncia speculatur inqr talibus
existibus accnt vn et abstrahit ab
stracta .n. a motu sunt et mch d
isfert m fit mdacium abstrahencium.
Latent aut h facientes & ydeas
dntes phica .n. abstrahunt cu mi
nus sint abstracta mathicis. Fiet
aut utiq h maim si d utrorumq

temptauit dare dios & ipsorum & acci
cia. impar quidem .n. & par & rectum
et curuum. Adhuc ae et linea & fi
gura sine motu. Caro autem
et os et ho no ad hc s3 ad h sic nasus
sima s3 no sic curuum dr. Demon
strant aut & que magis phica quam
mathica ut pspectiua & armo
nica et astrologica. Contrario ei
quoda in se ht cu geometrica.
Geometrica quidem .n. de phica linea
intendit s3 non inqntum e phica
s3 pspectiua quid mathica linea
s3 no inqntum mathica s3 inqntum e phica.

Qoniam aut natura dupr dr
species & ma sic de simo quid sit
intendimus sic considerandum e qr m sin ma hi
m s3 m materiam. Et .n. iam & de hoc
dubitabit aliquis dupr qr due nc sint
de qua e phica aut de eo q e ex utris
s3 si de eo et ex utraq utrum igitur eid
aut alius utraq cognoscere in antiquos
quid eni aspicienti uidebit utiq ee
materiei ex pua .n. pte quadam emp. &
democritus speciem et q q erat ee tete
tigerunt si aut ars imitatur naturam. eiusd
aut scientie e cognoscere speciem & materiam us
ad h ut medici sanitatem et colam & fle
gma in quibus e sanitas similr aut
et edificatoris e speciem domus & materiam
quia lateres et ligna sunt. Similr aut
& in aliis & i phice utiq erit cognoscere
utrasq naturas. Adhuc q cuius
causa & finem eiusd & quecq sunt
propter h natura aut finis e et cuius ca
fit quorum .n. continuo motu existente e
finis aliquis motus. h ultimum e et cuius
causa fit vn et poeta derisione ap
posuit dare ht finem cuius gratia ca
factus e uult .n. vltimum no omne ee ultimum
finem s3 optimum. Qm aut faciunt ar
tes mam alie quid simplr alie natura

De his quidem

Latent autem

opposite et utimur tanquam propter nos omnibus
que sunt. Sumus enim quodammodo
et nos finis. dupliciter enim est id cuius causa
sit; dictum est autem de hiis in hiis que
de philosophia. Due igitur sunt principantes
materie et cognoscentes artes
que utitur et factiva que architectonica, unde
et usualis architectonica quodammodo
est. differunt autem quia hec speciei quidem cognosci-
tiva est architectonica, alia autem ut
factiva materie. gubernator enim qualis sit spe-
cies aliqua temonis cognoscit et in-
stituit, alius autem ex quo ligno et
qualibus motibus erit. in hiis quidem igitur que
sunt secundum artem nos facimus materiam propter opus,
sed in phisicis inest. Amplius eorum que sunt
ad aliquid materia est; alia enim speciei alia materia.
Usque ad quantum igitur phisicum oportet cognoscere speciem et
quid est? aut quemadmodum medicum
nervum et fabrum es usquequo cuius causa est
unumquodque. Et circa hec que sunt separate quidem
specie, in materia vero. homo enim hominem generat ex
materia et sol. quomodo autem se habeat hoc separabile et quid sit
philosophie prime est determinare.

Determinatis autem hiis considerandum est de
causis que et quot numero sunt. Quoniam enim
sciendi gratia hoc negotium est,
scire autem non prius opinamur unumquodque
antequam accipiamus propter quid unumquodque, hoc
autem est accipere primam causam, manifestum est
quoniam et nobis hoc faciendum est et de generatione
et corruptione et de omni phisica mutatione,
quatenus scientes ipsarum principia redu-
cere in ipsa temptemus quesitorum
unumquodque. Uno quidem igitur modo causa dicitur
ex quo fit aliquid cum insit, ut es sta-
tue et argentum phiale et horum
genera. alio autem modo species et exemplum; hoc
autem est ratio ipsius quod quid erat
esse et huius genera, ut eius que est diapa-
son duo ad unum et omnino numerus et partes
que in diffinitione. Amplius unde principium
mutationis primum aut quietis, ut con-
silians causa et pater filii et omnino fa-
ciens facti et permutans permutati. Ad-
huc autem quemadmodum finis, hoc autem est quod cuius
causa, ut ambulandi sanitas. propter
quid enim ambulat dicimus ut sanetur,
et dicentes sic opinamur assignare
causam. et quecumque iam movente alio
in medio fiunt finis, ut sanitatis
macies et purgatio aut potiones
aut organa. omnia enim hec finis gratia
sunt, differunt tamen adinvicem quia alia
quidem opera alia vero organa. Cause qui-
dem igitur fere tot modis dicuntur. Con-
tingit autem multipliciter dictis causis et
multas eiusdem causas esse non secundum
accidens, ut statue statuaria et es
non secundum alterum aliquid sed secundum quod est statua,
sed non eodem modo, sed hoc quidem ut materia, illud
autem sicut unde motus. Sunt autem
quedam et adinvicem cause, ut laborare
causa est bone habitudinis et hec laborandi,
sed non eodem modo, sed hec quidem sicut finis,
illa autem sicut principium motus. Amplius
autem idem contrariorum est; quod enim presens
est causa huius, hoc et absentem
causamus aliquando contrarii, ut absentiam guber-
natoris navis subversionis, cuius
erat presentia causa salutis. Omnes
autem nunc dicte cause in quatuor cadunt
modos manifestissimos. Elementa enim
sillabarum et materia vasorum et ignis
et huiusmodi corporum et partes totius et suppositio-
nes conclusionis sicut ex quo cause
sunt. Horum autem hec quidem sunt
sicut subiectum, ut partes, alie sunt sicut
que quid erat esse, ut totum et compositio
et species. Semen autem et medicus et
consilians et omnino faciens omnes sicut
unde principium mutationis aut motus
aut status est. Alie autem sicut finis et
bonum aliorum. Quod enim cuius causa

potissima est et finis aliorum vult
esse. Differt autem nichil eam dicere
bonum vel videri bonum. Cause
quidem igitur hee et tot sunt specie. Mo-
di autem causarum numero quidem sunt
multi, capitales autem et hii paucio-
res. Dicuntur autem cause multipliciter et ip-
sarum similium specierum prius et posterius
alterum altero, ut sanitatis medicus
et artifex, et diapason duplum
et numerus, et semper continentia ad unumquodque.
Amplius sicut accidens et horum genera,
sicut statue aliter Policlitus et aliter
statuam faciens, quoniam accidit statu-
am facienti Policlitum esse, et continens
autem accidens, ut si homo causa sit sta-
tue aut omnino animal. Sunt autem accidentium
alia aliis longius et propinquius,
ut si albus et musicus causa
dicantur statue. Preter omnes autem
et proprie dictas et secundum accidens, alie quidem
sicut potentes dicuntur, alie vero sicut opera-
ntes, ut edificandi domum edificator
aut edificans edificator. Similiter autem
dicuntur et in quibus cause de his que dicta
sunt, ut huius statue aut statue aut
omnino ymaginis, et eris huius aut eris
aut omnino materie; et in accidentibus similiter.
Amplius autem complexe et iste et ille dicuntur,
ut non Policlitus neque statuam faciens
sed Policlitus statuam faciens. Sed tamen omnes hee sunt
multitudine quidem sex, dicuntur autem dupliciter:
aut enim sicut singulare aut sicut genus aut sicut accidens
aut sicut genus accidentis aut sicut
accidens aut sicut genus complexe hee
aut sicut simpliciter dicte. Omnes enim aut actu
operantes aut secundum potentiam sunt. Differunt
autem tantum quod operantes quidem et sin-
gulares simul sunt et non sunt et quo-
rum sunt cause, sicut hic medicans
cum hoc qui sanatur, et hic edificator
cum hoc edificato. Que autem sunt secundum
potentiam non semper; corrumpuntur enim non simul
domus et edificator. Oportet autem semper
causam uniuscuiusque summam
querere sicut et in aliis, ut homo edifi-
cat quoniam edificator, edificator autem
secundum edificativam; hec prima causa est,
et sic in omnibus. Amplius autem alie quidem
genera generum sunt, alie autem sin-
gulares singularium, ut statue sta-
tuam quidem faciens, hic autem hanc;
et potentias quidem possibilium, operantes
autem ad operata. Quot quidem
igitur cause et quomodo cause sint nobis
determinatum sit.

Dicitur autem fortuna et casus cau-
sarum, et multa que sunt et fiunt propter for-
tunam et propter casum. Quo igitur modo in
his causis est fortuna et casus, et
utrum idem sint fortuna et casus aut
alterum, et omnino quid sit fortuna et casus
considerandum est. Quidam enim et si sint aut q
non dubitant. Fieri enim nichil a fortuna
dicunt, sed omnium esse aliquam causam determinatam
quecumque nos dicimus a casu fieri aut a fortu-
na, ut veniendi a fortuna in forum
et reperiendi quem volebat quidem non opinabatur
autem, causa est velle venientem emere. Similiter
et in aliis que a fortuna dicuntur semper est
aliquam accipere causam sed non fortunam.
Quoniam si aliquid erat fortuna inconveniens utique
videbitur sicut et vere est, et dubitabit autem
utique aliquis propter quid nullus antiquorum
sapientium causas de generatione et cor-
ruptione dicens de fortuna nichil determinavit.
Sed sicut visum est nichil opinabantur
neque illi esse a fortuna. Sed mirabile hoc
videbitur sicut vere est. Multa enim et sunt
et fiunt et a fortuna et a casu que non
ignorantes quoniam est referre unumquodque in
aliquam causam eorum que fiunt sicut an-
tiqua ratio dixit destruens fortunam
et casum, tamen horum alia quidem dicunt esse

omnia a fortuna, alia non a fortuna, ut[?]
et quodam modo erit ipsius faciendi
memoria. At vero neque illorum aliquis o-
pinatur esse fortunam, aut amicitiam
aut litem aut ignem aut aliquid
aut aliud talium. Inconveniens igitur est, sive puta-
verunt esse, sive putantes reliquerunt, et
hac aliquando utentes, sicut Empedocles non semper
aerem congregari superius dicit, sed ut con-
tingit. Dicit enim in mundi creatione
quod sic obviavit se currens tunc, multo-
tiens autem aliter. Et partes animalium a fortuna
aut fieri plurimas. Sunt autem quidam
qui caeli huius et mundanorum omnium causam
dicunt esse casum. A casu enim fieri volutationem
et motum discernentem et statuentem
in hunc ordinem omne. Et maxime hoc admiratio-
ne dignum est, dicentes animalia quidem et
plantas a fortuna neque esse neque fieri, sed
aut naturam aut intellectum esse aut huiusmodi alteram
causam; non enim quodcumque evenit ex semine
unoquoque fit, sed ex tali quidem oliva,
ex tali autem homo. Caelum autem et divinio-
ra manifestorum a casu fieri; huiusmodi autem causam
nullam qualem animalium et plantarum.
Et quidem si sic se habet, hoc ipsum dignum est in-
sistere, et bene habet aliquid dicere de hoc ipso.
Absonum enim eo quod et aliter inconveniens est quod dicunt,
adhuc inconveniens dicere hoc videntes quidem
in caelo nihil casu fieri, in his quae non
sunt a fortuna multa contingere
a fortuna; et erat utique e contrario fieri.
Sunt autem quidam quibus videtur esse causa
quidem fortuna, immanifesta autem humano
intellectui, tamquam divinum quoddam ens et
felicius. Quare considerandum est quid sit utrumque,
et si idem aut alterum sit et casus et
fortuna, et quomodo incidant in causas.
Primum quidem incedimus.
Quoniam videmus alia quidem semper similiter,
alia autem frequenter, manifestum est
quoniam neque horum causa fortuna dicitur neque

quod est ex necessitate et semper, neque eius
quod est sicut frequenter. Sed quoniam quaedam
fiunt praeter haec, et omnes dicunt haec esse
a fortuna, manifestum quod fortuna aliquid sit
et casus. Huiusmodi enim a fortuna, et quae a
fortuna huiusmodi esse scimus. Eorum autem
quae fiunt alia quidem propter hoc fiunt, alia
vero non. Horum autem alia quidem secundum propositum,
alia vero non secundum propositum; ambo autem
sunt in his quae sunt propter hoc. Quare
manifestum est quoniam in his quae sunt praeter
necessarium et quod sicut frequenter, sunt quaedam
esse quae contingit quod est propter hoc. Sunt autem
propter hoc quaecumque ab intellectu utique aguntur
et quaecumque a natura. Huiusmodi igitur cum secundum
accidens fiunt, a fortuna dicimus esse. Sicut
enim et quod est aliud quidem per se ipsum est, aliud secundum
accidens, sic et causam contingit esse,
ut domus quidem per se ipsam causa est aedi-
ficativa, secundum accidens autem ut album aut
musicum. Per se quidem igitur causa finita est,
secundum accidens autem infinita; infinita enim uni accidunt.
Sicut igitur dictum est, causa in his quae
propter hoc fiunt, haec fiunt tunc dicimus a casu et
a fortuna. Ipsorum autem differentia horum
ad invicem posterius determinanda. Nunc
autem hoc sit manifestum quod utraque sunt in his
quae sunt propter hoc, ut causa accipiendi argen-
tum venit utique de latere recepturus,
si sciret; venit autem non propter hoc, sed accidit
venire et facere hoc recipiendi gratia. Hoc
autem neque sicut frequenter veniens ad
illud neque ex necessitate. Est autem finis
receptio non in ipso causarum, sed propositorum
ab intellectu, et dicitur a fortuna venire, sic autem
proponens et huiusmodi causa. Aut semper ve-
niens aut sicut frequenter recepturus,
non a fortuna. Manifestum itaque quod for-
tuna causa sit secundum accidens in his
quae secundum propositum eorum quae propter hoc
sunt. Unde circa idem et intellectus et fortuna
est; propositum enim non sine intellectu est.

Infinitas quid' g' causas nece e
a quibz utiq3 fiat q' e a fortuna
vn' vr' fortuna infiniti ee & i ma
nifesta hoi ee & e ut nich a fortu
na uidebr' utiq3 fi' oia quid' h' r'ce
dic' qm' rone habili. Est quid' .n.
no sit a fortuna p actus .n. fit &
e ea ut actus fortuna ut autem
simpl' nllius ut dom' edificator
quid' ca e sed acc'ns a' t'sibicem
et uesientem refendi argentum
no h' ca uesientem infinite sut
multitudine. Et .n. vr' aliq' nolens
et p'sequens et fugiens & uisu
rus et dic' ad extra rom' fortuna
recte e. a ro .n. e aut eorum que sp
sut aut eorum que sunt. Frequent
fortuna aut in hys que fiunt
p' hec q'e qm' infinite que s'c
cause sunt et fortuna infinita
e tn' & quibz da' deficiet utiq' a's
Suiquid g' contingencia ea utiq3
fiat fortune ut sanitatis aut
sp' aut estus h' no depilari sut
alie alus primiores que sut sm
actus quarum. Fortuna aut bo'
quid' dr' ut cu' bonu ad eueniet p'
ua aut cu' p'uu ad enfortunium
et disfortuniu e cu' magnitudinez
hucia sut h' .vn' & secus p'uum
malum cu' bonu accipe magnu
aut discontingere aut eucontingere
e qm' sic est dic' melius. Quod eu
ad p'uu tanq' nich de hec videtur.
Simp aut incertum enfortuniu
r'o e. Fortuna aut incerta e. Neq3
enim ut sp nz sic frequent possibile
e que sunt a fortuna nich. Sut
quid' g' ambe cause q'ad d'cm e
sm actus et fortuna et casus
i contingentibz h' nz simp' nz sicut
frequent et eorum que q3 utiq3 pp

aliquid fient. co.
Differt aut eum casus i ampli'
e. Q' d' .n. e a fortuna e & a casu
h' aut no ois a fortuna e. Fortuna
quid' e & q' a fortuna e quibz q3
eucontingere utiq3 in erit & oio
actus e vn' nece ee p'ticum ee
fortuna. Signu aut e q' vr' ide ee
felicitati aut pp'e. Felicitas .n.
praxis queda e. Eupraxia .n. est
Quare quibz q3 non contingit age
nz a fortuna ad fiunt & pp' h' nz i
aiatum nich nz infans nz bestia
nz fac' a fortuna. Q' m' no hnt
p'positu nz enfortuniu nz i fortuniu
m' e hys n' p' similitudinem sic dicat
p' chaucos enfortunatos ee lapi
des ex quibz sunt are cu' honorent
copulati aut hys conculcantur
pati aut a fortuna m' e quoda
m' et hys cu' agens ad ee h' agat
no fortuna ali' aut no. Sz casus
e in alus alibz & i aiatis ut equs
casu i qm' uenit qm' saluatus e quid'
ueniens p' saluatis aut causa ueit
& tripoda casu cecidit. Stat .n. quid'
ea sedendi h' no causa sedi cecidit
Quare m'ti e q' in hys que simpl'r
cecidisse pp' ad fiunt cu' no actuis
ea fiut quorum ex' e causa. Tunc
a casu d' a fortuna aut eorum que q3
a casu fiut p'positoru in hntibz p'po
situm. Signu aut e q' uanum
e qm' de cu' non fiat q' pp' aliud
illius ea ut ambulare deponis
ea e. Si uo non fiat ambulanti
frustra d' ambulasse ambulo ua
na e tanq' h' fit frustra q' aptum
natum e alterius causa cu' no iclu
dit illud cui' ca erat aptu natu
qm' si q's se balneatu dicat frust'
q' no defiat sol. derisio utiq3 erit

non enim erat huius gratia illud. Sic igitur quod automatum secundum nomen est quando ipsum frustra fiat. Cecidit enim non percuciendi causa lapis ab eo quod a automato cecidit lapis qui cadit utique aliquo et percuciendi causa. Maxime autem separatum est a fortuna in hiis que a natura fiunt. Cum enim fiat aliquid extra naturam tunc non a fortuna sed magis ab eo quod per se frustra est factum esse dicimus. Est autem et hoc alterum huius quidem in exterius est causa, illius vero interius. Quid igitur sit per se frustra et quid fortuna dictum est et quid ad invicem differunt. Secundum modos autem causarum in quibus est unum principium motus utrumque ipsorum est; aut enim eorum que sunt natura causa aliqua est aut eorum que sunt sub intellectu causa semper est, sed eorum multitudo indefiniata est. Quoniam autem sunt casus et fortuna cause quorum utique aut intellectus fiant causa aut natura cum secundum accidens causa aliqua fiat horum, nichil autem per accidens prius est hiis que sunt per se, manifestum est quod neque per accidens causa prius est ea que est per se. Posterius utique est casus et fortuna et intellectu et natura. Quare si quam maxime celi causa est casus necesse prius causam intellectum et naturam esse et aliorum multorum et huius omnis. Que autem sunt cause et quod tot sunt numero quot dicimus manifestum est. Tot enim secundum numerum propter quid comprehendit. Aut enim in quod quid est reducitur propter quid ultimum in immobilibus ut in mathematicis. In diffinitionem enim recti aut commensurati aut alterius cuiusdam reducitur ultimum. Aut in movens primum, ut propter quid bellaverunt quia furati sunt, aut alicuius gratia ut dominentur, aut in hiis que fiunt materia. Quoniam quidem igitur cause hee et tot sunt manifestum est. Quoniam autem

cause quatuor sunt de omnibus erit physici cognoscere et in omnes inducens propter quid reddet physice materiam, speciem, movens et quod est cuius causa. Veniunt autem tres in unam multociens. Quod quidem quid est et quod cuius causa una est. Quo vero unde motus principium specie eadem est hiis. Homo enim hominem generat. Et tenetur physicus considerare omnia quecumque mota movent. Quecumque autem non non amplius physice sunt; non enim in se ipsis habencia motus neque principia motus movent sed immobilia sunt. Unde tria negocia sunt; hoc quidem circa immobile, aliud vero circa mobile quidem incorruptibile, aliud autem circa corruptibilia. Quare propter quid in materiam reducenti redditur et in eo quod quid est et in primum movens. De generacione enim maxime hoc modo causas considerant. Causam considerant quid post quid fiat et quid primum fecit aut quid sustinuit et sic semper quod consequenter. Duplicia autem sunt principia moventia physice; quorum alterum non physicum est, non enim habet motus principium in se ipso. Huiusmodi autem est si aliquid movet quod non movetur sicut est quod est penitus immobile et causa omnium primum. Et quod quid est et forma; finis enim et cuius causa. Quare cum natura propter quid est, et hanc cognoscere oportet. Et penitus reddendum propter quid ut quod ex hoc necesse hoc; hoc autem aut simpliciter aut ut frequenter. Et si hoc debet sic esse, ex propositionibus conclusio et quoniam hoc erat quod quid erat esse et quod dignius est sic, non simpliciter sed ad uniuscuiusque substanciam.

Dicendum quidem igitur primum quoniam natura causarum que sunt propter quid, hoc causa est. Postea de necessitate quomodo se habeat in physicis. In hanc enim causam inducunt omnes quod quoniam calidum hoc aptum natum est et frigidum et unumquodque talium, hoc ex necessitate sunt et fiunt et nata sunt. Et namque si aliam

causam dicant quantumcumque tangentes gaude-
sinant. hoc quidem concordiam et dis-
cordiam ille vero intellectum. habet autem
oppositionem quid prohibeat naturam non propter
hoc facere neque quod melius sed sicut pluit
Iupiter non ut frumentum augeatur sed
ex necessitate. Sursum enim tractam aquam
congelari oportet et congelatam aquam deor-
sum venire, augeri autem cum hoc fiat accidit
frumentum. Similiter si perditur frumentum
in area non huius causa pluit ut perdatur
sed hoc accidit. Quare quid prohibet sic et
partes se habere in natura ut dentes ex
necessitate oriri anteriores quidem acutos
aptos ad dividendum maxillares latos autem
latos et utiles ad conterendum cibos quoniam
non propter hoc facti sunt sed simul evenire. Similiter autem
est et de aliis partibus in quibus videtur esse quod propter hoc.
Ubicumque enim omnia accidunt sic sicut si propter hoc
fiant hec quidem salvata sunt ab eo quod
per se vivo constantia apte, quecumque vero
non sic perdita sunt et perduntur sicut
Empedocles dicit bovigenas et viriproras.
Ratio quidem igitur qua utique deficiet aliquis hec
est et si aliqua huiusmodi est. Sed impossibile
est ista hunc habere modum. hec quidem enim et
quecumque sunt a natura aut semper sic
fiunt aut sicut frequenter. Sed eorum
que sunt a fortuna et per se vivo
nichil. Non enim a fortuna neque a casu videtur
pluere multotiens hieme sed forte sub
cane, neque cauma sub cane sed si hie-
me. Si igitur a casu videntur aut propter aliquid
et si non possibile est hoc esse neque a
casu neque per se vivo, propter aliquid utique
erunt. At vero natura sunt huiusmodi omnia quem-
admodum et ipsi firmaverunt hec dicentes.
Est itaque quod propter aliquid in hiis que
fiunt et sunt. Amplius in quibuscumque
finis quidem est huius causa agitur quod pri-
us et quod consequenter. Ergo sicut agitur sic
aptum natum est et sicut aptum natum est

Sic agitur unumquodque si non aliquid impediat.
Agitur autem propter hoc, quare aptum natum fieri
est huius causa, ut si esset domus eorum
que natura fiunt sic utique facta esset
sicut nunc ab arte est. Si autem que natura non
solum natura sed ab arte fierent similiter u-
tique fierent secundum quod apta nata sunt.
Propter igitur alterum alterum. Omnino autem ars
alia quidem perficit que natura non
potest operari, alia vero imitatur. Si igitur que
sunt solum secundum artem propter hoc, manifestum
quod et que sunt secundum naturam.
Similiter enim se habent ad invicem in hiis que
igitur secundum artem et in hiis que sunt secundum
naturam posteriora ad priora. Manifeste
autem maxime est in aliis animalibus que
neque arte neque querentia neque deliberantia
faciunt. Unde dubitant quidam utrum
intellectu aut quodam alio operantur
aranee et formice et huiusmodi. Paulatim
autem sic procedenti et in plantis apparent
expedientia quedam facta propter finem velut
folia propter fructus cooperimentum. Quare
si natura facit et propter hoc hyrundo nidum
et aranea telam et plante folia
gratia fructuum et radices non sursum
sed deorsum gratia vegetandi, manifestum
quod causa huiusmodi est in hiis que natura
fiunt et fiunt. Et quoniam natura dupliciter, alia
quidem sicut materia, alia non sicut forma,
finis autem hec est propter finem autem alia
sunt, hec utique erit causa cuius gratia.
Peccatum autem fit et in hiis que sunt
secundum artem. Scripsit enim non recte gra-
maticus, et potavit medicus non recte
potationem. Quare manifestum est quod conti-
git in hiis que secundum naturam sunt. Si
igitur sunt quedam secundum artem in
quibus quod recte fit propter aliquid fit, in quibus
vero peccatur aliud gratia agitur sed fal-
litur. Similiter utique et in physicis et
monstra sunt peccata illius quod propter aliquid

Est in hiis ergo que sunt a principio
bovigena. si non ad aliquem terminum et finem
potuerunt venire corrupto principio
aliquo facta sunt sicut nunc semine.
Amplius necesse est semen fieri primum sed non sta
tim alia et molle id primum quod semen
erat. Amplius et in plantis inest quod propter
hoc minus autem dearticulatum est utrum
igitur in arboribus fiant sicut bovigene
et viti prore sic vitigene et olivipre
an non. Inconveniens enim est. sed tamen oportunt
si quidem in aliis est ad hoc oportebit et
in seminibus fieri ut contingit. Omnino autem
destruit sic dicens que sunt natura et
et naturam. Illam quidem enim sunt quecumque
a quodam in se ipsis principio continue mota
accedunt ad aliquem finem ab uno quoque
autem non idem unicuique neque contingens semper
tamen in eundem nisi aliquid impediat. Quod
autem est cuius causa et quod propter hoc fieret utique
a fortuna sicut dicimus a fortuna venit
extraneus et balneatus abcessit cum tamquam
propter hoc veniens egit. Non propter hoc autem
venit et hoc preter actus fortuna. enim est autem
que sunt preter actus casualium et prius di
ximus. Si tamen hoc semper aut sicut frequenter fiat
non preter actus neque a fortuna est in phisicis
autem semper sic est nisi aliquid impediat. Inconveniens
autem est non opinari propter aliquid fieri si
videatur movens deliberatum et tamen
ars quidem non deliberat et namque si
esset in ligno navis factiva. Similiter utique
quod natura fecisset quare et si in arte
inest propter aliquid et in natura inest. Maxime
est autem manifestum cum aliquis medicatus fu
erit ipse se ipsum hiis quidem enim assimila
tur natura quod quidem igitur causa natura
et sic sicut propter aliquid manifestum est.

Quod autem ex necessitate est utrum
ex suppositione existit aut simpli
citer. Quidem enim opinantur quod est ex neces
sitate in generatione esse casualium utique si aliquis
murum esse ex necessitate existimet quo
niam gravia quidem deorsum ferri apta nata
sunt autem superiora eminent levia vero la
pides quidem deorsum in fundamentum terra
autem sursum propter levitatem maxime eminet
autem maxime ligna levissima enim sunt. sed
tamen non sine hiis quidem factum est sed non tamen
propter hoc nisi sicut propter materiam sed causa abscondendi ipsa
et salvandi. Similiter autem et in aliis
omnibus in quibus propter aliquid est non sine quidem hiis
tibus necessariam naturam habentibus non propter hoc sed autem sicut
materiam. Sed propter aliquid ut propter aliquid ut propter
quid serra hoc quatenus hoc sit et propter hoc
sed tamen id quod est dividens impossibile est fieri nisi
ferrea sit. Necesse igitur ferream esse et si serra erit
et opus ipsius. Ex suppositione igitur quod
necessarium est sed non ut finis in materia enim
quod necessarium est. Quod autem cuius gratia in ratione
est. Est autem necessarium et in doctrinis et in hiis
que secundum naturam fiunt quodammodo. Similiter quoniam
enim rectum hoc est necesse est triangulum duobus
rectis equales habere sed non si hoc est illud
sed si hoc non est neque illud rectum est. In
hiis autem que fiunt propter hoc hoc conversio
si finis enim erit aut est id quod est autem erit
aut est si vero non sic non sicut ibi est cum non sit
conclusio principium enim erit sic et hic finis
est et quod est cuius causa sit principium
enim et hoc non actionis sed rationis ibi autem
rationis actus enim non. Si enim quare
si erit domus cum hoc necesse fieri aut existere
aut esse aut omnino materiam que propter hoc ut
lapides et lateres esse si domus non tamen
propter hoc finis. Sed autem sicut materia neque erit propter
hoc omnino tamen si non sint non erit neque domus
neque serra hoc quidem si non sint lapides illa
vero nisi ferrum sit neque enim in principia ibi
si triangulum duobus rectis. Manifestum igitur est
quod necessarium in phisicis quod sicut materia dicitur et
motus qui ipsius et utraque phisico
dicende sunt cause magis autem que
cuius causa. Causa enim hec materie est sed non

hominis. Et finis quia causa cuius principium a
diffinitione et ratione est sicut in hiis que secundum
artem quoniam si domus talis est hec oportet fieri et esse
ex necessitate et quoniam sanitas id hoc est hec oportet
fieri ex necessitate et esse sic et si homo hoc est hec.
Si autem hec et hec et fortassis causa et in ratione
est necessarium diffinienti enim opus serrandi quoniam
divisio huiusmodi hec autem non erit nisi ferreum sit.
causa et in diffinitione quedam partes ut materia.

Quoniam autem natura est
principium motus et mu
tationis scientia autem nobis
de natura est oportet non ig
norare quid sit motus.
Necessarium enim est ignorato
ipso et ignorari ipsam naturam. Determinantibus
enim de motu temptandum est eodem aggre
di modo et de hiis que consequenter sunt. Videtur autem
motus esse continuorum. Sed infinitum
apparet primum in continuo unde et in diffi
nientibus continuum contingit plurimum
indigere infiniti ratione. Cum
in infinitum divisibile continuum sit.
Adhuc autem sine loco et vacuo et
tempore impossibile est esse motum. Manifestum
igitur est autem et propter hec et propter id quod omnia sunt
communia et universalia hec omnibus intendendum prius
argumentantibus de unoquoque isto
rum posteriorum autem de propriis speculatio
ea que de communibus est. Primum autem sicut
diximus de motu. Est igitur aliquid quod endelech
ia tantum est aliud autem tantum potentia. Et eorum
que sunt actu hoc quidem hoc aliquid hoc autem quantum
quale aliud aliorum entis predicamen
torum similiter. Sed eius quod ad aliquid aliud quidem
secundum superhabundantiam et defectum
dicitur aliud autem secundum activum et passivum et
omnino motivum et mobile. Motivum
enim motivum mobilis est et mobile
a motivo est mobile. Non est autem
motus preter res. Mutatur enim semper

id quod mutatur aut secundum substantiam aut secundum quan
titatem aut secundum qualitatem aut secundum
locum. Commune autem in hiis nullum est accipere
sicut diximus quod neque hoc neque quantum neque quale est
neque aliorum predicamentorum nullum. Quare neque
motus neque mutatio illius erit extra
autem ea que dicta sunt cum nichil sit extra
ea predicta sed cum nichil sit extra predicta. Unumquodque
autem dupliciter in omnibus est ut hoc aliquid
enim forma ipsius aliud vero privatio et secundum
qualitatem hoc quidem enim album illud
autem nigrum et secundum quantitatem aliud quidem
perfectum illud vero imperfectum. Similiter autem et secundum
loci mutationem hoc quidem sursum
illud vero deorsum aut aliud quidem grave
aliud vero leve. Quare motus et muta
tionis tot sunt species quot et entis.
Diviso autem secundum unumquodque genus hoc quidem est
endelechia aliud autem potentia potentia existentis
endelechia secundum quod huiusmodi est endelechia
motus est ut alterabilis quidem secundum quod mutabile
est alterabile alteratio est augmentabilis
autem et oppositi nullum enim commune
nomen utrisque augmentum et decrementum
generabilis autem et corruptibilis generatio et cor
ruptio loco mutabilis loci mutatio.
Quod autem sit hic motus ab hinc
manifestum est cum enim edificabile in quantum hoc
ipsum dicimus esse actu edificatur et est hec
edificatio. Similiter autem et doctrinatio
et medicatio et volutatio et saltatio
et adolescentia et senectus. Quoniam autem
quedam eadem sunt et potentia et actu quare
non simul autem aut non secundum idem ut
calidum quidem potentia frigidum autem endeli
chia multa iam agent et patientur
ad invicem omne enim erit simul activum
et passivum. Quare et movens physice
mobile erit omne enim huiusmodi motum movet
et ipsum. Videtur quidem igitur quibusdam esse mo
veri movens. Sed de hiis quidem ex
aliis erit manifestum quo se habet. Est enim

quedam movent cum sit et immobile. Sed potentia existens extra eum endelechia ens agit aut ipsum aut aliud et inquantum mobile motus est. Dico autem hoc inquantum sic. Est enim es potentia statua sed tamen non eius endelechia et inquantum es est motus est. Non enim idem est eri esse et potentia alicui mobili. Quoniam si quod esset simpliciter et secundum rationem esset utique erit inquantum est endelechia motus. Non est autem idem quemadmodum dictum est. Manifestum est sic in contrariis posse quidem enim sanari et posse laborare aliud est et namque si laborare quod et sanari idem esset. Subiectum autem et sanabile et infirmum sive humiditas sive sanguis unum et idem est. Quoniam autem non omnino idem quemadmodum neque color idem et visibile possibilis inquantum est possibile endelechia manifestum quod sit motus. Quod quidem igitur est hoc et quod accidit tunc moveri cum est endelechia vel ipse et neque prius neque posterius manifestum est. Contingit enim unumquodque quidem operari aliquando autem non ut edificabile et edificabilis actus inquantum est edificabile. Edificatio est autem idest hoc est edificatio actus aut domus. Sed cum domus sit non amplius edificabile. Edificatur autem edificabile. Necesse est igitur edificationem esse actum. Edificatio autem motus quidem est. At vero eadem congruet ratio in aliis motibus. Quod autem bene dictum sit manifestum est ex quibus alii de ipso dicunt et ex eo quod non est facile est diffinire aliter ipsum. Neque enim motum in alio genere ponere potest utique aliquid. Manifestum est autem dicentibus quemadmodum ponunt quidem ipsum alteritatem et inequalitatem et quod non est dicentes esse motum quorum nullum necessarium est moveri neque si altera sunt neque si inequalia neque si non sunt. Sed neque mutatio neque in hec neque ex hiis magis est

quam ex oppositis. Causa autem in hec ponere quod indeterminatum quiddam videtur esse motus alterius autem coordinationis principia ex eo quod sunt privativa indeterminata sunt. Neque enim hoc tale neque privativa indeterminata sunt. Neque enim hoc tale neque unum ipsorum neque ipsorum neque aliorum predicamentorum. Videri autem indeterminatum esse motum. Causa est quod neque in potentia eorum que sunt quantitatem neque in actum est ponere ipsum. Neque enim possibile quantitatem esse movetur ex necessitate neque quod actu quantum movetur est. Est motus quidem actus quidem videtur esse imperfectus autem. Causa autem est quoniam imperfectum quod possibile cuius est actus. Propter hoc igitur difficile est ipsum accipere quid sit. Aut enim in privatione necesse est ponere aut in potentiam aut in actum simpliciter. Horum autem nullum videtur contingens. Relinquitur igitur predictus modus actum quidem quemadmodum esse sed huiusmodi actum qualem diximus. Difficile quidem autem videre contingentem autem esse. Movetur autem et movens omne sicut dictum est cum sit potentia mobile et cuius immobilitas quies est. Cum enim motus inest huic immobilitas quies est. Ad hoc enim agere inquantum huiusmodi ipsum movere est. Hoc autem facit tactu. Quare simul et patitur. Unde motus actus mobilis est inquantum est mobile. Accidit autem hoc tactu motivi. Quare simul agit autem existit aliquam movens et patitur. Species autem actus per estimationem. Aut enim hoc aut quale aut quanta que erit principium et causa motus cum moveat ut actu homo facit ex potentia existente homine hominem. Et dubium autem manifestum est quod est motus mobilis actus enim huius et ab hoc. Motus autem actus et non alium est. Sed quod enim esse actum utriusque mobile quidem enim est in ipso posse ut movens in ipso operari

vel agere sed est actum mobilis. Quare
similiter utriusque unus actus sicut idem spatium
est unum ad duo et duo ad unum et as-
cendentis et descendentis. Haec enim sunt
quidem unum, ratio autem non una. Similiter autem
est et in movente et in moto. ¶ Habet
autem dubitationem rationalem. Necesse enim fortassis
esse quendam actum activi et passivi. Hic
quidem enim actio, illic autem passio,
opus autem et finis huius quidem actio, illius
autem passio. Quoniam igitur utraque sunt
motus, si quidem altera in aliquo sunt,
aut enim utraque in patiente et moto
sunt, aut in agente utraque, aut actio
quidem in agente utrique, passio autem
in patiente est. ¶ Si autem oportet et hanc ac-
tionem vocare equivoce utique fit. Si hoc
est in movente motus erit. Eadem enim
ratio est in movente et in moto. Quare
aut omne movens movebitur aut habens
motum non movebitur. ¶ Si autem utraque
in moto sunt et in patiente actio et pas-
sio et doctio et doctrina cum duo sint in
addiscente, primum quidem quod actus uniuscuiusque
non in uno quoque erit, postea inconveni-
ens quod duo motus simul moveri. Que enim
namque erunt alterationes due unius et in
unam speciem. Sed impossibile. Sed unus
erit actus sed irrationabile est et duorum
et alterorum secundum speciem eundem et unum esse
actum. Et erit si quidem doctio et doc-
trina idem et passio et actio et docere
cum addiscere idem, et agere et pati. Quare
necesse est omnem docentem discere et agen-
tem pati. Aut non alterius actum in altero
esse inconveniens est. Est enim doctio actus docen-
tis in quodam tamen et non decisus sed huius
in hoc. ¶ Neque enim unum in duobus prohibet
nichil eundem esse actum non sicut esse
idem sed sicut est quod ipso est ad agens, neque
necesse est docentem addiscere neque si pati et
agere idem est, non tamen tanquam rationem
esse unam que quid erat esse dicentem sicut
tunicam et indumentum, sed sicut viam a The-
bis ad Athenas et ab Athenis ad
Thebas quemadmodum dictum est prius. Non enim
eodem insunt quolibet idem eisdem sed solum
quibus esse idem est. At vero neque si doctio et
doctrina idem et addiscere et docere idem sic
neque si spatium unum distantium sed distare
hinc illuc et illinc huc unum et idem est.
¶ Omnino autem dicere est neque doctionem cum doc-
trina neque sit cum passione idem proprie
est, sed cui insunt haec motus. Quod enim huius in
hoc et quod huius ab hoc actum esse ratione al-
terum est. Quid quidem igitur motus sit et universaliter
et secundum partem dictum est. Non enim immanifestum est
quomodo unaquaque determinabitur specierum ipsius,
alteratio quidem enim alterabilis secundum quod est altera-
bile endelechia est. ¶ Amplius autem notius
quam in potentia activi et passivi unumquodque et simpliciter
et iterum secundum unumquodque quam edificatio aut
medicatio. Eodem autem dicetur modo et de a-
liis motibus singulis.

¶ Quoniam autem de natura scientia est circa ma-
gnitudines et tempus et motum,
quorum unumquodque necesse est aut infinitum
aut finitum esse, etsi non est sic infi-
nitum aut finitum ut passio aut punc-
tum, talium enim fortassis nullum necesse est
in altero horum esse, decens utique erit de
natura negotiantem considerare si est
aut non est et si est quid est. ¶ Signum autem
quod huius scientie proprie consideratio de ipso est:
omnes enim qui videntur rationabiliter tetigisse
huiusmodi philosophiam fecerunt rationem de infinito
et omnes tanquam principium quoddam po-
nunt eorum que sunt. Alii quidem
sicut Pytagorici et Plato per se non sicut
accidens alicui alteri sed sicut substantiam ipsum
esse infinitum. ¶ Preterquam quod Pytagorici quidem
in sensibilibus, non enim abstractum faciunt
numerum, et erit extra celum infinitum;
Plato autem extra nullum esse corpus neque

in sensibilibus ... esse
... quidam infinitum

partes eo quod unumquodque sunt ipse toti infinitum
esse partem. hic quidem enim quodlibet mixtum similiter et sub i-
psi reclusius adhibet hiis que sunt i-
nfinitatem. Signum autem huius est quod contingit
in unus. accomponitis enim genitio omnibus et
unumquodque et ex alio quod alia fit substantiam
alii autem unam plus aut duo infinita
tum magnum et parvum. Omnes vero autem omnes
semper subiciunt alteram quamdam naturam infinito
dictorum elementorum ut aquam aut aerem aut
medium horum. Finitatis autem facientium
elementa nullus infinita facit. Quicumque autem infinita
faciunt elementa, quemadmodum Anaxagoras et Democritus,
hic quidem ex similibus partibus, ille autem ex omni
seminis figurarum, per tactum continuum infinitum
esse dicunt. Et hic quidem quamlibet partium esse sim-
mixtam toti ex eo quod videt quodlibet ex quolibet
fieri. hinc et enim videtur et similiter aliquando omnes res
simul esse ut hec caro et hoc os. et sic
quodlibet et omnia itaque et simul. quare principium
enim solum non modo quoque discretionis
hoc et omnium esse quam enim omne quod fit ex huiusmodi
fit corpore generatio. omnibus autem fit in est generatio
preter quam quod non simul et quoddam principium
esse oportet eius generationis quod fit. hoc autem est
unum quod ille vocat intellectum. Intellectus
autem ex principio quodam operatur intelligens.
Quare necesse est similiter aliquando omnia esse et
incipere moveri aliquando. Democritus autem nullum
alterum ex altero fieri primorum dicit, sed tamen
ipsum commune corpus omnium est principium magnitu-
dine secundum partes et figura differentes. Quod
quidem igitur conveniens sit physicis hoc spe-
culari manifestum ex hiis. rationabiliter autem et principium
ipsum posuerunt omnes. neque enim frustra possibile
est ipsum esse neque aliam inesse virtutem nisi
sicut principium. omnia enim aut principia
sunt aut ex principio. Infiniti autem non
est principium. esset enim utique finis ipsius.
Amplius autem et ingenitum et incorruptibile
sicut quoddam principium. quod enim factum est necesse
est accipere finem et finalitas omnis est

corruptionis. quare sicut diximus non huius principium
sed hoc aliorum videtur esse et continere omnia et omnia
gubernare sicut aiunt quicumque non fa-
ciunt extra infinitum alias causas ut
intellectum aut concordiam. Et
hoc esse divinum. Immortale enim et incorruptibi-
le sicut aiunt Anaximandros et plu-
rimi physicorum.

Esse autem aliquod infinitum fides ex
quinque contingit maxime intendenti-
bus. et tempore hoc enim infinitum. et ex
in magnitudinibus divisione. utuntur enim
mathematici corpori. si infinitum sit. Amplius
meliorem finitum semper ad aliquid. quare necesse
est nullum esse finem si semper meliorem necesse est
alterum ad alterum. maxime autem et mag-
is proprie quod communiter facit dubitationem omnibus. prop-
ter id enim quod in intellectu non est deficere et numerus
infinitus videtur esse et mathematice magni-
tudines et quod est extra celum. Infinito
autem cum sit extra celum et corpus infinitum
videtur esse et mundi. Quid enim magis vacuum
hic quam ibi. quare quod in uno loco et ubique
esse magnitudinem. Simul autem et si vacuum est et locus infinitum et corpus infinitum
necesse est esse contingere. enim ab esse nichil differt
in perpetuis. Habet autem dubitationem de infi-
nito consideratio. et namque non esse ponen-
tibus multa impossibilia accidunt
et esse. Amplius autem qualiter est utrum
substantia aut sicut accidens per se aliquam naturam aut
aut neutraliter, sed nichil minus est infini-
tum et infinita magnitudine m-
axime autem physici considerare sicut
magnitudo sensibilis infinita. Primum
igitur considerandum quot modis dicitur infinitum.
Uno quidem igitur modo quod impossibile est transi-
re ex eo quod non est aptum transiri
ut est vox invisibilis. aliter autem transitum
habens interminabile est. aut quod vix aut quod
aptum natum est habere non tamen habet transi-
tum aut finem. Amplius infinitum

omne aut finitum apponi[ob]uit[a] g[ue] esse infinitum
a sensibilibus [a]aut finito dictum aut utique in.
Separatum quod g[ue] esse infinitum a sensibi-
bus ipsum ad ens infinitum impossibile est.
Si in namque magnitudo neque multitudo
est. substantia aut est ipsum infinitum et non accidens
indivisibile erit. divisibile enim aut magni-
tudo aut multitudo erit. Si autem indivisibile
est non infinitum est nisi sicut vox invisibilis
Sed neque sic dicunt esse affirmantes esse infini-
tum neque nos querimus sed sicut intransibile. Si autem
secundum accidens est infinitum non erit utique elementum
eorum que sunt secundum quod est infinitum sed
sicut neque invisibile locutionis quamvis vox
sit invisibilis. Amplius quomodo contingit
aliquod esse ipsum infinitum si quidem non secundum
numerum et magnitudinem quorum est per se
passio quedam infinitum. Ad hoc enim
minus necesse quam numerum et magni-
tudinem. Manifestum autem est et quod non contingit
infinitum esse sicut actu ens et sicut substantiam
et principium. erit enim quelibet ipsius accepta in-
finitum si partibile. Infinito enim esse et in-
finitum idem est si substantia infinitum est et de non
de subiecto quare aut indivisibile est aut
in infinita divisibile. Multa autem infi-
nita esse idem impossibile est. At vero sicut aeris pars
aer est sic et infiniti infinitum. Si quidem
substantia est et principium. Infinito namque
esse et infinitum idem est. et impartibile igitur et
indivisibile est. sed impossibile est actu
esse infinitum quantitatem enim aliquam
necesse est esse. Secundum accidens igitur est infinitum sed
si sic dictum est quod non contingit ipsum dicere
principium sed illud cui accidit. scilicet aerem
aut par. Quare inconveniens utique e-
nuntiant dicentes sicut pictagorici
dicunt simul enim et substantiam faciunt infinitum
et partiuntur. sed fortassis hec questio est
universalis quod magis si contingit in mathema-
ticis infinitum esse et intelligibilibus
et in nullam habentibus magnitudinem.

Nos autem intendimus de sensibilibus et
de quibus facimus scientiam utrum in ipsis
est aut non est corpus infinitum in
augmentum. Rationabiliter quidem igitur
speculantibus ex hiis videbitur utique esse
non. Si enim est corporis ratio quod planicie de-
terminatum est non erit utique corpus infinitum
neque intelligibile neque sensibile. At vero neque numerus
sic est sicut separatus et infinitus. numerabi-
le enim numerus aut habens numerum. Si igitur numera-
bile possibile est numerari et transire utique
possibile erit infinitum. Phisice autem
magis considerantibus ex hiis neque enim
compositum possibile est esse neque simplex composi-
tum quidem igitur non erit infinitum corpus
si finita elementa sunt multitudine necesse enim
plura esse et equari semper contraria et non esse
unum ipsorum infinitum si namque quantum-
cumque deficiant que in uno corpore potentia
alterius ut si ignis finitus sit autem aer
aut infinitus est autem equalis ignis equalia
eri in potentia quantitatis duplicate solum autem numerum
quantam habens tamen manifestum quod infinitum excel-
lit et corrumpit finitum. Unumquodque quod infinitum
esse impossibile est. Corpus enim est quod ex omni parte habens di-
mensionem infinitum autem infinitate distans
est. Neque infinitum corpus contingit distare
erit ac unum neque unum convenit infinitum
corpus esse et simpliciter neque sicut dicunt quidam
quod extra elementa est ex quo alia generant neque
simpliciter. Sunt enim quidam qui hoc faciunt
infinitum sed non aerem aut aquam qua-
tinus in alia corrumpuntur ab infinito
ipsorum. habent enim ad invicem contrarietatem
ut aer quidem humidus aqua autem frigida
ignis autem calidus quorum si esset unum
infinitum corrumperentur utique iam alia
Nunc autem dicunt alterum esse ex quo hec sed
impossibile autem est esse huiusmodi non quia infinitum
de hoc enim communem quandam dictum est et de omni similiter et
aere et aqua et quorum hoc quod non est hoc
corpus sensibile extra elementa. Omne namque

quod ex aliquo est et resolvitur in hoc. quare esset u
tique hic preter aerem et ignem et terram et aquam
Videtur autem nullum neque ignem neque aliorum
elementorum nullum contingit infinitum esse aliquod
omnino enim et preter id quod infinitum sit aut esse aut
fieri unumquodque ipsorum sicut dicit Eraclitus omnia fieri
aliquando ignem eadem autem ratio et de uno ut fa
ciunt extra elementa phisici. Omne enim mutatur
ex contrario in contrarium et ex frigido in calidum.
¶ Oportet autem de omni in hiis considerare si
contingat aut non contingat corpus sensibile
esse infinitum. Quod autem omnino impossibile esse corpus
infinitum sic corpus sensibile esse infinitum ¶ Am
plius autem aptum natum est omne sensibile
alicubi esse et locus quidam est uniuscuiusque et idem
partis est et omnis ut totius terre et unius
glebe et ignis et scintille ¶ Quare si
similis sit eius species aut immobile erit
aut semper movebitur et impossibile est. Quid enim
magis deorsum aut sursum aut alicubi
dico autem ut si gleba sit alicubi ipsa
movebitur aut ubi manebit. locus enim
infinitus erit cognati sibi corporis
utrum igitur continebit totum locum et quomodo. Et
que et ubi mansio et motus ipsius aut u
bique manebit. non ergo movebitur aut
ubique movebitur non igitur stabit ¶ Si autem
dissimile est esse dissimiles et loci sunt et
primum quidem non unum corpus omnis est sed est nisi
contactu postea autem et finita hec erunt
aut infinita specie et finita quidem non
esse possunt. Erunt enim alia quidem fi
nita alia vero non si omne infinitum
est ut ignis aut aqua corruptio autem
quod tale contrariis erunt sicut dictum est prius et
propter hoc nullus unum et infinitum ignem
fecit neque terram phisiologorum sed
aut aerem aut aquam aut ipsorum
medium. Quia ignis locus utrorumque
manifestus erat et determinatus hec autem se
habent ad ambo sursum et deorsum si
autem infinita et simplicia sunt et

loci infiniti et elementa infinita erunt
si autem impossibile est et loci finiti sunt. to
tum esse necesse est impossibile est enim non compa
rere locum et corpus neque enim locus omnis
maior est quam quantum contingit esse
corpus simul. Simul autem neque infinitum
erit corpus neque corpus maius quam locus
aut enim vacuum erit aut corpus
unumquodque aptum natum est esse ¶ A
naxagoras autem inconvenienter dicit de infiniti
mansione. firmare enim ipsum se ip
sum dicit infinitum. hoc autem est quod in se
ipso est aliud enim continet nichil tamquam ubi
utique aliquid alicubi in. et non natum aptum
natum esse est. si igitur quantum maxime non
motum totum quod in se ipso ¶ Planumque firm
atur et in se ipso est immobile esse necessarium est
sed quare non aptum natum sit moveri dicendum
est. Non enim sufficiens est sic dicentem
evadere erit enim utique et quodlibet aliud non
motum sed aptum natum esse nichil pro
hibet quoniam et terra non fertur neque
si infinita esset fertur certe tamen
a medio sed non quod non aliud ubi inveniatur
manebit in medio sed quod non apta nata est
sic sed tamen liceret utique dicere quod firmat
se ipsam ¶ Si igitur neque in terra hec causa
est cum sit infinita sed quod gravitatem
habet grave autem manet in medio similiter et
infinitum manet utique in se ipso propter
quandam aliam causam sed non quod infi
nitum est et firmat ipsum se ipsum. Sic
autem manifestum quod et non sit sic et quelibet
pars indigebit manere sic enim in
finitum in se ipso manet se firmi
ens sic et si quelibet pars accipiatur
in se ipsa manebit. Totius enim et partis
similes loci sunt sicut terre motus et gle
be deorsum et omnis ignis et scintil
le sursum quare si infiniti locus
quod in se ipso et ideo partis manebit igitur
in se ipso. Omnino autem manifestum est quod impossibile

est simul esse infinitum corpus et locum corpori-
bus esse. Si omne corpus sensibile aut gra-
vitatem habet aut levitatem, et si grave
quidem in medium natura habet ferri, si vero
leve sursum, necesse enim et infinitum corpus;
impossibile autem aut omne utrumque aut
medium utrumque ab utrisque sustinere.
Quomodo enim divides aut quomodo infiniti erit
hoc quidem sursum, illud autem deorsum aut
ultimum aut medium. ¶ Amplius omne
corpus sensibile in loco est, loci autem
species et differentie sursum et deorsum et si-
nistrorsum; et hec non solum ad nos et
positione sunt, sed in ipso toto determinata. Sed
impossibile autem in infinito hec esse. Simpliciter
autem si impossibile locum esse infinitum, in loco
autem esse corpus est, impossibile infinitum esse
aliquod corpus. ¶ At vero quod alicubi est, in
loco est, et quod in loco est alicubi est. Si igitur
neque quantitatem possibile est infinitum esse, quantum
enim aliquid erit ut bicubitum aut tricu-
bitum; hec enim significat quantum; sic et in loco
quod alicubi; hoc autem aut sursum aut de-
orsum aut in alia aliqua distantia
que sunt sex, horum autem unumquodque est ter-
minus. ¶ Quod quidem igitur actu non sit
corpus infinitum simpliciter, manifesta ex hiis
accidunt, manifestum est. Tempus contingit ex
hiis quod autem si non sit infinitum.
¶ Tempus enim erit quoddam principium
et finis, et magnitudines erunt in-
divisibiles in magnitudines, et numerus
non erit infinitus. ¶ Cum autem
determinatis sit neutro modo videtur contingere,
ob hoc indiget iudice; manifestum est quod sic quidem est,
sic autem non. ¶ Dicitur igitur esse quidem potentia, aliud
vero actu, et infinitum est quidem appositione,
est autem et ablatione. Magnitudo autem
quod quidem actu non sit infinita dictum est;
divisione autem est; non enim difficile interimere indi-
visibiles lineas. Relinquitur enim potentia esse
infinitum. Non oportet autem potentia ens acci-
pere, sicut si possibile hoc statuam esse,
quod et erit hoc statua, sicut et infinitum
quod erit actu. Sed quoniam multipliciter esse est, quemadmodum
dies est et agon est semper et aliud fieri, sic et
infinitum est; et namque in hiis et potentia est
et actu. Olimpia enim sunt et possibile
agonem fieri et in eo quod fit. Aliud autem
et in tempore manifestum. Id quod infinitum et in
hominibus et divisione magnitudinum. Omnino
quidem enim sic est infinitum in semper aliud et
aliud accipiendo, et acceptum quidem
semper esse finitum, sed semper alterum et alterum.
Quare infinitum non oportet accipere sicut hoc aliquid,
aut hominem aut domum, sed sicut dies dicitur
et agon, quibus esse non sicut substantia quedam facta
est, sed semper in generatione aut corruptione
finitum, sed semper alterum et alterum; sed in magni-
tudinibus quidem permanente accepto hoc
accidit, in hominibus autem et tempore corruptis
sic ut non deficere fit. Quod vero autem est secundum
appositionem idem quodammodo et quod est secundum divisionem;
infinito enim secundum appositionem fit econverso; quod enim
divisum videtur infinitum, sic appositum vi-
debitur determinatum. Accipiet eadem ratione
non eandem aliquam magnitudinem ratione
accipiens, non transibit finitum; si vero sic
augmentet rationem ut semper eandem aliquam
sic accipere magnitudinem, transibit, propter id
quod est omne finitum remotum quolibet finito;
aliter quidem igitur non est. Sic autem est infinitum
potentia et divisione; et actu autem est sicut dicere esse
diem et agona; et potentia sic sicut materia et
non per se sicut infinitum. Dicitur quodammodo esse ei
quod est secundum divisionem; semper enim aliquid ipsius
extra est accipere; non tamen excellit omnem deter-
minatam magnitudinem, sicut in divisione
non excellit omne determinatum et erit minus.
Quare excellere omne secundum appositionem neque
potentia possibile est esse. Si quidem non est secundum accidens
actu infinitum, sicut dicunt phisiologi extra
corpus mundi, cuius substantia est aer aut aliud
huiusmodi. Sed si non possibile est infinitum corpus sensibile

actu sic maīm ē q̄ nͣ pō̄ utiq; erit fm̄ appōm. ſʒ aūt sicit dcm̄ est ꝯtͥo diōni. Qm̄ aūt ꝑ ſe ꝓp ſʒ infinita duo ēē q̄ et ī augm̄tum uīr excedē et ī infinitū abire ⁊ ad īdiuisiōm faciens tñ duo ut duobʒ nō utitur nͣ. eñ ī nūs q̄ fm̄ diōni infinitum est unitas eñ maīm ē nͣ ī augm̄tum uīʒ in decem facit nūm. Contingit aūt ꝯtrīu ēē infinitum q̄ sic dicūt. nō eñ cui' nich ꝯ ext̄ ſʒ cui' sp̄ ād ē extra ħ infinitum est. Signum autem est ⁊ namq; anulos infinitos dicūt ut hn̄tes cā'lionem q̄ sp̄ ē extra accipere fm̄ similitudinem q̄dam dicūtes non tñ ꝓpe. Oʒ aūt ⁊ ħ ēē et nō aliū id' recipi incausulo aūt nō sic fit. infinitū quid' g̊ ħ est cui' fm̄ q̄titatem accipientibʒ sp̄ ē ād recipe extra. Cui aūt nich est extra ħ ꝑfectum ē ⁊ totum. Sic eñ diffinim' totum cui nich abē ut hoīem totū aut archā. Sic aūt singlare sic et q̄ ꝓpe ut q̄ totum cui' oīo nich ē extra. Cui' aūt abēencia ext' est nō omne cū absit totū aūt et ꝑfctū aut id' ꝓrsus aut ꝓximū fm̄ nām ē. ꝑfcm̄ aūt nullū nō hn̄s finem. finis aūt t's ē unde melius opinand' ꝑmenidē melisso dicē. hic quid' eñ infinitū totū dicit. totū aūt finiri a me' eque pugnans. nō eñ sic lunū lino ē ꝯtinuare oī ⁊ toti īfinitū. Qm̄ hinc accipiunt dignitatē de īfinito q̄ ē oīa ꝯtinēs et omnia in se ipō hn̄s ꝓp id q̄ hēt similitudinem q̄dam ꝯ toto ē eñ infinitū ꝑfcōnis m̄ magnitudīs et q̄ pō̄ totum actu uō non. diuisibile aūt et ad ꝯsūptōm et ad appositam appōʒ. totū aūtē infinitū nō ꝑ ſe aliud et nō ꝯtinet ſʒ ꝯtinetur' inq̄n ē īfinitū

ūn ignotū est inq̄n ē infinitū. ſpēm eñ non habet nī g̊ q̄ ē q̄ mag' ī ꝑtis rōe sit infinitū q̄m̄ inuenctus ꝓs eñ in̄ eccius sicē es statue. Qm̄ si ꝯtinet in ſēſibilibʒ ⁊ ītelligibilibʒ magnū ⁊ ꝑuū oꝑtunt ꝯtinere ītelligibilia. Inc̄ens aūt ⁊ ī ꝓp'le ignotum et indefiniatū ꝯtinē et defiare. Scdm̄ rōm aūt accīt et q̄ ꝑ appōʒ nō ēē ī indi' infinitū sic ut omnem excellat magnitudinem. In diōne ē' ēē ꝯtinetur. n. sic in̄ nūc ⁊ īfinitum ꝯtinet aūt ſpēs. rōnabile aūt ē et ī nūo quid' ad minimū ēē fm̄ ad plus aūt sī' oēm excelle' multitudinem. In magnitudibʒ aūt ꝯtrīo min' quid' excelle' oēm magnitudinem ſʒ ī ħ mai' nō ēē magnitudinem infinitum. Causa aūt ē q̄ unū ē diuisibile q̄cūq; sit aut hō unus hō et nō multi. nūs aūt ē uno plā et quedā quedam. Qre necē ē stare ad īdiuisibile. duo aūt et tria de noīatiā noīa sūt. silr' et aliorū nūorū unūqūq;. In plus aūt sp̄ ē intelle'. Infinite. n. sūt decisiones magnitudīs. Qre pō̄ quid' est actu u'o nō. ſʒ sp̄ excellit acceptū oēʒ multitudinem defiatam ſʒ nō sepabil' ē hic nūs decisionis nͣ manet īfīt' ſʒ fit sp̄ sic tempus et nūs tp̄is. In magnitudinibʒ autem ꝯtrīū est. diuid'. n. ī ꝯtinuū. in mai' aūt nō ē infinitum. Qm̄ nō. n. ꝯtingit. n. pō̄ ēē et actu ꝯting' tñ ēē. Qre q̄m̄ infinita ē nulla magnitudo ſēſi' nō ꝯtingit omnis excellenciam ēē magnitudīs defiatē ēēt enim utiq; celo mai' ād. Infinitū aūt nō id' est ī motu et magnitudine et tempore tanq̄ una quedā natā ſʒ ꝑ ſeius dī' et fm̄ ꝑ'us. ut mot' quid' q̄ ꝑor ē magnitudo ī qua mo'

aut alteratur aut augmentatur. Tempus
aut per motum sunt quod enim uti
mur hiis posterius aut temptabimus
dicere et quid est unumquodque et quare omnis
magnitudo sit in magnitudines
divisibiles. Non removet autem ratio hec
neque mathematicos a consideratione auferens sic
esse ad infinitum ut actu sit in augmen
tum indivisibile neque enim sic indigent in infi
nito neque enim utuntur sed solum esse quantamcumque
velint finitam. maxime autem ma
gnitudinem secundum eandem rationem secari
rationem quantumcumque magnitudo sit altera quantitate
ad demonstrandum quod illo nichil interest inesse
esse autem in existentibus erit magnitu
dinibus. Quoniam autem cause divise sunt
quadrifarie manifestum quod sic ut materia infinitum
causa est et quod esse quidem ipsi privatio est per se
autem subiectum continuum et sensibile est. Videntur autem et
omnes alii sic ut materia utentes infi
nito unde inconveniens est continens ipsum
facere sed non contentum · co ·

Reliquum autem aggredi secundum quas
rationes infinitum esse videtur non solum
potentia sed sic determinatum est. Alia quidem ipsorum
non necessaria sunt. alia vero habent quas
dam veras alias contrarietates neque enim
ut generatio non deficiat necessarium est infi
nitum esse actu corpus sensibile corpus. Contingit
enim alterius corruptionem alterius ge
nerationem esse cum omne finitum sit.
Amplius tangi et finiri alterum est
hoc quidem enim ad aliquid et alicuius. Tangitur
enim omne aliquid et finitorum alterum
accidit finitum autem non ad aliquid neque tan
gere contingenti contingens est.
Intellectui autem credere inconveniens est.
Non enim in re habundantia et defectus est
sed intellectu unumquodque utrumque et neutrum
utique intelliget aliquid multiplicem se ipso
augmentans infinitum sed non propter hoc
extra aliquid est aut extra tantam magni

tudinem quia hiis contingit intellexit
aliquis sed quia est hoc accidit. Tempus autem et
motus infinita sunt et intelligentia non per
manente accepto magnitudo autem
neque divisione neque intelligibili augmentatione
infinitum sed de infinito quod quomodo est et
quomodo non. et quid est dictum est.

Similiter autem necesse
est physicum et
de loco sicut et de infinito
considerare si est aut non et
quomodo est et quid est. et enim omnes
que sunt omnis opinantur
alicubi esse quod enim non est nusquam est
ubi enim est tragelaphus aut spinx aut
Et de motu quidem communis maxime et maxime
proprius et hic localis est quem vocamus loci mu
tationem. Habet autem multas dubitationes quid
forte sit locus. Non enim eadem videtur con
siderantibus ex omnibus que insunt amplius
neque habemus autem nichil ab aliis neque predu
bitatum neque bene exquisitum de hoc · co ·

Quod quidem igitur locus sit videtur ex
transmutatione manifestum esse ubi
manifestum nunc est aqua hinc exeunte
sicut ex vase iterum aer inest. Quando ita autem
eundem locum habet aliquod aliud corporum deti
net hoc ab hiis que infuerunt et commu
tantur alterum omnibus esse videtur. In quo
enim aer est nunc aqua in hoc prius erat quare
manifestum est quod erat locus aliquid et receptaculum
alterum ab utrisque neque et ex quo mutata
est. Amplius autem loci mutationes
physicorum corporum et simplicium ut ignis
et terre et talium non solum ostendunt quod aliquid
est locus sed quod et habeat quandam virtutem locus
fertur enim unumquodque in suum locum non prohibi
tum hoc quidem sursum illud autem deorsum
hec autem loci partes et species sursum
et deorsum et reliqua sex distantiarum.
Sunt autem hec non solum ad nos
dextrorsum sinistrorsum sursum et

deorsum. similiter in aliis. quod enim non semper idem sed secundum positionem quomodo utamur fit. propter quod et idem multociens dextrum et sinistrum est et sursum et deorsum et ante et retro. In natura autem determinatum est seorsum et unumquodque. Non enim quod contingit sursum est sed quo fertur ignis et leve. Similiter autem et deorsum non quod contingit sed quo gravia et terrena tamquam non positione solum differentia sed potestate. Ostendunt autem et mathematica. Cum enim non sint in loco tamen secundum positionem ad nos habent dextra et sinistra. Quare solum est intelligere ipsorum positionem non habentia naturam horum unumquodque. Amplius vacuum asserentes locum autem esse vacuum enim erit utique locus privatus corpore. Quod quidem igitur sit aliquid locus preter corpora et omne corpus sensibile in loco propter hec aliquis accipiet. Videbitur autem et Hesiodus recte dicere faciens primum chaos. dicit quidem igitur omnium primum chaos factum postea vero terram latam tamquam indigeret primum et receptaculum esse ex hiis que sunt propter id quod opinati sunt quemadmodum multi omnia alicubi et in loco esse. Si autem huiusmodi est mirabilis quidem utique erit potentia loci et prima omnium. sine quo enim namque aliorum nullum est. Illud autem sine aliis necesse est esse primum non enim perit locus hiis que sunt in eo corruptis. Habet autem dubitationem si est quid est. verum est moles quedam corporis aut quedam altera natura. Querendum est enim genus ipsius primum. Distancias quidem igitur habet tres longitudinis. latitudinis. et profunditatis quibus determinatur corpus omne. Impossibile est autem corpus esse locum. In eodem namque essent duo corpora. Amplius si locus est corporis locus et receptaculum manifestum quod et superficiei erit et reliquorum terminorum. Eadem enim consonat ratio. ubi namque prius erat aque planicies erunt iterum que sunt aeris. At vero differentiam nullam habemus puncti et loci puncti. Quare si neque ab hoc est locus aliud neque ab aliorum nullo neque est aliquid preter unumquodque istorum locus. Quid enim forte et ponemus esse locum neque elementum neque ex elementis possibile esse huiusmodi naturam neque corporeorum neque incorporeorum magnitudinem enim quidem corpus habet autem nullum. adhuc autem sensibilium quidem corporum elementa corpora ex intelligibilibus autem elementis nulla magnitudo fit. Amplius et cuius utique quis ponet hiis que sunt causam esse locum neque enim una causa inest ipsi de quatuor neque enim sicut materia eorum que sunt neque enim ex ipso constituta sunt. neque sicut enim ratio eorum que sunt neque enim ex ipso constituta sunt neque sicut species et ratio eorum que sunt neque sicut finis neque sicut movens ea que sunt. Amplius et ipse si est aliquid eorum que sunt alicubi erit. Zenonis enim oportuno queret quandam rationem si namque omne quod est in loco est manifestum quod et loci locus erit et hoc in infinitum procedet. Amplius sicut omne corpus in loco est sic et in omni loco corpus. quomodo igitur dicemus de hiis que augmentantur. Necesse est ex hiis simul augmentari locum cum ipsis neque enim minor neque maior locus est unicuique. Propter hec quidem igitur non solum quid est sed et si est dubitare necesse est.

Quoniam autem aliud quidem secundum se aliud vero secundum aliud dicitur sit et locus. alius quidem communis in quo omnia corpora sunt. alius vero proprius in quo primo. Dico autem quoniam tu nunc in celo es quia in aere hic. autem in celo et in aere quia in terra. similiter autem et in hac quia in loco qui continet nichil plus quam te. Si igitur est locus primum continens unumquodque corporum terminus quidem utique erit. Quare videtur species et forma uniuscuiusque locus esse quo determinatur magnitudo et materia magnitudinis. hic enim terminus est uniuscuiusque species est. Secundum autem quod videtur esse est locus distancia magnitudinis materia. hec namque altera magnitudine. hec autem est contenta sub specie et diffinitus

Sicut s(upe)rplano et c(e)lo. Est aut(em) h(oc) i(n)t(er)
et infinitu(m). Cu(m) aut(em) remaneant ta(lia)
(et) passiones sp(eci)e relinquit(ur) mag(is) p(ro)
maciam vi(detur) (et) plo m(ateri)a ee locu(m) id (quod) (et)
ee dic(it) in thimeo. Receptiu(m) n(am) (et) locu(m)
vnu(m) et id dic(it). alio u(er)o m(od)o ibi id dicens
receptiuu(m) (et) i(n) scriptis no(n) dictis dogmatib(us)
tu(m) locu(m) et receptiuu(m) id retulit. Vn(de)
quid ou(n)is ee aliquid locu(m). Quid a(utem)
e(st). hic solus conatus e(st) dic(er)e. Opinio
aut(em) et hiis nuncupantib(us) vi(detur) utiq(ue) diffi-
cile cognoscere quid e(st) locus si quid(em) (est) ca-
rum q(ua)r(um) e(st) s(iue) m(ateri)a s(iue) sp(eci)es. h(ec) e(nim) altissi-
mam h(abe)nt speculacio(ne)m et s(ine) i(n)uicem no(n)
facile e(st) cognoscere ip(s)a. At u(er)o q(uod) i(m)p(ossibi)le
sit q(ua)l(ibet) horum ee locu(m) no(n) difficile in-
dere. Sp(eci)es quid(em) n(on). et m(ateri)a no(n) separatur
a re. locum aut(em) (con)ting(it). In quo namq(ue)
aqua erat i(n) h(oc) it(eru)m aer sic diximus
p(ri)us f(ac)ta t(ra)nsmutacione ad i(n)uicem aere
q(uidem) et aqua et aliis corporib(us) sil(iter). Q(ua)re
n(eque) p(ar)s n(eque) h(ab)it(us). s(ed) separabil(is) e(st) lo(cus) ab uno
quoq(ue) et m(ateri)a. n(on) h(ab)it(us) a(utem) ee lo(cus) ut uas (et)
e(nim) uas locus t(ra)nsmutabil(is). hoc a(utem) mag(is) (est)
rei s(ecundu)m quid q(ui)d(em) q(uod) separabil(is) e(st) a re s(iue)
quid no(n) est sp(eci)es s(ecundu)m aut(em) q(uod) (con)tinet
sic quid(em) alt(er)u(m) a(utem) vi(detur) aut(em) s(em)p(er) q(uod) est
alteru(m) ip(su)m q(uod) ee a(utem) et alte(r)u(m) a(utem) ext(ra)
ip(su)m. Platoni g(ui)d(em) d(icen)d(um) e(st) si o(portet) t(ra)nsg(re)dientes
dic(er)e. q(ua)re no(n) in loco sp(eci)es (et) n(umer)i (et) h(oc) s(i)
si u(er)e p(ar)ticipatiuu(m) e(st) locus s(iue) mag-
no (et) p(ar)uo existe(n)te p(ri)ncipio s(iue) m(ateri)a ut i(n)
thymeo scripsit. Amp(lius) aut(em) q(uo)m(od)o fere-
tur in su(u)m locu(m) si locus eet m(ateri)a aut
sp(eci)es. i(m)p(ossibi)le e(nim) cuius non e(st) motus
n(eque) sursum aut deorsum locum ee.
Q(ua)re q(ue)re(n)d(um) in h(uius)m(od)i locus e(st). Si aut(em)
in ip(s)o locus e(st). o(portet) e(nim) si quid(em) aut for-
ma aut m(ateri)a e(st) erit locus in loco e(t)
t(ra)nsmutat(ur) simul cu(m) re (et) mouentur
et sp(eci)es (et) infinitu(m) non semp(er) i(n) eode(m)
s(ed) u(bi) utiq(ue) res. Q(ua)re loci erit lo(cus). Amp(lius)

cu(m) (con)ex aere fit aqua p(er)dit(ur) e(st) lo(cus). liquid(em)
sp(eci)ei m(anebat) n(on) e(nim) in eod(em) loco q(uod) fit
corpus que g(ui)d(em) corruptu(m). ex quibus
g(ui)d(em) nec(essari)u(m) e(st) locu(m) ee a(liquid) (et) it(eru)m utiq(ue) dubi-
tab(it) al(iqu)is de s(ub)sta(nt)ia ip(s)ius dic(er)e e(st). Post h(oc)
aut(em) accipiend(um) e(st) quot modis al(iu)d i(n) al(i)o
dic(itur). vno quid(em) m(od)o sic digit(us) i(n) manu (et)
o(mn)io p(ar)s i(n) toto. aliud u(er)o sic totu(m) i(n) p(ar)tib(us).
n(on) e(nim) est p(re)t(er) p(ar)tes (et) totu(m). alio m(od)o sic
homo in ali(o). et o(mn)io sp(eci)es in g(e)n(er)e. alio m(od)o
u(er)o sic genus i(n) sp(eci)e (et) o(mn)io p(ar)s sp(eci)ei i(n) sp(eci)ei
r(ati)one. Ad huc a(utem) sic sanitas i(n) calidis
et frigidis (et) o(mn)io sp(eci)es i(n) m(ateri)a. Ad huc
sic in rege que grecor(um) et o(mn)io motiuu(m)
i(n) p(ri)mo motiuo. Amp(lius) sic sic in optimo (et)
o(mn)io in fine. h(oc) aut(em) sic in uase (et) o(mn)io in
loco. Dubitab(it) aut(em) al(iqu)is utru(m) (con)tingit id
a(liquid) ee in se ip(s)o (con)tingit aut mag(is) h(oc) o(mn)ia
aut nusq(uam) aut i(n) alio ee. Dupl(icit)er aut(em) h(oc)
e(st) aut s(ecundu)m se aut s(ecundu)m alteru(m). Cu(m) sint q(ui)-
dem p(ar)tes to(tius) (et) h(oc) in ill(o) (et) illa in h(oc) dicet(ur)
totum in se ip(s)o dic(itur) aut(em) et s(ecundu)m p(ar)tes ut
albu(m) q(uia) sup(er)ficies alba (et) sciens q(uia) r(ati)o-
(n)a(le). Amphora quid(em) g(ui)d(em) no(n) erit i(n) se
ip(s)a n(eque) vinu(m) vini aut amphora erit. Q(ua)re
namq(ue) e(st) et i(n) quo e(st) utraq(ue) ei(us)d(em) p(ar)tes
sunt sic quid(em) (con)ting(it) ut albu(m) i(n) corp(or)e
sup(er)ficies scia aut(em) in a(n)i(m)a. s(ecundu)m h(oc) aut(em) sunt
app(e)ll(ati)ones a(utem) q(uia) p(ar)tes sunt sic i(n) ho(m)i(n)e.
Amphora aut(em) (et) vinu(m) cu(m) seorsu(m) sint
no(n) p(ar)tes simul aut(em) a(m)bo q(uod) sint p(ar)tes
erit id in se ip(s)o ut albu(m) in ho(m)i(n)e q(uonia)m
in corp(or)e et i(n) h(oc) q(uonia)m no(n) in sup(er)ficie in h(oc) a(utem)
no(n) amp(lius) s(ed) a(liquid) et alt(er)a sp(eci)e h(ec) sunt (et) alt(er)a(m)
n(atura)m h(abe)t vnu(m)q(uod)q(ue) (et) p(ri)m(u)m sup(er)ficies q(uia) (et) albu(m)
n(eque) g(ui)d(em) inductiue (con)siderantib(us) mag(is) in se
ip(s)o uidem(us) s(ecundu)m nullu(m) determinatoru(m) modoru(m).
Et r(ati)one m(anifestu)m e(st) q(uod) i(m)p(ossibi)le e(st). o(portet) n(am) utraq(ue) inesse
q(uod) ee. ut amphoram uasq(ue) (et) vinum e(ss)e
vinu(m) aut(em) uinu(m) et amphoram si u(tique) p(ro)
(con)ting(it) et ip(su)m in se ip(s)o q(uod) si quid(em) max(ime)
i(n) alt(er)utr(o) eent. Amphora quid(em) acciperet

Ponunt aliqui q(uod) corpus celeste ponitur s(iue) sicut in
genere

vinum non secundum unum, sed mixtum illa et vinum inerit et amphora; non mixtum autem amphora ipsa, sed secundum quod est ille amphora. Sed in quid quidem quod alterum sit manifestum est. Alia enim recte est locus quam in quo et alia illius quod in hoc. Sic vero neque secundum accidens contingit; simul enim duo corpora in eodem erunt. Ipsa enim amphora in se ipsa erit, si cuius natura receptiva est hoc contingit in se ipso esse, et adhuc id cuius receptivum est, ut si vinum vinum. Quod quidem igitur impossibile sit aliquid in se ipso esse primo manifestum est. Quod autem Zeno opponebat quoniam si locus est aliquid in aliquo erit, solvere non est difficile. Nichil enim prohibet in alio esse primum locum, non tamen in illo sicut in loco, sed sicut sanitas quidem in calidis et humidis, autem est sicut passio; quare non necesse est in infinitum abire. Illud autem manifestum quoniam neque est vas eius quod est in ipso aliquid, id est primum et quod est et in quo est; quod non erit utique neque materia neque species locus. Sed alterum illius; enim aliquid est hec utraque et materia et forma. Hec quidem igitur sunt opposita.

Quid autem forte sit locus sic fiet utique manifestum. Accipiamus autem de ipso quecumque videntur vere secundum ipsum inesse ipsi. Significamus igitur locum esse primum quod continet id cuius locus est, et neque esse rei. Amplius primum neque maiorem neque minorem esse; adhuc autem neque deficere unumquodque et separabilem esse. Adhuc autem omnem locum habere sursum et deorsum et ferri natura et manere unumquodque corporum in propriis locis. Hoc autem facere aut sursum aut deorsum. Suppositis autem hiis reliqua consideranda sunt. Oportet enim temptare intentionem sic facere ut quid sit reddatur, et que opposita solvantur, et que videntur loco inesse insint. Amplius difficultatis causa et oppositorum circa locum manifesta erit. Sic igitur utique pulcherrime demonstratur unumquodque. Primum quidem igitur oportet intelligere quod non quereretur locus nisi

motus quidam esset secundum locum; propter hoc enim et celum maxime in loco esse opinamur quoniam semper in motu est. Huius autem aliud quidem est latio, aliud vero augmentum et detrimentum; etenim in augmento et detrimento transmutatur, et quod prius erat hic iterum transmutatur in maius aut minus. Est autem quod movetur aliud quidem per se ipsum actu, aliud vero secundum accidens. Est alia quidem que sunt contingentia moveri per se ut partes corporis et in navi clavus; alia vero non contingentia, sed semper secundum accidens ut albedo et scientia; hec enim sic transmutant locum quoniam in quo sunt transmutatur. Cum autem dicimus esse sicut in loco in celo quoniam in aere, hoc autem in celo et in aere autem non omni, sed propter ultimum ipsius et continens in aere esse dicimus; si enim omnis aer locus, non equalis erit unicuique locus et unumquodque locatum. Videtur autem hoc primum in quo est. Cum quidem igitur non divisum sit continens sed continuum, non dicitur esse in illo sicut in loco, sed sicut pars in toto; cum vero divisum sit et contactum, in primo quodam ultimo continentis quod neque pars est ipsius quod est in ipso neque maius distancia, sed equale. In eodem enim ultima contingentia. Et continuum quidem sit non in illo movetur sed cum illo; divisum autem in illo, et sive moveatur continens sive non, nichil minus. Amplius cum non divisum sit sicut pars in toto dicitur sicut in oculo visus et in corpore manus; cum autem divisum est, ut in cado aqua et in cipho vinum. Manus quidem enim cum corpore movetur, aqua autem in cado. Iam igitur manifestum ex hiis quid locus fere. Enim mihi sunt fere quattuor: aut forma aut materia est aut spacium aliquod intermedium extremorum, aut extrema si nullum est spacium preter innati corporis magnitudinem. Horum autem quod tria non contingat esse manifestum est. Sed propter id quod continet videtur forma esse. In eodem enim sunt extrema continentis et contenti. Sunt quidem igitur

utriq; ei. S; no eius eiusd si quid
spes rei locus aut continetis corporis
h ex eo q mutatur rursu ma
nente contenti et divisi ut ex vase
aqua ipm mediu ee ad videtur
spaciu tanq ad sit pt corpus q transf
tur h aut no est. h contingens iadt
corp eoru que transferuntur et que se ap
ta nata sunt contingere si autem
ad eet spaciu aptu natu et mouet
in eod loco. infiniti utiq; erunt loci
transmutante n aere et aqua id fa
cient oms ptes i toto q quid omnis
aqua in vase sil aut erit et locus
transmutans qre erit loci alius loc
et multi loci simul erunt. Non e aut
alius locus ptis i alio mo cu totu
vas transmutatur h id in quo eru
transmutat aer et aqua aut ptes a
qua h no in quo fiunt loco qui ps
e loci qui e locus totius celi et in
aut ur utiq; eet locus si iquiesce
ti ad considerte no separato h continuo
sic n no aliter. h quid utiq; nunc
e albu olim aut nigru t nc quid
duru. olim a molle vn d ad esse
macia fic et locus p talem qda
vr ee fantasiam. Vniptu illud ad
qm q nc e aqua pius erat aer lo
aut q ubi nc e aqua i erat aer
h ist quid sic dem est in prioribus n
divisa e aere n continet. locus aut
utriq; si g meh dicu tum locus e
n spes n ist n spaciu aliq q ite
altum pt id q e rei distantis nec
e locum ee reliquum. nu tinul con
tinentis corporis. dico aut contentum
corpus q mouet sm loci mutatione
vr aut magnu ad et difficile ac
cipi locus et ppt h apparet ist et for
et ppt h quid q inquiescenti et con
tinenti fit transmutatio eius q fertur
contingere. n vr spaciu mediu ad aliud
a motis magnitudinibus. psic aut ad
et aer apparens i corporeus ee. vr. n. no
solum fs vasis ee locus h et q me
tang vacuu e sit aut sic vas locus
transmutabil sic locus vas imobile vn
cu quid in eo q mo mouear et mo
q me ut i flume navis tanq vase v
titur mag qm loco continenti ivtl
a i mobil locus ee. vn ois fluvius ma
gis locus et q i mobilis oil qre e
continentis imobilis pmu h e locus et
ppt h mediu celi et ultimu ad nos cir
cularis loci mutations vr ee. h quid
sursum id no deorsu mpe omnib;
ppe q h quid sp manet celo. n. ulti
mu sibi se hiis nuamens qre qm q
leue quid sursu fertur n q v gue
deorsum. Qd quid. n. ad medium
continens fs deorsu est et ipm mediu
Qd n ad ultimu sursu est et ipsum
ultimu. Et ppt h planu videt ee qd
et sic vas locus et continens Amp
sil cu re quodam in locus e simul eni
finis est et locus

Cui quid g coi ie ad extra corpus
continens ipm h in loco e. Cui u
n iminime Vn et si aqua fiat hi p
tes quid mouetur ipius contineri
eru sub invice. Omil aut est tanqua
mouebi e cu tanq no sic quid eni
tota simul locu non mutat. circlarit
n mouebi pcu. n. hic locus et sursu
quid et deorsum n celo aut quedam
alia no sursu et deorsum queq; hnt
densitatem et raritate. gre et dem e
Alia quid sunt in loco fm pom alia
v fm actu vn cu quid continul sit q e
simul ptis fm pom in loco ptes sunt
cu aut separata quid sunt tangant
aut se sic collectio fm actum sunt
et alia quid p se sunt ut omne cor

aut secundum loci mutationem aut augmentum
mobile alicui per se celum aut sicut dictum
est non est alicubi totum neque in aliquo lo
co est si quidem nullum continet ipsum corpus
secundum autem quod movetur sic et locus est partibus; alia
enim ab alia habita partium est alia vero per accidens
ut anima et celum partes enim in loco quodammodo
omnes sunt in eo enim quod circulariter sunt con
tinet alia aliam. Et ideo movetur circulariter
solum quod sursum est. Omne autem non alicubi
quod enim alicubi ipsumque aliquid est et iterum aliquid et ad
huc oportet esse extra hoc in quo quod continet esse.
autem omne et totum medium est et propter hoc omnia
in celo sunt. Celum enim quod esse fortassis
est est locus non celum sed quidem ultimum
et tangens mobile quiescens corporis
et propter hoc quidem terra in aqua hec autem in aere
hic autem in ethere ether vero in celo celum
autem non amplius in alio

Videtur autem ex hiis quod et dubitationes
omnes solvuntur sic utique dicto loco
neque enim simul augmentari necesse est locum neque
punctum esse locum neque duo corpora in eodem
loco neque spacium aliquod esse corporum loci medium
corpus autem quodcumque sed non spacium corporis
et est locus alicui non sic in loco autem
sed sic nullus in fine. Non enim omne
quod est in loco est sed mobile corpus. Et fertur
quidem in suum ipsius locum unumquodque rationabiliter
Consequens enim et quod tangitur non in potentia
est et simul apta nata impassibilia sunt
que contiguantur et activa et passiva sunt
ad invicem. Et manet quidem naturaliter in proprio loco
unumquodque rationabiliter est. Et namque hec pars in toto
loco sicut divisibilis pars ad totum est ut cum aliquid
moveatur partem aque aut aeris sic
autem et aer habet ad aquam ut materia enim hec autem
species aqua quidem materia aeris aer autem sicut
actus quidam ipsius aqua enim potentia est aer
aer vero alio modo potentia est aqua alio modo. Determinandum autem
est de hiis posterius sed propter tempus nunc necesse quidem
dicere. In certe autem nunc dictum est tunc erit et

causa sed quidem ut materia et actus aqua enim utrumque
sed hoc quidem potentia illud vero actu. Se habebit itaque
sicut pars quodammodo ad totum. Unde et
hiis tactus inest copulatio enim cum utrumque
actu unum fiunt. Et de loco quidem et
quoniam est et quid est dictum est.

Eodem autem modo accipiendum est
physici considerare de vacuo et si est
aut non est et quomodo est et quid est sicut de lo
co et namque similem habet incredulitatem
et fidem per ea que opinantur
enim locum quendam et vas vacuum
ponunt dicentes videtur autem esse plenum
quando continet molem cuius habet susceptivum est
cum vero privatum est vacuum tamquam idem
quidem sit vacuum et plenum et locus esse
autem ipsis non idem. Incipere autem oportet considera
tionem. Accipientes que dicunt affirman
tes esse et iterum que dicunt affirmantes non
esse et tertio communes opiniones de ipsis. Alii
quidem igitur temptantes monstrare quod non est vacuum
quod homines volunt dicere hoc arguunt. De
monstrant enim quod aliquid est aer torquentes
utres et demonstrantes quod aer fortis est
et accipientes in clepsedris. Homines quidem
volunt vacuum esse spacium in quo nullum
corpus sensibile opinantes autem
omne quod est esse corpus dicunt omnino in quo
nichil est hoc esse vacuum unde plenum aere
vacuum est. Quare si non oportet monstrare quod
est aliquid aer sed quod non est aliud spacium
a corporibus neque separabile neque quod sit in actu
quod distinguat omne corpus ut sit non con
tinuum sicut dicit Democritus et Leu
cippus et alii phisiologorum aut
et si aliquid extra omne corpus est cum
sit continuum. Hii quidem igitur non per portam
ad problema occurrunt. Sed affirmantes
esse magis dicunt. Unum quidem quod motus
secundum locum non erit. Hic autem est loci mu
tatio et augmentum. Non enim utique videbitur
motus esse nisi sit vacuum; plenum enim impossibile

est recipere si vero non recipiat sunt duo in
eodem. contingeret utique et quodlibet simul
esse corpus. differentia enim propter quam non erit utique
quod idem est non erit differre. si autem hoc conti-
get et minimum accipiet maxi-
mum. multa namque parva quedam magnum
est. quare si multa equalia contingeret in
eodem esse et multa inequalia. Melis-
sus quidem igitur et demonstrat quod omne mo-
bile est ex hiis. Si enim movebitur necesse
esse vacuum dicit. vacuum autem non eorum
que sunt. Uno quidem igitur modo ex hiis
demonstrant quod aliquid est vacuum. alio vero in-
quantum videntur quedam coartari et calcari
ut et vinum dicunt cum utribus recipere dolia
tamquam in ea que sunt vacua coeunte
densato corpore. Amplius autem et augmen-
tum videtur omnibus fieri per vacuum. esse vacuum
alimentum quidem corpus est. duo autem corpora
impossibile simul esse. Testimonium autem et quod est
de cinere faciunt quod recipit cum aqua quantum
vas vacuum. Esse autem asserunt et pic-
tagorici vacuum et ingredi ipsum a celo
ex infinito spiritu tamquam respiranti et
hoc esse vacuum quod determinat naturas tamquam sit va-
cuum separacio quedam eorum que sunt consequenter
et determinatio. et hoc esse primum in numeris. vacuum enim
determinare naturam ipsorum. Ex quibus quidem
igitur alii dicunt esse, alii vero non dicunt fere tot
et hec sunt.

Ad quale autem se habeant oportet ac-
cipere quid significat nomen. Videtur autem vacuum
locus esse in quo nichil est. Huius autem causa
est quod omne quod est corpus opinantur esse. omne
autem corpus in loco est. vacuum autem in quo
nullum corpus est. quare sicubi non est corpus nichil
esse hic. Corpus autem iterum esse opinantur
esse tangibile. huiusmodi autem est quod habet gravi-
tatem aut levitatem. Accidit est ex
sillogismo hoc esse vacuum in quo nichil est grave
nec leve. hoc quidem igitur ex sillogismo sicut
prius diximus accidit. sed inconveniens est si punc-
tum vacuum sit. oportet enim locum esse in quo
corporis sit spacium tangibilis. sic igitur
videtur dici vacuum uno quidem modo non plenum
sensibili corpore secundum tactum. sensibile autem secundum
tactum est gravitatem habens aut levi-
tatem. unde et sic dubitabit aliquis quid utique
dicat si habeat hoc spacium colorem aut so-
num utrum vacuum aut non. aut manifestum est
si quidem accipiat corpus quod tangitur
vacuum esse. si vero non minime. alio autem
modo in quo non est hoc aliquid nec substantia aliqua
corporea. unde dicunt quidam vacuum esse corporis
materiam qui quidem et locum dicentes hoc idem non
bene. materia quidem enim non separabilis est a rebus.
vacuum autem querunt sicut separabile. Quoniam
autem de loco determinatum est et vacuum locum
necesse est esse si est plenum privatum corpore. locus
autem quo est et quo non est idem esse manifestum
est. quare sic quidem vacuum non est nec sepa-
ratum nec separabile. vacuum enim non corpus
sed corporis spacium voluit esse. unde et vacuum
videtur esse aliquid quia et locus. Et propter hoc acceptum
est prius. et enim motus qui est secundum locum et locum
dicentibus esse aliquid preter corpora incidencia ex
hiis qui vacuum. Causam autem motus
opinantur esse vacuum sic sicut in quo movetur.
hoc autem erit quale locum quidam dicunt esse. simpliciter
una autem necessitas est si motus est esse vacuum.
omnino quidem igitur omnis motus nequaquam. unde
et melissum latuit alterari secundum quod contin-
git plenum. sed nec secundum locum motum. simul enim
sub ingredi ad invicem contingit nullum
spacium separabile existente preter corpora mota. et hoc
manifestum est et in continuorum revolutionibus sicut in hiis
que sunt humidorum. Contingit autem
densari non in vacuum sed propter quod ea que in-
sunt exprimuntur ut aqua collisa aere
qui inest. et augmentari non solum ingre-
diente aliquo sed et alteratione ut si ex aqua
fiat aer. Omnino autem et que est de augmen-
to ratio et in tantum diffuse atque ipsa se ip-
sam impedit. aut enim non augetur quodvis aliquid

non corpore aut contingit duo corpora in
eodem esse. Videtur igitur voluit quem sol-
vere. Sed non demonstrant vacuum quoniam at
omne corpus necesse est in vacuum si penitus
augetur et augetur per vacuum. Eadem
autem et in cinere ratio est. Quod quidem igitur et
ex quibus demonstrant vacuum solvere facile
sit manifestum est.

Quoniam autem non est vacuum sic distinctum
sicut quidam dicunt dicemus iterum. Si
enim est uniuscuiusque loci mutatio aliqua
simplicium corporum ut ignis quidem
sursum terre autem deorsum et ad medium
manifestum est quod non vacuum erit causa loci muta-
tionis. Cuius igitur causa erit vacuum? videtur autem
causa esse motus secundum locum, huius autem causa non
est. Amplius si est aliquid velud locus privatus
corpore cum sit vacuum quo movebitur
positum in ipso corpus? Non enim utique in
omne. Eadem autem ratio et ad locum quod esse opi-
nantes separatum in quo fertur quod fertur. Quo
enim movebitur positum aut manebit et de
sursum aut deorsum et de vacuo convenit eadem ratio
in ipsis vacuum enim locum faciunt esse di-
centes et quomodo iam inerit aut in loco
aut in vacuo? Non enim accidit cum totum
positum sit sicut in separato loco et subsisten-
te corpore. Pars enim non seorsum ponatur non erit
in loco sed in toto. Amplius si non est lo-
cus nec vacuum erit. Accidit autem dicentibus esse
vacuum tamquam necessarium. Si quidem erit mo-
tus contrarium magis esse si quidem quis intendat
non contingit moveri nullum si sit vacuum. Sicut
enim propter simile dicentes terram quiescere sic et
in vacuo quiescere. Non enim quo magis
et minus movebitur sunt. Nam quod vacuum est
non habet differentiam. Deinde quoniam omnis motus
aut violentus aut secundum naturam necesse est si quidem
sit violentus esse et eum qui est secundum naturam violentus
quidem enim extra naturam posterior est eo qui est
secundum naturam. Uniuscuiusque physicorum corporum motus
nec aliorum erit motuum nec unus. Adhuc

motus non quomodo erit in vacuo et infinito in qua
differentia secundum vacuum et infinitum secundum quod
enim quod infinitum est nichil erit sursum nec
deorsum nec medium secundum autem quod vacuum
est nil differens sursum a deorsum. Sicut
enim nichilius nulla est differentia sic et non
entis vacuum. Aut cum non sit quod videtur et
privatio videtur esse natura. Aut loci mutatio
differens. Quare erunt que sunt
natura differentia si igitur non est et nusquam nulla loci
mutatio aut si hoc est non est vacuum.
Amplius nunc quidem proiecta moventur
proiciente non tangente aut propter an-
tiperistasim sicut quidam dicunt aut ex eo
quod pellit pulsus aer velociorem motu
quam latio pulsi qua feruntur in
proprium locum. In vacuo autem nichil horum
contingit esse nec erit ferri. Sed aut sic
quod vehitur. Amplius nullus habebit dicere quare
propter quid quod movetur stabit alicubi. Quare
enim magis hic quam hic? Quare aut quiescet
aut in infinitum necesse est ferri nisi aliquid impedi-
ens magis. Amplius autem nunc quidem in va-
cuum ob id quod cedit fertur. In vacuo autem
undique simile est hoc quare undique feretur.

Amplius autem et ex hiis manifestum est quod
dicimus: idem grave et leve et cor-
pus celerius fertur propter duas causas aut in differ-
endo per quod ut per aquam aut terram aut
aerem aut in differendo quod fertur si alia
similia eadem propter excellentiam gravitatis aut
levitatis. Hoc quidem per quod fertur causa
quod impedit maxime quidem quod contra fertur,
postea autem et manens magis autem
quod non facile divisibile. Hoc autem grossius
est. Id igitur in quo est a movebitur per b quod
in quo c tempore per ipsum a d cum sit
subtilius si equatur longitudo est
ipsius b que est ipsius d secundum analogiam
impedientis corporis sicut enim b quidem aqua
d vero aer quanto igitur subtilius aer aqua
et incorporeus tanto citius a per d mo-

uebi' aliud p b. hanc g' eadem rationem fm q'
que quid distat aer ab aqua uelo
citatis ad uelocitatem q si dupli' s'b
tile e in duplici tpe q e ipsum b. tra
sib' aliud d. et erit in quo e c. temp'
duplex eo in quo e e. et sp iam q'
fuit incorporalius et minus impeditum t bn
diuisibilius p q fertur citi' mouebi'
uacuum aut nullam h't rationem qua ex
cellat' sub pleno sic ne nich' ad nu'.
Si n. quatuor tribus excessit unum
plu aut duo t ad h' unum plus q duob'
nich' aut no amp' h'nt rationem q excel
lunt nece enim e diuidi excellens i ex
cellentiam et id q excellitur q're erit
num q'ntum excellit et nich' unum
ne linea punctum excellit ni componat'
ex punctis. S' uacuum ad plenum nullam
ipole e h're rationem g' ne motum h' si per
subtilissimum in tanto talique fertur
p uacuum omem excupat rationem sic n. z.
uacuum equale aut magnitudine
huic que sunt b et d. a. g' si transib' z
mouebitur p z in quodam quid tempe
q e i . . . s in minori quid in quo e
e. et hanc hebit rationem uacuum ad plenum
h' in tanto tpe q'nto est in quo i ipsi
d. a. transib' subtilius trsib' aut si sit
ad subtilitatem differens ab aere i quo e
z. fm hanc proportionem q tps h'e i quo
e e. ad tpe in quo e i. Si n. tanto
subtilius e corpus i quo e z ipso d.
quanto excupat e ipsum i. transib' eo ue
locitate in tanto quanto i ipsum excupat
q i quo e a. si fertur. Si g' nullum sit
corp' in quo e z. ad huc uelo' h' erit
in quo e i. quare i equali tpe transib'
q e plenum et uacuum h' ipole est itaque
e g' q si sunt aliq' tps i quo uacuum
q'lz fertur accidet ipole inequali
n accipietur et q plenum e transire
aliqd i uacuum erit n aliq' analogum

corpus alterum sine aliq' et uacuum erit
enim aliq' analogum corpus alterum ut
tps ad tps. Sz sicut in capitulo e dicte pala
accentis tps ad tps h' sicut in capitulo est
dicte palam accentis causa e q motus q'd
ad motum ois proportio e in tpe n. est
Tempus aut ois e ad tps finitis utiq'
motu a' ad plenum no plenum non e
fm quid g' q differunt p que feruntur
h' contingunt. Sed aut horum q fiunt
excellentiam h' sunt. Videmus n. ma
iorem inclinationem h'ncia ut grauu
tatis aut leuitatis si alia sil' se
h'nt figuris citius feruntur p equale
spacium finitum et fm rationem quam h'nt
magnitudines adinuicem q're et p uacuum
h' ipole e pp q'n. causam uelo' fertur In
plenis quid e ex uelocitate uelo' enim
diuidit ex fortitudine minus aut n.
figura diuidit aut inclinatione quam h't
q fertur aut proiectum eque uelocia g' oia
erunt h' ipossibile e q quid g' si ua
cuum sit accidat contrarium quam pp' probatur
esse uacuum illi ex dictis e. hii quidem igitur
opinantur uacuum esse si quidem erit f
locum motus discretum fm se h' aut id
e ei q e locum dicere esse aliq' separatum h' h'
q sit ipole esse dictum e prius

Et p se aut considerantibus uidebi
tur utiq' dictum uacuum sic uere uacuum
sic n. i aqua si ponatur ad cubum
distabit tanta aqua q'ntus est cubus
Sicut et est in aere h' sensum in illis est
et g' in oi corpore h'nti transmutationem
ad quod e aptum natum mutari nece
e si coeat transmutari nece e si coeat
transmutari aut deorsum. sp si deor
sum e motus sic terre aut sursum si au
ignis aut in utrumque aut quale ad sit
impositum. In uacuo a' h' quid ipole nullum
enim corpus e h' p uacuum equale spa
cium transire ut q quid erit prius

i uacuo tanq̃ si aqua nõ cedet ligneo
cubo. Jn aer ꝫ omnia transsibunt p ipm
At uero cubꝫ h̃t tantam magnitudinẽ
quantam continet uacuũ. Quod si calidum est
aut frigidum aut graue aut leue nichil minus
aliud in esse ab omnibꝫ passionibꝫ est si nõ
diuisibile sit. Dico autem corpus lignei cubi
Quare et si separetur ab omnibꝫ aliis et neqꝫ
graue neqꝫ leue sit continebit equale ua
cuum et in eadem erit que est loci et ua
cui parte equali cubi. Quid igitur distabit
cubi et corpus ab equali uacuo et
loco. et si duo huiusmodi sunt propter quid non
quodlibet in eodem erunt unum quid igitur ꝫ in
gens et impossibile est Amplius autem manifestum est quod
hoc cubus habet transmutatus quod et omnia alia corpora
habent quare si a loco nichil differt quod oportet loci facere
corporibꝫ extra intra unumquodque corpus si impossibile
est corpus. Superficies enim quedam si aliud est ipsum esse
spacium huiusmodi sit Amplius oportet manifestum esse quale
uacuum sit in hiis que mouentur
Nunc autem nusquam in eis intus aer enim aliquid
est solo uidetur autem neque aqua si essent pisces ferrei
tactu enim discreptio illius quod tangitur
Quod quidem igitur non separatum sit uacuum est
ex hiis manifestum est

Sunt autem quidam qui per rarum et den
sum opinantur manifestum esse quod sit ua
cuum. Si quidem enim non est rarum et densum
neque coire et calcari possibile est si uero hoc autem omnino
motus non erit aut mouebitur totum sicut dixit Xu
thos aut in equale semper est mutare aquam
et aerem. Dico autem sicut ut si ex aqua
ciati factus sit aer simul ex equali aere tan
tum aquam fieri aut uacuum esse ex necessitate
Coarctari uel extendi non contingit aliter
si quid igitur rarum dicunt multa uacua sepa
rata hiis manifestum est quod si neque uacuum contingit esse
separabile sicut nec locum habentem aliquid ua
cuum similiter ipsius uel rarum sicut. Si autem non est
separabile sed tamen inest aliquod uacuum minus
quidem impossibile. Contingit autem primum quod non

omnis motus est causa uacuum sed qui
sursum est rarum enim leue unde ignem
rarum esse dicunt Postea motus
causam non sit uacuum sicut in quo est sed sicut
utres in eo quod feruntur ipsi sursum sunt
continuum sicut uacuum fert sursum. Quomodo
qualiter possibile motus esse uacui in loco uacui
uacuum enim sit uacuum inquam fertur Amplius
quo assignant et graui fieri deorsum
et manifestum est quando quanto utique rarius et magis
uacuum sit magis fertur sursum et sic
si sit omnino uacuum uelocissime utique
feretur. Fortassis autem hoc impossibile est moueri
non autem eadem sicut propter quod in uacuo sunt omnia
sine motu sic et uacuum quod sine motu. Jnpro
portionabiles enim sunt uelocitates

Quoniam autem uacuum quidem non
esse alia uero nichil dubitata aut motus
non erit neque erit densitas et raritas aut
undatio erit celum aut semper equalem aquam
ex aere et aer ex aqua erit maior
enim quod plus aer ex aqua fit. Necesse igitur
neque calcatio fit aut depulsum quod hoc
ultimum tumultuari facere aut alibi aliter
equalem mutare ex aere in aquam ut omne
corpus totum equale sit aut nichil moueri
semper enim transmutato hoc accidet neque circulantur
consistet solo semper est in circulum loci mutatio
sed et in rectum est huic quidem igitur propter hoc ua
cuum aliquid dicunt esse. Nos autem dicimus ex
hiis quam est materia una contrariorum et calidi et
frigidi et aliarum contrarietatum. Et ex eo
quod potentia est actu sit esse et non separabilis
quidem materia est esse autem aliud est et una numero
si contingit coloris et calidi et frigidi. Est
igitur et corporis materia et magni et parui eadem
manifestum autem est. Cum enim ex aqua aer fiat eadem
materia non accipiens aliquid aliud facta est sed quod e
rat potentia facta est actu et iterum aqua ex
aere similiter aliquando quidem ex in magnitu
dine similiter igitur et aliquando multus aer ex paruo im
minori sit mole et ex minori maior potentia

con fit sit in utraque. Sicut enim ex
frigido calidum et ex calido frigidum eadem que erat
potentia sic ex calido magis calidum nullo facto
in materia calido quod non esset calidum prius e-
rat minus calidum. Sicut quidem et maio-
ris circuli circulo et convexitas si fiat mi-
noris circuli eadem cum sit aut alia in nullo
alio facta est ambitus quod non erat ambitus
sed rectum. Non enim deficiendo minus
aut maius est, neque enim scintille est acci-
pere aliquam magnitudinem in qua
non et calitas et albedo inest. Sic ergo et
prior calor posteriori. Quare et magnitu-
do et parvitas sensibilis corporis non accipien-
te aliquid materia extenditur sed quod potentia est materia utriusque.
Ita idem est densum et rarum et una materia
ipsorum. Est autem densum quidem gra-
ve, rarum autem leve. Amplius sicut circuli
circulo contracta in minus non aliquid accipi-
ens concavum sed quod erat contractum est. Sic et
ignis quodcumque aliquis accipiat esse est calidum
sic et esse contractionem et distentionem eiusdem materie.
Duo enim sunt abutroque denso et raro.
Grave enim et durum densa videntur esse et contra-
ria leve quod et molle. Dissonat autem
grave et durum in plumbo et ferro. Ex dictis
ergo manifestum est quod neque distinctum est vacuum neque simpliciter
nec in raro neque potentia nisi aliquis velit penitus
vocare vacuum causam illius quod fertur si est
que gravis aut levis in materia que huiusmodi erit
vacuum. Densum enim et rarum secundum hanc contra-
rietatem motus activa, secundum autem durum
et molle passionis et non passionis.
Et non lationis mutationis sed alterationis
magis. Et de vacuo quidem quomodo est et
quomodo non est determinatum sit hoc modo.

Consequens autem dictis est aggredi
de tempore. Primum autem bene se habet opponere
de ipso et per extraneas rationes utrum
eorum que sunt est aut non entium,
postea que natura ipsius. Quod quidem igitur omnino
non sit aut vix aut obscure ex his
aliquis utique concipiet. Hoc quidem enim ipsius factum
est et non est, hoc vero futurum et non est. Ex his
autem et infinitum et semper acceptum tempus
componitur. Ex his autem que non sunt componi
impossibile esse videtur participare aliquam substantiam. Ad
hec autem omnis divisibilis si quidem est necesse est cum est
aut omnes aut quasdam partes esse; temporis
autem alie facte alie vero future sunt. Est
autem nichil cum sit divisibile. Ipsum autem nunc
non est pars; mensurat enim pars et componi oportet
totum ex partibus. Tempus autem non videtur
componi ex nunc. Amplius autem ipsum
nunc quod videtur determinare preteritum et futurum utrum
unum et idem semper permanet aut aliud et aliud
non facile est scire. Si quidem enim semper alterum
et alterum, nulla autem eorum que sunt in
tempore alia et alia pars simul est, que
non continet alia vero continetur sicut minus
tempus sub pluri, ipsum autem nunc quod non est prius
autem fuit necesse est aliquando corrumpi, aliud et ipsa
quidem nunc simul quidem ad invicem non erunt.
Corruptum autem esse necesse est prius. In eodem
ergo corruptum esse impossibile est propter hoc quod tunc.
In alia autem nunc corrumpi prius nunc non contingit.
Sic enim impossibile se habere ad invicem ipsa nunc.
Sic enim impossibile habita esse invicem ipsa nunc ut
punctum cum puncto. Si quidem ergo in eo quod
consequenter est non corrumpitur sed in alio, in mediis
nunc que sunt infinita simul erunt, hoc autem est
impossibile. At vero nec semper manere idem possibile
est. Nullius enim divisibilis finiti unus terminus est nec
si in uno sit continuum neque si plura. Ipsum
autem nunc terminus est nec si in uno sit continuum
nec si plura. Ipsum autem nunc terminus est et terminum
est accipere finitum. Amplius si simul
esse secundum tempus et nec prius neque posterius
in eodem esse et in nunc est simul que sunt
hodie in anno sunt millesimum huius que
sunt hodie et nec prius nec posterius aliud alio.
De his quidem igitur que insunt ipsi tot oppo-
sita sunt.

Quid autem est tempus et que ipsius

naturam similiter et ex traditis inmanifestum est
et de quibus attingimus advenientes
prius. Quidam enim totius quidem motum
dicunt, alii autem ipsam speram. Quamvis circulo-
nis et partis tempus quedam est circulatio-
nis non est, pars enim circulationis est que accipitur,
sed non circulatio. Amplius autem si plures essent
celi, esset tempus cuiuslibet ipsorum motus simi-
liter, quare multa tempora simul. Totius autem spera vi-
sa est quod dicentibus tempus esse: quod in tempore
omnia sunt et in totius spera. Est autem stultius
quam dictum est et quod est de hoc impossibilia considerare.
Quoniam autem videtur maxime motus esse et mu-
tatio quedam tempus, hoc considerandum est. Uniuscuiusque
quidem igitur mutatio et motus in ipso solo
alterato et augmentato mutato est,
solum aut ubi fortasse est ipsum quod movetur et
transmutatur. Tempus autem similiter et ubique
et apud omnia est. Amplius autem mu-
tatio quidem omnis velocior aut tar-
dior est. Tempus autem non est. Tardum
enim et velox tempore determinatur. Velox
quidem quod in pauco multum movetur, tardum
autem quod in multo paucum. Tempus autem
non determinatur tempore, neque quoniam quantum aliquid est ne-
que quoniam quale. Quod quidem igitur non est motus
manifestum est. Sed nichil autem distat nobis dicere in pre-
senti motum aut mutationem. At vero
neque sine motu. Cum enim nichil ipsi mutamus
secundum intelligentiam aut latet transmutantes,
non videtur nobis fieri tempus, sicut neque qui in sardo
fabulantur nobis fieri tempus, sicut neque qui dor-
miunt apud heroas, cum expergiscuntur. Copu-
lant enim nunc prius posteriori nunc et unum
faciunt, removentes propter insensibilitatem
medium. Tanquam igitur si non esset mu-
tatio nunc, sed idem et unum, non erat tempus,
sic et quoniam latet alterum esse, non videtur medium esse
tempus. Si igitur non opinari esse tempus tunc accidit
nobis cum non diffinimus nullam mutationem,
sed in uno individuo videtur anima manere. Cum autem
sentimus et determinamus, tunc dicimus fieri tempus. Manifestum quod

non est sine motu neque mutatione tem-
pus, quam in uno individuo videtur anima. Quod
quidem igitur neque motus neque sine motu tempus est manifestum
est. Accipiendum autem cum querimus quid
sit tempus hinc incipientibus quid
motus est. Simul enim motum sentimus
et tempus. Etenim si sint tenebre
et nichil per corpus patiamur, motus autem
aliquis in anima sit, subito simul videtur fieri quoddam
tempus. Atque vero et cum tempus videtur fieri, simul
et motus fieri aliquid videtur. Quare aut
motus aut motus aliquid est tempus. Quoniam autem
non est motus, necesse est motus aliquid esse ipsum.
Quoniam autem quod movetur movetur ex quodam in quoddam
et omnis magnitudo continua, sequitur magni-
tudinem motus. Propter id enim quod magnitu-
do continua est, et motus continuus
erit. Quantus enim motus est tantum et tempus videtur
fieri. Prius enim et posterius in loco primum
sunt. Hic autem positione. Quoniam autem in ma-
gnitudine prius et posterius est, necesse
est in motu prius et posterius esse proportionaliter
hiis que sunt. At vero et in tempore
est prius et posterius propter id quod sequitur alterum
ipsorum. Est autem prius et posterius
ipsorum in motu quod hoc quidem ens motus est,
cum esse ipsi alterum est et non motus. At
vero et tempus cognoscimus cum diffinimus
motum prius et posterius determinantes,
et tunc dicimus fieri tempus quando prioris et post-
erioris in motu sensum accipimus. Determinamus
autem in accipiendo aliud et aliud ipsum
et medium ipsorum alterum. Cum enim extre-
ma medio altera intelligimus, et duo dicat
anima ipsa nunc, hoc quidem prius illud vero posterius,
tunc et hoc dicimus esse tempus. Determinatum enim ipsum
nunc tempus esse videtur, et supponatur. Cum quidem
igitur tanquam unum ipsum nunc sentimus et non
sit nunc prius et posterius in motu aut
ut idem quidem prioris autem posterioris, quia non
etiam videtur esse tempus nullum, quoniam neque motus. Cum autem
prius autem posterius est, tunc dicimus tempus.

fabulantur

hoc enim est tempus numerus motus secundum prius et posterius. Non ergo motus est tempus sed secundum quod numerum habet motus. Signum autem. plus quidem enim et minus numero iudicamus. Motum autem plus et minus tempore. Numerus itaque quidam tempus est. Quoniam autem numerus est dupliciter et namque quod numeratur et numerabile numerum dicimus et quo numeramus. Tempus autem est quod numeratur et non quo numeramus. Est autem alterum quo numeramus et quod numeratur.

Et sicut motus semper alter, sic et tempus. Quod autem simul est tempus idem est. ipsum enim nunc idem est quod quidem erat esse autem alterum est. ipsum autem nunc tempus mensurat secundum quod prius et posterius est. Ipsum autem nunc est quidem sic idem est, modo sic non idem. Secundum quidem enim quod in alio et in alio alterum est. Hoc autem erat ipsi nunc. Inquantum autem quod aliquando ens est ipsum nunc idem est. Sequitur enim sicut dictum est magnitudini motus. Huic autem tempus sicut diximus. Et similiter ergo puncto quod fertur quo motum cognoscimus et prius in ipso et posterius. Hoc quidem quod aliquando ens idem est. Aut enim punctum aut lapis aut aliquid aliud huiusmodi est. Ratione autem aliud est sicut sophiste accipiunt alterum coriscum in theatro esse et coriscum in foro. Et hoc ergo in eo quod alibi et alibi est et alterum et alterum. Quod fertur sequitur ipsum nunc sicut tempus motum. Eo enim quod fertur cognoscimus prius et posterius in motu. Secundum autem quod numerabile prius et posterius in motu ipsum nunc est. Quare et in hiis quod quidem ens nunc est idem est. Prius enim et posterius est quod in motu esse autem alterum. Secundum enim quod numerabile prius et posterius ipsum nunc est. Et notum autem maxime hoc est. Et motus enim propter id quod movetur et loci mutatio propter id quod fertur. Hoc aliquid enim quod fertur, motus autem non est. Quidem ergo sic idem ipsum quod nunc dicitur semper, est autem sic non idem. Et namque est similiter quod fertur. Manifestum autem est et quod nisi tempus sit ipsum nunc non erit. Simul enim sicut quod fertur et loci mutatio sic et numerus qui est eius quod fertur et qui est loci mutationis tempus. quidem enim est loci mutationis numerus. ipsum autem nunc ut quod fertur nunc unitas numeri. Et continuum iam tempus est ipsi nunc et divisum secundum ipsum nunc. Sequitur enim hoc ad loci mutationem et ad id quod fertur. Et motus enim et loci mutatio una est ab eo quod fertur quoniam unum et non quod aliquando ens et namque deficiet sed autem ratione. Et namque definit priorem et posteriorem motum hoc. Sequitur autem et hoc quodammodo ad punctum. Et punctum enim continuat longitudinem et definit, est enim huius quidem principium illius autem finis. Sed cum sic quidem accipiat aliquis tamquam duobus utens uno necesse est stare si principium et finis punctus erit. Ipsum autem nunc propter id quod movetur quod fertur semper alterum est. Quare tempus numerus non sicut eiusdem puncti quia et principium et finis sed sicut ultima eiusdem magnitudinis et non sicut partes et propter quod dictum est. Medio enim puncto tamquam duobus utetur ergo quiescere accidet. Est autem manifestum quod nulla pars ipsum nunc temporis est sicut divisio motus sicut nec puncta linee. Linee enim due partes unius sunt. Secundum quidem ergo quod est numerus ipsum nunc non est tempus sed accidit. Secundum vero quod numerat numerus. Hoc quidem enim illius solum sunt cuius sunt numeri. Numerus autem qui est horum equorum decem alibi et alibi est. Quod quidem ergo tempus numerus motus secundum prius et posterius sit et non continuum continuum est manifestum. Minimus autem numerus qui simpliciter quidem dualitas est.

Quidam autem numerus est qui est quidem sic est autem tamquam non est ut linee minima multitudine quidem est due aut una magnitudine quidem non est minima. Semper enim dividitur omnis linea quare et similiter et tempus minimum quidem est secundum numerum unum aut duo secundum vero magnitudinem non est. Manifestum est autem propter quod tardum et velox non dicitur. Multum autem et paucum et breve et longum. Secundum quidem enim

continuum est longum et breve, secundum autem quod
numerus multum et paucum; velox autem et tardum
non est, neque enim numerus quo numeramus velox
et tardus nullus est. Et idem autem ubique si-
mul; et prius autem et posterius non idem. Et enim
et mutatio praesens quidem una, facta autem et
futura altera est. Tempus autem numerus est non quo
numeramus sed quod numeratur. Hoc autem ac-
cidit prius et posterius semper aliud. Ipsa enim
nunc semper altera. Est autem numerus quidem et idem
qui est centum equorum et qui est centum hominum;
quorum autem numerus altera, equi ab hominibus.
Amplius sicut contingit motum esse eundem
et unum iterum et iterum, sic et tempus contingit,
ut hiemem aut ver aut autumpnum
alterum. Non solum autem motum tempore me-
timur sed motu tempus propter diffiniri ad in-
vicem. Tempus quidem enim determinat mo-
tum cum sit numerus ipsius. Motus autem
tempus et dicimus multum aut paucum
esse tempus motu mensurantes sicut et nu-
merabili numerum, uno quidem equorum
multitudinem cognoscimus; iterum autem
uno equo equorum numerum ipsum. Similiter
autem et in tempore et in motu est. Tempore quidem
enim motum, motu autem tempus mensu-
ramus. Et hoc rationabiliter accidit. Imitatur enim ma-
gnitudinem esse huius motus, sed sustinet
propter motum autem tempus, et mensuramus magni-
tudinem motu et magnitudine motum.
alterum. Dicimus enim esse viam si processus
multus et hunc multum si via multa sit,
et tempus si motum et motum si est tempus.

Quoniam autem est tempus metrum motus et
eius quod est moveri, mensurat enim sic
motum in determinando quendam motum quo
mensurabit totum, sicut longitudinem cubito
in determinando aliquam magnitudinem
que remetietur totum; et est motum in tempore
esse mensurari in tempore et ipsum et esse eius simul
enim et motum et esse motus mensurat, et
hoc est ipsi in tempore esse mensurari ipsum
esse. Manifestum autem quod et aliis hoc est in tempore
esse mensurari eorum sub tempore. In tempore
enim esse duorum est alterum: unum quidem
esse tunc quando tempus est, unum vero sicut quedam
dicimus quod in numero sunt. Hoc autem significat aut sicut
partem numeri et passionem, et omnino quod numeri
est aliquid, aut quod est ipsius numerus. Quoniam autem
numerus temporis est, ipsum quidem nunc et prius et
quecumque sunt huiusmodi in tempore sunt sicut
in numero unitas et simplex et par: hec quidem
numeri aliquid, illa vero aliquid temporis sunt; res autem
sicut in numero in tempore sunt. Si autem hoc est,
continentur sub numero sicut que sunt in lo-
co sub loco. Manifestum autem est quoniam non est
in tempore esse esse quando tempus est. Sicut neque in
loco et motu esse quando locus et motus.
Si enim erit quod est in aliquo sic, omnes res
erunt in quolibet, et celum in milio; quando enim
milium est, est et celum. Sed hoc quidem ac-
cidit, illud autem necesse est consequi: et ei quod est in
tempore esse quoddam tempus quando et illud est, et ei
quod est in motu esse tunc motum.

Quoniam autem est
sicut in numero in tempore, accipietur aliquod plus
tempus omni eo quod est in tempore. Unde ne-
cesse est omnia que sunt in tempore
contineri sub tempore, sicut alia quecumque in aliquo
sunt, ut que sunt in loco sub loco,
et pati aliquid sub tempore, sicut et
consuevimus dicere quod tabefacit tempus
et senescunt omnia sub tempore et obliviscuntur
propter tempus, sed non didicit, neque novum
factum est neque bonum. Corruptionis enim causa
per se tempus est magis; numerus enim motus est, motus enim
distare facit quod est. Quare manifestum est quoniam
que semper sunt secundum quod semper sunt, non
sunt in tempore; neque enim continentur
sub tempore neque mensuratur esse eorum
sub tempore. Signum autem huius quoniam neque
patiuntur nihil a tempore tamquam non entia
in tempore. Quoniam autem est tempus mensuratio
motus, erit et quietis mensura secundum
accidens; omnis enim quies in tempore. Non

enim sic q in motu e nccte moui
Sic et q in tpore est. Non enim
motus tempus e. Sz nisi motus
In nro aut motus otingt ee. Et
quiescens. Non n. ome i mobile
quiesc sz priuatu motu. aptum a
natu moui sic dem e in priorib;
ee aut nro e ee qdam nnm rei
et msurari ee ipius nro in quo e
qr si i tpore et sub tpe e. Mensura
bilis aut tps q mo et quiescens
fm q h quid motum illud autem
quiescens. Motum aut ipsorum
et quietem msurab qnta queda
qu q mo no simplr erit msura
bile sub tpe fm q qntum ad e sz fm
q motus ipius qntus. Et re s;
queq; no mouentur ne quies aut
ne sunt in tempr. In tempore em
ee e msurari tempore tempus a
motus et quietis e msuratio. Ma
st qm ne q non e ome in tempr
erit ut queq; non otingit aliter sic
dyametron late symetrum. oio em
si msura e tempus mot p se aliorum
aut fm accns maim e q quorum
ee msurat. huius oibus erit ee i mo
ueri et quiescere. Queq; quid g
gnabilia et corruptibilia sunt et
oio que sunt aliq aut et non sunt
nce e i tempr ee. Est n. qdam
tps plus q excellit ee ipsorum et
msurat eciam ipsorum aut que n
sunt queq; otinet tempus alia
quid erant ut homerus aliq erat
aliq no erunt ut futurorum aliqd
ad queq; otinet et si ambo utiq;
et erant et erunt. Quorum aut no
otinet ne erat ne e ne erit. Sunt
aut hr eorum que non sunt quor
q; opposita semp sunt ut asymetrum
ee dyametron veru sp no est qpr hui

est eiq sp e. Quorum q; aut otrium
non semp e. h aut et posse ee et non
ee et e gnio et corr ipsorum.

Ipsum autem et nunc et otinuatio
temporis ut dcm e pus otinuat e
tempr preterit et futurum et oio ps te
poris e. Est n. h quid pncpm illius
aut finis sz h non sic i puncto mane
te manifm. Diuidit aut pt et mq
quid hui e sp alium e ipm nunc. In
qntum aut copulat sp spid est sicut
in mathicis lineis. Non enim sp
id punctum intellu e. diuidencium n.
sp ad e fm aut q copulat unum idq
penit e. Sic et ipm nc aliud quid te
poris dio h ptm e. aliud aut ad quid
temporis dio fm ptm e. aliud aut
hs utroq; et unitatio. Est aut
id et fm id dio et unitio. Esse aut
no id est. h quid g sic dr ipsorum nunc
aliud aut q ai tempus q ppe
sit ueniet nunc q hodie uenit sz i
pnoti facta non sunt nunc ne diluuium
factum e nunc cu tempus otinuum e. Sz q
non e ppe. Ipm aut tunc tempus
determinatum p pus nc e. ut tunc dest
cta e troia. tunc erat diluuium. oportet
includi ad ipm nc erit. n. qntm aliqd
ab h tempr i id et ad preteritum erat.
Sz vo ne tempus e q non sit tunc
ome erit tepus futurum uel g defic
aut no si quid sp e motus ad g au
id motore. illud qm et utiq; motus sic
et tempus est. Si quid enim unus
et id sit motus aliq erit tempus
unum et id. Si aut non no erit. Quia aut
ipm nunc pncpm e et finis. sz no eid
sz preteriti quid finis. futuri aut pncpm
habet sicut circulus quodammo et i eod
ambitum uel planum sic et tps sp i pncpio
et fine et ppt h sp ur aliud no enim
sp eiusd pncpium et finalitas ipsius nc

simul enim et finis idem. oppositorum erunt et non deficiet utique; semper enim in principio est. Ipsum autem iam propinquum est presenti autem tomo nunc pars temporis futuri. Quando vadet iam quia propinquum est tempus in quo futurum est et preteriti temporis quod non procul est non ab ipso nunc. Quando vadis iam iam. Ylion autem non iam destructum non enim quia procul multum est ab ipso nunc. Ipsum autem nuper propinquum presenti nunc est pars preteriti. Quando venit? modo si fuit tempus proximum presenti nunc. Olim autem quod procul. Repente autem quod in insensibili tempore propter parvitatem.

Mutatio autem omnis a natura remotiva est. In tempore autem omnia fiunt et corrumpuntur. Unde et alii quidem sapientissimum dicebant. Pitagoricus autem Paro peroinde indisciplinabile quia obliviscuntur in hoc rectius dicentis. Manifestum igitur quoniam corruptionis magis erit per se causa quam generationis sicut dictum est prius. destructivum enim mutatio per se est. generationis autem et ipsius esse secundum accidens. Signum autem sufficiens quod fit quidem nichil nisi moveatur ipsum quodammodo et agat. Corrumpitur autem et cum nichil movetur. et hanc maxime solemus dicere sub tempore corruptionem. At vero neque hanc facit tempus sed accidit in tempore fieri et hanc mutationem. Quid igitur tempus est et quid est et quot modis dicitur ipsum nunc et quid quando et quid olim et quid repente dictum est.

His autem nobis sic determinatis manifestum est quod omnem mutationem et omne quod movetur necesse est moveri in tempore. Velocius enim et tardius dicitur secundum omnem mutationem in omnibus enim sic videtur. Dico autem velocius moveri prius transmutans in idem secundum idem spacium et quod secundum regularem motum movetur ut in locali mutatione si utrumque secundum circulum movetur aut utrumque secundum rectum. similiter autem et in aliis. At vero prius in tempore est. prius et posterius dicimus secundum quod ad ipsum nunc distanciam. Ipsum autem nunc preteriti et futuri terminus est. Quare quoniam ipsa nunc in tempore sunt et prius et posterius in tempore erunt. In quo enim est ipsum nunc et ipsius nunc distancia. Contrario autem prius dicitur secundum preteritum quod et futurum. in preterito quidem enim prius dicimus quod longius est ab ipso nunc. posterius autem et quod propinquius est. In futuro autem prius quidem quod propinquius est ipsi nunc. posterius autem quod procul. Quare quoniam prius in tempore est et ad omnem autem motum sequitur prius inter est quoniam omnis mutatio et motus omnis in tempore est.

Dignum autem consideratione est quo modo se habet tempus ad animam et propter quid in omni videtur esse tempus et in terra et in mari et in celo. quia et motus est passio quedam vel habitus numeri existens. hec autem mobilia omnia in loco sunt omnia. Tempus autem et motus sunt simul et secundum potentiam et secundum actum. Utrum autem cum non sit anima erit utique tempus aut non dubitabit autem aliquis. Impossibile enim cum sit numerantem esse aliquem. impossibile et numerabile esse aliquid. quare manifestum quod neque numerus. Numerus enim aut quod numeratum est aut numerabile. Si autem nichil aliud aptum natum est quam anima numerare et anime intellectus. impossibile est tempus esse anima si non sit. sed aut quod aliquando hoc ut cumque ens est tempus ut si contingit motum esse sine anima. prius autem et posterius in motu sunt. tempus autem hec secundum quod numerabilia sunt. Dubitabit autem aliquis et cuius motus tempus numerus sit aut cuiuslibet. Et namque fit in tempore et augmentatur et alteratur in tempore et fertur. secundum igitur quod motus est uniuscuiusque motus numerus. Unde motus simpliciter numerus est continui sed non cuiusdam. Sed est nunc moveri unum et ad quorum utrumque est

motus erit numerus alterationis et alterationis quidem
tempus et simul duo tempora equa-
lia erunt aut non. Omne namque
tempus unum simile et simul est, species
autem et que non simul. Si enim et hii
canes illi vero equi, utrique autem sep-
tem, idem numerus est. Sic enim et motuum
simul terminatorum idem tempus est, sed hic velox for-
tassis, alius vero non. Et aliud quidem
loci mutatio est, hic autem alteratio. Tem-
pus idem est, si quidem numerus equalis sit
et simul alterationis et loci mutatio-
nis. Hic autem alterationis tempus tamen idem est, si quidem
numerus equalis sit et simul alterationis et
loci mutationis. Et propter hoc hii motus quidem
alii sunt et seorsum sunt, tempus
autem ubique idem, quoniam et numerus unus et
idem ubique et qui est equalium et simul.
Quoniam autem loci mutatio et huius circu-
latio, numeratur quidem unumquodque uno quodam
proprio numerantes mutare, equinis
equo quidem et tempus tempore quodam finito
mensuratur. Autem sicut diximus tempore quidem mo-
tum et motu tempus. Hic autem est quoniam determinato
motus tempore mensuratur motus quantitas et quanti-
tas temporis. Si igitur quod primum mensura
omnium propriorum circulatio regularis mensura ma-
xime quoniam numerus huius notissimus est. Alteratio
quidem igitur neque augmentatio neque generatio regulares, lo-
ci autem mutatio est. Unde et videtur tempus esse
sphere motus, quoniam hoc mensurantur et alii
motus et tempus hoc motu. Propter hoc autem
et consuetum dici accidit. Dicunt enim circulum
esse humanas res et aliorum motum habenti-
um naturalem et generationem et corruptionem. Hoc
autem est quoniam omnia hec tempore iudicantur et ac-
cipiunt finem et principium sicut si fuerit
quedam circulatio sit. Et tempus enim ip-
sum videtur circulus quidam esse. Hoc autem
iterum videtur ob hoc quod huius loci mutationis
mensura est et mensuratur ipsum ab huius-
modi. Quare dicere esse rerum que fiunt circulum dicere
est rerum que fiunt circulum dicere est temporis
esse quendam circulum. Hoc autem est quoniam men-
suratur circulatione. Extra enim mensuram mensu-
rato nihil videtur esse quod mensuratur, sed aut mensure
multa totum. Dicitur autem quod numerus idem
quidem idem est et ovium et canum si equalis
utrique sit. Decem autem non idem neque decem
eadem sunt. Sicut neque trianguli equilaterus et
equilaterus et gradatus et tamen eadem
figura est quoniam utrique trianguli sunt. Idem enim
dicitur a quo non differt differentia, sed non a quo differt,
ut triangulus a triangulo differt differentia,
alteri quidem enim trianguli sunt. A figura
autem non, sed in eadem divisione et una sunt enim.
Hec quidem talis circulus, alia vero hec triangu-
lus, huius autem alia quidem equilaterum, al-
tera vero hec quadratum figura. Quidem igitur
eadem et hec triangulus enim est, triangulus autem
non idem est. Et numerus iam similiter, non enim
differt numero differentia numerus horum decem, a-
non idem est in quibus enim dicitur differunt.
Hec quidem enim canes alia vero equi. Et de
tempore quidem ipso et de hiis que circa ipsum propriis
intentionem dictum est.

Mutatur autem transmutatur omne
quod mutatur hoc quidem secundum accidens, ut
cum dicimus musicum ambulare
quoniam accidit musicum esse
quod ambulat. Hoc autem in
aliquid in huius mutari et simpliciter
dicitur mutari, ut quecumque dicuntur secundum partes sa-
natur enim corpus quoniam oculus aut thorax,
hec autem partes totius corporis sunt. Est autem
aliquid quod neque secundum accidens movetur neque eo quod
aliquid ipsius, sed in eo quod ipsum movetur primum.
Et hoc est secundum ipsum mobile, secundum autem
alium motum et aliud alterationis, ut altera-
bile et alterationis sanabile et calefacti-
bile alterum. Est autem et in movente similiter,
aliud quidem enim secundum accidens movet, aliud enim
secundum partem et in eo quod huius aliquid, aliud

vero per se ipsum primum ut medicus quod sa-
nat. manus autem percutit. Quoniam
autem est aliquid movens primum, est
autem et aliud quod movetur, adhuc in quo
tempus est, et preter hec ex quo et in quod
omnis enim motus a quodam in quoddam.
Aliud enim est quod primum movetur et in quod et ex
quo ut lignum et calidum et frigidum. horum
autem aliud quod mobile est, aliud in
quod, aliud ex quo. motus autem manifestum quod in li-
gno, non in specie est. neque enim movet neque
movetur species aut locus aut quantum. sed
est movens et quod movetur et in quod movetur. magis
autem in quod quam ex quo movetur
denominatur mutatio. unde corruptio in non
esse mutatio est, quamvis ex esse mutatur
quod corrumpitur, et generatio in esse, quamvis ex non
esse. Quoniam quid igitur motus sic dictum est
prius. Species autem et loca et passiones
in que moventur mobilia sunt,
ut scientia et calor. et dubitabit aliquis si pas-
siones motus sunt. albedo autem et
passio est. Erit enim in motum mutatio.
Sed fortassis non est albedo motus sed
albatio. Est autem et in illis et quod secundum
accidens et quod est secundum partem et secundum aliud,
ut quod fit album et id quod intelligitur mutatur
secundum accidens. colori enim accidit intelligi. In co-
lore autem quia pars albi coloris est, et in eu-
ropam quia pars europe athene sunt. in
album autem colorem per se. Quoniam
quid igitur per se movetur et quomodo secundum accidens
et quomodo secundum aliud aliquid, et quomodo ipsum
primum in movente et in eo quod movetur, manifestum
est. Et quod motus non in specie, sed in eo quod
movetur et mobili secundum actum sit. Sed
que igitur secundum accidens mutatio dimittatur.
In omnibus enim est et semper et omnium. Que
vero non secundum accidens est, non est in omnibus
sed in contrariis et mediis et in contradictione. Huius
autem fides ex inductione est. Ex medio
autem mutat. utitur enim ipso sicut quod est

contrarium ad utrumque. Est autem quodammodo
medium ultima. unde et hec ad il-
la et illa ad hec quodammodo dicuntur contraria,
ut media vox gravis ad ultimam acu-
tus ad extremam, et fuscum albi
ad nigrum et nigrum ad album.
Quoniam autem omnis mutatio
est a quodam in quoddam, mani-
festat et utique hoc nomen. post aliud enim
quod et aliud quod prius, aliud autem
monstrat posterius. mutabit autem
quadrifarie mutans. aut enim ex eo
subiecto in subiectum, aut ex subiecto in subiectum, aut ex
subiecto in non subiectum. Dico autem subiectum ex affir-
matione monstratum. Quare necesse ex hiis
que dicta sunt tres esse mutationes, scilicet in
subiecto quae in subiectum, autem ex subiecto in non subiectum
et ex non subiecto in subiectum. Que vero enim est
ex non subiecto in non subiectum non est muta-
tio propter hoc quod non est secundum oppositionem. neque enim
contradictio neque contraria est. Ex non subiecto quidem
igitur in subiectum mutatio secundum contradictionem generatio
est, alia quidem simpliciter simplex, alia vero
quedam cuiusdam, ut ex non albo in al-
bum generatio quedam huius est. que vero ex non
esse simpliciter in substantiam est generatio simpliciter est,
secundum quam fieri et non fieri simpliciter dicimus. Que
vero ex subiecto in non subiectum corruptio est,
simpliciter quidem que ex substantia in non esse est.
Quedam autem est que est in oppositam ne-
gationem sicut dictum est in generatione. Si
igitur quod non est dicitur multipliciter et neque quod est secundum compositionem
et divisionem contingit moveri, neque quod est secundum
potentiam quod ei quod est simpliciter secundum actum
oppositum est. hoc quidem enim non album
aut non bonum tamen contingit moveri secundum ac-
cidens. Erit enim homo non albus. Quod
autem simpliciter non hoc aliquid est, hoc nullo modo. impossibile
enim quod non est moveri. Si autem hoc, et generationem
esse motum impossibile erit. fit enim quod non est,
et quod maxime secundum accidens fit, sed tamen verum
est dicere quod non est quod non est. de eo quod fit

simpliciter sit aut quiescere. Si igitur
accidit inconveniens. Et si omne quod
movetur in loco est, quod autem non est non est
in loco. Esse enim alicubi utique iam corruptum.
motus est contrarium quidem motui motus
aut quies, corruptio autem generationi contra-
rium est. Quoniam autem motus mutatio
quedam est, mutationes autem tres
sunt dicte. harum autem que sunt
secundum generationem et corruptionem non sunt
motus, hee autem sicut secundum contra-
dictionem, necesse est ex subiecto in subiectum mutationem
motum esse solum. subiecta autem contra-
ria aut media. et privatio enim ponitur contra-
rium et monstratur affirmatione nudum album
nigrum.

Si igitur predicamenta divisa sunt substantia et qua-
litate et ubi quando et ad aliquid et quan-
titate et facere et pati, necesse est tres esse
motus: quantitatis et qualitatis et se-
cundum locum. Secundum substantiam autem non est motus propter
nullum entium esse contrarium. neque utique est in ad
aliquid. Contingit enim altero mutante verum
esse alterum nichil mutans, quare secundum accidens
motus horum est. Neque enim agentis neque
patientis neque omnis quod movetur aut mo-
ventis, quoniam non est motus motus neque
generationis generatio neque omnino mutationis mu-
tatio. primum quidem enim contingit dupliciter
motus esse motum. aut sicut subiecti ut
homo movetur quoniam ex albo in nigrum mutatur,
sic et motus aut calescit aut frigescit
aut locum mutat aut augmentatur aut
diminuitur. Hoc autem impossibile. non enim subiectum
aliquid mutatio. aut in mutando alterum
aliquod subiectum ex mutatione in alteram speciem
ut homo ex egritudine in sanitatem.
Sed neque hoc possibile est nisi secundum accidens. hec enim
motus ex alia specie in aliam speciem
mutatio est. et generatio et corruptio similiter,
preter quod hee sunt in opposita sic, motus autem
non similiter. Simul igitur mutabitur ex sanitate
in egritudinem et ex ipsa hac mutatione
in aliam. Manifestum autem quod cum infirmetur
mutatus erit in quamlibet. Contingit enim
quiescere. Et amplius non contingentem semper,
et illa ex quodam in quoddam alterum est. quare
et opposita erit sanatio. sed secundum quod accidit,
et si ex recordatione in oblivionem mu-
tatur, quoniam cui inest illud mutatur aliquando in
scientiam aliquando vero in sanationem. Amplius autem
in infinitum vadit si erit mutationis
mutatio et generationis generatio. Si necesse est et
priorem si ultimam erit, ut si simpliciter
generatio fiebat aliquando et quod fit fiebat. Quare
nondum erat quod fit simpliciter, sed aliquid quod fit et
factum est iam et iterum fiebat. hoc aliquando qua-
re nondum erat tunc quod fit. Quoniam autem
infinitorum non est primum, non erit quod
primum. quare neque habitum. neque si igitur neque moveri
possibile est neque mutari nichil. Amplius eiusdem
motus contrarius est et adhuc quies et generatio
et corruptio. quare quod fiat cum fiat quod
fit tunc corrumpitur. non enim cum mox fit neque posterius
esse. non enim oportet quod corrumpi. Amplius oportet ma-
teriam subesse et quod fit et mutanti. que
igitur erit sicut alterabile aut corpus aut
anima, sic aliquid quod fit motus aut generatio. Et iterum
aliquid in quod movetur. oportet enim aliquid esse huius ex hoc in hoc mo-
tum non motum aut generationem. Simul
autem et quomodo erit. Non enim erit doctrina
que doctrine generatio. quare neque generationis
generatio. neque quedam. Amplius si tres species
sunt motus, horum aliquam necesse est esse
subiectam naturam et in quam, ut motum localiter muta-
tionem alterari aut ferri. Omnino autem cum movetur
omne quod movetur tripliciter, aut in eo quod est secundum ac-
cidens aut quod pars aliqua aut quod per se,
secundum accidens solum contingit mutare mu-
tationem, aut si quis sanus fit currat
aut discat. hanc autem secundum acci-
dens dimisimus olim.

Quoniam autem neque substantie neque ad aliquid neque
ipsius facere aut pati relinquitur

secundum quale aut quantum aut ubi motum esse
solum. In uno horum quorum est contrarietas.
Motus quidem igitur secundum quale alteratio
sit. hunc enim alludit communiter nomen. Dico autem
quale in substantia et namque differentia quale est
sed quod passivum aut secundum quod dicitur pati aut in-
passibile est. Qui vero secundum quantum secundum commune
quidem innominatus sed secundum utrumque aut au-
gmentum aut decrementum. Qui quidem est
in perfectam magnitudinem augmentum.
Qui vero ex hac decrementum. Qui autem
est secundum locum et secundum proprium et communiter inno-
minatus est. sit autem latio vocata communiter
et proprie dicantur ferri hec sola quecumque
non in se ipsis sit stare ipsis mutanti-
bus locum et quecumque non ipsa se ipsa mo-
vent secundum locum. Que autem est in eadem
specie mutatio in magis et minus alteratio est
aut enim ex contrario aut in contrarium motus
est aut simpliciter aut sic in minus quidem
est enim vadens in contrarium dicetur mutare
in magis autem tamquam ex contrario in ipsum.
Differt enim nichil secundum quid mutare aut
simpliciter nisi quod sic indigebit contraria esse ma-
gis autem et minus est in quo plus
aut minus contrarii inest et aut quod
non. Quod quidem igitur hii tres soli motus
sunt ex hiis manifestum est. Inmobile autem est
quod omnino impossibile est moveri sicut sonus in-
visibilis et quod in multo tempore vix movetur aut
quod tarde incipit quod dicitur grave mobile
et quod aptum natum est moveri et possibile non
movetur autem tunc quando et ubi natum est et ut
et sic quod quidem quiescere voco immobi-
lium solum. contrarium enim quies motui est
quare privatio erit susceptivi. Quid quidem
igitur est motus et quid quies et quot
mutationes et quales motus manifestum ex hiis.

Post hec autem dicamus quid est simul
et extra et quid est tangere
et quid est medium et quid consequenter et quid ha-
bitum et quid continuum in quibus unumquodque horum
esse aptum natum sit. Simul igitur quidem
dico hec esse secundum locum quecumque in uno loco
sunt primo. separatim autem quecumque sunt in
altero. tangere autem quorum ultima simul.
Medium vero in quod aptum natum est
prius pervenire quod mutatur quam in quod
ultimum mutatur secundum naturam continue mutans.
In minimis autem est medium tribus ultimum
quidem enim mutationis contrarium est. Continue
autem movetur quod nichil aut paucissimum
deficit rei non temporis et statim autem
post hypaten id est primam sonare ultimam
sed rei in qua movetur. hoc autem et in hiis
que sunt secundum locum et in aliis
mutationibus manifestum est. Contrarium autem
secundum locum est quod secundum rectitudinem distans
plurimum. minima enim finita. mensura autem
finita est. Consequenter autem quod cum post principium
solum sit aut positione aut specie aut
aliquo sit determinatum nullum medium
est eorum que sunt in eodem genere
et cuius consequenter est. Dico autem ut linea
linee secundum quod sunt linee aut unitatis
unitas secundum quod sunt unitates aut
domus domui. Aliquid autem nichil
prohibet esse medium. consequens enim alicuius consequens
ac posterius aliquid est. non enim unum consequens est
duobus neque nova luna secunde consequens sed hec
illi. Habitum autem est quod consequens est cum
tangat. Quoniam autem omnis mutatio in
oppositis est opposita autem contraria et que
secundum contradictionem sunt. contradictionis autem
nichil medium manifestum est quod in contrariis
erit medium. Continuum autem quid habitum
aliquid. Dico autem esse continuum quando idem
fiat et unum utriusque terminus quibus tangunt
et sic significat nomen continetur. Hoc autem
esse non possibile cum duo sint ultima. Hac
determinatione manifestum est quod in hiis quibus est continuum
ex quibus unum aliquid aptum natum
est fieri secundum contactum et sicut aliquando fit continens
unum sic et totum unum erit ut quod colla

aut tactu aut adnascentia manserit
aut quod et primum consequens est contactu; quod
enim est necesse consequens esse. Consequens autem non esse
tangere unum et in prioribus ratione consequens,
ut numeris tactus quod non est. Et si
quid continuum est, sic non enim necesse est
unum esse ipsorum ultima. Si simul sunt,
sed si unum sunt, necesse est et simul
esse. Natura ultimum est secundum generationem
necesse est enim tangere si adnata erunt
ultima continua. Omnia adnata sunt.
In quibus autem non tactus, manifestum est quod
non est in hiis adnatus hic. Quare si est unitas
et punctum qualia dicunt separata, non
possibile est esse unitatem et punctum idem.
Hiis quidem inest tangere, unitatibus
autem consequenter; et horum quidem contingit
esse medium; omnis autem linea medium
punctorum est, harum autem non est necesse
nichil enim medium est dualitatis et unita
tis. Quid quidem igitur est simul et extra
et quid tangere et quid medium et quid
consequenter et quid habitum et continuum et in
qualibus utrumque quod eorum inest dictum est.

Unus autem motus dicitur multipliciter; unum
quidem enim multipliciter dicimus. Genere quidem unum est
secundum figuras predicamenti; loci mutatio quidem
enim omni loci mutationi genere una est,
alteratio autem alterationi altera genere
est. Specie autem unus est cum genere unus et in
individua specie sit, ut coloris quidem sunt
differentie; iam igitur aliud specie denigratio et
dealbatio; omnis autem dealbatio omni
dealbationi idem secundum speciem erit et omnis
denigratio denigrationi. Albedinis autem
non amplius unum specie una dealbatio deal
bationi omni. Si autem sunt quedam que
et genera simul et species sunt, manifestum est quod
ut specie unus erit, simpliciter autem unus
specie non, ut doctrinatio, sed scientia que
dam est species existimationis, genus autem
scientiarum aliarum. Dubitabit autem aliquis si
unus specie motus sit cum ex eodem in idem
mutatur ut unum punctum ex hoc loco
in hunc locum iterum et iterum. Si autem hoc est,
erit circulatio rectitudini idem et volutatio
ambulationi. Aut determinatum est in eo in quo est
si alterum est specie, quia alter motus est; circula
re autem a recto altera specie est. Genere quidem
igitur et specie motus unus sic est. Simpliciter autem
unus motus qui substantia quidem unus et numero
est. Quis autem huiusmodi est manifestum est dividentibus.
Tria enim sunt secundum numerum circa que dicimus motum
unum, quod et in quo et quando. Dico autem quod quod
quoniam necesse est aliquid esse quod movetur ut hominem aut
aurum, et in aliquo hoc moveri ut in loco
aut in passione, et quando in tempore enim omne mo
vetur. Genere quidem aut specie esse unum est in re
in qua movetur, habitum autem erit in tempore.
Simpliciter autem unum in omnibus hiis est, in re enim
in quo est unum oportet esse et individuum, ut speciem,
et ipsum quando unum tempus et non deficiens;
et quod movetur unum esse non secundum accidens ut album
nigrum fieri et Coriscum ambulare; unum autem
est Coriscum et album, sed secundum accidens, neque
commune esse; enim simul duo homines sanati sunt
secundum eandem sanitatem, ut obtalmie,
sed non unus hic est, sed specie unus est. Socratem
autem secundum alterationem eandem alterari specie in
alio autem tempore et iterum in alio, si quidem con
tingit corruptum iterum unum fieri numero erit
et hic unus; si autem non, idem quidem unus
autem non. Habet autem dubitationem huic
similem et utrum una sanitas et omnino habitus
et passiones et esse sic in corporibus; manifeste
namque videntur habentia et fluentia. Si igitur
et eadem et una que diluculo et nunc sanitas
quare non. Et cum deficiens accipiat
iterum de sanitate et hec illa una numero
erit. Eadem enim ratio est, nisi quod in tantum
differt quare si quidem duo idem sunt sic
numero. Si non habitus unus est, fortassis non
aliter videbitur unus et actus esse. Unus autem
parvus ambulans non amplius est, hoc abeunte

idem aut ambulante erit si quidem unus et id est contingit unum et id corpori et esse unum totiens. hec quidem igitur sint divisa extra que nunc est intentionem. Continuum continuus est omnis motus simpliciter qui unum necesse est et continuum esse si quidem omnis divisibilis est et si continuus unus. non enim omnis fiet continuus omni sed neque alii utilis contingenti contingens sed quorum unum sunt extrema ultima aut aliorum non sunt quidem aliorum aut sunt sed specie diversa et equivoca sunt quo namque tanget aut unum fiet ultimum linee et ambulationis. habita quidem ergo sunt et que neque idem specie neque idem genere sunt. Currens enim aliquis statim febricitans et ut lampas ex diffusione loci mutatio est habita continua aut non potest enim continuum quorum ultima unum sit. quare habita et consequenter sunt quo tempus continuum est continuum aut est quo motus. hoc aut est cum unum ultimum fiat ambobus. unde necesse est eundem secundum speciem esse unius et in uno tempore simpliciter continuum motum et unum tempore quidem ut non mobilitas media sit. Inde ficienti enim quiescere necesse est. multi quidem et non unus motus est quorum quies in medio est quare si aliquis motus statu occupatur neque unus est neque continuus intercipitur autem si in medio tempus est. eius aut specie non unitur non et si non deficiat tempus tempus quidem enim unum est specie aut ad unum quidem enim necesse est et specie unum esse hunc aut simpliciter unum esse non est necesse. Quo quidem igitur motus unus quidem simpliciter unus dictum est. Amplius aut dicitur unus et perfectus sicut secundum genus sit et secundum speciem sit et dictum sit sic et in aliis perfectum et totum unum est. Est autem aliquando et si imperfectus sit unus dicitur si solum sit continuus. Amplius aliter preter predictos dicitur motus unus regularis enim ut non irregularis unus sed magis regularis sicut rectus irregularis enim divisibilis est. videtur autem differre sicut magis et minus est aut in omni motu quod regularis est aut non. et namque alterabit regulariter et ferri in regulari ut circulo aut recto titudine et circa augmentum similiter et decrementum. Differentia autem dicta est aliquando quidem in quo movetur. impossibile enim est irregularem esse motum non in regulari magnitudine ut reflexi motus aut obliqui aut in magnitudine cuius non contingit contingens in contingentem partem. aliquando autem neque in ubi neque in quando neque in quo sed in eo quod ut velocitate enim et tarditate aliquando determinatur. Cuius quidem enim velocitas est eadem regularis est cuius autem non irregularis unde neque species motus neque differentie sunt velocitas et tarditas quoniam omnes sequuntur differentes secundum speciem quare neque gravitas et levitas que in idem ut terre ad ipsam aut ignis ad ipsum unus quidem igitur irregularis est quod est continuus. minus autem quod quidem reflexio motum accidit. Ex autem minus commixtio semper contrarii si autem omnem unum contingit et iterum esse unus non erunt quod non secundum speciem habiti ipsi unus et continuus quo enim erit regularis exaltatione compositus et loci mutatione enim indiget continue.

Amplius autem determinandum contrarius est motus contrarius motui et de mansione eodem modo sed primo determinandum est utrum contrarius motus sit qui est ex eodem ei qui est in idem ut qui est ex sanitate ei qui est in sanitatem ut generatio et corruptio videtur aut qui est ex contrariis ut qui est in sanitatem ei qui est in egritudinem aut qui est ex contrario ei qui est in contrarium ut qui est ex sanitate in egritudinem ei qui est ex egritudine in sanitatem

Slacie enim aut unum quoddam corpus esse moderium aut plures. Non enim est alicui contrario. Est autem quicumque ex contrario ei qui est in contrarium non est contrarius ut qui est ex sanitate ei qui est in egritudine. Idem enim et unus est. Esse quidem igitur non idem est ipsis sicut non idem est ex sanitate mutare in egritudinem. Neque qui est ex contrario ei qui est ex contrario simul quidem enim accidit mutare ex contrario et in contrarium aut in medium. Sed de hoc quidem posterius dicemus. Sed magis in contrarium mutare videbitur enim causa esse contrarietatis quam ex contrario. Hec quidem enim mutatio contrarietatis quam ex contrario. Hec quidem ei mutatio contrarietatis ille vero acceptio. Et dicitur autem unusquisque in quod mutat magis quam ex quo ut sanatio in sanitatem egrotatio autem in egritudinem. Relinquitur igitur qui est in contraria et qui est in contraria ex contrariis esse. Sed esse forsitan non idem. Dico autem quod in sanitatem ei quod ex egritudine et quod in sanitate ei quod in egritudinem. Omnino autem dicitur mutatio a motu ex quodam enim aliquo in quoddam secundum mutatio est motus qui ex contrario in contrarium ei qui ex contrario in contrarium motus contrarius est ut qui ex sanitate in egritudinem ei qui est ex egritudine in sanitatem. Manifestum autem est ex inductione quia videntur contraria esse egrotari enim ipsi sanari et ipsi addiscere decipi non per ipsum. In contraria enim sicut enim in scientia est sic et in deceptione in per ipsum habere et per alium. Et sursum motus ei qui deorsum contraria enim hec sunt in longitudine et qui est ad dextram ei qui est ad sinistram contraria enim hec sunt in latitudine et qui est ante ei qui est in retro contraria enim hec sunt secundum altitudinem. Omnino autem quod est in contrarium solum non est motus sed mutatio ut fit album non ex quodam est. Et quidam autem non contrarium qui est ex ipso enim est in ipsum mutatio contraria est unde generatio corruptioni contraria est et remotio acceptioni. Hee autem mutationes quidem motus autem non sunt. Eorum autem in medium motus sunt quibuscumque contrariorum est medium tamquam in contraria quodammodo ponendum sunt. Sicut contrario utitur medio motus in utraque utrique motus. Mutatur autem ut ex fusco quidem in album tamquam ex albo et ex nigro in fuscum tamquam in nigrum ex nigro autem fuscum tamquam ex albo in fuscum. Medium autem ad utrumque dicitur quodammodo utrumque ultimorum. Sic determinatum est quod motus quidem igitur motui contrarius est sic quod est ex contrario in contrarium ei qui est ex contrario in contrarium.

Quoniam autem motui non solum videtur motus esse contrarium sed quies hoc determinandum simpliciter quidem enim contrarius est motus motui. Opponitur autem et quies. Privatio enim est. Est autem sicut quod privatio contraria dicitur. Qualis autem qualis ei quod est secundum locum que est secundum locum sed hoc nunc dicitur simpliciter. Utrum enim ei qui est nunc mansioni qui est ex hoc aut qui est in hoc motus opponitur. Manifestum igitur est quod quoniam in duobus motus subiectis est huic qui est ex hoc in contrarium que est in hoc quies. Huic autem qui est ex contrario in hoc que in contrario quies. Simul autem et ad invicem contrarie hee sunt et namque inconveniens est si motus quidem contrarii sunt. Quietes autem opposite non sunt. Sunt autem in oppositis hee ut que est in egritudine quies ei que est in sanitate motui autem ei qui est ex sanitate in egritudine. Enim quod est ex egritudine in sanitatem irrationale qui est in ipso motu est in quo stetit quietatio magis est secundum quod accidit simul

fieri motum. Stetit autem est aut hanc aut
illam esse. Ston. n. que est in albedine quies
contraria est ei qui est in sanitate.
Omnibus autem non horum mutatio quod est
est oppositus que est ex ipso ei que est in ipsum.
motus autem non est ut que est ex
ei que in esse. Quies quod horum non est
inmutatio autem est. Et si quid ad esse
terminum que in esse non mutatio ei que est
in non esse contraria erit si vero non est ad
quod non est. Dubitabit aliquis an sit contraria
que est in esse non mutatio et quies est.
Si autem hoc aut in non omnis quies motui
contraria est aut generatio aut corruptio
motus manifestum quod quies non dicenda
est si non et hoc esse motus. Similiter autem ad
est et inmutatio. Contraria autem est aut nulli
aut ei que est in non esse aut corruptioni
haec n. ex ipsa generatio autem in ipsam.

Dubitabit autem aliquis quare inmutatione
quidem secundum locum sunt et secundum
et extra naturam aliquis et quies et motus in aliis
autem non ut alteratio. Hoc quidem secundum naturam
illa vero extra naturam. Sicut enim nichil magis sanatio
aut egrotatio secundum naturam aut
extra naturam neque dealbatio neque denigratio. Similiter
autem est et in augmento et decremento
neque ad invicem hec contraria ut secundum naturam hec
autem extra naturam neque augmentum augmento
et in generatione autem et corruptione
eadem ratio est. Neque generatio quidem secundum naturam
corruptio autem extra naturam. Se
nescere enim secundum naturam est neque
generationem videmus aliam quidem secundum
naturam aliam vero extra naturam aut si est quod
violentum fit extra naturam tunc et corruptio
erit corruptioni contraria que violenta ut quod
extra naturam ei que secundum naturam. Ergo et vero et
generationes quedam sunt violente et
non fatate quibus contrarie sunt que sunt
secundum naturam et augmenta sunt violenta
et decrementa ut augmenta que ve

locitate propter alimentum pubescentium sunt et
tritica et ad aucta et non condensata
in alteratione autem qualiter aut similiter.
Erunt enim alie quidem alie viole
ter alie vero naturales ut dimissi
non in creticis diebus. Alii quidem in creticis
alii quidem extra naturam alterantur. Alii
vero secundum naturam. Erunt ergo corruptiones
ad invicem non generationum et contrariis habitibus
est enim sic et namque si hoc quidem delectabilis
alia vero tristis est. Quare non simpliciter
corruptioni corruptio contraria est sed si hec
quidem hoc aliqualiter alia vero hoc aliqualiter est. Omnis
quidem ergo contrarii motus et quietes ad
illa sicut ut qui est sursum ei qui est
deorsum loci n. contrarietates hee sunt.
Fertur autem sursum quidem est motu
flamma ignis deorsum vero non terra et contrarie
ipsorum loci mutationes sunt ignis
autem sursum quidem natura deorsum autem
extra naturam et contrarius est qui secundum naturam
ipsius ei qui est extra naturam et quietes
autem similiter que namque est sursum quies
qui est que desuper deorsum motui contraria est. Fit autem terre illa autem quies extra
que motui quies contraria que est extra
naturam ipsorum corporum que sursum eiusdem contraria
sic est alia quidem et hec motus hec secundum naturam
ipsorum corporum que sursum aut deorsum
alia autem extra naturam. Habet autem
dubitationem si est omnis quietis que non
semper generatio et hoc stare manifestum quod extra
naturam ex esse sursum erit generatio
cum ergo feratur sursum violencia ste
tit. Sicut quod semper stat velocius ferri videtur. Que
autem violentum est contrarium et non sunt esse ergo
quiescens. Amplius ut stare aut omnino
esse in ipsius locum ferri aut accidere
simul. Habet autem dubitationem si contraria est
quies que est hic qui hinc est mo
tui. Cum n. moveatur ex hoc aut relin
quatur ad hoc in hoc ergo abiectum est contra

si h' quies contraria est ei qui in hunc in
contrarium motum simul erunt contraria aut
sic quiesce secundum quod ad hunc manet
omnino aut eius quod movetur aliud quidem in
aliud aut est in quo mutatur unum et
magis motus motum contrarius quam
quies. Dubitabit autem utique quis
et de stare sed et quinque preter naturam
motus hunc enim est quies opposita si
quidem igitur non erit in contrarius manet
cum violentia quare quiescens aliquis
non semper sit sed palam quod erit sicut
cum movetur preter naturam et quiescet
utique aliquis preter naturam et de motu quidem et
quiete quomodo unum sunt et que contrarie
quibusdam dictum est. Quoniam autem quibusdam
motus secundum naturam et preter naturam putaverunt
genus qui sursum secundum naturam qui autem
deorsum preter naturam utrum autem hic contrarius est
qui terre enim fertur secundum naturam deorsum autem
palam quod ambo sed non eodem sed quemadmodum h'
naturam contrarius eius autem qui ipsius est sur-
sum ignis eius qui deorsum ut secundum
naturam contrarius preter naturam contrarius similiter autem in et
mansionibus forte autem quieti et motus
aliquatenus opponitur. Cum enim moveatur
ex h' et abiciat et ad h' videtur habere quod abi-
ciatur contrarie si ipsa quies contraria ei qui
hunc istum motum sic existit contraria si ali-
quatenus quiesce aut ad hunc manet
totaliter autem eius quod movetur h' quidem in h' a
in quod mutatur propter quod et magis motus motum
contrarius quo manet quies quis quidem
motus simpliciter unus dictum est et de motu
quidem et quiete quomodo unumquodque unius.

Si autem
est continuum
et quod tangitur et consequenter si-
cut diffinitum est prius. Con-
tinua quidem quorum ultima
unum que non non contingunt quorum
ultima simul. Consequenter autem quorum nichil
est medium proximi generis ipsorum, impossibile ex indivisibilibus
esse aliquid continuum ut lineam esse ex punctis
si ut linea quidem continuum est punctum
autem est indivisibile neque enim unum sunt ultima
indivisibilia aliqua pars indivisibilis neque simul sunt ultima
non enim est ultimum nichil impartibilis aliud enim
est ultimum et cuius est ultimum. Amplius
necesse est aut continua esse puncta aut
tangentia se adinvicem ex quibus est
continuum eadem autem ratio est et in omnibus
indivisibilibus continua quidem non erunt propter predic-
tam rationem. Tangit autem omne aut totum
totum aut pars partem aut totum partis
est in autem impartibile est indivisibile necesse est totum
tangere totum. Totum autem totum tan-
gens non est continuum. Continuum quidem habet
h' quidem aliam, illud vero aliam partem et divi-
nisie divisibilia et loco discreta. At vero
neque consequenter erit punctum puncto aut ipsum
nunc ipsi nunc ut ex hiis sit longitudo
aut tempus consequentia nichil enim est quorum
nullum est medium proximi punctorum aut
semper est medium linea et ipsorum nunc tempus.
Amplius dividetur in indivisibilia si quidem ex
quibus est utrumque in ipsa dividetur sed nullum
est continuorum in impartibilia divisibile
aliud autem genus non potest esse medium punctorum
et ipsorum nunc ullum simulque erit.
Manifestum quod autem est divisibile aut indivisibile erit et
si divisibile aut indivisibilia aut in semper divisibilia
h' autem est continuum divisibile in semper divisibilia maius
autem est quod omne continuum si enim indivisibilia
dividetur continuum erit indivisibile
indivisibili tactum unum enim et ultimum et tan-
guntur continuorum eiusdem autem rationis est
et magnitudinem et tempus et motum ex
indivisibilibus componi et dividi in indivisibilia
aut nichil. Manifestum est autem ex hiis si enim
magnitudo ex indivisibilibus componitur et motus
quibus ex equalibus erit motibus indivisibilibus
ut si ipsa a. b. c. ex a. b. c. est indivisibilibus
mobile in quo movetur aut in quo d. e. z.

sed quem motum ipsum .o. in spacio quod est .a.b.
.c. unamquamque partem habet mobile. Si ergo pre-
sentis motus necesse moveri aliquam partem
et si motus est ad esse motum et movere erit
ex indivisibilibus. sit enim quod ergo a motum est
ipsum .o. motu quo .d. movetur secundum .b. quo
ipsum .e. et secundum .c. quo ipsum .z. si ergo necesse est
quod movetur unum non non necesse simul moveri et
motum esse quo movetur quando movetur ut si
thebas et unum esse thebas. sit enim .a. quod
impartibile sit quod ipsum .d. ipsum .o. motum
est motus ad erat. quare si quod prius
venerit quam venit dividitur utique erit aliud .a.
enim veniret in quiescebat in transiebat
sed medium erat. si autem simul venit et ve-
nit veniens cum venit veniens ibi erit et
motum esse per ipsum motus. si vero secundum motum .a.b.c.
moveatur aliquid et motus quo movetur .d.e.
.z.e. sit autem impartibile .a. medium motus est motum
est. utique motus non ex motibus sed ex
motibus. Et motum esse aliquid non motum per
.a. in transiit non transiens. quare erit aliquid
transitum esse non aliquid iens. hanc enim
transiit non transiens hanc. Si ergo necesse
est aut quiescere aut moveri quod quiescit
aut per unumquodque eorum que sunt .a.b.c.
ergo est aliquid continue quiescens simul et quod
movetur. per totum erat .a.b.c. movebatur et
quiescebat secundum quamlibet partem. quare et per
omnem. et si quod indivisibilia que sunt .d.e.
.z. motus sunt motum presente contingit
utique non moveri sed quiescere. si autem non
sunt motus motum non ex motibus
esse. Similiter autem necesse longitudini et motui
indivisibile esse tempore et componi ex ipsis nunc
entibus indivisibilibus. Si enim omnis divisibilis
est in minore autem equali velox transibit
minorem divisibile erit et tempus. si autem tempus divisibile
erit in quo fertur aliquid per ipsum .a. et per quod
est ipsum .a. erit divisibile. Quoniam autem
omnis magnitudo in magnitudines est
divisibilis ostensum est enim quod impossibile est ex atho-
mis continuum esse aliquam magnitudinem. ex
omnis continua necesse est velocius in equali
tempore maius et in minori plus moveri
sicut diffiniunt quidam ipsum velocius.
Sit enim in quo ipsum .a. eo quod in quo .b.
velocius quod mutatur in quo tempore ipsum .a.
mutatum est ab ipso .c. ipsum .d. sicut in tempore
.z. et .h. ipsum .b. non erit ipsum .d. sed defi-
ciet quare in equali tempore plus abibit
velocius. At vero et in minori plus in quo
enim ipsum .a. factum est iuxta ipsum .d. ipsum .b.
erit iuxta .e. cum tardius est. ergo quoniam ipsum
.a. ad ipsum .d. factum est in omni in quo
est .z.i. tempore ad ipsum .t. erit in minori hoc
et erit .z.k. ipsum quidem .e.t. quod transiit ip-
sum .a. maius est ipso .c.e. tempus autem
quod est .z.k. minus est omni eo .z.i. quare in mi-
nori abibit maius. Manifestum autem
ex hiis quod velocius in minori tempore abibit
equale. quoniam quidem enim maiorem in minori
transit tardiori. ipsum autem secundum se ipsum
acceptum in pluri tempore maiorem minori ut
que est .l.m. ea que est .l.x. plus utique erit
tempus quod est .r. in quo ipsum .a. transit
.l.m. quam quod est .p.r. in quo transit ipsum .l.x.
quare si quod est .p.s. tempus minus est .t.i. quo
est .h.m. in quo est motus tardius transit ip-
sum .l.m. in quo est ipsum .h. et quod est .p.s. tempus
minus est in quo est .h. ipso .n.p.r. minus est
minore quare in minori autem minus in ipsum in-
minus est quare in minori movebitur equale.
Amplius et si omne necesse quod aut in equali
aut in minori aut in pluri moveri et quod quidem
in pluri tardius est quod autem in equali eque
velox. velocius autem non est equaliter velox
neque tardius in neutro utique in pluri aut equali movetur
ipsum velocius. Relinquitur ergo in minori. quare
necesse et equalem magnitudinem in mi-
nori tempore transire velocius. Quoniam autem
omnis motus in tempore est et in omni tempore
possibile est moveri. omne autem quod movetur contingit
et velocius moveri et tardius et in omni autem

tpe velo' et tardius mou'. H aut
cu sint necē est tempus ɔtinuū ē
Dico aut ɔtinuū diuī'le i sp diuiā'li.
eni suppo ɔtinuo necē est tempus
ɔtinuum ē. qm n. ostensum est q
velo' i minori tempe tnsib' equale
sic q quid in quo ē a. velo' q aut
ē i q ē b. tardius et sit motū tar
dius que ē c d. p magnitudinem
i quo ē z i. tempe m̄ g' est q velo' i
minori q ħ mouebi' p eād magni
tudinē et sit motū a. i quo ē z c. ipm
aut qm velo' in eo q ē c z. c. tnsire
totam que est c d. ipm tardius i eo
d tempe minorē transit. Sic g' i qua
c k. qm aut tardius q ē ipm b. i
c q ē z c. tēpe ipam que ē g k. trā
siuit velo' i minori tnsib'. q̄re ipm
didi q ē z c. tpe h aut diuiso t c k.
magnitudo diuidet' sm eād rōm. si
v' magnitudo et tempus et h semp
erit accipientib; a velociori tardius
et a tardiori velo' et eo q demrātū ē
utentib; diuidet. n. q ē velo' tempus
tardius a' longitudinē non si g' sp
?m est ɔuti. ɔuiso aut sp fit diuo m̄
qm omne tempus ɔtinuū est. S' aut
maīm et q magnitudo ois ɔtinua
ē z p easd. n. et equales diuiones tps
q et magnitudo diuidi. Amp aut et
ex ɔsuetis rōib; d m̄ ē ut si tempus
quid ɔtinuū est q z magnitudo si
quid i me° tempe mediū tn̄ fit z sīr
i minori mīt. Eād namq; diuiones
tēpis magnitudis sūt. z si q ɔz infi
nitum ē et alterū et sic alterū z alterum
ē ut si quid ultim' infinitū ē temp'
z longitudo ultimo si uo diuione diuio
ne z longitudo. si aut i utisq; temp'
z utisq; z longitudo. Vñ z zenonis rō
fl'm opinatur q ē nō pole infinita
ptransire aut tangere infinita sm
vnūq; infinito tempe. dupli' n. dic
longitudo z tempus infinitū z ois
diuo ēē ɔtinuū. aut sm diuom aut
ultimis infinitis. Q̄ g' sm q̄titā
tem nō ɔtingit se se tangē i finito
tempe eis aut que sic sm diuom
ɔtingit et namq; ipm tempe sicut
infinitū ē q̄re z infinito tempe z nō
finito accit transire infinitū z tāge
infinita in ipis infinitis. nec iam ifi
nitum pot' infinito tēpe ptransire nec
i infinito finitū. ħ si quid tempus i
finitū sit magnitudo infinita erit
Sic q magnitudo z tps. Sit n. magni
tudo infinita i qua ē a b. tempus a'
infinitū in quo ē g. accipiat' tpe aud
finitū i quo g d. i h g' tnsib' aud ma
gnitudis et sit id q tnsitū ē in quo ē
b e. h ē aut mensurab' in quo ē a b. aut
deficiet aut excellet. Vñ n. intē si
n. sp equali' que ē i b e. magnitudi
nem i equali tpe tnsib' h a' mensurat
totū finitū. finit' ex omne tpe i q tnsib'
i equalia eni diuidet' sic z magnitudo
Amp aut si nō omnem magnitudinē
i infinito tpe tnsit ħ ɔtingit aliquā
i infinito tpe tnsire ut q ē b c. h aut
mensurab' totam z equale i equali trā
sib' quare z finitū erit tps. Q̄ a' nō
infinito tpe transit q ē c d. m̄ ē q ac
cipiatur in alta finitū tpe si enī in
minori ptem tnsit hanc necē ē finitā
ēē altitudinē [illegible] Eād aut demrō ē
et si magnitudo q infinita sit tēp'
aut finitum. Maīm g' ex dcis ē q nec
linea nec planū nec oio nullum ɔtinu
orum erit athomus nō solum pp id
q nc dcm est ħ z q accit diuidi atho
mū. qm n. i ol tempe velo' z tardi'
velo' aut plus tnsit in equali tempe
contingit a' et duplicem z emiolia
tnsire z longitudinē. Sit n. h ratō

uelocius adueniat ergo uelocius secundum eunoli-
um et dicantur magnitudines que
quidem uelocioris sunt a.b.c.d. in tres
athomos que non sunt tardiores in
duos in quibus sunt z.e.i. itaque et
tempus dicetur in tria athoma equalem enim
in equali tempore transibit dicatur igitur
tempus in ea que sunt k.l.m.n. Iterum
autem quoniam tardius deductum est
per e.z.i. et tempus secabitur in gemina diuidetur
ergo athomum et impartibile non in athomo
non transit. Sed ipsum maius ergo est quod
nichil continuorum est impartibile

Necesse autem et ipsum nunc quod non secundum alterum
sed per se et primum dictum indiuisibile et in omni
tempore huiusmodi esse est enim ultimum eius quod est
factum cuius supra hoc nichil futurum est et iterum est
sed hoc nichil est illius quod factum est quod utique di-
ximus utrumque esse finem. hoc autem si demonstret-
ur quoniam huiusmodi hoc est per se et ipsum simul sic erit
quod indiuisibile est. necesse est ergo idem esse ipsum nunc
quod ultimum utrorumque temporum est. Si enim alte-
rum est continue non erit alterum alterius propter id quod
non est continuum ex impartibilibus si autem seor-
sum est utrumque inerit temporis omne enim
continuum huiusmodi est quare erit intermedium nunc
torum ut uero si tempus medium est diuisibile erit
omne enim tempus diuisum est quare diuisibile sit. quare et
diuisibile est ipsum nunc. Si autem diuisibile est ipsum nunc
erit aliquid quod factum est in futuro et futurum
in eo quod factum secundum quod enim diuidetur hoc deter-
minat preteritum et futurum tempus
Similiter autem et non per se erit hoc nunc sed secundum alterum
diuisio enim non secundum ipsum est. Adhuc quod ex ipsius
nunc hoc quidem factum erit illud autem futurum non
per se idem factum est et futurum neque utique ipsum
nunc idem est simul in multiplicibus enim diuisibile est tempus
quare si hoc impossibile est necesse ipsum nunc necesse est
idem esse ei quod in utrorumque nunc est. At uero
si idem est manifestum quod et indiuisibile sit. si enim tan-
gibile est idem contingeret eadem que in prius
dictis quod quidem ergo sit aliquid in tempore indiuisibile quod dicimus esse
ipsum nunc manifestum est ex hiis que dicta
sunt. Quod autem nichil in ipso nunc mouetur
ex hiis manifestum est. Si namque est contingit
et uelocius moueri in ipso nunc et tardius.
Sit ergo ipsum nunc in quo n. mouetur autem
uelocius in ipso per a.b. ergo mouetur tardius in ipso
per minorem quam sit a.b. motus per a.t. per a.
g. Quoniam autem tardius in toto ipso
nunc mouebatur per a.g. uelocius in minori
quam hoc mouebitur quare diuidetur ipsum
nunc sed erat indiuisibile. Non ergo est moueri
in ipso nunc. At uero neque quiescere dice-
re. dicimus aptum natum moueri quod non mouetur quod
aptum natum est et quo in et sic quare quoniam
in ipso nunc nichil aptum natum est et quo
manifestum quod neque quiescere. Amplius si idem
quidem nunc in utrisque partibus temporibus est contingit
hoc quidem moueri in toto autem quiescere per to-
tum quod autem mouetur in tempore toto in quolibet mo-
uebitur huius secundum quod aptum natum est moueri
et quiescens similiter quiescit contingit idem
simul quiescere et moueri idem enim ultimum
temporum utrorumque ipsum nunc. Amplius autem
quiescere quidem dicimus quod similiter se habet et ipsum
et partes in nunc et prius in ipso autem nunc et
non est prius et quare neque quiescere. Necesse ergo est
et moueri quod mouetur in tempore et quiescere qui-
escens. Quod mutatur autem esse necesse est
diuisibile. Quoniam enim ex quodam in quoddam omnis
mutatio est non amplius mutatur. Cum autem
est in eo ex quo mutatum est et ipsum et
partes omnis non mutatur. Eodem enim similiter se
habet et ipsum et partes omnis nunc mutatur
necesse ergo hoc quidem aliud in hoc esse aliud in alio
mutantis. Non enim in utrisque neque in neutro
possibile est esse dico autem in quo mutatur primum secundum
mutationem ut ex albo in fuscum non in
nigrum. non enim necesse est quod mutatur in
quoque esse ultimorum manifestum ergo est quod omne
quod mutatur erit diuisibile

Motus autem est diuisibilis dupliciter uno quidem
modo tempore. alio uero secundum partium illius que

mo motus ut si ipsum a c motum sit
et ab eo moto est b c sic igitur ipsius quidem
a b qui est d e ipsius b c qui est e
z motus partium necesse igitur totum in quo
est d z ipsius a c esse motum mouebitur
enim secundum hunc quem quidem utraque partium
mouebitur secundum utramque partium ulla autem non mouebitur
secundum alterius motum quare totus motus
totius est magnitudinis motus. Amplius
autem si omnis motus alicuius est totius autem
motus qui est contra d z neque partium
est neutrius partes enim utriusque neque alterius
nullius autem utique totius totus in partes
partium sunt partes autem ipsius d z sunt
ipsarum que sunt ipsarum b c d a b c
et nullarum aliarum plurium enim inerat
unius motus et utique totus motus
erit ipsius a b c magnitudinis.
Amplius autem si quidem est totus alius mo
tus ut in quo c v mouebitur ab eo quod
utrarumque partium motus hii autem equales
erant hiis que sunt d e z unius enim
unus motus quare si motus aliquis dicitur quod
est t i partium motus equalis erit qui est t
i ei quod est d z si uero deficiet ad ut quod est k i
qui nullius erit motus neque enim totus neque par
tium propter quod unius unus neque alterius nullius
continuus enim motus est continuorum
quorumdam si autem est et si excellat secundum
diuisionem quare si hoc impossibile necesse eundem
esse et equalem. Hoc quidem igitur diuisio secundum partium
motus est et necesse omnis esse partibilem ipsum.
Ad autem secundum tempus est quoniam enim omnis motus
in tempore est tempus autem omne diuisibile est
in minori autem minor motus necesse autem est
diuidi motum secundum tempus. Quoniam autem
esse quod mouetur in aliquo mouetur et quodam
tempore et omnis est motus necesse est easdem
diuisiones esse temporis et motus et ipsius
moueri et quod mouetur et in quo motus est
sed non omnium similiter est in quibus motus est
sed quanti quidem secundum se ipsum qualitatis secundum

se ipsum accidens. Accipiatur enim ipsum in quo
motum est in quo sit a et motus in quo b
si igitur per totum in omni motum est tempore in medio
per minorem et iterum hoc diuiso per minorem
hoc et sic semper. Similiter autem et si motus diuisibilis sit
et tempus diuisibile sit enim per totum motum
per medium in medio et iterum per minorem
in minori. Eodem autem modo et ipsum
moueri diuidetur sit enim in quo c c ipsum
moueri secundum igitur medium motum minor erit
toto et iterum secundum medietatis medium
et sic semper. Est autem et proponentem secundum
utrumque motum ipsum moueri ut secundum d c
et c e dicere quod totum erit secundum totum si namque
plus erit ipsum moueri secundum eundem motum
sicut designauimus et motum diuisibilem ip
sum motus esse accepto enim ipsum moueri secundum
utrumque continuum erit totum. Similiter autem et
demonstrabitur longitudo diuisibilis et omnino omnis
in quo est mutatio preter quedam que secundum
accidens. Quod enim mutatur est diuisibile uno enim
diuiso omnia diuidentur et in ipso finita esse
aut infinita similiter se habebit de omnibus
sequitur autem maxime est diuidi omnia et
infinita esse ab ipso mutante mox enim
inest mutanti diuisibile et infinitum diuisibile
quidem igitur diuisum est prius infinitum autem
in sequentibus erit manifestum.

Quoniam autem omne quod mutatur ex quodam
in aliquid mutatur necesse est quod mutatum
est mox cum mutatum est esse in quo mutatum est.
Quod enim mutatur ex quo mutatum est
quod mutatur enim ex quo mutatur discedit
aut deficit ipsum et aut idem est mutari
et deficere aut sequitur ad mutari ipsum
deficere. Si autem quod est mutatum esse de
fecisse similiter enim utrumque se habet ad utrumque.
Quoniam igitur una mutationum est secundum con
tradictionem quando mutatum est ab eo quod non est
necesse deficere mouens erit igitur in esse
esse enim necesse est esse aut non esse. Manifestum
igitur quod in mutatione secundum contradictionem quod mutatur

est erit in quo mutatum est. Si aut
in hac et in aliis. Si le aut in una
et in aliis. Amplius aut unamquamque
accipientibus illud est. Si quid necesse est
quod mutatur esse aliquid ex quo mutatum
est aut in aliquo. Quoniam ergo ex quo mu
tatum est deficit, necesse est aut esse alicubi
aut in hoc aut in alio ut in ipso .c. quod in ipsum
.b. mutatum est iterum ex .c. mutatur in .b.
non enim erit habitum ipsi .b. mutato enim
continua est. Quare quod mutatum est quando mu
tatum est mutatur. inquantum mutatum est
hoc aut est impossibile necesse ergo quod mutatur
esse in hoc in quod mutatur est. Manifestum
ergo est et quod factum est erit et quod corruptum
est non erit. Universaliter aut dictum est et de omni
mutatione et maxime est manifestum in ea que est
secundum contradictionem. Quod quidem igitur quod mutatum
est primum in illo est illud est. In quo autem primo
mutatum quod mutatum est necesse est in quo ex
primo mutatum quod mutatum est necesse est athomum
esse. Dico aut primum quod non per alterum aliquod
ipsius esse huiusmodi sit. Sit igitur divisibile quod est .a.c.
et dividatur secundum .b. Si quidem igitur in .a.b. mu
tatum est aut in .b.c. non utique primo in ipso
quod est .a.c. quod mutatum est erit. Si autem in utro
mutabatur in utroque necesse est enim in utroque aut
mutatum esse aut transmutatum et utique in
toto transmutabatur hoc erat mutatum. Eadem
aut ratio est et si in hoc quidem mutatur in hoc
aut mutatum est erit enim aliquid primo prius
quare non erit utique divisibile in quo mutatum
est. Manifestum est igitur quod et quod corruptum
est et quod factum est in athomo. Hoc quidem corrup
tum hoc aut factum est. Quod dicitur aut in quo
primo mutatum est dupliciter. Quoniam quidem quod
in quo perfecta est mutatio. Tunc enim
verum est dicere quod mutatum est. Aliud vero in quo primo
cepit mutari. Secundum quidem igitur finem muta
tionis quod primum dicitur existit et est. Contingit
enim perfici mutationem et est mutationis
finis quod ostensum est indivisibile esse propter id quod fi

nis est. Quod autem secundum principium omnino non est
non enim principium est mutationis neque in quo
primo est mutabatur. Sit enim primum quo sit
sit .a.d. hoc igitur indivisibile quidem non est accidet
enim habita esse ipsa nunc. Amplius si in .c.a. tempore
omni quiescens ponatur enim quiescens et ia
quiescat quare si impartibile est .a.d. simul
quiescet et mutatum erit in .a. quidem enim
quiescit in .d. ergo mutatum est. Quoniam autem
non est impartibile necesse est divisibile esse et in quolibet
huius mutatum esse diviso enim ipso .a.d. si in quo
neutro mutatum est neque in toto. Si autem
in ambobus mutatur et in omni. Si in illo in altero
tantum mutatum est non in toto primo. Quare
necesse in quolibet mutatum esse. Manifestum igitur
est quod non est in quo primo mutatum est. Infini
te enim divisiones sunt neque itaque in quo in
eo quod mutatum est quod prius est quod mutatum
est. Si igitur .d.z. quod primo mutatum est prius ipsius
.d.e. omne enim divisibile est determinatum est quod
mutatur. Tempus autem in quo .d.z. m
utatum est sit in quo .c.i. Si igitur in omni
.d.z. mutatum est in media minus est quod mu
tatum est et prius est ipso .d.z. et iterum hoc
aliud et in illo alterum et sic semper. Quare non
sit primum mutantis quod mutatum est. Quod
igitur neque in eo quod mutatur neque in quo mu
tatur tempore nichil primum sit. Manifestum est igitur ex hiis
que dicta sunt. Ipsum autem quod mutatur
non simpliciter se habebit eadem namque sunt unum
sunt que dicuntur secundum mutationem quod mu
tatur et in quo et in quod mutatur ut homo
tempus et album homo quidem igitur et tempus
divisibilia sunt. De albo autem aliud ratio
est propter quod secundum accidens omnia divisibilia sunt. An
enim accidit album aut quale id divisibile est.
Quoniam quecumque dividuntur secundum se ipsa
divisibilia et non secundum accidens neque in hiis erit
primum ut in magnitudinibus. Sit enim in quo
est .a.b. magnitudo mota autem sit
ex .b. in .c. primum igitur si quidem indivisibile erit .b.
.c. impartibile impartibili erit continuum. Si in

diuisibile erit aliquid ipsius c. prius
in quo mutatum est et ille item alterum et sic
semper propter id quod nullo modo deficiet diuisio. Quare
non erit primum in quo mutatum est. Similiter
autem est in quantitatis mutatione et hec enim
continuo est. Manifestum ergo quod in solum mu-
tatione que est secundum qualitatem contingit
indiuisibile per se esse.

Quoniam autem omne quod mutatur
in tempore mutatur. Maxime est dicere
autem in tempore mutari et sic in primo et sic
secundum alterum ut in anno quod in die mu-
tatur in quo primo tempore mutatur
quod mutatur in quolibet hoc necesse mu-
tari. Manifestum ergo et ex diffinitione primum
enim sic dicitur. Sed ex hiis manifestum est. Sit enim in
quo primo mouetur quod mouetur x. r. et sic
n. i. diuidatur sed r. omne enim tempus
diuisibile est in x r. tempore mouetur autem non
mouetur et item in r. x. similiter. Si quidem ergo
in neutro mouetur quiescet itaque in toto no-
men. n. in nullo eius quod mouetur in possibile
si uero in altero solum mouetur non utique in hoc
primo mouetur quod est x. r. sed secundum utrumque
motus est necesse ergo in quolibet ipsius x. r.
motum esse. Ostenso autem hoc manifestum est
quod omne quod mouetur necesse est motum esse
prius. Si n. in x. r. per tempus ipsum r. l.
mota est magnitudo mota est magnitudo
in medietate quidem eque uelociter
mouetur et simul inceptum est medium
erit motum si autem eque uelox in
eodem tempore motum est aliud et alterum necesse
cadens motum esse magnitudinem
quare erit motum prius quam mouetur. Ad-
huc plus autem et si in omni tempore quod est
x. r. motum esse dicimus aut omnino in quolibet
tempore in accipiendo ultimum ipsius
temporis nunc hoc enim deffiniens est et
medium ipsorum nunc tempus est et
in aliis similiter dicetur motum esse medie-
tatis autem ultimum diuisio est. Quare et
in medio motum erit et omnino in qualibet parti-
um semper. n. diuisum tempore est deffinitum
ab ipsis nunc si ergo omne tempus diuisibile
est medium autem ipsorum nunc tempus
enim omne quod mutatur infinita muta-
tum erit. Adhuc autem si continue quod mu-
tatur et non corrumpitur neque pausat a
mutatione aut mutari aut mutatum
esse necesse est in quolibet in ipso autem nunc
non est mutari necesse mutatum esse
secundum unumquodque ipsorum nunc quare
si ipsa nunc infinita sunt necesse est quod
mutatum infinita mutatum esse et
solum autem quod mutatur necesse mutatum
esse sed et mutatum necesse prius mutari.
Omne enim quod ex quodam in quoddam mu-
tatum est in tempore mutatum est. Sit
enim in ipso nunc ex a in b mutatum ergo
in eodem quod nunc in quo est in ipso a non
mutatum est. Simul enim esset in ipso
a et in b. Quod enim mutatum est quod non est
in hoc ostensum est prius. Si uero in alio est in
medio erit tempus. Non enim contingue-
ta erant ipsa nunc. Quoniam ergo in tempore mu-
tatum est tempus autem omne diuisibile in
alio medio erit mutatum et item in alio
aliud et sic semper. Quare mutatur prius.
Adhuc autem prius in magnitudine
manifestius est quod dictum est propter id quod continua
est magnitudo in qua mutatur quod mu-
tatur ut n. mutatum ex c in o ergo
si indiuisibile est ipsum c o inpartibile erit inpar-
tibili continuum. Quoniam autem hoc impossibile
est necesse est magnitudinem esse quod inter est
est infinita diuisibile. Quare in illa mu-
tatur prius necesse est ergo omne quod muta-
tum est mutari prius. Eadem enim
terminatio est et non in continuis ut in
contrariis et contradictione accipientem tempus
in quo mutatum est et item eadem dicetur
necesse est mutatum esse mutari prius et quod
mutatur mutatum esse et est ipsa mu-

tari mutatum esse prius. Ipso autem muta
tum esse mutari et utroque modo ostenditur
prius. Causa autem huius est non esse
inpartibile inpartibili continuum. In infinitum
enim divisio est sicut in hiis que augmentantur
et minuuntur lineis. Manifestum igitur quod factum est
necesse est fieri prius et quod fit factum esse quecumque
divisibilia et continua sunt, non tamen semper quod
fit factum est, sed aliquando aliud, ut illius aliquid, sicut termi
nus. Sed autem et in eo quod corrumpitur
et quod corruptum est. Mox enim inest ei quod
fit et quod corrumpitur infinitum quoddam est
cum sit continuum, et non est neque fieri
nisi aliquid sit factum prius, neque factum esse nisi
fiat aliquid. Similiter autem et in corrumpi et corruptum esse: cor
ruptum esse prius, corrupto autem esse
corrumpi. Manifestum igitur quod factum est necesse est
fieri prius et quod fit factum esse. Omnis enim mag
nitudo et omne tempus semper divisibilia sunt. Quare in
quocumque sit aliquid, non erit utique sicut primum.
Quoniam autem omne quod movetur in tempore
movetur et in pluri tempore maior ma
gnitudo, in infinito tempore impossibile mo
veri magnitudinem finitam, non
eandem semper et illius aliquid quod motum est, sed in omni.
Palam quidem igitur si aliquid moveatur eque
velociter, necesse est finitum in finito mo
veri. Manifestum est accepta enim parte que
mensurabat totum in equalibus tem
poribus tantis quot partes sunt per totam
motum est. Quare quoniam hee finite sunt
et quantitate unaquaque et tot modis omnes,
et tempus utique erit finitum. Toti
ens enim erit tantum quantum tempus per quod partis
multiplicato secundum multitudinem partium.
Sed si non sit eque velociter, differt
nichil. Sit enim in quo ab spacium finitum
quod movetur sit infinitum et tempus in
finitum in quo cd. Si igitur necesse est
prius alterum altero motum esse, semper enim
in priori alterum erit motum esse tempore eque
velociter, movetur sive non eque velociter

movetur, et sive intendatur motus sive remit
tatur sive maneat, nichil minus. Acci
piatur igitur aliquid ab spacii quod sit ae
quod mensurat ab. Hoc utique infiniti in
quodam factum est tempore infinito. Enim non
potest esse in infinito. Et iterum alterum in eo
si acceperimus, quare ea necesse est infi
nito tempore esse. Eodem enim infinito. Et sic ac
cipiens quantum infiniti quidem nulla pars
est que mensuret. Impossibile enim infinitum
esse ex finitis et equalibus et inequalibus
propterea quod mensurantur finita multitudine
et magnitudine et quodammodo sive
equalia sint sive inequalia finita
multitudine, nichil minus. Spacium
autem finitum tantis que sunt ab
mensuratur. Infinito tempore ab move
bitur. Similiter autem et in quiete. Quare neque fieri neque corrumpi
possibile est semper aliquid unum et idem eadem es
se et quod in infinito tempore infinitum
possibile est moveri neque quiescere neque quod tantum
movetur neque quod quiescit accepta enim quadam
parte que metietur totum tempus in hac aliquid
transibit magnitudinis et non totam
in omni enim totum. Et iterum in equali aliquam
et in uno quoque similiter sive equalis sit
sive inequalis ei que a principio. Differt autem
nichil si solum sit finita aliqua maxima
magnitudo. Manifestum enim quod diviso tempore in infinitum
non auferetur finita ablatione. Tanta est
quanto eo quod tot modis quare non transibit
infinito tempore infinitum. Nichil autem dif
fert et magnitudinem et alterum
aut in utraque esse infinitum. Eadem enim
erit ratio. Demonstratis autem hiis manifestum est quod neque
finitam magnitudinem infinitum
contingit transire infinito tempore propter eandem
causam. In parte enim temporis finitum tran
sibit et in unoquoque similiter quare in toto finitum.
Quoniam autem finitum non transibit
infinitum infinito tempore, manifestum est
sic neque infinitum finitum. Necesse est et si

infinitum: finitum finitum transire infinitum. Nichil
enim differt quoniam esse quod movetur in utrobique est
finitum per finitum infinitum. Cum enim mo-
veatur infinitum in quo est a, erit
aliquo ipsius sicut b finitum ut cd,
et iterum alio et alio et semper. Sic quare simul accidet
infinitum motum esse per finitum et finitum
transire infinitum. Non enim fortassis possibile
est aliter infinitum mutare infinitum
quam quod finitum transeat infinitum aut
ita quod feratur aut metiatur. Quare
quoniam hoc impossibile est non transibit infinitum
finitum. Sed neque infinitum in finito
tempore transibit si est enim infinitum et finitum
inest, infinito finitum. Amplius et
et tempore accepto eadem erit demonstratio. Quoniam
autem neque finitum infinitum transit, neque in-
finitum finitum, neque infinitum infinitum in finito
infinito, in tempore motus manifestum est quod neque
motus erit infinitus infinito tempore.
Eodem enim differt motum aut magni-
tudinem infinitam facere. Si necesse est enim
si quodlibet et alterum infinitum esse, omnis lo-
ci mutatio in loco est.

Quoniam autem omne aut movetur
aut quiescit quod aptum natum
est in quo natum est et quando et sic, necesse
omne quod stat cum stat moveri. Si enim
non movetur quiescet, sed non contingit
quiescere quiescens. Hoc demonstrato
manifestum quod in tempore necesse est stare. Et enim
movetur in tempore motus. Quod autem stat visum
est quod movetur, quare necesse est in tempore stare.
Amplius et si velocius et tardius et tempore dicimus,
stans enim velocius est et tardius. In quo autem
tempore primo quod stat statur, in quolibet
huius necesse est stare. Diviso enim tempore
si quidem in neutra partium statur, neque in
toto. Quare non utique stat quod stat.
Si vero in altero, non in primo toto statur,
est secundum enim utrumlibet in hoc statur sicut dictum est
prius et in eo quod movetur. Sicut autem quod movetur

non est in quo primo movetur, sic utique neque in quo
statur quod stat. Non enim ipsius moveri
neque stari aliquod est primum. Sit enim in quo primo
statur in quo ab. Hoc impartibile non
contingit esse: motus enim non est in impartibili
propter quod moveri iam est aliquid ipsius. Quod autem
statur demonstratum est esse. Est ille quod mo-
vetur. At vero si divisibile in quolibet ipsius partium
statur. Hoc enim ostensum est prius quod in quo
primo statur in quolibet autem sit. Et cum igitur tempus
est in quo statur et non athomum
est, omne autem tempus, tempus in-
finitum partibile, non erit in quo primo
statur. Neque igitur quiescens in quo primo
quievit est impartibile. Non enim quievit
propter id quod non est motus in athomo.
In quo autem quiescere et moveri. Tunc
enim diximus quiescere quando et in quo aptum
natum est moveri non movetur quod ap-
tum natum est. Amplius et diximus
tunc quiescere cum similiter se habeat nunc et prius,
tamquam non in uno quodam iudicantes
sed duobus minimum. Quare non
erit in quo quiescit impartibile. Si vero
partibile tempus utique erit et equaliter per
cuiuslibet istarum quiescet. Eodem enim demonstrabi-
tur quod in prioribus, quare nullum erit primum. Huius au-
tem est quod quiescere et moveri esse in tempore. Tempus
autem non est primum neque magnitudo ne-
que nullum continuum. Omne enim continuum infini-
tum divisibile. Cum autem omne quod movetur in
tempore movetur et ex quodam in quoddam mutatur,
in quo enim tempore secundum se et non quo
in illius aliquo possibile est esse secundum aliquid
esse primum quod movetur. Quiescere enim est eo
quod in eodem sit tempore quodam et ipsum et
partium unaquaque. Sic enim dicimus quiescere cum in alio
et in alio nunc verum sit dicere quod
in eodem et ipsum et partes. Si autem hoc est
quiescere, non contingit quod mutatur secundum
aliquid esse totum secundum primum tempus. Tempus
enim divisibile omne, quare in alia et alia

ipsius pretem verum est dicere quod in eodem sit et
ipsum et partes. si enim non sit est. sed in uno
solo nunc non erit tempus nullum
secundum quod sed secundum tantum temporis. in ipso autem
nunc est quod secundum quod manens non
tamen quiescit. neque enim movetur neque quiescere
est in ipso nunc sed non moveri quod est
verum in ipso nunc et esse secundum quod in tempore
autem non contingit esse secundum quod quiescens
accidit quod fertur quiescere.

Zeno autem contrarium et paralo-
gizat. si enim semper quiescit
omne autem movetur cum sit secundum equale.
Erit autem semper quod fertur in ipso nunc
immobile esse sagittam que fertur.
hoc autem falsum est. non enim componitur tempus
ex pluribus nunc indivisibilibus nec alia
magnitudo nulla. Quatuor autem
sunt rationes de motu zenonis
habentes difficultatem solventibus.
Prima quidem de eo quod non movetur propter
hoc quod prius in medium oportet accidere quod
fertur quam ad finem de qua divi-
simus in prioribus rationibus. Secunda autem vo-
cata achilles est. est autem hoc quod tardius
nequaquam attingetur currens a ve-
locissimo. ante enim necesse venire persequens
unde movit fugiens quare semper ad-
huc aliquid habere necesse est tardius. Est autem
hec eadem ratio in dividendo in duo. differt
autem in dividendo non in duo acce-
ptam magnitudinem. non attingi quidem
igitur contingi tardius accidit ex ratione
fit autem in eodem illi que in duo dividit. In utrisque
autem accidit non contingere ad finem
divisa quodam modo magnitudine sed
apponitur in hoc quod neque velocissimum
quod tragedia dicitur est in persequendo
tardius quare necesse est solutionem esse eandem.
Velle autem quod precedens contingatur
falsum est. cum enim precedit non contingitur
sed tamen quod contingetur si quis dabit

transire finitam. he quidem igitur rationes sunt
due. Tercia que nunc dicta est
quod sagitta que fertur stetit. ac-
cidit autem secundum quod accipit tempus com-
poni ex ipsis nunc. non dato enim hoc
non erit sillogismus. Quarta autem est
ex hiis que moventur in stadio ex
contrarietate equalium magnitudinum
iuxta equalia. horum namque quidem a
fine stadii illorum autem a medio eque
li velocitate in quo accidere op-
pinantur equale tempus dupli
medium. Est autem deceptio in eo quod
hoc quidem secus motum. hoc autem secus
quiescens equalem magnitudi-
nem velle equali velocitate secundum
equale ferri tempore. hoc autem falsum est. Sint
stantes equales magnitudines in
quibus sunt a. a. a. alia autem in quibus
sunt ipsa b. incipientes a medio ip-
sorum a. equales secundum numerum habe-
entes et magnitudinem. alie autem
in quibus ipsa c. ab ultimo equales
numero hiis et magnitudine et eque
velaces ipsis b. contingit igitur primum
b. simul cum ultimo esse et primum c. sec-
undum contrarium motorum. accidit autem ipsum
c. iuxta omnia a. transire ipsum a. b. sec-
undum media quare medium esse tempus. equale
enim utrumque est secus unumquodque. Similiter autem
accidit ipsum b. secus omnia a. c. transire
esse simul enim erit primum b. et primum c. in
contrariis ultimis et c. in equali tempore ad v
numquam sed secundum ipsorum b. quemadmodum quidem ipsorum
a. ut ait propter ambo equali tempore
secus ipsa a. fieri. ratio quidem igitur hec est. accidit
autem ad dictam falsitatem. Sed igitur secundum
mutationem in contradictione. nobis nullum erit
impossibile ut si ex non albo in album mutetur
et in neutro est tamquam igitur neque album
erit. Non enim si non totum in quolibet
est non dicetur album aut non album

album .n. dicitur aut non album non quo to
tum sit huius sed quo plures aut ma
gis principales partes non idem aut e non ee
in hoc et non ee in hoc totum. similiter aut
e et in ee et in non ee et in aliis que secundum
contradictionem sunt. Erit quidem .n. ex neces
sitate in altero oppositorum in neutro
aut semper totum. Item in circulo et in
spera et omnino que in ipsis mouentur
quare accidet ipsa quiescere. in eodem enim
loco secundum tempus quoddam sunt et
ipsa et partes quare quiescunt simul et mo
uebuntur. Primum quidem .n. partes non sunt
in eodem nullo tempore possibile in toto
mutatur semper in aliud. Sicut .n. eadem e
ab ipso .a. accepto circulo et que e ab
ipso .b. et .c. et aliorum unumquodque signorum
non sic musicus homo et homo quia accidit
quare mutatur aliud semper in aliud et ne
quaquam quiescet. Eodem autem modo e et in
spera et in aliis que in ipsis mouentur.

Ostensis autem hiis dicimus quod impartibile
non contingit moueri nisi secundum ac
cidens ut corpore moto aut magni
tudine in qua e sic utique erit quod
in naui mouetur a nauis motu aut
pars totius motu. Impartibile autem
dico quod e secundum quantitatem indiuisibile et
namque partium motus alii sunt secundum quod
partium et secundum quod totius motus in
terest autem eis in spera maxime uidere non
enim eadem erit uelocitas eorum que
iuxta centrum sunt et que extra et
que totius sic non unius existente mo
tu. Sic ergo dicebam sic quidem contingit
moueri impartibile sic in naui sedens
naue currente per se autem non contingit. mu
tetur ergo ex .a.b. in .b.c. siue ex mag
nitudine in magnitudinem siue ex specie in
speciem siue secundum contradictionem. tempus autem
sit in quo primo mutatur in quo e .d. ergo
necesse e ipsum secundum quod mutatur tempus

in .a.b. aut ad huius in aliquo hoc .a.d. uero
in alio. omne .n. quod mutatur sic se
habet. in utroque quidem ergo non erit ad
ipsius partibile .n. utique esset. Aut non
in .b.c. mutatum .n. erit concessum autem
e mutari. Relinquitur ergo ipsum in .a.b.
ee secundum quod mutatur tempus quiesce
ret ergo in eodem ergo ee per tempus quietum quie
scere e quare non contingit impartibile
moueri neque mutari. Solum .n. sic
esset ipsius motus si tunc esset ex ipsis
nunc. semper .n. in ipso nunc e motum ee et mu
tatum quare moueri quidem nequaquam
e motum autem ee semper hoc autem quod impossibile
sic ostensum e prius neque .n. ex ipsis nunc
tempus neque linea ex ipsis punctis
neque motus ex motibus e in hoc .n. ad hunc
hic dicens autem motum ex mobilibus sic
si tempus ex ipsis nunc aut magni
tudinem ex punctis. Amplius autem ex
hiis manifestum quod neque punctum neque aliud indiuisibile nul
lum contingit moueri. omne .n. quod mo
uetur prius mouetur moueri ipsius quam aut equa
le aut minus. Si ergo hoc maius quam et
punctum minus aut equale moue
bitur primum. Contrarium autem indiuisibile e impartibile esse
minus moueri prius et equale ergo ipsi. quare
erit linea ex punctis semper .n. per equale
motum omnem lineam punctum mensurabit
Si autem impartibile e et moueri indiuisibile impartibile e.
Amplius autem si omne in tempore mouetur in ipso
nunc nichil omne autem tempus diuisibile e erit
utique aliquod tempus minus quolibet eorum
que mouentur in quo mouetur quantum
motum e hoc idem erit tempus in quo mouetur
ipsum quod mouetur ee in tempore. tempus autem omne
diuisibile ee ostensum est prius. Si ergo punctum
mouetur erit aliquod tempus minus in quo ip
sum motum e. sed impartibile in minori enim
necesse e minus moueri quare erit diuisibile
indiuisibile in minus sicut et tempus
in tempus. Solum autem .n. mouebitur impartibile

et mobilibile si erit in ipso nunc possibile
moveri athomo. Tempus enim totius
e in ipso nunc motum et in divisum ad
motum. Mutatio autem non e in una
infinita. omnis enim erit i ex quodam
in quoddam et que e in contradictione et in contrariis
que eorum que sunt secundum contradictionem a
firmatio et negatio hec e quam omnis quod e
ee in contrariis contraria hec enim ultima sunt
mutationis quare et alterationis omnis ex
contrariis. in quibusdam e alteratio similiter
aut augmentum et decrementum. aug
menti quidem ees e quod e secundum perfectam
natum perfecte magnitudinis. decrementi
autem que e ab hac remotio. lationis
mutatio sic quidem non erit finita
latio non. n. ois in contrariis e sed quam i possibile
decisum ee eo quod non contingit ee
decisum. similiter. n. dicitur i possibile non con
tingit sic i possibile decadi in oio i possibile
factum ee si, in mutari possibile contingit
mutari utique in quod possibile e mutari
si igitur quod fertur mutatur in aliquid et quod
possibile e mutari quod non infinite motum
in feretur infinito i possibile. n. e fieri
re ipsum propter quod igitur sic non sit infi
nita mutatio ut non finiatur tempus [illegible]
e. sed si sic contingit ut et tempore sit i
motum infinite id ex his et unus con
e non uno quod forte vel fortassis
ut si post alterationem augmentum vel item generatio
sic. n. inter ex omnibus semper quidem erit tempore mo
tus sed non inter propter id quod in omnibus ut a fi
at inter non contingit infinitum ee i tempore
finito unum. hec a e in ... [illegible]

Omne quod movetur necesse
est moveri ab a
liquo si quod igitur i ipso
non habet principium motus
manifestum quod ab alio movetur
si autem in se ipso accipiatur. a. b.
quod moveatur secundum se sed non eo quod eorum
que huius ad motum. Primum quidem igitur
opinari. a. b. a se ipso moveri propter quod
totum movetur et a nullo exteriorum
Simile e sicut si quis ipso. d. e movente
te id quod e. e. z. et ipso moto opinetur
d. e. z. a se ipso moveri propter id quod non vi
deri ab utro moveatur utrum. d. e.
ab. e. z. aut d. a. d. e. Amplius quod a
se ipso movetur nullo modo necesse est igitur
si aliquid pausat quod movetur in stando
ad alterum hec ab alio moveri hoc autem
manifesto facto necesse e omne quod mo
vetur moveri ab aliquo. Sit. n.
acceptum. a. b. quod movetur divisibile erit. de
quod movetur divisibile erat. dividatur igitur in. c. si
stante igitur. b. c. quiescente quiescet. et
a. b. si. n. accipiatur motum. b. c. igitur
quiescente movebitur utique. c. a. non
igitur movetur per se. a. b. sed concessum est per se
ipsum moveri primum. manifestum igitur quod. b. c.
quiescente quiescet et. b. a. et tunc
pausabit quod movetur. sed si aliquid in qui
escendo aliud stat et pausat mo
veri. hec ab alio movetur. manifestum igitur est quod
omne quod movetur ab aliquo movetur divisibile
e. n. omne quod movetur et parte quiescente
quiescit totum.

Quoniam autem omne quod movetur ab
aliquo moveri necesse e et quod movetur
omne in loco moveri ab alio et mo
vens igitur ab alio quoniam et ipsum movetur et
item hec ab alio. sed non autem in infinitum
abibit. sed stabit alicubi et erit aliquod quod
primo causa erit motus. Si. n. non
sed in infinitum procedet. sit a. quidem
quod ab ipso. b. movetur. b. vero ab ipso. c. c.
autem ab ipso. d. et hoc semper in infinitum
ascendat. Sit igitur simul movens et
ipsum quod movetur tempore est quam simul move
bit. et. a. et. b. Cum. n. movetur. b. move
bit. a. et commovetur. b. et ipsum. c. et al
e ipsum. d. erit igitur simul motus quod. a.

et .b. et reliquorum unicuique accipiatur
g. unumquodque istorum in potentiam. Nam
si unumquodque ab uno quoque movetur necesse est in
minus unius uno unumquodque motus
et non infiniti ultimus. Quoniam autem
quod movetur esse ex quadam magnitudine aut
enim numero accidit eius esse motum aut
genere aut specie numero. Quod igitur dico eum-
dem motum qui ex eodem in idem numero
in eodem tempore numero sit ut ex hoc albo quod
est unum numero in hoc nigrum secundum hoc tempus
quod est unum numero. Si enim secundum aliud non ad-
huc unus erit numero sed specie. Genere autem
motus unus est qui in eodem predicamento
esse vel alterius generis est. Specie autem qui
ex eisdem specie in idem specie ut ex albo in
nigrum. aut ex bono in malum. Hec autem
dicta sunt in prioribus. Accipiatur igitur qui est
motus ipsius .a. et sit in quo est .e. et
quod est ipsius .b. sit in quo .z. et qui est
.c.d. in quo .i.t. et tempus in quo
moveatur .a. sit .k. Determinato autem motu
ipsius .a. determinatum erit et tempus et non
infinitum quod est .k. sed in eodem tempore mo-
tum est .a. et .b. et aliquorum unumquodque
accidit igitur motum qui est .e.z.i.t. cum
sit infinitum in tempore finito moveri
quod est .k. in quo enim .a. motum est et que
sunt ipsius .a. consequenter omnia mota sunt
infinita. Moventur in eodem moventur et
namque aut equalis motus erit qui est
ipsius .a. ipsi qui .b. aut maior. Nichil dif-
fert autem. nichil infinitum enim
motum infinito tempore accidit moveri
hoc autem impossibile est. Sic igitur quidem videtur demonstra-
ri quod est a primo non tamen demonstratur propter id
quod nullum inconveniens accidit contingit enim
infinito tempore contingit enim infinito in-
finitum motum esse. non eius autem sed al-
terius et alterius multis et infinitis motis
quod quidem accidet et in hiis que nunc.
Sed si quod movetur primum secundum locum et corporalem

necesse est tangi aut continuum esse move-
nti sicut videmus hoc in omnibus contingere erit enim ex
omnibus unum ipsum totum aut continuum
hoc igitur contingens accipiatur et sit
magnitudo quidem aut continuum in quo
sunt .a.b.c.d. hic autem motus sit .e.
z.i.t. differt autem nichil finitum aut in-
finitum esse sibi. enim infinito tempore quod est .k.
movebitur aut finita aut infinita.
Utrorumque enim secundum utrumque impossibile est. Manifestum igitur
quod stabit aliquando et non in infinitum abibit
quod semper ab alio sed erit aliquod quod primum
movebitur. Nichil autem differat quod ex con-
cesso quodam hec demonstrati contingente
enim concesso nullum inconveniens oportebat ac-
ceptum quod accidere.

Primum autem movens non sicut quod est cuius causa
sed unde principium est motus est simul
cum eo quod movetur. simul autem dico quia nichil ipsorum
medium est. Hoc enim commune in omni quod movetur et
movente est. Quoniam autem tres sunt mo-
tus qui secundum locum qui secundum quali-
tatem et secundum quantitatem necesse est
ut ea que moventur tria esse. Motus
quidem qui secundum locum loci mutatio. Mo-
tus secundum qualitatem alteratio. qui vero
secundum quantitatem augmentum vel detrimentum.
Primum quidem de loci mutatione dicemus. hic enim
primus motuum est. Omne igitur quod fertur
aut ipsum se ipso movetur aut ab alio.
Si quidem igitur a se ipso manifestum est quod in ipso mo-
vente existente simul motum movens
et quod movetur erit et nullum medium erit.
Quod autem ab alio movetur quadrupliciter
movetur. Quatuor enim ab alio motus species
sunt pulsio tractio vectio vertigo et
namque omnes alios in hos reduci
accidit pulsionis quidem igitur alia impul-
sio. alia expulsio. Impulsio quidem
est cum movens ei quod movetur non deficit
expulsio cum expellens deficit. Tractio
autem in tribus erat motibus omnium quod ve-

hitur uos sm semo h sm actus in eo
entum q e in eo eni q mo aut si id
q mo ipm uehens e mo aut pul
sum aut tractum aut uertigine duc
tum. manifestum g q uectio in tribz mo
tibus erit. tractio aut cu e ad ipm
vl ad alterum uelocior sit motu. tra
hentis non separatus ab eo qui tra
hitur et namque ad ipm est tractio
et ad alterum et reliqui tractus id
spe in hos reducuntur ut inspiratio et
expiratio et sputio et quecumque corpor
emissiua aut receptiua sunt et spa
thesis et kerkesis aliud e q ipor
congregatio aut disgregatio et omnis g mo
tus qui e sm motum aggregatio uel
disgregatio. vertigo aut composita ex tractu
et pulsione. h quidem n pellit mo
uens h aut trahit. Manifestum e g
q si quid simul pellens uel trahens
cum eo q trahitur uel pellitur nullum
medium eius q mo et mouentis est
Hoc aut manifestum e ex diffinitionibus. pulsio quidem
n aut a seipso aut ab alio ad aliud
motus e tractus aut ab alio ad i
psm aut aliud e ad hunc aut synesis
et dyasis. projectio aut qn uelocior
motus fiat qn qui sm naturam loci for
tiori facta pulsione. et h fert tam
diu accidit fit quousque fortior sit mo
tus eius q fertur. manifestum g qm q mo
et mouens simul sunt uel nullum medium
e ipsius. Sed nec inter alteratum et alte
rantis nullum medium. h aut manifestum ex
inductione. In omnibus n simul e accidit
alterans ultimum et primum et q alteratur
Quale n alteratur eo q sensibile
e. Sensibilia aut sunt quibz
differunt corpora ad se inuicem ut gra
uitas et leuitas. duricies molli
cies sonus non sonus albedo nigredo
dulcedo amaritudo humiditas sic

citas. densitas raritas et horum media
sil aut et alia que sub sensu sunt
quorum e calor et frigus et leui
tas et asperitas h n sunt passio
nes subiecte qualitatis hiis n
sensibilia differunt corpora aut sm aliquam
horum magis aut minus et in patiendo
ad horum. Calefacta n et frigefacta
aut dulcefacta aut amaricata alterantur
sm ad aliud predictorum sil et animata
corporum et in animata et animatorum quecumque
partium sunt in animate et ipsi sensus alterantur
patiuntur actus n ipsorum motus n per
corpus paciente sensu aliquid. Sed &
quecumque quidem g in animata alterantur
et animata sm h omnia alterantur sm
aut quecumque animata alterantur non sm h
alterantur in animata sm n sensus non
alterantur et latet q alterantur in
animata sunt aut pluribz et animata la
tere cum alterantur cum non per sensus
accidit q alterantur ipsis si quid g sensi
biles sunt passiones passibiles per
h aut alteratio. ex h g manifestum e q passio
et paciens simul et horum medium
nullum e. huic quidem g aer e continuus
aeri aut continuatur corpus et sil aer
quid elevatur ad lumen lumen e ad in
sum sil et auditus et odoratus ad mo
uens ipsius primum eod e in sensu simul et
gustus et sapore e sil et in inanimatis
et insensibilibz. Et q augetur et au
gens appositio n quedam e augmentum
quare sil sunt et q augetur et
augens et decrementi et decrescenti
eni causa e ablatio quedam manifestum
g q mouentis ultimum et moti primi
nullum e medium nec medium et medii
mouentis et ei q mouetur

Quoniam aut que alterantur
omnia a sensibilibz alterantur
et solum horum alteratio est quecumque

fm se dum pati ab hys · ab hys co
siderabimus. Aliorum maxime utique
quis existimabit i figuris et tranla
tionibus et habitationibus et horum remo
tionibus et acceptionibus vi. n. ee qr
alteratio. Non aut in in hys que
fiunt h' cu quedam alterantur ac
sata · n · aut rarefacta cu fiat cali
da aut frigida uel alteratio a' no e.
Ex quo quid · n · e forma statue
non d' formam neque ex quo figuratur
pyramidis e aut lecti s' de noiante
sunt h' quid eneu · id illo arenu · ac il
ligneu q'd a' alteratur d' es quid · n ·
humid' ee d' aut forte aut calim et
no solum sic s' humid' et calid' es e
quiuoce d'ntes passionum nat'm. Cum
g' ex quo quid' forma et figura
et qr factum e no equivoce d'mr cu figis
que ex illo sunt que aut alterantur
cu passionibus eque d'mr' manifestum qr
i sol' fis(?) ibus alteratio est. Amplius et alr
tinge(?)ns e d're cu alteratum ee aut
domu accipientem fine ridiculum
e si perfectam domu' tectam aut alta
tam d' ee domo lateratam alteratam
alterari domu manifestum ee e qr q' est
alterationis non e in hys que fiunt.
Neque in habitibus habitus · n · virtutes et
malicie sunt virtus aut ois et ma
licia ad a'd sunt sic sanitas quid'
calidorum et frigidorum mensuratio q'dam
e aut eorum que sunt intra aut
eorum que sunt infra aut ad continens
sil'r aut et pulcritudo et macies ad
a'd sunt · dispositiones · n · q'dam perfecti ad
optimu sunt dico a' perfecti qr salvat
et dispositum e scdm naturam. Cum
g' virtutes et malicie sunt ad a'd · h'
aut neque generationes sunt neque generationes
ipsorum neque alteratio oio manifestum e ee qr
no oio e qr e alterationis ee habitus. Neque

ita sicut aie virtutes et malicias il'e
eni quedam perfectio e unumquodque · n · tunc
maxime perfectum e cu attingit propriae virtuti
et tunc ad maxime fm naturam circulus
aut maxime sicut naturam e cu maxime circl's
sit malicia autem corruptio horum
et remotio e. Sic quid' g' cu que
dam alterat et acceptio virtutis et re
motio malicie alteratio tamen horum neu
trum e qr aut alterat ad aliquid e virtus
quid · n · aut impassibilitas quedam
e aut passibile sic malicia aut pas
sibile aut contraria passio virtuti e · et h'
totum e qr morale virtute in volup
tatibus et tristiciis accidit ee aut · n ·
fm actum qr voluptatis aut per me
moriam aut spe. Si quid' g' fm
actum sensus e causa si aut per
memoriam aut per spem ab ipso aut
eni nisi sit qualia paciemur sperantes
Nec tamen in intellectiva parte aie e alteratio
sciens · n · maxime ad a'd d'r h' aut
manifestum fm · n · nullam potentiam motus factum
e qr e scie s' cu existit q'dam ex ea
enim que e fm partem experia acci
pimus uniuersalem sciam. Neque g' actus generatio e
nisi aliquis respectionem et tactum generationes
dicat h' · n · actus. Que aut ex principio ac
ceptio scie non est generatio neque alteratio in
quietari · n · et residendo aia sciens
sit et prudens. Sicut g' neque cu dormiens
excitetur aliquis aut ebrius pauset aut
infirmans ordinetur factus e sciens qr
uis prius no poterat uti et fm sciam
agere s' mutata per turbatione et ista
aiam veniente naturae merit prius ad
scie congruitatem hyu' g' aliquid
fit et ex principio et scie in existentia
extrema turbationis · n · quiescente quedam
et residentia. Neque g' infantes possunt
addiscere neque iudicare sensibus simile se
motibus nisi · n · perturbatio circa ipsos et

motus. statuit autem et pungat cum hoc aliud quod a natura aliud quod ab intrinseco ab aliis in utrisque vero hiis alteratum aliquid accidit sicut cum surgat et fiat vigilans ad actum. Contrarium igitur quod quae alterationis ius et sensibilibus et insensibilibus parte animae. In alia vero nulla nisi secundum accidens.

Dubitabit autem aliquis utrum omnis motus omni comparabilis sit aut non. Si igitur omnis comparabilis est et equaliter velox est quod in equali tempore equale movetur erit circularis aliquis equalis recto et maior et minor et igitur linea circularis equalis linee recte. Amplius alteratio et loci mutatio quedam est equalis cum in equali tempore hoc quidem alteretur hoc vero ducatur. Erit igitur passio equalis longitudini. Sed impossibile est. Sed igitur cum in equali tempore equale moveatur tunc equaliter velox est. Equalis non est passio omnis longitudini. quare non erit alteratio loci mutationi equalis neque minor. Circulare vero omnis comparabilis circulo autem et recto contingit quo in genere quod non est non sit in circulo similiter ad motum et hunc in recto sed mox necesse est aut velocius aut tardius sicut hoc deorsum hoc autem sursum. Amplius nichil differt in ratione non aliquis dicat necessarium esse velocius moveri aut tardius movetur erit autem maior et minor circularis recto quare et equalis si tunc in a tempore ipsum b transiit hoc autem ipsum c maius erit b ipso c. sic enim velocius esse dictum est. igitur si et in minori equale velocius est quare erit aliqua pars ipsius a in qua ipsius b circuli transibit et c in toto a ipsum c. At vero si sunt comparabilia accidit nunc dictum est equale esse rectum circulo. sed non comparabilia sunt igitur nec motus. Sed quecumque non equivoca omnia comparabilia sunt puta quare non comparabile utrum acutius stilus aut vinum aut ultima quia enim equivoca sunt non comparantur sed ultima ea que est inter ultimam comparabilis est quoniam idem accidit acutum in utrisque igitur non idem velox hoc et illud. Multo autem ad hoc minus in alteratione et loci mutatione. aut primum quidem hoc non verum est quod si non sunt equivoca comparabilia sunt. multum enim est idem significat in aere et in aqua et non sunt comparabilia. Si vero non, duplum quidem idem duo enim ad unum et non comparabilia sunt. aut et in hiis eadem ratio et namque multum equivocum est. Sed et quorundam rationes equivoce sunt ut si dicat aliquis multum est tantum et adhuc tantum et equale et equivocum et unum autem si contingit statim tum equivocum. si autem et hoc et duo. Cum propter quid alia comparabilia quedam sunt alia vero non si quidem erit una natura aut quia non in alio primo susceptio. equus quidem igitur et canis comparabilia. Utrum enim sunt utrum albius in quo enim primo idem est superficies et magnitudo similiter aqua et vox non. In alio namque [illegible] aut in [illegible] est quod erit omnia sic unum faciet in alio vero unumquodque dicet esse quare erit idem et equale et dulce et album sed in alio. Amplius susceptivum non contingens est sed [illegible] est primum sed igitur non solum oportet comparabilia non equivoca esse sed et non habere differentiam neque quod neque in quo dico vero sicut color habet divisionem, non igitur comparabile secundum hoc ut utrum colorum utrum magis sit album quam nigrum. hoc enim comparatum non secundum aliquem colorem sed in quantum color sed secundum album.

Sic et circa motum eque velox quod in equali tempore movetur equale tantum longitudinis in tali si autem hoc quidem alteratum hoc vero ductum. equalis igitur hec alteratio et similiter velox loci mutationi sed inconveniens. Causa autem quia motus habet species. quare si que in equali tempore ducta equali longitudine eque velocia sunt erit equalis rectus et circularis

Utrum g° causa q2 loci mutatio gen'
aut q2 tempus quid .n. sp id atho
mus spe aut simul illa spe differunt et
loci mutatio. spes h't si quid illud
spem h'eat sr q mo' alii a' in quo
ut si pedes ambulatio si ale uolatio
aut nō si figuris loci mutatio a'c
qre que i equali tempe mouent'
sm eand' magnitudinem eq' uelo
cia quare h' 9li' que dra motus et
sigt id h' q genus quid non ad
unum est sz mx' lata multa. Sūt q eq'
uocationum alie quid' mltū distantes
alie u° h'ntes q'dam silitudinem alie
u° pxie aut gnē aut silitudine vñ
non vnū' equivocationes esse sūt [C]On
g' alia e spes si id' in alio aut si ad
in alio et q̄d eis aut quo discernu'
q id est albū et dulce aut ad q i allo
nō v' alt'a aut q2 oio nō id [C] ex alta
tione aut quo e equali' uelox al
tera alti si utraz e sanari alterari e a'
huc quid ueloct' aliū aut tarde
sanatū ee et simul quosdā qre est
altatio equali' uelox in equali em
tpe alteratū e. Si q' alteratū e eqle .n.
hic nō dr sz sic insititute equalitas
h' silitudo sz sit id q mutatū e in e
quali tempe equa uelox vtrū g°
i quo passio aut passionem oz 9paire
hic quid' g' q sanitas eadē sit eo ac
cipe et aut nz magis aut nz minus
sz silr' existit si aut alta passio sit
puta si unum alterat' q sit albū et ad
sit q sanat' h'uc nichil id nz equale
nz sile aut iam h' spes faciunt alteratio
nis et nō e una sic nz loci mutatio
qre 9li' quot sunt spes alterationis
et quot loci mutationis si quid' g'
que mouentur spe differunt quorz sūt
mot' sm ipsa eo nō sm actus et
mot' spe differunt. si u° gne. gne si
u° nūo. nūo [C] Si g' utrū gnacōm pas
sionē respicere si id sit. aut siles
aut equali' ueloces aut i id q'd al
tatur ut si huic quid' h' albatū sit
h' aut tm aut i utrisz et aut ead'
quid' aut alia passione sm q ead'
aut alia equal' aut i equal' s' q illa
i equal' et i gnōne et cor'ne id 9li's e
quo eque uelox gnō e si i equali
tpe ead' et i dile ut h's sz nō a'l uelo
cior aut si i equali alt'iu. ?lo enī
huius aliqua duo i quibz alteritas
e sic dissilitudo et simus cum maior
et minor nūs silis spei sz e i nōia
tum q 9e et utrisz sic que plus
passio aut excellens mag' q'tum
dominam aut [C] ex minū

[Q]m mouens mouz sp ad ti aliq'
et usz ad ad dico a' i aliq' q ipse usz
a' ad ad q ad q'ntm aliq' longitudine
sp .n. simul mouet et mouit qre q q'm
ad q motū e et mqto sit sit g' a. q
e mouens .b. et q mo' q'tacz a'
longitudo mota e .c. i q° tacz tpe
i quo e .d. i eqli g' tpe equal' pō er
q e .a. medietatē ipsius ipsi .b. du
plicem ipsi .c. tnsib ipsm .a. c. i me
dietate ipsius .d. sic .n. erit analo
gia [C] Et si ead' pō id in h' tempe
eundem mouz et medietatē i medi
etate moueb et media uē mediu
moueb in equali tpe equale ut
ipsius .a. pole fit medietas que e
ipsi .c. et ipsius .b. z. sit mediu s'
g' se h't i sm analogiam uē ad
grauē qre equale et i equali tpe
moueb. et si e ipsi .z. i mouz i ipso
d. f. c. nō necesse e i equali tpe .e.
duplū ipso .z. mouē sm medieta
tem ipsius .c. si ipso .a. b. moueb
i ipso q'nta e ipsi .c. medietas ipsi
a. q e in quo e .e. ipsi .b. nō moueb

in tempore in quo e d. uz i aliquo ip
sius. d. e. q e analogu ad totu. e. sic
e. a. ad. e. oio. n. si otingit no moueb
n. Si. n. tota uirtus totu mouit
Medietas non moueb totum uz
p qsuitigz uz in quoqz ut. n. mouz
naue si quid nauem trahenciu
decimi ps i uirtu i longitudine
p qua oms mouent ps h zenonis
ro non est ra qs sonet mili qli
ps mcb. n. phibet no mouere ae
rem i nllo tpre tm ee mouet cadens
totus modius uz itaq tanta ps qtaq
moueb cu tota si sit p se. h no mo
uz. n. no e nisi ps in toto. Si u duo
et utrusqz horum aut utraqz mouz
tu in tanto e opposite ps oppositum
ex grauibz equali moueb longitu
dinem i equali tpe analogu uatuz
Sic g in altatce i augmto ad sed
e augens ad a et q augetur i qsto
aut tpe e qtu ad q auget a a q auget
et altans quid et q altat. Silr ad e
qtu fm mag i min altata sut e iqs
to tpre i duplo duplu i duplu in
duplo. Mediu a in medio tpre a
i medio mediu aut i equali dupli
Si aut altans au augens tm uta
to auget ut altet non nece est e
mediu i me e i medio mediu h in
Si otingit augmtab aut altabit
sic e in grauib

Utrum aut fcs sit aliqu
motus q n eet prius et cor
rumpetur sic et q moui
n sit aut uz fcs e uz cor
rupt h erat sp e erit i h
immortale e sic quiete existit i i hiis
que sut ut uita qdam ens st oibus
subsistentibz. e quid g motu oms
affirmant de n ad dicentes ps h q mud
faciut e de gnone i corruptione esse
onsideratoem oibz ipsis qm ipole e ee n
sit mot h quti quid infinitos mudos
dicut ee et quosdam quid fi qsdam
aut corrupi mudor sp dicut ee motu
nectm. n. gnones et corruptones
cu motu ee ipoin. Quicqz aut unu e
no ee semp e de motu apponut fm
rom si g otingit alii mch mou
dupli. nece e h accide aut. n. sic mag
mag dic inquit. n. ille simul omnibz
existibz et quiescentibz in infinito
tpe motu facie itellm e disgregare a
sic empedo. i pte mou et item quies
cere inaxim quid cu amicicia aut
ex multis faciat unu aut discordia
multa ex uno quiesce a in medius
tepoibz dicens sic inqt quid ex plu
ribus unu didicit nasci inqt item ex
uno geminato plima pficiut sicqz
fiut res q i nllo uz ipius e h uni
sic aut pmutant uz simul pficiut
sic a sp sunt imobiles fm circlm
h q sic eni pmutatur ab hinc inde
dic ipsm opinand est. Considerand
g de h quo se ht spere eni e no solu
ad ue qsideratom scire ueritatem h ad
sciam de pu primo. Scientiam

Incipiem aut pmu ex diffinitis
a nobis i phicis prius. d a motu ee
endelichiam mobilis fm q e mobile
Necce g existe res possibiles mou f
unuqzq motu. Et su au mot diffce
ois utiqz cofitebr nectm ee moili p le
moui fm unuqzq motu ut alterati al
terabile. Sm aut fm locu mutabile q te
prius oz ee qbustibile qm qburitur
et qbustiuu qm qburere. g i h nectm
e aut fca alii ee cu no eent aut ppe
tua ee. Si quid g fm mobiliu unuqzq
e nectm e prius accepta alia muta
tonem fcam ee e motu fm que fcm
e pole moui ee aut moui. Si aut q

simul perierunt semper motu non existente neccessario
nale quod uir et ab i scientibus tam
Talis uero est ante magis ingredientibus
hoc neccessarium est accidere si enim alius quod mo
bilibus existentibus alius autem motus alium
quod erit aliquid primum mouens hoc autem
quod mouetur alium quod nichil sed quiescat
ordo hos mutari prius erat enim ad eam
quietis quies enim priuatio motus est
contrarie ante primam mutationem erit
mutatio prior Alia quidem enim mouet
singulariter alia autem et secundum contrarios motus
ut ignis quod calefacit frigescit au
nos Scientia autem uidetur contrariorum esse una uidetur quod
et in esse ad simile hoc enim frigidum est calefacere
conuersum quodammodo et absolvens sicut peccat
cat uoluntarius sciens qui ex contrario
scientia Si igitur quecumque possibilia sunt facere aut
pati aut mouere aut moueri hoc autem
non poterunt possibilia sunt et sic se habentia
et propria alterius contrariorum ad
mouet quod autem mouetur et cum sunt ut sit
hoc quidem motiuum illud autem mobile Si igitur
non semper mouebatur manifestum est quod non se habebant
sicut possibilia hoc quidem mouere illud autem moueri
sed oportuit mutari alterum illorum necesse
enim in hiis que sunt ad aliquid hoc accidere
ut si quod cum non est duplum nunc est duplum mu
tari aut alterum si non utrumque alterum erit igitur
quedam prior mutatio prima Ad hec
autem prius et posterius quomodo erit tempore
non existente aut tempus non sit motus
Si igitur tempus numerus motus aut motus
quidam si quidem tempus semper est et motum neccesse
est perpetuum esse At uero de tempore extra unum
concordare uidentur omnes ingenitum
esse dicunt et propter hoc democritus determinat
tamquam impossibilia omnia esse facta impossibile enim
est factum tempus esse plato autem ipsum ge
nerat solus simul enim cum celo factum esse
dicit Si igitur impossibile est esse dicere et intelligere
tempus sine ipso nunc autem est medietas

quedam et principium et finem hiis simul
principium autem futuri temporis finis preteriti
preteriti neccesse semper esse tempus ultimum enim
sumpti accepti temporis in aliquo ip
sorum nunc erit sic hoc enim est accipere in tempore
preter nunc quare quod est finis et principium
ipsum nunc neccesse est ipsius in utraque semper
esse temporis at si uero tempus manifestum est quoniam
neccesse est et motum esse si quidem tempus
est passio quedam motus Eadem uero est
et de eo quod corrumpitur sit motus sicut de hoc
motum accidit priorem quandam esse muta
tionem sic hic posteriorem posteriorem
non enim simul quiescit quod mouetur et quod mo
uetur et quod combuitur et quod combustibile est
contingit enim combustibile esse quod non com
buritur et motum et mouens et cor
ruptibile igitur indigebit corrumpi cum corrum
et hoc corruptiuum iterum posterius corrumpi
enim mutatio quedam est Si igitur hoc impossibile
manifestum quod est perpetuus motus sed non aliquando
quidem erat aliquando autem non et uicarent assi
milatur sic dicere figmento magis similiter
et dicere quod aptum natum sit esse et hoc opi
nari esse principium sicut uidetur utique empedocles dicere
quod mouere et uicere amiciciam propter et discor
diam inesse rebus ex neccessitate quiescere
autem medium tempus fortassis autem et unum
principium facientes sicut anaxagoras sic utique
At uero nichil inordinatum eorum que
natura et secundum
naturam sunt natura enim omnibus causa ordinationis est
Infinitum autem ad infinitum nullam rationem
habet ordinatio autem sic ratio est infinito autem
tempore quiescere post motum esse aliquando hoc
autem utique nullam differentiam esse quare nunc ma
gis quam prius utique iterum aliquam ordina
tionem habere non iam hoc est opus aut enim
simpliciter se habet quod est nature et non aliquando
quidem sic aliquando uero non aut rationem habet quod non
simpliciter dignum est sicut empedocles et si quis
aliquis dixit sit se habere in parte quiescere

omne et motum esse ordinationem iam habet
quandam hoc. Sed et hoc dicentem non affirmare
solum sed etiam ipsius dicere et non inductionem
velle dignitatem irrationalem sed aut in-
ductionem ferre aut demonstrationem. quod cause non
posite sunt neque in hoc erat amicitie vel in-
vicem esse sed huius quod congregare, litis vero
deficiet quod est in parte dico est in quibus sit sic.
quare est ad quod congregat tempus enim et fu-
giunt inimici ab invicem. hoc enim supponit
et in toto esse videtur enim et in quibusdam esse
sic. eget autem et secundum equalia tempora
indiget aliqua ratione. omnino quidem exi-
stimationem principium hoc esse quod semper aut est
sic aut sic non recte se habet opinari in quo
Democritus reduci de natura causas quod sic
quod prius factum est. ipsius autem semper non volunt
principium querere in quibusdam dicens
recte. Omnibus autem non recte. et trigo-
num enim semper habet duobus rectis equales an-
gulos. Sed tamen est perpetuitatis huius altera cau-
sa principiorum quod non est altera causa sed
perpetua sunt. Quod quidem igitur nullum tempus
erat neque erit quando motus non erat sive
non erit tanta dicta sunt.

Contraria autem hiis non difficile
est solvere. videbitur autem ex hui-
usmodi consideratis contingere maxime motum
esse aliquando cum non esset omnino. Primum quidem quod
neque una perpetua mutatio est. mutatio
enim apta nata est ex quodam in quoddam.
Quare necesse est omnis mutationis terminum esse con-
traria in quibus fit. In infinitum enim
movetur nullum. Amplius videmus quod possibile
est moveri neque quod movetur neque habens in se ipso
unum motum, ut inanimatorum quorum neque pars
nulla neque totum movetur sed quiescens movetur
aliquando. Conveniens autem semper moveri aut
nequaquam, si quod non fit cum non sit.
Multo autem magis hoc esse in animatis manifestum
est. nullo enim quiescente in nobis cum sit motus aliquando
sed quiescentibus tamen moventur aliquando et
fit in nobis ex nobis ipsis principium motus
aliquo, si nichil exterius moveat. Hoc enim in in-
animatis esse non videmus sic, sed semper mo-
vet aliquid exteriorum alterum. Aliud autem ipsum seipsum
movere dicimus. Quare si quando omnino quiescit, in im-
mobili motus utique fiet ex ipso
et non ab extra. Si autem in animali hoc possibile est,
sic quid prohibet idem accidere et secundum totum? Si enim
in parvo mundo fit, et in magno; et
si in mundo, fit et in infinito, si quidem contin-
git moveri infinitum et quiescere omne.
Horum autem primum quod contrarius dic-
tum est non eiusdem semper et unum numero esse
motum qui est in contraria, manifeste recte dictum est.
Hoc enim fortassis quidem necessarium est si quod
non semper unum et eiusdem esse possibile est eiusdem in uno
motum. Dico autem sicut utrum unius corde unius
et idem sonus aut semper alter aliter similiter se ha-
bente et movente. Sed tamen qualitercumque se habe-
at nichil prohibet quendam eiusdem esse qui conti-
nuus et perpetuus est magis. Manifestum utique erit ma-
gis ex hiis que postea. Moveri
autem quod non movetur rursum inexistens est, si aliquid
quod sit extrinsecus movens aliquando, aliquando autem
non hoc tamen qualiter utique erit inquirendum.
Dico autem ut et idem ab eodem motivo
existente aliquando quidem moveatur aliquando autem non,
nichil enim aliud dubitat hoc dicens quam propter quod
non semper quedam alia quiescunt ipsorum que
sunt alia autem non moventur. Maxime
utique videbitur tertium habere dubitationem quod fit motus
non existens prius motus quod accidens est in anima-
tis. quiescens enim prius post hoc vadit
movente exteriori nullo sic videtur; hoc autem
falsum est. Conspicimus enim semper ad motum
omnis aliquid connaturale. hoc autem motus non ipsum
aliquid causa est. sed continens fortassis ip-
sum autem de ipsum movere non secundum omnem
motum sed secundum locum. Nichil igitur prohibet ma-
gis autem fortassis necessarium est in corpore
multos fieri motus continente. horum
autem quosdam intellectum aut appetitum

movere istum autem totum iam aliter movere
quale contingit circa sompnos sensibilis
quidem enim contingit nullus fit motus intus
existente tamen aliquo singulari alia iterum
sed manet extra magnum et de his ex se

Principium autem consequentibus
positis dubitationibus est quod quidem est dicte
propter quid quandoque quidem eorum que sunt
aliquando quidem moventur aliquando autem quiescunt
iterum necesse autem aut omnia semper quiescere
aut omnia semper moveri aut alia quidem moveri
alia autem quiescere et iterum horum
aut que moventur moveri semper et que
quiescunt quiescere aut omnia nata sunt
similiter moveri et quiescere aut reliquum
amplius tertium. Contingit enim
alia quidem semper immobilia esse eorum
que sunt, alia vero semper moveri alia autem
communicare utrisque quod quidem nobis dicendum est. Hoc enim
habet solutiones omnium dubitatorum et finis
nobis est huius negocii. Omnia quidem igitur quiescere
et huius rationem querere dimittentes sensum
infirmitas quedam est intellectus et de toto ali-
quo sed non de parte ambiguitas est. Nec
solum ad phisicum sed ad omnes scientias ut
est dicere et omnes opiniones propter id quod mo-
ventur omnes. Amplius autem de principiis
impossibilitates sicut in mathematicis rationibus et doctrinas
mathematicas sunt ad mathematicum solum, alie autem et in
aliis. Sic igitur de eo quod nunc dicitur ad phisicum
supponitur enim esse quod natura principium motus. Fere
autem motus ad huc et omnia dicere moveri
falsum quidem minus autem hoc preter artem
positum quidem enim est in phisicis principiis
sicut motus et quietis. Similiter autem phisicum
est motus. Et dicunt quidam moveri quedam
alia vero non sed omnia et semper sed latere hoc
sensum ad quos quidem non determinantes
qualem motum dicunt aut omnes non diffi-
cile est contradicere neque enim augeri neque minui possibile
est continue sed est et medium est autem similis ratio
huic de eo quod est guttam concavare et nas-

centia lapides scindere. Non enim si tantum ef-
fodit aut removit gutta et medium
in medio tempore prius sed sicut navis trac-
tus est et gutte tot tantum movent, pars
autem illorum tantum in nullo tempore. Dividitur quidem
autem quod remotum est in plura sed nichil eorum
motum est seorsum sed simul. Manifestum igitur quod
non est necessarium semper aliquid abire quod dividitur
diminutione in infinita sed totum aliquando
abire. Similiter autem et in alteratione qualibet; non
enim si partibile in infinitum est quod alteratur
propter hoc et alteratio sed velox fit multotiens sicut
congelatio. Amplius cum infirmetur aliquis necesse
est tempus fieri in quo sanabitur et non in termino
temporis mutari; necesse autem in sanitatem
mutari et in aliud nullum. Quare dicere continue
alterari multum in manifestis est ambigere.
In contrarium enim alteratio est; lapis autem neque
durior fit neque mollior. Et secundum quod fertur
mirabile est si latuit lapis deorsum
latus aut manens in terra. Amplius autem terra
et aliorum unumquodque ex necessitate permanent
quidem in propriis locis moventur autem violenter.
Ex his autem si quidem igitur quedam ipsorum
sunt in propriis locis necesse neque secundum locum
omnia moveri. Quod quidem igitur neque semper omnia quiescere ex his
et aliis huiusmodi sciet utique aliquis. At vero neque
alia quidem semper contingit quiescere, alia vero
semper moveri, alia autem quiescere et aliquando mo-
veri nullum. Dicendum autem quod impossibile sicut
et in dictis prius et in his videmus enim
in eisdem factas mutationes et ad hoc quod
oppugnat manifestis dubitans neque enim
augmentum neque violentus erit motus si non
movebitur extra naturam quiescens prius. Gene-
rationem igitur removet et corruptionem.
Hoc ipsum fere autem et moveri videtur quidam generari et cor-
rumpi omnibus. Autem quod quidem enim mutatur
fit in hoc aut in hoc, ex hoc autem mutatur
corrumpitur. Hoc autem huic manifestum quod alia
quidem moventur alia non quiescunt
aliquando. Omnia autem velle aliquando quiescere

aliu aut moueri. h iam copulandu
ad aliquas rones. Principiu aut
ipm faciendu aut huic dubitatis id est
q quid incepimus prius aut .n. oia
quiescunt aut oia mouentur aut
h quid quiescit. h aut mouentur
eorum que sunt et si alia quid q
escunt alia uo mouentur eoru que
sunt nccce e aut oia aliquid qui
escere aliquid moueri aut quedam sp qes
cere alia v moueri ipsoru alia autem
aliqu quedam quiescere aliquid uo moueri.
Quod quid g no possibile sit oia quiescere
dictum e prius dicemus aut et nunc. si .n.
sm ueritatem sic se ht sic quidam dicunt
ee q infinitu et imobile s3 no ado
uir sm sensum s3 mouentur multa
eorum que sunt si quid g opio z
falsa aut oio opio e falsa aut oio
opinio t motus e et utiq3 fantasia
et si aliud quid sic uidetur aliquid aut
aliud fantasia quid .n. et opio motus
quid ee uidetur s3 de h quid intendit
et querere ronem quoru dignius huius
qui rone indigere male iudicare est
melius et peius et credibile et no cre
dibile et principiu et no principiu. Simil
aut et impossibile et oia moueri aut alia
quid sp moueri alia aut sp quiescere
ad oia hec oia sufficiens e una fides
uidemus .n. quedam aliquid quid moueri
aliquid quid quiescere manifm e q impossibile
sit simil oia quiescere. Quare et oia mo
ueri continue ex eo quid q alia quid
sp mouentur alia uo quiescunt
sp reliquu u considerandu e utrum oia huius
possibilia moueri et quiescere aut quedam
quid sic alia uo sp quiescit. alia uo
sp mouentur h ei demonstrandu e a
Mouentium g et Et nobis
Eoru que mouentur alia quid
sm accns mouent et mouentur alia
autem p se ipsa sm accns aut quid
ut queq3 in eo q sunt in mouen
tibus aut hiis que mouent et q
sm ptem alia aut p se ipsa queq3
non eo q sunt in mouente aut i
hiis que mouentur uz eo q pars
aliqua ipsorum mouet aut mouetur
Eorum aut que mouentur p se ali
quid a se ipso alia u ab alio et alia
quid natura alia uo uiolentia et extra
naturam. Quod .n. ipsm et a semet ipso
mouetur natura mouetur ut qlz aliud mo
eni al' ipsm a se ipso. Quorumq3 aut
principiu motus in se ipsis e h uo d
moueri unu al' quid totu natura ipm
se ipsm mouet. corpus aut attingit
et natura et extra nam moueri. Differt .n.
sm qualem motum q mouetur eueniat
et ex qualibus elementis constet. Et eoru que
mouentur ab alio alia quid mouetur
alia uo extra nam extra naturam quid
ut terra sursum et ignis deorsum.
Amplius aut ptes aliorum multociens
mouentur extra naturam ut positiones et
modos motus et maxime moueri a quo
dam q mouetur in hiis que extra naturam
mouentur e manifestum. ppter id manifestum e ab alio mo
ueri. postea aut que sunt extra natu
ram eoru que sunt s nam ipsa a se ip
sis ut alia h .n. non manifestum e si ab alio
mouentur s3 quo oz accipere ipsius mo
uens et q mouetur ut enim sic in nauibus
et no natura subsistentibus sic et in
aialibus ee diuisum mouens et q mouetur et
sic ee ipsm se ipsm mouet. Maxime
autem dubitatur reliqum dicte ultime
diuisionis eoru .n. que ab alio mouentur
h quid extra naturam posuimus moueri
alia aut relinquuntur g ppm q sunt
h aut sunt que dubitm aufferunt a
quo mouentur ut leuia et grauia h
enim in oppositos locos uiolencia

moventur. In propria autem leve quidem
sursum, grave autem deorsum a
natura; a quo autem non adhuc
manifestum est sicut cum moveantur extra
naturam. Etenim ipsa a se ipsis
dicere impossibile est; vitale enim hoc et animatorum
est proprium. Et facere stare pos-
sent se ipsa. Dico autem velud si am-
bulandi causa in est ipsi et non
ambulandi. Quare si in ipso est sur-
sum ferri igni, manifestum quod in ipso et deorsum.
Irrationale autem est secundum unum motum
moveri solum hec que a se ipsis, si quidem
se ipsa movent ipsa. Amplius quomodo
continuum contingit aliquod et ipsum se ip-
sum movere? Secundum enim quod unum et con-
tinuum non tactu, secundum hoc impassibile; sed secundum
quod divisum, sic hoc quidem aptum natum
est facere, illud vero pati. Nullum igitur
horum ipsum se ipsum movet
(consubstantialia enim sunt) neque aliud continuum, sed
necesse est dividi movens ab eo
quod movetur, sicut in
inanimatis videmus cum moveat quid animatorum
ipsa. Sed accidit et hec ab aliquo
semper moveri. Fiet autem utique manifestum
dividentibus causas. Est autem et in moventibus
accipere que dicta sunt. Alia quidem enim
extra naturam ipsorum motiva sunt, ut
vectis non natura gravis mo-
tivus est; alia vero natura, ut ac-
tu calidum motivum est potentia calidi.
Similiter autem et in aliis huiusmodi. Et mobile
autem similiter natura quod quale aut quantum
aut ubi est, cum habeant principium huiusmodi in
se ipso et non secundum accidens. Erit enim
idem et quantum et quale, sed alterum alteri ac-
cidit et non secundum se existit. Ignis
itaque et terra moventur ab alio vi-
olentia quidem cum extra naturam, na-
tura autem cum in ipsorum actus potentia en-
tia. Quoniam autem quod est potentia multipliciter dicitur,

hec causa est non esse manifestum a quo huiusmodi mo-
ventur, ut ignis sursum, terra vero
deorsum. Est autem potentia aliter addiscens
sciens et habens iam et non considerans.
Semper autem cum simul activum et passivum
sunt, fit aliquando actu quod in potentia, ut addis-
cens ex potentia esse alterum sit potentia habens;
enim scientiam non considerans quod potentia est
sciens quodammodo, sed non sicut et ante
addiscere. Cum autem sic habeat, si quid
non prohibeat, operatur et considerat,
aut erit in contradictione ignorantia. Similiter autem
hec se habent et in physicis. Frigidum enim potentia
est calidum; cum autem fuerit mutatum, iam
ignis est, ardet autem nisi quid prohibeat et
impediat. Similiter autem se habet et circa grave et
leve. Leve enim fit ex gravi, ut ex aqua
aer; hoc enim potentia primum, et iam leve
operabitur mox nisi quid prohibeat. Actus autem
levis est alicubi esse et sursum; prohibetur
autem cum in contrario loco sit. Similiter et hec se
habent in quanto et quali. Et tamen queritur
in ipsorum locum moventur gravia et
levia. Causa autem est quod apta nata
sunt et hoc est gravi et levi esse, hoc quidem
eo quod sursum, illud autem eo quod deorsum
determinatum. Potentia autem est leve et grave
multipliciter sicut dictum est. Cum enim sit aqua, potentia
quodammodo tamen est leve, et cum aer est, adhuc
in potentia; contingit enim impeditum non sursum
esse. Sed si dissolvatur impedimentum, agit
et semper sursum fit. Similiter autem et quale
ad actum esse mutat; mox enim considerat
sciens nisi quid prohibeat; et quantum extenditur
nisi quid prohibeat. Sustinens autem et
prohibens movens est sicut movet,
est autem sicut non, ut qui columpnas
divellens aut lapidem removens
a vase in aqua secundum accidens movet;
etenim sic repercussa spera non a pariete mo-
ta est a pariete, sed a proiciente. Quod quidem
igitur nichil horum ipsum movet se

ipsum maxime est quod motus habet principium non
mouendi uiz faciendi sed paciendi. Si
igitur omnia que mouentur a natura mo
uentur aut extra naturam et uiolencia
et que ui et extra naturam omnia a quodam
et ab alio. Eorum autem que natura iterum
que a se ipsis mouentur ab aliquo et
que non a se ipsis ut grauia et leuia
aut enim a generante et faciente leue aut
graue aut ab impediente et prohibencia
soluente omnia igitur que mouentur ab
aliquo mouebuntur.

Hoc autem dupliciter aut enim non propter se
ipsum mouens sed propter aliud quod
mouet mouens aut propter ipsum et hoc
aut proximum post ultimum aut per plura ut
baculus mouet lapidem et mouetur a
manu tota ab homine. Hic autem non
amplius eo quod ab alio mouetur utrumque igitur dicimus
mouere et primum et ultimum mouencium
sed magis primum illud enim mouet ultimum
sed non hoc primum et sine quidem primo
ultimum non mouebit illud autem sine hoc ut ba
culus non mouebit nisi moueatur ab homine.
Si igitur necesse est omne quod mouetur ab aliquo
moueri et aut ab eo quod mouetur aut ab alio
quo aut non. Et si quidem ab alio quod mouetur
necesse aliquid mouens esse quod non ab alio
primum. Si autem hoc primum non necesse est esse alterum
impossibile est enim in infinitum abire mo
uens quod mouetur ab alio ipsum. Infinitorum
enim non est aliquod primum. Si igitur omne
quod mouetur ab aliquo mouetur primum autem
mouens mouetur quidem non ab alio autem
necesse est ipsum a se ipso moueri. Amplius
autem et sic iterum hanc eandem rationem est
aggredi omne enim mouens aliquid quidem
mouet et aliquo. Aut enim se ipso mo
uens mouet aut alio ut homo ipse
aut baculo et uentus proiecit ipse aut
lapis quem mouit secundum impossibile ut mo
ueat illud quod mouet absque eo quo mouet

ipsum id impossibile est autem moueri
si non ipsum mouente id quo mouet
sed si quidem ipsum se ipsum mouet non
necesse est aliud esse quo quo mouet
Si uero sit alterum id quo mouet est aliquid quod
mouebit non quodam sed se ipso aut infi
nitum abibit. Si igitur quod mouetur aliquid mouet
necesse est stare et non in infinitum abire
Si enim baculus mouet eo quod mouetur a
manu et manus mouet baculum si autem
et hanc aliud mouet et hanc alterum aliquod
mouens erit iterum aliquo moueat
semper alterum necesse est prius ipsum se ipsum
mouere si igitur mouetur quidem hoc non aliquid
autem mouens ipsum necesse est ipsum se
ipsum moueri. Amplius et secundum hanc motum
quod mouetur aut mouet aut ab ipso moue
te mouebitur aut ueniet aliquid in huius.
Ad tertia autem et sic intendentibus contin
geret eadem hoc si enim ab eo quod mouetur mouetur
omne quod mouetur aut hoc rebus existit
secundum accidens ut moueatur quidem quod
mouetur non tamen propter id quod mouetur ipsum aut
non sed per se. Primum quidem igitur si secundum
accidens non est moueri quod mouetur si autem
hoc autem est manifestum quod contingit aliquid mo
ueri nichil eorum que sunt non enim
necessarium est accidens sed contingens non esse si
igitur ponamus possibile esse nullum impossibile accidit
nisi autem fortassis motum autem impossibile
est non esse consequitur enim prius est hoc quoniam necesse
est motum semper esse et rationabiliter hoc accidit tria enim
necesse est esse quod mouetur et mouens et quo
mouet. Quod quidem igitur mouetur necesse aliquid
moueri et cum mouet moueri autem et quod
quidem mouetur necesse est mouere mouere et
non necesse est sed quo mouet et moueri
et moueri. Contingit enim sic hoc et secundum id
extremis ei quod mouetur manifestum autem est in mo
uentibus secundum locum tangere enim necesse
ad inuicem sic usque aliquod mouens autem
sicut sic non quo mouet immobile. Cum

aut inde in ultimum quod movetur quod
post motus aut principium non habet quare a
movetur quod ab alio aut sed a se ipso. ratio-
nale autem michi non necessarium dicamus et
sunt esse quod movetur quod cum sit immobile.
unde anaxagoras dixit intellectum impassibilem et im-
miscens dixit et immixtum esse quoniam quod
motus principium ipsum fecit sic esse sic enim
utique solum movebit cum sit immobilis et
imperabit cum sit immixtus. At vero si non per
accidens sed ex necessitate movetur movens
non autem moveatur non utique movet necesse
est movens si movetur aut motum sit secundum
eandem speciem motus aut secundum alteram.
dico autem quod aut calefaciens et ipsum
calefit sanans sanari et ferens ferri
aut sonans ferri ferens et augens augeri
sed manifestum quoniam impossibile oportet enim usque ad individua
dividentem dicere ut si aliquis docet geome-
tricare id autem sed proicit et proici
secundum eundem modum proiectionis. aut sic quod
non sed aliud ex alio genere ut quod fert au-
geri hoc est augens alterari ab alio hoc
autem alterans secundum quendam motum mo-
tum sed necesse est stare finiti enim sunt mo-
tus. item autem reflectere et alterans dicere
ferri idem facere est et si mox dicitur ferens
ferri et docens doceri. manifestum enim quod movetur
a superius motum quod movente omne
magis cum prius movetur. at vero hoc im-
possibile et docens enim accidit addiscere
quorum hoc quidem habere, hoc autem non habere sci-
entiam necessarium est. Amplius autem hoc
magis irrationale quoniam accidit omne
motivum mobile si quidem ab eo quod movetur
movetur omne quod movetur erit enim mobile sicut
si aliquis dicat quoniam sanativum et sanans
sanabile erit et edificativum edificabile
aut mox aut per plura. dico autem sic
si mobile quidem ab alio est esse motivum
sed non secundum eundem motum mobile quo
movetur proximum sed secundum alterum ut sanativum

disciplinativum sed hoc ascendens perveniet
aliquando ad eandem speciem sicut diximus prius.
hoc quidem igitur impossibile aliud autem figmen-
tum est. inconveniens enim est alterativum ex neces-
sitate esse augmentabile. non igitur necesse est
semper moveri quod movetur ab alio et ab hoc quod
movetur stabit igitur. Quare aut a quiescen-
te movebitur quod movetur primum aut ipsum se
ipsum movebit primum. At vero et si oporteat conside-
rare utrum causa motus sit et principium
ipsum se ipsum movens aut quod ab alio
movetur omnis utique ponet ipsum. enim quod per se est
causa semper prius est eo quod secundum alterum et cum
ipsum sit. Quare hoc considerandum est accipientibus
aliud ad principium. si aliquid movetur ipsum sed
quo movetur et secundum quem motum. necesse igitur
esse quod movetur esse divisibile in semper divisibilia. hoc enim ostensum
est prius in universalibus de natura quod omne quod
per se movetur continuum. impossibile est igitur ipsum
movens se ipsum movens perfectius
movere ipsum se ipsum. totum enim ferretur
utique et ferret secundum eandem loci mutationem
unum cum sit individuum specie et alterabit et
alterabitur. quare docebit utique et docebitur
simul et sanabit et sanabitur secundum eandem
sanitatem. Amplius determinatum est quod movetur
mobile. hoc autem est quod potentia movetur non actu.
quod autem est potentia in actum vadit. est autem
motus actus mobilis imperfectus. movens
autem iam actu est ut calefaciens calidum
et omnino generat habens speciem. Quare simul
idem et secundum idem calidum erit et non calidum.
similiter autem et aliorum unumquodque quorum oportet
movens necesse est habere unum motum. hoc
quidem igitur movet illud autem movetur ipsum se
ipsum moventis. Quod autem non contin-
gat ipsum se ipsum movere sic ut
utrumque ab utroque moveatur ex his
manifestum est. nullum enim primum erit movens nisi
si utrumque utrique movebitur. quod enim prius
magis est causa movendi quam sequens
et movebit magis. dupliciter autem movere

erit aliud quod quod ab alio mo ipsum,
aliud autem ex se ipso proximum ipsius
aut e quod longius e et ab ipso quod mo
principio quam medium. Amplius non necesse
e movens moveri si a se ipso secundum actus
ergo quod movet alterum accipiebam enim
contingere non movere. ergo erit aliud quod
quod mo aliud aut movens immobile
Amplius non necesse e movens cum movet
contra moveri sed aut immobile necesse e semper
motum esse aut ipsum a se ipso moveri
Si quod necesse esset semper motum esse. Amplius
quod moveretur motum et movebitur innumerum utique
quod calefaciens calefac. At vero neque primum
ipsum se ipsum moventis
neque una pars neque plures movebunt ipsum
se ipsum unumquodque. Totum enim si mo ipsum
a se ipso aut ab aliquo que sunt ipsius
movebitur aut totum a toto Si quod
ergo in movendo aliquam partem ipsum a se
ipso hoc utique erit primum se ipsum moves
separatum quod enim hoc quod movebit ipsum
se ipsum totum aut non iam si autem
totum a toto mo secundum accidens utique mo
vebunt hec ipsa se ipsa. quare si non sunt
necessaria accipiantur non mota a se ipsis
eorum ergo aliud movebit cum immobile sit alterum
aut movebitur. Solum enim sic ipsum mobile esset
ad huc ipsum mobile esse. Amplius si quid
tota ipsa se ipsam movet hoc quod mo
vebit ipsius illud aut movebitur. ergo
a. b. a se ipsa quod movebit et ab. a

Quoniam est movet aliquod quod quod
mo ab alio aliquod aut cum sit im
mobile et mo. hoc quod movens aliquod
autem michi movens ipsum se ipsum
movens necesse e ex immobili esse move
ri aut et ad huc ex eo quod mo non mo
vente aut ex necessitate sed quale e
venit. Sit enim movens quod im
mobile a. b. vero quod mo ab. a. et moves
quod e in quo. c. hoc aut motum quod. a. b.
non movens aut neque si quod enim
per plura veniet alterum in. c. sit primum
solum omne ergo quod e a. b. c. ipsum se ipsum
movet sed si auferatur. c. a. b. ipsum se ipsum
movebit. a. quod enim movens. b. vero quod
mo. c. aut non movebit ipsum se ipsum
neque penitus movebit. At vero neque. b. c. mo
vebit ipsa se ipsam sine a. b. enim movet
in eo quod mo ab alio non quod ab aliqua ipsius
parte aliqua. a. b. ergo solum ipsum se
ipsum movens habet movens. immobile
aut et quod mo. michi aut movens
ex necessitate contacta aut utraque ab
invicem. aut ab altero alterum. Si igitur
ergo continuum e movens quod. enim mo con
tinuum necessarium e esse manifestum quod totum
se ipsum mo motum aut et movens
eo quod ipsius aliquod e movens et aliquod motum
non. enim totum mo neque totum mo sed mo
vet quod. a. b. aut mo tantum sed. c. ab
ipso. b. sed iam ipso le eum. Dubitationem aut
habet si auferatur aliquis ab ipso. a. si continuum
sit movens quod immobile aut
ab ipso. b. quod mo. Reliqua ergo ipsum a
movebit reliqua ergo ipsum a movebit
b. movebitur. Si enim hoc non utique erit quod per
mo a se ipsa quod e. a. b. remota aut
ab. a. b. ad huc movebit se ipsam re
liqua. a. b. aut potest quod michi prohi
bet utrumque aut alterum quod mo divisibile esse
actu e in divisibile. Si aut dividatur non
ad huc esse hanc eandem potentiam quam michi pro
hibet in divisibilibus potest primum esse unum
manifestum ergo ex hiis quoniam e primum moves
immobile sive autem mox stet quod mo ab
aliquo aut motum ad immobile primum
sit quod mo quod ipsum aut se ipsum mo
vens et stans utrobique accidit primum mo
vens in omnibus esse motis immobile.

Quoniam autem oportet semper motum esse et
non deficere necessarium e aliquod esse quod primum
movet. Sive ergo unum sit sive plura et primum

movens sive inmobile est utrumque quod quidem
perpetuum esse inmobilium moventium quod
inmediate ad eam que nunc dicta est. Palam
autem factum est esse quod inmobile quod
ipsum ab omni extrinseca mutatione
et simpliciter et secundum accidens movens autem
alterum. Inter considerantibus sic. Sit autem
si quis velit in quibusdam contingens
ut aliquando sit aliquando non sit sine generatione
et corruptione. Fortassis enim necesse
est si aliquid impartibile aliquando quidem est aliquando
autem non est sine mutatione aliquando
quidem esse aliquando autem non esse omne tale
et principiorum inmobilium quidem moventium
autem quedam aliquando quidem esse aliquando autem
non esse contingat, et hoc secundum neque quoniam omnia
possibile est. Manifestum autem quod causa quedam
ipsa se ipsa moventibus in esse ipsius
quod est aliquando quidem esse aliquando autem non esse.
Ipsum quidem enim se ipsum movens necesse
est omne magnitudinem habere si nullum
movetur impartibile. Movens enim nulla
necessitas est ex dictis. Ipsius igitur quod est alia
quidem fieri alia vero corrumpi et hoc continue
nulla causa est inmobilium quidem non semper
autem entium neque ipsorum semper quidem hec mo-
ventium, horum autem alia. Ipsius enim
semper et continui neque utrumque ipsorum causa
neque omnia. Hoc quidem sic se habere semper et
ex necessitate est. Omnia autem infinita
et non simul omnia entia. Manifestum igitur
quod etsi milies principia quedam
inmobilium quidem moventium autem et
multa ipsa se ipsa moventium corrum-
puntur, alia vero fiant, et hoc quidem in-
mobile sit, aliud vero movet alterum, at hoc
nichilominus est aliquid quod continet et hoc extra
utrumque quod est causa eius quod est alia esse
alia secundum [illegible] non, et continue mutatio-
nis, quod et hoc quidem hiis, hec autem aliis
causa motus sunt. Si quidem igitur perpetuus
motus est, perpetuum erit et movens

primum si unum. Si vero plura plura per-
petua. Unum autem magis quam multa
et finita quam infinita oportet existimare.
Eisdem accidentibus semper finita magis
accipiendum. In hiis enim que sunt natura
oportet finitum et melius si contingat esse
magis. Sufficiens autem et si unum quod
primum inmobilium perpetuum erit, causa sit prin-
cipium aliis motus. Manifestum igitur ex hiis est quod necesse
esse aliquid unum et perpetuum primum movens.
Ostensum est enim semper motum esse et continuum
esse et namque quod semper continuum; quod autem
consequenter non est continuum. At vero si continu-
us est, unus autem si ab uno movente
et uno quod movetur. Si enim quidem aliud et aliud
movebit, non continuus motus totus sed consequenter.
Quare ex hiis sciet utique aliquis esse aliud
primum mobile.

Et etiam considerans in principia mo-
ventium esse quod quidem quedam eorum
que sunt que aliquando quidem moventur
aliquando autem quiescunt, manifestum est et propter hoc manifestum
factum est quoniam neque omnia moventur neque
omnia quiescunt, alia semper moventur. Ex
namque sunt utrobique et potentiam sunt huiuscemodi
eius quod est aliquando quidem moveri aliquando autem
quiescere determinatum de hiis. Quoniam autem hi-
omnibus manifesta sunt, volumus et determinare
et duorum utrumque naturam quoniam sunt alia quedam
semper inmobilia, alia autem que semper moventur.
Procedentes autem in hoc et proponentes omne
quod movetur ab aliquo moveri et hoc esse
aut inmobile aut quod movetur et quod movetur
aut a se ipso aut ab alio semper devenimus
in hoc accipere quoniam eorum que moventur
et principium quod movetur quidem quod ipsum se ipsum
movet, omnium autem inmobile. Videmus
enim et manifeste hec que movent ipsa
se ipsa, ut animatorum et animalium genus. Hec autem
et opinionem attulerunt ne forte contin-
gat motum fieri cum non sit omnino propter id
quod in hiis videmus hoc contingere inmobilia

eni cu sint alii mouetur iterum sicut vi-
h autem oz accidere quia secundum unum mo
tum ipsa mouent et quod hoc non habere non
eni ex se ipso e causa h' tu sunt alii
motus natura et alibz secundum quos non
mouetur per se ipsa ut augmentum decre
mentum respiro quidem mouetur aliud vnumquodqz
quiescens cum non mouetur cum quod a se ipso
motum. horum autem contingens et
nisi intrincum ut quorundam alimentum
dum coqitur quid enim dormiunt diggestio
autem surgunt et mouent se ipsa tamen
primum principium extra sit vnde non semper
mouentur continue a se ipsis aliud enim est mo
uens ipsum quod mouetur et mutans ad v
numquodqz mouentium se ipsum. In omnibus
autem hiis mouetur primum mouens et est causa
ipsum se ipsum mouendi a se ipso secundum
accidens tamen mutat enim locum corpus quare
et quod in corpore existens et uectio mouens
se ipsum ex quibus est scire quod si aliquid est i
mobilium quidem mouentium autem et ipsorum
que secundum accidens mouentur possibile est con
tinuum motum mouere quare si
necesse quidem continuum motum esse oportet
aliquid primum mouens mouere et non secundum
accidens sed dicitur sicut diximus in hiis que sunt
esse incessabilem quidem et inmortalem motum
et maxime ens ipsum in se ipso et in eodem
permanens enim mouente necesse et esse maxime
quod continuum est ad principium. Non est
autem idem moueri secundum accidens a se ipso
et ab alio ab alio quidem enim inest et
eorum que sunt in celo quibusdam
principiis quecumqz plures feruntur mo
tus alterum uero corruptibilibus solum.
At uero si aliquid est semper huiusmodi mouens quidem
inmobile autem ipsum et perpetuum necesse est
et primum quod mouetur ab hoc perpetuum esse.
hoc autem est manifestum quidem ex eo quod non est possibile
aliter generationem et corruptionem esse et muta
tionem aliis nisi aliquid moueat quod moueatur.
inmobile quidem enim eodem semper mouebit
eodem modo et vnum motum uelud
nichil ipsum inmutans ad id quod mo
uetur. quod uero mouetur ab eo quod mouetur quidem in
tanto ab inmobili iam propter id quod aliter et
aliter se habet ad res non eiusdem motus erit
causa sed propter id quod in contrariis locis aut
speciebus sunt contrarie exhibebit motum
vnumquodqz illorum aut et alii quidem qui
escens alii autem motum. Manifestum igitur
factum est ex hiis et quod secundum principium dubi
tauimus quare igitur non omnia aut quiescunt
aut mouentur aut alia quidem mo
uentur alia quidem semper mouentur semper autem
alia semper quiescunt. hec quedam aliquando quidem
aliquando autem non huius autem causa manifesta
nunc est quare alia quidem ab inmobili
mouentur perpetuo vnde semper mutantur
alia uero ab eo quod mouetur et mutatur quare
et hec necessarium est mutari. Inmobile autem sicut
dictum est sicut simpliciter et similiter et in eodem permane-
ns vnum et simplicem mouebit motum.
At si aliud facientibus principium
manifestius erit de hiis magis con
siderantibus enim utrum aliquem motum contingit
esse continuum aut non et si contingit quis
hic et quis primus est motuum. manifestum enim
quod si quidem necessarium est semper motum esse primus
autem hic et continuus quod primum continuum mo
uens mouet ipsum motum necessarium est
vnum et eundem esse et continuum et primum.
Tribus autem existentibus motibus alio quidem
secundum magnitudinem et alio secundum passionem
et quodam secundum locum quem uocamus loci
mutationem. hunc necessarium est primum esse
impossibile enim augmentum esse alteratione non
in existente. Quod quidem augmentatur
est quidem tamquam simili augmentatur et est
tamquam dissimili contrarium enim alimentum dicitur contra-
rio. adiacet autem esse factum simile simili necesse
est igitur alterationem enim in contrarium mutare at
uero si alterabile indigebit esse alterans

et agentis ex ipso calido actu calido.
Amplius autem quod movens non similiter se
habet sed aliquando quidem propius aliquando longius
ei quod alteratur; hoc autem sine loci muta-
tione non contingit esse. Si igitur necesse est
semper motum esse, necesse est et loci mutatio-
nem semper esse primum motuum; et in loci
mutatione sic alia quidem prima
alia vero posterior prima. Amplius autem omnium
passionum principium densitas et ra-
ritas; et grave et leve et molle et
durum et calidum et frigidum densitates
videntur esse et raritates quedam. Densitas
autem et raritas congregatio et disgregatio, secundum quas
generatio et corruptio dicitur substantiarum. Que autem
congregantur et disgregantur necesse est
secundum locum mutari. At vero et eius quod
augmentatur et decrescit patientis
mutatur secundum locum magnitudo. Am-
plius et hinc considerantibus erit manifestum
quod loci mutatio prima. Primum enim est sicut
et in aliis sic et in motu dicetur utique
primum multipliciter. Dicitur autem prius quo
non existente non erunt alia, illud autem sine
reliquis; et quod secundum tempus et quod secundum substantiam.
Quare cum motum quidem necesse est esse
continue, aut qui continuus aut qui
consequenter, magis autem qui continuus, et dig-
nius est continuum quam consequenter esse, dig-
nius autem semper accipimus et in natura
esse si possibile est, possibile est autem continuum
esse manifestis autem posterius aut sic
ac hoc supponatur et hunc utique unum solum
possibile esse secundum autem loci mutationem necesse
lationem esse primam; nulla enim necessitas
est neque augmentari neque alterari quod fertur
neque utique fieri aut corrumpi. Horum autem neque u-
num contingit nisi continuus sit quem mo-
vet primum movens. Adhuc tempore
primam; perpetuis enim contingit solum
moveri secundum hunc. Sed in uno quidem
aliquo habentium motum esse posteriorem
ipsum fieri; primum enim alterari autem et augmentari,
sed loci mutatio iam perfectorum motus est.
Sed alterum necesse motum esse secundum loci
mutationem prius, quod generationis causa
erit his que fiunt, non factum, ut ge-
nerans eius quod generatur. Quoniam videtur utique
generatio esse prima motuum propter hoc quod fieri
oportet esse primum. Hoc in uno quidem quolibet eo-
rum que fiunt sic se habet; sed alterum
necesse est prius aliquid moveri his que fiunt
ens et ipsum non factum esse, et ipso alterum
prius. Cum igitur generationem impossibile est esse
primam, omnia enim erunt que moventur
corruptibilia, manifestum est quod neque consequentium
motuum neque unus prius est. Dico autem consequentia
augmentum, postea alterationem et decrementum
et corruptionem. Omnes enim generationes
posteriores sunt; quare si non est generatio
prior loci mutatione, neque aliarum neque una
mutationum. Omnino enim videtur quod fit imper-
fectum et ad principium et ens; quare genera-
tione posterius natura prius est ultimum; et loci
mutatio omnibus. Manifestum autem fit in generatione
viventium alia omnino immobilia sunt inveniendum
propter indigentiam organi ut plante
et multa genera animalium; perfectionis autem
manifeste. Quare si magis inest loci mutatio
magis apprehendentibus naturam et motus
hic primus aliorum utique erit secundum substantiam
propter hoc et quod nequaquam etiam mutat quod
movetur motuum in eo quod fertur; secundum enim hunc
solum nichil mutat in esse sicut hoc quod alteratur
quale, autem eius quod augetur et decre-
mentum patientis quanti. Maxime
autem manifestum est quod movens ipsum se ip-
sum maxime movet hunc proprie qui
secundum locum; et autem dicimus hoc esse eorum
que moventur et moventium principium
et primum hunc que movetur ipsum se
ipsum movens. Quod quidem igitur
loci mutatio prima sit manifestum
est ex his.

Qm aut locimutato prima sit nunc mutand e simul aut z q nunc et prius potentia e q ptinge quedam motu ptinui ee z ppetuu maxim e eade methodo Quod quid g aliorum motuu ptinuum nz nulli ptinge ee ex hys nitm z. Omis. n. ex oppositis i ptria sunt motus z mutatioes ul gnatioi et corruptoni z non ens nisi sunt alteratioi ptrie passiones augmento t detrimento aut magnitudo et paruitas. aut pfecto magnitudinis et ipfco. ptria aut sunt que sunt i ptria Qr ac no sp mo exns prius necce e prius quiescere maxim g qm quiescet in ptrio mutans silr ac z i mutatoibus opponuntur. n. gnao t corro simplr et singlaris singlari qr si ipole e mutari oppositas no erit ptinua mutatio sz medium erit istoz tepus meh. n. differt ptrias aut no ptrias ee sm ptradictoni mutatoes no solu ipole sit eid simul in ee h enim ibi meh utile e Neqz si no necce quiesce in ptrone nz e mutato quieti ptriu no. n. fortassis quiescit q no est. corrptio a i no ens sz si solum mediu sit tempus sic enim no esset mutato ptinua nz in priorib ptrietas utile sunt sz si ptingere simul ee. sto oz aut turbari q id plib erit ptriu z mot et statui z motui qui e in ptriu sz h solum e accipe q opponitur i motui i queti z motus ptrius sic equale t nisu le excellenti z ei q excellitur z q no ptingit simul oppositos nz motus nz mutationes ee. Quod aut in gnaone z

corruptoe et penit nigens ee irrationabile si fcm mox necce e corrpta nullo tempe pmanere ptre ex hys utique fides alus fiet pprium. n. e q silr se h in oibus

Quod aut ptinge ee qntam infinitu unu exntem z ptinuu unu et h e circulari nc dicemus oime. n. q mo aut fertur aut circulare aut sm rectitudine aut mixtu ptre sunt illoz alc ptinuus e nz ex utis pole e ptinuum ee Quod aut q fert sm rectum et finitu no ferat ptinue maim e sic. flectitur. n. reflexu aut sm rectu ptrios mo motus ptrius enim sm locu e qui e sursum ei q e deorsu et qui e ante ei qui e ret z qui e ad sinistr ei qui e ad dextrum. loci enim ptrietates hee sunt Quis aut e unus z ptinus mot prius diffinitu q qui e unius z i uno tempe z i indifferenti sm spem tria enim erant q z mo ut ho aut de z qn ut tep z tertiu in quo. h aut locus aut passio aut spes aut magnitudo. ptria differunt spe z no unu sunt. loci aut dicte differentie Signum et q mot ptrius e quod e ab. a. ad. b. ei q e ab ipso b. ad a. et q stant et repausant ad inuicem si simul fiant z i circulo g ut q e ab a. i. b. ei q e ab. a. i. e sistunt. n. z si ptinui sunt et no fiat reflexio ppt id q ptria se se corrupunt et phibent ad inuicem sz non qui est in latus ei qui e sursum Maxime aut mani q ipole e ptinuum ee qui e in rectitudine motum q reflexum necce e stare no solum in recta z si sm circulum fertur sto id. n. e circulo ferri z circlm

ē n. aliū quid q mo᷒ ɔuertere aliū
aūt in id reuertens unū motū
ē reflecti itm. Quod aūt necesse est
stare fides ē nō solū in sensu s;
i rōne. principiū aūt h ē tribus
eis ei extremitatibz pūs. medio z fine
mediū ad utrūq; ē z unū nūo rōne
aūt duo. Amplius aūt ad fin ē q ē ipō
et q actu. quare recte que infra
actiōis q li si g̃ pō quid ē mediū actu
a non ē diuidat hanc z stans itm
incepit motū sic a mediū punctum
sit z finis punctum quid posterioris fi
nis aūt [illegible] primi. dico ēe ut si q
ft ab. a. in. b. stet z itm ferat in. c.
cū a ɔtinue feratur. n; ferri ēē. n;
ab ēē potest ē a. z. b. signū s; solum
ēē i nūc. i tempe aūt nullo pēt quip
sim nūc ē diō temporis ut ticl. a. b.
c. s; aūt ad ēē ɔcedatur ād z ab esse
sp stabit q feratur ipō le. n. ē a. sūl
ad ēē i b. z ab ēē i alio g̃ z alio si
g temporis tps utiq; erit q i medio
ergo quiescet. a. i b. silr a z i alius
signis eadem n. rō in oibz cū aūt
utatur. a. q ferit ipō. b. medio z principio
et fine necesse ē stare pp id q duo
faciat sic utiq; si quis intelliget s; ab. a.
quid. ɔn g abfuit primo in. c. aūt
affuit cū pficiet et stet

Ut de i ad dubitationem h dr ht enim
dubitationem hanc si n sit q est. e.
ei q ē z. equale z. a. ferat ɔtinue
ab extremo [illegible] ad. c. silr ac sit. a. i. b.
sig et. d. feratur ɔtinue. a. z. extre
mo i ad. i. fit z uelocitate silii ipsi
a. ante ueniet in. i. qm. a. i. c. prius
eū mouens et discedens primū
uenire necesse ē ɔtō g simul affuit. a.
i. b. et abfuit ab. eodem uū posterius
sit. si n simul nō posterius ē s; necessi
tas erit stare. Contrario g ponendū

ē cū. a. affuit fm. b. ipsm. d. simul
moueri a. z. ultimo si. n. affuit. a. i.
b. erit z ab ēē z nō simul s; erat in
decisione temporis z nō in tempe
s; quid g̃ ē ipō le sic dīre z i ɔtinuo
s; i reflectenti. necesse ē sic dīre si. n. q
ē. i. feratur ad ipsm. d. z itm reflec
tens deorsum feratur ultimo. d. z si
ne utet z primo uno signo g̃ ut
duobz unde stare necesse ē n; simul
affuit in ipso. d. et abiit ab ipso. d. s;
eū simul ēēt z non ēēt i eodem nūc.

At uo eū solo nō dicenda ē solu
tio eū ɔtingit dīre q fm. d. sic ipsm
i. decisione non affuit aūt n; de
fuit necesse. n. ē i fine uenire q̄ actu
ē nō pō. Quod quid g̃ i medio pō est.
h aūt actu z finis quid deorsū principii
aūt sursū z motum g silr. necesse ē
g stare reflectens in recto non g
ɔtinget ɔtinuū motū ēē i recto
perpetuū. Eodem aūt m obuiandum ē
ad interrogantes zenonis rōnem et
uolentes si sp mediū transiri oz hec
infinita sunt infinita aūt transire
ipō le ē sic ipsam hanc quid rōnem alr
interrogant uolentes simul esse mo
ueri medietatem prius numerare secundum
unūquodq; factum mediū quare abeunte to
tam infinita accidit numerasse numerum
h aūt ɔcesso ipō le ē. In primis
g rōnibus de motu solutionem p id q
tempus infinita ht in se ipso. ɔtō enim
inducens ē si i infinito tempe infi
nitū transit dō silr aūt infinitas
utiq; in longitudine ē z tempore
s; h solo ad interrogantem quid se ht
sufficiens interrogabat aūt si i finito
tempe finita transire atq; numerare
ɔtingit ad rem aūt z ad ueritatem
nō sufficiens si. n. dō dimittens
magnitudinem et interrogare si in

finito tempore contingit infinita tran-
sire in attinget in ipso tempore eadem. habet
enim tempus infinitas divisiones. sed
ad hunc sufficiens quidem solo quidem verum dicere
est quod quidem diximus in illis rationibus. Si enim
aliquis continuum quod dividerit in duo
media, hic uno signo tamquam duobus
utitur. facit enim ipsum principium et finem.
Sic autem facit numerans et in media dividens.
Sic autem divisione non erit continua neque linea
neque motus. Continuus enim motus continui est.
In continuo autem sunt infinita media
non actu sed potentia. si vero faciat actu non
faciat continuum sed stabit quod quidem in
numerante media. manifestum est quod agit
unum enim signum necesse est ipsum numerare
duo. alterius enim quidem medium finis
alterius autem principium erit si non unum
numeret continuum sed duas medietates.
Dicendum est ad interrogantem si contingat
transire infinita aut in tempore aut in lon-
gitudine quod est quidem sic. est autem non
sic. actu enim cum sint non contingit. potentia autem
contingit. Qui enim continue movetur secundum
accidens infinita transivit simpliciter autem
non. accidit autem lineae infinita media
esse. substantia autem altera est et esse.

Manifestum autem et quod nisi aliquis faciat tem-
poris dividens signum prius
et posterius semper posterioris rei simul
erit idem ens et non ens et quando fit
non est. signum quidem igitur utrisque commune est et
priori et posteriori et unum et idem numero
ratione autem non idem est. huius quidem enim finis
est illius autem principium rei est semper
posterioris passionis et tempus est
in quo est a b c. res in quo d. haec in a
quidem tempore alba in b autem non al-
ba in c igitur alba et non alba in quo haec
enim ipsius a verum est dicere album si omni
tempore haec erat alba. et b non album
c autem in utrisque. Non igitur dandum est
omni sed preter ultimum nunc in quo est c.
hoc autem iam posterius est. et si fiebat
album et si corrumpebatur album in a. omnino
factum est et corruptum est in c. quare
album et non album primum in illo
verum est dicere. aut cum est factum non erit
aut non corruptum est erit. aut simul
album et non album et omnino esse aut non esse
necesse est. Si autem quod fit prius
non ens necesse est fieri ens et cum fit
non est non possibile est in athoma tempora di-
vidi tempus. Si enim in a tempore d fie-
bat album factum est autem simul et est in alio
indivisibili tempore habito autem in b. si in a
fiebat non erat in ipsum b. generatione
generationem enim oportet esse quandam mediam quare
et tempus erat in quo fiebat. Non enim
eadem ratio et non athoma dicentibus
sed ipsius temporis in quo fiebat factum
est et est in ultimo signo. quo nihil habitum est neque consequenter
sunt indivisibilia tempora. manifestum
sunt. Manifestum autem est quod si in a toto tempore
fiebat non est plus tempus in quo factum
est et fiebat quam in quo fiebat solum
omni quibus quidem igitur aliquis tamquam propriis
crederet rationibus haec et huiusmodi quaedam sunt.

Rationabiliter autem et ex his intendentibus videbitur alicui idem hac
accidere. Omne enim quod movetur continue si a nullo
prohibeatur in quod quidem venit secundum lati-
onem in illud et ferebatur prius ut in
b venit et ferebatur in b et non cum pro-
ximum erat sed mox sicut incepit moveri
quando est magis nunc quam magis prius. Similiter
autem et in aliis. quod autem ab a fertur in c
iterum veniet in a continue motum cum
igitur ab a in c ferebatur tunc et in a fere-
batur motum qui est a c quare simul contra-
rios enim qui secundum rectitudinem simul. autem
et ex hoc mutat in quo non est. Si igitur
hoc impossibile necesse est stare in c. non igitur unus
motus. distinctus enim statu non est unus

Amplius et ex hiis manifestum ut magis de omni motu. si non omne quod movetur movetur aliquo motorum motuum et quiescat aliqua opposita quieti. palam enim quoniam non erit aliud preter istos. Quod autem non semper movetur secundum hunc motum dico autem quicumque sunt alicui contrarie et non si aliqua pars est tantum necesse est prius quiescere secundum oppositam quietem. Quare quies erit prius est motus si non contrarii quidem motus sint qui secundum rectitudinem simul autem non contingit moveri secundum contrarios quod ab a ad c fertur non utique fertur simul ab ipso c ad a. quoniam autem non simul fertur movebitur autem secundum hunc motum necesse prius quiescere apud c. hec autem opposita quies ei que est a c motui manifestum igitur ex hiis que dicta sunt quoniam non est continuus motus.

Amplius autem et hec non magis dicta hiis que dicta sunt simul non corruptum et quod non album quod factum est album si non continua alteratio ad album et non ex albo et non manet aliquo tempore simul non corruptum est non album quod non est et factum est non album. tunc enim erit idem tempus. Amplius autem si non continuum est tempus motus hoc autem quo igitur erit ultimum idem contrariorum ut albedinis et nigredinis etc.

Qui autem circulari erit unus et continuus ostendimus non impossibile contingit quod enim ex a movetur simul movebitur in a secundum eandem propositionem quod non veniet et movetur in hoc hoc non simul movebitur contrariis neque oppositis palam enim omnis qui est in hoc et qui est ex hoc contrarius est neque oppositus hoc contrarius nunc recta quod huic non est contraria secundum locum ut que secundum dyametrum distat non plurimum opposita autem que est secundum eandem longitudinem. Quare nichil prohibet motum continue et nullo tempore deficere. Circularis quidem motus est ab eodem in idem rectus autem ab eodem in aliud. Et qui quidem in circulo neque quam in eisdem est. Qui non secundum rectitudinem multotiens in eisdem enim quidem igitur qui semper in alio et in alio fit contingit moveri continue. Qui non in eisdem autem multotiens non contingit necesse est non simul moveri contrarios. Quare neque in semicirculo neque in alia circumferentia neque una contingit moveri continue multotiens necesse est eadem moveri et contrarias mutationes mutari non enim copulat principium fini. quia autem circuli copulat et solus est perfectus.

Manifestum autem et ex hac divisione quoniam non contingit alios motus esse continuos in omnibus enim accidit eadem moveri multotiens ut in alteratione media et in ea qui est quantitas et in media magnitudinis et in generatione et corruptione similiter nichil enim differt pauca aut multa facere in quibus est mutatio neque medium ponere ad auferre utrobique enim accidit eadem moveri multotiens.

Manifestum igitur ex hiis quod neque physiologi bene dicunt omnia sensibilia moveri semper dicentes moveri enim necesse aliquo horum motuum et maxime secundum illos est alterare fluere enim semper dicunt et corrumpi.

Adhuc autem et generationem et corruptionem alterationem dicunt autem non dicunt ut de omni motu quod hoc nullum motum contingit moveri continue et semper ex quibus dicto contrarie neque secundum alterationem neque hoc augmentum. Quod quidem igitur neque infinita sit mutatio neque una neque continua extrema circulo motum nobis dicta sunt tanta.

Quod autem lationum circularis prima sit manifestum est. omnis enim secundum locum motus sicut et prius diximus aut in recto aut mixtus est. hiis autem necesse priores esse illos ex illis enim constituitur. Recto autem circularis simplex. et perfectus est magis infinita enim non est rectum sic infinitum

nō est. ꝫ neqꝫ si eēt mouetur utiqꝫ n[l]
flon. n. fit in ipso le transire aūt infinite
īpossibile ē. Infinito aūt recto flec
tens quid̄ cōpositū et duo mot⁹ non
reflexus aūt ipsēs & corrupc̄ prius
aūt et rō & rōne & tempore est pfectū
quid̄ ipsēo. corruptibili aūt ī corrup le

Amplius prior ē que ꝯtingit ppetuum
eē non ꝯtingenti. circularem q̄d
ḡ ꝯtingit ppetuū eē. aliorū aūt neqꝫ
loci mutationi neqꝫ aliud ꝯtingit esse
ppetuū statim. n. oꝫ fi. Si aūt stat
est corruptus ē motus rōnabile &
accidit circularem unū eē & ꝯtinuum
et nō eum qui ī recto eius. n. qui ī
recto determinatū est principium et finis & medium
et oīa hʒ ī se ipso q̄re ē unū incipiet
q̄ mo[uet]ur et ubi finiet. apud circlos enī
quiesc̄ oīne aut unū aut ū circlaris
aūt indeterminati sūt. q̄. n. mag[is] quib[us]
ēs eorū que sūt in linea circularis
enī unūqꝫ principiū et mediū & fi
nis ut & sp quedam sūt in principio
et fine et nunq̄ unū mo[uet]ur et quies
cit quodāmodo spera eiūd enī optinet
locū cā aūt ē q̄ oīa accidūt centro
principium enī & mediū magnitudinis
et finis ē q̄re ppt hoc q̄ ex̄ circlum est
non ē nisi q̄ feratur. Quiescit ut
q̄ puenit sp. n. fertur circa mediū ꝫ nō
ad ultimū ppt hꝫ aūt manet & sp qui
escit quodāmodo totū et mo[uet]ur continue.

Accidit aūt ꝯuersim & naturꝫ quā me
sura motuū est circlo p̄mam necesse ē
ipsam eē omnia enī mensurantur p̄ eo
q̄ p̄mus mensura aliorū est. Amplius
aūt et 4 ꝯtingit circularem eē solū
ēē ueniunt recto a principio motus finitur et
ad finē oīa. n. q̄nto distant plus
a quiescente finitur velo[ci]us circula
ris aūt solius neqꝫ finis neqꝫ principium
ī ipso aptum natum ꝫ extra eē a

sm locū mutatio p̄ ni[hil] motuū est te
stantur. oīs quiqꝫ de motu fece
runt memoriā principiū n. attribuunt
ipsius mouētibꝫ p̄ hʒ motū ꝯgrego
aūt & disgrego motus p̄ locū sunt
sic. n. mouent ꝯcordia & discor
dia hʒ quid̄ enī disgregat. 1ᵃ autē
ꝯgregat ipsorū et intelligentiam ait anax
disgregare mouēte principium sūt sicut aūt &
q̄cūqꝫ hʒ quid̄ neqꝫ unam cām dicūt ppt
vacuū autem motū dicūt & naturꝫ
hn sm locū motū natā moueri
dicūt mot⁹. n. ppt vacuū loci mutatio
ē. aūt sic̄ in loco aliorū aūt neqꝫ unū
eē primus ꝫ hys que sunt ex hys
opinantur. augmentari. n. & corrupi et
alterari ꝯgregatis & disgregatis atho
mis corporibꝫ dicūt & eos aūt modo
quiqꝫ ppt densitatē aut raritatem
instituunt generatiōem et corruptōem. con
gregatiōe. n. et disgregatiōe hʒ ꝯponūt.

Amplius
aūt p̄ter hos animam cām facientes
motus ipsm se ipsm. n. mouens
principium eē dicūt eorū que mouentur.
mouet aūt aīal et oīne animatū sm
eum qui ē sm locū aut ho[mo] ...
et p̄prie aūt d[icimu]s solū q̄ mo[uet]ur sm locū
motū si aūt quiescat quid̄ in eo
ipso augmentatur aut aūt determinatū
paciatur alterari ꝯtingit quodā mo
ueri in simplicitur aūt motū nō d[icim]us q̄ q̄d
igitur sp motus erit & erit oī tempore
et q̄ principiū ppetui mot⁹ ad huc
aūt quis motus primus et q̄ motum
ppetuū ꝯtingit eē solum primū mouens
q̄ī immobile sic dcīm est.

Quod aūt hʒ necesse ē impartibile eē
et nullam hr̄e magnitudinē
nunc dicamus appositis primū de priori
bus ipso. Horū aūt nullūqꝫ q̄ ī
possibile ē infinitū finitum mouere sm
infinitū tempus tria enī sunt q̄ mo

moventis in quo tantum tempus tanti. n. sive quod movetur movens in quo tantum tempus est. hec autem aut finita omnia aut infinita sint omnia aut quedam aut duo aut unum sit. igitur a. movens quod a. movetur b. tempore infinitum in quo c. ipsum d. igitur moveat aliquam partem ipsius b. que est in quo c. sive non igitur inequali ipsi c. in pluri enim maius quare non est infinitum tempus quod est ipsius. Sit itaque ipsi d. apponens auferam ipsum a. ipsi autem e. ipsum b. tempus autem non auferam semper removens equale infinitum b. non est quare omne a totum b. movebit infinito tempore ipsius c. non igitur possibile a finito moveri nichil secundum infinitum motum quod quidem igitur non contingit finitum in infinito tempore movere manifestum est. Quod autem omnino in infinita magnitudine non contingit infinitam esse potentiam ex hiis manifestum est. Sit enim plus potentia semper equale in minori faciens tempore ut calefaciens aut dulcefaciens aut proiciens et omnino movens necesse igitur et a finito quidem infinitam aut habentem potentiam pati aut paciens et plus quam ab alio plus enim est infinita potentia at illo tempus non contingit esse nullum si enim est in quo a. tempore in quo infinita ius calefacit aut depulit in quo autem a. b. finita quedam ad hunc maiorem semper accipiens finitam veniam aliquando ad id quod in a. tempore motum erat finitum erat semper addens excellentia omne determinatum et auferens deficere faciet similiter in equali igitur tempore movebit finita ipsa infinite hoc autem est impossibile nullam itaque finitam contingit infinitam potentiam habere. non igitur neque in infinito et tamen contingit in minori magnitudine ampliorem potentiam esse. sed adhuc magis in maiori plurima sic igitur in quo est a. b. infinitum sed b. e. habet potentiam quandam que in aliquo tempore ipsum movit d. in quo e. z. si igitur ipse b. z. c. duplam accipio in medio movebit tempore ipsius e. z. sit enim hec proportio quare in z. et t. movebit igitur sic accipiens semper a. b. quod nequaquam transibo tempore autem dato semper minus accipiam infinita igitur potentia erit omnem enim finitam potentiam excellit omnis autem finite potentie necesse est finitum esse et tempus si enim in quodam tanto maiori in minori quidem determinato autem movebit tempore secundum conversam proportionis infinita enim omnis potentia sicut multitudo et magnitudo excellens omne finitum est autem hoc determinare et sic accipiens enim quandam potentiam eandem genere ei que est infinita magnitudine existentem que in sinuabit eam que est in infinita magnitudine finitam potentiam. Quod quidem igitur non contingit infinitam esse potentiam infinita magnitudine neque finitam infinita ex hiis palam.

De hiis autem que feruntur unum se habet dubitare quandam dubitationem primum. Si enim omne quod movetur movetur ab aliquo quecumque ipsa se ipsa movent quomodo movebuntur aliqua continue non tangente eo quod movit ut proiecta si autem simul movet et aliud aliquid movens ut aerem qui motus movet similiter impossibile primo non tangente nec movente moveri sed simul omnia moveri et quiescere cum primum movens quiescit et si facit sicut lapis ut movet quod movit. Necesse est autem hoc quidem dicere quod primum movens facit possibile et movere aut aliquam aerem aut huius aquam aut aliud aliquid tale quod aptum natum est movere et moveri sed non simul pausat movens et quod movetur sed quod movet quod simul cum movens qui est movens

Mouens ad huc est vn̄ mo^x cum alio
h̄itum et in h̄ eād' rō est pulsat aūt
cū maior fiūt uirtus mouendi iqua
fiūt h̄ito nam deus aūt quiescit cū
nō amplius faciat q̄ p̄ius mouens
s; motū solum. h̄ aūt nccē simul pul
sare quod moues. h̄ aūt motū ⁊ toē
motū. Hic quod' ḡ in ɔtingētib'
alū quod' moui alū quod' quiescē
fit motus et nō ɔtinue s; u' aūt
enim ɔnīt' eneum est aūt tangen
cium sed enī mouens s; h̄ita adin
uicem sunt vn̄ in aere et in aqua
fit h' motus quem dnt' quidam
antipȳstasim esse impossibile aūt
ali' opposita solue ñ dicto m̄. antipa
ristasis aūt simul oīa moui fac
et mouent ḡe ⁊ quiescunt sic ec
vr' vnū ad q̄ ɔtinue mo^x aliquā
non. n. ab eod'. Cum aūt in hūs
que sunt nccē est semp eē motum
ɔtinuū. hic aūt unus ē. sed aūt
vnū magnitudis alicui' eē sed. n.
mouetur ipabile ⁊ uni' et ab uno
sed. n. erat ɔtinuus. s; h̄itus alt'
alti et diuisus. Mouens ḡ aūt
vnū aut motum mouet aūt īmo
bile exn̄s si quod' ḡ motū ɔsequi
oportebit et mutari ipm simul aūt
moui ab aliquo quare stabit et ɔ
ueniet ī ipō moui ab ī mobili h; aūt
nō nccē ē simul mutare s; semper po
terit moue ifatigabile n. ē sic mo
uere et reglaris hic motus ē sic mo
uere aūt solus aut maxime nō. n.
h̄ē mutatōm in unam mouens oz
autem nō qd' mo^x ad illud h̄re muta
tōm quatenus silis sit mot' nccē
ē aūt ī medio aut ī circulo eē. h̄ enī
p̄ncipia sunt s; cit' mouet' p̄xima
mouenti h̄ui' aūt ē qui est totius
motus ibi ḡ ē mouens. Habet

aūt dubitōm si ɔtingat aliq̄ q̄ mo^x
mouere ɔtinue. s; non sicut ipel
lens iterum et iterum in ɔnīt' eē ɔtinue
aut. n. ipm oz ipelle aut atrahe aut
vtrūq; aut ad aliud ɔtingens a^d
ab alio sicut olim dcm̄ ē in hūs que
p̄iciuntur si autem cū diuisibilis sit
aer aut aqua mo^x s; sic sp motus
vtrobiq; aūt nō possibile ē motum
vnū eē s; h̄itum solus iḡ ɔtinuus
ē quē mouet ī mobile semp enim
silr' se h̄ns et ad id q̄ mo^x silr' se h̄e
bit et ɔtinue. Determinatis aūt
hūs maīm ē q̄ ipo^le ē p̄imū mouēs
et ī mobile h̄re aliquā magnitudi
nem si enī magnitudinē h̄t nccē
ē aut finitam ipam eē aut īfinitā
In finita quod' ḡ q̄ nō ɔtingit ma
gnitudinem eē ostsum ē p̄ius ī phi
cis. Qd' autem finitam impossible
ē h̄re infinitā potm̄ et q̄ ipo^le est a
finito moui ad scdm infinitū tps
demonstratū est nūc p̄mū aūt mo
uens ppetuū mouet motū infini
nito tempe maīm iḡ q̄ indiuisi
bile ē et ī ptibile ⁊ nullam h̄ns ma
gnitudinem. ∞. ∞. -

Explicit lib' phicorum. Deo grās.

De natura sciencia
fere plurima vide-
tur existens circa
corpora et magni-
tudines et horum
existens passiones et
motus. ad hec au-
tem circa principia quecumque talis substancie sunt.
Natura enim constancium hec quidem
sunt corpora et magnitudines
hec autem habent corpus et magnit-
udinem hec autem principia habencium
sunt. Continuum quidem igitur est
quod divisibile in semper divisibilia
corpus autem quod omniquaque divisi-
bile. Magnitudinis autem que quidem
ad unum linea. que autem ad duo pla-
num. quod autem ad tria corpus. Et preter
has non est alia magnitudo propter
tria omnia esse et ter omniquaque. Quemadmodum
enim aiunt et pitagorici totum
et omnia tribus determinata sunt
consumacio enim et medium et principium
numerum habent eum qui omnis. hec autem
eum qui trinitatis. Propter quod
a natura accipientes tamquam leges
illius et ad sanctificaciones deorum utimur
numero hoc. Assignamus autem et
appellaciones secundum modum hunc. Que
enim duo ambo dicimus et duos
ambos omnes autem non dicimus. Set
de tribus hanc predicacionem
dicimus primum. hec autem quemadmodum di-
ctum est propter naturam ipsam sic
inducere sequimur. Quare quoniam
omne et totum et perfectum secundum speciem
non differunt ab invicem set et quidem
utique in materia et in quibus dicuntur. corpus
utique erit magnitudinum perfecta. so-
lum enim determinatum est tribus. hec

autem et omne esse. que autem tripliciter divisi-
bile. omniquaque est divisibile. aliorum autem
hec quidem ad duo hec autem ad unum.
Ut enim numerum adepta sunt sic et
divisionem et continuitatem. hoc quidem
enim ad unum continuum. hoc autem ad duo.
hoc autem omniquaque tale. Quecumque
quidem igitur divisibilia magnitudi-
num et continua. hec autem continua omnia
divisibilia nondum manifestum
ex hiis que nunc. Sed illud quidem
palam quod non est in aliud genus
transicio quemadmodum in longitudinem
in superficiem. In corpus autem ex superficie non.
autem ad hunc talis perfecta erit magni-
tudo. siquidem enim hoc existit secundum defec-
tionem. Non est autem possibile perfectum
deficere omniquaque enim est. Particula-
rium quidem igitur corporum secundum racionem
unumquodque tale est. omnis enim habet di-
visiones. set terminatum est ad proximum
tactu. propter quod modo quodam multa corpo-
rum unumquodque. totum autem cuius hee partes pro-
pter necesse est esse et quemadmodum nomen significat
omniquaque et non hac quidem. hac autem non.
De toto quidem igitur natura siquidem
sit infinitum sive est secundum magnitu-
dinem. sive finitum secundum totam mo-
lem. posterius intendendum.

De hiis autem que secundum speciem
ipsius partibus nunc dicamus
principium facientes hoc. omnia enim phisica
corpora et magnitudines secundum se ipsa
mobilia dicimus esse secundum locum naturam.
enim principium motus esse dicimus in ipsis.
Omnis autem motus secundum locum quem vocamus
lacionem. aut rectus aut circularis
aut ex hiis mixtus. Simplices
enim hii duo soli. causa autem quia et
magnitudines iste simplices
sole. et que recta et que est circularis.
Circularis quidem igitur est que circa medium

Divisibile

Lacione

rectus autem qui sursum et deorsum. di-
co autem sursum quidem qui a medio,
deorsum autem eum qui ad medium.
Itaque necesse omnem esse simplicem lationem
hanc quidem a medio, hanc autem ad me-
dium, hanc autem circa medium. Et vide-
tur consequi secundum rationem hoc. Huius quidem a princi-
pio enim corpus perfectum est in tribus et motus
ipsius. Quoniam autem corporum hec quidem
sunt simplicia, hec autem composita
ex hiis (dico autem simplicia quecumque
motus principium habent secundum naturam,
puta ignem et terram et horum species et
cognata hiis) necesse et motus esse
hos quidem simplices, hos autem mix-
tos aliqualiter, et simplicium quidem sim-
plices, mixtos autem compositorum,
moveri autem secundum prevalens. Si
quidem igitur est simplex motus,
qui in circuitu corporis motus, et simplex
motus simplicis corporis. Et enim
si compositi fuerit secundum prevalens, erit
necesse esse aliquod corpus simplex
quod natum est ferri circularem motum
secundum suam ipsius naturam. Violenter enim
quidem enim contingit eo quod alienum et al-
terius, secundum naturam autem impossibile, si-
quidem unus unius cuiusque motus qui
secundum naturam simplicium. Adhuc si quidem
preter naturam contrarius enim qui secundum naturam et
unus uni contrarius necesse quidem quod cir-
culo simplex si non erit secundum naturam
lati corporis preter naturam ipsius. Si igitur
ignis aut aliud ad celum est cir-
culo lati contraria que secundum naturam ipsius
latio erit ei qui in circuitu. Sed unus
uni contrarius. Que autem sursum et deor-
sum invicem contrarie. Si autem alterum
quoddam est corpus latum circulariter preter
naturam erit aliquis ipsius alius motus secundum
naturam. Hoc autem impossibile. Si quidem
enim qui sursum ignis erit aut

aer. Si autem qui deorsum aqua
aut terra. Sed adhuc et primam
necesse esse talem lationem perfectam.
Et enim perfectum prius imperfecto, circulus autem
perfectorum. Recta autem linea nequaquam: ne-
que enim que infinita, haberet enim utique
finem et terminum; neque finitarum nulla: omnium enim
erit aliquid extra. Augeri enim contingit quamcumque.
Itaque si quidem prior motus prioris
naturaliter corporis, motus autem in circuitu prio-
rum recto, motus autem in recta sim-
plicium corporum est. Et enim ignis
ad rectam sursum fertur et terrea corporea
deorsum ad medium, necesse circularem
motum alicuius simplicium esse corpo-
rum. Mixtorum enim lationem dicebamus
esse secundum prevalens in mixtura sim-
plicium. Ex hiis quidem utique manifestum
quod nata est quedam substantia corporis
alia preter eas que hic constantias
divinior et prior hiis omnibus. Et utique
si quis adhuc accipiat omnem
esse simplicem motum aut secundum
naturam aut preter naturam, et eum qui
alii preter naturam alii secundum naturam, quale
qui sursum et qui deorsum
passi sunt. Hic quidem enim igni, hic
autem terre preter naturam et secundum
naturam. Quare necesse et circularem
motum quoniam hiis preter naturam, alte-
ri cuidam esse secundum naturam. Adhuc autem
si quidem est circularis alicui latio
secundum naturam, palam quod erit
utique aliquod corpus simplicium et pri-
morum quod natum est, quemadmodum sursum
ignis et terra deorsum, et illud circulo
ferri secundum naturam. Si autem preter naturam
feruntur lata circulo, secundum preteriam mi-
rabile et omnino irrationabile solum
esse continuum hunc motum semper
existentem preter naturam. Videmus enim in aliis ce-
lerrime corrupta que preter naturam

Item si quid est ignis quod circulariter fertur, quemadmodum aiunt, quidem minus ipsi preter naturam motus est iste quam qui deorsum; ignis enim motum natum esse qui a medio secundum rectam. Propter quod ex omnibus utique hiis aliquis sillogizans credet quod est aliquod preter corpora que hic et circa nos alterum separatum, tanto honorabiliorem habens naturam quanto quidem plus elongatum est ab hiis que hic.

Quoniam autem hoc quidem supponitur, hoc autem ex dictis ostensa sunt manifestum, quia neque levitatem neque gravitatem habet corpus totum. Supponere autem oportet quid dicimus grave et quid leve, nunc quidem sufficienter ut ad presentem necessitatem, diligentius autem iterum cum considerabimus de substantia ipsorum. Grave quidem igitur sit quod fertur natum esse ad medium, leve autem quod a medio, gravissimum autem quod omnibus substat deorsum latis, levissimum autem quod omnibus superfertur sursum latis. Necesse autem omne quod fertur aut deorsum aut sursum aut levitatem habere aut gravitatem aut ambo, non ad idem autem; ad invicem enim sunt gravia et levia, puta aer ad aquam et ad terram aqua. Circulariter autem quod fertur corpus impossibile habere gravitatem aut levitatem; neque enim secundum naturam neque preter naturam contingit ipsi moveri ad medium vel a medio. Secundum quidem enim naturam non est ipsi que in rectum latio; una enim erat unius cuiusque simplicium, quare erit idem alicui sic latorum. Preter naturam autem lato, si quidem que deorsum preter naturam, que sursum erit secundum naturam; si autem que sursum preter naturam, que deorsum secundum naturam; posuimus enim contrariorum alteram preter naturam alteram esse secundum naturam. Cum autem in idem feratur totum et pars secundum naturam, puta tota terra et parvus bolus, accidit primum quidem neque levitatem habere ipsum neque gravitatem; aut enim utique ad medium aut a medio posset ferri secundum naturam ipsius. Deinde quod impossibile moveri eo qui secundum locum motu aut sursum aut deorsum detractum; neque enim secundum naturam contingit ipsum moveri motu alio neque preter naturam, neque ipsi neque particularum nulli; eadem enim ratio de toto et partibus.

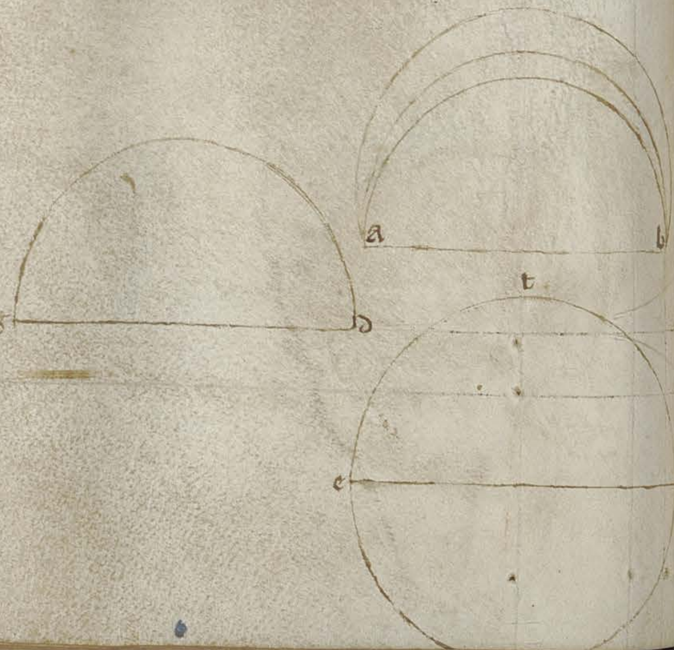
Similiter autem rationabile existimare de ipso et quod ingenitum et incorruptibile et inaugmentabile et inalterabile, propter fieri quidem esse genitum ex contrario omne quod fit et corrumpi similiter supposito quodam et a contrario et in contrarium, quemadmodum in primis dictum est sermonibus. Contrariorum autem lationes contrarie.

Si autem huic nichil contrarium contingit esse, eo quod et latione non est contrarius motus, recte videtur natura futurum ingenitum et incorruptibile exemisse a contrariis. Inter contraria enim generatio et corruptio. At vero et augmentabile omne augetur a cognato adveniente et resoluto in materiam; huic autem non est ex quo factum est. Si autem et inaugmentabile et incorruptibile, eiusdem intellectus est suscipere et inalterabile esse. Est quidem enim alteratio motus secundum quale, qualitatis autem habitus et dispositiones non sine hiis que secundum passiones fiunt transmutationibus, puta sanitas et langor. Secundum

passi autem neque transmutantur phisicorum corporum habencia videmus
omnia et augmentum et decrementum
puta animalium corpora et partes ipsorum
et plantarum. Similiter autem et elementorum.
Itaque si quod circulare corpus neque
augmentum habere contingit, hoc neque
decrementum racionabile et inalterabile
esse. Et quod quidem sempiternum neque aug-
mentum habens neque decrementum sed insenescibile
et inalterabile et impassibile
est primum corporum si quis suppositis
credit, manifestum ex dictis est. Videtur autem
et racio apparentibus testificari et apparencia
racioni. Omnes enim homines
de diis habent existimacionem, et omnes
eum qui sursum deo locum attribuunt
et barbari et greci quicumque quidem
putant esse deos, palam ut inmortali
immortale coaptatum. Impossibile
enim aliter. Si quidem igitur est quid divinum
quemadmodum et nunc dicta de prima substancia corporum
dicta sunt bene. Accidit autem
hoc et per sensum sufficienter ut ad humanam
dicere fidem. In omni enim preterito
tempore secundum traditam invicem memoriam
nichil videtur transmutatum
neque secundum totum extremum celum neque secundum
partem ipsius propriorum nullam. Videtur autem
et nomen ab antiquis traditum esse usque
ad tempus presens, hoc modo existimantibus
quo quidem et nos dicimus. Non enim
semel neque bis sed infinicies putare
oportet easdem advenisse opiniones ad
nos. Propter quod tamquam altero quodam existente
preter corpora prima terram et ignem et aerem
et aquam ethera appellaverunt
supremum locum accipere semper
sempiterno tempore ponentes denominacionem
ipsi. Anaxagoras autem utitur
hoc nomine non bene. Nominat enim ethera
pro igne. Manifestum autem ex dictis

quod et numerum possibile esse plurem dictorum
corporum simplicium. Simplicis quidem
enim corporis necesse motum simplicem
esse, solos autem hos dicimus esse simplices,
eum qui circulum et eum qui in
rectum. Huius duas partes, hunc quidem
a medio, hunc autem ad medium.

Quod autem non est circulacioni contraria
alia lacio ex multis
utique quis accipiet fidem. Primum
quidem quod circulari recto opponi maxime
potuimus. Concavum enim et gibbosum
non solum adinvicem opponi
videtur, sed recto combinata et iuxta
se posita. Itaque si quidem contraria aliqua
est, eam que in recto maxime necessarium
contrariam esse ad eam que in circulum motum.
Que autem in recto adinvicem
opponuntur propter loca. Quod enim
sursum ei quod deorsum et loci est differencia
et contrarietas. Deinde si quis existimat
eandem esse racionem quam et in recto et
in circulari, eam enim que ab a. ad b.
lacionem contrariam ei que a b. ad a. et eam
que in recto dicat, hee enim finite sunt,
circulares autem infinite utique erunt
circa eadem signa. Similiter autem et que in
semicirculo uno puta a. g. ad d.
et a d. ad g. eadem enim ei que in dyametro
est. Semper enim unumquodque distare
secundum rectum ponimus. Similiter autem et utique
si quis circulum faciens, eam que in
altero semicirculo lacionem contrariam
ei que in altero puta in toto circulo
eam que ab e. ad z. eius
que in semicirculo ei que a z. ad e. in
t. semicirculo, si et iste et iste contrarie,
sed numquam et que in toto circulo laciones
invicem propter hoc contrarie. Atque
utique que ab a. ad b. circulacio
contraria que ei ab a. ad g. ex eodem enim
in idem motus. Contraria autem diffinita lacio

est ex contrario in contrariu esse. Si ex
et esset ei que circa ei circa contraria
frustra utiq esset altera ab. eo et ei
quoniam necesse quod circumfertur uideret uniq
incipiens in omnia similiter adiuicem
contraria loca sunt autem loca contrarieta
tes sursum et deorsum ante et
retro et dextrum et sinistrum. latio
nis autem contrarietates secundum loca
sunt contrarietates. Si quidem eis equales
essent non utiq esset motus ipsarum
Si autem alter motus dominaret alter
utiq non esset. Itaque si ambo essent
frustra itaque esset alterum corpus
non motum eodem motu frustra
n. calciamentum hoc dicimus cui non
est calciatio. Deus et natura nichil
frustra faciunt. 2a Tractatus de finite vniuersi

Sed quoniam manifestum est de hiis
de reliquis intendendum. et primo
utrum est corpus infinitum quod plurimi
ad omnium antiquorum philosophorum putauerunt
aut hoc est unum eorum impossibilium. Sic
enim illo modo habere non ad modicum sed to
tum differre facit et omnia ad eam
que de ueritate speculationem fere n. hec
omnium principium contrariorum enunciantibus
aliqui de tota natura et fuit et erit
utiq si quidem qui modo contrarium transgressi
sunt a ueritate discedens. sit lon
ge plus decies. milies. puta si quis
minima esse aliquam dicat magni
tudinem. Sic enim minimum introdu
cens maxima utiq amonebit ma
thicorum. huius autem causa quod principium
uirtute maius quam magnitudine
quapropter quod in principio modicum in fine sit
multum magnum. Infinitum autem
principium habet uirtutem et causam maxi
mam. itaque nichil inconueniens utiq irro
nabile mirabile esse dictam ex eo
quod finitum quod est corpus infinitum

ps quod de ipso dictum a principio residuantibus. similiter
itaque omne corpus aut simplicium
esse aut compositorum quare et infinitum
aut simplex erit aut compositum. Sed
ad hunc et quod finitis simplicibus necesse
finitum esse compositum palam ex hiis
enim et multitudine et magnitudinem
compositi finitum est magnitudine com
positum et multitudine tanta enim est ex
quantis est compositum. Restat igitur uidere
utrum contingit aliquod simplicium infinitum
esse magnitudinem aut impossibile
per argumentantes aliquid de primo corpore sic
intendamus et de reliquis. Quod quidem igitur
necesse quod circumfertur corpus finitum
esse omne. ex hiis palam. Si enim
infinitum quod circumfertur corpus finite
erunt que a medio egredientes. In
finitorum autem distancia infinita
infinitam autem distanciam dico
linearum. Cuius nullam est extra sumere
magnitudinem tangentem lineas
hanc necesse est infinitam esse finitam
enim semper finita. Adhuc autem semper est
data maiorem accipere itaque quemadmodum numerum
dicimus infinitum quod maximum non est
eadem ratione et de distancia. Si igitur infinitum
non est pertransire. In finito autem ente
necesse est distanciam infinitam esse.
Non utiq contingeret circumduci. Celum
autem uidemus circumuolui et ratione determina
uimus. quod est aliquis motus. Adhuc
esto tempus. Si auferas finitum tempus necesse
reliquum esse finitum et habere principium. Si
autem tempus incessus habet principium est principium
motus quare et magnitudinis que
mota est similiter autem hoc et in aliis. Sit itaque
linea infinita in qua. a. g. b. ad alteram
partem quod est in qua. a. bb. ad utramque
partem infinita. Si itaque scribat circulum
quod. a. g. e. ag. centro iacens quousque fe
retur circum per eam quod. bb. n. g. e. in tempore

finito omne enim quod in quarto circulo la-
tum est celum finitum est et ablatum
g. quo iacens ferebatur erit g. ad
principium quo primum q. a. g. e. eam
q. bb. incidit. sed impossibile non con-
tingit g. cum mobilium infinitum circu-
in mundum. si erit infinitum. ¶ Ad hoc
autem et ex hiis manifestum quoniam infinitum
impossibile moveri. Sit enim q. a. lata
iuxta eam q. b. finita iuxta fini-
tam. necesse g. simul et eam q. a. ab
ea q. b. absolvi et ea q. b. ab ea q.
a. quantum enim ad alteram accepit
alterius et altera illius tantum. Si quidem g.
ambe moveantur in contrarium velocius
utique disiungentur. si autem iuxta ma-
nentem feruntur, tardius eadem
celeritate mota ea que iuxta
fertur. Sed et quidem manifestum quoniam im-
possibile infinita pertransire in tempore finito.
¶ In finito g. omnino. Nam est hoc prius
in hiis que de motu. differt autem nil
aut finitam ferri iuxta infinitam
aut infinitum iuxta illam. Cum enim
illa pertransit iuxta illam, similiter mota
et non mota. verumptamen si moveantur
ambo velocius absolventur. Quamvis
aliquando nichil prohibet motam iuxta qui-
escentem velocius pertransire
quam contra motam. si quis fecerit contra
motas quidem ambas latas, necesse
ea que iuxta quietam multo illis
velocius latam. Nullum g. ad rationem
impedimentum. quoniam iuxta quietam
quam quidem motam contingit eam q.
a. iuxta motam eam que b. tar-
dius pertransire. Si g. infinitum tempus
quo finita absolvit mota et in
quo infinita per finitam move-
batur, necesse infinitum. Impossibile
g. infinitum per infinitum moveri
totum. Si a. et per minimum moveatur

necesse infinitum autem tempus. sed
tamen celum circuit et vertitur totum
in circuitu in tempore infinito, que vero
continet totam que in ea puta eam
q. b. finitam. impossibile g. infinitum
esse quod movetur. ¶ Ad huc quemadmodum
lineam cuius terminus est impossibile
esse est infinitam. sed si quid ad lon-
gitudinem et superficiem similiter cuius
finis non contingit. Cum autem
terminatur utrumque, puta tetragonum infi-
nitum aut circulum aut speram, quemadmodum
neque pedale infinitum. Si igitur neque
spera neque tetragonum neque circulus est infi-
nitus, non existente autem circulo neque
utique circulare erit latio, similiter autem neque
infinito existente non utique erit infinita.
Si neque circulus infinitus est neque utique move-
bitur circulariter infinitum corpus. Ad
huc autem si g. centrum sit quod erit
ab infinita et que est ad rectum infi-
nita. et q. d. g. mota numquam ab-
solvetur ab e. sed semper se habebit quemadmodum
g. e. incidit enim q. g. non g. circuit
circulum que infinita. ¶ Ad huc
sic quidem infinitum celum movetur
aut circulum in tempore finito. In finitum
erit pertransitum. erit enim hoc quidem ma-
nens celum infinitum, hoc autem in hoc mo-
tum equale utique si quidem circuit
infinitum eius infinitum equale
ipsi pertransivit in tempore finito. sed hoc erat
impossibile. ¶ Est autem et convertibile
dicere quod si finitum tempus in quo re-
volutum est et magnitudinem
que pertransita est, necesse est esse finitam.
equale autem ipsius pertransivit
finitum g. et ipsum. Ex quibus g. circulo
motum non est infinitum neque infinitum
sed habet finem manifestum. ¶ Sed ad hoc
neque ad medium neque quod a medio
fertur infinitum erit. Contrarie enim

latiores que sursum quam deorsum. Que
autem ad contraria lata. Contrariorum
autem si alterum determinatum est et
alterum determinatum erit. Medium autem
determinatum est. Si enim undecumque ferri
deorsum quod subsistat, non con-
tingit pertransire longius me-
dio loco determinato quam medio loco.
Et enim qui sursum esse. Si autem
lata determinata sunt et finita, et
corpora erunt finita. Adhuc
si sursum et deorsum determinata sunt
et intermedium necesse determinatum esse.
Si enim non est determinatum, infinitus
utique erit motus. Hoc autem quod impossibile
ostensum est prius. Determinatum est quod
medium. Quare et quod in hoc corpus
aut existens aut existere possibile. Set adhuc
huc quod sursum et deorsum fert
corpus, potentiam hoc habet esse. Naturale
est enim hoc quidem a medio moveri
hoc autem ad medium. Ex hiis utique
manifestum quod non contingit corpus esse
infinitum. Et ad hoc si gravitas
non est infinita, neque utique horum
corporum ullum erit infinitum. Necesse
enim infiniti corporis infinitam
esse gravitatem. Eadem autem ratio erit
et in levi. Si enim est infinita gra-
vitas est et levitas. Si enim est infinita
infinitum sit quod superfertur. Palam autem
ex hiis. Sit enim finita ma[g]pit
et sumatur infinitum quod corpus
in quo AB, gravitas autem ipsius
in quo G. Auferatur quam G ab infinito
finita magnitudo in qua BD, et
gravitas eius suscipiatur eius sit in qua E.
E utique est eo quod G minus. Erit mi-
noris enim gravitas minor. Men-
suretur autem minorem quotiens contigerit, et ut
gravitas minor ad maiorem,
DB ad BZ fiat. Contingit auferri

ab infinito quantumcumque. Si quidem proportionales
magnitudines gravitatibus, minor
autem gravitas est minoris magnitudinis
et maior utique erit maioris. Equalis
quidem erit finiti et infiniti gravitas.
Adhuc autem si maioris corporis
maior gravitas, eius quod est GB
maior erit gravitas quam ZB. Quare
finiti gravitas erit maior quam
infiniti. Et in equalium magnitudi-
num eadem gravitas erit inequale.
Enim finito infinitum. Nichil autem
differt gravitates commensurabiles
esse aut incommensurabiles. Et enim non com-
mensurabilibus existentibus eadem erit ratio,
puta si E tertio mensuras excedit
quam G gravitatem. Magnitudinibus
enim BD tribus totis sumptis maior
erit gravitas quam que in quo G. Quare
idem erit impossibile. Adhuc autem
et contingit commensurabilitas sumere.
Nichil enim differt incipere a gravitate
aut a magnitudine, puta si su-
matur commensurata gravitas ei quod
est G que in quo DE, et ab infinito
auferatur habens gravitatem in qua
est puta DB, et rursum ut gravitas
ad gravitatem BD ad aliam
fiat magnitudinem puta ad
BZ. Contingit enim infinita existente
magnitudine quantumcumque ablatum
esse. Hiis enim sumptis commensurate erunt
magnitudines et gravitates in-
vicem. Nec utique magnitudinem
omiomeriam esse aut anomio-
meriam nichil differt ad demon-
strationem. Semper enim erit sumere
equaliter gravia corpora ei quod est BD
ab infinito quantumcumque aut auferentes
aut apponentes. Quare neque magnitudinem
ex dictis quidem non erit infiniti
corporis finita gravitas. Infinita

minoris

igitur. Si sit quod hoc impossibile et in-
finitum ad esse corpus impossibile. Sed
adhuc quoniam infinitam esse gravi-
tatem impossibile ex his manifestum.
Si enim tanta gravitas tantam
in hoc tempore movet tantum et ad hoc
in minori analogiam quoniam gra-
vitates habent tempora econtrario se habent.
Puta si media gravitas in hoc
duplum in medietate eius. Adhuc
finita quaelibet gravitas omnem finitam
movet in quodam tempore finito. Necesse
ergo et ex his si quantum infinita gra-
vitas movebit quod secundum tantum quantum
finita et adhuc non movebit quod
eo quod proportionaliter oportet excellentias
moveri. Contrarie autem maiorem
minori proportio et nulla est finiti
ad infinitum. Similiter minoris temporis
ad maius finitum. Sed semper in minori
minimum autem non est. Neque si esset
quae utilitas utique esset. Alia enim
quaedam finita sumetur in eadem proportio-
ne in qua infinita ad aliam ma-
iorem. Itaque in aequali aequale
utique movebit infinita finitae. Sed
impossibile. Sed adhuc necesse si
quod in quantolibet tempore finito mo-
vet infinita et aliam in hoc ipso finitam
gravitatem movere quandam finitam.
Impossibile ergo infinitam esse gra-
vitatem. Similiter autem et levita-
tem et corpora ... infinitam gra-
vitatem habentia et levitatem impossibile.
Quod quidem igitur non est infinitum corpus
palam per ea quae secundum partem spe-
culantibus hoc modo et universaliter intenden-
tibus non solum secundum rationes eas quae in
dictis nobis circa principia deter-
minatum est enim et in universalibus prius de
infinito quomodo est et quomodo
non est. Sed et nunc alio modo.

Post hoc autem intendendum utrum-
que si non infinitum quidem corpus
quod omne, sed tamen adhuc tantum
quod utique possit esse plures caelos. Forte
enim utique quis hoc dubitabit, quoniam
quemadmodum qui circa nos mundus con-
stitutus est, nihil prohibet et alios
esse plures quam uno, non tamen infinitos.
Primum autem dicamus universaliter de infinito.
Necesse utique corpus omne aut infinitum esse aut fi-
nitum et si infinitum aut anomo-
iomereum totum aut omoiomereum
et utique si anomoiomereum aut ex fi-
nitis speciebus aut ex infinitis. Quod quidem igitur non possibile
est ex infinitis manifestum si quis nobis
sinat manere primas ypoteses. Fi-
nitis enim primis motibus existentibus
necesse et species simplicium corporum esse
finitas. Simplex quidem enim qui sim-
plicis corporis motus. Simplices
autem finiti motus sunt. Necesse autem
semper motum habere omne corpus physicum.
Sed tamen si quidem ex finitis erit in-
finitum, necesse et partium unamquamque
esse infinitam. Dico autem puta aquam
aut ignem. Sed impossibile. Gravitas o-
stensum est enim finita quoniam neque gravitas
neque levitas est infinita. Adhuc
necesse infinita magnitudine
esse et loca partium. Quare et motus
infinitos esse omnium. Hoc autem impossibile,
si ponamus veras esse primas ypo-
teses et neque quod deorsum fertur in
infinitum contingere ferri neque quod sur-
sum secundum eandem rationem. Impossibile enim fieri
quod non contingit factum esse, similiter in tali
et tanto et ubi. Dico autem si im-
possibile est factum esse album aut cu-
bitale aut in Egypto, et fieri aliquo-
rum impossibile. Impossibile ergo et ferri
illuc ubi nullum quod fertur possibile per-
venire. Adhuc si et dispersa sunt.

Nichil enim contingeret utique ex ob-
ignem infinitum esse licet corpus
ciat undique distensiones habeat
itaque quoniam possibile est plana quod dissi-
milia. Utique quare autem horum omnium in-
finitum esse, sed adhuc neque totum
omniomerum contingit infinitum
esse. Primum quidem enim non est alius
preter istos motus [illegible] ergo unde
horum. Si autem habeat aut levitatem aut gra-
vitatem infinitam, aut levita-
tem esse infinitam. Sed adhuc
non possibile enim infinitum cir-
culariter corpus quod circumferetur.
Impossibile enim infinitum circumferri.
Nichil enim differunt hoc dicere, quoniam
celum dicere infinitum esse. Hoc autem ostensum
sum est quod non est possibile. Sed adhuc
neque omnino infinitum contingit moveri
aut enim secundum naturam movebitur aut vi-
olencia. Et si quidem violencia est
ipsi et quod secundum naturam. Erit et locus
alius equalis in quem feretur. Hoc autem
impossibile. Quod autem omnino impossibile infinitum
a finito pati aliquid aut facere finitum
ex hiis manifestum. Sit enim infinitum
in quo a, finitum autem in quo b,
tempus autem in quo movetur aliquid aut
motum est g. Si itaque a b a calefa-
ctum est aut latum est aut alterum aliquid
passum est aut utique quoque motum est in
tempore in quo g. Sit d eo quod est b
minus, et minus in equali tempore minus
moveat. Sit autem quod in quo e
ab eo quod d alteratum. Ergo itaque est d
ad b, e erit ad finitum aliquid. Sit
itaque equale quod in equali tempore
alterans. Minus autem in equali
minus, maius autem maius aliquid
minus. Non ergo infinitum a nullo
finito. Totum autem quantum analogum
erit, quare maius ad minus. Similiter ergo

infinitum a nullo finito movebitur
in nullo tempore. Minus enim aliud in equali a
minori movebitur, ad quod quidem ana-
logum finitum erit. Infinitum enim
ad finitum in nulla proportione est. Sed ad-
huc neque infinitum in nullo tempore mo-
vebit infinitum. Sit enim in quo a infi-
nitum, b vero finitum, tempus in quo g.
Ergo d in g minus eo quod est b move-
bit. Sit z. Ergo itaque b et z totum
ad z e. Sit hiis eandem proportionem
ad d movebit ergo e b z in g infini-
tum et finitum in equale tempore alterabit
sed impossibile. In minori enim quod mi-
nus supponebatur. Sed semper sumptum
tempus idem faciet quare non erit tempus neque
unum in quo movebit. Sed adhuc in infinito
tempore non est movisse neque motum
esse. Finem enim non habet. Factio autem
et passio habet. Neque infinitum
itaque ab infinito contingit nichil pati.
Sit enim a infinitum et b. Tempus autem
in quo passum est b ab a in quo
g d. Quod autem in quo est infinitum pas-
sus, quare totum b passum est non in
equali tempore. Hoc ipsum supponatur enim
in minori tempore motum minus. Sit enim
motum ab a in d. Ergo d itaque d in g d
tempore ab eodem enim supponatur in pluri
et minori tempore maius et minus
pati quecumque proportionaliter tempori divisa
sunt. In nullo ergo tempore finito possibile
infinitum ab infinito motum esse
infinito ergo. Sed infinitum tempus non habet
finem. Ex autem motum est habet. Si ergo
omne corpus sensibile habet virtutem acti-
vam aut passivam aut ambo,
impossibile corpus infinitum sensibile esse.
Sed tamen et quecumque quidem corpora infinita
extra celum neque unum neque simpliciter neque
secundum quid nichil ergo omnino corpus extra
celum nullum. Si quidem enim intelligibile

e ad aliquid eius
quod e b finitum
hoc ergo necesse ad
a motum
esse in g
d.

in loco omnia sensibilia. non ergo est corpus

lerit i loco. Simo sensibile: erit in
tpe. extra enim et intra locum significat
Itaque erit et sensibile. Sensibile autem
nullum non ens in loco

Racionabilius autem est cogna
ri et sic. Et iam enim incircuitu
possibile est moueri infinitum omo
meriti ens. medium quod non infinita
non est. Sed autem incircuitu circa
medium mouetur: et iam in rectum
possibile est ferri infinitum oportebit n.
alterum esse tantum locum infinitum inquam
fertur. secundum naturam. et alium tantum
inquam. preter naturam. Adhuc sine
natura habet motum est quod in rectum
sine uiolencia mouetur. utrorumque
oportebit infinitum esse mouentem
potenciam. et enim infinitum infinita
et infiniti infinita uirtus. Quare
erit et mouens infinitum. Racio autem
in hiis que de motu quod nullam habens
infinitam uirtutem finitorum neque in
finitorum finitam. Si igitur secundum naturam et
et preter naturam contingit moueri
erunt duo infinita quod quidem mo
uens sic et quod mouetur. Adhuc mo
uens quod infinitum quid est. Si quidem
enim ipsum seipsum. animatum erit. Sed et
quoniam possibile infinitum esse aliud
Si autem aliud quid mouens. duo erunt
infinita. et mouens et quod mo
uetur. distancia secundum formam et
uirtutem. Si autem non continuum totum
sed quemadmodum dicit democritus et leu
cippus dictatum uacuo. unum in necesse
esse omnium motum. dictata sunt quidem
enim figuris. naturam autem esse
dicunt ipsorum unam quemadmodum si aurum
unumquodque sit segregatum. Horum
autem quemadmodum dicimus necesse esse
eundem motum ubi enim unus bolus et
tota terra fertur. et totus quidem ignis

et scintilla. Et eundem locum. Quare neque
leue simpliciter nullum erit corporum
si omnia habent grauitatem si autem
leuitatem graue nullum erit.
Adhuc si grauitatem habent aut
leuitatem. erit aut extremum
aliquod totius aut medium. Hoc autem
impossibile infinito ente. Totaliter quia ubi
non est medium neque extremum neque hoc quod
sursum. hoc autem deorsum. Similiter
neque locus erit corporibus lacionis. Hoc autem
non existente motus non erit. Necesse
enim moueri aut secundum naturam. aut
preter naturam. hec autem dictata sunt locis
propriis et alienis. Adhuc si ubi
preter naturam aliquid manet aut fertur
necesse est eciam esse alterius hunc motum
secundum naturam. Hoc autem credibile ex induc
tione necesse igitur neque omnia grauitatem
habere aut leuitatem. Sed hec quidem
hec autem non. Quod quidem igitur non est cor-
pus omnis infinitum ex hiis manifestum.

Quia autem neque plures possibile esse celos
esse dicimus. hoc enim diceremus
intendendum si quis non putat uni-
uersaliter ostensum esse de corporibus quod impossible
est esse extra mundum. sed de quorumdam ipso
rum. Sed solum in indeterminate positis di
ctum esse racione. Omnia enim et ma
nent et mouentur secundum naturam
et uiolenciam et secundum naturam quidem
in quo manent non uiolencia
et feruntur et in quem feruntur et ma
nent. In quo autem uiolencia et
feruntur. uiolencia et manent.
Adhuc si uiolencia ista lacio con
traria secundum naturam ad medium itaque
quod hic si infertur. terra inde huc
feretur illic secundum naturam et si manet
hic inde non uiolencia et feretur
secundum naturam hic una enim non secundum naturam.
Adhuc necesse omnes mundos ex

[margin:] De unitate mundi

existere esse corporibus. similiter quod existentes secundum naturam. Sed ad hoc et corporum unumquodque necesse eandem habere virtutem. ut puta dico ignem et terram et in medio horum. Si enim equivoca hec et non secundum eandem ydeam dicuntur que ibi huius que apud nos et totum equivoce utique dicetur mundus. Palam igitur quia hoc quidem a medio ferri natum est, hoc autem ad medium ipsorum. si quidem omnis eiusdem speciei ignis igni et aliorum unumquodque quemadmodum et quecumque hee partes ignis. Quod quidem necesse sic habere ex hiis que circa motus suppositionibus manifestum. Motus enim finiti et unumquodque elementorum secundum unum quod dicatur. Amplius si quidem et motus idem et elementa necesse est esse ubique eadem. nata sunt igitur ferri et ad quod medium quod in alio mundo et partes et ad hoc quod extremum quod ibi ignis sed impossibile. Si vero hoc accidit necesse est ferri sursum quidem terram in suo mundo ad ignem autem ad medium similiter autem et eam que hic terram a medio ferri secundum naturam latam ad illud quod ibi medium propter mundos sic positum ad invicem. Aut enim non ponendum eandem esse naturam simplicium corporum pluribus celis. aut dicentes sic medium unum necesse est facere et extremum. hoc autem existente mundum esse impossibile est esse mundos plures uno.

Significatur autem aliam esse naturam simplicium corporum si distent minus vel plus a propriis locis irrationabile. Nichil enim differt tantum quod dicere longitudine distare aut tanta. Differunt enim secundum rationem quanto plus magis species autem eadem. Sed ad hunc necesse esse aliquem motum ipsorum. Quare quod enim moventur manifestum.

Utrum igitur in omnibus dicemus motus et contrarios secundum quos non natum est omnino moveri impossibile secundum motum violencia. Si igitur est aliquis motus ipsorum secundum naturam. necesse est eorum que similis speciei et singulorum ad unum numero locum existere motum. puta ad hoc quidem medium et ad hoc aliquod extremum. Si autem ad specie eadem plura autem quia et singularia plura. quorumlibet specie autem unumquodque indifferens non huic quidem huic autem non talem erit partium similiter omnibus. Similiter enim omnia secundum speciem indifferencia ab invicem. Numero autem alterum quodlibet a quolibet. Dico autem hoc quoniam partes que hic ad invicem et que in alio mundo similiter se habent. Sumpta igitur hic nichil differt partem ad eam que in alio aliquo mundo partium et respectu earum que in hoc ipso similiter. Consimiliter enim nichil specie ad invicem utraque neque autem a movere has suppositiones. aut medium unum esse et extremum. hoc autem ente necesse est et celum unum solum esse et non plures existere hiis argumentis et eisdem necessitatibus.

Quod autem est aliquo quo natum est terra ferri et aqua palam et ex aliis. Omnino enim quod movetur ex quodam in quoddam transmutatur et hoc ex quo et in quod specie differunt. Omnis vero finita transmutatio puta quod sanatur ex infirmitate in sanitatem et quod augmentatur ex parvitate in magnitudinem. Et quod fertur. Igitur et enim hoc fit unde quo. oportet igitur specie differre ex quo et in quod natum est ferri quemadmodum quod sanatur non ubi contigit neque ubi vult movens. Et ignis

g' ⁊ t'ra nō ad infinitū ferit̄ur
s; in opposita opponit̄ur· an cum
ſm locum ſurſum ei quod ī deor
ſum ꝗre iſta erunt ſinū lato
rus· Continu aūt et qui circu
h't aliqualit' ea opposita que
ſm dyametrū· Tota autem
illo ē ꝯtrariū m; unū· Ꝯter et hūs
modo aliquo mot' in opposita
⁊ finita· ſtatē g' ēē aliquam
finem et nō in infinitū ferri
argumentum aūt ē eius q' nō
ī infinitū ferri ⁊ t'ram quod
qūto utiq; appropinquior ſit me°
uelocius ferri· ignem aūt
qūto utiq; ei quod eſt ſurſum· ſi
autem infinitū eſſet· īfinita
utiq; et uelocitas· Si autem
uelocitas· ⁊ grauitas ⁊ leui
tas ut enī amplius deſcendē
tem uelocitate alterā graui
tate utiq; erat uelox· Sit ſi in
finitū erat h' addo ⁊ uelocita
tis additio īfinita utiq; eſſet
s; ad hūc m; ab alio fertur q'
ad modū ipſorū ſ; quod ſurſum.
ſ; aūt deorſum· m; ꝯtrad quod
aūt extruſione tardius· n.
utiq; maneretur maior ignis
ſurſum et maior t'ra deorſū·
ſiue aūt ꝯtrariū ſꝑ minor ignis
uelocius ferit' et maior t'ra
in eū qui ipſorū locū· m; uelo°
utiq; infinite ferret'· ſi in et ex
deſione oīa enī aūt abſente
longius t'ra tardius ferit'
tarde in illuc ferit̄ur nō in
ſtatu; ex hiis ſpeculantib; eſt
accipe fidem de dictis ſufficient'
Ad hūc autem ⁊ ꝑ eas que
ei ꝑ ma phīa rōnes oſtendet'
utiq; et ex eo qui in motu

motū q' necēē ſempiternū ſub
eo hic ē ēēt multis· Palam
autem utiq; ſic ſiet intendētib;
qm̄ necēē unū ēē celū· Tribus n.
entib; corporib; elīs· tria erunt
et loca eorū· unuſ quod quid ſub
ſiſtentis qui circa mediū aliuſ aūt
ꝯtiguū lati· qui quod eſt extimus
tertius aūt qui medi' horū qui
medii corporis· necēē n. michi ēē q'
ſi fertur h· n. nō in h' ex erit· s;
īpo^le ex ſ' quod ei ſine grauita
tem· h aūt hns grauitatem
magis deorſum aūt qm̄ grau
tatem corporis hntib; locuſ n̄ ꝯ
ſi quod qm̄ apd mediū grauis
Sz et in pter illum aliū n. erit
ſm illum alium aūt nō erit· ſtatē
g' in medio ēē· hi' aūt ipſius q
ſunt diſſere poſtius dicemus· de cor
poris quod g' eluſ que quod ſit
et quos et quiſ unīqz latus.
Ad hūc aūt illi· quot ſ; multitu
dinem loca· Palam nob' ex dictis.

Quod aūt nō ſolū unū ē ſ; ⁊
īpo^le fieri plres ad hūc a'
q' ſempiternus ī corruptibilis
exīs ⁊ igenitū dicam' ꝑm̄ du
bitantes de ipſo in ale ſ; ei utiq;
ſic intendētib; īpo^le unū ⁊ ſolū
ēē iſtū· In oīb; ei et hiiſ que
natura ⁊ hiis que ab arte ꝯ
ſtantib; ⁊ g̃natis alterā ē ipſa
ſm ſe ipſam for' et mixta cū
materia· puta ſpere alterā ſpēs
et aurea ⁊ erea ſpa et iſtū circuli
altera forma ⁊ ereus ⁊ ligneus
circulus· Ꝯ quod ei erat ēē di
centes ſpēā· circuli· nō dice
in rōne aureū aut ereum
tamquā exiſtētib; hiiſ de t'a
ſi erea ⁊ aurea dicimus· et

si nō possim⁹ intelligere neq; sinere
aliud ēē preter singlare quiz ēē
et nich; phileet h accidere puta
si solū assilat circulus. ꝯsiderit ei
minus aⁱ erit ēēculo ēē ⁊ hunc
quid circlō et h quid spēs h a
spēs i materia ⁊ singlarium utiq;
erit sensibile ei ēē i materia existit
Si autem singlarium. alterum utiq;
erit hunc quid de celo ēē ⁊ celo
simplr. alterum g' h celū ⁊ celum
simplr. et h quid ut spēs ⁊ forē
h autem ut materie mixtum.
Quorū aūt et forma quedā
et spēs ē sunt aut ꝯtingit pla
sunt ē singlaria sunt. n. sic spēs q;
quidem dicit quidā nec h accide
sine ⁊ separati nullum talium nich;
minus. In oīb; enī sic uidem⁹
quorū sbā i materia pla ⁊ infi
nita entia que eiusdē spēi utiq;
aut sunt ples celi aut ꝯtingit
ēē ples ēē. Ex hiis quidē igit'
suspicabitr utiq; alis et ēē ⁊ qd ꝯ
tingit ples celos ēē.
Considerām⁹ aūt iterum quid
horū dr bene ⁊ quid nō bn
alterum quid g' ēē ronem eam q
sine materia ⁊ eam q in materia
forme. bn quid dr ⁊ sit h unum
si meliominus neq; una necessitas
ꝓpt h ples ēē mundos neq; ꝯtigit
plos ēē ples. si quid iste ex
tota ē materia qd'adm ē sic a'
forte magis ꝑ dr. erit manif'
Si ei est simitas curuitas in
naso aut carne ⁊ ē materia
simitati caro si ex oīb; carnib;
una fiat caro ⁊ existat in hac
simum. nich; utiq; aliud q erit si
mum. neq; ꝯtingeret plura ēē. similr
aūt ⁊ si hoī sunt materia carnes
et ossa si ex oī carne ⁊ oīb; ossib;
homo fiat impossibilib; existen
tib; dissoluta esse. nō utiq; con
tingeret ēē aliū hoiem. s; et aūt
et nō aliis. oīo ei quorū ꝯ est
sbā in subiecta qdā materia. horū
nich; ꝯtingit plura ēē nō existēte
quadā materia celum aūt ē quid
singlarium ⁊ eorū que ex materia
s; si non ex pte ipsius ꝯstat. s;
ex omnī ēē quid ipi celo ⁊ huic
celo alterum ē nō tamen neq; utiq; erit
aliud neq; utiq; ꝯtingeret plos esse
ples ꝓpt omnē materiam ꝯprehensā
ēē. Relinquitur ipsum g' restat ostendere
qd ex oī materiali et sensibili con
stat corpore.
Dicamus aūt primum quid
dicimus ēē celum ⁊ quotiēs
ut magis nob manifestum fiat qd
querit'. Uno quidē g' modo celum
dicim⁹ sbam extreme totius cir
culationis aut corp⁹ naturale qd ē in
extrema circumferentia totius. Con
sueuim⁹ enī extremum ⁊ qd sursum
maxime uocare celum in quo ⁊ di
uinū omne locatum ēē dicim⁹. Alio
aūt rursus modo ꝯtinuum corp⁹ extre
me circumferentie totius in quo ⁊ luna ⁊
sol et quedā astrorum. ⁊ n. h i celo
ēē dicamus. Alio huic aūt alr di
cim⁹ celum ꝯtentum corp⁹ ab extre
ma circumferentia totum enī ⁊ omne
ꝯsueuim⁹ dicere celum. Tripliciter aūt
dicto celo totum ab extrema circumfe
rentia ꝯtentum ⁊ ex oī necē ꝯ
stare naturali ⁊ sensibili corpore qꝓpt
neq; ēē nullum ext' celum corpus neq;
ꝯtingere fierī ēē. Si. n. ē extre
ma ꝑ p'feriam corp⁹ phisicum necē
ipsum aūt simplicium ēē corporum
aut ꝯpositorum aut secundum naturam

Ar' de celo — nō — luna ⁊ — ext'

aut preter naturam hec. Simplicium quidem igitur nullum utique erit. Quoniam enim circumfertur circulum est quem non contingit permutare suum ipsius locum. Sed neque quod a medio possibile, neque in medio consistens secundum naturam. Quidem non utique erit aliquid eius ipsorum propria loca preter naturam aliis si quidem sunt aliorum quidem erit secundum naturam qui extra locus aliorum, quoniam hinc preter naturam. Sed non erat aliud corpus preter hec. Non igitur est nullum possibile simplicium extra celum esse corpus. Si autem non simplicium neque mixto existentium neque mixtorum. Necesse enim esse simplicia mixto existente. Sed et neque factum esse possibile. Aut enim secundum naturam erit aut preter naturam et aut simplex aut mixtum. Quare iterum idem veniet sermo. Nichil enim differt considerare si est aut si factum esse possibile. Manifestum igitur ex dictis quoniam neque est extra neque contingit factum esse corporis molem nullam. Ex omni enim est propria materia totus mundus. Materia enim erat ipsi corpus naturale sensibile. Itaque neque nunc sunt plures celi neque fuerunt neque contingit fieri plures. Sed unus et solum et perfectum est iste celus. Simul autem manifestum quoniam neque locus neque vacuum neque tempus est extra celum. In omni enim loco possibile existere corpus. Vacuum autem esse dicunt in quo non existit corpus, possibile autem factum esse. Tempus autem numerus motus. Motus autem sine physico corpore non est. Extra celum autem ostensum est quoniam neque est neque contingit fieri corpus. Manifestum igitur quoniam neque locus neque vacuum neque tempus est extra. Propter quod neque que illic in loco nata sunt, neque tempus ipsa facit senescere, neque est nulla nullius transmutatio eorum que super eam que maxime extra ordinatam lationem. Sed inalterabilia et impassibilia optimam habentia vitam et per se sufficientissimam perficiunt toto evo. Et enim hoc nomen divine enunciatum est ab antiquis. Finis enim continens id quod uniuscuiusque vite tempus cui nichil est extra secundum naturam evum unicuique vocatum esse. Secundum eandem rationem autem totius et totius celi finis et omne tempus et infinitatem continens perfectus evum est ab eo quod semper esse sumens denominationem, immortalis et divinus. Unde et aliis communicatum est hiis quidem clarius, hiis autem obscurius esse et vivere. Etenim quemadmodum in encyclicis philosophematibus circa divina multociens declaratum est rationibus quoniam divinum intransmutabile necessarium esse primum et summum. Quod sic habens testificatur dictis. Neque enim aliud melius est quod movebit; illud enim utique erit divinius. Neque habet pravum nichil neque indigens cuiquam que ipsius bonorum nullo est. Et incessabili itaque motu movetur rationabiliter. Omnia enim quiescunt que moventur quando venerint in proprium locum, eius autem quoniam idem corporis idem locus unde incipit et in quem consummat.

De perpetuitate

His autem determinatis dicamus postea utrum ingenitum aut genitum et incorruptibile aut corruptibile, percurrentes prius aliorum suspiciones. Contrariorum enim demonstrationes dubitationes de contrariis sunt. Simul autem et magis utique erunt

simul credibilia dicentur. Prius audi-
entibus dubitatorum sermonum iusti-
ficationes eius contemptorum videbi-
mus. Magis nobis existet, et non
omnino disquisitores sed magis iudices
esse indicativos veri sufficienter.
Genitum quidem igitur omnis esse dicunt,
sed genitum hunc quidem sempiternum,
hunc autem corruptibile quemadmodum quecumque
aliud consistitutorum, hunc autem vicissim
quandoque quidem sic quandoque aliter habere corrum-
ptum et hoc semper perficere, sic
quemadmodum Empedocles Ephesius.
Factum esse quidem igitur sempiternum quidem
tamen esse dicere impossibilium. Sola enim hec
ponendum rationabiliter quecumque in multis
aut omnibus videmus existentia. De hoc
autem accidit contrarium. Omnia enim que ge-
nerantur et corrumpi videntur. [Ad]huc
hoc autem non habens principium eius quod est sic
habere, sed impossibile aliter habere prius per omnia
secula impossibile transmutari. Erit enim
aliqua causa que si existit prius
possibile utique erat aliter habere impossibile se
aliter habere. Si autem prius ex aliter habentibus
consistit mundus, si quidem semper sic ha-
bentibus et impossibilibus aliter habere, non
utique fieret. Si autem factus est, necesse scilicet
ea illa possibilia esse aliter habere et non
semper sic habere. Itaque consistencia dis-
solvientur et dissoluta consistent
prius et hec infinities aut sic habebant se
aut possibile erat. Si autem hoc non
utique erit incorruptibilis nisi aliter habe-
bat aliquando, nam si possibile aliter habere. Au-
xilium autem quod quidam conantur
ferre sibi ipsis dicentium incor-
ruptibilem quidem esse factum autem
non existentem. Similiter esse dicunt hiis qui
descriptiones incedunt et se ipsos
dixisse de generatione non tamquam ge-
nito aliquo aliquando, sed doctrine gratia tamquam
magis instruentes velut descriptio-
nem generatam aspicientes. Hoc autem est
quemadmodum diximus non idem in factione.
Quidem enim descriptionum positis esse
simul idem accidit in demonstrationibus
et contrariorum non idem, sed impossibile que eius accipi-
untur prius et posterius contraria sibi.
Ex inordinatis quidem enim ordinata
facta esse dicunt. Simul autem esse inordi-
natum esse et ordinatum impossibile.
Sed necesse generationem esse separantem [sep. at]
et tempus. In descriptionibus autem nichil tempore
segregatum est. Quod quidem igitur impossibile
ipsum sempiternum esse in aliquo tempore factum esse
vicissim autem consistere et dissolvi
nichil aliud facere est quam astruere
ipsum sempiternum quidem sed transmu-
tantem formam, quemadmodum si quis ex pue-
ro virum factum et ex viro puerum quandoque ei
corrumpi quandoque esse putet. Palam enim
quoniam in adinvicem convenientibus elementis non
contingens ordo fit et consistitutio,
sed eadem aliter quidem et secundum eos qui dixe-
runt hunc sermonem qui dispositionis
utrisque autem contrarium. Itaque si totum corpus
continuum ens quandoque quidem sic quandoque
autem illo modo disponitur et aptatur,
totius autem consistencia mundus
et celum, non utique mundus generabi-
tur et corrumpetur, sed dispositiones ipsius.
Totaliter autem factum corrumpi et non
reflecti existente quidem uno impossibile
est prius quam enim fiet semper existebat
existebat que ante ipsum consi-
stentia, quam non factam non possibile esse
dicimus transmutari. Infinitis autem
entibus mundis contingit magis
sed tamen et hoc utrum impossibile est prius quam
enim aut possibile erunt tamen ex posi-
tionibus. Sunt autem quidam
quibus contingere videtur et inge-
nitum quidem ens corrumpi et genitum

incorruptibile ponunt ut in thy(sic)
meo. ibi enim ait celum quidem factum esse
quidem non solum sit et fore de cetero
sempiterno tempore. ad quos naturali-
quidem de celo solum dictum est ultra
de omni speculantibus erit et de hiis ma-
nifestum

Primum autem dicendum quomodo in-
genitalia et genitalia dicimus
et corruptibilia et incorruptibi-
lia dicimus multipliciter enim dictis et si nul-
la differentia ad sermonem necesse in-
tellectum confusum habere. si quis diviso
multipliciter tanquam indiviso utitur (ut)
incertam enim secundum quam naturam
ipsi accidit quod dictum est. Dicitur autem inge-
nitum uno quidem modo si sit nunc
quod prius non ens sine generatione
et transmutatione quemadmodum quedam
tangi et moveri dicunt. non esse
enim generari dicunt tactum neque motum.
Uno autem si quid contingens fi-
eri aut non fieri non est. similiter enim et hoc
ingenitum quod contingit fieri. Uno autem
si quid omnino impossibile fieri ut quan-
doque sit quandoque autem non. impossibile autem du-
pliciter. aut enim simpliciter non verum
erit dicere quod fiet utique aut non facile
le fuisse neque cito aut bene sit.
eodem autem modo et genitum uno
quidem si non ens prius, posterius
sive genitum sive generatum quan-
doque non ens. nunc autem ens. uno
autem si possibile sive vere dicto
possibili sive per facile. uno autem si
sit generatio ipsius ex non ente in ens
sive iam existente posteri autem existen-
te sive nondum existente sed contingente.

Et corruptibile autem et incorruptibi-
le sibi sive enim prius quidem ens poste-
rius autem non est aut esse contingit
corruptibile esse dicimus sive cor-
ruptum aliquid et transmutatum
sive non. est autem quando et quod per corrupti-
onem contingens non esse corruptibile
esse dicimus et adhuc aliter quod facile
corrumpitur quod dicet utique aliquis
euphtharton. Et de incorruptibili
eodem modo. aut enim quod sine corruptione quandoque
quidem ens quandoque autem non ens puta
tactus. quia sine corrumpi prius existentes
posterius non sunt. aut ens quidem
possibile autem non fore non futurum aliquando
autem ens. Tu enim es et tactus nunc
sed tamen corruptibile quia est aliquando quando non veri-
te dicere quod es neque hec tangi. maxime
proprie autem ens quidem impossibile autem cor-
rumpi sic ut et nunc est posterius non
sit aut contingit non esse et si nondum
corruptum contingens autem posterius
non esse. Dicitur autem incorruptibile quod non
facile corrumpitur. Siquidem sic habent se
considerandum quomodo dicimus possibile et impossibile.
Propriissime enim dictum incorruptibile eo quod
non possit corrumpi neque aliquando
esse aliquando autem non. Dicitur autem et ingenitum
quod impossibile et quod non potens fieri sic
ut prius quidem non sit puta dya- (sic prius autem)
metrum simmetrum si utique quod potest mo-
veri stadia centum aut levare
pondus semper ad plurimum dicimus puta talen- (puta) (no)
ta levare centum aut stadia ire
centum quamvis et partes potest quoniam magis
et quidem et si superhabundancia ut nomine
ad finem et excellentie instituitur. necesse
quidem quod potens secundum excellenciam
tanta et que infra posse puta
si talenta centum tollere et duo. et
si stadia centum et duo posse ire
virtus autem excellentie et utique si (No)
quid impossibile tantum secundum excellenciam
dicentibus et plura impossibile puta non
potens mille ire stadia manifestum quod
mille et unum. Nichil autem nos tur-

lere deficietur enim secundum excellenciam tinum tamen quod tempore possibile forsitan enim instabit utique quis quoniam non necesse quod decem est videns ei stadium non utique quia minus videbit magnitudines sed contrarium magis potens videre plus stadium aut audire plurimum sonum et maiorem habebit sensum. sed nichil differt ad rationem deficietur enim aut in virtute aut in re excellencia. contrarium enim dicimus maximum. visus quidem enim qui minoris excedit velocitas contrario. ve autem maioris

Declarans autem hiis dicendum quod deinceps. Si itaque sunt contraria potentia esse et non, necesse tempore aliquo determinatum esse plurimum et eius quod est esse et eius quod non. Dico autem possibilem esse et ens possibile non esse secundum quamcumque predicationem, puta hominem aut album aut tricubitum aut aliud quodcumque talium. si erit enim non erit contrarium autem si semper plus apposito et non est cui minus infinito erit tempore idem possibile esse non esse alio infinito sed hoc impossibile. Principium autem sit hinc. impossibile et falsum non idem significat. est autem impossibile et possibile erit et falsum et verum hoc quidem ex suppositione. Dico autem ut puta trigonum impossibile duos rectos habere si hec et dyametrum commensurabilem si hoc. Sunt autem simpliciter et possibilia et impossibilia. non idem est falsum ad esse simpliciter et impossibile simpliciter. te enim non obstante dicere stare falsum quidem non impossibile autem. similiter autem citharizantem non cantantem aut cantare dicere falsum sed non impossibile. simul et stare et sedere et dyametrum commensurabile esse non solum falsum sed et impossibile. non itaque idem et supponere falsum et impossibile. accidit autem impossibile ex impossibili. Habet quidem ergo sedere et stare simul habet virtutem quia cum habet illam et alteram sed non ut simul sedeat et stet sed in alio tempore. sed si itaque ad infinitum tempus plurium habet virtutem non est in alio tempore sed simul. Quare si quid in infinito tempore ens corruptibile est virtutem habebit utique non esse. Si itaque infinito tempore est sit existens quod possibile non esse simul ergo erit et non erit secundum actum. falsum quidem ergo accidet utique quia falsum quidem positum est. sed si non impossibile erit non utique et impossibile esse erit quod accidit. omne ergo semper ens nec simpliciter incorruptibile. Similiter autem et ingenitum. si enim genitum tempore possibile erit tempore quodam non esse. Corruptibile quidem enim est quod prius quidem nunc autem non ens aut contingens quandoque posterius non esse. genitum autem ens contingit prius non esse. sed non est in quo tempore possibile quod semper ens ut non sit in infinito neque in finito. et enim finito tempore possibile esse si quidem et infinito. non est ergo possibile contingit idem et unum semper quod posse esse et non esse. sed et utique negationem puta dico non semper esse impossibile ergo et semper quidem ad esse contrarium. Similiter autem neque genitum. duorum enim terminorum si impossibile posterius sine priori existere si illud impossibile existere existere et quod posterius. itaque si semper ens non contingit quandoque non esse impossibile et genitum esse. Cum autem negatio eius quidem quod semper possibile esse non semper possibile esse, semper possibile esse semper contrarium, cuius negatio non semper possibile non esse, necesse negationes amborum eius existere et esse medium semper entis et semper entis quod possibile esse et non esse. utriusque enim negatio quandoque existet si non semper sit. Quare et si semper non ens erit quandoque et non erit. et non semper possibile autem esse sed quandoque ens quare et non esse. idem ergo erit possibile esse et non et hoc amborum medium.

Ratio universalis hec. sint enim a et b nulli eidem possibilia autem existere omni autem a aut g et b d. necesse itaque et secundum

nō

ãt

posti

abo[rum]

neque a existit neque b. omni existere g. d.
Sit itaque e intermedium eorum que ab
contrariorum n. quod neutrum medium hinc
itaque necesse ambo existere et g. et d.
omni n. g. aut a. contrarie et ei quod est
contrarium g. a. impossibile. g. existet. eadem
autem ratio et in d. neque itaque semper existens
genitum neque corruptibile. neque semper non
ens. palam autem quia et si genitum aut
corruptibile non sempiternum. simul enim
erit possibile semper esse et possibile non semper esse
hoc autem quod impossibile
ostensum est prius. igitur si et i-
genitum est ens autem hoc necesse sem-
piternum esse. similiter autem et si incorruptibile
ens autem. dico autem ingenitum et
incorruptibile que proprie dicuntur. In geni-
tum quidem quod et nunc et prius
non verum erit dicere non esse. incorruptibile
autem quod nunc ens posterius non verum
erit dicere non esse. aut si quidem hec
adinvicem consequuntur et quod quidem inge-
nitum incorruptibile et quod incorruptibile
ingenitum. necesse et sempiternum utrumque
consequi et sive adhuc ingenitum
sempiternum sive incorruptibile sem-
piternum. palam autem et ex determina-
tione ipsorum et enim necesse si corrup-
tibile genitum. aut enim ingenitum
aut genitum. si ingenitum et
incorruptibile supponitur et si ge-
nitum aut corruptibile necesse aut
enim corruptibile erit aut incorruptibile
sed si incorruptibile ingenitum supponitur.
Si autem non consequuntur adin-
vicem incorruptibile et ingenitum
non necesse ingenitum neque incorruptibile
sempiternum esse. Quod autem necesse
consequi ex hiis manifestum genitum
enim et corruptibile consequuntur adin-
vicem. palam autem et hoc ex prius
dictis. semper enim entis et semper non entis

est intermedium aliquid neutrum sequitur hoc est
genitum et corruptibile. possibile enim et esse et non
esse determinato tempore utrumque. dico autem
utrumque et esse quanto quodam tempore et non
esse. Si igitur est quod genitum aut corruptibile
necesse hoc intermedium esse. Sit enim a
semper ens. b autem enim non semper. g. a. a. b.
hiis quidem enim non est tempus ad neu-
trum terminus in quo a non erat autem
b erat. genito autem necesse aut actu
aut potentia esse. hiis autem que ab neutro
modo quanto quodam et determinato
tempore et erit et iterum non erit. g. igitur
et in d. genitum igitur et corruptibile
utrumque. consequuntur igitur invicem genitum
et corruptibile. Sit itaque in quo e in-
genitum contrarie z. genitum quod a in quo i
incorruptibile. contrarie a in quo t. corruptibile
quod itaque z. t. ostensum est quod consequuntur
invicem contrarium. itaque sit posita ut
hec posita que quidem z. et quod t. con-
sequentia. contrarie e est et z. nulli eorum
omni e aliquid. similiter autem et quod i. t.
necesse et quod i. e. consequuntur invicem. obicit
enim ei quod i. e. non consequens z. igitur con-
sequitur. omni enim e autem z. in serie
z. et t. ei igitur quod i. i. t. consequetur
sed supponebatur impossibile esse eadem
autem ratio et quod in ei quod e. sed sic
habeat se ingenitum in quo e. ad geni-
tum in quo z. sunt et incorruptibile
in quo i. corruptibile in quo t. dicere itaque
neque hoc probabile factum esse quod incorruptibile
et ingenitum quod corrumpi semel
existente hinc quidem generatione hinc
autem corruptione perimitur [illegible]
ad. aut enim infinito aut quanto
quodam determinato tempore possunt omnia
aut facere aut pati aut esse aut non
esse et infinito propter hoc quod determinatum est
aliqualiter infinitum est non est plus quam
aut quia neque infinitum neque determinatum

aut genitum d. autem corruptibile necesse hoc g. intermedium esse

infinitum

Ad huc quis magis in h signo
sp ens prius corruptu aut no
ens infinito fcm e si eni mel
magis infinita aut signa · pa
lam q i infinito tpe erat ad gna
bile et corruptible prec g et no ee
infinito tpe simul g hebit uirtu
tem eius q no ee · et ee h quid
prius incorruptible h aut si gnabile
itaz si existere ponatur q possi
opposita simul existitio · Ad huc
autem et h silr i oi signo existz
cotie i infinito tpe eius q no ee
et ee hebit uirtutem · sz ostensu
e q i ipole h · Ad huc si prius
uirtus existit actu oi existet tpe
et ens i gnabile aut no ens in
finito tpe si aut possibile simul ee
no erit et eius q e contrarie uirtute
hebit et h quoz ee et postius in
finito uitz tpe · Manifestum aut et
alr q i ipole corruptible ens no corrup
tum ee quia sp ei erit simul et cor
ruptible et i corruptible entelechia
cotie sil erit possibile et sp ee et no sp
corrumpitur g quia corruptible et si gna
bile fcm e possibile ei fcm ee et no
sp quod ee est aut et sic uidere
q i ipole aut q fcm e quia i corruptible
ad pficere aut i gnabile ens et
sp prius et corrumpi · nz · n · a cau
tz i corruptible · nz i gnabile possibile esse
q quod ei casuale et aut a for
tuna ptr sp et ut frequent au e
aut fit · q a infinito tpe au sup
aut a quanta pte e · aut semp
aut ut frequenter existit ens
nece g uera talia quia quid
ee quia et no · Talium aut eadem
pro contradictionis et in causa ei q e
et no itaz nece e simul existere
actu opposita · Sz ad huc neqz

uim dicere nunc q annus prior iza
nus prior q nunc e · i possibile g non
ens aliqd postius sempiternum
ee hebit enim postius et eius q e
no ee uirtutem impotentum non eius
q et no esse existit · n · actu ens ·
sz i q anno priore et i pstito tepe
sit itaz e lso uirtus existens actu erit
g uim dicere nunc q no est annus
prior · sz i possibile nz nulla ei uirtus
eius q e fcm ee e · sz eius q e ee
aut futurum ee · silr aut et si
prius ens sempiternum postius
no erit hebit ei uirtutem e actu
ti e itaz si ponamus possibile · uim e
dicere nunc q e aut annus prior
et ulr i pstito tpe · Et naturalr
aut et no uulr intendentibz i possibile
aut sempiternum ens prius corrupi
postius aut prius no ens · Sem
piternum esse Corruptibilia · n · et
gnabilia et alterabilia oia alte
antur aut contrarius et ex quibz
constant natura entia et ab eisd
ipsius corrumpitur ··

Quod quid g nz fcm
e omne celum nz co
tingit corrumpi q ad
quidam dicunt ipsm · sz
e unum et sempiternum
principium quid et consumationem no
hns totius eum · hns aut e et
contineens i se ipso infinitum tpe ex
dcis licet accipere fidem et p opinioz
eam que ab alr dicentibz et ge
nerantibz ipsm · si · n · sic quid
hre contingit sm q aut modu
illi fcm ee dicunt no contingit
magnam uitz hebit et h inclinatoz
ad fidem de immortalitate ipsius
et sempiternitate · pp h qd bene

persuasibile se ipsum exhibere antiquis et maxime patriis nostris veros esse sermones ut sit immortale aliquid et divinum habentium quidem motum, habentium autem talem ut nullus sit finis ipsius sed magis iste aliorum finis. Est enim finis continentium et ipsa circulatio perfecta existens continet imperfectas et habentes terminum et quietem, ipsa quidem nullum neque principium habens neque finem sed incessabilis ens infinito tempore, aliorum autem horum quidem causa principii horum autem suscipiens quietem. Celum autem et eum qui sursum locum antiqui quidem diis attribuerunt velut existens solum immortale. Sic autem testificatur iste qui nunc sermo quod incorruptibile et ingenitum, adhuc autem impassibile omnis mortalis difficultatis est. Adhuc autem et sine labore propter non indigere violentia necessitate que detineat prohibens ferri aptum natum ipsum aliter. Omne enim tale magis laboriosum quanto quidem utique sempiternius sit et dispositionis optime expers. Propter quod neque secundum antiquorum fabulam suspicandum habere quemadmodum dicunt Atalante quodam ipsi opus esse ad salutem. Videntur enim et hunc existimantes sermonem eandem habere suspicionem hiis qui posterius; ut enim de gravitatem habentibus et terrenis omnibus hiis qui sursum corporibus substituerunt ipsi fabulose necessitatem animatam. Tamen neque utique hoc modo suspicandum neque propter vertiginem velocioris existentem lationis proprie inclinationis adhuc salvari tanto tempore quemadmodum Empedocles inquit. Sed adhuc neque ab anima rationabile cogente manere sempiternum, neque enim anime possibile esse talem vitam sine tristicia et beatam. Necesse enim et motum cum violencia existentem, si quidem movet ferri aptum natum primo corpore aliter et

movere continue sine vacatione esse et omni carentem remissione prudenti ratione, si quidem neque ut anime mortalium animalium est requies que circa sompnum fit corporis remissio, sed necessarium Ixionis quandam partem retinere ipsam sempiternam et incessabilem. Si utique quemadmodum diximus contingit habere modo de prima latione, non solum ipsi de sempiternitate sic existimare melius, sed et divinationi ei que de deo solum utique habemus sic confesse enunciare consonantes sermones. Sed quidem talium sermonum satis sit nunc.

Quoniam autem quidam sunt qui dicunt esse quoddam dextrum et sinistrum celi quemadmodum vocati Pictagorici (illorum enim iste sermo est), considerandum utrum sic habet modo ut illi dicunt aut magis aliter, si quidem oportet adaptare toti corporis huiusmodi principia. Confestim enim primum si dextrum existit et sinistrum, ad hec priora existimandum existere principia in ipso. Determinatum est quidem igitur de hiis in hiis que circa motus animalium propter esse nature illorum proprias; manifeste enim in animalibus existentia videntur huiusmodi omnes tales partes, dico autem puta et dextrum et sinistrum, hiis autem quedam plantis et sursum et deorsum solum. Si autem oportet celo adaptare aliquod talium et primum quemadmodum diximus in animalibus existens, rationabile existere in eo. Tribus enim entibus unumquodque velut principium quoddam, dico autem tria sursum et deorsum et ante et oppositum et dextrum et sinistrum. Has enim distinctiones rationabile existere corporibus perfectis omnes. Est autem sursum quidem longitudinis principium, dextrum autem latitudinis, ante autem profunditatis. Adhuc

autem alter motus. Sunt principia ei, hoc dico
unde incipiunt primum motus habentibus.
Est autem a sursum quidem augmentatio, a
dextris autem qui secundum locum, ab an-
terioribus autem qui secundum sensum. Ante-
rius dico in quo sensus. Propter quod et non omni
sursum autem deorsum et dextrum et
sinistrum et anterius et posterius querendum,
sed que habent motus principium in
ipsis animata entia; in inanimatorum
enim nullo videmus unde principium
motus. Sed quedam enim omnino non moventur,
sed autem moventur quidem, sed ab omni
parte similiter, puta ignis sursum solum et
terra ad medium. Sed in hiis quidem dici-
mus sursum et deorsum et dextrum
et sinistrum ad nos referentes; aut
enim secundum nostras dextras, quemadmodum adi-
vinatores; aut secundum similitudinem
nostris, quemadmodum que statue; aut que
contraria habentia positione, dextrum quidem
ei quod ad nostrum sinistrum, sinistrum
autem contrarium; et posterius quod ad nostrum
anterius. In ipsis autem hiis nullam
videmus differentiam. Si enim contrario vertantur,
contraria dicemus dextra et sinistra et
sursum et deorsum et posterius et anterius.
Propter quod et Pictagoricos utique quis
mirabitur quod duo sola hec principia dice-
bant, dextrum et sinistrum. Quatuor
autem delinquerunt, nichil minus principa-
lia entia. Similis enim minorem differentiam
habent que sursum ad que deorsum
et que anterius ad que posterius quam
dextra ad sinistra in omnibus. Aliis hec quidem
enim virtute differunt solum, hec autem
et figuris; et sursum et deorsum omni-
bus animatis similiter et aliis et plantis,
dextrum autem et sinistrum non existit in
plantis. Adhuc autem ut longitudo la-
titudine prior, si sursum longitudi-
nis principium, dextrum autem latitudinis,

posterius autem principium prius, prius utique
erit sursum dextro secundum generationem,
quoniam multis dicitur eiusdem prius.
Adhuc autem sursum quidem est unde motus,
dextrum autem a quo, anterius autem ad quod.
Quare et sic utique habebunt quandam virtutem
principii que sursum ad alias species. Iuste quod
determinare principaliora principia ista
est ipsos inculpare, et quod hec in omnibus similiter
putabant existere. Celo autem quoniam
determinatum est prius quod in huiusmodi principium
motus tales virtutes existunt. Et autem
celum animatum et habet motus principium, manifestum quoniam
habet sursum et deorsum et dextrum et sini-
strum. Non oportet enim dubitare propter sphericam
esse figuram totius quo erit hoc quidem
dextrum, hoc autem sinistrum, similibus entibus
partibus omnibus et motus omni tempore.
Sed intelligere sic utique si quis in quibus habet
dextrum ad sinistrum differentiam in figuris
deinde circumponat speram. Habebit quidem
enim virtutem differentem, videbitur
autem non propter similitudinem figure. Eodem autem
modo et de principio eius quod est motus.
Et enim si neque quidem incepit, tamen habere necesse
principium unde incepit, si incepisset quod
movetur moveri, et utique sisteretur,
movebitur utique iterum. Dico autem longi-
tudo quidem ipsius que secundum polos
distantia, et polorum hunc quidem sur-
sum, hunc autem deorsum. Differentiam
enim in hiis solum videmus emisperiorum
propter non moveri polos. Simul autem et con-
suevimus dicere latera in mundo
non quod sursum et deorsum, sed quod iuxta
polos tanquam hac longitudine existente.
Quod enim ad latus, id est quod iuxta sursum et
deorsum. Sed polorum autem quidem qui
super nos apparens que deorsum est,
qui autem nobis immanifestus quod sursum.
Dextrum enim unicuique dicimus unde principium
ei quod secundum locum motus. Celi autem principium

circulationis in motu astrorum. Quare hic
utique erit dextrum, ubi autem occasus sini
strum. Si igitur incipit a dextris et ad dex
tra circumfertur, necesse quod sursum esse ma
nifestum poli. Si enim erit qui inferius ad si
nistra erit motus, quod non dicimus. Manifestum
igitur quod inmanifestus polus est quod sursum,
et ibi quidem habitantes in eo quod sur
sum sunt emisperio et apud dextram,
illos autem in eo quod deorsum et apud si
nistram, contrario quam ut pytagorici
dicunt illi. Nos enim sursum quidem faciunt
et in dextra parte, hic autem qui ibi deor
sum et in sinistra. Accidit autem contrarium.
Secundarie quidem circulationis, puta eius que
planetarum, illos autem in hiis esse in
sursum et in dextris sunt. Illi autem
in hiis que deorsum et in sinistris. Con
trario enim in hiis principium motus est
propter contrarias esse lationes, ut accidat nos
quidem esse apud principium, illos autem
apud finem. De hiis quidem igitur
que secundum dimensiones partibus et se
cundum locum determinatum tanta dicta sint.
Quoniam autem non est contrarius motus qui
circuli ei qui circa, considerandum
propter quid plures sunt lationes, et quidem a
longe temptantibus facere questionem. Lon
ge autem non sic tanto magis autem
magis eo quod accidentium ipsis de omnino
paucis habeamus sensum. Attamen dica
mus. Causa autem de ipsis hinc sumenda.
Unumquodque est quorum est opus gratia
operis. Dei autem operatio immortali
tas. Hec autem est vita sempiter
na. Itaque necesse deo motum sempi
ternum existere. Quoniam autem celum
tale, corpus enim quoddam divinum,
propter hoc habet circulare corpus quod natura
circulum moveatur semper. Propter quid igitur non
totum celi corpus tale? Quia necesse
manere aliquid corporis lati circulo quod in
medio. Huius autem nullam possibile est
manere partem neque ubique neque in medio,
et enim si secundum naturam motus erat
ipsius ad medium, natura circulo
movetur. Non utique esset sempiternus
motus. Nichil enim preter naturam sempi
ternum. Posterius autem quod preter naturam
eo quod secundum naturam, et excessus quidam
est in generatione quod preter naturam eius quod secundum
naturam. Necesse igitur terram esse. Hec enim quie
scit in medio. Nunc quidem igitur suppo
natur hoc, posterius autem demonstrabitur
de ipso. Sed adhuc si terram, necesse ignem
esse. Contrariorum enim si alterum natura,
necesse et alterum esse natura. Si non est
contrarium et esse quandam ipsius sunt
enim eadem materia contrariorum et privatione
prius affirmatio. Dico autem puta calidum
frigido. Quies autem et gravitas
dicitur per privationem levitatis et motus.
Sed adhuc si quidem est ignis et terra,
necesse et que media ipsorum esse corpora.
Contrarietatem enim habet unumquodque ad
unumquodque elementorum. Supponatur autem
et hoc nunc, posterius autem temptabimus
ostendere. Hiis autem existentibus
manifestum quoniam necesse generationem esse, eo quod
nullum ipsorum possibile est esse sempiternum.
Patiuntur enim et agunt contraria ab
invicem et corruptiva invicem sunt.
Adhuc autem non rationabile esse aliquod
mobile sempiternum cuius non con
tingit esse secundum naturam motum sempi
ternum. Horum autem est motus. Quoniam
quidem igitur necesse esse generationem, ex hiis
manifestum. Si autem generationem, necesse et
aliam esse lationem aut unam
aut plures. Secundum enim eam que totius
sic necesse habere elementa corporum
ad invicem. Dicetur autem et de hoc in
sequentibus planius. Nunc autem
tantum manifestum est propter quid circulationes plura sunt

circularia corpora quare necesse circulum esse quod movetur ad semper.

Figuram autem sphericam necesse est habere celum. Hec enim propriissima et substantia et natura prima. Dicamus autem universaliter de figuris que est prima et in planis et in solidis. Omnis utique figura plana aut recti linea est aut circularis et recti linea quidem a pluribus continetur lineis. circularis autem ab una. Quoniam autem prius natura in unoquoque genere unum multis et simplex compositis prima utique erit planarum figurarum circulus. Adhuc autem si quidem perfectum est cuius nichil est extra accipere eorum que ipsius possibile quemadmodum determinatum est prius et recte quidem apponi semper circulari autem nequaquam manifestum quod perfecta utique erit continens. Quare utique si perfectum prius imperfecto et quidem propter hoc prior utique erit figurarum circulus. Similiter autem et sphera solidorum. illa enim sola continetur recti linee a pluribus. Sicut enim circulus in planis. sic sphera in solidis. Adhuc autem et dividentes ad plana. Et ex planis corpora generantes testificari videntur hiis. sola enim solidorum non dividunt spheram tamquam non habentem plures superficies quam unam. Divisio enim ad plana non ut utique incidens quis in partes dividet a toto hoc dividitur modo sed ut ad alia specie. Quod quidem igitur prima est sphera solidarum figurarum palam. Est vero et secundum numerum ordinem assignantibus sic ponere rationabilissimum circulum quidem secundum unum trigonum autem secundum dualitatem quoniam duo recti. Si autem hoc trigonum unum circulus non erit figura. Quoniam autem prima quidem figura primi corporis primum autem corpus quod in extrema circumferentia sphericum utique erit quod fertur circulatione et contiguum igitur illi spherico contiguum sphericum. Similiter autem et que ad medium horum. Que enim a spherico contenta et tacta tota spherica necesse est esse. que autem deorsum planetarum tangunt eam que desuper spheram. Quare spherica utique erit omnis latio. omnia enim tangit et continua sunt spheris. Adhuc hic autem quoniam videtur et supponitur circulariter circumferri totum. ostensum est autem quod extreme circulationis neque vacuum est extrinsecus neque locus. necesse est propter hoc sphericum esse ipsum. Si enim erit rectilineum accidet et locum extra esse et corpus et vacuum. circulo enim rectilineum neque eandem immorabitur regionem. sed ubi prius erat corpus nunc non erit et ubi non erit rursum erit propter permutationem angulorum. Similiter autem et utique si qua alia figura fiat non equales habens ex medio lineas puta lenticularis aut ovalis. In omnibus enim accidet et locum extra et vacuum esse lationis propter non eandem regionem detinere totum. Adhuc hic autem si quidem mensura minima que celi latio quod est sola continua et regularis et sempiterna in unoquoque autem mensura quod minimum. minimus autem motus velocissimus utique erit omnium motuum celi motus. Sed adhuc eandem que a se ipso ad se ipsum minima est que circuli linea. hoc minima autem velocissimus motus. Quare si celum circulariter fertur et velocissime movetur sphericum autem ipsum necesse est esse. Signum autem utique quis et ex hiis que circa

ucorum collocatis corporibus hanc fidem
Si enim aqua quidem est circa terram
aer autem circa aquam ignis autem circa
aerem et superiorum corpora secundum eandem
rationem. continua quidem enim non
sunt. tangunt autem hec superficies autem
aque sperica est. circa dictum autem sperico con
tinuum aut motum circa speram et ipsum
tale necessarium est esse. Quare et propter hec
manifestum sit quoniam spericum est celum

Sed et quoniam aque superficies talis manifesta
super positionem sumentibus quoniam nata est
semper fluere aqua in magis concavum
cavius autem quod centro propinquius. Du
cantur quoque ex centro que ab. et. ag.
ag. et adiungatur in qua b g. ducta quoque
ad basem. ad minor est earum que ex
centro. profundior igitur locus est. Circumcontinet
aqua donec utique equetur est
ad hiis que ex centro q. a. e. Itaque
necesse apud eos que ex centro esse
aquam. Tunc enim quiescet. tan
gens autem eas que ex centro cir
cularis. Sperica igitur aque superficies a q
b. e. g. Quod quidem igitur spericus est mundus
palam ex hiis et quoniam secundum diligentiam
tornatus sic ut nichil in manufactis
habeat simile. neque aliud nichil nobis in
oculis apparentium. ex quibus enim consti
tutionem accepit nichil sic possibile re
gularitatem suscipere et diligentiam
ut circularis corporis natura. manifestum
enim quoniam proportionem habet quemadmodum aqua
ad terram et plus semper distancia

Quoniam autem celorum
est dupliciter in circulo motum
puta ab a. huic quidem ad b.
huic autem ad g. quoniam quidem igitur non sunt
contrarii isti prius dictum est. Sed si nichil
ut contingit neque a casu evenire in
sempiternis esse celum enim sempiter
num et circulatio propter quid quidem

certam ad alteram fertur sed non ad alteram
scitum est et hec autem principium esse
ipsius principium forte quidem igitur de
quibusdam enunciare ad eas esse temp
tare et de omnibus et per nichil inire nichil
forsitan utique videbitur esse signum aut
multe stulticie aut promptitudinis
Non enim iustum quidem omnis similiter incre
pare sed intendere quam causam dicendi quere
ndo hunc aut qualiter hiis intendendo
parius humano modo aut firmius. Certio
res quidem igitur necessitates quando quis adi
gerit gratiam habere oportet invenientibus. Nunc
autem quod videtur dicendum. Si enim natura
semper facit contingentium quod optimum
est autem quemadmodum earum que in recti
lationum ad superiorem locum honorabi
lior. divinior enim locus qui sursum
eo qui deorsum eodem modo et quod ad ante
ea que ad posterius se habet si quidem et
ad dextrum et sinistrum quemadmodum dictum est
prius et testificatur et dicta dubitatio
quoniam habet prius et posterius hec enim cau
sa solvit dubitationem. Si enim habet ut
contingit optime hec utique erit causa dicti.
optimum enim moveri simplicem motum
et incessabilem et hunc ad honora
bilius.

De motu autem ipsius quoniam regularis
est et non irregularis deinceps utique
dictum erit pertransire. dico autem hec de primo
celorum de prima latione. In hiis enim
que sub eis plures iam lationes con
venerunt in unum. Si enim irregulariter
movebitur manifestum quoniam intensio erit et
virtus et remissio omnis enim irregu
laris lationem et remissionem habet et inten
sionem et virtutem virtus autem est
aut unde fertur. aut quo aut circa
medium. puta forte hiis quidem quibus
secundum terminum quo feruntur. hiis autem quibus
preter naturam unde. circulatis autem

esse. Iam medium putabit forte aliquis quod
que secundum naturam ad quod feruntur
huius autem que preter naturam exclu-
sionis. Et non est. non enim unde nec quo nec
medium. nec enim principium nec finis
nec medium ipsius est simpliciter tempore
enim sempiterna. Et longitudine
simul ducta et infrangibilis. Amplius
si non inest ipsius lationis nec irre-
gularitas erit irregularitas eius fit secundum re-
missionem et intensionem. Adhuc
quoniam omne quod movetur ab ali-
quo movetur necesse irregularitatem fieri motus
aut propter movens aut propter motum
aut propter ambo. Sive enim movens
non eadem virtute moveat sive mo-
tum alteratur et non permaneat idem
sive ambo transmutentur nichil prohi-
bet irregulariter moveri quod movetur. Non
autem horum possibile esse celum
fieri. Quod quidem movetur ostensum est
quia primum et simplex et ingenitum et
incorruptibile. Et totaliter intransmu-
tabile. Movens autem multo ma-
gis rationabile esse tale. primum enim
primi et simplex simplicis ac in-
corruptibile et ingenitum incorruptibilis et
ingeniti motivum. Quoniam igitur quod movetur
non transmutatur corpus existens neque utique
movens transmutabitur incorporale exi-
stens. Quare et lationem impossibile
irregularem esse. Et enim si fiat irregulariter
aut tota transmutatur et quandoque
quidem fit velocior quandoque autem
tardior iterum aut partes ipsius
partes quidem ipsi [quod non fit irregularitas]
Iam enim utique facta fuisset distancia
astrorum in infinito tempore hoc quidem ve-
locius moto hoc autem tardius. Non
videtur autem nichil aliter habens elonga-
tionibus. Sed neque totum accidit trans-
mutari. remissio enim uniuscuiusque

fit propter impotentiam. hec autem preter naturam
Et enim in animalibus impotentie omnes
preter naturam sunt puta senectus
et decrementum. Tota enim consisten-
tia animalium forte ex talibus consistit
que differunt propriis locis. nullam enim
partium ipsius habet eandem que ipsius
regionem. Si igitur in primis non est
quod preter naturam simplicia enim et im-
mixta et in propria regione et nichil
ipsius contrarium nec utique impotentia erit. Quare
nec remissio nec intensio. Si enim inten-
tio et remissio. Adhuc autem et ir-
rationabile infinito tempore potens esse
movens et rursus alio infinito
impotens. Nichil enim videtur existens infi-
nito tempore preter naturam. In primo autem
preter naturam nec equali tempore preter naturam
et secundum naturam. neque totaliter potens
et impotens. Necesse autem si remittitur
motus infinito remitti tempore. Sed ad-
huc nec intendi semper aut iterum remitti
possibile. Infinitus enim utique erit et indeterminatus
motus. Omnem autem dicimus ex aliquo
in aliquid esse et determinatum. Adhuc autem
si quis accipiat esse aliquod tempus minimum
cuius non contingit in minori moveri
celum. Sicut enim nec citharizare nec
in quocumque tempore possibile sed est uniuscuiusque actus
determinatum minimum tempus ad non excedere
sic nec moveri celum in quocumque tempore possibile
Si igitur hoc verum non utique erit semper intensio
lationis. Si autem non intensio nec
remissio. Similiter enim ambo et alterum. Si
quidem eadem intenditur velocitate
aut maiori et infinito tempore. Reliquum
utique dicere invicem esse motum ad ve-
locius et tardius. hoc autem penitus
irrationale et fictioni simile. Adhuc autem
et non latere in hiis rationabilius
sensibiliora enim iuxta invicem posita
Quod quidem igitur et unum et solum

est celum et istud ingenitum et sempiter-
num. ad hoc autem [illegible]
De vocatis autem astris consequens
utique erit dicere ex quibus constant
et in quibus figuris et qui motus
eorum. Rationabilissimum autem et dictis conse-
quens nobis unumquodque astrorum facere ex
eo corpore in quo existit
lationem habens quod dicebamus aliquid esse
quod circulariter ferri natum est. Sicut enim ignea
dicentes esse propter hoc dicunt quia quod sursum
corpus igneum esse dicunt ut rationale
existens unumquodque constare ex hiis ex
quibus unumquodque est similiter et nos dicimus.
Calor autem ab ipsis et lumen generatur
tritto aere ab illorum latione. natus
est enim motus ignire et ligna et
lapides et ferrum. Rationabilius
igitur appropinquius igni, propinquius autem
aer. Velut et in latis sagittis
hee ipse enim igniuntur sic ut liquescant
plumbee et quando igniuntur ipse necesse
et circumstantem ipsas
aerem hoc ipsum pati. hee quidem ipse
incalescunt propter in aere ferri qui propter
plagam motu fit ignis. Eorum
autem que sursum unumquodque in spera fertur
ut ipsa quidem non igniantur. Aere
autem sub circularis corporis spera existente
necesse est lata [illegible] lata illa inca-
lescere et hac maxime cum sol ex-
tat infixus. propter quod approximante
ipso et oriente et super nos existente
generatur calor. Quod quidem igitur
neque ignea sunt neque in igne feruntur
tam nobis dictum sit de ipsis.

Quoniam autem videntur et astra
transmutata et totum celum
contingit aut quiescentibus utrisque fi-
eri translationem aut motis aut hoc
quidem quiescente hoc autem moto.
Utraque quidem igitur quiescere impossibile
quiescente terra. fient enim utique
que videntur. Terram autem supponatur
quiescere. Relinquitur autem aut utraque
moveri aut hoc quidem moveri hoc autem
quiescere. Si quidem igitur ambo mo-
vebuntur irrationabile eadem velo-
citates astrorum esse et circulorum.
Unumquodque enim eque velox erit circulo
secundum quem fertur. videntur enim simul
circulis consistentia iterum unde accidit
igitur simul astrumque pertransisse circulum
et celum ablatum esse ea que ipsius
lationem pertranseunte eam que ipsius
periferiam. Non est autem rationabile
eadem ratione habere velocitates astrorum
et magnitudines circulorum.
Circulos quidem enim nichil inconveniens
sed necesse analogice habere velocitates
magnitudinibus. Astrorum autem
unumquodque quod in hiis non valde rationa-
bile. Sive enim ex necessitate maiori cir-
culo latum velocius erit, palam enim
si et transponantur astra in eos qui in
invicem circulos hoc quidem erit velocius
hoc autem tardius sic autem non utique
haberent proprium motum sed ferentur
utique a circulis. Sive a casu contigit
neque sic rationabile ut in omnibus simul circulis
quidem sit maior et latio velocior
eius quod in ipso astri unius. quidem enim
aut duo hunc modum habere nichil in-
conveniens, omnia autem similiter fictionem
assimilant. Simul autem et non est in hiis
que natura quod ut contingit neque ubique
in omnibus existens quod a fortuna. Sed ad
huc iterum si quidem circuli manent
astra autem moveantur eadem et similiter
erunt irrationabilia. accidet enim ve-
locius moveri que extra et veloci-
tates esse secundum magnitudines cir-
culorum. Quoniam quidem igitur neque utraque
moveri rationabile neque astrum solum

relinquitur circulos quidem moveri astra autem quiescere et in fixa circulis ferri. Solum enim utique sic nullum inrationabile accidit. Celiorem enim esse maioris circuli velocitatem rationabile circa idem centrum colligatorum. Sicut enim in aliis maius corpus velocius fertur propria latione sic et in circularibus maior enim ablatorum ab hiis que ex centro maioris circuli ex ficto. Inrationabiliter inequali tempore maior circulo conferretur circulis. Et non divelli celum propter hoc accidet et quia ostensum est continuum ens totum. Ad hoc autem quoniam sperica astra quemadmodum et alii dicunt et nobis confessum dicere ex illo corpore generantibus. Sperica autem duo motus sunt per se volutatio et circumgiratio. Si quidem igitur movetur astra per se ipsa aliquo utique movebuntur horum sed neutro videtur. Circumgirata quidem enim utique manerent in eodem et non transferentur loco quod et videtur et omnes dicunt. Ad hoc autem omnis quidem rationale eodem motu moveri. Solum autem videtur astrorum sol operari oriens et occidens et iste non propter ipsum sed propter elongationem visus. Enim distans longe invertitur propter infirmitatem que eadem forte et causa quod esse scintillare videntur stellas fixas planetas autem non scintillare planete quidem enim prope sunt. Quare virtute potens existens ad ipsos pertingit visus. Ad manentes autem tremit propter longitudinem porrecti longe valde. Tremor autem ipsius astri facit videri esse motum nichil enim differt movere visum aut quod videtur. Sed ad hunc quod neque voluuntur astra manifestum. Quod enim neque volvitur necesse est lune autem semper manifestus est quod vocatur facies. Itaque quoniam mota quidem per se ipsa propriis motibus quidem per se ipsa rationabile hiis autem non videntur mota palam quia non utique movebuntur per se ipsa. Ad hoc autem inrationabile nullum organum ipsis dedisse naturam ad motum nichil enim ut contingit facit natura neque de animalibus curasse. Sic autem preciosa despexisse sed videtur quemadmodum studiose tamen enim ferre omnia per que contingebat procedere per se ipsa et que plurimum distant ab habentibus organa ad motum. Propter quod et rationabiliter totum celum spericum esse et unumquodque astrorum ad enim enim quidem qui in ipso motum spera figurarum maxime utilis. Sic enim utique et velocissime movebitur et maxime retinebit sui ipsius locum. Ad eum autem qui in ante in expeditissima. Propter quod simplicibus motum per se ipsa nichil enim deterius habet neque unum ens sicut rectilineum sed plurimum distat a figura processionum corporum. Quoniam igitur oportet celum quidem moveri eo qui in ipso motu. Alia autem astra non procedere per se ipsa rationabiliter utique utrumque erit spericum. Sic enim utique maxime hoc quidem movebitur hoc autem quiescet.

Manifestum autem ex hiis quoniam et dicere quod fit latorum armonia tanquam consonantibus factis sanis levius quidem tamen est et superfluus adiacentibus. Non est sic habet veritas. Videtur autem quibusdam necessarium esse tantis latis corporibus fieri sonum quoniam et hiis que apud nos neque moles habentibus equales neque sine velocitate latis. Solis et lune celo habere et tantorum multitudinem astrorum velocitate tali latione impossibile non fieri sonum difficile quantum magnitudinem suspondentes

autem hec et velocitates ex elongatio
nibus habere consonantiarum rationes ar
monicam dicunt fieri vocem latorum
in circuitu astrorum. Quoniam autem
irrationabile videtur non coaudire nos
vocem hanc. causam huius dicunt esse genitis
confestim existere sonum. quare non
permanifestum esse ad contrarium silentium. ad invi
cem enim vocis et silentium esse diiudica
tionem. Itaque quemadmodum eris malleatoribus
propter consuetudinem nichil videtur differre
et hominibus idem accidere. hec autem
quemadmodum dictum est prius allicienter quidem
dicuntur et musice. Impossibile autem hunc habere
modum. Non enim solum nichil audire
inconveniens de quo solvendi assumunt
causam. Sed et nichil pati sine sensu excellen
tes enim soni destruunt et inanimatorum
corporum moles. quia tonitrui dissipat
lapides et durabiliora corporum. tantis
autem latis et sono pertranseunte
ad eam que fertur magnitudinem
multo magis necesse pertingere huc et
valitudinem intolerabilem esse mole
ciei. Sed rationabiliter neque audimus neque pacientia
videntur corpora molestiam nullam per
passionem propter non sonare. Simul autem
causa et causa horum manifesta et testimoni
um dictorum nobis sermonum quod sunt vi
dubitatum. enim faciens pictagoricos
dicere fieri simphoniam latorum nobis
erit argumentum. Quecumque enim in lato fixa
sunt aut existunt quemadmodum
in navi partes non possibile est so
nare. Neque rursus navem si feratur
in fluvio. Quamvis eisdem rationibus utique dicere
habebit quod inconveniens si non quod fertur
malus et puppis facit sonum multum
tante navis aut remum ipsa navis
mota. Quod autem in non lato fertur facit
sonum. In lato autem continue et non fa
cienti plagam impossibile sonare. Quare

quod enim fertur se ipsa feruntur facit sonum et plagam quare

hic dicendum quod si quidem ferebantur corpora horum
sive in aeris multitudinem expansa per totum
sive ignis quemadmodum omnes necesse facere super
excellentem magnitudinem sonum. Sed et facto
et huc pertingere et incidere itaque quoniam non videtur et pertin
sed acciderit neque utique animata neque violenta
fertur latione nullum ipsorum velut fu
turum previdente natura quoniam non sic motu se
habente motum nichil utique erat esse huic
locum similiter. habuisse quod quidem igitur spherica sint
astra et quod non moventur per se ipsa
dictum est.

De ordine autem ipsorum quomodo quidem
singula ponuntur in hoc quidem
esse priora hec autem posteriora et quomodo
se habent ad invicem elongationibus.
ex his que circa astrologiam considerentur
dicitur. enim sufficienter. accidit autem secundum rationem
fieri unicuiusque motus elongationibus propter hos
quidam esse velociores hos autem tardiores
quoniam enim supponuntur extremam celi circulationem
simplicem esse et velocissimam. aliorum
autem tardiores et plures unumquodque enim contra
fertur celo secundum sui ipsius circulum rationabile
iam propinquissimo quidem simplici
et prime circulationi in plurimo tempore pertransire
sui ipsius circulum. maxime autem distanti
in minimo. aliorum autem propinquiorem semper in pluri
distantiis autem in minori propinquissimo
quidem maxime. distanti autem maxime proportionaliter
quoniam minime propter distanciam. Intermedia
autem secundum rationem iam distantie sicut et
ostendunt mathematici.

Figuram autem unicuiusque astrorum
sphericam maxime utique quis ra
tionabiliter existimabit. Quoniam enim ostensum
est quod non nata sunt moveri per se ipsa
natura autem nichil irrationabiliter neque frustra
facit. palam quod et figuram talem
dedit immobilibus que minime est motiva
Sphera autem motiva spera. propter nullum
habere organum ad motum palam quia

spica utique erit mole. Celo hunc ac
ali quod omnia et mini. luna autem
ostendit per ea que circa visum quando spica
sion. n. utique fieret existens et deficiens
plurimum quod lunares aut amficurtos
semel autem dichotomas. Est item
per astrologicam quod non utique essent
solis eclipses et lunares. Item si esset
mundi tale. palam quod et alia utique e
runt spica.

Duabus autem dubitationibus entibus
de quibus merito utique quilibet
dubitabit. temptandum dicere quod videtur
dignum esse reputantes prontitudi
nem magis imputari verecundie
quam audacie. Si quis propter philosophiam
sitire et parvas sufficiencias diligit
de quibus maximas habemus dubita
tiones. Esto hunc autem multis existen
tibus talibus non minime mirabile propter
quam quod eam non semper plus distan
tia a prima latione moventur pluribus
motibus. sed media plurimis rationa
bile. n. utique videbitur esse primo corpori lato
una latione proximissimum minimis
moveri motibus puta duobus habitum
aut tribus aut aliquo alio ordine
Nunc autem accidit contrarium paucioribus
contrarium paucioribus. n. sol et luna mo
ventur motibus quam erraticorum astro
rum quedam. Quamvis longius a medio
et propinquius primo corpori sint ipsis.
palam autem hoc de quibusdam et visu
factum est. lunam autem vidimus dichoto
mam quidem existentem subintrantem
autem astrorum martem occultatum quidem
secundum nigrum ipsius exeuntem autem
secundum clarum et lucidum. Similiter autem
de aliis astris dicunt qui dudum
observaverunt ex pluribus annis egi
ptii et babilonii a quibus multas
credulitates habemus de uno quoque
astrorum. Et hoc iterum merito dubitabit
utique aliquis. et propter quid tanta in prima
quidem latione tanta est astrorum
multitudo ut arismetricorum esse videatur
omnis ordo. In aliis autem unum
solum singulare. duo autem aut pla
non videntur in eadem in fixa latione de
hiis quidem igitur querere bonum se habet et
ad eam que ad plus intelligenciam
et quidem modicas habentes causas et
tanta elongatione distantes ab
hiis que circa accidentibus. tamen ex hiis
contemplantibus michi irrationabile
utique videbitur esse quod nunc dubitatur.
Sed nos ut de corporibus ipsis solis
et solitariis ordinem quidem habentibus
In animatis autem omnino [illegible] oportet
autem tamquam participantibus exi
stimare actione et vita. Sic enim
michi videtur preter rationem esse actus
videtur autem optime quidem habenti
existere quod bene sine actione. propin
quissimo autem quod paucam et
unam. hiis autem qui longius per
plures. quemadmodum in corpore. hoc quidem neque
exercitatum bene habet. hoc autem modicum
deambulans. hoc autem et cursu indiget
et lucta et pugna. Item autem alii
neque contingit laboranti. hec utique ad
huc existet bonum sed alterum adipisci
difficile aut multa aut multiplices
puta multiplicis astragalizantis chios
iacere difficile. sed unum aut duo facile
et item quando hoc quidem indiguerit hoc
gratia operari. hoc autem alterius et hoc alterius
in uno quidem autem duobus faci
le adipisci. Oportet autem utique plura
difficilius propter quod oportet putare et actio
nem astrorum esse talem qualis quidem
animalium et plantarum et enim hic hominis plurime
operationes. multorum enim bonorum que bene
possunt adipisci ut et multa operentur et

Est at

inmice i. iudicijs astrologi

aliorum gratia. Quod autem ut optime habens
nichil indiget actione. Est enim ipsum
cuius gratia. Actio autem semper est in duobus,
cum et cuius gratia fit et quod huius gratia. Aliorum autem
animalium pauciores, plantarum autem parva
quedam et una forte. Aut enim unum ad
est quod sortietur utique quemadmodum et
homo. Aut et multa omnia preparata sunt
ad optimum. Hoc quidem igitur habet et participat
optimo. Hoc autem attingit
prope per paucos motus. Hoc autem per unum. Hoc autem
neque recipit, sed sufficiens ad prope
extremo venire. Puta si sanitas
finis. Hoc quidem utique semper sanum est, hoc
quidem extenuatum. Hoc autem currens
et extenuatum. Hoc autem et aliud a-
liquid operans currendi gratia. Quare
plures motus. Alterum autem non potest
ad sanari pervenire, sed ad currere so-
lum aut extenuari. Horum autem alterum
finis horum ipsis. Maxime quidem enim
illo sortiri sive optimum omnibus. Si
autem non, semper melius erit quanto utique
propinquius sit optimo. Et propter
hoc terra quidem totaliter non movetur,
propinqua autem paucis motibus. Non
enim attingunt ad extremum, sed quousque
possibile sortiri dignissimo principio.
Primum autem celum confestim sortitur per
unum motum. Que autem in medio primi et
extremorum attingunt quidem, per plures
autem attingunt motus.

De dubitatione autem quod secundum
primam quidem unam existentem
lationem magna multitudo consistat
astrorum, aliorum autem sigillatim
unumquodque accepit proprios motus, propter
unum quidem quis primum rationabiliter
existimabit hoc existere. Intelligere
enim oportet vite et principii in unoquoque
multum excellenciam esse prime ad
alias. Erit autem utique accidens
secundum rationem. Prima quidem enim una
ens multa movet corporum divinorum.
Multe autem entes unum solum unaqueque.
Erranticum enim unumquodque pluribus fertur
lationibus. Sic quidem igitur adequat
natura et facit ordinem quendam,
quidem lationi multa tribuens cor-
pora, uni autem corpori multas latio-
nes. Et adhuc propter hoc quod u-
num habent corpus alie lationes,
quoniam multa corpora movent que prius
ultime et unum astrum habentis in multis
enim speris ultima spera infixa fertur
una. Quelibet autem spera corpus existit
ens. Illius quidem igitur commune est opus. Hoc
quidem enim singularis cuiusque propria natura
latio. Hec autem velut apposita.
Omnis autem finiti corporis ad fini-
tum virtus est. Sed de circulari quidem
motu latis astris dictum est qualia
quedam secundum substantiam sunt et figuram
et de latione et ordine ipsorum.

Reliquum autem de terra dicere ubi
existat, posita utrum quies-
centium est aut motorum, et de figura
ipsius. De positione quidem igitur non eandem
omnes habent opinionem, sed pluribus in me-
dio posita dicentibus quicumque totum ce-
lum finitum esse aiunt. Contraria qui
circa Italiam vocati Pythagorici
dicunt. In medio quidem enim ignem
esse inquiunt, terram autem unum astrorum
existentem circulariter latam
circa medium noctem et diem facere.
Adhuc autem oppositam aliam
huic astruunt terram, quam antich-
thona nomine vocant, non ad apparen-
tia rationes et causas querentes,
sed ad quasdam rationes et opiniones
ipsorum apparentia attrahentes et tem-
ptantes adornare. Multis autem
utique et aliis similiter videbitur

/ hoc autem per multos

non oportet terre medium regionem
assignare credibile nostro apparentibus
considerantibus. sed magis ex rationibus
honorabilissimo enim putant con-
venire honorabilissimam exi-
stere regionem. esse autem ignem
terra quidem honorabiliorem. terminum
autem intermediis extremum. autem et
medium terminos. Quare ex hiis reco-
gitantes non putant in medio
spere ponere ipsam sed magis ignem.
Adhuc autem pytagorici
quidem propter maxime convenire princi-
palissimum totius medium
autem esse tale iovis custodie
nominant hanc habentem regionem
ignem tamquam medium simpli-
citer dictum et quod magnitudinis
medium et rei et eius medium et na-
ture. Quemadmodum in animalibus non idem
animalis et corporis medium sic existi-
mandum magis et circa totum celum
propter hanc quidem igitur causam nichil eos
oportune esse totum neque adducere
custodem ad centrum. sed querere
medium quale quod est et ubi aptum natum est.
Illud quidem principium quod medium
et honorabile loci autem medium
assimilatur ultimo magis quam prin-
cipio. quidem enim determinatum medium.
Quod autem determinans finis honorabili-
us continens et finis quam finitum.
hoc quidem enim materia hoc autem sub-
stantie est. De loco quidem igitur terre
hanc habuit quidem opinionem. Similiter
autem et de mansione et motu.
Non enim eodem modo omnes sus-
picantur. sed quicumque qui dicunt in medio
ponere autem ipsam moveri in circuitu
circa medium. Non solum autem hanc
sed et antictona quemadmodum diximus
prius. Quibusdam autem videtur

et plura corpora talia contingere ferri
circa medium nobis inmanifesta propter in-
terpositionem terre. propter quod et lune eclipses
plures quam solis fieri. sequitur laterum enim
unumquodque occultare ipsam. sed non solum
terram. Quoniam enim non est terra centrum
sed distat per emisperium ipsius totum
nichil prohibere putant apparentia
accidere sic non habitantibus no-
bis in centro quemadmodum est si in medio
esset terra. nichil enim nunc facere manifestum
per medietatem distans ab hiis qui
dyametri. quidam autem et positam in
centro dicunt ipsam revolvi et moveri
circa eum qui per totum statutum polum
quemadmodum in thymeo scriptum est.

Similiter autem et de figura dubitatur. [hic quod enim vult esse sperica]
hiis enim lata et figure tympa-
nus. Faciunt autem argumentum quod oc-
cidens et oriens sol rectam et non circula-
rem occultationem manifestat faciens
a terra tamquam oportunum si quidem esset
sperica circularem fieri abscisionem non atten-
dentes elongationem solis ad terram
et totius circuitus magnitudinem
quo in apparentibus propius circulis
recta videtur a longe. propter hanc quidem enim
igitur fantasiam nichil ipsos discredere
oportet non rotundam molem esse terre sed
ad hunc apponunt et dicunt propter quietem
necem figuram hanc habere ipsam. et
enim de motu et mansione terre mo-
multi existunt. Dubitare quidem igitur
omnibus necessarium fuerit. forsitam irra- [ei]
tionabilioris mentis non mirari quoniam quidem
parva particula terre quando si elevata di-
mittatur fertur et manere non vult
et plus semper velocius. totam et terram
si quis dimittat cum elevasset. non
utique ferri. Nunc autem quiescere
tantam gravitatem. Sed ad hunc iterum
si quis latus particulis ipsius auferat.

amoueat etiam sentitur deorsum nullo resistente. Mirare stupere quod nimio sermone philosofantia omnibus. Solutiones autem de hoc nos magis inquirentes esse videntur dubitatione inveniuntur utique ad hanc quod propter hoc neque minus quam deorsum terra esse aliud quidam xenofones kalofonius ut non negociantur querentes causam propter quod et empedocles sic obstupuit dicens si quidem infinite terre profunditates et immensus ether quam per multorum ora in vanum lingua vane effusa sunt modicum totius intelligentium. Hi autem in aqua ponunt hunc enim antiquissimum suscepimus sermonem quem aiunt dicere thalem milesium tanquam propter natationem esse manentem quemadmodum lignum vel aliud tale aliorum et enim horum. In aere quidem quod innatum est manere sed in aqua tanquam non eadem ratione existente de terra et aqua sustinente terram neque enim aqua nata est manere elevata sed in aliquo est. Quemadmodum hic autem quemadmodum aer aqua levior et terra aqua. Quare quomodo possibile est levius magis deorsum ponunt graviori natura. Quemadmodum hic autem si quidem tota nata est manere in aqua palam quia et partium harum unamquamque ipsarum. Nunc autem non videtur sed quelibet particula fertur in fundum et velocius maior. Sed videntur usque ad aliquid querere sed usque quod ubi possibile dubitationis. Omnibus enim nobis hoc consuetum non ad rem facere questionem sed ad contraria dicentem quia ipse in se ipso querit usque utique ubi non amplius habeat contradicere ipse sibi ipsi. Propter quod oportet consiliarium bene. In stantivum esse per proprias instantias generi. Haec autem est ex omnibus considerasse

differentias. Anaximenes autem et anaxagoras et democritus latitudinem causam esse dicunt manendi ipsam. Non enim dividere sed supercooperire aerem qui desubtus quod videntur habentes latitudinem corporum facere. Hec enim et ad ventos habent difficile movebiliter propter resistenciam. Hoc ipsum utique facere in latitudine terram ad suppositum aerem. Non habentem autem quo transmutet locum sufficientem multo ei quod deorsum quiescere quemadmodum in clepsedris aqua. Quod autem possit multam gravitatem ferre comprehensus et manens aer argumenta multa dicunt. Primum quidem si non lata figura terre est propter hoc quod non utique quiescet quia mansionis non latitudo causa ex quibus dicunt. Sed magnitudo magis propter coartationem non habens transitum aer manet propter multitudinem. Multus autem est aer propter a magnitudine multa comprehendi terre. Quare et si quidem existet et si sperica quidem sit terra tanta existens secundum magnitudinem manebit enim secundum illorum rationem. Totaliter autem ad sic dicentes de motu non de parte est dubitatio sed de toto quodam et omnino determinandum utrum est aliquis corporibus naturalis motus autem nullus et utrum natura quidem non est violencia autem est. Quod autem de hiis determinatum est prius quantum secundum eam que ad quam aderat virtutem huiusmodi utentibus ut existentibus. Si enim nullus naturalis motus est ipsorum neque violentus erit. Si autem non est neque naturalis neque violentus totaliter nichil movebitur. De hiis enim quia necesse accidere determinatum est prius. Et ad hoc quia neque quiescere contingit. Sicut quidem enim motus existit aut violencia aut natura sic et quies. Si

ad hunc si quidem et motus secundum natu
ram non utique violenta erit lacio so
lum neque quies. Contrarie si violencia
nunc terra manet et venit ad medium
lata propter circumgiracionem omnis enim
causam hanc dicunt ex hiis que in liqui
dis et circa aerem accidentibus. In hiis
enim semper feruntur maiora et gra
viora ad medium giracionis propter quod
utique et terram omnes quicumque celum
generant ad medium venire dicunt. Quia
autem manet querunt causam et
dicunt hii quidem hoc esse quia latitudo et
magnitudo ipsius causa. hii autem quia
admodum empedocles celi lacionem circum
positam et velocius latam terre
lacionem prohibere quemadmodum aqua in
chiatis et enim hec in circuitu chiato lata
multociens ad inferius erit ferrea tamen non
fertur deorsum nata sit deorsum
propter eandem causam. Quare neque gravitate
prohibente neque latitudine. sed semper ve
niente aere alicubi fertur ad me
dium. quid enim si violencia et ma
net violencia secundum naturam autem necessarium
esse aliquam ipsius lacionem hec ergo utrum
sursum aut deorsum aut alicubi est
esse quidem quandoque. necessarium si autem nichil
magis deorsum quam sursum aer autem
qui sursum non prohibebat eam que
sursum lacionem neque utique qui sub terra
prohibebit eam que deorsum causas
eorum necessarium esse causas easdem. ad hec
autem ad empedoclem utique primo quis dicet
quando elementa distabant seorsum ab invicem
causa terre mansionis erit. Non enim utique et
tunc causabitur giracionem. Inconveniens
autem et non considerare quod prius quidem propter
giracionem ferebantur partes terre ad me
dium. Nunc autem utique propter quam causam
omnia gravitatem habencia feruntur
ad ipsam. Non enim giracio appropinquat

ad nos. Adhuc autem et ignis sursum
fertur propter quam causam. non enim propter quam
giracionem. Si autem hoc terre alicubi natum
est palam quia et terram existimandum.
Sed adhuc neque in gravitate. grave et
leve determinatum est. Sed prius exi
stentibus gravibus et levibus. hec quidem
ad medium veniunt. hec autem sursum
conantur propter motum erat grave et leve si
giracionem. grave et leve que quasi
determinata erant et aliqualiter apta
nata erant ferri aut alicubi. infinito
ente impossibile est esse sursum aut deorsum
determinata autem sunt hiis grave et leve.
plurimum quidem igitur circa causas has detriti sunt

Sunt autem quidam qui propter similitudinem
dicunt ipsam manere sicut antiquorum a
naximandros. Magis quidem enim nichil
sursum et deorsum aut in plagas
ferri convenit. quod in medio collocatum
et similiter ad extrema se habens. Similiter autem
impossibile ad contrarium facere motum quare
ex necessitate manere. Hoc
autem dicitur probabiliter quidem non vere autem
secundum enim hanc racionem necessarium omne quodcumque
ponatur in medio manere. Quare et
ignis quiescet quod dictum est non proprium
terre. Sed et non necessarium. non enim solum
videtur manens hec et lata ad medium
ubi autem fertur ei quecumque fertur
particula ipsius necesse et totam terram. ubi
autem fertur secundum naturam et manet ibi secundum
naturam. Non ergo propter similiter se habere ad extre
ma. Hoc quidem enim omnibus commune ferri
ad medium proprium terre. Inconveniens autem
et hoc querere propter quid quiescere manet
in medio ignis autem non querere propter
quid in extremo si quidem et illi natus locus
extremus palam quod necessarium esse quendam et
terre natum locum. si autem non hunc iste
locus sed propter necessitatem manet eam que
similitudinis quemadmodum qui de crinibus ser

mo forte. quod simile et undique de le
gno non discerpetur et scindere et
secante valente quod simile autem et ab
extremis et contrariis equaliter di
stante. et enim hinc quiescere
necessarium necesse considerandum ipsius de ignis
mansione in extremis. mirabile autem
et de mansione quidem querere de la
tione autem ipsorum non querere
propter quam causam hoc quidem sursum fertur
hoc autem deorsum ad medium nullo
impediente. sed adhuc neque verum quod dicitur. secundum
accidens hoc tamen verum secundum quod necesse manere
in medio omne cui nichil magis huc
quam illuc moveri convenit. sed propter hanc
rationem non manet sed movebitur non tamen
totum sed discerptum eadem ei contingit
vero et in igne. sicut ei posito ma
nere simpliciter quemadmodum terram. similiter se
habebit assignorum extremorum quamque
sed tamen feretur a medio quemadmodum et videtur
latum si non aliquid prohibeat ad extremum.
verumptamen non totum ad unum signum
hoc enim necessarium solum accidere et vere
ea que de similitudine sed proportiona
ta particula ad proportionatum extremi.
dico autem puta quedam pars ad quandam
continentis partem. terre enim pulverum corum
est quemadmodum autem et si ex magno
contingat translatum in minorem lo
cum sit utique ex parvo in maiorem vide
licet. quare utique et terra hec moveretur
a medio propter similitudinis rationem sed non
natura terre ubi latus esset. ergo quod
igitur quidem existit de figura ipsius
suspicata et de locis et mansione
et motu fere hec sunt

Nos autem dicamus primum utrum
habet motum aut maneat quemadmodum
enim diximus hii quidem ipsam unum
astrorum esse faciunt hii autem in
medio ponentes revolvi et mo
veri dicunt circa medium polum. Quod autem
impossibile palam sumentibus principium
quod si quidem fertur sive extra medium ens
sive in medio necessarium ipsam vi moveri
hunc motum. Non enim ipsius terre est motus
et enim utique particularum unaqueque hanc
haberet lationem. nunc autem in rectum omnes
feruntur ad medium. propter quod non possibile
sempiternum esse violentum existentem
et preter naturam mundi autem ordo sempiternus.
Adhuc omnia lata latione circulari de
ficientia videntur et mota pluribus
una latione preter primam speram et terram
necessarium sive circa medium sive in medio
posita feratur duabus moveri lationibus.
Si autem hoc accidit necessarium fieri mutationes
et versiones fixorum astrorum. hoc autem
non videtur fieri sed semper secundum eadem
oriuntur et occidunt ab eisdem locis ipsius. Adhuc
huius autem latio partium et totius
ipsius secundum naturam ad medium totius
est. hoc enim utique si existat posita nunc in
centro dubitabit utique aliquis quoniam quidem
duorum est medium ad utrum feruntur
gravitatem habentia et partes terre
secundum naturam utrum quia totius est medium
aut quia terre necesse utique ad id quod totius
etenim levia et ignis in contrarium lata gra
vibus ad extremum loci continentis me
dium accidit autem idem medium esse terre et totius
et ad id quod terre medium sed per accidens
secundum quod totius quod medium habet in totius
medio. Signum autem fertur et ad terre
medium signum quod lata gravia
ad hanc non iuxta invicem feruntur
sed ad similes angulos quare ad unum
medium feruntur et quod terre. Manifestum
igitur quod necesse in medio esse terram et im
mobilem propter dictas causas. Et quia pro
iecta sursum gravia per regulam
secundum feruntur in eundem et si infinita
virtus proiciat quod quidem igitur neque

mouetur in extra medium positum.
manifestum ex hiis. ad hoc autem palam
ex dictis causa mansionis. Si enim
natum est lata esse levis ex omni parte ad
medium quemadmodum videtur et ignis
a medio secundum ad extremum impossibile la
tam esse quamcumque particulam ipsius ame
ri vi passam. vna loco vnius et simpli
simplicis hoc non contrarie est a medio
et que ad medium contraria tibi. Si igitur
quamcumque partem impossibile latam esse a
medio. manifestum quod et totam
ad hoc impossibilius. ad quem pars nata
est ferri et totum illuc natum est.
Itaque si quid impossibile moueri nisi
quod vtique erit ipsam manere in medio.
Testificantur et hiis et a mathematicis
dicta circa astrologiam apparentia acci
dunt translatis figuris quibus
terminatur est astrorum ordo tanquam
in medio posita terra. de loco quidem
igitur et mansione et motu quemadmodum habet
terra sunt de ipsa.

Figuram autem habere spericam
necessarium est ipsam. vnaquaque enim
particularum grauitatem habet ad medium
et minor a maiori depulsa non posse
fluctuare. sed coarctari magis et con
venire alteram alteri quousque vtique
veniant ad medium. Oportet autem in
telligere quod dico quemadmodum vtique si terra fiat secundum
modum quem et physiologorum
dicunt aliqui factam esse. verumptamen illi
qui violenciam causam ponunt eius que
deorsum lacionis. melius enim ponere
verum et dicere hoc accidere propter eum habere ferri
grauitatem hiis ad medium. In
potentia igitur existente generatione disgregata ferebantur
similiter vndique ex omni parte ad medium
sine igitur similiter ab extremis diuise partes
conuenirent ad medium sine aliter hu
cia facient idem quod quidem igitur vtique similiter

cumque ab extremis latum ad medium necessarium
similem fieri vndique molem. manifestum
equalium enim vndique apposito equaliter
necesse distare a medio extremum. hec autem
figura spera est. Si autem differret ad
rationem nichil si non et quia omnes partes ipsius
plus enim semper quod prius minus appellere necessarium
vsque ad medium similiter quiescent ad medium
inclinationem habentibus ambobus et grauiore
appellente vsque ad hoc minus graue.
Quod dubitat enim vtique quis dubitat eandem habet
solutionem. Si enim existente in medio et sperica
terra multo maior grauitas apponatur
ad alterum emisperium non idem erit me
dium totius et terre. Quare autem
non manet in medio aut si quidem quiescet
et non medium habens erit nam
est moueri nunc. Quod quidem igitur dubitatur
hoc est. Videre autem non difficile mo
dicum intendentes et diuidentes qualiter
dignificamus quamcumque magnitudinem
inferri ad medium grauitatem habentem
palam enim quod non vsque tangat cen
trum extremum. sed oportet preualere quod plus
donec vtique sumat sui ipsius medio
medium vsque ad hoc enim habet inclinationem. nichil
igitur differt hoc dicere in bolo et parte contingente
autem in tota terra non enim propter paruitatem
aut magnitudinem dictum est accidens
sed de omni inclinatione habente ad medium.
Itaque siue tota alicunde aqua parte ferebatur
eius secundum partem. necessarium vsque ad hoc ferri
donec vtique vndecumque similiter sumat medium
ad extremis minoribus a maioribus appulsio
ne inclinationis. Siue igitur facta est. hec
necessarium factam esse modo. Quare manifestum
quod sperica figura ipsius. sive ingenita
semper manens eodem modo. habet quo et genita
vtique primum facta est. propter hanc vtique rationem necessarium
esse figuram sphericam ipsius. Et quod omnia
feruntur grauia ad similes angulos. sed
non inuicem. hoc autem aptum natum

est ad naturam sphericam aut quod est sphera
aut natura sphera. Oportet enim unumquodque
quod dicere tale quod natura vult esse et ex
sistere, sed non quod vi et preter naturam.
Adhuc autem et per apparencia secundum
sensum. Nam utique lune eclipses
tales haberent decisiones. Nunc enim
in hiis que secundum mensem figurationes
omnes accipit differencias. Etenim et recta
fit et amphikirtos et concava. Circa ecli
ꝑlant' semper gibbosam habet terminantem
lineam. Itaque quoniam eclipsatur
propter terre interpositionem terre utique erit circum
ferentia figure ea spherica existens. Adhuc
autem per astrorum apparencia non solum
manifestum quod rotunda, sed et magnitu
do non existens magna. Modica enim
facta transmutatione nobis ad meridiem et arti
cum manifeste alter fit orizon circulus
ita utique sic quod supra capud astra magnam
habeant transmutationem et non eadem
videantur ad articum et meridiem trans
mutantibus. Quedam enim in egyp
to et circa cyprum stelle videntur et [illegible]
In hiis enim que ad articum regionibus
non videntur. Et que semper in hiis que ad
articum apparent regionibus non videntur
et que semper in hiis que ad articum
apparent astrorum in illis locis occul
tantur. Quare non solum ex hiis pa
lam rotundam esse figuram terre
sed et sphere non magne. Non enim utique
sic velociter palam faceret transmutatis
ita modicum. Propter quod existimantes co
aptare eum qui circa eracleas colum
pnas locum ei qui circa indiam
et hoc modo esse mare unum non valde vi
dentur incredibilia videri. Dicunt autem
argumentantes et elephantibus quoniam
circa utraque loca novissima existencia ge
nus esse ipsorum velud novissimis
propter convenire ad invicem hoc passis. Et

mathicorum quicumque magnitudinem
temptaverunt computare rotunditatis in
quadraginta dicunt esse miriades
stadiorum. Ex quibus argumentantibus
non solum sphericam molem necesse esse
terre, sed et non magnam ad aliorum
astrorum magnitudinem.

DE primo quidem
igitur celo et partibus
adhuc autem de in ipso la
tis astris ex quibus
constant et qualia quedam
natura sunt. Adhuc autem quoniam ingene
rita et incorruptibilia pertransivimus
prius. Eorum autem corum que
natura dicuntur hec quidem sunt substancie,
alia operationes et passiones horum.
Dico autem substancias quidem simplicia corpora
puta ignem terram et coaltera hiis
et quecumque ex hiis puta et totum celum
et partes eius et iterum alia et plantas et
partes horum. Passiones autem et opera
motus horum unicuiusque et aliorum
quorumcumque sunt causa ista ea secundum
virtutem ipsorum. Adhuc hec et alterationes
et invicem transmutationes. Manifestum quod
de natura historie plurima accidit de
corporibus esse. Omnes enim naturales substancie aut
corpora aut cum corporibus generantur et ma
gnitudinibus. Hoc autem palam ex eo
quod determinatum est que sunt una et ex sin
gula consideratione. Etenim de primo quidem igitur
elementorum determinatum est et quale aliquid secundum naturam
et quoniam incorruptum et ingenitum. Reliquum
autem de duobus dicere. Sit autem accidentalis
et de generatione et corruptione naturaliter.
Generatio autem quod preter omne non est aut
solum in hiis elementis et hiis que ex
hiis est. Ipsum autem primum hoc forte considerandum
utrum est aut non est.

PRimus quidem igitur philosophantes
de veritate et ad quos dixis

nos hic sermones et ad invicem diversi-
ficati sunt hii. quidam enim ipsorum
totaliter auferebant generationem et corrup-
tionem. nichil enim neque fieri aiunt neque corrumpi
entium. sed solum videri nobis. puta qui
circa melissum et parmenidem. quos et si alia
dicunt bene. sed non physice oportet putare dicere.
esse enim quedam entium ingenita et
totaliter immobilia. magis est alterius
et prioris quam physice considerationis.
illi autem propter nichil quidem aliud preter
sensibilium substantiam suspicari esse. tales
autem quasdam intellexisse primi naturas
siquidem erit aliqua cognitio aut scientia.
sic transtulerunt ad hec que inde
venient rationes. alii autem quidam velut
studiose contrariam opinionem hiis habebant.
sunt enim quidam quibus nullam
ingenitam esse rem. sed omnia generari.
genita autem hec quidem incorruptibi-
lia permanere. hec autem iterum corrumpi. ma-
xime quidem qui circa esyodum. Deinde
et aliorum primi physiologizantes.
hii quidem omnia alia aiunt generari et
fluere esse. et fixum nichil. unum autem
quoddam solum subsistere ex quo hec
omnia transformari nata sunt. quod quidem vi-
dentur dicere alii multi et ephesius et
eraclitus. Sunt autem quidam qui et
omne corpus generabile faciunt componen-
tes et resolventes ad superficies et
ex superficiebus. de aliis quidem igitur alter
sit sermo. Dicentibus autem hunc modum et
omnia corpora constituentibus ex superficiebus
quecumque alia accidunt dicere contraria disciplinis
in promptu videre. Et quidem iustum
aut non movere aut credibilioribus
ipsa rationibus movere quam supponentes.
Deinde palam quia eiusdem rationis est
solida quidem ex superficiebus componere. super-
ficies autem ex lineis. has autem ex punctis.
Sic autem habentibus non necesse linee partem

lineam esse. De hiis autem consideratum est
prius in hiis que de motu sermonibus.
quia non sunt indivisibiles longitu-
dines. Quecumque autem Contingit
dicere de hiis corporibus impossibilia ac-
cidit dicere facientibus indivisibiles li-
neas ad modicum consideremus. non impossi-
bile enim in illo accidit et illis consequuntur.
Quedam autem in hiis in illis non omnia
propter hoc quod ex ablatione dicuntur mathematica.
physica autem ex appositione. multa autem
sunt que indivisibilibus non possibile existere.
lineis autem necessarium. puta si quid est
indivisibile. In divisibili enim divisibile
impossibile est existere. passiones autem divisibi-
les omnes. dupliciter autem secundum speciem aut
secundum accidens. Secundum speciem quidem puta
coloris album aut nigrum. secundum accidens
autem si cui existant sit divisibile. Quare quecumque
simplicia passionum omnia sunt divisibilia
hoc modo. propter quod impossibile in talibus considerandum.
Si itaque impossibilium esse est utroque nullam
habere gravitatem ambo habere gravi-
tatem. sensibilia autem corpora omnia aut
quedam gravitatem habent. puta terra
et aqua ut utique ipsi dicerent. si quidem
punctum nullam habet gravitatem. palam
quia neque linee. Si autem non hee neque superficies.
Quare neque corporum nullum. Sed et quod punctum
non possibile gravitatem habere ma-
nifestum. grave enim omne et gravius
et leve levius contingit aliquo esse gra-
vius. Gravius autem levius forte non necesse grave
aut leve esse. quemadmodum et magnum
maius. maius autem non semper magnum.
multa enim sunt que simpliciter entia parva
tamen maiora aliis sunt. Si itaque quod cum
grave ens gravius sit necesse gravita-
te maius esse et grave omne divisibile
utique erit. punctum autem indivisibile supponitur.
adhuc si grave quidem spissum. leve
autem rarum. est autem spissum a raro differre

eo quod in equali mole plura existant.
Si igitur est, est punctum grave et
leve est, et si densum et rarum. Sed quod quidem
spissum et divisibile, punctum autem in-
divisibile. Si autem omne grave mol-
le aut durum necesse est esse, facile ex
hiis impossibile aliquid deducere. Molle quidem enim
quod in se ipsum cedens, quod autem cedens
divisibile. Sed adhuc itaque ex non habentibus
gravitatem erit gravitas. In quantis
enim accidere hoc et in qualitatibus non
sic determinabunt non volentes fin-
gere, et si omnis gravitas maior gra-
vitate gravitati accidet et unumquod-
que impartibilium gravitatem habere.
Si enim quatuor puncta gravitatem habent, quod
autem ex pluribus fuit eo quod gravi ente
gravius, quod autem gravi gravius necesse grave
esse, quemadmodum ambo albi albius. Quare
maius uno puncto gravius erit ablato equa-
li. Quare et unum punctum gravitatem
habebit. Adhuc si quidem superficies solum
secundum lineam contingit componi, inconveniens.
Quemadmodum enim et linea ad lineam, utroque
modo componitur, secundum longitudinem et secundum
latitudinem, quare et superficiem superficiei
eodem modo. Linea autem potest linee
componi secundum lineam superpositam, non
solum appositam. Sed et si quidem et secundum
latitudinem contingit componi, erit aliquod
corpus quod neque elementum neque ex elementis compositum,
ex sic compositis superficiebus. Adhuc si quidem
multitudine graviora corpora superficierum,
quemadmodum in Thimeo determinatum est, palam
quod habebit et linea et punctum gravita-
tem proportionaliter; ad invicem enim habent
quemadmodum et prius diximus. Si autem
non hoc differunt, sed magis quidem
grave terram, ignem autem leve, erit et plano-
rum hoc quidem leve, hoc autem grave, et
enim terre erit gravior aer quam ignis.
Totaliter autem accidit nullam quidem

esse magnitudinem aut posse auferri.
Si enim quidem similiter se habet punctum ad
lineam, linea autem ad planum, hoc
autem ad corpus, omnia enim ad invicem
resoluta in prima resolventur,
utique contingeret utique puncta solum esse,
corpus autem nullum. Adhuc autem
et si tempus similiter se habeat, auferetur utique
quandoque aut contingeret utique ablatum esse.
Nunc enim indivisibile velut punctum
linee est. Idem autem accidit et
ex unitatibus constituentibus celum, quemadmodum
eorum que Pythagoricorum quidam physica quidem
enim corpora videntur gravitatem haben-
cia et levitatem, unitates autem neque
corpus facere est, est impossibile composita esse
gravitatem habere.

Quod autem necessarium existere motum
simplicibus corporibus naturalem aliquem om-
nibus ex hiis manifestum. Quoniam enim mota
videntur, moveri est necessarium. Si non proprium
habent motum, violentia. Et preter
naturam quidem. Sed et si preter naturam est aliquis
motus, necesse est et secundum naturam, preter quem hic.
Et si multi preter naturam, eius qui secundum
naturam unum; secundum naturam quidem enim
simpliciter, preter naturam autem habet multos
unumquodque. Adhuc autem et ex quiete ma-
nifestum; et enim quiescere necesse aut vi
aut secundum naturam; vi autem manet ubi
et fertur vi, et secundum naturam ubi et non preter naturam.
Quoniam igitur videtur aliquid manens in medio,
hoc quidem secundum naturam, palam quod
et latio que hic secundum naturam ipsorum.
Si autem vi, quid ferri prohibens? Si
quidem quiescens, eundem conducemus
sermonem. Necesse enim aut secundum naturam
esse primum quiescens aut in infinitum
ire, quod quidem impossibile. Si autem quod movetur
prohibens ferri, quemadmodum Empedocles,
in quo terram agitatione quiescere

alicubi utique fertur quod infinitum ipsum.
Hoc autem impossibile. Infinitum
autem pertransire impossibile. Itaque necesse
stare alicubi quod fertur et ibi non
vi manere sed secundum naturam. Si autem
est quies secundum naturam, est et motus
secundum naturam. Quapropter Leucippo et Democrito dicentibus
semper moveri prima corpora in vacuo et
infinito dicendum quo motu et quis
secundum naturam ipsorum motus. Si enim alterum ab
alio movetur violentia elementorum,
sed et secundum naturam necesse quendam esse
motum uniuscuiusque, praeter quem violentus est;
et oportet primum movens non vi movere,
sed secundum naturam. In infinitum enim erit, si non
aliquid erit secundum naturam movens
primum, sed semper prius motum vi movebit.
Idem autem hoc accidere necesse utique,
si quemadmodum in Thimeo scriptum est, ante
fieri mundum moverentur elementa
inordinate. Necesse enim aut violentum
esse motum aut secundum naturam. Si autem secundum
naturam movebantur, necesse mundum esse, si
quis attendens velit considerare.
Tunc enim primum movens necesse movere
se ipsum motum secundum naturam,
et mota non violentia in propriis
quiescencia locis facere quem quidem
habent nunc ordinem, quae quidem gravitatem
habencia ad medium, quae
autem levitatem habencia a medio.
Hanc autem mundus habet dispositionem.
Adhuc autem tantum quaeret utique aliquis
utrum possibile erat aut non possibile
erat mota inordinate et misce-
ri talibus mixturis, quedam ex
quibus constant secundum naturam constituta
corpora, dico autem puta ossa et
carnes, quemadmodum Empedocles inquit
fieri in amiciciam. Dicit enim quod multorum
capita sine cervice germinaverunt.

Hiis autem qui infinita in infinito
mota faciunt, si quidem unum movens,
necesse una ferri latione; quare non in-
ordinate movebuntur. Si autem infi-
nita moventia et lationes infinitas
necesse esse. Si enim finite, ordo aliquis est;
non enim ex non ferri in idem inordinatio
accidit. Nunc enim neque feruntur omnia, sed que
eiusdem generis solum. Adhuc inordinate
nichil est aliud quam praeter
naturam. Ordo enim proprius sensibilium
natura est. Sed adhuc et hoc inconveniens
et impossibile infinitum inordinatum habere
motum. Est enim natura illa rerum
qualem habent plura et plurimo tempore.
Accidit ergo ipsis contrarium: inordinationem
quidem esse secundum naturam, ordinem autem
et mundum praeter naturam. Quamvis
nichil quodcumque contingit sit. Videtur autem hoc ipsum et
Anaxagoras sumere; ex immo-
bilibus enim incohat mundum facere. Temp-
tant autem et alii congregantes aliquid iterum
secundum moveri et segregare existentibus.
Autem et motis non rationabile facere
generationem. Quapropter et Empedocles praeter-
mittit eam quae in amicicia; non enim
poterat constituere celum ex segre-
gatis quidem construens, congregationem
autem faciens propter amiciciam. Ex
disgregatis enim constitutus mundus est elementis,
itaque necesse fieri ex uno et congregato.
Quod quidem igitur est illius cuiusdam motus naturalis
corporum, quo non vi movetur neque praeter
naturam, manifestum ex hiis.

Quod autem quedam habere necesse
inclinationem gravitatis et
levitatis, ex hiis palam. Moveri
quidem enim necesse esse dicimus; si autem non habebit
naturalem inclinationem, quod movetur ipsum,
impossibile moveri aut ad medium aut a medio.
Sit enim quod quidem in quo a, non grave

q aut in quo .b. gravitatem hns
ferat aut no grave eam q .g.d.
q aut .b. in equali tpe eam q .g.e.
maius .n. ferat gravitatem hns
Si itaq dividatur corpus hns gravi
tatem ut q .g.e. ad eam q .g.d. pos
sibile sic hre ad ad eam que i ipso
pau. Si totu fert p totam .g.e.
ptem nece in eodem tpe eam que
.g.d. ferri. Itaq equale feretur
non grave et gravitatem hns
q quod ipo[ssibi]le. Eade autem ro et in
levitate. Ad huc aut si erit ad
corpus motu in levitate vel gravi
tatem hns nece h vi moveri q et
vi mo infinitu faciet motu. Om
ei virtus quedam movens minus et
levius ab eadem virtute plus mo
vebit. Motu sit q quod i q .a.
no grave p eam q .g.e. q a i q
.b. gravitatem hns i equali tpe
p eam q .g.d. diviso aut gravi
tatem hnte corpe ut q .g.e. ad ea
q .g.d. abstrahet ab illa gravitate hn
te corpe p .g.e. ferri in equali tpe
qm totam ferebatur p eam q .g.d.
velocitatem habebit q minoris ad
h q maioris ut maius corpus ad mi
equale gr no grave feret corp et
gravitatem hns in eod tpe h aut
ipo[ssibi]le. Itaq qm oi apposito maiore
movebit distensionem no grave
infinita utiq movebit. Manifestum gr
q nece corpus omne gravitatem
hre aut levitatem q declaratum.

Qm aut natura est i ipso exis
tens motus principiu virtus
aut in alio sm q aliud motus aut
h quod sm ntm. Hic aut violentus
omnis eum quod qui sm natura
puta lapidi eu qui deorsum velo
ciorem faciet q sm virtutem eu

aut qui preter ntm totaliter ipsi ad
ambo aut tanqm organo utitur
aere. Aptatus e ei hic et levis ee
et gravis quod g que sursu feratur
latorem sm q levis cu feratur et
similiter principiu aliter. Et d de
orsum. Itm sm q gravis. Utrb
i pmens tradit utrq pp q et no
assequitur eo q movit fertur vi mo
tum. Si .n. non tale aliq corpus
existeret. no utiq ee qui i motus
et eum autem qui sm natura
unicuiq motu pmovet eod modo
q quod g omne aut leve aut grave
et quali pe natura hnt motus
ex hiis manifestum.

Quod aut neq ee est gnio m
simpli. nullo pallam ex pt[erit]is
ipo[ssibi]le eni ois corpus ee gnione
si no et vacuu ee aliqd po[ssibi]le sepa
ratu. In quo .n. erit loco qd nunc
gnatur si fuisset utiq iste prius
vacuu necm ee corpe nullo ente. Id
quod .n. ex alio corpus fit po[ssibi]le puta
ex aere ignem totaliter aut ex nulla
alia pexistente magnitudinem
ipo[ssibi]le. Maxime .n. utiq ex potencia
quodam ente corpe actu fiet utiq
corpus h si potencia ens corpus
nullum e aliud cor pus vacuum erit
separatum.

Reliquum aut dicere quot e gnio
corpm et pp quid e. Om gr
in oibz cognitio p prima. Prima
aut existentium elementa. Consideranda que
corpm sunt elementa et pp quid sunt
deinde post h quot et qualia quedam
h ae erit manifestum supponentibus
quid e elem natura. Sit ita qd
elm corpm ad q alia corpa divi
duntur. Inest ex his potencia autem
actu. H eni utro sit ad huc dubita

bile ipsum autem est indivisibile in alia
specie. tale enim est elementum omne et utrumque
omnibus volunt. Si utique quod determinatum est
elementum, scilicet ei quecumque talia corporum.
In carne quidem enim et ligno et uno-
quoque talium est potencia ignis et terra
manifesta autem hec ex illis segregata.
In igne autem caro autem lignum non
inest neque secundum potentiam neque secundum actum: segre-
garentur enim. Similiter autem si unum
quod solum esset talium, neque in illo. Neque
enim si erit caro aut os aut aliorum
quodcumque, nondum dicendum inesse. Sed considerandum
quis modus generationis. Anaxago-
ras autem Empedocli contraria dicit de
elementis. Hic quidem enim ignem et terram
et coelementa hiis elementa inquit esse
corporum et composita omnia ex hiis. Ana-
xagoras autem contrarium omeomera enim
elementa, dico autem puta carnem et os
et unumquodque talium, aerem autem et ignem
mixtionem horum et aliorum seminum: omnium
esse enim utrumque ipsorum ex invisibilibus
omeomeris omnibus congregatis. propter quod
et fieri esse omnia ex hiis. ignem enim et
etherem appellat idem. Quoniam autem est omnis
naturalis corporis motus proprius, motu-
um autem hii quidem simplices
hii autem mixti, et mixti quidem mix-
torum, simplices autem simplicium
sunt enim et motus simplices, ita
quod palam est quod sunt elementa et propter
quid sunt

Utrum autem finita aut infi-
nita, et si finita quanta sunt
numero consequens utique erit considerare.
Primum quidem igitur quod non sunt infinita
quemadmodum putant quidam contemplandum,
et primum omnia omeomera elementa faci-
entes quemadmodum et Anaxagoras. Nul-
lus enim sic dignificantium recte
sumit elementum. Videmus enim mixta et mix-
torum corporum in omeomera divisa. Di-
co autem puta carnem et os lignum
et lapidem. Itaque quoniam compositum non
est elementum, non omne erit ex omeome-
ris elementum. Sed indivisibile ad alia specie
quemadmodum dictum est prius. Adhuc autem
sic sumentes elementum non necesse facere
infinita omnia enim hec reddentur esse finitis
existentibus. Si quis sumat. Idem
enim faciet et si duo aut tria sola
aut talia quemadmodum conatur et Empe-
docles. Ostenso enim et ut ipsi accidit non
omnia facere ex omeomeris faciendum enim
non ex faciebus faciunt neque alium preter
naturam figurarum inest. manifestum
quod multo melius finita facere principia
et hec ut minima omnibus eisdem futuris
ostendendi quemadmodum dignificant et
qui in disciplinis. Supponunt enim finita su-
mi principia aut specie aut quanti-
tate. Adhuc si corpus a corpore
alterum dicitur secundum proprias differentias corporum autem
differencie finite: diffiniuntur enim sensi-
bilibus. hee et finita sunt oportet autem hec
ostendi manifestum quod et elementa necessario
finita esse. Sed adhuc neque ut alii qui-
dam dicunt puta Leucippus et Democritus
et Abderites rationabilia accidencia. In-
quiunt enim esse prima magnitudines
multitudine quidem infinita, in magni-
tudine autem indivisibiles et neque ex
uno multa fieri neque ex multis unum, sed
horum complicatione et circumplexione
omnia generari. Quodam modo autem quodam et
isti omnia encia faciunt numeros et ex
numeris. Et enim si non plane ostendunt
tamen hec volunt dicere. Et ad hec quoniam
differunt corpora figuris esse. Quoniam
autem et que figura elementorum nichil determina-
verunt. Sed solum igni speram assig-
naverunt, aerem autem et aquam et
alia magnitudine et parvitate

cumuleriit ut eueniet ipsorum naturam uelud parusyrmam omnium eliorum. Primum quidem igitur et in hiis hii primum non finita sumunt principia hii autem hii omnia dicere. Palam hinc autem si non infinite eliorum differentie palam quoniam non erunt elia infinita. Palam hinc autem necesse oppugnare mathematicas scientias indivisibilia corpora dicentes. Et multa glosorum et apparentium secundum sensum interimere de quibus dictum est primum in hiis que de tempore et motu. Simul autem et contradicere ipsos sibi ipsis necesse. Impossibile enim indivisibilibus entibus elis magnitudine et paruitate differre aerem et terram et aquam. Non enim possibile ex inuicem fieri deficiet enim semper maxima corpora segregata autem et sic fit aqua et aerem et terram ex inuicem. Palam hinc secundum horum hypothesim uidebitur utique infinita fieri elia quoniam corpus quidem differunt figuris. Figure autem omnis componitur ex piramidibus rectilinea quidem ex rectilineis spera autem ex octo partibus. Necesse enim esse aliqua principia figurarum. Quare siue unum siue duo siue plura et simplicia corpora tanta erunt multitudine. Palam hoc autem si unumquodque quidem eliorum est aliquis proprius motus et qui simplicis corporis simplex non sunt autem simplices motus infiniti propter simplices lationes plures esse duabus et loca infinita esse. Non utique erunt et sic infinita elia.

Quoniam autem necesse finita esse elementa. Restat considerare utrum plura erunt aut non. Quidam enim unum solum supponunt et hoc hii quidem aquam hii autem hii autem ignem. Hii autem aquam quidem subtilius aere autem spissius quod continet autem omnes celos infinitum ens. Quicumque quidem igitur unum hoc faciunt aerem aut aquam aut aqua quidem subtilius aere autem spissius. Si ex hoc spissitudine et raritate alia generant. Isti latent ipsi sibi ipsis aliud aliquid prius elemento facientes. Est enim que quidem ex elis generatio compositio ut autem. Quare contrarium ad ela resolutio. Itaque necesse prius esse natura quod magis subtilium partium. Quoniam igitur autem omnium corporum ignem subtilissimum esse primum utique erit natura ignis. Differt autem nichil. Necesse enim unum aliquid eorum esse primum et non medium. Palam hoc autem spissitudine et raritate alia generans nichil differt quam subtilitate et grossicie. Subtile quidem enim rarius. Grossum autem uoluit esse spissius. Item autem subtilitate et grossius. Ideo quod et magnitudine et paruitate subtile quidem enim quod paruarum partium grossum autem quod magnarum partium. Quare extensum in multum subtile tale autem quod corpus partibus constat. Itaque ipsis accidit magnitudine et paruitate diiudicare aliorum substantiam. Sic autem determinatis omnia accidet dicere ad aliquid et non erit simpliciter hoc quidem ignis hoc autem aqua. Hoc autem aer sed idem ad hoc quidem ignis ad aliud autem aliud aer quod accidit et plura quidem ela dicentibus. Magnitudinem autem et paruitatem differre dicentibus quoniam enim quanto determinatum est. Utique

erit quidam ro ad inuicem mag
nitudinum. Et similiter hec sicut habere ipsum
ad inuicem necesse hoc quidem aerem
esse hoc autem ignem. hoc autem terram
hoc autem aquam propter inesse in ma
ioribus minorum rationes. Et magis
autem ignem supponunt elementum hoc quod
diffugiunt alia autem ipsis necessarium ir
rationabilia accidere. hii quidem
enim sphere figuram coadaptant
igni quidam autem pyramidem facien
tes. Et horum hii quidem simplicius
dicentes quoniam figurarum acutis
sima pyramidis corporum autem
grossius hii autem persuasibilius ratione
adducentes quoniam corpora omnia
componuntur ex eo quod subtilissi
marum partium figure autem que solide
ex pyramidibus. Itaque quoniam corporum
ignis subtilissimum figurarum
autem pyramis subtilissima et prima.
Prima autem figura prime corporis
pyramis utique erit ignis hii
autem de figura nichil enunciantes
subtilissimi autem partibus solum
faciunt. Contingit ex hac compositio
aliunt alia quidem ad omnes utique si erit
flata parua decisione. Utrisque
diuisibile primum corpus faciunt.
Idem veniunt partes dicere rones
ad hanc suppositionem. Et adhuc non
contingit hoc dicere naturalibus
nobilitatibus consentire. Si enim omne
corpus comparabile secundum quantum
huius autem proportionaliter magni
tudines que similiter partium ad
inuicem et que elementorum parua que
omnes aque ad omnem aerem et
elementi ad elementum. Similiter autem et in aliis
aer autem plus aqua et subtilius
simum grossissimo unum erit quoniam
et elementum minus erit aque quoniam ae
ris. Si igitur minor magnitudo exi
stit in maiori diuisibile utique
erit aque elementum. Similiter autem et ignis
totaliter subtilissimorum. Si autem
diuisibile figurantibus quidem
ignem accidet non esse ignis partem
ignem propter non componi pyramidem
tem ex pyramidibus. Et adhuc
autem non omne corpus esse aut
elementum aut ex elementis pars enim ignis
neque ignis neque aliud elementum nullum.
magnitudine autem determinantibus
prius ad esse elementum esse et hoc in infinitum
ire. Si quidem omne corpus diuisi
bile et quod in minori parum elementum. Et ad
huc erit et hoc accidit dicere quod idem
ad hoc quidem ignis est ad aliud
autem aer et terra. Commune autem
omnibus preter unum elementum supponen
tibus unum solum motum facere
illum et omne eundem. Videmus enim
omne ille corpus motus huius principium
Si igitur omnia corpora unum quod sunt
omnibus utique erit unus motus in eodem
necessarium quanto quidem utique plura
fiant moueri magis. quemadmodum et ignis
quanto quidem utique maior fiat. ferri
velocius sursum ea que ipsius la
cione accidit autem multa deor
sum ferri velocius. utrumque propter hoc
et ad hoc quoniam determinatum est prius
quoniam plures simplices motus palam
quod impossibile unum esse elementum.
Quoniam autem neque infinita neque unum
plura necesse est esse et finita. Con
siderandum autem primum. utrum sempiter
na sint aut generata. hoc enim osten
so manifestum et quanta quedam et
aliqua sunt. Sempiterna quidem
igitur esse impossibile. Videmus enim et ignem
et aquam et unumquodque simplicium
corporum resolutum. Necesse autem

infinitam esse aut stare resolutionem.
Si quidem igitur infinita erit et
erit aut resolutionis infinitum et
iterum compositionis utrumque. in alio tempore
dissolvitur et componitur. Primum
continue accidet extra infinitum
tempus aliud esse infinitum. Cum tempus
compositionis infinitum sit, et adhuc prius
hoc quod dissolutionis. Quare extra infinitum
esse infinitum quod quidem impossibile. Si autem
stabit alicubi dissolutio, aut
indivisibile erit corpus in quo stat,
aut divisibile quod non tamen dividetur
quod quidem videtur Empedocles
velle dicere. Indivisibile quidem
igitur non erit propter prius dictas rationes
sed tamen neque divisibile quod numquam
dissolvetur. Minus enim corpus maio-
ri facilius corrumpi possibile. Si quidem et
quod multum corrumpitur secundum hanc corrup-
tionem ut corrumpatur in minora, adhuc
ei magis hoc pati rationabile minimum.
Duobus autem modis videmus corrum-
pi ignem. et a contrario enim corrumpitur
extinctum. et ipsum in se ipso marces-
cens. Hoc autem patitur minor a plu-
ri. et velocius quanto utique sit minus.
Itaque necesse corruptibilia et generabi-
lia esse elementa corporum. Quoniam autem sunt
generabilia aut ex non corpore aut
ex corpore erit generatio. Et si ex corpore
aut ex alio aut ex invicem. Si ergo
ex corpore quidem igitur generans sermo
facit generatum vacuum. Omne enim
quod fit aut sine corpore erit in quo
generatio, aut habebit corpus et si quidem
habebit corpus. duo simul erunt
corpora in eodem quod quidem fit et quod
preexistens si autem sine corpore necesse
vacuum esse separatum. Hoc autem quod impossibile
ostensum est prius. Sed adhuc
neque ex corpore aliquo contingit fi-

ḡsmor

elementa accidet. Nullo enim corpore prius existente
elementis. Hoc autem si quidem habebit gravita-
tem aut levitatem. elementorum erit
quoddam. nullam autem habens inclinationem
immobile erit et mathematicum. tale autem
ens non erit in loco. In quo enim
quiescit, in hoc et moveri possibile. Et
si quidem per violentiam. si quidem secundum naturam. Si quidem
igitur erit in loco et alicubi erit quoddam
elementorum. Si autem non in loco, nichil ex
ipso erit quod enim fit et ex quo fit necesse
simul esse. Quoniam autem neque ex non corpore
fieri possibile neque ex alio corpore, relinquitur
ex invicem fieri. Iterum considerandum quis
modus eius que ex invicem generatio-
nis. utrum ut Empedocles dicit et De-
mocritus aut quicumque in superficies resol-
ventes aut est alius quidam modus
ab hiis. Eos quidem igitur et Empedo-
clem et Democritum latent ipsi seipsos
non generationem ex invicem facientes, sed
apparentem generationem. Inexistens enim
utrumque segregari inquiunt tanquam
utique ex vase generatione existente, sed non
ex quodam materia fieri transmutata. Deinde
inde et sic nichil minus irrationabi-
lia que accidunt. Eadem enim magni-
tudo non videtur compressione fieri gra-
vior. Necesse autem hoc dicentibus
segregari aquam ex aere existentem. cum
enim aqua ex aere fiat gravior est. Adhuc hoc
autem mixtorum corporum non necesse
separatum alterum semper amplius locum
optinere. cum autem ex aqua aer fiat
maiorem occupat locum. Quod enim
subtilius [illegible] prius in ampliori
loco fit. Manifestum autem hoc et in permu-
tatione vaporante enim et inflammes-
cente humido rumpuntur continentia
moles vasa propter coartationem. Quare
si quidem totaliter non est vacuum neque ex-
tenduntur corpora quemadmodum autem hoc di-

tes. Similiter quod impossibile. Si autem et
vacuum et extensio irrationabile
et erit semper in pluri locum occupare
quod separatur. Adhuc autem et deficere
etiam que ex invicem generatione si quod
in magnitudine finita non insunt
infinita finita. Cum enim ex terra aqua
fiat ablatum est aliquid terre. Si quidem secundum
segregationem generatio et iterum ex relic-
to sibi. Si quidem igitur semper sic erit actio
in finito infinita inest. Quoniam autem et
hoc impossibile, non utique semper fient ex
invicem. Quod quidem igitur non erit segrega-
tione que invicem generatio dictum est.
Relinquitur autem ad invicem transmuta-
tione fieri. Hoc autem dupliciter aut enim
transfiguratione quemadmodum ex eadem
cera fiet utique spera et cubus aut reso-
lutione ea que ad superficies quemadmodum
quidam aiunt. Si quidem igitur transfigurare
aut accidit ex necessitate indivisibilia
dicere corpora. Divisibilibus enim entibus
non erit ignis pars ignis neque terre terra
propter esse semper pyramidem neque cubi cubum.
Si autem superficierum resolutione primum
quidem inconveniens non omnia generare
ex invicem quod necesse dicere ipsis et dicunt.
Neque enim rationabile unum solum ex pars
fieri esse transmutationis neque videtur
secundum sensum sed similiter omnia transmuta-
re ad invicem. Accidit autem de
apparentibus dicentibus non consona
dicere apparentibus. Hoc autem causa non
bene sumere prima principia sed omnia
velle ad quasdam opiniones determina-
tas reducere. Oportet autem forte sensi-
bilium quidem sensibilia. Sempiternorum
autem sempiterna. Corruptibilium
autem corruptibilia esse principia.
Totaliter autem omogenea supponen-
tibus. Hii autem propter horum amorem idem fa-
cere videntur hiis qui ponentes
in sermonibus servant. Omne enim sustinent
accidens tanquam quedam vera habentes principia
tanquam nullum oportunum iudicare ex
evenientibus et maxime ex fine.
Finis autem factive quidem scientie opus illius
autem quod videtur semper principaliter secundum
sensum. Accidit autem ipsis maxime
terram esse elementum et solam esse corruptibi-
le. Si quidem indissolubile et incorruptibi-
le quod et elementum terra enim sola indissolubilis
in alio corpore. Sed ad hec neque in resol-
ventibus triangulorum permissio red-
ditur. Accidit autem et hoc in ea que ad invi-
cem transmutatione propter ex inequalibus
multitudinem consistere triangulis. Ad-
huc autem necesse hiis dicentibus corpus
ex non facere generationem. Cum enim ex super-
ficiebus fiat non ex corpore erit factum.
Ad hoc autem necesse non omne corpus
dicere divisibile sed oppugnare certissi-
mas scientias. Etenim intelligunt quidem
accipiunt et divisibile mathematice. Hii
autem neque sensibile omne suscipiunt
propter velle salvare suppositionem. Quecumque
enim quidem figuram faciunt unius-
cuiusque elementorum. Et hac determinant substantias ipsorum
indivisibilia facere ipsa pyramidem
hii autem speram dicunt aliquali enim erit
quod relinquitur spera aut pyramis. Quare
necesse ignis pars non ignis sed erit aliquid
prius elementorum propter omne esse aut elementum aut
ex elementis aut non omne corpus divi-
sibile. Totaliter autem sensibile.

Temptare simplicia corpora
figurare irrationabile est primum quidem
quoniam accidit non repleri totum in planis
quidem enim tres figure videntur implere
locum, trigonum et tetragonum
exagonum. In solidis autem duo so-
lum pyramis et cubus. Adhuc autem
plura horum similiter propter plura elementa facere
deinde videntur omnia quidem simpli

cia corpora figurata continente loco maxime autem aqua et aer. Propter ea quidem que elementa corpus ipsius loci. Non enim utique assequerentur ubique continentis totum. Sed adhuc autem transmutata non amplius erit aqua si figura differebant, itaque manifestum quoniam non sunt determinate figure ipsorum. Sed videtur natura ipsum hoc significare nobis quod est secundum rationem. Quemadmodum enim in aliis sic subiectum informe et amorphum esse maxime enim utique sic poterit adaptari, quemadmodum in Thimeo scriptum est esse recipiens. Sic et elementa et oportet putare quemadmodum materiam esse compositis propter quod et possunt transmutari adinvicem separatis hiis que secundum passiones differentiis. Amplius autem qualiter contingit facere carnem et os aut quodcumque corpus continuorum? Neque enim ex ipsis elementis contingit propter non fieri continuum ex compositione, neque ex superficiebus compositis; elementa enim generantur compositione et non que ex elementis. Amplius si quis certe loqui voluerit et non ex transumptione rationes suscipere, elementa ipsos ostendentes videbit generationem existentibus. Sed ad hoc et ad passiones et virtutes et motus incongrue figure corporibus, alio que maxime respicientes sic distribuerunt, puta quoniam ignis facile mobilis et calefactivus et ustivus sit, hii quidem fecerunt ipsum speram, hii autem pyramidem. Hec enim maxime facile mobilia quidem propter minima tangere et nequaquam firmiter iacere. Maxime autem calefactiva et ustiva quoniam hec quidem tota est angulus, hec autem acutissimum angulum. Incendit autem et calefacit angulis autem.

Primum quidem igitur secundum motum uterque peccaverunt. Si enim et sint maxime facile mobilia hec figurarum, sed non ignis motu hec mobilia. Ignis quidem enim sursum et secundum rectum, hec autem facile mobilia eo quod circulationis volutatio vocatur. Si est terra cubus propter firmiter iacere et manere, manet autem non ubique sed in suo ipsius loco, ex alieno enim fertur non prohibita, et ignis autem et alia similiter. Palam quod et ignis et unumquodque elementorum in alieno quidem loco spera erit, autem pyramis, in proprio autem cubus. Adhuc autem si calefacit et ardet ignis propter angulos, omnia erunt elementa calefactiva, magis autem forte alterum altero. Omnia enim habent angulos, puta et quod octo basium et quod duodecim basium, et pyramis. Democrito autem et spera angulus quidam existens ardet. Amplius differunt eo quod magis et minus. Hoc autem quod erit elementum manifestum. Similiter autem accidet et mathematica corpora ardere et calefacere; habent enim et illa angulos et insunt in ipsis invisibilia et spere et pyramides maxime et si totaliter magnitudine. Si autem hoc quidem hoc autem non, dicendum differentiam, sed non simpliciter dicendum ut dixerunt. Adhuc si quod accendit et ardet ignis autem est spera aut pyramis, necesse quod ardet fieri speram aut pyramidem. Incidere quidem igitur et dividere sic videtur tamquam secundum rationem accidens figure. Ex necessitate autem pyramidem facere pyramides, autem speram speras penitus irrationabile. Et simile quemadmodum si quis dignificet gladium in gladios dividi aut serram in serras. Adhuc autem risibile ad dividendum solum reddere figuram igni; videtur enim magis congregare et continuare quam disgregare. Segregat quidem enim que non eiusdem generis sunt. Congregat

gregat autem que eadem tribus et congregativum
quidem per se est. Contrarie enim et nunc
ignis segregativus autem per accidens. Con
gregans autem maxime separat a
lienum. Itaque quia ad utrumque reddere aut
magis ad congregare ad hoc quidem ca
lidum et frigidum contraria videntur ipsum
reddere frigido figuram. Oportebat
enim contrarium esse assignatum. Nichil autem
contrarium est figure. Propter quod et omnes
derelinquerunt hoc. Et tamen conveniebat quod
omnia coaptare figuris aut nullum.
Quidam autem de illorum ipsius temp
tantes dicere contraria dicunt ipsi sibi ipsis
aiunt enim esse frigidum magnarum
partium propter constringere et non pertransire
per poros. Manifestum igitur quod et calidum
utique erit pertransiens. Tale autem sem
per subtilium partium. Itaque accidit parvitate
et magnitudine differre calidum
et frigidum sed non figuris. Adhuc
autem si inequales pyramides ma
gne erunt utique non ignis neque figura
eius que est ardere sed contrarium eius. Quod igitur
non figuris differunt elementa manifestum
ex dictis. Cum autem propriissime dif
ferre corporum que sunt passiones
et operationes et virtutes unumquodque enim esse
dicimus eorum que natura et operationes et
passiones et virtutes, primum utique
erit de hiis dicendum ut considerantes
hoc sumamus uniuscuiusque ad invicem
differencias.

De gravi et levi quid est utrumque et que natura
ipsorum considerandum et
propter quam causam habent vir
tutes has. Est enim que de ipsis con
templatio hiis que de motu sermo
nibus appropriata. Grave enim et leve in
possibile motum perficere aliqualiter
dicimus, actibus autem nomina ipsorum non
posuerunt nisi si quis putaret ipsum motum
esse elementum. Propter quod autem physicam esse negocium
de motu. Hec autem habent in se ipsis velut
scintillas que motus. Omnes quidem
utuntur virtutibus ipsorum, verumptamen non de
terminaverunt preter pauca. Dicentes igitur
primum ab aliis dicta et dubitantes
que ad considerationem hanc dubitare
necessarium. Sic et quod videtur nobis dica
mus de ipsis. Dicitur autem hoc quidem
simpliciter grave et leve, hoc autem ad al
terum habens. Enim gravitatem dicimus
hoc quidem esse levius hoc autem gravius, puta
lignum eris. De simpliciter quidem igitur dictis
nichil dictum est ab hiis qui prius, de
hiis autem que ad alterum. Non enim dicunt
quid est grave et quid leve, sed quid
gravius et levius et habentibus gravi
tatem. Magis autem erit manifestum
quod dicimus sic. Hec quidem enim semper nata
sunt a medio ferri, hec autem semper ad me
dium. Horum autem quod quidem a medio
fertur sursum dico ferri, deorsum
autem quod ad medium. Inconveniens
quidem non putare aliquid esse in celo hoc quidem
sursum hoc autem deorsum, quemadmodum
quidam dignificant. Non enim esse hoc quidem
sursum hoc autem deorsum dicunt, si
quidem ad omnem partem simile est et undique
antipos erit ambulans unusquisque
ipse ipsi. Nos autem totius extremum
sursum dicimus, quod et secundum positionem est sur
sum et natura primum. Quoniam autem est aliquod
celi extremum et medium, palam
quod erit et sursum et deorsum. Quod
quidem et multi aiunt, verumptamen non
sufficienter. Hec autem causa quia putaverunt
non simile esse undique celum, sed unum
esse solum quod super nos emisperium, quod
quidem existimantes et in circuitu esse
et medium simile, hec ad omnem partem similiter.

li. iiij. de celo et mundo

sursum esse. Quod autem modum dicun-
tur simpliciter quidem quidem bene dicimus quod
sursum fertur et ad extremum. grav-
e autem quod simpliciter deorsum et ad
medium. Alio aliud autem leve et
levius aut duobus habentibus grav-
itatem et molem equalem de-
orsum fertur alterum natura ve-
locius eorum. Itaque qui prius ve-
nerunt ad eam que de hiis con-
siderationem. fere plurimum de sic gravi-
bus et levibus dixerunt
solis quibus ambobus haben-
tibus gravitatem alterum est levius.
Sic autem pertransientes putant
determinatum esse et de simpliciter levi et
gravi. Rationem autem ipsis non congruunt.
palam autem erit hoc magis pro-
cedentibus. Dicunt enim levius et gra-
vius. hii quidem quemadmodum in thimeo
existit scriptum gravius quidem quod
ex pluribus eisdem constitutis levius
autem quod ex paucioribus. Quemadmodum
plumbum plumbo plus gravius et es
ere. Similiter autem et aliorum que eiusdem
speciei unumquodque. In habentibus superabundanciam in
equalium partium gravius unumquodque
est eodem autem modo et ligna plumbum
autem. Ex quibusdam enim eisdem esse
omnia corpora et unius materie alterius inveniri.
Sic autem determinantes non est dicere de
simpliciter levi et levi. semper enim ignis
quidem semper levis et sursum fertur
terra autem et terrea omnia deorsum
et ad medium. Itaque non propter pau-
citatem triangulorum ex quibus
constare aiunt unumquodque ipsorum. Ignis
sursum ferri natus est. Quod
quidem utique enim plus minus ferretur
et gravius utique esset ex pluribus
ens trigonis. Sunt autem videtur
contrarium. quanto enim utique sit plus levius

est. et sursum fertur velocius. et a
sursum deorsum parvum feretur
multus ignis. Multus autem tardius.
Adhuc autem quod pauciora
quidem habens omogenea levius
esse dicunt. plura autem gravius. aerem autem
et aquam et ignem ex eisdem
esse triangulis. hoc differre paucitate
et multitudine. propter hoc quidem ipsorum
esse levius. hoc autem gravius. erit
aliqua erit accidit aerem totum contrarium
semper enim plus aer sursum fertur
magis et totaliter quelibet pars aeris
sursum fertur ex aqua. hii quidem
igitur hoc modo de levi et gravi determina-
verunt. hiis autem non sufficiens
visum est sic distinguere. Sed existentes
antiquiores ea que nunc
etate magis nove intellexerunt
de nunc dictis. videtur enim quedam
mole quidem minorum corporum
entia graviora. palam igitur tamen quod
non sufficiens dicere ex equalibus
componi primis aut eque gravia e-
qualia enim utique essent mole.
Prima autem et indivisibilia
si superficies dicentibus ex quibus
constant gravitatem habencia corpo-
rum inconveniens dicere. Quibus et
solida magis contingit dicere
maius esse gravius ipsorum. Compo-
sitorum autem quoniam non videtur hunc
unumquodque habere modum. sed multa gra-
viora videmus minora mole en-
cia quemadmodum lana. Es alterum causam
putant et dicunt quidam vacuum
enim interceptum alleviare corpora
aut et facere esse quoniam maiora le-
viora. plus enim habere vacuum. propter hoc
enim et mole esse maiora composita
multociens ex equalibus solidis
et minoribus. Totaliter autem et omnis

quantum esse leviores. plus in esse vacuum dicunt quidem igitur hoc modo. Adhuc autem apponere sic determinantibus non solum vacuum. Sed habere plus, si sit levius. Sed et solidum minus. Si enim excedat tali analogia non erit levius propter hoc. Id est et ignem esse aiunt leviorem quia plurimum habet vacuum. Accidet igitur modico igne multum aurum plus habens vacuum esse levius. Si non solidum habebit multo plus. Oportet hoc dicendum. Quidam igitur non dicentium esse vacuum determinaverunt nihil de levi et gravi, puta Anaxagoras et Empedocles. Quidam autem determinaverunt quidem non dicentes autem esse vacuum. Nihil dixerunt propter quod hoc quidem simpliciter leve, hoc autem grave corporum et fertur hoc quidem semper sursum, hoc autem deorsum. Adhuc autem esse eo quod quaedam maiora mole entia leviora minoribus sunt corporibus nihil recordati sunt nec manifestum qualiter ex dictis consequentia apparentibus accidet dicere ipsos. Necessarium autem et de ignis levitate dicentibus multum vacuum habere ferre in easdem detineri difficultatibus. Similiter quidem enim habebit solidum aliis corporibus et vacuum plus. Sed tamen erit quaedam ignis multitudo in quo solidum et plenum excedit contenta solida in quadam modica multitudine terre. Si autem dicunt esse vacuum, quomodo determinabunt simpliciter grave? Id est aut quod plus solidis habere aut paucius vacuum. Si quidem igitur hoc dicunt, erit quaedam multitudo terre sic pauca in qua solidum erit minus quam in magna multitudine ignis. Similiter autem et vacuo determinaverunt erit aliquod levius simpliciter levi et lato semper sursum quod fertur semper deorsum. Hoc autem impossibile. Simpliciter enim leve semper levius. Non semper leve propter dictum et in habentibus gravitatem alterum altero levius puta terra aqua. Sed adhuc neque vacuum analogum habere ad plenum sufficiens solvere dictam nunc dubitationem. Accidet enim et hoc modo dicentibus similiter impossibile. In pluri enim igne et minori eandem habebit rationem solidum ad vacuum. Fertur velocius maior sursum ignis minore et deorsum autem similiter magis aurum et plumbum. Similiter autem et aliorum unumquodque habentium gravitatem. Non oportebat autem hoc accidere sic quidem hic determinata sunt grave et leve. Inconveniens autem et si propter vacuum quidem sursum fertur corpus autem vacuum ipsum non. Sed et si vacuum quidem sursum, vacuum est ferri deorsum autem plenum et propter hoc aliis causa lationis utrumque nihil de contrariis oportebat intendere propter quid hoc quidem levia, hec autem gravia corporum, sed de hiis ipsis dicere propter quod hoc quidem leve, hoc autem habet gravitatem. Adhuc autem quid causa non distare plenum et vacuum. Irrationabile autem et regionem vacuo facere tamquam non ipsum regio quaedam existens. Necessarium autem si quidem movetur vacuum esse ipsius quandam locum ex quo transmutat et in quem. Ad hoc autem que motus causa. Necessarium enim utique vacuum. Non enim ipsum movetur solum, sed et solidum. Similiter autem accidit et utique si quis aliter determinat magnitudine et parvitate faciens graviora et leviora alterum alteris et alio quocumque modo assignans. Solam autem eandem materiam omnibus reddens aut plures quidem contrarias aut solum unam quidem enim existente non erit simpliciter grave et leve quemadmodum ex trigonis

ostituentib; otrias aut quas qui
nacu et plenu no enic in media
simplr leuiu z grauiu pp qui cam
grauiora et leuiora i mcem z cor
que simplr sunt. Magnitudine
aute et pluritate deficiente ficta assi
liatur maxime coru que paruis.
Os aut oueio sm unumqz facere
differias mr elor sunt hr ad eas
que an dubones unu aut facere
natura magnitudine differencia
uni ncem h ipsm accide inicium fa
cientibus materiam et nz simpli
ce mch leue nz latu sursu sz aut
deficiens aut extrinsim z multa
plura paucis magis grauiora ee
sz autem h erit accidere mstam
aerem et mstu ignem aqua ee
grauiorem et tra pauca h aut est
ipossibile que quis g ab aliis
dca h z hec dni: h modo.

Nos aut dicim primu determi
nares de quo maxie dubi
tauit quida pp quid. h quis sur
sum ferunt h autem deorsum
corporu sp sm naturam h ee et
sursu et deorsu. Pt h aut de gra
ui et leui et accidentib; ce h pas
sionib; pp qui cam unumqz sic de
ferri quid g in eu qui ipi locu
unumqz. Silr existiandu quo m
et ce alias gnones. C. m. n. sut
tres motus. hic quid sm magni
tudinem h aut sm spem h aut
sm latu in uno quoz horu tulsm
utacom uidem sem z gnus ad
gria et i media et no in otigens
a otingente. Sz ut altibile et
augmtabile altm sic et altea ti
ment et augmntatiuu. Eod aut
tu existiandu et q sm latum
mobile et motiuu quis q gnus
no otingens ee otingentis. Si g
ad sursum et deorsum motiuu
quis q gnat factiuu z leuifac
tiuu mobile aut q potencia
graue et leue. In eum autem
qui sui ipius locu ferri unumqz
ad sui ipi locu ferri unumqz ad
ad sui ipi spem e fri z sic mag
uez quis existimabit q dicebant
antiqui q sile fertur ad sile. h. n.
non accidit semp no. n. si quis tur
ponat tram ii nuc luna feret
pruu unaqz ad ipam. Sz ubi quid
et nuc totalr quis g illis; et
differentib; ab eod motu. Sic ee h ac
cidere. Itaqz ubi natu est una ali
qua oferri pticula et totu. Cu mia
locus e otinentis tminus otinet
aut oia que mouentur sursu et
deorsu extremuqz et mediu h a
m quoda fit spes otempti ieu
qui ipius locum ferri ad simile
e ferri que ei deinceps silia sut
inuicem puta aqua aeri et aer
igni. Similia sut eci aut dre
niconis e extremis aut n puta
aerem quid a que aqua aute
tre. Semp enim q sinus ad id q
sub ipso ut spes ad materiam sic
hnt ad inuicem queit aut pp
quid fertur ignis sursu z tra
deorsum ide est. Et pp quid sa
nabile si moueatur z tra sinu;
sm q sanabile i sanitatem ueit
h non i albedinez. Silr autem
et oia alia alterabilia. Sz ad huc
et augibile otmittetur sm q
augmntabile no in sanitatem
uenit. Si i magnitudinis excel
sum. Silr aut et horu unuqdqz
h quid in qualit. h aut inquito
transmutat et in loco q quid

leuia sursum que a grauia deor-
sum. Et si quia hoc quidem in se ipsis
inuenitur hoc principium transmuta-
cionis. Dico autem graue et leue,
hoc autem non, sed ab extra puta
sanabile et augmentabile. Quamuis
quandoque et hoc ex ipsis transmutatur et
paruo facto in hiis que extra motu
hoc quidem in sanitatem venit, hoc autem
in augmentum. Et quoniam idem quod sana-
bile et quod languoris susceptiuum.
Si quidem moueatur secundum quod sana-
bile, in sanitatem fertur; si autem
secundum quod infirmitatis susceptiuum,
ad infirmitatem. Magis autem
graue et leue horum in se ipsis
hec inuenitur principium habere propter propinqu-
issima substantie esse horum materiam. Si-
gnum autem quia latio absolutorum
est et generatione ultimus motuum. Quare
primus utique erit et secundum substantiam hic motus.
Cum igitur fiat ex aqua aer et
ex graui leue, venit in superius. Simul
autem et leue est, et non amplius fit, sed ibi
est. Manifestum utique quod potentia ens in actum
iens venit illuc et ad tantum et
tale ubi entelechia et quantitas et
qualitas et ubi. Eadem autem causa et
eius quod iam existencia et entia terram
et ignem moueri in ea que
ipsorum loca nullo impediente. Et enim
nutrimentum cum prohibens et sana-
bile cum retinens non sit fertur
confestim. Mouet autem et quod a
principio fecit et impedimentum remo-
uens et unde resiliuit, quemadmodum di-
ctum est in primis sermonibus in quibus
determinauimus autem nichil horum se ipsum
mouet. Propter quid igitur quidem fertur
latorum unumquodque et ferri in suum ipsius locum quid
Differentias autem et dictum est.
accidentia circa ipsa nunc dica-

mus. Primum quidem igitur determinatum sit
quemadmodum videtur omnibus graue quidem simplici-
ter quod omnibus substat, leue autem quod omnibus
supereminet. Simpliciter autem dico in
genus respiciens et quibus utrisque non
ambo existunt; quale videtur igne
quod quecumque magnitudo sursum lata
si non existat prohibens aliud fit
autem deorsum. Eodem autem modo et ve-
locius quod plus. Aliter autem graue
et leue quibus ambo existunt.
Et enim superferuntur quibusdam et sub-
stant quemadmodum aer et aqua. Simpliciter
quidem enim neutrum horum leue aut
graue. Terra quidem enim ambo leuiora,
supereminet enim ipsi quecumque ipsorum quantitas
utique sit particula ad se ipsa. Simpliciter hec
quidem graue, hec autem leue. Aer quidem
enim quantuscumque utique sit aeri substat.
Omnium autem et aliorum hoc quidem habet gra-
uitatem, hoc autem leuitatem manifestum
quod horum quidem causa omnia ne in oppositis
omnia secundum enim illa contrarium. Hec quidem plus
habet, hec autem minus. Erit hec quidem leuia
hec autem grauia corporum. Quare de aliis
illis dicendum. Alia ei sequuntur prima quod quidem
dicebamus oportere facere et propter plenum
graue dicentes et propter vacuum leue
accidit utique non ubique hec contraria inueni-
ri esse et leuia propter priorum dictam dico autem
puta in aequali aere quidem grauius erit
tale lignum plumbo unciato. In aqua
autem leuius. Causa autem quod omnia gra-
uitatem habent preter ignem et hec
leuitatem. Aquam autem ubique quam preter terram
aerem autem preter aquam in aqua et terram.
In ea que ipsius regione omnia gra-
uitatem habent preter ignem et aer.
Signum autem quod trahit plus instantis
uter vacuus. Iterum si aeris habet
plus quam terre et aque, in aqua quidem
contingit leuius esse, quodam in aere autem

graui aeri quod scilicet non sunt fertur a
que autem sursum fertur. Quoniam autem est
simpliciter leue et simpliciter graue ex hi
is est manifestum. Dico autem simpliciter le
ue quod semper sursum et simpliciter leue. Gra
ue autem quod semper deorsum natum
ferri non prohibitum. talia enim sunt. et
non quemadmodum putant quidam omnia
habere grauitatem. Graue quidem enim
videtur quibusdam esse et aliis et semper
ferri ad medium est autem similiter et
leue videmus enim quemadmodum dictum est pri
us. quoniam terrea omnibus substant et feruntur
ad medium. sed et determinatum est medi
um. Si igitur est aliquod quod omnibus superfertur
quemadmodum videtur ignis et in ipso ae
re sursum latus. aer autem quies
cens. palam quod hoc fertur ad extre
mum. Quare grauitatem nullam po
ssibile est habere ipsum. Substaret enim
utique alii. Si autem hoc erit utique ad
aliud quod fertur ad extremum quod omnibus
latis superfertur. Nunc autem nullum vi
detur. Ignis igitur nullam habet graui
tatem. neque terra leuitatem neque unam
Si quidem substat omnibus et quod substat
fertur ad medium. Sed ad hoc quod est
medium ad quod latio habentibus graui
tatem et a quo leuibus manifestum
ex multis. primum quidem quod si infinitum
non contingit ferri nichil quemadmodum
enim non est nullum impossibile fit neque sit lato
autem grauis utrique. deinde ad similes
videtur angulos ignis quidem sursum
latus terra autem deorsum et omne
grauitatem habens. Quare necesse ferri
ad medium. hoc autem utrum accidit ad
terre medium aut ad totius quod est aliis
sermo. Quoniam autem omne substans
ad determinatum fertur ad medium. similiter omnibus
que superfertur ferri ad extremum re
gionis in qua faciunt motum

contrarium enim medium extremo. substans
autem superferenti propter quod et rationabiliter
graue et leue duo sunt. Et enim
loca duo quod medium et quod extremum
est autem et intermedium horum quod et ad
utrumque ipsorum dicitur alterum est enim ut extremum
et medium quod amborum est intermedium
propter hoc est aliquod et aliud graue et leue
puta aqua et aer. Inquimus autem
continens speciei esse. Contentum autem
materie. Est autem in omnibus generibus
eadem distinctio. Et enim in quali et in
quanto est hoc quidem ut species magis hoc
autem ut materia. et in hiis que secundum
locum similiter. quod quidem sursum determinati
quod autem deorsum materie. Quare
in ipsa materia ea que grauis et leuis
in quantum quidem tale potentia
et grauis materia in quantum quidem tale
leuis. Et est quidem eadem esse autem corpus
quemadmodum et langoris susceptibile
et sanabile esse autem non idem propter quod
quidem neque infirmabili esse aut sana
bile tale quod quidem igitur talem mate
riam leue et semper sursum contrariam
autem graue et semper deorsum. Quod
autem alteras quidem horum habentes sic
sic ad inuicem ut hec simpliciter et de
orsum. Et sursum latas propter quod quidem
aer et aqua habent et leuitatem et
grauitatem utrumque et aque quidem
preter quam terram omnibus substat. aer autem
preter quam ignem omnibus superfertur.
Quoniam autem est unum solum quod omnibus
superfertur et unum quod omnibus substat
necesse duo alia esse que et substant
cuidam et superferuntur cuidam.
Quare necesse et materias esse tantas
quantas quidem hec quattuor. Sic autem quattuor
ut unam quidem omnium communem aliterque
si fiunt ex inuicem. sed esse alterum. Nichil
enim prohibet contrariorum esse intermedium et

unum et pluria secundum in celoribus. In ea quidem igitur que ipsius regione habencium gravitatem et levitatem unumquodque habet gravitatem terra autem in omnibus levitatem autem non habet nisi in quibus superfertur. propter quod et subdistractis quidem fertur in eam que deinceps deorsum aer quidem in eam que aque regionem aqua autem in eam que terre sursum autem in eam que ignis diviso igne non fertur aer nisi vi secundum et aqua trahitur cum fiat superficies una et velocius trahat quis sursum lacione quam fertur aqua deorsum. sed aqua in eam que aeris non ut nunc dictum est terram et hec non patitur quoniam non una superficies propter aquam quidem in vas igneum quod distrahitur aqua terra autem non. Secundum autem nec terra sursum nec ignis deorsum fertur sublato aere. Nullam enim habet gravitatem nec in ea que ipsius regione secundum nec terra levitatem. feruntur autem deorsum duo subdistractis. Omnino hoc quidem simpliciter grave est quod omnibus substat hoc autem ad ad grave eius in eam que ipsius regionem aut quibus superfertur propter similitudinem materie. Quoniam autem necesse facere equales differentias ipsis materiis. Si quidem enim una materia unum omnium puta aut vacuum aut plenum aut magnitudo aut trianguli aut omnia sursum aut omnia deorsum ferentur altera autem lacio non erit. Iterum aut leve nichil erit simpliciter. Si omnia declinant et magis ex eo quod in maioribus sive corporibus aut ex pluribus aut quod plena. hoc autem videmus et observatum est quod similiter deorsum quod semper et ubique fertur et sursum. Si autem vacuum aut aliquid tale quod semper sursum non est

quod semper deorsum et in medio dicere utique essent ea erunt deorsum. Et in medio dicere utique velocius fiet. In medio enim aere trianguli plures aut solida aut puta erunt. Non videtur autem neque una particula aeris deorsum lata. Similiter autem et in levi. Si illud faciat aliquis superhabundare materia. Si autem duo in medio quomodo erunt facientia que faciunt aer et aqua puta si quis dicat esse vacuum et plenum. Ignem quidem igitur vacuum propter quod sursum terram autem plenam aquam propter quod deorsum aerem autem plus igne hec autem terra erit enim quedam aqua que plus habebit ignem pauco aere. Et aer multe pauca aqua terram plurem. Quare oportebit aeris quandam multitudinem velocius ferri deorsum aqua pauca. Hoc autem non videtur neque quoniam nusquam. Necesse igitur secundum ignem sursum quod talis habet puta vacuum. alia autem non et terram deorsum quod plenum habet et aerem in eum quod ipsius et superferri aqua. quoniam tale aliquid habet et aque deorsum. quod tale aliquid. Si autem erit unum ad ambo aut duo. ambo autem duo existit utrique erit aliqua multitudo utriusque que excedit aqua quidem aere pauco ad sursum. Et aer aqua ad deorsum secundum dictum est multotiens. Figure autem non causa eius quod est ferri simpliciter aut deorsum aut sursum. sed eius quod velocius aut tardius. propter quas autem causas non difficile videre. Dubitatur enim nunc propter quid lata ferrea et plumbum ampliusque in aqua alia autem minora et minoris gravitatis si sic rotunda aut et longa puta acus deorsum feruntur. et quod quedam propter parvitatem amplius et alia terra et pulvera utique in aere. de hiis autem omnibus putare quidem tantum esse secundum Demo

capitulum ultimum

citatis non recte habet. Ille enim inquit ele-
vata caliditate ex aqua sursum pel-
lere lata habentium gravitatem, ibi ve-
ro autem decidere parva enim esse
quae pulsantia ipsis. Oportebat autem
in aere adhuc hoc magis facere
quemadmodum instat. Et ille ipse hoc istis
solvit debiliter. Aer enim non in unum
impetum facere sursum dicens sursum
motum eorum quae sursum feruntur
corporum. Quoniam autem sunt haec quidem
facile divisibilia continuorum haec autem
minus et divisiva autem eodem modo
haec quidem magis haec autem minus has esse
putandum causas. Facile divisibile quidem
igitur quod bene terminabile et magis quod magis.
Aer autem magis aqua talis, a-
qua autem terra et minus. Utique in
unoquoque genere magis de facili di-
visibile et distrahitur facile hu-
jusmodi. Quidem igitur latitudinem habentia manen-
tia continentiae supernatant propter non distra-
hi quod non plus de facili. Contraria
autem habentia figuris propter parva
comprehendere feruntur deorsum propter
dividere facile, et in aere multo magis
quanto magis de facili divisibilis a-
qua est. Quoniam autem gravitas habet
quandam virtutem secundum quam fertur
deorsum et continua ad non di-
strahi, haec itaque ad invicem oportet.
Si enim excedat virtus gravi-
tatis eam quae in continuo
ad distractionem et divisionem,
transibit deorsum velocius. Si
autem debilior sit, supernatabit.
De gravi quidem igitur et levi et de
ipsis accidentibus determinatum sit
nobis hoc modo. De generatione autem et cor-
ruptione eorum quae natura fiunt et corrumpuntur.

De generatione autem et
corruptione natura
generatorum et cor-
ruptorum similiter
de omnibus et causas di-
videndum et rationes
eorum determinandum.
Amplius de alteratione et augmenta-
tione quid utrumque existimandum
vel suscipiendum eandem sit esse natu-
ram alterationis et generationis aut se-
paratam ut determinata sunt et nominibus.
Antiquorum ergo igitur hii quidem vo-
catam simplicem generationem alteratio-
nem esse inquiunt, hii vero aliud generatio-
nem et aliud alterationem. Quicumque igitur
unum aliquid esse omne dicunt et omnia
ex uno generant, hiis quidem utique
necesse generationem alterationem dicere et quod
principaliter fit et alterari. Quicumque
autem plures materias unam po-
nunt ut ponit Empedocles et Ana-
xagoras et Leucippus hiis autem aliud.
Sed tamen Anaxagoras propriam vocem
ignoravit. Dicit enim quod fieri et destrui
idem existit alterari, multa autem
dicit elementa quemadmodum et alii. Empe-
docles enim corporalia quidem quatuor, omnia
autem cum moventibus sex numero, Anaxa-
goras quidem infinita. Et Leucippus
et Democritus hii quidem omoiomera
elementa ponit ut puta os et carnem
medullam et alia quorum unicui-
que sinonima pars est. Democri-
tus autem et Leucippus ex corporibus indivisi-
bilibus haec alia componi inquiunt,
haec infinita et multitudine et mor-
phea esse; illa autem ab illis dif-
ferunt hiis ex quibus sunt et positione
et ordine horum. Contrarie autem videntur
dicentes qui circa Anaxagoram eis qui circa
Empedoclem. Hii quidem enim dicunt

ignem et aquam et aerem et terram esse elementa .iiii. et simplicia et elementa magis esse quam carnem et os et talia similium partium. hii vero dicunt hec simplicia et elementa terram autem et ignem et aerem et aquam composita pansperma esse horum. his quidem igitur omnibus qui ex uno omnia constituunt necesse dicere generationem et corruptionem alterationem. semper enim manere subiectum unum et idem. tale autem alterari dicimus. hiis autem qui genera multa faciunt differre generationem ab alteratione. convenientibus enim et dissolutis generatio contingit et corruptio. ideo dicit et Empedocles quoniam nullius est sed solum mixtura et segregatio mixtorum. Quod quidem igitur proprius hic sermo eorum suppositioni ita loqui manifestum est et quoniam dicunt sic. necesse est autem et hiis alterationem esse aliquid dicere preter generationem. impossibile tamen secundum que ab eis dicuntur. Hoc autem quod dicimus recte facile est intueri. quemadmodum enim videmus quiescente substantia transmutationem fieri secundum magnitudinem que vocatur augmentatio et diminutio sic et alterationes. sed tamen ex quibus plura principia facientes uno impossibile alterari. passiones enim secundum quas contingere dicimus hec elementorum sunt. dico autem calidum frigidum album et nigrum siccum humidum. molle durum et aliorum unumquodque ut et ait Empedocles solem quidem album videre et calidum omnino. ymbrem vero aquam in omnibus nigrum frigidum et nebulosum. similiter autem definit et de reliquis. quare si non possibile ex igne fieri aquam neque ex aqua terram neque ex albo nigrum erit aliquid neque ex

molli durum. eadem autem ratio et de aliis. hoc autem erat alteratio. autem et manifestum quoniam unam semper contrariis supponendum materiam sive transmutentur secundum locum sive secundum augmentationem et diminutionem sive secundum alterationem. amplius autem similiter necesse est esse hoc et alterationem. si enim alteratio est et subiectum unum elementum et una omnium materia habentium ad invicem transmutationem et si subiectum unum est alteratio est. Empedocles quidem igitur videtur contraria dicere et ad apparentia et sibi ipsi ipse. simul autem non dicit alterum ex altero fieri elementorum nullum. sed alia omnia ex hiis. similiter autem quando in unum congregat omnem naturam preter litem. rursum unumquodque ex uno fieri quare si ex uno aliquo manifestum quoniam differentiis quibusdam divisum et passionibus factum est. hoc quidem aqua. hoc autem ignis quemadmodum dicit solem quidem album et calidum et leve terram autem et grave et durum. ablatis igitur hiis differentiis sunt enim ablate generatis hiis. demonstratum autem fieri genite manifestum quoniam necesse fieri et aquam ex terra et terram ex aqua. similiter autem et aliorum unumquodque non tunc solum sed nunc transmutantia passionibus. sunt enim ex quibus dicit Empedocles posse advenire et separari rursus et maxime adversantibus ad invicem amicicie et lite. ideo et tunc ex uno generata sunt. non enim utique ignis et terra et aqua entia unum erunt omnia. Incertum autem et utrum principium eis ponendum multa aut unum. dico autem ignem et terram et similia horum. Secundum id enim quod ut materiam supponitur id ex quo transmutantia per motum fiunt ignis et terra et aqua unum elementum. Secundum id autem quod quidem hoc ex compositione fit convenientibus illa

aut ex dissolutione magis esset contingere.
Illa et prima naturarum.

Universaliter iterum de generatione et corruptione simpliciter dicendum
utrum est aut non est et quomodo est et de
aliis simplicibus motibus, puta
ut augmentatione et alteratione.
Plato enim igitur solum de generatione scrutatus
est et corruptione quomodo existit
in rebus et de generatione non omni, sed de
elementorum; quomodo autem carnes
fiant aut ossa aut aliorum quidquam
talium nichil amplius; neque de alteratione
neque de augmentatione quomodo insunt
rebus. Universaliter autem extra ea
que secundum superficiem de nullo aliquid
consideravit preter Democritum. Hic autem
videtur quidem de omnibus curam habere. Iam
autem in quali et quomodo differt de augmentatione
alteratio nullus quidem determinavit,
ut dicimus, quod neque ratione quis
diceret qui advenienti simili augmentatur.
Omnium autem non ad hunc neque
de mixtione neque de aliorum consimilium, ut
ita dicam, nullo, ut puta de facere
et pati, quomodo hoc quidem facit,
hoc autem patitur secundum similes operationes.
Democritus autem et Leucippus facientes
figuras alterationem et generationem
ex hiis faciunt, disgregatione quidem
et congregatione generationem et corruptionem,
ordine autem et positione alterationem.
Quoniam autem existimabant verum in apparendo,
contraria autem sunt et infinita
que in sensu apparent, figuras infinitas
fecerunt, quare propter translationem
compositi idem contrarium videri alii
et alii et transmutatur parvo adveniente
et velud aliud apparet uno
transmutato; ex eisdem enim comedia
et tragedia fit litteris. Omnibus autem
videtur fere autem esse aliud generationem et alterationem,

et generari quidem et corrumpi congregata et disgregata, alterari autem
translatis passionibus. De hiis
scientibus considerandum. Questiones
autem habent et multas et rationabiles.
Si quidem enim est generatio congregatio, multa
impossibilia contingunt. Sunt autem
rursus rationes alie cogentes et non
habiles solum quod non contingit aliter
habere. Et si non est generatio congregatio, aut
ultra non est generatio aut si est alteratio
generatio est. Aut si dissolvere difficile
ens, hoc temptandum. Principium autem
horum omnium utrum sic generantur et alterantur
et augmentantur entia et contraria
patiuntur primis magnitudinibus
existentibus principiis omnium indivisibilibus,
aut nulla est indivisibilis magnitudo.
Differt enim hoc multum. Et rursum
si magnitudines sunt, utrum ut
Democritus et Leucippus corpora
hec sunt, aut in Timeo planities. Hoc quidem
igitur ipsum, ut in aliis diximus, inconveniens
usque ad planitiem dissolvere. Ideo
magis rationabile corpora esse indivisibilia.
Sed hec multam habent irrationabilitatem.
Sed tamen hiis et alterationem
et generationem contingit facere
ut dictum est in conversione et contactu
transmutante et differentia figurarum
quod facit Democritus. Ideo et
colorem hic non inquit esse; conversione
enim colorari. Solutionem ex compositis
passionum eius non suscepit generare
quid ex ipsis. Causa autem quod minus
potuit confessa videre in experientia
est. Propter quod quicumque inhabitaverunt magis
naturalibus magis possunt supponere
talia principia quibus multa
possunt applicare. Qui ex multis
sermonibus inspeculati existunt entes,
ad pauca respicientes

patientes convictionis aut facile.
Videbit autem quis ex his quan-
tum differt physice et logice inten-
dentes. Quoniam enim indivisibiles ma-
gnitudines hi quidem inquiunt
quoniam autotrigonum multa erit, Democri-
tus autem utique propriis et physicis ser-
monibus persuadere. Manifestum
autem erit quod dicimus procedentibus.
Habet enim dubitationem si quis ponat corpus
quoddam esse et magnitudinem
per totum divisibiles et hoc possibile.
Quid enim erit quod divisionem
effugiat? Si enim omnino divisibile
et possibile, et simul utique per totum
divisum et si non simul divi-
datur et si hoc fiat non erit impossibile.
Quare et secundum medium similiter et uni-
versaliter autem si omnino natum est divi-
sibile et si dividatur nullum erit im-
possibile nascens. Quoniam neque si in
infinities infinita divisa sunt nullum
impossibile et si nullus utique dividat.
Quoniam igitur omnino tale est corpus dividatur.
Quid igitur erit reliquum? magni-
tudo? non erit possibile; erit enim
quid non divisum, erat autem omnino
divisibile. Sed si nullum erit corpus
neque magnitudo, divisio autem erit, aut
ex punctis autem erit et sine divisio-
ne ea erunt ex quibus componitur,
est aut nihil omnino. Quare et generabi-
tur ex nullo et erit corpus compositum ex
nihil, omne utique nisi hoc apparens
tantum. Similiter autem et si erit ex punctis
non erit quantum. Quando enim tangebant
se et una erat magnitudo et
simul erant non faciebant
magis omne. Diviso enim in duo
vel plura neque magis neque minus
omne priore. Quare et si omnia
componantur nullam faciunt ma-

gnitudinem. Sed et si qua divisio
quasi rasura fiat ex corpore et sic ex
magnitudine corpus quoddam e-
gredietur, idem iste sermo quomodo
divisibile. Si autem non est corpus
sed species aliqua separabilis aut pas-
sio que recessit, et est magnitudo
puncta vel tactus hec patientes in-
conveniens ex non magnitudine esse
aliter ex non divisionibus divisione.
Amplius autem ubi erunt et immobi-
les aut mutata puncta? tactus enim
semper est unus duorum quorundam
quasi existente aliquo preter tactum et divi-
sionem et punctum. Si utique quis pre-
dictorum ponet quodlibet aut quanti-
tatem aut corpus omne omnino esse
divisibile, hec contingunt. Amplius
si dividens lignum compono aut quod
aliud equale et unum. Quare utique sic
habet manifestum. Quoniam et incido lignum
secundum quodcumque signum, omnino igitur divisum
est potestate. Quid igitur erit preter di-
visionem? Si enim et est aliqua
passio, sed quomodo in hec dissolvitur
et generatur ex his aut quomodo
separabuntur hec? Quare utique impossibile sunt
ex tactibus aut punctis esse magni-
tudinem, necesse est corpora indivi-
sibilia esse et magnitudinem. Sed
et hec ponentibus non est minus conti-
git impossibile. Scrutatum autem est de his
et in aliis et in aliis. Sed hec temp-
tandum solvere, ideo rursus
a principio questionem dicendum.
Omne quidem igitur corpus sensibile
esse divisibile secundum quodcumque signum et
indivisibile non est inconveniens.
Hoc enim potentia, hoc enim endelechia existit.
Esse autem simul omnino potestate divisibile
impossibile videtur esse. Utique si enim possibile
et fieret, non dico ut sint simul actu

ambo indiuisibile et diuisum secundum
quodlibet signum. similiter igitur erit in
ligno et in corpore. non corpus corri
pitur et generatur quod utique rur
sus aut ex punctis aut omnino ex ni
chillo et hoc modo impossibile. sed quoniam diui
ditur in separabilia et semper in mino
res magnitudines et in semota
et segregata manifestum. neque ita que
secundum partem diuidentis ens et
infinita neque possibile est diuisum esse secundum
omne signum. sicut enim possibile huius
ad quod. et sic esse quare indiuisibiles
existerent magnitudines inuisibi
les et aliter sic erit generatio et corruptio
hoc quidem segregatione hoc congregatione
cogens quidem sermo esse magnitudi
nes indiuisibiles hic est. quoniam autem
lateret paralogizans et quo modo
latet dicamus. quoniam enim non est
punctus puncto consequenter undique continuum
omnino esse diuisibile est quidem qualiter
existit magnitudinibus. est quidem aliter
non. videtur autem quando hoc ponitur et undique
et ubique punctus esse quare necesse
diuidere magnitudinem in puncta
ubique enim et punctum quare aut
ex tactibus aut ex punctis esse.
hoc autem est quod existit ubique quoniam u
na ubique et omnes ut unaquaque. plures
autem una non sunt consequenter
enim non sunt. quare non ubique
si enim secundum medium diuisibile et secundum conti
guum quare punctum erit diuisibile
non autem possibile. non enim est
contiguum signum signo aut punc
tum puncto. hoc enim est diuisio aut
compositio. quare est congregatio et se
gregatio sed neque in athoma et ex a
thomis multa enim impossibilia neque
ita ut diuisio fiat ubique. si enim
contiguus esset punctus puncto hoc

utique esset. sed in parua et minima est
segregatio et congregatio ex minimis
sed non simplex et perfecta generatio con
gregatione et segregatione determina
ta est. ut quidam inquiunt in con
tinuo transmutacione esse alteracio
sed hoc est in quo falluntur omnia. est
enim generatio et simplex et corruptio
non congregatione et separatione
sed quando hoc mutatur totum. alii autem
existimant alteracionem esse omnem talem
transmutationem. hii autem differre.
in subiecto hoc quidem est secundum rationem hoc autem
secundum materiam. quando quidem igitur in hiis
transmutatio generatio erit et corruptio
quando autem in passionibus et secundum
accidens alteratio. segregata autem
et congregata leuiter mutabilia
fiunt. si enim in paruissimas aquas
aqua diuidatur citius aer ge
neratur. si autem congregentur tar
dius. magis autem erit manifestum
in sequentibus. nunc autem tantum determinatum
sit quoniam impossibile est generationem esse congre
gationem qualem quidam inq
iunt. determinatis autem hiis primo inspiciendum
utrum generatur quid simpliciter et
corrumpitur aut proprie quidem nichil
semper autem ex aliquo et aliquid. dico autem
puta aut ex laborante sanum
aut laborantem ex sano aut
paruum ex magno aut magnum
ex paruo et alia omnia hoc modo.
si enim simpliciter erit generatio simpliciter
utique generabitur ex non ente quare
et uerum est dicere quod existit quibusdam
non ens. quedam enim
generatio ex non ente aliquo puta
ex non albo album aut ex non
bono bonum. simplex autem
ex simpliciter non ente. sed simpliciter
aut ex non bono aut primum significat

sim unumquodque predicamentorum entis aut
universale est et omnia compre
hendens. Si quidem primum substan
cie generatio erit ex non substantia. non enim
non existit substantia. Cum enim manifestum
neque hoc quid neque aliorum nullum predicamen
torum puta neque tale neque quantum neque ubi
separate enim essent per se passiones
a substanciis. Si autem non ens
universaliter negatio universaliter
erit omnium. Contrarium ex nullo necesse
generari generationem. De hiis quidem et
in aliis determinatum est et dubitatum sermonibus
motibus amplius. breviter autem
nunc dicendum quoniam modo quidem aliquo
ex non ente simpliciter generatur modo
autem alio ex ente semper. potentia enim
ens actu autem non ens necesse
preexistere quod dicitur utroque modo. quod autem
et de hiis determinatis habet mirabilem
questionem rursus repetendum. Quomodo
est substancie simplex generatio sive
ex potestate ente sive qualiter aliter
conveniret. Dubitabit enim quis an est substan
cie generatio et huius quod et quale et
ubi. Eodem utique modo et de cor
ruptione quereretur. Si enim quod genera
bitur manifestum quod erit substantia ali
qua potestate actu autem non ex
qua generatio erit et in quam necesse trans
mutari quod corrumpitur. utrumque igitur
existit quidem huius aliorum actu.
Dico autem puta aut erit que quantum
vtil aut quale aut ubi. A po
testate ens hoc et ens simpliciter
aut non hoc neque est. Si enim nichil sed
omnia potestate et separatum contin
git quod sit non ens et amplius
quod maxime timentes erant
primi philosophantes ex nullo
generari preexistente. Si autem hoc quidem
esse hoc non existit aliorum autem pre

dicamentorum erit quemadmodum diximus
separate passiones a substanciis
de hiis igitur quantum contractantium
dum et que causa ut generatio semper sit et
et que simpliciter et que secundum partem.
Existente autem causa motus una di
cimus esse. Una materia talem cau
sam esse dicendum. De illa quidem
enim determinatum est prius in sermonibus de motu in
motibus. Quoniam autem hoc quidem im
mobile per omne tempus. hoc autem semper mo
vetur secundum horum autem de immobili
et primo quidem dividere alterius philosophie
est opus. De continue autem moventi
alia moventie posterius hoc dicendum.
Quomodo talis singularium determinati
causa est. Sic autem et in materie spe
ciem causam dicamus. Propter quam
semper generatio et corruptio non deserit
naturam. Si enim mal talis enim forsitan
fiat et hoc manifestum et de nunc que
sito quomodo oporteat dicere et quomodo
de simplici generatione et corruptione
habet autem questionem sufficien
tem et que causa est quod complicetur
generatio si quidem corrumpitur ad non ens
secedit. Si solum ens autem nichil est
neque enim illud quod neque quale neque quale
neque ubi quando non ens. Si igitur semper quod
ens secedit, quare non consumptum
est olim et defecit omne si finitum erat
ex quo fit generatorum unumquodque. Non
enim utique propter infinitum esse ex quo
generatur non deficit. hoc enim impossibile
est. non enim est actu infinitum pote
state solum. Sicut est ut est in divisio
ne. Quare oportet hanc esse
solum causam non deficientem quoniam
generatur quidem semper in ... sicut
autem videmus hoc non est. Quomodo necesse propter hoc
corruptionem alterius generationem esse
et huius generationem alterius corruptionem

Vna vero principium

in quietam esse necesse est transmuta
tionem ex generatione quod generatur et cor
ruptione similiter semper esse utrumque enim
tur hanc existimandum est sufficien
tem causam omnibus. Propter quid ac
hoc simpliciter quidem dicitur generari et cor
rumpi. hoc autem non simpliciter. i. rursus
scrutandum. Si idem est generatio quidem huius
corruptio autem huius et corruptio autem
huius generatio autem huius. Quare autem aliquis rationem
dubitabit eam quidem nunc simpliciter et non solum
hoc autem esse generatio simpliciter. hoc autem corruptio
hoc autem generatur quidem. hoc autem generatur
quare non simpliciter dicimus eum discentem
aeri scientem fieri dicentes generari
autem simpliciter notum. Quemadmodum enim
determinauimus multotiens. Quoniam hoc quidem
hoc significat transmutatur transmutans
puta forte quia in ignem mutatur generatio
simplex corruptio autem alicuius est puta
terre autem generatio alicuius generatio generatio non
simplex corruptio autem simplex terre
puta ignis quemadmodum parmenides
dixit duo ipsum ens et non ens esse
mouens ignem et terram. hoc quidem autem
talia alia supponere differt nichil.
modum enim querimus hoc non subiectum. Igitur
ens generatio simpliciter est corruptio simpliciter
In simpliciter autem ens generatio est simpliciter.
Quibus generatio determinatum est siue ignis
et terra siue aliquibus aliis erit hoc
quidem ens. hoc autem non ens. Uno quidem
generatio modo differt in hoc simpliciter ge
nerari et corrumpi a non simpliciter.
Alio modo in quali utique materia fuerit
utique enim i. magis differentie hoc quidem
significat magis substantiam hoc autem priuationem enim
non ens puta. Si calidum predicamen
tum quoddam et species. et frigiditas autem
priuatio. differunt enim terra et ignis his
differentiis. Videtur autem magis
multis sensibili et non sensibili differre

hoc autem non propter hoc
contingit quod
contrarium di
scernuntur
enim in g

id est

quam quidem. i. insensibilem transmutati
materiam generari inquiunt. corrumpi autem
in non manifestum. corrumpi ens enim
et non ens in sentire et non sentire
ferunt determinantes. Quemadmodum quod
scibile ens ignotum autem non ens.
Sensus enim scientie habet uirtutem quare ut
generari sentire uel posse uiuere et esse existimant
existimant ita et res modo quodam propter
sequentes ueritatem. Ipso autem di
centes non sunt contingit utique
secundum opinionem et secundum ueritatem
aliter autem generari et simpliciter corrumpi
Spiritus enim et aer secundum sensum minus
sunt. Ideo et queque corrumpuntur
simpliciter transmutatione. hoc corrum
pi dicunt generari autem quando in tangibi
le ut in terram mutatur secundum ueritatem
autem magis hoc aliquid et species. hoc quidem
terra. Esse quidem generatur hanc quidem sim
plicem generationem alicuius esse corruptionem
eiusdem corruptionem autem simplicem
generationem alicuius esse causa quidem est propter
materiam. i. differre autem quia substantia est
aut non. aut quia hoc magis. hoc non.
aut quia hoc quidem magis sensibilis
est materia ex qua et in quam. hoc non
minus est. Dicitur autem hoc quidem
simpliciter generari. hoc autem aliquid solum non
ex adinuicem generatione secundum quem
dicimus nunc modum. Sed nunc quidem di
uisum determinatum est quare omni generatione existente
corruptione alterius. et omni corru
ptione ente alterius alicuius genera
tione non dicunt simpliciter attribuunt
generari et corrumpi in adinuicem trans
mutantibus. Quod autem posterius dicetur
non hoc queritur. Sed quare discens
quidem non dicitur simpliciter generari. Sed
quidem generari disciplinatum. plan
ta autem generari. Hec autem determinata
sunt predicamentis. hec quidem hoc aliquid

hoc secundum quod
ut sciens

significat hoc autem quale hoc autem quantum. Quare quecumque non substantiam significant non dicuntur simpliciter generari sed aliquid fieri. Sed tamen in omnibus simpliciter generatio dicitur secundum que in alio ordine dicitur puta in substantia quidem si ignis sed non si terra. In qualitate autem si sciens disci-[plina]pulatum sed non quando nesciens indisciplinatum. De generari quidem hoc quidem simpliciter hoc autem secundum quid et vel in dictum est in substantiis ipsis. Et quam ipsius generationis esse continue causa ut in subiecto quam transmutatur in contraria et est alterius generatio semper in substantiis alterius corruptio et corruptio alterius generatio. Sed non querere oportet quare generatur aliquid semper ex alio corrupto quemadmodum et corrumpi hoc simpliciter inquiunt quando ad insensibile remit et non ens similiter et generari ex non ente inquiunt quando ex insensibili. Sive quidem aliquo ente subiecto sive non generatur ex non ente. Quare similiter et generatur et corrumpitur in non ens. Iusto quidem non deficit generatio entis corruptio est non entis. Corruptio autem entis generatio non entis. Sed hoc non ens simpliciter queret aliquis utrum aliquid contrariorum est puta terra et grave non ens ignis autem et leve ens aut non. Sed est et terra ens non ens autem materia terre et ignis similiter. Et an alia utriusque materia aut non generatur ex invicem vel ex contrariis. Hiis enim existunt contraria quidem et terre aque et aeri. Aut est quidem qualiter eadem est autem qualiter alia. Quod enim quidem non quoniam ens subicitur id idem esse autem non idem. De hiis quidem igitur in tantum dictum est.

De generatione autem et alteratione dicimus quod differunt. Omnis enim alteratas esse transmutationes has adinvicem. Quoniam igitur est aliquid subiectum et aliud est passio que de subiecto innata est dici et est transmutatio utriusque horum, alteratio quidem est quando manente subiecto innata est dici et est transmutatio utriusque horum alteratio quidem est quando manente subiecto sensibili ente transmutatur in eius passionibus aut contrariis aut mediis. Puta corpus sanum est et rursus laborat manens idem et metallum rotundum quandoque autem triangulare idem ens. Quando autem totum transmutatur non manente aliquo sensibili ut subiecto eodem sed quasi ex semine totum sanguis aut ex aqua aer aut ex aere omni aqua. Si non tamen hoc ele-[generatio] hoc autem corruptio. Maxime autem generatio si transmutetur ex insensibili in sensibile aut tactu aut omnibus sensibus puta quando aqua generatur aut corrumpitur in aerem in aere aer enim valde insensibile. In hiis autem si aliqua manet passio eadem contrarietatis in generato et corrupto puta quando ex aere aqua si ambo dyafana aut frigida non oportet huius alterationem passionem esse in quam transmutatur. Si autem non erit alteratio illud generatio. Quemadmodum musicus homo corruptus est homo autem immusicus generatus homo autem manet idem idem. Si quidem igitur huius non passio esset secundum se musica et immusica hoc quidem generatio esset huius autem corruptio. Ideo hominis quidem hec est passio hominis autem musici et hominis immusici generatio quidem est corruptio. Sic autem passio huius manentis. Ideo alteratio sunt talia. Quando quidem igitur secundum quantum est transmutatio contrarietatis augmentacio et diminucio. Quando autem secundum locum lacio. Quando autem secundum passionem et quale alteratio. Quando autem nichil manet cuius alterum passio et accidens vel simpliciter generatio hec autem

corruptio. Est autem hyle maxime quidem proprium subiectum generationis et corruptionis susceptibile, modo autem aliquo et quod aliis transmutationibus, quoniam omnia susceptibilia subiecta contrarietatum aliquarum. De generatione quidem igitur sive est sive non est et quomodo, et de alteratione determinatum sit hoc modo.

De augmentatione autem reliquum est dicere quid differt a generatione et alteratione, et quomodo augmentatur unumquodque quod augmentatur et diminuitur quodcumque diminuitur. Scrutandum vero utrum propria utrique solum circa quod est ad invicem differentia, ut quia hoc quidem ex hoc in hoc transmutatio, ut ex potentia substantia in actu substantiam generatio est; que autem circa est magnitudinem augmentatio et diminutio; que autem circa passionem alteratio. Utrorumque autem ex potentia entium in actum transmutatio dictorum est. Aut et modus differt transmutationis; videtur enim quod alteratur non ex necessitate transmutans secundum locum, neque quod generatur, quod augmentatur autem et diminuitur, alio autem modo ab eo quod fertur. Quod quidem enim fertur totum mutat locum, quod augmentatur autem quemadmodum quod producitur; huius enim manente partes transmutantur secundum locum, non quemadmodum sphere; hec enim in equali loco transmutantur toto manente. Quod autem eius quod augetur semper in ampliorem locum, in minorem autem quod eius quod diminuitur. Quoniam quidem igitur transmutatio differt non solum circa quid, sed sicut eius quod generatur et alteratur et augmentatur, manifestum. Circa quid autem est transmutatio augmentationis et diminutionis? Circa magnitudinem autem videtur esse augeri et diminui;

utrum et aliter susceptiendum, utrum ex potentia quidem magnitudine et corpore, actu non in corpore et sine magnitudine generari corpus et magnitudinem, et hoc dupliciter contingit dicere qualiter augmentatio; utrum ex separata ipsa secundum se materia, aut existente in alio corpore, aut impossibile utrumque. Separata enim ens aut nullum possidebit locum velut punctus aliquis, aut vacuum erit et corpus insensibile. Horum autem hoc quidem non contingit, hoc autem necesse in aliquo esse; semper enim erit quod generatur ex eo alicubi, quare et illud secundum se aut secundum accidens. Sed si in aliquo existat, si quidem separatum ita ut nullius secundum se aut secundum accidens aliquid sit, contingunt multa et impossibilia. Dico autem, sicut generatur aer ex aqua, non aqua erit transmutata, sed propter ea quod ut in vase aqua inest materia eius. Infinitas enim nichil prohibet materias esse, quare et propter generari actu. Amplius neque sic videtur generari aer ex aqua ut exiens a manente. Melius igitur omnibus inseparatam facere esse materiam omnibus ut entem eandem et unam numero, sed non ratione. Sed neque puncta ponendum neque lineas corporis materiam propter easdem causas. Illud autem cuius hec ultima materia erat, neque materiam sine passione possibile esse neque sine forma. Generatur quidem igitur simpliciter aliud ex alio, quemadmodum et in aliis determinatum est, et ab aliquo autem actu ente aut omogeneo aut omogeneos, velut generat ignis ab igne aut homo ab homine, aut ab actu. Durum enim a duro generatur. Quoniam autem et est corporis materia

corporis talis. Talis autem non nisi
secundum eandem et passionis et magni
tudinis est. Ponere quidem separata
loco autem non separata non et passio
nes et magnitudines separabiles
quantum autem ex quisitis. Quoniam non
est augmentacio transmutacio.
Ex potentia magnitudine actu autem
nullam habente magnitudinem
separatum non esse quidem contingit. Hoc et
quemadmodum dictum est in aliis prius
amplius autem talis transmutatio
non augmentationis propria sed generationis
augmentacio enim existentis magnitu
dinis additamentum. Diminutio
autem minoratio. Ideo oportet habere a
liquam magnitudinem esse quod au
getur. Quapropter non ex sine ma
gnitudine materia oportet esse augmentacionem
ex in actu magnitudinis. Generatio autem
magis corporis non augmentacio
dissipiendum utique magis quemadmodum et
tangentes quoniam a principio quibus
aliquo autem entis augmentari
et diminui causis querimus inveniri utique
eius quod augetur quecumque pars aucta
esse. Similiter autem et diminute minorem
esse generatam. Amplius autem adveni
ente aliquo augmentari et re
cedente diminui. Sicut utique
aut augmentari aut in corporeo.
Si separatum quod contingit. Impossibile a ma
gnitudine materiam esse separabilem
quemadmodum dictum est prius. Si autem
corporeo duo in eodem loco corpora
erunt et quod augetur et quod au
get. Est autem et hoc impossibile. Sed nec sic
contingit dicere fieri generari augmen
tationem et diminutionem ut cum ex
aqua aer. Tunc enim maior tamen
generatus est. Non enim augmentatio
hoc. Sed generatio quidem contrarii. In quod
transmutatum erit corruptio eius
contrarii augmentatum autem neutrius in
cidit. Sed autem nullius. Aut si ambo quidem
ambobus existentibus eius quod generatur
et eius quod corrumpitur. Ubi generatio. Cor
pus autem aqua non aucta est neque a
er. Sed quidem recepit. Hoc autem generatur
est. Corpus autem est si quidem oportet
tunc est. Sed hoc impossibile. Oportet enim
salvare existenciam eius quod au
getur et diminuitur. Hoc autem ea
sunt quorum unumquodque est quodcumque partem
maiorem esse eius que augetur
magnitudinis. Ubi generatur. Si carni
caritus et adveniente aliquo
esse enim ut salvetur quod augetur
et maneat. Cum generatur quidem
non eodem simpliciter aut corrumpitur
non manet. Cum autem alteratur
aut augetur aut minuitur
manet idem quod augetur aut al
teratur. Sed tamen quidem passio tamen hec
magnitudo eadem non manet. Si
utique erit predicta augmentacio con
tinget nullo adveniente augeri
et nullo recedente diminui et non
manere quod augetur. Hoc oportet
hoc salvare. Subiecta enim est au
gmentacio talis. Dubitaverit autem
aliquis et quid est quod augetur. Utrum
cui apponitur aliquid sibi generatur. Si
crus quod augetur hoc maius quod
autem auget cibus. Propter quid non
ambo aucta sunt. Maius autem
et quod apponitur et cui quemadmodum
et cum misceas vinum aque
similiter enim plus utrumque. Aut quoniam huius
quidem manet essentia huius autem non ut cibi quidem
quoniam et hic dominans dicitur in mixtio
ne. Quia tamen vinum facit ei vinum opus
sed non aliqua vini universaliter mixta similiter
et in alteratione autem. Si manet

caro ens et quod ad est passio alia autem
existit eorum que secundum se actu actum
que prius passio non existebat al-
teratum est hoc. Quomodo autem alteratum
est quandoque quod mixtum passum est neque
alterata est substantia quandoque autem et illud hoc
alterans est principium motus in eo
quod augmentatur et alteratur. In
hiis enim movens. Quoniam et ingrediens
generaretur utique magis et acci-
piens ad corpus. Ubi gratia si in-
grediens fiat utique spiritus. Sed corpus
est hoc paciens et movens non in hoc.
Quoniam autem questum est de hi-
is sufficienter oportet questionis temp-
tare solutionem invenire. Salvantes
manere id quod augetur et adve-
niente aliquo augeri recedente
autem diminui adhuc autem quodcumque signum
sensatum aut maius aut minus
generatum est. Et non vacuum esse cor-
pus neque duas magnitudines in eodem
neque in corpore augeri. Sumere per se
tetigentes primum utrumque. Quoniam
mixta allomiera augentur eius omiomera
augentur componitur enim ex hiis u-
nusquisque deinde caro et os unaquaque
talium partium est duplex quemadmodum et
aliorum in materia speciem habentium
Et enim materia dicitur et species caro aut
os. Quodcumque igitur secundum partem augmenta-
ri et adveniente alio secundum quidem
speciem quid est contingens. Secundum autem
materiam non est. Oportet autem intelligere
quemadmodum si quis mensurabit eadem
mensura aquam semper enim quod generatur
sic utique augmentatur materia
carnis. Sed cuique materie partium ma-
terie ad generat. Sed hoc quando defluit
hoc autem advenit forme autem
et cuiuslibet speciei particule. In allomio-
meris autem hoc magis manifestum

ubi gratia quod manum quemadmodum proportiona-
biliter auctum est materia enim alia
ens manifesta magis hic species
quam in carne et omiomeris. Ideo et
mortui magis videtur esse caro
et os quam manus et brachium.
Quare est quidem sic quoniam carnis auc-
tum est autem ut non secundum speciem
quidem enim quoniam advenit secundum materiam
non maius autem totum generatur
adveniente quidem aliquo quod vocatur
cibus et contrarius transmutante
autem in eadem speciem. Ubi gratia
si sicco adveniat humidum enim
autem adveniens transmutatum
generatum siccum. Est quidem sic
simile simili augmentatur. Est autem
ut dissimile. Quare autem alias quale oportet
esse quo augetur. Manifestum igitur quoniam
potentia est illud. Ubi gratia si caro potentia
carnem actu est aliud corrupt-
vero hoc caro autem generatum est. Non
igitur hoc ipsum secundum se generatio enim esset
non augmentacio. Sed quod augetur
hoc quidem igitur et ab hoc est paciens
autem tamen aut mixtum. Quemadmodum si
quis vino superfundat aquam hoc autem
potest vinum facere quod mixtum est. Et quem-
admodum ignis ustibile facit tangens
virtus. Ita in eo quod augetur
ente actu carne quod in est augmentativum
adveniente augmentate potentia carne
facit actu carnem. Simul ergo ente
si enim seorsum generatio est quod ita i-
gnem facere in existentem adiun-
gentem ligna sed si quidem est
augmentacio quando autem ipsa ligna
incenduntur generatio est. Quantum autem
universale quidem non generatur quemadmodum
nec animal nec homo nec ad singu-
larum sed ut hoc universale illic quando. Caro
autem aut os aut manus et

partium omeomerarum adveniente quo-
dam aliquo quanto. sed non carne quanta
sed id quod secundum quod potentia utrumlibet generata
quanta caro sic augetur quomodo et cui-
quantam oportet generari et carnem
secundum id autem quod solum caro nutritur
Et ideo sic differentiis et augmentatio
rationem. Et ideo nutritur quidem quousque
usque salvatur et diminuitur. au-
gmentatur autem non semper et nutri-
mentum augmentationi idem quidem
esse autem aliud. secundum id enim quod est
quod advenit potentia quanta caro aug-
mentativum quidem carnis. secundum autem
id quod sola potentia caro nutrimentum. Augmentatio autem ea
hec species sine materia velut in materiali
potentia aliqua in materia est. ergo et aliud
quoddam organum. Si autem aliqua ad-
venerit materia ens potentia in materiali-
bus et quantum potentia hec erunt
maiores in materiales. Si autem amplius
facere non potest sed ut aqua vino semper
amplius mixta in fine aquam esse et facit
et aqua tunc diminutionem faciet quan-
ti species autem manet. etc.

Quoniam autem primum erit de ma-
teria et de vocatis elementis dicere sive sint
sive non et utrum sempiternum unumquodque
aut generantur qualiter et si generantur
utrum ex invicem generentur omnia
eodem modo aut aliquod primum eorum est unum
necesse utique prius dicere de quibus in-
determinate dicitur nunc. Omnes enim elementa
generantes et que ex elementis segregatione
utuntur et congregatione et facere et
pati. Est autem congregatio mixtio.
qualiter autem misceri autem dicimus non
determinatum est manifeste. Sed neque
alterari possibile neque segregari et congregari
nullo faciente et ei plura elementa facientes
generant in patiendo et faciendo ad
invicem. et unius ex uno necesse est

quibus
neque paciente

dicere actionem. et hoc recte dicit Dio-
genes. quoniam si non esset ex uno omnia
non esset pati et facere ad invicem velut
generata calidum et frigidari et hoc cale-
fieri rursus. non enim transmutantur
caliditas et frigiditas in invicem
sed manifestum quoniam subiectum. Sed propter in
quibus facere et pati necesse. horum v-
nam subiectam esse naturam. omnia
quidem talia esse dicere non verum. sed in quibus
actio ad invicem sunt est. Sed si de facere
et pati et de mixtura intendendum
necesse et de tactu. neque enim facere hec et
pati possibile que non possibile ad
invicem tangere neque non tangentia
ad invicem qualiter contingit primum
misceri. Quare de tribus his determinandum
est quid tactus et quid mixtura.
Et quid actio. Principio autem accipiamus
hoc. Necesse enim quibus est mixtura entium
esse hec ad invicem tangibilia et si
aliquid agit hoc autem patitur proprie
pati. et his similiter. Ideo primum dicendum
de tactu. Fere quidem igitur et aliorum
nominum unumquodque dicitur multifariam et hec
quidem equivoce. hec autem altera ab alteris et
prioribus. hoc et de tactu. Sed tamen proprie
dictum existit in habentibus positionem. positio
autem quibus et locus et enim mathematicis
ergo reddendum est tactum et locum sive est se-
paratum unumquodque eorum sive alio modo.
Si utique tangentia ad invicem quorum
determinatas magnitudines et positionem
habentes simul ultima. Quoniam autem
positio quecumque et quibus et locus existit loci
autem differentia sursum deorsum primum et
talia opposita omnia ad se invicem
tangentia gravitatem habent aut
levitatem aut ambo aut
alterum. talia autem passibilia et activa.
Quare manifestum quoniam hec tan-
gere nata sunt ad invicem quorum

diuisis magnitudinibus simul ultima
sunt extremitatibus motis et mobilita
tibus adinuicem. Quoniam autem mo
uens non mouet quod motum sed hoc quod
necesse motum et ipsum mobile hoc autem
immobile ens manifestum quoniam in a
gante dicemus similiter et in mouens
ad agere inquirunt et agens moue
sed tamen differunt et oportet determinare. non
enim possibile est mouens omne
agere si facere opponimus
patienti. hoc autem quibus motus
passio. passio autem secundum quod
alteratur solum. ut puta. calidum
et album. sed mouetur amplius agere
est. illud ergo manifestum quoniam est quidem ut
mouentia mobilia tangunt. est autem
ut [illegible] n. sed determinato tangere
vniuersaliter quidem ratione dictum. et hoc quod
motiuo. hoc autem mobili adinuicem
est et mobili. in quibus existit facere
et pati quare est quidem ergo ut in multum
tactum quod tangit tangens et
eius mouentis mota omnia fere quare et in
quare specialiter quibus necesse est et uidetur tac
tum tangere quod tangit. est autem
ut aliquando inquimus mouens tangere solum
id quod mouetur. quod tangit autem non tan
gere quod tangit quare mouent
mota quare omogenea necesse uidetur
esse quod tangit tangere. quare si
si quid mouet immobile ens illud
quidem tangit quod mouetur. Illud autem
non. inquimus autem. n. aliquando tri
stantem tangere nos. sed non nos
ipsum. n. de tactu quidem ergo quod in na
turalibus determinatum sit hoc modo.

De facere et pati dicendum dein
ceps suscepimus. nunc a prio
ribus sub contrarios sermones adin
uicem. Multi quidem. n. dicunt hoc con
cordit' quod simile quidem a simili omne
impassibile est. propter non magis actiuum
quam passiuum esse alterum ab altero
Omnia enim similiter existunt hoc similibus
dissimilia autem et differentia et facere
et pati adinuicem sunt in natura
Et enim quando minor ignis a maio
ri corrumpitur propter contrarietatem hoc in
quiunt. et contrarium enim esse multum
paucos. Democritus autem ultra a
lios dixit. solus singulariter. Inquit
enim idem et simile esse faciens
et patiens. non enim contingit al
tera et differentia pati adinuicem
sed si altera entia faciunt aliquid
inuicem. non secundum quod altera. sed secundum
quod idem aliquid existit sic hoc accidere
eis. Quidam dicunt ergo hoc sunt. uidentur
autem hoc modo dicentes sibi contraria
nos dicere sermones. Causa autem
contradictionis quoniam oportuit totum in quid
inspicere partem aliquam dicunt ambo
Simile enim omnino et omnino indifferens
rationabile non est pati a simili nichil
Quid. n. magis alterum erit acti
uum quam alterum. si quod a simili pati aliquid
possibile et ipsum a se ipso. Quemadmodum
hiis entibus ita nichil utique erit
nec incorruptibile nec immobile. Si
simile secundum quod simile actiuum ipsum enim
se ipso mouebit omne. Et omnino
alterum est nullatenus idem. similiter. nec. n.
patietur albedo a linea aut linea ab
albedine preter quam secundum accidens puta
sed accidit albam siue nigram
esse lineam. non extendunt. n. se ipsa
a natura faciunt quecumque in contraria
nec ex contrariis sunt. Sed quoniam non
quecumque in natura est pati est facere
sed quecumque aut contraria sunt aut contrari
etatem habent necesse est patiens et fa
ciens ignem quidem simile esse et id
specie aut dissimile et contrarium. In natura

est ei corpus quod a corpore. sapor
quam a sapore. Calorem autem a ca
lore. pati vero autem omogeneos
ab omogeneo. huius autem causa
quoniam contraria in eodem igneum genere
omnia. faciunt autem et paciuntur contraria
ab invicem. Quare necesse quali
quod esse. eadem et silia faciens
et paciens. Quali autem altera
et dissimilia ab invicem. Quoniam autem
faciens et paciens genere quidem
eadem et silia. specie autem a dissilia
talia autem contraria. manifestum quoniam
activa et passiva sibi invicem
sunt et contraria et media. Et enim
vero generatio et corruptio in hiis.
Ideo et rationabile iam ignem
cale facere et frigidum infri
gidare. Et vero faciens assimila
re sibi ipsi paciens. faciens enim
et paciens contraria sunt et genere
in contrarium. Quare necesse est paciens
in faciens transmutari sic enim
in contrarium generatio erit secundum rationem autem
non eadem dicentes ambo tamen est
tangere naturam. Dicimus
enim pati quandoque subiectum quod ubi grana
sanari hominem et calefieri et infri
gidari et alia eodem modo quandoque autem
calefieri quod et infrigidari sana
ri autem laborans ambo autem
sunt natura. Eodem modo et de fa
ciente. Quandoque enim calefieri hominem
nequiunt quoniam autem calidum [C] Est
quod enim ut materia patitur
est autem ut contrarium ad id quod genere
respicientes id oportere habere eum
sestimaverunt facere et pati
ad alterum autem contrarium. [C] Eodem modo
suscipiendum esse de facere et pati
ad alterum quo et de moveri et
movere. Dupliciter enim dicitur et movens

In quo enim est principium motus videtur
movere principium enim prima causarum
et rursus ultimum ad id quod mo
ad generationem similiter autem et de faciente
Et enim medicum sanare dicimus
et vinum primum quidem movens nichil
prohibet in motu quod immobile esse
In quibusdam autem et necesse ultimum
autem semper movere motum. In actione
autem primum quod impossibile. ultimum
autem et ipsum paciens. Quecumque
autem non habent eandem materiam fa
ciunt impassibilia entia ut gratia
medicina enim ipsa faciens sani
tatem nichil patitur a sanato
Cibus autem faciens ipse patitur et aut
enim calefit aut infrigidatur aut aliquid
quod patitur simul faciens. Est
autem medicina quod ut principium
ultimum autem cibus est et tangens
[C] Quecumque quidem igitur non in materia habent
formam hec quidem impassibilia sunt
sed activorum activorum tamen quecumque in materia
passiva. materiam enim quod omnis
dicimus similiter eandem ut ita dicatur
esse oppositorum utriusque et ut genus eius
potens autem calidum esse presente ca
lefaciente et approximante necesse
est calefieri. Ideo quemadmodum tamen est. hec quod
activorum non impassibilia. hec
quod passibilia et quemadmodum in mo
tione eodem modo habet et in actio
ne. Illic enim primitus movens in
mobile et in activis primum faciens
impassibile est enim factiva causa ut unde
principium motus. cuius autem gratia non
factiva. Ideo sanitas non factivum est
nisi secundum metaphoram. Et enim
faciente quod cum existat ge
neratur ad paciens. habitibus
autem presentibus non adhuc generatur
aliquid. sed est iam [C] Species autem

et finis habitus quidem materia autem secundum
quod materia passivum. Ignis quidem igitur
habet in materia calidum. Si autem aliquod
separatum calidum erit, hoc nichil patietur.
Hoc quidem igitur forsitan impossibile sepa-
ratum esse. Si autem sunt quedam ta-
lia, in illis utique erit quod dicitur verum.
Quid quidem igitur facere et pati et quibus
existit et quare et quomodo determinatum
sit hoc modo.

Quomodo autem contingat hoc acci-
dere rursus dicamus. Hiis
quidem videtur pati unumquodque per quos-
dam poros ingrediente faciente
ultimo et principali. Et hoc modo
videre et audire nos inquiunt et secundum
alios sensus sentire omnes. Amplius
videri per aerem et aquam et per transpa-
rentia quia poros habent invisibiles quidem propter
parvitatem, spissos autem et secundum or-
dinem et magis habent transparentia
magis. Hii quidem igitur in quibusdam
determinaverunt, ita quemadmodum Empedo-
cles, non solum in facientibus et pati-
entibus, sed et misceri ea inquiunt
quorum pori invicem sunt commen-
surabiles. Compendiose autem maxime
et de omnibus uno sermone determinaverunt
Leucippus et Democritus principium faci-
entes secundum naturam que est. Quibusdam
enim antiquorum opinati sunt
ex necessitate ens unum esse et immobile;
vacuum enim quidem non ens, moveri autem
non posse non ente vacuo sepa-
rato, nec rursus multa esse non existente segre-
gante. Hoc enim nichil differre ut si quis
existimet non continuum esse omne
sed tangere divisum, fore multa et non
unum esse et vacuum. Si enim ubique divisi-
bile, nichil esse unum, quare neque
multa, sed vacuum omne. Si autem hoc
divisibile quidem, hoc autem non, fictioni
quod. Hoc utique videbitur usque quantum enim et quare
hoc quidem ita habet esse totius et plenum
est, hoc autem divisum. Amplius autem fore
motum non esse. Ex hiis quidem igitur sermo-
nibus transcendentes sensum et
despicientes eum, ut sequentes
rationem sequi, unum et immobile omne
esse dicunt et infinitum, quidam et finem
enim fore utique ad vacuum. Hii quidem
ita et propter causas has enunciave-
runt de veritate. Amplius autem
in sermone quidem videtur hoc contingere;
in rebus autem dementie esse simile
opinari ita. Nullum enim dementium
egredi tantum ut ignem unum existi-
met et glaciem, sed solum bona
et apparentia propter assuetudinem, hoc quibus-
dam propter dementiam nichil videtur
differre. Leucippus autem existimavit
esse habere sermones qui ad sensum confessa
dicentes non destruent neque generationem
neque corruptionem neque motum et multitu-
dinem. Confitens autem ea appa-
rentibus, constituentibus autem unum ut non
ente motionem. Sine non vacuo fa-
cere, vacuum hoc non ens et entis
nichil non ens inquit esse principa-
liter ens et plenum et plenum ens
sed omne quod est tale non unum sed infinita
multitudine et invisibilia propter parvi-
tatem tumorum. Hec autem in vacuo
ferri; vacuum enim esse. Et constantia quidem
generationem facere, dissoluta autem
corruptionem. Facere dissoluta ge-
nerare. Et pati autem secundum tactum, uno
non utique generari multitudinem, neque
ex vere multis unum, sed esse hoc impossibile.
Sed ut Empedocles et aliorum alii
inquiunt pati per poros, ita et omnem
alterationem et omne pati hoc modo
generari per vacuum facta dissolutione
et corruptione. Similiter autem et aug-

augmentationem subintrantibus solidis. Fere autem et Empedocli necesse dicere ut Leucippus; inquit enim esse quedam solida, indivisibilia autem, si non omnino continue pori sint. Hoc autem impossibile; aliud enim solidum erit extra poros, sed omne vacuum. Necesse igitur tangentia quidem esse indivisibilia, media autem eorum vacua, quos ille dicit poros. Ita autem et Leucippus dicit de facere et pati. Modi quidem igitur fere secundum quos hec quidem faciunt, hec autem patiuntur, fere hii dicuntur. Et de hiis quidem et quomodo dicunt manifestum est, et ad eorum ponens quibus utuntur fere confesse videtur vel aliter contingens, aliis autem minus. Verbi gratia Empedocli quomodo erit generatio et corruptio non est manifestum. Hiis enim erunt indivisibilia prima corporum formis differentia solum, ex quibus primum componuntur et in que ultima dissolvuntur. Empedocli autem alia quidem manifestum usque ad elementa habere generationem et corruptionem, ipsorum autem non. Horum quomodo generatur et corrumpitur coacervata quantitas neque manifestum neque contingit dicere ei non dicenti et ignis elementum esse, similiter et aliorum omnium, ut in Thimeo scripsit Plato. In tantum enim differt ei ut non eodem modo Leucippo dicat, quia hic quidem solida, hic autem planiciem dicit indivisibilia, et hic quidem infinitis terminari figuris indivisibilium solidorum unumquodque, hic autem finitis. Quoniam indivisibilia utique dicunt et finita figuris. Ex hiis itaque generationes et segregationes Leucippo quidem erunt duo modi erant utique per vacuum et tactum; hic enim indivisibile unumquodque. Planiciebus dividuntur prioribus per modum(?) nibus ex insensibilibus autem solidis

amplius est dicere. Actus relinquitur sicut ut aut parvi disgredientes dicamus necessarium et impossibile unumquodque dicere indivisibilium. Nichil enim possibile pati nisi per vacuum et nullius activum passionis. Non enim durum neque frigidum possibile esse. Amplius hoc inconveniens solum attribuere circulari figure calidum; sicut est ei et contrarium frigidum alii aliam aptare figurarum. Inconveniens autem si hec quidem existunt, dico autem caliditas et frigiditas, gravitas autem et duricia et levitas et mollities non existunt. Sed tamen gravius secundum excellenciam inquit esse Democritus unumquodque indivisibilium, quare palam et calidius. Talia autem etiam non pati ad invicem impossibile. Verbi gratia a multum excedente calido leviter calidum, sed etiam si durum et molle. Molle autem in patiendo. Quod dicitur substantivum ei si unum molle. Sed tamen inconveniens si nichil existit nisi solum figura, et si existit unum solum. Verbi gratia hoc quidem frigidum, hoc autem calidum. Neque enim una aliqua esset natura eorum. Similiter autem impossibile si multa unum. Indivisibile enim ens in eodem habebit passiones. Quare et si patitur, si quidem infrigidatur, hac aliud et aliud faciet aut patietur. Eodem autem modo et de passionibus aliis. Hoc enim et solida et planiciem dicentibus indivisibilia contingit eodem modo: ente vacuo non in divisibilibus. Amplius autem inconveniens et parva quidem indivisibilia esse, magna autem non. Sicut enim magis rationabile maiora confringentur quam parva. Hec quidem enim dissolvuntur facilius parvis. Verbi gratia magna quidem ostenderit

ıñ nz raīı̄ nz dc̄sı̄a ā pōle ōnari

ex multis. In divisibilia autem velut
o. r. magis quam magnus existit
pulvis. Amplius autem utrum una omnium
natura illorum. Solidorum autem
differt alterum ab alteris quemadmodum quod
ei si hec est ignea, hec autem terrea
secundum numerum. Si quidem enim una na
tura est omnium, quid dividens? aut quare
non sunt tangentia unum, quemadmodum
aqua aquam cum tangit. Nichil enim
differt posterior a priori. Si autem
alia qualia hec, et manifestum quod
hec ponenda principia et causas
contingentium magis quam figuras.
Amplius autem non differentia in natura
utique et facient et patientur appro
ximantia ad invicem. Amplius quid
quod est qui movet. Si quidem enim alterum pas
sivum. Si autem se ipsum, unumquodque aut
divisibile erit, secundum aliud quidem
movens, secundum aliud autem motum,
aut secundum idem contraria existunt et non solum
materia erit, sed et potentia una.
Quicumque igitur quod secundum porum
motum inesse passiones con
tingere, si quidem et plenis poris
hec fiunt poris. Si enim patitur ab
aliquo, ita esse et si non poros habens, sed
ipsum continuum eius patietur eodem
modo. Amplius autem quomodo contingit
dividere inspicere et accidere ut
dicunt. Neque enim secundum tactus contingit tran
sire per corpora neque per poros si ple
rus unusquisque. Quid enim differt
an poros habere omne? et sic erit
plenum. Sed et si vacua quidem habet, ne
cesse autem corpora in eis habere, idem
contingit rursum. Si autem talia
secundum magnitudinem suam ut
non suscipiant corpus, ridiculum
dicere parvum quidem existimare va
cuum, magnum vacuum autem non

esse, neque qualecumque, aut vacuum aliquod
existimare dicere nisi ipsum corporis
c. uasa manifestum quod omnia corpora.
Sed tamen equales erunt va
cuum. Ubi autem poros facere superflu
um. Si quidem enim nichil facit secundum
tactum, neque per poros transiens
faciet. Si autem in tangendo et
poris non entibus hec nunc patientur,
hec autem facient ad se invicem hoc
modo innatorum. Quod non igitur dicere
poros ut quidam existimant aut
inutile aut inane est manifestum
ex hiis. Divisibilibus autem generi
corporibus entibus poros facere
ridiculum. Secundum id enim quod divisibi
lia possunt separari. Quomodo existit
generare entibus et facere et pati
dicamus, accipientes principium
dictum multotiens. Si enim est potestate
quid, hoc autem actu tale, in natura
non tantum quid passivum autem non
pati, sed omnino secundum quantum est tale, magis
autem et minus secundum quod tale magis
est et minus. Et hac poros utique
aliquis dicet esse magis in quibus ut
in metallis extendunt passive
vene continue. Continuum igitur quod
unumque et unum eius impassibile.
Similiter autem et non approximantia neque
sibi ipsis neque aliis que facere
innata sunt et pati. Dico autem
aliud, verbi gratia, non solum tangens
tale facit ignis, sed et si longe
sit. Aerem quidem enim ignis, aer quod
corpus calefaciat innatus et
facere et pati. Cum quidem existi
mare passivum autem non determinantes
quid impossibile hec dicendum. Si quod
enim non utique divisibilis magnitudo,
sed est corpus indivisibile aut lati
tudo, non utique erit utique passibile

sed nec continuum nullum. Si autem hoc
mendacium, et omne corpus di
uisibile nichil differt dicere diuidi autem
tangere aut diuisibile esse. Si enim
segregari possibile secundum tactus ut aiunt
quidam, si non diuisum est diuisum possibile
erit diuisum possibile enim diuisum
esse. Quia autem hoc generari in solis
corporibus incipiens destruit enim
hic sermo alterationem. Videmus enim idem
corpus continuum ens quandoque quidem
liquidum quandoque coagulatum non diuisione
et compositione hoc paciens neque conuersione
et tactu, sicut dicit Democritus. Neque enim omne
secundum naturam transpositum neque trans
positum neque transmutatum coagulatum
ex liquido generatum neque autem nunc
insunt dura et coagulata indi
uisibilia tumoribus. Sed similiter omne
liquidum quandoque autem durum et coa
gulatum est. Ceterum autem neque aug
mentationem possibile esse et diminutionem.
Si enim quodque erit factum maius
si quid hoc erit appositum et non esse
transmutans aut mixto alio
aut secundum se transmutante. Quoniam quidem
igitur est generare et facere et generari
et pati ad inuicem et quo contin
git et quomodo contingunt quidam non
contingunt autem determinatum sit
hoc modo. —

Reliquum autem inuenire de
mixtione secundum eundem modum
methodi. Hoc enim erat tercium propositorum
a principio. Speculandum autem
quid est mixtio et quid miscibile
et quibus existit entium et quo
amplius autem utrum nec est mixtio
aut hoc mendacium. Impossibile est enim
alterum alteri misceri quemadmodum dicit
quidam existentibus quidem adhuc
mixtis autem et non alteratis non
magis nunc mixta esse inquiunt quam
prius. Sed similiter habere altero autem corrup
to non mixta esse hoc quidem esse hoc autem
non esse mixtionem autem similiter habentium
esse eodem autem modo et si ambobus
conuenientibus corruptum est alterutro
si non enim esse mixta nullatenus encia
hoc quidem uidetur sermo querere
quid differt actu mixto a generatio
ne et corruptione et quid misci
bile a generabili et corruptibili
manifestum enim quod oportet differre
si est mixtio. Quare his existentibus
manifesta que sita soluentur
utique. At uero neque materiam igni
misceri esse dicimus neque misceri
cum exardet neque ipsam ipsis particulis
neque igni hoc igne in quod generatur
hanc autem corrumpi. Secundum autem mo
dum eundem neque corpori cibum neque fi
guram fieri mixtam figurare
timorem neque corpus et album
neque totaliter passiones et habitus
posse mixta esse rebus. Saluata
enim uidentur. Sed tamen neque album in
et disciplinam contingit misceri
neque aliud non separabilium. Sed hoc
dicunt non bene quod omnia quidem simul esse
dicunt et mixta esse. Si non enim omnes
enim miscibile. Sed oportet existere
separabile utrumque mixtorum passio
num autem nulla separabilis. Quoniam
autem sunt hoc quidem potentia hoc
actu entium contingit mixta esse
qualiter et non esse actu quidem ente
alio generato ex ipsis potentia et
ad huiuc alterutrum quandoque miscentur
et non perdita est hoc enim sermo ano
stus uidetur. Neque que miscentur
prius ex separatis conuenientia et pri
separari rursum neque manent igitur
actu ut corpus album neque cor

risp̄iciatur neque alterum neque ambo. Salua
tur enim uirtus eorum id quod hec
quidem delinquentur. Continuam
autem hiis questionem dicendum u
trum ne mixtio ad sensum est. Cum
ita in parua diuiduntur que miscentur
et ponuntur ad inuicem hoc modo
ut non manifestum unumquodque sit sensui
tunc mixta sunt aut non sunt
sed ut quodque secus quodque sit parti
culam mixtorum. Dicitur illo modo verbi
gratia ordeum mixtum frumento cum
quodque secus quodque ponetur. Si autem
est corpus diuisibile si est corpus cor
pori miscibile omiomeres quodque
utique oportebit partem fieri secus
quodlibet. Cum autem non est quod
in minima diuidi neque idem et mixtio et alio
manifestum quod neque secundum parua saluata
oportet que miscentur dicere mixta
esse. Compositio enim erit et non mixtio
non neque mixtio neque habebit eandem rationem
cum toto pars. Dicimus autem oportere
si mixtum est quod omiomeres esse
et quemadmodum aque pars aqua ita et temperati.
Si autem secundum parua compositio est mixtio
nichil contingit horum non solum
sed mixta ad sensum et idem homo
huic quidem mixtum si non uidet acute
linceo autem non mixtum uidebitur neque
diuisione ut quodque secus quodlibet pars.
Impossibile enim ita diuidi. Aut igitur non erit
mixtio aut dicendum hec quomodo con
tingit fieri rursus utique aut entium
entium hec quidem actiua sunt autem
passiua ab hiis. Hec quidem igitur conuertuntur
quorum eadem materia est et actiua
ad inuicem et passiua; hec autem faciunt impassi
bilia entia quorum non est eadem horum
eadem materia horum quidem igitur non est
mixtio. Propter quod neque facit sanitatem
neque sanitas mixta corporibus actiuorum

autem et passiuorum quecumque sunt facile
diuisibilia multa quidem paucis
et magna paruis. Composita non
faciunt mixtionem sed et augmen
tationem dominantis transmutatur
enim alterum in dominans. Ideo gutta uini
mille mensuris amplioris aque
non miscetur. Soluitur enim species
et transmutatur in totam aquam.
Quando autem potentiis adequantur
equaliter tunc transmutatur in
dominans ex sui ipsius natura non
generatur autem alterum sed medium
et commune. Manifestum igitur quoniam hec sunt mis
cibilia quecumque contrarietatem
habent facientium. Hec enim sunt ad
inuicem passiua et parua autem secus
parua magis facilius inuicem miscentur
citius transeunt. Multum enim et a
multo tardius hoc operatur. Ideo et bene
determinabilia diuisibilium et passi
uorum miscibilia. Diuiduntur
enim in parua hec facilius. Hec enim bene ter
minabile erat esse. Verbi gratia hu
mida miscibilia maxime corpo
rum determinabile enim maxime humidum
diuisibilium si non sit viscosum. Hec enim utique
ampliorem et maiorem solum
tumorem faciunt. Cum autem
alterum solum passiuum erit aut ue
hementer hoc autem ualde parum
aut amplius mixtum ex am
bobus aut parum quod contingit
circa stagnum et es. Quedam enim albi
cantur ad inuicem. Uidentur quali
ter et mixta remisse pene enim
nescit mixtum et ut alterum quod
susceptibile alterum autem species quem
in ipsis contingit. Stagnum
enim ut passio aliqua eris in
materia eris omnino colorans solum
tantum autem contingit et in aliis

manifestum igitur et ex his quae dicta sunt et quid est mixtio et quid est et quomodo. Quoniam miscibilia entium sunt quaedam passibilia entium ad invicem et leviter determinabilia et bene divisibilia: haec enim necesse corrupta esse neque mixta quoniam mixta neque eadem adhuc simpliciter eadem esse quae prius, neque compositionem esse mixtionem eorum neque ad sensum. Sed est miscibilis quidem quicumque bene determinabile ens passivum fuit et activum et tali miscibile ad omonimum enim miscibile. Mixtio autem miscibilium alteratorum unio.

De mixtione quidem et tactu et de facere et pati dictum est quomodo existunt transmutantibus secundum naturam. Amplius autem et de generatione et corruptione aliqua et simpliciter quomodo est et propter quam causam. Similiter autem et de alteratione dictum est quomodo alterari et quam habet differentiam eorum. Reliquum autem considerare circa vocata corporum elementa. Generatio quidem enim et corruptio omnibus natura consistentibus corporibus non sine sensibilibus corporibus. Horum autem subiectam materiam hi quidem esse inquiunt unam, puta aerem ponentes aut ignem aut aliquod medium horum et corpus ens separabile. Hi autem plura numero. Hi quidem enim ignem et terram, hi autem et haec et aerem tertium, hi autem et aquam quartum, ut Empedocles, ex quibus congregatis et segregatis aut alteratis contingere generationem et corruptionem. Quod quidem igitur prima principia et elementa haec bene dicere sic confessum, ex quibus transmutatis aut secundum congregationem et segregationem vel secundum aliam transmutationem contingit generationem esse et corruptionem.

Sed facientes unam materiam extra praedicta, hanc autem et separabilem et corpoream peccant. Impossibile enim sine contrarietate esse corpus hoc sensibile: aut enim leve aut grave aut calidum aut frigidum necesse esse infinitum hoc quod dicunt quidam esse principium. Ut autem in Thimotheo scriptum est nullam habet determinationem; non enim dixit manifeste quod pandeches si separatur ab elementis, neque utitur nihil dicens esse subiectum aliquod elementis prius, aut aurum operibus aureis. Et tamen et hoc non bene dicitur sic dictum, sed quorum quidem est alteratio ita, quorum autem generatio et corruptio impossibile primum enuntiare ex quo generatum est. Sed tamen inquit longe verissimum esse aurum dicere unumquodque esse. Sed elementis entibus solidis usque ad planitiem facit dissolutionem; impossibile autem nutricem et materiam primam planam esse. Nos autem dicimus esse aliquam materiam corporum sensibilium, sed hanc non separabilem sed semper cum contrarietate ex qua generantur vocata elementa. Determinatum autem de his in aliis certius. Sed quoniam et sic ex materia prima corpora determinandum et de his.

Principium quidem et primum existimantes esse materiam inseparabilem quidem subiectam autem contrariis; neque enim calidum materia frigido neque hoc calido, sed subiectum ambobus. Quare primum quidem potentia corpus sensibile principium; secundo autem contrarietates, dico autem verbi gratia caliditas et frigiditas.

Tertio autem iam ignis et aqua et talia. Haec quidem enim transmutantur adinvicem et non ut Empedocles et alii dicunt; neque enim esset alteratio [illegible]

tes autem transmutantur et quomodo non
minus et ut corporis qualia quanta
dicimus principia. alii quidem enim
supponentes utuntur et non dicunt
quare haec aut tanta. Quoniam igitur quaerimus
sensibilis corporis principia. hoc autem
est tangibile. tangibile autem cuius
est sensus tactus. manifestum quoniam non
omnes contrarietates corporis species et principia
faciunt. sed solum quae secundum tactum
et secundum contrarietatem enim differunt et secundum
tangibilem contrarietatem. Ideo neque
albedo et nigredo neque dulcedo et
amaritudo. similiter autem neque aliarum
sensibilium contrarietatum aliquam faciunt
elementum. quamvis prior visus tactu. quare
propter et subiectum prius. hic non est corporis
tangibilis passio secundum quod tan-
gibile sed secundum aliud et si contingit
natura prius. ipsorum autem tan-
gibilium dividendum primae differentiae
et contrarietates secundum tactum. hae ca-
lidum frigidum humidum siccum leve
durum molle lubricum aridum.
asperum leve grossum subtile. ho-
rum autem grave quidem et leve
neque activa neque passiva. non enim
in faciendo aliquid aliud neque in
patiendo ab alio dicuntur. oportet autem
activa ad invicem et passiva esse
elementa. miscentur enim et transmutantur
ad invicem. Calidum enim est quod homo-
genea congregat. segregare enim quod inquiunt
facere ignem. congregare est quae
eiusdem tribus. contingit enim ex-
tollere alienigena. frigidum autem
quod coniungit et congregat similiter et sin-
genea et non eiusdem tribus. hu-
midum autem indeterminatum proprio termino
bene terminabile ens. siccum autem
bene terminabile proprio termino difficile ter-
minabile alicuius. subtile autem et

grossum et lubricum et aridum
et durum et molle et aliae differentiae
ex his. Quoniam enim repletivum est
humidum quia quidem bene terminabile autem
eius et sequitur tangentem.
subtile autem repletivum subti-
lium enim particulam et particulam particulam
repletivum totius enim totum tangit.
subtile autem maxime tale. ma-
nifestum quoniam subtilis quidem erit
humidi grossum autem sicci. Rur-
sum lubricum quidem humidi. lubricum
humidum autem ad passum est velud
oleum. aridum siccum. aridum enim quod
perfecte siccum. quare et coagulata
sunt propter defectionem proprie humidi-
tatis amplius. molle quidem humi-
di. molle enim quod cedit quod se ipsum
proprie et non transmutans quod
facit humidum. Ideo et non est humidum
molle. sed molle humidi. durum
autem sicci. durum est quod coagulatum
autem siccum. Dicitur autem siccum et humidum
multipliciter. opponuntur autem sicco
et humidum et rursus humido et sic-
cum et coagulatum. Omnia sunt
sicci et humidi priorum dictorum. Quoniam
enim humido opponuntur siccum et
humidum quidem et quod habet ferentem
alienigenam humiditatem su-
perficietenus. Infusum autem quod pro-
fundi. siccum autem quod privatur
hoc. manifestum quoniam humidum quidem erit
humidi. oppositum autem similiter sicco
humidum primum. sicut rursus et humidum
et coagulatum similiter humidi quidem est
quod habet propriam humiditatem in profundo
infusum autem quod habet alienam
humiditatem in profundo. coagulatum
autem quod privatur hac. quare
et horum erit quidem hoc sicci hoc autem
humidi. Manifestum igitur quoniam omnes

aliene differentie reducuntur ad primas
quattuor. Hec autem non amplius in mi-
nores; neque enim calidum quod siccum
aut quod humidum, neque humidum quod ca-
lidum aut quod frigidum, neque frigi-
dum siccum neque sub invicem neque sub
calido et humido sunt. Quare neces-
se quattuor esse has. Quoniam autem quattuor
elementorum autem quattuor sex coniugationes,
contraria autem non nata sunt
coniungi: calidum enim et frigidum
esse idem et rursus humidum et
siccum impossibile. Manifestum quod
quattuor erunt elementorum coniugationes: calidi
et sicci, calidi et humidi, et rur-
sus frigidi et humidi, et fri-
gidi et sicci. Et consequenter
est hoc secundum rationem simplicibus apparen-
tibus corporibus, igni et aeri et
aque et terre. Ignis enim calidus et
siccus; aer autem calidus et humi-
dus, velut evaporatio enim aer; aqua
frigida et humida; terra autem frigida
et sicca, ut rationabiliter distribuantur
differentie primis corporibus et multitudo
eorum fit secundum rationem. Omnes enim
qui simplicia corpora elementa faciunt,
hii autem unum, hii autem duo, hii autem
quod quattuor faciunt. Eorum quicumque
unum dicunt solum, densitate et rari-
tate alia generant, hiis contingit
duo facere principia, et rarum et
densum, aut calidum et frigidum. Hec
activa, unum autem supponitur quemadmodum
materia. Qui autem mox duo faci-
unt ut Parmenides ignem et terram,
media mixturam faciunt horum,
puta aerem et aquam. Similiter autem
et tria dicentes quemadmodum Plato in divi-
sionibus; medium enim mixtum fa-
cit. Et fere eadem dicunt et qui duo
et qui tria dicunt, preter quod hii quidem secant
in duo medium, hii autem unum solum
faciunt. Quidam autem et mox quat-
tuor dicunt ut Empedocles. Congregat
autem et hic in duo; igni enim omnia
alia opponit. Non est autem ignis et aer
et unumquodque predictorum simplex, sed mix-
tum. Simplicia autem talia quidem
sunt, non tamen eadem, ut si aliquid simile
igni igneum, non ignis, et quod aeri
aereum. Similiter autem et in aliis.
Ignis autem est superabundantia caliditatis,
quemadmodum et glacies frigidita-
tis; congelatio autem et ardor superabun-
dantie quedam sunt, hec quidem frigi-
ditatis, hec quidem autem caliditatis.
Si igitur est glacies congelatio humidi
et frigidi, et ignis erit ardor calidi
et sicci. Ideo neque nichil ex glacie generatur
neque ex igne. Existentibus autem quattuor simpli-
cibus corporibus, est duorum utrumque primorum
est unumquodque. Ignis quidem et aer eius
qui ad terminum fertur; terra usque pri-
morum et mixtam; et aqua eius
qui ad medium et extremum quod
sincera ignis et terra, media autem
mixta magis aqua et aer et
aer et contraria igni quidem est contrarium
aqua, aeri autem terra. Hec enim ex contrariis
passionibus constituta sunt et tamen simpliciter
quattuor existentia unumquodque et terra
quidem sicci magis quam frigida, aqua
autem frigidi magis quam calidi. Ignis
autem calidi magis quam sicci.

Quoniam autem determinatum est prius
quod simplicibus corporibus ex
invicem generatio, simul autem et secundum sensum
videtur generata, non enim esset alteratio
secundum tactus enim passiones alteratio est,
dicendum quis modus ad invicem est
transmutationis, et utrum esse ex omni generari
possibile, hoc autem impossibile, et enim quod
igitur omnia innata sunt ad invicem trans-

nutari manifestum. Similiter quod ei ignea et ex terris. Elementa autem omnia habent contrarietatem ad invicem quoniam differentie contrarie sunt hiis quorum enim ambe contrarie ubi gratia. Igni et aque. Hoc ei siccum et calidum. Hoc autem frigidum et humidum. Hiis autem altera solum ubi gratia aeri et aque hoc quidem calidum et humidum hoc autem frigidum et humidum. Et propter quod manifestum quoniam aptum est ex omni generari innatum est. Jam autem secundum unumquodque non difficile videre quomodo quidem omnia ex omnibus erunt. Differt autem velocius et tardius et facilius et difficilius. Quecumque enim habent simbolum ad invicem velox horum transmutatio. Quecumque autem non habent tarda quoniam facilius unum quam multa transmutare ubi gratia ex igne quidem erit aer altero transmutato hoc erat calidum et siccum hoc autem calidum et humidum. Quare si dominabitur siccum ab humido aer erit. Et rursus autem aere humido ex aqua sic dominabitur calidum a frigido hoc quidem enim fuerat calidum et humidum hoc autem frigidum et humidum. Quare transmutatio calido aqua erit. Eodem modo et ex aqua terra et ex terra ignis habent enim ambo ad ambo simbola aqua quidem humidum et frigidum terra autem frigidum et siccum. Quare dominante humido erit et rursus quoniam ignis quidem calidum et siccum terra autem frigida quidem et sicca. Si corrumpatur frigidum ignis erit ex terra. Quare manifestum quoniam circularis erit generatio simplicibus corporibus et facilius hic modus transmutationis et quoniam simbolum existit hiis que deinceps ex igne autem aqua et aere terram

et rursus ex aqua et terra aerem et ignem contingit quidem generari difficilius autem plurium est transmutatio necesse enim si erit ex igne et aere aqua et terra. Siccum enim ambo transmutari hoc quidem generatio tardior est. Si autem utriusque alterum corrumpetur facilius quidem non invicem transmutatio. Sed ex igne quidem et aqua erit terra et aer ex aere et terra ignis autem et aqua. Cum enim quidem aque humidum corrumpetur ignis autem siccum aer erit. Relinquitur ei huius quidem calidum huius autem humidum. Cum autem ignis calidum aut aque humidum terra quoniam relinquitur huius quidem siccum huius frigidum. Similiter autem et ex aere et terra ignis et aqua. Cum enim aeris corrumpetur calidum terre autem siccum aqua erit relinquitur enim huius humidum huius frigidum. Cum autem aeris humidum terre autem ignis. Contraria frigidum. Contraria relinquuntur hoc quidem calidum hoc autem siccum. Que erant ignis confessa et sensui ignis generatio. Maxime enim ignis flamma hoc autem est fumus ardens fumus autem ex aere et terra. In hiis autem que per consequentiam non contingit corrupto in utroque altero elementorum fieri transmutationem in unum corporum quoniam relinquuntur in ambobus autem eadem aut contraria ex neutro contingit generari corpus ubi gratia. Si ignis quidem corrumpetur siccum aeris autem humidum relinquitur in ambobus calidum. Si autem ex utroque calidum relinquetur contraria siccum et humidum. Similiter autem et in aliis. In omnibus enim hiis que per consequentiam existit hoc quidem hoc autem contrarium. Quare simul manifestum quoniam que ex uno in unum transeuntia uno corrupto

to generantur que autem ex duobus
in unum pluribus quoniam quidem igitur omnia
ex omnibus generantur et quo invicem
transmutatio generatur dictum est.
Et tamen adhuc sic inspiciemus
de eis. Si enim illorum corporum materia
materiat quibusdam aqua et aer et huiusmodi ta-
lia, necesse aut unum esse aut duo hec aut
plura. Unum quidem utique omnia non possibile est
ut puta aerem omnia aut aquam
aut ignem aut terram si transmutatio
est in contraria. Si enim erit aer si quidem
permanet alteratio erit et non generatio.
Simul autem neque videtur ut aqua sit
simul et aer aut aliud quodcumque. Erit igitur
aliqua contrarietas et differentia cuius habebit
aliquid altera particula ut puta caliditatem
quoniam utique ignis aer calidus. Alteratio
enim tale et non videtur. Similiter et rursus
si erit aer et igne calido in contrarium
transmutatio erit. Existit igitur aeri
hoc et erit aer frigidum aliquid. Quare impossibile
ignem calidum esse. Simul enim
idem calidum et frigidum erit. Aliud
aliquid igitur ambo idem et aliqua alia materia
communis. Eadem autem ratio de omnibus. Quoniam
non est unum horum ex quo omnia. Neque tamen
aliud aliquid preter hec velud medium aliquid a-
eris et aque vel aeris et ignis
illorum autem grossius, horum autem
subtilius erit enim illud aer et ignis cum
contrarietate. Sed privatio contrariorum alterum. Quare
non contingit ipsum solum esse numquam ut
inquiunt quidam infinitum igitur compre-
hendens. Similiter igitur quodcumque horum aut quod
medium. Si nullum sensibile prius hiis
hec utique erunt omnia. Necesse igitur aut semper
manentia et inmutabilia in invicem
aut transmutabilia et aut omnia
aut quedam hec non ut in thymeo Plato
scripsit. Quoniam quidem igitur transmutari
in invicem necesse demonstratum est prius

et quoniam non similiter cito aliud ex alio
dictum est prius. Quoniam habentia quidem sym-
bolum citius generantur ex ad invicem,
non habentia autem tardius. Si quidem
igitur contrarietas una est secundum quam trans-
mutantur, necesse duo esse. Materia
enim medium in sensibilibus ens et insepa-
rabilis. Quoniam autem plura videntur en-
tia, due utique erunt que minime du-
abus entibus non possibile est esse, sed minime
quatuor ad minus videntur. Tot enim coniugationes
sex enim existentibus duas impossibile est generari
quoniam contrarie sunt ad invicem. De hiis
quidem dictum est igitur prius. Quoniam autem
quoniam transmutantur ad invicem impossibile
principium aliquod esse horum aut in extre-
mo aut medio ex hiis manifestum.
In extremis quidem igitur non erit. Quoniam
ignis erunt aut terra esse omnia et eadem
ratio si dicamus ex igne aut terra esse
omnia. Quoniam neque ignis erant. Quoniam autem
neque medium ut videtur quibusdam aer
quidem et in ignem transmutatur et
in aquam, aqua autem et in aerem et in
terram, ultima autem non amplius in
invicem. Oportet quidem stare non in in-
finitum neque hec in rectitudine ad utraque.
Infinite enim contrarietates in uno erunt.
Terra sit g. aqua f. aer autem a.
ignis b. Si utique est transmutatio
in b. et f. contrarietas erit a b. Sint
hec albedo et nigredo. Rursus quoniam
b. aer erit alia, sic enim idem p. a. f. Sit
siccitas et humiditas x. unde sicci-
tas f. a humiditas. Quare si quidem
manet album existet aqua humi-
da et alba. Si autem nigra erit aqua
in contraria enim transmutatio. Necesse igitur
aut album aut nigrum esse aquam. Sit
primum. Similiter igitur et p. f. existet sicci-
tas erit et p. ignis transmutatio
in aquam. Contraria enim existit ...

lam . p . enim primum nigrum erit deinde
autem siccum aqua autem humida terra autem
alba palam utique quoniam omnibus ex adi
uicem erit transmutatio et in hiis
et quoniam . i . g . tria existit reliqua
duo symbola nigri et humidi
hec enim non coniungitur unquam. Quo-
niam autem infinitum non possibi
le esse neque ruram ostendere . ad hoc
prius venimus manifestum ex hiis si
enim rursus ignis . p . in aliud trans
mutatur et non revolvitur . ubique
in . x . contrarietas igitur a . g . alia existet
preter tres . nullum enim idem . g . y . p . q .
x . sit quod . p . x . et . g . b . x . aut utique
omnibus existet . et . g . y . a . p . transmu
tantur enim invicem . sed et hoc quod
sit non dum demonstratum est . sed illud
manifestum quod si rursus . x . in aliud
alia erit contrarietas et que existet
et quod . p . similiter autem semper est adiecto con
trarietas aliqua existet eis quare enim
Quare necesse si infinita et contrarietates
infinite uni existentis . si autem hoc
non erit . neque generare oportebit . enim si
erit aliud ex alio tot transire qua
litates et amplius plures . Quare necesse in
quedam quidem nunquam transmuta
tio erit ubi gratia . si infinita me
necesse opus autem si infinita ela .
amplius autem neque aere in igne . si infinite
contrarietates fuerint autem et omnia unum
fieri esset ei omnis existere in inferioribus
quibus . p . que superiorum hiis autem que
inferiorum . Quare necesse omnia unum erunt
admirabitur autem aliquis dicentes
unum corpus elementa plura ut non transmu
tentur in invicem . Empedocles nunquid
quomodo contingit dicere eis compatibilia esse
levitata . sed tamen dicit sic hoc eis equalia
esse omnia . Sed quod secundum quantum necesse id ad
esse existens in omnibus compatibilibus quo

mensuratur . ubi gratia . si ex aque pu
gillo erunt pugilli aeris . x . esse .
Ideo aliquid erit quod ambo sic mensurat
eodem . si autem non sic secundum quantitatem
compatibilia ut quantum ex quanto . hoc quan
tum potest ubi gratia si pugillum
aque equaliter potest infrigidare
et decem aeris et sic secundum quantitatem
non secundum id quod quantum compatibilia
sed secundum id quod possunt aliquid erit . quare et non
quantitate mensuram comparare et secundum po
tencias et secundum proportionem . ubi gratia
ut hoc calidum hoc album . hoc autem ut hoc
signum in equali quod simile
In quanto enim equale in contrarius quod
videbitur corpora immutabilia entia
non proportione compatibilia et secundum mensura
potenciarum et quod si proportione compa
bilia et si minimum potenciarum et
quod esse equale calidum aut simile
ut ignis tanta et aeris multiplex
Item enim est quod plus quam omogeneus
talem habebit rationem . sed neque aug
mentatio utique erit secundum Empedo
clem . sed secundum adiectionem igne enim igne
augetur ignis auget autem plus
proprium genus ethera autem ethere hec aere
adiungatur . videntur autem non sic
augeri que augentur . Multum
autem difficilius tractare de generatione
secundum naturam . Que enim autem generantur
aut semper aut multum . ea autem que
preter semper et multum ab eventu et for
tuna . Quid ergo causa ex homine hominem
aut semper aut multum ex frumento
frumentum . sed non olivam aut
si ita componatur os . ut contingit
convenientibus melius generatur compositionem
illius in quantum hec bene aliqua quod
horum causa non . enim ignis aut terra sed
tamen neque amicitiam hiis congregationis
est solum hoc autem segregationis causa

/ diffinite

/ sic

Hec autem est causa unicuique set non
solum et mixtio separatio mixtorum
Quemadmodum ille inquit fortuna .n. ad
equale nominatur. Set non est idem esse mi-
sceri enim ut contingit natura quidem en-
tium causa est ista hec et unicuique non
hoc de aqua neque dicit. Similiter quidem de natura
dicit hoc tamen et bonum hoc est et optimum. Hic
autem mixtionem solum laudat. Et enim
et elementa segregat non lis set amicitia que
natura priora deo. dii autem et hec. Amplius
autem de motu dicit simpliciter. Non enim
sufficit dicere quoniam amicitia et lis mo-
uent si non hoc fuit amicitiae esse ex
motu tali. Hiis autem ex eis oportebat
quidem aut diffinire aut sumere diffinitionem aut
supponere aut determinare aut certe aut
mollius aut aliter qualiter. Amplius
autem quoniam uidetur et vi et preter natu-
ram moueri corpora et secundum naturam
Ubi gratia. Ignis quidem sursum non ui
Inferius autem vi. vi autem ei quod secundum
naturam. Contrarium autem esse quod ui.
Est quidem et secundum naturam moueri. Hanc quidem
amicitia mouet aut non? Contrarium
enim terram sursum et segregationem assimilatur
et magis lis est causa eius qui secundum naturam
motus quam amicitia. Quare et totaliter
preter naturam amicitia erit magis. Simpliciter
autem nisi amicitia aut lis moueret
eorum corporum nullus motus est ipsi mota
set quiescens. Amplius autem et uidentur
mota segregatur enim quod lis
ducitur est autem sursum ether non
aliter. Set quandoque inquit ut a fortu-
na ut sic enim constituit currens
tunc. Multotiens autem ex alie-
quoque quidem inquit ignem natum esse
ignem sursum agi. Ether autem
terre mergitur dicebatur terra profundas
radices. Simul autem et mundum
similiter habere inquit. Nunc et

prius in amicitia. Quid quidem est quod mo-
uet primum et causa motus. Non
enim amicitia et lis. Set cuiusdam
motus ea. Si autem utique est illud
principium. Inconueniens autem et si anima ex
elementis aut unum aliquod eorum. Alterationes
enim anime quomodo erunt. Ubi gratia mu-
sicum esse et rursus si non musicum
aut memoria aut et obliuio. Pa-
lam quoniam si ignis anima passio-
nes erunt ei quecumque ignis secundum quod ignis
Si autem mixtibile corporalia harum
autem nulla corporalis. Set de hiis quidem alteri-
us opus est considerationis.

De elementis autem ex quibus corpora
constituta sunt. Quibus quidem ui-
detur esse aliquid commune aut transmutari
in inuicem. Necesse ei si alterum horum et
alterum contingere. Quibuscumque enim non faci-
unt ex inuicem generationem neque ex unoquoque
non sic enim erit ex lateribus paries quomodo enim
ex illis erunt carnes et ossa et aliorum
quodcumque. Habet autem quod dictum est dubitationem ex alterutris
generationibus quomodo generatur ex eis aliud
aliquid preter hec. Dico autem ubi gratia
ex igne est aqua et ex hoc generari ignem.
Est enim aliquod commune subiectum. Set utique et caro
ex eis generatur et medulla. Hec utique
generatur quomodo. Quomodo igitur. Qui dicunt
ut Empedocles quis erit modus? necesse
enim est compositionem esse sicut ex lapidibus et laterculis
paries mixtura utique hec ex saluatis
utique erit elementis secundum parua autem
ex adinuicem compositis. Itaque utique ca-
ro et aliorum unumquodque. Contingit utique
non ex quocumque parte carnis generari ignem
et aquam quemadmodum si ex cera generatur
utique ex hac quidem parte spera. Pyra-
mis autem ex alia aliqua. Si con-
tingebat ex alterutro alterutrum genera-
ri. Hoc quidem ex hoc generatur modo ex
carne quolibet ambo. Sic autem q

illo modo dicunt non contingit sed ex parvis ut
lapis et lateres aliquid erit ex alio
loco et parte. Similiter autem et facien-
tibus imaginem eorum materiam secundum
aliquam quidem quomodo erit aliquid
ex ambobus. Verbi gratia. Calido fri-
gido autem igni et aqua. Si enim est
caro ex ambobus et neutrum eorum
rursus compositio in salvatorum
quod relinquit nisi materiam esse
quod ex illis. Alterius enim corruptio
aut alterum facit aut materiam.
Quia vero quod est et magis et mi-
nus calidum et frigidum. Quando quidem est
simpliciter alterum actu potentia alterum erit.
Quando vero autem non omnino sed ut quidem cali-
dum frigidum ut autem frigidum calidum
quia que miscentur corrumpunt in
transitiones ad invicem tunc neque erit
eius sed illorum contrariorum alterutrum actu
simpliciter sed medium secundum vero quod est potentia
magis calidum vel autem frigidum vel contra-
rie. Secundum hanc rationem et ratione medii
pluries calidum potentia quam frigidum vel
tripliciter vel secundum alium talem modum.
Erunt utique mixta alia ex contra-
riis aut elementis et alia elementa ex illis
potentia qualiter entibus non ita ut sint
materia sed secundum predictum modum
et erit ita quod in mixtio illo vero
modo materia quod generatur. Quoniam
autem patiuntur contraria secundum in primis
determinatis. Est enim actu calidum potentia
frigidum et actu frigidum potentia calidum. Quapropter
si non coequentur transmutant
in invicem. Similiter autem et in aliis con-
trariis et primo ita elementa transmu-
tantur. Ex hiis enim carnes et os-
sa. Et que talia calido quidem
generato frigido autem calido
quando ad medium venerint. Hanc enim
neutrum medium enim multum et non in-

divisibile. Similiter autem et siccum et
humidum et alia talia. Secundum medi-
ocritatem fiunt carnem et os
et alia. Omnia enim mixta corpora
quecumque circa medium locum sunt ex
omnibus composita sunt simpli-
cibus. Terra quidem in est omnibus. Quo-
niam unumquodque est maxime et multum in proprio
loco aqua autem quia oportet terminari
compositum. Sola autem est simpli-
cium bene terminabile aqua amplius
autem et terra sine humido non potest com-
morari. Sed hoc est quod continet. Si
enim auferatur omnino ex ipsa humidum
decidit utique terra quidem igitur et aqua
propter has in sunt causas aer autem et
ignis quoniam contraria sunt terre et a-
que terra quidem aeri igni non aque
contraria est ut contingit substantiam
esse contrarie. Quoniam igitur generationes ex
contrariis sunt inest autem altera
extrema contrariorum necesse et altera
inesse. Quare in omni composito omnia
simplicia inerunt. Testificari
autem videtur et nutrimentum unius-
cuiusque. Omnia simplicia enim nutriuntur quod
enim nutriuntur eisdem ex quibus sunt
omnia enim ex multis nutriuntur et enim
quecumque videtur uno solo nutriri
aque plante multis nutriuntur
mixta est enim aque terra. Ideo rustici
temptant miscentes irrigare
Quoniam autem est nutrimentum quidem ma-
terie quod nutritur autem coniunctum est
materie forma et species rationabile
iam solum simplicium corporum
nutriri ignem omnium ex invicem
generatorum. Quod et antiqui et priores
dicunt solus enim et maxime est specie
ignis quia innatus est ferri ad terminum
unumquodque autem innatum est ad suam
ferri regionem. Forma autem et

species omni in terminis. Quoniam quidem igitur
omnia corpora ex omnibus consti-
tuta sunt simplicibus, tantum est.
Quia vero sunt quedam
generabilia et corrupti-
bilia et generatio contingit que sit
circa medium locum, dicendum de omni
generatione similiter quot et que eo-
rum principia. Facilius enim sic secundum
singularia inspiciemus cum de
universalibus acceperimus prius.
Sunt enim et numero equalia
genere eadem principia que et
in sempiternis et primis. Hoc quidem
enim est ut materia, hoc autem ut forma.
Oportet autem et ad hoc tertium
existere; non enim sufficientia
ad generandum ambo hec esse et non
est causa. Hec quidem enim ex necessi-
tate sunt ut extrema horum duo
quedam et in primis ut iam quidem ge-
nerabilibus quod possibile. Quod impossibile
non esse. Hoc autem impossibile esse, quia non con-
tingit esse necessario aliter habere. Quedam
vero esse et non esse possibile. Quod est
generabile et corruptibile. Quoniam quod
est, quoniam autem non est hoc. Quare et
necesse generationem esse corruptionem circa
possibile esse et non esse. Propter quod ut materia
quidem hec est causa generabilibus,
ut autem quod cuius gratia forma et species.
Hec autem est ratio uniuscuiusque substantie.
Oportet autem adesse tertium quod omnes
quidem sompniaverunt, dicit autem
nullus. Sed hii quidem sufficientem
existimaverunt causam esse ad
generari ipsorum naturam. Quod ad-
miniculatione socrates et enim
ille increpans alios ut nichil
dicentibus supponit quod sunt
entium hec quidem species hec autem partici-
pativa specierum et quod esse unumquodque
dicitur secundum speciem generari autem secundum sus-
ceptionem et corruptionem secundum abiectio-
nem. Quare putat si hec vera species existi-
mant ex necessitate causas esse et genera-
tionis et corruptionis. Hii autem ipsam
materiam moti. Neutri autem dicunt
bene. Si quidem enim sunt cause species, quare
non semper generant continue, sed quandoque
quidem non, entibus et speciebus semper et
participantibus. Amplius autem
in quibusdam videmus aliam
causam entem. Sanitatem enim
medicus facit et doctrinam doc-
tor, ente et sanitate ipsa et doc-
trina et participantibus. Similiter autem
in aliis secundum potentiam operatis. Si autem
materiam quis inquiet generare
propter motum, physicus utique diceret
ita dicentibus, alterans enim et trans-
formans magis causa generationis et
in omnibus assueti sumus hoc dicere efficiens.
Similiter et in aliis que natura et hiis
que ab arte, ab arte autem quodcumque
mutans est. Sed tamen nec hii recte dicunt.
Materie enim pati et moveri. Movere
autem et facere alterius potencie.
Manifestum autem et hiis que arte et non ge-
neratur. Non enim ipsa facit aqua
ex se ipsa animal neque lignum lectum sed ars.
Quare et hii propter dicunt non recte propter
hoc et quia derelinquunt principaliorem
causam. Auferunt enim quod quid erat esse et
formam. Amplius autem et potestates
attribuunt corporibus propter quas generant
valde organice auferentes eam que
secundum speciem causam. Quoniam enim innatum
est, ut inquiunt, calidum quidem segre-
gare, frigidum autem congregare, et
aliorum unumquodque hoc quidem facere hoc au-
tem pati. Ex hiis dicunt et per hec alia omnia
generari et corrumpi. Videtur autem
et ignis motus pati. Amplius

ab hac m.

Nõ

arte

ex sile ad faciunt ut si quis in uni-
cuique instrumentorum attribuit causam
eorum que generantur. serrante enim
serrante diuidi et madiente te-
quari et in aliis similiter. Quoniam circa
si quod ualde mouens facere et mouere
ignis. Sed quomodo mouet ignis non
uident quoniam deterius quam organa
nobis autem et universaliter prius dictum de causis
et nunc determinatum est de materia et
forma amplius non. Quoniam autem
secundum lationem motus determinatum
est quoniam perpetua necesse continue existentibus
et generationem adducitur et generationem
esse continue latio enim faciet ge-
nerationem quia adducitur actua-
liter et adducit generans. simul autem
manifestum quoniam et prius bene dicta
sunt transmutationem primam latio-
nem sed non generationem dicere. multum
enim rationabilius ens non enti
generationis causam esse quam non ens
enti esse. Quod fertur quidem ergo est
quod generatur autem non est propter quod et
latio prior est generatione.

Quoniam autem suppositum
et determinatum continua ens
rebus generatio et corruptio. dicimus
autem causam esse lationem generationis
manifestum quod una existente latione
non contingit fieri ambo quia contraria
sunt. Quod enim similiter habens semper idem
natum est facere. Quoniam circa
generatio semper erit aut corruptio. oportet
multos esse motus et contrarios
motus aut latione aut inequa-
litate. contrariorum enim causa contraria.
non prima latio causa generationis
est et corruptionis. sed que circa
obliquum circulum in hac enim et conti-
nuum inest et moueri duos
motus necesse est si erit semper continua
generatio et corruptio semper oportet aliquid moueri
ut non deficiant transmutatio-
nes hee. Duo autem ut non alterum
contingit solum. continuitatis
quidem ergo totius latio causa.
approximationis autem et abscessionis inclinatio
contingit enim quandoque longe fieri quandoque
prope. Inequali uero distantia existente
inequalis erit motus. Quare circu-
li in adueniendo et in prope esse ge-
nerauit et in recedendo et longe
fieri hoc ipsum corrumpet. Et si mul-
tociens adueniendo generat
et multociens recedendo corrumpit.
Contrariorum enim contraria causa et
inequali tempore et corruptio et generatio
que secundum naturam. Quoque et tempora et uita
uniuscuiusque horum numerum et hoc determinatur
omnium enim est ordo et uita omne tempus
et ita mensuratur periodo. sed tamen non
eadem omnes. sed hec quidem minori
hec autem maiore. his enim annus quod
est, hiis autem maior aliis autem minor
periodus est mensura. Apparent autem
et secundum sensum consona. hiis que
a nobis dicta sunt. uidemus enim quoniam
adueniente quidem sole generatio est
recedente autem diminutio. et in
equali tempore utrumque. Equale
enim tempus generationis et corruptionis
que secundum naturam. Sed contingit multo-
ciens in minori corrumpi propter adi-
nuicem confusionem inequali
enim ente materia. et non ubique
eadem necesse et generationes inequales
esse et has quidem citiores. has autem
tardiores. Quare accidit propter horum
generationem aliis generari corruptionem.

Semper uero ut dictum est continua
erit generatio et corruptio et nunquam
deficiet propter quam diximus causam. Hoc autem
rationabiliter contingit. Quoniam enim

omnibus inquirimus quod melius desi-
derare naturam semper melius autem
esse quam non esse. Quot autem esse autem
modis dicimus in aliis dictum est
hoc autem impossibile existere propter longe
a principio distare. Reliquo modo
adimplevit esse deus continuam fa-
ciens generationem ita quod continue enim
maxime continuabitur esse propter pro-
xime esse substantie fieri semper generationem. huius autem causa
ut dictum est multotiens in circuitu a-
latio. Sola enim continua. Quare et a-
lia que transmutantur invicem
mutantur ad invicem secundum passio-
nes et potencias. ut generationes sim-
plicia corporum imitantur in circui-
tu lationem. quando enim ex aqua aer
generatur et ex aere ignis et
rursus ex igne aqua in circuitu
dicimus circuire generationem quia iterum re-
vertitur. Quare et recta latio
assequens eam que in circuitu con-
tinua est. Simul autem manifestum ex
hiis quod quidam querunt. Cur
unumquodque corporum in propriam latum re-
gionem in infinito tempore non distant
corpora. Causa enim huius est que ad in-
vicem transmutatio. Si enim unumquodque
maneret in sua ipsius regione
et non transmutaretur a proximo iam
utique destitissent. transmutantur
quidem igitur propter lationem duplicem
existentem. Quia transmutantur
quidem igitur propter lationem autem non con-
tingit manere nullum eorum
in nulla regione ordinata propter
quod quidem igitur est generatio et corruptio et propter
quam causam et quid generabile et
corruptibile manifestum et ex hiis que
dicta sunt. Quoniam autem necesse
esse aliquod movens si motus erit
ut dictum est prius in aliis et si semper

quod oportet aliquod semper esse et si continue
unum idem et immobile et inalterabile
et ingenerabile et si multi qui in
circuitu motus multa quidem omnia
autem qualiter esse hec necesse sub uno principio
continuo autem ente necesse motum
continuum esse. Si impossibile tempus sine motu
esse. Continuum igitur aliquid tempus numerus
eius quidem in circuitu igitur quemadmodum
in hiis que in principio determinatum est.
Continuus autem motus utrum
quia quod movetur continuum aut
in quo movetur velut locus. dico
autem passionem. Manifestum utique
quia quod movetur. Quo enim
passio continua nisi quia res cui ac-
cidit continua est. Si autem et hoc eo quod
in quo solo locus existit. magni-
tudinem enim aliquam habet. huius autem
quod circulo solum continuum. Quare esse
id sibi ipsi semper continuum. Hoc igitur est quod
facit continuum motum semper quod in circui-
tu corpus fertur motus autem
Quoniam autem in hiis tempus
continue motis secundum generationem aut
alterationem aut universaliter transmutationem
huiusmodi videmus quod deinceps ens et genera-
tum hoc post hoc ut non deficiat inquiren-
dum est utrum est aliquid quod ex necessitate erit
aut nichil. Sed omnia contingit non fieri.
Quoniam enim quidam quedam manifestum et
mox erit et futurum aliud propter hoc.
Quod quidem enim verum dicere quia
erit, oportet hoc esse quandoque verum quia est quod
autem nunc inquit dicere quia futurum est nichil
prohibet non fieri. futurus enim incedere si-
mus quis non incedet utique. Similiter
autem quoniam contingit quedam entium
et non esse manifestum quoniam et que
generantur ita se habebunt et non ex
necessitate hoc erit. utrum igitur omnia ta-
lia aut non. Sed quedam necesse simpliciter

fieri est contingentium esse. Hoc enim ipsum possibile non esse. Hoc autem possibile ita et esse generationem. Verbi gratia conversionem quidem necesse fieri et non possibile non contingere. Si igitur quod prius necesse fieri si quod posterius erit, verbi gratia si domus est fundamentum, si autem hoc lutum, prius ergo si fundamentum factum est necesse et domum? non est esse ad hunc. Si non et illud necesse fieri simpliciter. Si autem et hoc necesse fundamento facto si necesse est fieri domum. Sic enim se habet quod prius ad posterius quare si illud erit, necesse illud prius fieri. Si igitur necesse fieri quod postea et quod prius necesse et si quod prius et quod posterius. Igitur necesse sed non propter illud sed quoniam supponebatur ex necessitate futurum. In quibus igitur quod postea necesse esse in hiis convertitur et semper priori facto necesse fieri quod posterius. Si quidem igitur in infinitum vadit ad inferius non erit necesse eorum que postea hoc fieri simpliciter ex suppositione. Semper enim alterum alterius necesse esse. Propter hoc necesse illud fieri quod est si non est principium infinitum. Neque propter quod necesse erit fieri. At vero neque in finem habentibus hoc est dicere verum quoniam simpliciter necesse fieri, verbi gratia domum quando fundamentum generatur. Quando enim generatur si semper necesse fieri semper hoc accidet semper esse contingens semper non esse. Sed oportet semper generationem esse. Si ex necessitate est eius generatio ex necessitate enim et semper simul. Autem quod enim necesse non possibile esse. Quare si est ex necessitate sempiternum est et si sempiternum ex necessitate. Et si generatio igitur ex necessitate perpetua eius generatio hoc est et sempiterna ex necessitate. Si igitur alicuius ex necessitate simpliciter generatio necesse circulare esse et reflecti. Necesse enim aut finem habere generationem aut non, et si non aut in rectum aut in circulum. Horum autem si erit sempiterna non in rectum possibile quia nequaquam est principium neque si inferius ut ad futura accipiamus neque superius ut ad generata. Necesse autem principium neque finito ente et sempiternum esse. Propter hoc necesse in circulum esse. Converti igitur necesse erit, verbi gratia si hoc ex necessitate est et quod prius igitur, sed si hoc et quod posterius necesse fieri et hoc semper itaque continue. Nichil enim hoc differt dicere per duo aut multa. In circulari igitur motu et generatione quod ex necessitate simpliciter. Et si in circulum generari necesse et generata esse, et si necesse horum generatio in circulum. Hec utique quoniam circulare motus est et celum quoniam ex necessitate hec generantur et erunt quecumque hiis motus et quecumque propter hunc. Si enim quod in circulum motum semper aliquid movet necesse et horum in circulum esse motum. Verbi gratia superiore latione ente in circulum sol sic, quoniam autem hic horum semper hec in circulum generantur et revertuntur. Hiis autem generatis iterum altera que ab hiis. Verbi gratia aqua et aeri in circulum generatur et si nubes erit oportet et pluere et si pluet oportet et nubem esse. Homines vero et animalia non revertuntur in se ipsos ut rursus generetur idem. Non enim necesse si pater generatus est te generari. Sed si tu illum. In rectum autem videtur esse hec generatio. Principium autem intentionis rursus hoc utrum similiter omnia revertuntur aut non. Sed hoc quidem numero hoc autem specie solum. Quorum igitur incorruptibilis substantia mota manifestum quoniam et numero eadem erunt. Motus enim sequitur quod movetur.

Quorum autem non sunt corruptibilis
specie sed numero autem non redita
ti. sicut aqua ex aere et aer ex aqua
specie idem non numero. Si autem
et haec numero sed non quorum substantia
generatur eius talis qualis conti
git non esse.

De primis
quidem igitur causis na
ture et de omni motu
naturali. adhuc
autem de secundum su
periorem lationem per
ornatis astris et
de elementis corporalibus quot et qualia
et de ea que invicem per mutatione
et de generatione et corruptione communi dictum
est prius. Reliqua autem pars huius me
thodi est adhuc consideranda quam omnes
priores metheologiam vocaverunt. Hec
autem sunt quecumque accidunt secundum naturam
quidem inordinatiorem tamen ea que primi
elementi corporum et loco maxime proxima
lationi astrorum puta de lacte
et cometis et ignitis et motis
fantasmatibus. Et quecumque po
nemus utique aeris esse communes pa
ssiones et aque. Adhuc autem terre
quecumque partes et species et passiones
partium ex quibus et de spiritibus et terre
motibus considerabimus omnis causas
et de omnibus que fiunt secundum motus ho
rum in quibus haec quidem dubitamus
haec quidem attingimus aliquo modo. Adhuc
autem de fulminum casu et tur
binibus et incensionibus et aliis
circularibus quecumque propter congelationem
accidunt passiones ipsorum horum
et corporum. Pertranseuntes autem de
his species speculabimur si quid pos
sumus secundum modum modo assignare
de animalibus et plantis universaliter et particu
lariter. Fere enim in his dictis finis utique
factus erit omnis eius que a principio nobis
electionis. Sic igitur incipientes dicamus
de ipsis primo. Quidem enim determinatum
est prius a nobis unumquodque principium
corporum ex quibus constat circulariter
latorum corporum natura. Alia autem
quatuor corpora propter quatuor principia
quorum duplicem dicimus esse motum
hunc quidem a medio hunc autem
ad medium. Quatuor autem existentibus
his igne et aere et aqua et terra.
omnibus quidem his supereminens esse
ignem substans autem terram. duo autem
que ad ipsa huius proportionali habitudine.
aer quidem igni propinquior aliis. aqua
autem terre. Qui itaque est circa terram totam
mundus ex his constat corporibus
de quo accidentes passiones dici
mus esse sumendum. Est autem ex necessitate
continue iste superioribus lationibus
ut omnis ipsius virtus gubernetur inde.
Unde enim motus principium omnibus illam causam
putandum primam. Adhuc haec autem
hic quidem perpetua et finem motus non
habens loco sed semper in fine. hec autem corpora
omnia finitis distant locis ab invicem.
Quare accidentium oportet ipsum ignem
quidem et terram et syngenea his ut
in materia species horum que fiunt causas
oportet putare. Subiectum enim et patiens ap
pellamus hoc modo. Quod autem sic
causa ut unde motus principium eam
que semper motorum causandi virtutem.
Resumentes igitur eas que a principio
positiones et determinationes prius determinationes
dicamus et de lactis fantasia et de
cometis et aliis quecumque existunt
his syngenea. Dicimus itaque
ignem et aerem et aquam et terram
fieri ex invicem et utrumque horum in utroque

existente potencia sic et aliorum quibus
unum aliquid et idem subicitur in que
et resolvuntur ultimum. Primo quidem
igitur dubitabit utique quis esse vocatum
aerem quid oportet accipere ipsum esse tum
in mundo ambiente terram et quomodo
se habet ordine ad alia dicta elementa cor
porum. Moles quidem enim utique terre
quanta quedam utique sit ad am
bientes magnitudines non im
manifestum. Iam enim visum est
per astrologica theoremata nobis
quod multo minor quibusdam astris
minor est. Aque autem naturam
constantem et separatam neque vide
mus neque contingit segregatam
esse ab eo quod est circa terram locato corpore
puta a manifestis maris et flumini
bus et utique si quid in profundo
immanifestum nobis est. Intermedi
um itaque terre et ultimorum astro
rum utrum unum quid putandum
esse corpus secundum naturam aut plura et plura
quanta et usque quo determinata sunt
locis. Et de hiis quidem igitur dictum est prius
de primo elemento quale secundum virtutem est et
quare totus qui est superiores lationes
mundus illo tali corpore plenus
est. Et hanc opinionem non solum
non existimamus habentes videtur
autem antiqua quedam existima
tio ipsa et priorum hominum. Dictus
enim ether antiquitus accepit appellatio
nem quam anaxagoram quidem
igni idem putasse michi videtur
significare. Superiora enim plena
igne esse. Et ille eam que ibi potentiam
etherem vocari putavit. Hoc autem
recte putans. Quod enim est semper
currentes simul et divinum quid secundum
naturam visi sunt existimare et de
terminaverunt vocari ethera quod

tale tamquam nullum eorum que apud
nos existentium idem. Non enim utique
dicemus semel neque bis neque raro eas
dem opiniones reiterare factas in
hominibus sed infinities. Quicumque autem
ignem purum esse aiunt quod ambiens
et non solum lata corpora quod autem
intermedium terre et astrorum aerem
considerantes utique nunc ostensa per
mathica sufficienter forte utique
desisterent ab hac puerili opinione.
valde enim simplex putare unum
quodque latorum esse parvum magnitudinibus
quod videtur aspicientibus hinc nobis
Sic dictum est quidem nobis prius et prius
in hiis que superiorem locum theo
rematibus. Dicemus autem eandem rationem
et nunc. Si enim distancie plene ig
ne et corpora constant ex igne olim
ad nichillatum utique esset unumquodque
aliorum elementorum. At vero neque aere solo
plena. Multum enim utique excederet
equalitatem communis analogie ad ele
mentaria corpora. Et etenim si duobus
celis plenus qui intermedius terre
et celi locus est nullus enim ut est dicere
proportionaliter est moles maris contenta est
omnis a que multitudo ad ambientem
magnitudinem videmus autem non
in tanta magnitudine excessum ex
cessum molium cum ex aqua disg
gregata aer fiat aut ignis ex ae
re. Sicut autem eandem rationem habere
quantam habet tantilla et parva ad
terram ex ipsa aerem et totum ad
totam aquam. Differt autem nichil
neque si quis dicat quod non fit
hec ex invicem equalia tamen virtute
esse. Secundum hunc enim modum necesse est equali
tatem virtutis existere magni
tudinibus ipsorum. Quare quidem utique si
facta ex invicem existerent. Quod

hic simul est ei flãma sp̃ sicut iardor
co- niug̃ pte q̃ g̃ maxie se h̃ñt ta
lis cõsistencia. quõ ãtilacõe nota
sunt aliqual' exurian. Differt autem
iam sm̃ spcaminatis põnem ad
multitudinem. Si quidẽ enim latitu
dinem habeat et longitudinem
spectamina. multociens uidetur
accensa flãma uelut iarda arden
tis stipule. Si aũt sm̃ longitu
dinem solum uocatur talis et capres
et sicci. Si quidẽ plus spectamina
sunt sm̃ longitudinem et latitu
dinem. qm̃ quidẽ quasi exsintillat
simul combusti. hic aut ppt ignium sm̃
modica quidẽ ad principium aũt
exuccatur qm̃ aũt sui hac passione
talis c. non ũ longitudines exala
tionis medica et multiplr dispse
et sim sm̃ latitudinem et pfun
ditatem sydera putata uolare
sunt. Alii quidẽ g̃ a motu exalatio
exusta g̃nat ipsa. alii aũt ab fri
gore cõsistente aere extruditur
et segregatur calidum ppt q̃ latio
ipsorum assimilatur magis piectõi
sz nõ exustiõi. Dubitabit utique q̃s
utrum uelut que sub lucerna posita
exalatio a superiori flãma accendat
in inferiorem lucernam mirabil' ei et
h' uelocitas ẽ et simil' piectioni sz nõ
in alio et alio fieri ignis aut pro
iectiões eiusdẽ alicuius corporis sunt
discursus. Videtur aut utraq; ppt am
bo et enim ut ad lucerna fit et que
dam ppt expelli proiciuntur uelud
que ex digitis elabentia. ut et
in terram et in mare uidentur
cadencia et nocte et per diem sere
nitate existẽ uidentur. deorsum
aũt iaciuntur q̃ cõglatio ad
deorsum inclinat expellens. ppt quod
et fulmina deorsum cadit. omnium n hor
gnio. nõ exustio sz segregatio ab ex
pulsione ẽ. qm̃ sm̃ naturam ca
lidum sursũ natũ ẽ ferri omõ. Que igitur
quidẽ g̃ magis in supremo loco cõ
sistunt exusta sunt exalacione
que uero aũt demissius segregata
ppt cõgregari et infrigidari humidiorem
exalacionem. hec enim cõgregata et deor
sum tendens expellit in spissata
et deorsum facit calidi piectionem
Propter positionem aũt exalationis sm̃
qualit' contingat posita latitu
dine et profunditate sic fertur
aut sursum aut deorsum aut
ad latus. plurima aũt ad latus ppt
duabus ferri lationibus uiolencia
quidẽ deorsum natura aut sursũ
omnia ei sm̃ dyametrum feruntur
talia. ppt q̃ et discurrencium syderum
plurima obliqua fit latio. Omni
um itaq; horum. causa quidẽ ut
materia exalatio. ut aũt mouens
alii quidẽ que sursum latio. alii
aũt aeris concreti coagulatio. omnia
ei h' sublimia sunt. Signum aũt
apparens ipsorum uelocitas. Similis existens
his que a nobis proiciuntur q̃ q
ppt nos sunt multum uidentur
uelocitate pergi astraq; et solem et
lunam. Apparent aũt aliq̃ nocte
serenitate existẽ cõsistencia multa
fantasmata in celo puta fatus
et bochim et sanguineos colores
Causa aũt et in hiis eadem. Cum n
manifestus ẽ cõstans qui sursum
aer ut ignitus fiat et ignitus alii quidẽ sit
talis ut flãma uideatur ardere
alii aũt uelut talli ferantur et sy
dera multum incidens. Si colorat
item iste aer constans omnibus modis
coloribus. Propter spissius enim trans

parentis minus luminis et refractionem
suscipiens aer omni modo colores
faciunt. Maxime autem puniceum
aut purpureum, quia hec maxime
ex igne et albo apparent mixtis
secundum superpositiones velut orientia
astra et occidentia si fuerint cauma-
ta et per fumum punicea apparent.
Et refractione autem faciet cum
speculum fuerit tale ut non figuram
sed colorem suscipiat. Quare autem
non multo tempore maneant hec consisten-
tia. Causa velox existens. Hy-
atus autem discisso lumine ex obscu-
ro et nigro facit putari habere ali-
quam profunditatem. Multociens
autem ex talibus et tali excadunt
cum congregetur magis. Contractum
autem amplius dracho videtur. Omnino
autem in nigro album mixtum facit
varietates velud flammam in
fumo de die quidem enim sol prohibet,
nocte autem excepto puniceo alii
propter similem coloratum non apparent.
De discurrentibus quidem igitur astris
et igneis. Ad hunc autem de aliis
talibus fantasmatibus quecumque fe-
stinas faciunt fantasias has
existimare oportet causas.

De cometis autem et vocato
lacte dicamus dubitantes
ad dicta ab aliis primo. Anaxago-
ras quidem igitur et Democritus ai-
unt esse cometas synfasim er-
rantium stellarum cum propter prope ve-
nire putentur tangere invicem.
Italicorum autem quidam vocatorum
pythagoricorum unum dicunt ipsum esse
erranticum syderum sed post multum
tempus fantasiam ipsius esse et ex-
cessum ad modicum quod quidem accidit
et circa mercurii stellam quia cum mo-
dicum discesserit sepe non apparet
ita ut post tempus appareat multum.
Similiter autem hiis et qui circa ypo-
cratem chium et discipulum ipsius
eschillum enunciaverunt. Sed co-
mam non ex ipso aiunt habere, sed er-
rantem propter locum aliquando accipere re-
fracto nostro visu ab attracto hu-
more ab ipso ad solem. Quia a-
discedit tardissime tempore apparet
post tempus plurimum aliorum astrorum
ut cum ex eodem appareat subdefici-
ens per totum suum circulum. Cedere
autem ipsum et ad articum et ad austrum.
In medio quidem igitur loco tropico-
rum non attrahere aquam ad ipsum
quia combusta est a solis latione; ad
austrum autem conferatur copiam
quidem habere talis humiditatis. Sed
quia parva est decisio circuli que sur-
sum, que autem deorsum multa, propter
non posse visus hominum frangi ad so-
lem, neque appropinquante tropico, neque
in estivis conversionibus existente sole,
propter quod in hiis quidem locis non fit come-
tam ipsum. Cum vero ad boream relic-
tus exeat accipere comam, quia magna
est periferia que desuper orizontis. Que
autem ethera pars circuli parva. Facile
enim visum hominum pertingere nunc ad solem.
Omnibus autem hiis hec quidem contingit
accidere dicere impossibilia, hec autem
separatim. Primo quidem igitur dicen-
tibus quod erraticarum est una stella-
rum cometa: errantes enim omnes
in circulo animalium subdeficiunt.
Comete autem multi visi sunt ex-
tra circulum. Deinde et plures uno
simul facti sunt sepe. Ad hunc autem siquidem
refractionem quia habet sic autem
et ypocrates oportebat aliquando
apparere et sine coma stellam

hinc qm quo subdeficit h et ad
alia loca comã aut ho ra ubiz
fiunt aut nulla e illa preter
qz stellas Iste a no sexe sit
otis elenate appent sr orizon
tem . Et manifestus autem
exitibus ipsis oibz et no appa
rentibus oibus sz quibzdam
exitibz apud solem meh m
nus comete appent sm sexe [C]at
no nz h neru q in lco ad arcti
sit cometes solum · sil' z sole
exite cc tropicos estinales · [Ma]
gnus ei cometes fcs cc cu q
i achaia ere moti et cc fructus
ad sensum ab occasib' equatia
libz ortus fuit · et ad austrum
iam nullu fca fuit · cb pncipe
aut atheniisiu glosissimo mo
lone · fca fuit cometa stella
nise gamelione sole exite
cc tropicos hyemales et quod ta
tam refractorem fcam ee z ipi
ipossibiliu ee aut [C]omme
aut z hns et ꝯtactu dicentibus
p quod q et no erraman accipi
unt comã quidam et h no so
lum egyptus credere oz equid
et illi aut · sz et nos uidimus
earum ei que i femore canis
stella qrtam huic comã debile
tu · Intendentibus quid emm
i ipsam debile fcm e lum ad
iacentibus aut uisu remisse
plus [C]ad h aut oms qm apd
nos uisi sunt · sn occasu disp
ruerit i loco sr orizonte ꝯsup
ti paulatim ita ut nz uni stelle
relinqitur corpus nz plurum
[C]o tu et magna stellaru de q
pus me mmmm appuit quide
hyeme i gelu et serenitate a

nesp e subasio pncipe · z p quid
die no appuit tamquam preciube[s]
ante solem · Secunda [d]e appuit
quanta ꝯtingit · minimus enim
relictum fuit et mox occidit ·
lum aut extendit usz ad tertiam
ptem celi uelut similz · pp q et
uocata fuit uia [facta] ascendit aut
usz ad zonã orionis et ibi disso
luta fuit [C]et quidam democrit
optinere uoluit pro opione
sua · aut ei appruisse dissolutis
cometis stellas quasdam · h a
no aliu quid oportebat · sz alii
aut no h semp [C]ado huc aut
et egyptii aiunt errantiu z ad
se ipsas et alias sr ꝯuent' z nos
ipi uidimus stellam iouis et
in gemis sulcucem · cumdam
iam et disparere facientem
h no comete fcm [C]ado huc a'
et ex hoc maifesti · stelle enim
et si maiores et minores appa
reant · sz tu indiuisibiles p
se ee uidentur ꝯsiderantibus et si
ecent indiuisibiles tangentes
nulla uticp facient magnitudi
nem maiore sic et qm no sic
quod · uidetur aut indiuisibiles z
ꝯuenientes mchi uidebuntur ma
iores fm magnitudine existentes
[C]o d quod g cce de ipsis cause
false existunt entes z no p pla
sz tm p h sufficient' palam e
[C]em aut de i maifestis sm su
putam' sufficient' demonstrasse fm
idem si ad possibile reduxim'
ex hus que nunc appent existi
mabitur uiz aliquis sic de hus
maxime accidere [S]upponitur
ei nob mundi h qui cc circa terram
quantu sub circulari e latõne esse

pmam ptem exalacōem sicca et calidam ipamque aut et 9ti sub ipa aeris ad mltū simul circulo ducatur cū eciam cū spera et motu celari. lata aut et mota h' motu qūq3 9tingit bn dinabilis extis sepe igniatur pp qdictam fit et discursu syder discursus. Cū g̃ italem cō densatōem icidit pp sūiorem motū pncipiū igneū nq3 sic mltam ualde ut cito & ad mlt exuratur nq3 sic debile ut 9tin gatur cito. sz plus et ad mltū Siml aut de sbtus accidat ascē dere bn dispositam exalacōem h' fit stella cometa qualiq3 q exalacōem extēdit figuratū Si qūd eī diquaq3 Simlr come tes. Si aut ad longitudinem ncatur pogonias [i. barbata stella] Sic ꝯ talis latō stelle latō uidetur ee sic et mansio q̃ siml stelle mansio ui dē ee. Siml' n q fit uelut si quis ipulleat cumlū et mltitudinē īmiserit tsicionem aut ignis ncat pncipiū modicū uidet eī simil & syderū discursus hic Cito eī pp aptū dispōem ypp cāmatis succedit in longitu dinem sicq3 h' maneat et nō 9sumatur ptransiens aut ma xime densatum ē spatium mā fit et uitq3 pncipiū lacōnis 9sū macio discursionis tale con meta ē stella uelut discursus syderis hns in ipo tmi 9 pncm. Qn̄ qūd g̃ in ipo iferiori latō pncipiū 9sistēcie fuit p se appet cometes qn̄ ꝯ cū astrorū aliquo aut erraticū a motu 9 sistit exalacō tūc cometes fit

hrū ab nō eni apd ipa astra co ma fit. sz qadmodum halo cū solem appenit et lunem assequentes cū qūd trāslatis cum sic fuit 9densat' fuit aer ut passio h' fiat sub solis itinere sic & co ma astris uelud halo ē. atn cū halo qūd sit pp refractōnem talis colore. ibi aut i ipis color appens ē. Qn̄ qūd g̃ fm stel lam fiat talis 9cāo eius nccē manifestare latōem motum cometam qua qūd fertur stel la. Cum aut 9sistit p se tūc subtardātes uidentur talis ei latō mūdi qm cū tēam h' eni maxie isinuat nō ee refractōe quātam cometam ut halo i 9 pcaminate puro ad ipam stella rem et nō ut dnt qm cū yppo cratem ad solem q et p se fit cometa sepe & frequenter qm circa aliquas determinatarū stellar de halo qūd g̃ cām 9fusius dixi mus Qe eo aut q ē ee ignea 9sistenciam ipsorū argumentū oz putare q signat fm plures spe cies & ficticitates. palam eī q fuit pp mltam ee talem segregōnem. quare sicitatem nccīm ee aerem et disgregari et dissolui euapo rans humidum a mltitudine ca lide exalacōnis. ut nō 9sistat facile in aqm manifestū aut dicemus et de hac possē cum & de spiritibus dicendi fuit tpe. Qn̄ qūd g̃ crebri et mlti apparent sic dicimus sicci et spiriosi fiunt anni nobilr. Qn̄ aut rariores et teniiores magnitudine minus qm et qm iegis similis cecidit Siml' qūd non fit tale ac tam

ut frequenter fit quando excessus sit
aut frigoris aut secundum magnitudi-
nem per diem actionis. et tale co-
metes stella cometarum. sicut
erat yemis et borealis et frequen-
tius propter serenitatem ventorum facti
sunt. In finum quando ei boreas ob-
tinuit. extra autem auster flabat
magis. ad hunc autem est principe
in elymaco facti sunt paucis die-
bus cometes circa equinoctialem
circulum non a vespera faciens ortum
in eo qui est corinthiis sit eveniet
Quis autem quod est non fit multos sepe
cometas et magis extra tro-
picos quam intra. Causa solis et
astrorum motus non solum segregans
calorem hoc et disgregans consistit. ma-
xime autem quia est plurimum in lactis
congregatur regionem.

Qualiter autem et propter quam causam fit
et quid est lac dicamus iam.
Prescientes autem et de hiis que ab
aliis tradita sunt premonstratorum quidam
qui pytagorici dicuntur. quidam autem
viam esse hanc hunc quod excidente
quodam eorum astrorum secundum tradita
sub phetonte lationem. hunc autem
solem hoc circulo delatum esse aliquando
autem velut quod exustum esse. hanc hoc
locum aut aliquam aliam talem
passionem passum esse a latione ipso-
rum. Inconveniens autem non cointellige-
re quod si quidem hec erit causa. oportet hoc
et zodiacum circulum sic habere. et
magis quam eum qui lactis. omnia
enim in ipso feruntur erratica et
non sol solus. Manifestus autem no-
bis totus circulus. semper enim
ipsius manifestus semicirculus no-
cte. sed nichil videtur tale passus
nisi sicubi copulatur per ipsius
ad lactis circulum. Qui autem circa
anaxagoram et democritum lu-
men esse lac autem astrorum quorun-
dam. Solem enim sub terra latum non
respicere quedam astrorum. Quecumque
quidem igitur aspiciuntur ab ipso horum
quidem non apparere lumen prohiberi
enim a solis radiis quibuscumque autem
obstruit terra ut non aspiciantur
a sole horum proprium lumen autem esse hoc
Manifestum autem quod et hoc impossibile
lac quidem enim semper idem in eisdem est
astris apparens. maximus enim circulus
a sole autem super alia que non
aspiciuntur. quare non in eodem manens
loco oportebat quod translato sole
transferri et lac. Nunc autem non ap-
paret hoc sic. Adhuc autem si quemadmodum
ostenditur nunc in hiis que circa astro-
logiam theorematibus solis ma-
gnitudo maior est quam que terre
et distancia multo maior que
astrorum ad terram quam que lune
non utique longe alicubi a terra co-
nus. qui a sole concidet radios. ne-
que umbra terre que vocatur nox
erit apud astra. Sed necesse solem
omnia astra conspicere. et nulli
ipsorum terram obsistere. Amplius
est etiam quedam suspicio de ipso
dicta. dicunt enim quod lac esse refractionem
nostri visus ad solem sicut in stella
cometarum. Impossibile autem et hoc. Si
quidem enim videns quiescit et spe-
culum et quod videtur omne in eodem
signo speculi eadem apparebit utique
pars emphaseos. Si autem move-
atur speculum et quod videtur in eadem
quidem distancia ad videntem et qui-
escentem ad invicem autem neque equaliter velo-
citer neque in eadem semper distancia im-
possibile eandem emphasim in eadem esse

parte speculi. que autem in lactis cir-
culo. lacta astra mouentur et
sol ad quem refractio manentibus
nobis et illis et equali ad nos
distancia ab ipsis autem non esset
quoniam quidem in medio noctibus et
temporis oritur alia autem occiduo. Par-
tes autem ethereas manent in uno
quorum et quidem non oportebat
si erat emphasis. sed non in eodem
ad huc esset hec passio lactis. Ad
huc autem noctem in aqua et tali-
bus speculis lac quidem illustrasset
cit aspicientibus. visum autem re-
frangi ad solem propter quod possibile.
Quod quidem igitur neque via planetarum
nullius neque lumen est neque respectorum
astrorum neque sic refractio ex hiis ma-
nifestum. Fere autem hec solum sunt
que usque nunc tradita sunt ab aliis
Nos autem dicamus resumentes sup-
positum nobis principium. Dictum est
enim prius quod extremum dicti aeris
potentiam habet ignis ut motu dis-
gregato aere segregetur tali con-
sistencia quale et cometas
stellas esse dicimus tale itaque oportet in-
telligere factum quod quidem in illis
cum non ipsa per se fiunt tales segregationes
sed ab aliquo astrorum aut fixorum
aut errancium. tunc enim hec videntur
comete quia assequuntur ipsorum
lationem quemadmodum soli talis concretio
aque propter refractionem halo ap-
parere dicimus consimiliter fiunt disposito
aer. Quod itaque factum in uno astrorum
accidit hoc oportet accipere factum esse circa totum
celum et superiorem lationem omnem
rationabilem enim si quidem unius
astri motus et eius que omnium facere
aliquid tale et accendere et di-
lactare ad huc factum est locum et ubi maxima
et plurima et maxima existunt
errancia astrorum. Quod quidem igitur non
aliud propter solis lacteam et pla-
netarum dissolvitur talem consi-
stenciam propter quod quidem multi co-
metarum extra tropicos fiunt
Ad hunc autem circa neque circa solem
neque circa lunam fit coma. citius
enim disgregant quam ut consistet
talis congregatio. iste autem circulus
in quo lac apparet aspicientibus
et maximus est existens et positi-
situ sic ut multum tropicos
excedat. Ad huc autem locus
plenus est astris maximis et
fulgidissimis et ad huc spo-
radicis vocatis. hec autem est et oculis
videre manifestum. ut propter hec con-
tinue et semper hec omnis segregatur
concretio. Signum autem con-
ipsius circuli aut plus amplius lumen
est in altero semicirculo habente du-
plicium. in hoc enim plura et cre-
briora sunt astra quam in altero
tamquam non propter aliud astrorum a lacteam
Si enim et in hoc circulo fit in quo
plurima ponuntur astrorum
et ipsius circuli in quo magis
invenitur spissa esse et magni-
tudine et multitudine astrorum
hanc verisimile existimare con-
venientissimam causam esse pas-
sionis. Considerentur autem circulus
et que in ipso astra ex descriptio-
ne. Sporadica autem vocata sic
quidem in speram non erit ordinare
quia nullam perfinem habet unumquodque
positionem manifestam ad celum
autem respicientibus est palam
quod in solo enim hoc circulorum
intermedia plena talibus a-
stris sunt. In aliis autem

desiciale manifeste. Quare autem si quid et de apparendo cometas acceptam etiam tamquam dictum mediocriter et de lacte eodem modo existimandum. hic quoniam enim ibi circa unum est passio coma. hec circa circulum quendam accidit haec eadem et est lac ut est dicere velud diffinitum maximi circuli propter segregationem coma. propter quod quemadmodum prius diximus non multi sepe fiunt comete quoniam continue segregata est et segregatur secundum unamquamque periodum in hunc locum semper talis consistencia. De dictis quidem igitur in eo qui circa terminum mundo continuo locorum dictum est de discursu quidem astrorum et ignita flamma ad huc autem de cometis et vocato lacte fere enim tot passiones apparentes circa locum hunc. De loco autem ponente secundo post hunc primo autem circa terram dicamus. iste enim locus communis aque et aeris et accidencium est eam que sursum generatione ipsius. Principium autem et hoc huius principium et causas omnium similiter. Quod quidem igitur ut movens et principale et primum principiorum circulus est in quo in manifeste solis latio disgregans et fieri faciens et longius factum generationis et corruptionis est. Manente autem terra quoniam circa ipsam humidum circa eius et ab alia que de sursum caliditate vaporans fertur sursum. caliditate autem que duxit sursum relinquente et hac quidem dispersa ad superiorem locum. hac autem et extincta propter superponendi longius in aerem qui super terram constat iterum vapor infrigidatus et propter derelictionem caloris et propter locum. et fit aqua ex aere facta autem iterum fertur ad terram. Est autem que quidem ex aqua exalatio vapor que autem ex aere in aquam nubes.

Caligo autem nebule decadencia eius que in aquam concretionis propter quod signum magis est serenitatis quam aquarum. Est enim caligo velut nebula sterilis.

Fit autem circulus iste imitans solis circulum. simul enim ille ad plagas permutatur et iste sursum et deorsum. Oportet autem intelligere hunc velut fluvium fluentem circulum sursum et deorsum communem aeris et aque propterea quod enim existente sole vaporis sursum fiunt fluvius elongato autem aque deorsum. et hec indesinens vult fieri secundum ordinem.

Quare si quid enigmatizabant antiquorum priores. forte hutique hunc fluvium dicebant circularem fluentem circa terram.

Elevato autem humido semper propter calidi virtutem et iterum lato deorsum propter infrigidationem ad terram congrue nomina passionibus imposita sunt et quibusdam differentiis ipsarum. Cum quidem enim secundum modica feratur pleciades quando autem secundum maiores partes pluvia vocatur.

Ex eo autem quod de die evaporat quantum si non suspensum fiunt propter paucitatem sursum ducentis ipsum ignis ad eam que elevatur et quod iterum deorsum latum cum infrigidatum fiunt nocte vocatur ros et pruina.

Pruina quidem quando vapor con

gelatur plus quam in aquam conseruatur. item fit aut hyeme et magis in hyemalibus locis. ¶ Ros autem cum congelatus fuit in aquam uapor. et non sic fuerit estus ut exsiccetur sursum ductum neque sic frigus ut congeletur uapor ipse propter ea que est locus calidior. aut tempus sit. Fit enim magis ros in tempore et in temperatis locis pruina autem sicut dictum est contrarie. palam enim quod uapor calidior aqua habet enim eleuantem adhuc ignem. Quare amplioris frigiditatis ipsum congelare.

¶ Fiunt autem ambo serenitate et tranquillitate. Neque enim eleuabuntur non existente serenitate neque consistere poterunt vel uento flante. Signum autem quia fiunt hec propter ea quod non longe suspenditur uapor. in montibus enim non fit pruina. Causa autem una quidem hec quod sursum ducitur ex subiunctis et humectis locis. ¶ Quare uelud onus portans magis sursum ducens caliditas hec quam ipsam non potest eleuare ipsum ad multum. alia autem quod et fluit maxime aer fluens in altis qui dissoluit consistenciam talem.

¶ Fit autem ros ubique australibus non borealibus preter quam in ponto ibi autem borealibus contrarie quidem enim fit australibus autem non fit. ¶ Causa autem similis. Sicut et quod tempore estiuo fit hyeme autem non. auster quidem sic enim temperiem facit. boreas in hyeme frigidus enim. Quare et hyeme exalationis extinguit caliditatem. ¶ In ponto autem auster quidem non sic facit temperiem ut fiat uapor. boreas autem propter frigiditatem antiperistasim faciens calidum congregat quare plus uaporat magis. Sepe autem hoc et in exterioribus locis est uidere. Fiunt uaporantes enim putei borealibus magis quam australibus. Sed borealia quidem extinguunt antequam consistet aliqua multitudo. ¶ In australibus autem sinitur et congregari exalacio. ¶ Ipsa autem aqua non congelatur quemadmodum in eam nubes loco. Inde enim tria ueniunt corpora constancia propter infrigidacionem aqua et nix et grando. horum autem duo quidem proporcionalia et propter easdem causas fiunt hiis que inferius differencia solum magis et minus et multitudine et paucitate. nix enim et pruina idem et pluuia et ros sed hec quidem multum hec autem paucum. pluuia quidem enim ex multo uapore sic infrigidato. huius autem causa et locus multus et tempus existens in quo colligitur et ex quo paucum autem ros. efimerus enim consistencia et locus paruus manifestat. manifestat autem et generatio quod existens velox et parua multitudo. Similiter autem et pruina et nix. cum enim congeletur nubes nix est cum autem uapor pruina. propter quod aut temporis aut regionis signum est frigide. Non enim utique coagularetur adhuc multa in existente caliditate si non uinceret frigus. In nube enim adhuc inest multum calidum residuum ignis. qui cum parare fecit ex terra humidum.

¶ Grando autem ibi quidem fit. In approquinquo autem terre uaporante hec deficit. Quemadmodum enim diximus ut quod in nix hic fit pruina ut autem ibi

loc[us] altius sic ... dimin[uitur] ...

pluvia hic ros. ut ibi grando h(ic)
non contra res ponatur simile
Causa autem cum dixerimus de
generatione erit manifesta. oportet
accipere simul et accidentia circa
generationem ipsius que non secundum ra(tionem)
cia et putata esse irrationabilia. Est
quidem enim grando cristallus con-
gulatur autem aqua. hyeme
Grandines autem fiunt vere quidem
et autumpno maxime. deinde autem
et tempore fructuum. hyeme autem raro
et quando minus fuit frigus. Et ubi
autem fiunt grandines quidem
in temperatioribus locis. nives autem
in frigidioribus. Inconveniens autem
et congelari aquam in eo qui
sursum loco nec enim congelatam esse
possibile ante quam facta sit aqua. neque
aquam nullo tempore possibile manere ele-
vatam existentem. At vero neque quemadmodum
per se cadentes sursum quidem manent
propter parvitatem. Immorantes autem
in aere. sicut et in aqua terra.
Et aurum propter parvitatem parum sepe
super natant sic in aere aqua. Con-
venientibus autem multis parvis ma-
gne deorsum feruntur se cadentes
hoc non contingit fieri in generatione non
enim copulatur congelata
quemadmodum humida. palam igitur quod sur-
sum tanta aqua manent. si non
enim utique congelata fuisset tanta
hiis quidem igitur videtur passionis
causam esse huius et generationis cum expul-
sa fiunt nubes in superiorem locum
magis existentem frigidum propterea
quod desinit ibi refractiones radio-
rum a terra et veniens ibi aqua
congelatur propter quod et estate ma-
gis et in calidis regionibus
fieri grandines quam ad plures e(st)

calidum sursum repellit a terra nu-
bes. Elevatio autem in valde
altis minime fit grandinem quamvis
oporteret quemadmodum et nive videmus in
altis maxime factam. Visio huic autem
sepe vise sunt nubes delate cum
sono multo secus ipsam terram ut ter-
ribile esset audientibus et viden-
tibus tamquam facto aliquo ma-
iori alii autem et sine sono talibus visis
nubibus grando fit multa et magni-
tudine incredibilis et figuris non
rotunda propterea quod non multo tempore fit la-
tio ipsius tamquam prope terram facta con-
glacione sed non sicut illi aiunt ac-
cio necessarium ab ea que maxime causa
congelationis. maxias fieri grandi-
nes. Cristallus enim grando et hec
omnium manifestum. Magne autem sunt que in
figuris non rotunde. Hoc autem
signum est quod sit congelata prope
terram. latere enim de longe propter fieri
longe elevatione fiunt figure que
rotunde et magnitudines mino-
res. Quod quidem igitur non expelli in su-
periorem locum frigidum congelatio accidit
palam sed quando videmus quod fit anti-
pistasis calido et frigido invicem
propter quod in estatibus frigida inferio-
ra fiunt. Et calida et gelu. hoc oportet
putare et in eo qui sursum fit
loco quare in calidioribus temporibus
antipistasim passum intus fri-
gidum propter eam que in circuitu
caliditatem aliquando cito aquam
ex nube facit. propter quod et gutte mul-
to maiores in calidis fiunt diebus
quam in hyeme. Et aque labrose
labrosere quidem enim dicitur cum
subito simul coire magis. Labrose
autem propter celeritatem congelationis
hoc autem fit ipsum contrarium. quam

pluvia hic ros. ut ibi grando hic
non contra res ponat simile
Causa autem cui diximus ge
neratione erit manifesta. oportet ac
cipere simul et accidentia circa
generationem ipsius que non secundum cer
ta et putata esse irrationabilia. Est
quidem enim grando cristallus con
gelatur autem aqua hyeme
Grandines autem fiunt vere quidem
et autumpno maxime. deinde autem
et tempore fructuum. hyeme autem raro
et quando minus fuit frigus. Et ubi
autem fiunt grandines quidem
in temperatioribus locis. nives autem
in frigidioribus. Inconveniens autem
et congelari aquam in eo qui
sursum loco. neque enim congelatam esse
possibile antequam facta sit aqua. Neque
aquam nullo tempore possibile manere ele
vatam existentem. Sed at vero neque quemadmodum
per se cadentes sursum quidem incident
propter parvitatem. Immorantes autem
in aere. sicut et in aqua terra
Et aliud propter parvitatem parum sepe
supernatant sic in aere aqua. Con
venientibus autem multis parvis ma
gne deorsum feruntur se cadentes
hoc non contingit fieri in grandine. non
enim copulantur congelata
quemadmodum humida. palam ergo quod sur
sum tanta aqua manebat. non
enim utique congelata fuisset tanta
Quibusdam quidem igitur videtur passionis
causa esse huius et generationis cum expul
sa fuit nubes in superiorem locum
magis existentem frigidiorem propterea
quod desinit ibi refractiones radio
rum a terra et veniens ibi aqua
congelatur. propter quod et estate ma
gis et in calidis regionibus
fieri grandines quam ad plus est
calidum sursum expellit a terra nu
bes. Accidit autem in valde
altis minime fieri grandinem. quamvis
oportebat quemadmodum et nivem videmus in
altis maxime fieri. Visa hinc autem
sepe vise sunt nubes delate cum
sono multo secus ipsam terram ut ter
ribile esset audientibus et viden
tibus tanquam futuro aliquo ma
iori. Alii autem et sine sono talibus visis
nubibus grando fit multa et magnitu
dine incredibilis et figuris non
rotunda propterea quod non multo tempore fit la
tio ipsius tanquam prope terram facta con
gelatione. sed non sicut illi aiunt. At
vero necesse ab ea que maxime causa
congelationis maximas fieri grandi
nes. Cristallus enim grando et hoc
omnibus manifestum. Magne autem sunt que
figuris non rotunde. Hoc autem
signum est quod sit congelata prope
terram. Late enim de longe propter fieri
longe consumptione fiunt figure quod
rotunde et magnitudines mino
res. Quod quidem igitur non expulsi in fri
giorem locum frigidum congelatio accidit
palam. Sed quoniam videmus quod fit anti
peristasis calidi et frigidi invicem
propter quod in estatibus frigida inferio
ra terre. Et calida quod gelu. hoc oportet
putare et in eo qui sursum fit
loco quare in calidioribus temporibus
antiperistasim patiens intus fri
gidum propter eam que in circuitu
caliditatem. aliquando cito aquam
ex nube facit. propter quod et gutte mul
to maiores in calidis fiunt diebus
quam in hyeme. Et aque labrose
labrotere quidem enim dicitur cum
subito simul tote magis. labro
autem propter celeritatem congelationis
hoc autem fit ipsum contrarium. quam

vt anaxagoras dicit. hic quid
enim cum infrigidum aerem as
cendit aut h' pati. eos aut cal
calidum descendit et maxime.
Cum maxie aut ad huc magis
antiparistasim paciatur intus
frigidum ab extrori calido aquam
aut faciens. congelauit. et fit
grando. Accidit autem h' cum citius
fuit congelatio. quam aque lato
deorsum. Si n. fertur quidem in
tanto aut esse frigiditas aut
vehement extris in minori congela
uit. nichil prohibet eleuatam conge
lari. Si congelato in minori fiat
tpe quam que deorsum lato. quanto
utique propinquius et magis sub
ito fiat congelatio et aque la
broterere fuerit et guttere grandi
nes maiores. propter ea quod breui fe
rantur loco et non crebre gutte
que magne cadunt propter eandem
causam. minus aut estate fit quam
ue et antipno. magis tamen quam
hyeme quia siccior aer estate. In
ue aut ad huc humidus in antip
no aut iam humectatur. fiunt
autem quadam iam dictam e. Et i
maturacione fructuum grandines
propter eandem causam. Confert a
ad huc ad celeritatem congelationis
et preualefcim ee aquam citius enim
infrigidatur. propter quod multi cum cali
dam infrigidare cito voluerit
ad solem ponunt primo et que
circa ponticum cum in glacie hi
cacina fecerit ad piscium venatio
nes utuntur enim dearentes gla
ciem. aquam calidam circumfun
dunt calamis. propter ea quod citius
congelatur. vtitur enim glacie
. q. plumbo ut quiescant calami ca

lida autem fit cito constans a
qua in regionibus et temporibus
calidis fiunt aut et circa arabi
am et ethyopiam estate aquam
et non hyeme et hee vehemen
tes et eadem die sepe. propter eandem
causam. Cito n. infrigidatur anti
paristasim que fit propter calidam esse
regionem valde. De pluuia
quidem et rore. et niue et pru
ina et grandine propter quam causam
fiunt et que natura ipsorum est
dicta sunt tanta.

De ventis aut et omnibus
spiritibus. ad huc aut de fluuiis
et mari dicamus. primo et de hiis
dubitantes ad nos ipsos. Sicut
ei et de aliis. Sic et de hiis nil
accepimus dictum tale. quod non et
quilibet dicat utique. hic et quidam
qui aut vocatam aerem mo
tum quidem et fluentem ventum
esse. consistentem aut eundem hunc
iterum. nubem et aquam. tamquam
eadem natura existente aqua
et spiritu et ventum existentem mo
tum aeris. propter quod et eorum qui
sapientes volunt dicere quidam
unum aut ventum esse omnes ventos
quia accidit et aerem motum unum
et eundem esse omnem. videri autem
differre nichil h' differentem propter loca
unde quoque existit fluens. sicut si
militer dicentes quadam utique si
aliquis putet et fluuios omnes
unum fluuium esse. propter quod melius
multi dicunt sine inquisitione. quam
cum inquisitione sic dicentes. Si
quidem enim ex uno principio omnes
fluunt. et ibi spiritus. eodem modo
forsitan dicunt utique aliquis di
centes sic. Si autem similiter hic et ibi

palam qd' hec leue tm erit uitiz mendacium. Quidam h' quid optime ha't consideratio quod e ventus et quo fit et quid mouens. et et unum principium ipsorum et priouenium quaedam ex uase opt accipe fluentem uentum et ulz ad h' fluere. tonsi ut; euacuent uas uelut ex utriz emissum. aut quaedam pictores pingunt ex ipsis principium emittentes. Sil. ac et de regione fluuiorum uide' quibusdam hec eleuata. n. a sole aqua. Item pluta congregata sub terra. fluere ex uentre magno aut omnis ex uno aut alium ex alio et no fi' aquam nllam. Sz colle. fi ex hyeme in talia susceptacula hanc fi' multitudine fluuiorum pp qd' et maiores sp hyeme fluere quam estate et hos quid' ee perpetuos. hos a' non perpetuos. Quorum quid ei pp magnitudinem uentaf multa collecta aqua e ut sufficiat et no' p'ire. consumatur antequam sn' ueniat iterum in hyeme iterum h' quid perpetuos ee in finem. Quibusc; autem minora susceptacula. hii pp paucitatem aque preuenient anteqm superueniat que de celo. euacuato uase. Quamuis mirum si quis uelit faciens uelut susceptaculum pro fluuis cotidiane aqua fluenti continue intellige multitudinem. excedet utz magnitudine terre mole non multum deficiet susceptum omnis fluens aqua p annum. Sz palam qd accidunt quid et multa talia in multis locis terre. Non solum h' in terris. Si quis non putet pp eadem causam aquam exire pp quam quid fit terram et nubeta. Quare si quid et ibi pp frigiditatem consistit uaporans aer in aquam et ab ea que in terra frigiditate id h' oz putare accidere. et fi' n solum segregatam aquam ipsa et hanc fluere h' fi' continue

Ad huc autem non ea que fit h' exite aqua cotidie. non tale ee principium fluuiorum uelud sub terra stagna quid segregata Sic quidam dicunt h' sil. sic et in eo qui sup terram loco fiunt consistentes gutte. et item ipse cum aliis tandem cum multitudine descendit pluuia aqua. Sic et i terra ex paruo colligi primo et e uelud scaturigines i unum terre principia fluuiorum. Manifestat aute ipsum opus. Quidam aquis ductus faciunt humilibus et de fossis colligunt ac si uitz sudante terra ab excelsis pp qd et exstimata fluuiorum ex montibus uidetur fluencia et plurimi et maximi fluuiorum fluit ex maxis montibus Similiter aute et plurim montibus et locis altis manatur In campestribus aute sine fluuiis pauci sunt omo. Montana enim et alta loca uelut spongia spissa suspensa. fm modica. quid i multis autem locis proniant et colligunt aquam. Suscipiunt enim aduenientes aque magnam multitudine. Quid enim differt concauam et supinam aut conuexam pysteriam ee et gibbosam uerum. n. modo equalem molem comprehendit corporis et ascendentem

vaporem infrigidante et condensa-
tum in aquam. propter quod quemadmodum di-
ximus maximi fluviorum ex
maximis videntur fluentes mon-
tibus. palam autem est hoc consi-
derantibus circumscriptiones terre. has enim
ex inquirere a singulis sic descri-
pserunt quecumque non accidit ipsos fuisse
vidisse dicentes. In asia quidem
igitur plurimi ex parnaso vocato mon-
te videntur fluentes et maxi-
mi fluvii. hic autem mons dicitur maxi-
mus omnium qui ad orientem hyemalem
ascendenti. non iam hinc apparet
quod extra mare cuius terminus non palam
huic qui hinc. Ex hoc quidem igitur
fluunt alii fluvii et bactros et
choaspes et araxes. ab hoc tanais
pars circumfluens in meotidem paludem. Flu-
it autem et indus ex ipso omnium
fluviorum fluentia plurimum. Ex cau-
caso autem alii fluunt multa ma-
gnitudinem excedentes et fasis.
Caucasus autem maximus mons
est eorum qui ad orientem estiva-
lem et multitudine et altitudine.
Signa autem altitudinis quidem quia videtur
et auctatis prefixionis et ananiga-
tibus instanguum. ad hunc autem al-
lustrantur sole ipsius summitates
usque ad tertiam partem noctis et ab
oriente et iterum a vespera. Multi-
tudinis autem quia multa habens iuga
in quibus gentes habitant multe et
stangna esse aiunt magna in tan-
tum iuga esse aiunt manifesta
usque ad ultimam verticem ex pyre-
neo autem. hic autem est mons ad oc-
cidentem equinoctialem. In
celtica fluit ister et tartisus.
Iste quidem igitur extra columpnas. Ister
autem per totam europam in pon-
tum exiens. aliorum autem fluvio-
rum plures ad arctum ex montibus ar-
chiniis. hii autem et multitudine et
altitudine maxime circa locum hunc
sunt. Sub ipsa autem ursa super ulti-
mam chythiam vocatam ripe dicuntur
magnitudine valde dicte nimio-
nes. qui dicuntur fabulosi fluunt igitur
plurimi et maximi post istum aliorum
fluviorum hinc ut aiunt. Similiter autem
et circa lybiam qui quidem ex ethiopi-
cis montibus et egon et nises
maximi autem divulgatorum et
mechus vocatus qui in exterius
mare fluit et asili fluvius primo
ex argento vocato in monte eorum
autem qui circa elimicum locum achelous
quidem et inachus et Jonachus hinc
Strimon autem et nessus et ebrus
omnis tres existentes ex scombro. mul-
ti autem fluvii. et ex rodope sunt. Similiter
autem et alios fluvios invenit quis
utique fluentes hoc testimonium gratia
hos diximus. Omnium et quorumque aliorum
fluunt ex paludibus paludes sub
modicis montibus compositos esse accidit
omnis fere aut sub locis altis ex
propinquo. Quod quidem igitur non oportet pu-
tare sic fieri principia fluviorum ut
ex determinatis ventribus manifestum.
Neque enim utique locus sufficiens
esset qui terre ut est dicere. Sicut neque qui
nubium. Si existentem oportebat
fluere solum et non hoc quidem deficiat
hoc autem fieret. sed semper ab existente acci-
piebant. et sub montibus esse fon-
tes. attestatur quia ex congregatione fluere
ad modicum et paulatim ex multis
scaturiginibus distribuunt locum
et fiunt sic fontes fluviorum. Non
solum hoc et talia esse loca habentia
multitudinem aque velut stangna

melius inconueniens sed non ad tanta ut hoc accidat nichil magis quam si quis putet que manifesta esse fontes fluuiorum. fere enim ex fontibus plurimi fluunt. Simile igitur illa et hoc putare esse corpus aque omne. Quod autem sunt tales fontes et uoragines terre manifestant absorti fluuiorum. Accidit autem hoc in multis locis terre, pauca peloponnissi. plurima talia circa archadiam sunt. Causa autem quod montuosa existens non habet effluxus ex aluiis in mare. repleta enim loca et non habentia ipsis effluxum inueniunt transitum in profundo cogente desursum ueniente aqua. Circa ellas quidem igitur parua talia omnino sunt facta. Sed sub caucaso stagnum quod uocant qui ibi mare habet in multis fluuiis et magnis ingredientibus non habens effluxum manifestum emanat iuxta coros. circa uocata profunda ponti. hoc autem sunt infinita quedam maris profunditas. nullus enim qui descenderunt potuit terminum inuenire. hoc autem longe a terra fere ad trecentesima stadia potabilem reddit aquam ad multum locum non continuam. sed in tres partes. et circa ligusticam non minor rodano absorbetur quidam fluuius et iterum egreditur secundum alium locum. Rodanus autem et fluuius nauibus transmeabilis.

Non semper autem eadem loca terre neque aquosa sunt neque arida sed permutantur secundum fluuiorum generationes et defectus. propter quod et que circa continentem et mare et non semper hoc quidem terra. hoc autem mare perseuerat omni tempore sed fit mare quidem ubi arida. ubi autem nunc mare iterum hic terra. secundum quendam tamen ordinem oportet putare ista fieri et periodum. Principium autem horum et causa quod et terre que intus sicut corpora plantarum et animalium statum habent et senectutem. sed illis quidem non secundum partem hoc accidit pati sed simul totum necesse est uigere et detrimentum pati. terre autem hoc fit secundum partem propter frigus et caliditatem. hec quidem igitur crescunt et minuuntur propter solem et circulationem. propter hec autem et uirtutem partes terre accipiunt differentem ut usque ad quid aquosa possint permanere. deinde exsiccantur et senescunt. iterum alia reuiuificantur et aquosa fiunt secundum partem. Necesse autem locis et factis siccioribus fontes extingui. hiis autem accidentibus fluuios primo quidem ex magnis paruos. deinde finaliter fieri siccos. fluuiis autem transmutatis et hic quidem exsiccatis. in aliis autem proportionaliter factis permutari mare. ubi quidem enim excrescens a fluuiis humectauit abscedens aridam facere necessarium. ubi autem fluxibus humectans exsiccabatur ad fieri iterum hic stagnare. Sed propter ea quod fit omnis naturalis circa terram generatio per successionem et in temporibus longissimis ad nostram uitam latent hec facta. et prius omnium gentium interitus fiunt et corruptiones antequam memorentur horum mutationes et principio in finem. Maxime autem quidem igitur corruptiones fiunt et celerrime in pluuiis. alie autem in infirmitatibus. hee autem sterilitatibus. hee quidem magne. hee quidem secundum modicum ut lateant talium gentium et transmigrationes

ingratites. propter quod hii quidem derelinqu-
unt regiones. hii autem permutantes
usque ad hoc donec utique non amplius po-
ssit accipere regio multitudinem nullam
aperta quae deserta ad ultimam in-
cidit longa fit tempora ut nullius memo-
retur. Sed salvatis adhuc permanen-
tibus oblivionem factam esse propter tem-
poris multitudinem. Eodem autem
modo oportet putare et habitationes fac-
tas quam primum factum sunt gentibus singulis
terram permutata et facta sicca ex pan-
tanosis et aquosis. Et enim hic paulatim
ex multo fit tempore accidit ut non sit
memoria qui primum et quando et quali-
bus habitantibus locis venerunt. velut autem
et esse egyptum et enim hic locus semper
siccior videtur factus et tota regio
fluvii acta (?) existens nili. propter autem
paulatim exsiccatis paludibus approxi-
mantes inhabitarunt ex temporis longitudine
ablatum est principium. Videtur quidem et
ora omnia excepto uno canobico ma-
nu facta et non fluvii existentia. et
antiquitus egyptus thebe vocata i-
simat (?) autem et homerus sic recens
existens non est dicere ad tales permuta-
tiones illius enim loci facit memoriam
tamquam nondum multi existente autem
totaliter autem non tanta hec eius fuisse
sit accidere. Inferiora enim loca supe-
rioribus posterius habitata sunt. palu-
dosa enim ad amplius tempore necesse esse
propinquiora accumulationem propter stagna-
re in ultimis. semper magis permutatur (alias)
autem hoc et idem accidit habet desiccata
autem loca veniunt ad bene habere. Oportet
prius bene temperabiles existentia aliquando fiunt
deteriora. Ut quidem accidit elladis
et esse argiorum et micenorum regio-
nem. Tempore enim troicorum quidem argorum
quia paludosa erat paucos poterat

alere. Micenea autem bene habebat propter quod
honoratior erat. Nunc autem con-
trarium propter predictam causam. hec quidem enim
inutilis facta est et sicca penitus habitat
que tunc propter stagnare inutilis nunc
autem utilis facta est. Sicut igitur in hoc
loco accidit existente parvo. hoc oportet
putare hoc accidere et esse magna
loca et regiones totas. Qui quidem
igitur respiciunt ad modicum causam
putant talium esse passionum totius
permutationem tamquam generato celo
propter quod et mare minus fieri autem tamquam
exsiccatum. quia plura loca apparent
hoc passa nunc quam prius. Est autem hoc
hoc quidem verum. hoc autem non verum.
plura quidem enim sunt que prius aquosa
nunc autem arida non solum. Sed et
contrarium. In multis enim locis consideran-
tes invenient superevenisse mare. Sed
huius causam non mundi generationem putare
oportet. derisibile enim propter parvas et momen-
taneas permutationes movere to-
tum. terre autem moles et magnitu-
do nichil omnino est ad totum celum. Sed omnium
horum causam existimandum. quia sic
per tempora fiunt velut in temporibus que secundum
annum hyemps. sic periodo quodam magna
hyemis et excessus hymbrium. Hec
autem non semper secundum eadem loca. sed quemadmodum
vocatus sub deucalione cataclismus (diluvium)
unus. et enim hic circa ellinicam locum
fuit maxime. et huius circa elladem
antiquam. Hec autem est circa dodonem
et acheloon. Iste enim multis in locis
fluenta permutavit. habitant enim
selli hic et vocati tunc quidem greci
nunc autem elines. Cum igitur factus fuerit
talis excessus hymbrium putare oportet
ad multum sufficere tempus. et sic nunc
causam quod est esse perpetuos quosdam fluvi-
orum. hec autem non hii quidem autem

causam esse magnitudine sub terra
voraginis nos autem magnitudinem
et altorum locorum et spissitudinem
et raritatem ipsorum. ista enim plurima
et suscipiunt aquam et oportet
et faciunt. Quibus autem parue
suspense montium consistentie aut
sonitus et lapidose et argillose. hec
prius deficere. Sic putare oportet in quibus
utique facta fuit earum humiditas locorum
ut penitus fiant humiditates
locorum magis tempore autem hec exsic
cata sunt facta magis alia autem
minora. que circa donec veniat
idem descensus periodi eius. Quoniam
autem necesse totius fieri quandam
permutationem non tamen generationem et cor
ruptionem si quidem maneat totum
necesse quemadmodum nos dicimus non eadem
semper loca humida esse mari et fluminibus
et sicca. Manifestat autem
quod fit. Dicimus enim antiquissimos
esse homines egyptios. horum regio
tota facta videtur et existens fluminis
opus et hoc secundum regionem ipsam
aspicienti palam est. Et que circa
rubrum mare argumentum sufficiens
hoc enim regum quis attemptavit per
fodere. Seson enim prius utique habet
ipsis utilitates navigabile
fuisse navigabilis totus locus
factus. Dicitur autem primus Sesostris co
natus fuisse antiquorum sed in
venit mare existens altius terra
propter quod ille prius et Darius postmodum
cessavit fodiens et non corrumperet
fluxus fluminis commixto mari. Manifestum
igitur quod mare omnia unum huic continuum
esse propter quod et que circa Libiam ama
mani regionem humidiora videntur
et profundiora prius idem inferioris re
gionis. palam enim quod alterationem

facta sunt stagna et arida tempore autem
secundum residentia et stagnata aqua desic
cata est iam ad invicem. Circa
illo et que circa meotidem paludem
adiacerunt attractionem fluminum
tantum ut multo minores magni
tudine naves nunc innatent
ad opportunitatem quam anno sexagesimo
Quare ex hoc facile proportionaliter
accipere quod et primo sicut multa sta
gnorum et hoc opus est fluminum
et tandem necesse omne fieri siccum.
Ad hunc autem Bosforus semper quidem
fluit attractum. et est ad hunc hec oculis
videre quo accidit modo. Quoniam enim illo
ab Asia intercepcionem faciebat fluxus
quod postmodum stagnum factum fuit.
parvum primo deinde exsiccatum fuit iterum
postmodum hoc autem alia que ab intercepto
et stagnum ab hac. et hoc semper sic accidit
Similiter hoc autem secundum se. necesse tempore
procedente velut fluminum fieri tandem
autem et hunc siccum. Manifestum igitur quoniam
quoniam tempus non deficiet et totum eternum quoniam
neque Tanais neque Nilus semper fluxit
sed erat aliquando siccus locus unde flu
unt opus enim habet ipsorum terminum. tempus autem
non habet. Similiter autem hoc et in aliis fluminibus
congruit dicere. At vero si quidem et flumina
fiunt et corrumpuntur et non semper eadem
loca terre aquosa. et mare necesse permu
tari similiter. Mari autem hec quidem omnis
terre vel semper per eadem hec quidem ipsa sunt
mare hec autem regrediente ma
nifestum arida sed permutantur tempore
omnia. Quoniam igitur non semper eadem
neque arida sunt terre neque navigabi
lia sunt et propter quam causam hec accidit
dictum est. Similiter autem et propter quid hec
quidem perpetua. hec autem non sunt flu
minum et mari. Finitur
De his que natura ipsius propter

quam causam habet et propter quid est salsa tanta aque multitudo. aiunt ad hoc autem de ea que a principio generatione dicamus.

Antiqui quidem igitur et versantes circa theologias faciunt ipsius fontes, ut ipsis sint principia et radices terre et maris. magis tragicum enim sic et reverencius estimaverunt forte esse quod dicitur tamquam magna quedam hec pars omnis existens et reliquum celum totum circa hunc locum consistere et huius gratia tamquam existentem honoratissimum et principium.

Qui autem sapienciores humana sapiencia faciunt ipsius generationem esse enim primo humidum omnem locum qui circa terram, a sole autem exsiccatum. Quod quidem evaporavit spiritus et conversiones solis et lune aiunt facere. Reliquum autem mare esse; propter quod et minus fieri exsiccatum putant et tandem fore aliquando totum siccum.

Quidam autem ipsorum aiunt calefactam a sole terram velut sudorem fieri; propter quod et salsum esse; et enim sudor salsus.

Quidam autem salsedinis causam terram esse aiunt quemadmodum enim quod per cinerem terram esse aiunt quemadmodum enim quod per cinerem colatur salsum sic et hoc salsum esse mixta ipsi tali terra.

Quod quidem igitur fontes maris impossibile esse per existenciam iam considerare oportet. Aquarum enim que circa terram hec quidem fluxibiles existunt, hec autem stacionarie. Fluxibiles quidem igitur omnes fontales. De fontibus autem diximus prius quod oportet intelligere non tamquam ex vase derivatum principium esse fontem sed ad unum semper fientem et confluentem occurrere primum. Stacionariarum autem hec quidem collective velut paludes et quecumque stagnales multitudine et paucitate differentes. hec autem omnes manuales fiunt. dico autem velut puteales vocate. Omnium enim sursum oportet fontem esse fluxibilium; propter quod hec quidem sponte fluunt que fontales et fluviales, hec autem arte indigent operante. Differencie quidem igitur tot et tales aquarum indigent aperte. Hiis autem sic determinatis impossibile fontes esse maris. In neutro enim horum generum possibile est esse ipsum; neque enim effluxibile est neque manuale; fontales autem omnes horum altera parte sunt. Spontaneam autem stacionariam tantam multitudinem nullam videmus fontalem factam.

Adhuc autem quoniam plura sunt maria ad invicem non commixta secundum nullum locum.

Quorum rubrum quidem videtur secundum modicum communicans ad id quod extra columpnas mare, hyrcanum autem et caspium separata ab hoc et circa habitata in circuitu, ut non utique laterent fontes si secundum aliquem locum ipsorum essent. Fluens autem mare videtur secundum angustias, si alicubi propter adiacentem terram in modicum ex magno coartatur pelago, propter quod librantur huc et illuc. Sed hoc autem in magna multitudine maris immanifestum. Qua autem propter angustiam terre modicum obtinet locum, necesse enim eam que in lato modicam libracionem ibi apparere magnam.

Quod autem intra eracleas columpnas totum secundum terre concavitatem fluit et fluviorum multitudinem meotis quidem in ponticum fluit. Iste autem in egeum. Que autem iam extra hec pelagi faciunt hoc immanifeste. Illis

autem et propter fluviorum multitudinem
accidit hoc pluvias enim fluvium in
exiguum fluit et modicum autem multipli
cem regionem ipsius. Et propter bre
vitatem profunditatis sepe videtur in pro
fundo videatur exterius mare et
meotide quidem pontus hic autem
egeum egeo autem siculi. Sardini
cum autem et thyrrenicum profundissima
omnium. Que vero autem extra columpnas
breuia quidem propter lutum. Serene
flatus autem sunt ut in occeano
mari existentes. Sicut igitur et secundum partem
exaltatis fluvium apparent fluentes
sic et totaliter terre ex altioribus quam ad
declivum fluxus fit plurimus. Ut hic
quidem propter effusionem non profundi.
Que vero autem extra pelagi profundiori
magis. Et eorum quod que ad arcum
situm terre alta sunt signum
quedam et multos persuasos esse
antiquorum metheoro logorum
solem non ferri sub terra sed circa ter
ram et locum hunc. Disparere autem
et facere noctem quod alta sit que
ad arcum terre. Quod quidem igitur neque fon
tes possibile sit esse maris et propter quid tamen
sic videtur fluens talia et tanta
nobis dicta sunt.

De generatione autem ipsius et utrum sit
est et de sapore quam causa salsedinis
et amaritudinis dicendum. Causa
quidem igitur que fecit priores putare
mare principium esse et corporis omnis autem
hoc est videbatur eis nequam rationabile esse
quam ad eum et aliorum elementorum est con
gregata moles et principium propter
multitudinem in transmutatur
partibus miscetur aliis puta igitur
quidem in superioribus locis aeris autem
multitudo quod post ignis locum terre
autem corpus circa quod omnia hec posita
sunt manifeste. Quare palam quod
secundum eandem rationem et de aqua necesse
querere. Tale autem nullum apparet corpus
positum totum simul sicut et
aliorum elementorum preter maris magnitu
dinem. Quod enim fluviorum non
totum simul neque stabile sed ut fiens
semper videtur cotidie. Ex hac itaque dubi
tatione principium humidorum et
omnis aque putatum est esse mare.
Propter quod et fluvios non solum in hoc
sed et ex hoc aiunt quidam fluere.
Colatum enim fieri quod salsum potabile.
Opponitur autem aliud ad hanc dic
tam opinionem dubium aiunt quid
non est consistens aqua hec potabilis
Si quidem principium omnis aque sed
salsa. Causa autem simul et huius
dubitationis solvendi erit et de prima
acceptione existimationem necesse recte. Ad
eum esse terram ordinata sic esse aeris
spera et esse hanc que dicitur ignis. hic
enim est horum ultimum sed ut plurimum
dicunt sive ut nos dicimus. Latus autem sole hoc
modo et propter ea permutatione et
generatione et corruptione existente quod quidem
subtilissimum et dulcissimum sursum
ducitur per singulos dies et fertur
disgregatum et vaporatum in superiorem
locum. Ibi autem rursum constans propter fri
giditatem deorsum fertur iterum ad
terram et hoc semper vult facere natura
sic tamen est prius. Propter quod et derideri
omnes quicumque priorum existimaverunt
solem alimento humido et propter hoc quidem
et aiunt facere reversiones ipsum. Non
enim semper posse eadem loca exhibere ipsi
alimentum. Oportet autem esse hec accidere
circa ipsum. Aut corrumpi et enim manifestum
ignem quamdiu ut aliquid habet usque ad hoc
vivere. Humidum autem igitur esse ali
mentum solum tamquam pertingat

mari

usque ad solem que sursum ducitur
humidi autem ascensus talis sit. quare
quod fit flamme propter quod signum
accipientes. sic et de sole puta-
verunt. Hoc autem non est simile. flamma
quidem enim per continuum humidum
et siccum permutata fit et non alitur.
Non enim eadem existens permanet nullo
tempore ut est dicere. circa solem autem
impossibile hoc accidere. quoniam alito qui-
dem eodem modo sicut illi dicunt palam
quod et sol non solum sicut Eraclitus
ait novus in die est. sed semper novus
continue. Adhuc autem que
a sole elevatio humidi similis est cale-
factis aquis ab igne. Si igitur neque sub
ardens alitur ignis neque solem uti
simile erat existimare. neque si omnem ca-
lefaciens erat existimare eum evapo-
rare faciat aquam. Inconveniens autem et
solum curasse de sole aliorum autem
astrorum ipsos negligere salutem
tantis et multitudine et magnitu-
dine existentibus. Idem autem accidit
et hiis inconveniens et dicentibus
primo humida existente terra et mundo qui
circa terram a sole calefactum aerem
factum esse et totum celum augmen-
tatum et hoc spiritus exhibere et conversiones
ipsius facere. Manifeste enim
semper sursum ductum videmus descen-
dens iterum aquam. et si non per
omnia reddatur et per singulas regio-
nes similiter sed in aliquibus ordinatis
temporibus redditur omne acceptum
velut neque aluntur sicut … hoc
quidem manente aere iam post
generationem hoc autem facto et corrupto et
in aquam. Potabile quidem igitur
et dulce propter levitatem sursum
ducitur. Omne salsum autem
subtus manet propter gravedinem

ut in eo qui ipsius convenienti loco
proprio hoc enim putandum dubitatum
esse convenienter. Irrationabile enim si non
aliquis est locus aque sicut et alio-
rum elementorum et hunc esse solum
Quem enim videmus locum occupans
mare. iste non est maris sed solum
aque videtur autem maris. quia quod
salsum quidem deorsum manet propter
ponderis. dulce autem et potabile
sursum ducitur propter levitatem quemadmodum
in aliorum corporibus. Et enim in hiis
alimento ingrediente dulci humidi
alimenti hypostasis et superfluum
primum apparet amarum ens et salsum
dulce enim et potabile a vi nato
calore attractum in carnes et alia
compositum venit partium ut quelibet na-
ta est. Sicut igitur ibi inconveniens si quis
potabilis alimenti non putet locum
esse ventrem quia cito absumitur sed su-
perfluum quia hoc videt subsidens non
recte existimabit bene. Similiter autem
et in hiis est. quod enim sic dicimus
locus iste aque propter quod et flumina
fluunt in ipsum omnes. et omnis
que fit aqua. Si quidem enim quod maxime
concavum fluxus et mare. talem
esse recte locum. sed hoc quidem sursum
fertur cito propter solem omne hoc
autem derelinquitur propter
predictam causam

Querere autem recte dubitationem
propter quid tanta multitudo
aque nusquam apparet per singulos
enim dies fluminibus fluentibus
innumerabilibus et magnitudine
immensis. mare non fit amplius.
Hoc igitur quidem ingenis dubitare
aliquos. Non tamen in videndo dif-
ficile videre. Ex eadem enim multitudo
aque in latum diffusa et tota

simul' nō inequali qr explicatur
s; differt in tm̄ ut h̄ quid p
mineat p totū dieru. hec aūt
q'adm̄ si quis s' uisam mag
nam diffūdit in aquā q'acū
simul' p spicientibz utiq; exter
minauit totū q' utiq;. et circa
fluuios accidit. continue eni
fluentibz simul' totū sp qd p
uenit i immisū et latum latum
explicatur cito et latenter. C D
autem septimum ē. in fedrone
de fluuiis et mari. i ple ē. u
n. qd omnia quid' i i mari p fo
rata sunt sub tra. principium
aūt sit et fons aquarū uocat'
tartar' circa mediū a que q'ā
militud ex quo et fluencia. et
non fluencia p tenit oia. cir
cufluencia aūt facere ad sin
gula rennatū. pp ea qd mo
ueatur sp qd primum et prī
non hēc. n. sedem. s; sp circa medi
um uolui. Optū aūt sursū et de
orsum. facere effusionem reup
natibus. h̄ aūt in multis quid lo
cis stagnari quale et qd apud e
nos ē mare oia aūt itm circulo
circi duci ad principiū unū moue
runt fluere. multa quid fm eiud
locū quedam aūt et ex regione p̄te
effluxū putari fluere multa quid
fm eiud locū quedam aūt ₇ ex regio
ne p̄one effluxum putati fluere
incipiunt de subt'. de sup ingredi
ē aūt usz ad mediū decensū. re
cto. n. ad sursū iam oibus esse la
tonem. Sapores aūt et colores
hēe aquā p quale utiq; contingit
fluens etiam. Facit aūt fluuios
fluere non ad eūd sp sm tonem
hanc. Omn. n. ad mediū influunt
a quo etiā effluunt meli magis fluūt
de subtus. qm̄ de sup ad quaz tedent
fluctuans tartarus q̄mus h̄ accide
fiat utiq; qd dr sursum fluuiorū
qd quid i ple. Talo huic frp ei sita
qua et que itm ducitur unde erit
h̄. n. totū extinc̄ netm si quid sp
saluatur equans. Om̄ū. n. extra
fluit. itm fluit ad principiū qui
omis fluuii uideantur euntes
ad mare. quiq; non in alios m
tam aūt nll's; s; et si disparuit
itm prodeūt q̄rtā id. Magni
aūt fuit fluuiorū qui longe flu
unt p terram. multorū. n. suscipi
unt remnata fluuiorū detrun
cantes locor longitudine uias.
pp qd quid et istrus. et nilus ma
ximi fluuiorū sunt eorū qui i
h̄ mare exeūt. et de fontibus
aliū dicit unicuiq; fluuior aliās
cās. qr multi in eiud madūt hec
itaq; oia manifesta qd i ple ē
accidere aliē q; et mari principiū
inde hēre. Quod quid g' aq
latus ē iste et nō maris et pp q'
etiam q' quid p treabile i maiftem
unipeti fluens. h̄ aūt subsistens
et qr cin' magis a que qm̄ prim
ē mare q'adm̄ qd in corpib' sup
fluit alimēa et oil et maxime
qd huidi. dcā sunt tanta nobis.

De salsedine aūt ipsius di
cendum. ₇ utrū sp ē ide
aut ne erat ne erit s; deficiet. Et
ei sic putant quidam. h̄ quid g'
sunt omis confitet. qd fm est
si quid et oia ois mundus. Sal
n. ipsius faciūt gnom. O. mare
palam qd si quid p petuū omne
et de mari existimans. Putant
aūt unū fi' fm multitudem sic

aut democritus. et tamquam deficiet. Ab
esopi fabulis nichil differre uidetur
persuasus sicut et enim ille fabulose
exposuit. quod hiis quidem caribdis re
sorbens quidem semel montes fecit ma
nifestos. secundo autem insulas. ultimo
autem sorbens aridam faciet omnino. illi
quidem igitur congruebat irato ad por
thmea talem dicere fabulam. ueri
tatem autem querentibus minus propter quam
enim causam mansit primo sic propter hanc perman
ere quandam horum aut. Inpro
mptu ei huius causam uidere. sic et propter
aliud aliquid. palam quod propter hoc per
manere necesse. et reliquo tempore ipsum
aut. n. dicendum ipsis quod iterum eleuata
aqua a sole ueniet iterum. aut si non
hoc erit necesse aut semper aut quamdiu
quidem fuit hoc remanere mare iterum
sursum ferri illud prius oportebit
quod potabile quare nunquam exsiccabitur
iterum. n. id prius ueniet descensus des
cendens in ipsum quod prius ascendit.
Differt. n. nichil semel hoc dicere aut
sepe. Si quidem igitur solem cessare faci
at quis elatione quid erit exsic
cans. Si autem permittet esse circulo
semper permanens. potabile sicut diximus
sursum ducet diminuet et iterum
recedens. Acceperunt autem hanc su
spitionem de mari. eo quod multa loca
apparent sicciora nunc quam prius. de
quo causam diximus quod secundum quedam
tempora excessibus factis aque hoc est
passio. sed non propter totius generationem
et pelagi et iterum erit contrarium et cum factum
fuit desiccabitur iterum. et hoc sic
circulariter necesse semper ire. Magis enim
sic rationabile existimare. quam propter
hoc celum totum permutari. Sed
de hiis quidem plus quam dig
num immoratus est sermo.

De salsedine autem huius quidem quod
semel generauerit et totaliter
ipsum generant impossibile est salsum facere
Si. n. omnis humidi quod circa terram erat
et eleuati a sole residuum factum est
mare. Si quidem inexistit tantus sapor
in mixta aqua. et dulci propter immixtam
esse quandam terram talem nichil mi
nus cum aduenit iterum aqua que
euaporauit. necesse equali existente
et multitudine et primo. aut si neque
primo neque posterius salsum ipsum esse.
Si autem et primo confestim erat
dicendum. que causam et similiter propter quod
si non et tunc sursum latum
fuit. Et nunc patitur hoc. Falsi uero
et quicumque terram causam ponunt salse
dinis immixtam habere. ei autem multos
sapores ipsam ut a fluminis simul
delatam propter mixturam facere salsum
Inconueniens non et fluuios salsos esse.
Quomodo. n. possibile in magna quidem multi
tudine aque eminus sic facere mix
turam terre talis. in uno quoque autem
non. palam. n. quod mare est omnis flu
uialis. hoc autem illis uenit in locum
in quo omnis fluit fluuius. Similiter autem
derisibile et si quis sudorem terre dicens
esse mare putat aliquid planum dixisse
sicut empedocles ad poesim quidem
enim sic dicens. forte dixit suffi
cienter methaphora. n. poeticam
ad cognoscendum autem naturam
non sufficienter. Sed. n. hic palam
quali ex dulci potulo salsus fit
sudor. utrum ascendente aut exire
to quodam sicut in hiis que per filtrum
colantur. aquis uidetur autem ca
dem et circa fontem inuestigatam col
lectam. et cum illud amarum et salsum
fit potata in eo quod inmaximo.
humido dulci existente Si itaque quod ab

que per calicem colatur aqua ama
ra fit et ad hoc contraria quod simil
iter lata tali quadam virtute qualis
et videtur subsistens in vasis salse
dini sapore aut segregata ex quibus
venit abluente. quod tale ex corpore
exeunte humido palam quod in mari
quod extra commixtum humido et in mari
est salsedinis in corpore quod ergo fit ta
le que almiri superstasis propter indiges
tionem. In terra enim sin quem modum
existit dicendum. Modo autem quo
possibile tantam aque multitudinem desic
catam et calefactam segregari. Sub mul
tiplicem enim oportet ipsam esse partem relictam
mutari. Modo huic propter quando non et nunc
ci exsiccata fiunt terra. sine amplior
sine minor sit dicat. humiditas enim et
sapor fiunt amara. Si quod exus
ei et tunc et nunc oportebat. Non videtur
autem hoc accidens. sed humida quod exus
exsiccatur. Sicca autem exus mich
videtur esse Modo quod possibile esse per ma
gisterium humida exeunte terra sudante
exsiccata. Sed magis impossibile. Sicut
autem quidam assumpto primo et
elevato humido propter solem. relicto
esse mare humidam autem existentem
sudante impossibile. Que quidem ergo dicitur
salsedinis cause. diffugere videntur
rationem.

Nos autem dicamus
principium sumentes
idem quod et prius. Quo
niam enim positum est
duplicem esse exala
tionem. hanc quidem
humidam hanc quidem siccam palam
quod hoc putandum principium esse talium
et utique et de quo dubitasse prius
necesse vero et mare semper permanet
eadem existens parum nullo. est semper et
est siccitate permutatis semper partibus quemadmodum
aer et potabilis aqua et ignis.
Semper enim aliud et aliud fit horum
unumquodque species autem multitudinis uniuscuiusque
horum manet. Sicut qui fluentium
aquarum et flamme fluxus. Manifestum
utique et hoc et probabile quod impossibile non
eadem esse de omnibus hiis rationem et differre
velocitate et tarditate permutationis
In omnibus corruptionem esse et generationem
hec tamen ordinate accidere omnibus ipsis.
Huius autem sic habitibus temptandum
reddere causam et de salsedine. Manifestum
utique per multa signa et sic talis sapor
propter commixtionem alicuius in corporibus
est quod indigestissimum salsum et ama
rum. Sicut quod prius diximus Indigesti
ssimum enim sic fluxum humidi almiri tale
autem omnis superstasis maxime autem
que in vesica. Signum autem quod sub
tilissima est digesta autem omnia consta
re nata sunt. terrea sudor semper in
quibus et corpus eum segregatur quod
facit saporem hunc. Similiter autem et in
adustis vero enim utique non optinuit ca
lidum. In corporibus quidem fit sup
fluitas in adustis autem cinis propter quod
et mari quidam ex adusta aiunt terra
esse terra. Quod sic quidem dicere inconveniens
est. quod tamen ex tali verum. Sicut enim
et in dictis sic et in toto et ex nascen
tibus et factis secundum naturam semper
oportet intelligere sic ex igniti quod relinquitur
talem esse terram et utique et eam que
in arida exalatione omnem hec enim
et exibet multam hanc multitudinem
Mixta autem exit sicut diximus va
porosa exalatione et sicca quam con
tinentur in nubes et aquam necesse incre
cipi in aliquam multitudinem semper
hec virtutis et simul deorsum ferri
rem plus et hoc semper fit sed quemadmodum

odorem ut contingit que sunt circa pa
re odorem unde quod quidem genito salsi in
magna causa est. Et propter hoc australes
les aque. latiores et prime autump
nalium. Auster enim et magnitudine
et spiritu estuosissimus est ventorum. Flat
a locis siccis et calidis. Quare cum pau
co vapore propter quod et calidus est. Si
enim et non talis sed inde incipit fla
re frigidus. Nichilominus complectens
propterea quod complet undique multam exalatio-
nem siccam ex propinquis locis. Calidus
est. Boreas autem veluti a frigidis lo-
cis vaporosus. Propter quod frigidus. Eo autem
quod appellatur serenus sunt. In opposito
autem aquosus. Similiter autem et auster
serenus hiis qui circa libiam. Multum
igitur huiusmodi lata aqua confert
quod tale. Et autem ipsum late aque
siccede. Unde gravissima prima de fri-
o. vare in quibus et est talis terre
mixtio tenoris crassissime decursum
hec calidorum gravium est mare. Propter hoc et
omnia eius quecumque ignita fuerint hec
potencia caliditatem in ipsis videri
autem licet et calcem et cinerem et
hypostasim alterum. et siccam et humi-
dam. et calidissimorum venientem
animalium. Accidit calidissima esse hypo-
stasim fit quod igitur semper quare et alterum propter
hanc causam elevatur autem semper aliqua
pars ipsius cum dulci sed minor tanto
quanto et in pluvia salsa et lata minor
propter quod quod equale est ut ad omne.

Quod autem sit. Dicere
vaporans potabile et non in
mare generatur vaporans quod con-
tinet idem experimentes dicamus. Pa-
titur autem et alia. Item et enim
vinum et omnes humores quicumque vapo-
rantes iterum in humidum consistunt
aqua fiunt. Alia enim passiones as-
sunt propter quandam commixtionem et
qualecumque aliquid fuit quod commixtum
talem facit saporem. Sed de hiis
quidem in aliis temporibus convenien-
tioribus faciendum considerationem. Simile
autem tamen dicimus quod maris existentis
semper eadem sursum ducitur et fit po-
tabile. Et de sursum in pluvia descen-
dit aliud factum non quod sursum duc-
tum est propter pondus subsidet potabi-
le et propter hoc non deficit sicut flumina
et lacus. Sed autem in ambobus necesse
accidere similiter. Sed semper eadem partes
permanent neque fit neque maris sed inde
ad moles et eius de terra similiter omnes existit
mare. Sed quod enim sursum venit sed
autem idem condescendit et lata permu-
tant et que si navigancia et que
descenderancia idem. Quare autem est in com-
mixtione aliquid salsum palam
non solum ex dictis. Sed si quis vas ce-
reum formans posuerit in mare
circumligans os talibus ut non
permittat aliquid introire mare quod
enim egreditur per parietes cereos fit po-
tabilis aqua quasi enim per linguam
terre quod terrestre secernitur et faciens
salsedinem propter commixtionem. Hec
enim causa et gravedinis plus enim est
salsa quam potabilis et gravia
enim. Et enim grossicies differt itemque
ut naves ab eodem pondere verum
in fluminis quod fere submergantur.
In mari autem mediocriter habeant
et navigabiles. Propter quod quidem aliqui
in fluminis oneraverunt. Propter hanc
ignoranciam dampnificati sunt.
Argumentum autem mixti quod grossi-
or est moles. Si enim aliquis aquam
salsam fecerit valde inmiscens
sal, super natant ova. Et si sint
plena fere enim sicut lutum fit

cineream habet corpulentiam in simili-
tudinem maris. Iste autem hic operantur
et circa salsitates. Si autem
est sicut fabulantur quidam in Pales-
tina tale stagnum in quo si quis
immiserit colligatum hominem aut
subiugalem, supernatare et non submer-
gi in aqua testimonium utique erit
aliquod dictis. Dicunt enim amarum
sic esse stagnum et salsum ut nulli
illius pisces innascantur, vestimen-
ta autem sordida si quis
humectaverit permovendo abluit. Sunt autem
et omnia talia signa dictorum quod
salsedinem facit corpus aliquod
et esse terrestre est quod inexistit. In
Caonia enim fons quidam est aque acetose.
Effluit autem hic in fluvium prope dul-
cem quidem, pisces autem non habentem. Elegerunt enim ut qui ibi fa-
bulantur potestate data ab Era-
cleo, quam venio ducens ab Eu-
chia boves. Sales pro piscibus
qui fiunt ipsis ex fonte. Hic enim
aque de quo querentes aliquam
partem ponunt et fit frigida cum eva-
poraverit humiditas cum calido sales non
grossi compacti sed laxi et subtiles
sicut nix. Sunt que virtute debi-
liores aliis et pluries et delectant
illecti. Et colore non similiter albi. Tale
autem aliquid fit et in Arabicis. Est enim
quidam locus in quo nascitur
allatum et arpus, de hinc combur-
et cinerem immittentes de quo quiunt
in aquam. Cum autem dimiserit ali-
quam partem aque, hec infri-
gidata salsum fit in multitudo. O-
portet autem sunt. Salsate innata
fluviorum aut fontium plurima
calida aliquando oportet putare. Deinde
principium quidem extinguunt ignis

per quam autem pertransit, tamen ad-
huc manere existentem velut cal-
cem et cinerem. Sunt autem in multis
in locis et fontes et rememata
fluviorum omnimodos habentia sapores
quorum omnium causam ponendum in exi-
stentem aut que inest virtutem
ignis exusta enim terra secundum magis et
minus omnimodas accipit formas
et colores saporum. Stipterie enim
et calcis et aliarum talium fit plena
virtutibus per quas pertransientes a-
que existentes dulces permutantur.
Et hee quidem acetose fiunt quemadmodum
que in Sicania Sicilie. Ibi enim exal-
me fit et utuntur sicut aceto ad que-
dam edulio quorum. Est autem
et circa Lyngo fons quidam aque
acetose. Circa Scythiam autem a-
maris. Quod autem defluit ab ipso
fluvium in quem ingreditur facit
amarum totum. Differentie autem horum
inde manifeste quales sapores
ex qualibus fiunt commixtionibus.
Dictum est autem de ipsis seorsum in
aliis. De aqua quidem et mari propter
quas causas et semper continue sunt
et quo permutantur et natura
ipsorum. Adhuc autem quascumque pas-
siones secundum naturam ipsis accidit
facere aut pati dictum est fere nobis
de pluribus.

De spiritibus autem dicamus sum-
entes principium dictum nobis iam
prius. Sunt enim due species exalatio-
nis ut diximus. Hec quidem humida hec
autem sicca. Vocatur autem hec quidem va-
por, hec autem secundum totum quidem innominata,
eo autem quod in parte necesse utentes uni-
versaliter appellare ipsam velut fumum. Est
autem neque humidum sine sicco neque siccum sine
humido, sed omnia hec dicuntur secundum excellentiam

Facto autem sole circulo et cum quidem appropin
quat caliditate elevante humidum
longius autem facto propter infrigidationem
consistente iterum sursum ducto vapo
re in aquam propter quod hyeme magis fiunt
aque et nocte quam per diem. Sed non
videtur quia latent nocturne magis
quam diurne. Descendens itaque aqua
distribuitur omnis in terram. Existit autem
in terra multus ignis et multa calidi
tas et sol non solum sursum natans terre
humidum trahit, sed et etiam ipsam de
siccat calefaciens. Exalatione autem
sicut diximus existente duplici, hac quidem va
porosa, hanc autem fumosa, ambas
necessarium fieri. Harum autem que quidem hu
midi plurem habens multitudinem
exalatio principium pluentis aque et
sicut diximus prius. Sicca autem spirituum
principium et natura omnium. Hec autem quia
isto modo necesse accidere et ex ipsis
operibus palam. Et enim exalationem necesse
differre necesse et solem et eam que in
terra caliditatem hoc facere non solum
possibile sed necesse est. Quoniam autem alia
utraque species manifestum quod differunt
et non eadem est que venti natura
et que pluvie aque sicut quidam aiunt.
Eundem enim aerem motum quidem ventum
esse consistentem autem iterum aquam. Aer quidem
sicut in sermonibus ante hoc diximus
sit ex hiis: vapor quidem enim humidum
et frigidum, vel tractabile hic quidem
enim ut humidum. Quia autem aque
est frigidum propria natura sicut
aqua non calefacta. Fumus autem calidum
et siccum. Quare quemadmodum ex symbo
lis consistit qui sursum aer hu
midus et calidus. Et enim inconveniens
si qui circa singulos circumfusus aer
iste sicut motus spiritus et undecumque exsti
terit motus ventus erit. Sed non sicut

fluvios existimandum non qualitercumque esse
aque fluentis nec si hec fit multitu
dinem, sed oportet fontale esse quod fluit.
Sic enim et ventorum habet. Movebitur
enim utique magna multitudo aeris
ab aliquo magno casu nec hiis
principium nec fontem. Attestantur
autem que fiunt ex rebus. Quia enim continue
quidem magis autem et minus et maior
et minor fit exalatio, semper nubes
fiunt et spiritus secundum tempus unumquodque
ut nata sunt. Quia autem aliquando
quidem vaporosa fit multiplicior, a
liquando autem sicca et fumosa, quidam quidem
pluviosi annorum fiunt humidi, quidam
autem ventosi et sicci aliquando quidem.
Quandoque accidunt et siccitates et ymbres
multos simul et secundum continuam
fieri regionem, aliquando autem secundum
partes. Sepe enim que in circuitu regio
accipit temporaneos ymbres et multos,
in aliqua enim parte huius siccitas est.
Aliquando autem contrarium, ea que in circui
tu omnia aut mediocriter utentur
aquis aut et magis sicca, una
aliqua pars aque copiosam ac
cipitur multitudinem. Huius causa autem
quia ut secundum plurima quidem eadem pas
sionem ad plurima pertingere verisimile
regionem quia similiter ponuntur ad so
lem que prope sunt nisi aliquod differens habe
ant proprium. Quoniam tamen immo aliquando
secundum hanc quidem partem sicca ex
alatio facta est amplior, secundum aliam
autem vaporosa, aliquando autem contrarium.
Et ipsius autem huius causa quia utraque
transcidit in habite regionis exala
tionem. Sicca quidem secundum propriam flu
it regionem, que autem humida
ad vicinam aut et in aliquem
remotorum locorum propulsa est a spiritibus;
aliquando autem hec quidem manet. Contraria

autem ad frigus et acutie hec sepe. Sicut in
corpore si superior ventus sic et fiunt. Inferior
autem superiori contrarie disponatur
et hec siccus ens calide. Humidum ergo
superiorem et frigidum sicca autem circa
loca antiperistasim patitur. Propter quod
terre exalationes calido huic autem post
nubes ventus. Ut secundum multa fit
in illis locis et que contingit fiunt
sepe ymbres et sepe cessavit aqua
terra. Hec enim necesse accidere. Propter dicta
principia. Cum enim pluit terra
exsiccata ab eo quod in ipso calido
et ab eo quod desuper exalat. Hec autem
erat venti cor. et contrarium cal. segregato fiunt
venti optime autem cessantibus
quod segregatur calidum semper et sursum
feratur in superiorem locum constat
vapor infrigidatus et fit aqua.
Et cum in idem compellantur nubes
et que continentur ad ipsas frigiditas
aqua et infrigidat. Sic causa
exalatione. Cessante faciunt aqua
que fiunt ventos et cessantibus
ipsi fiunt. Propter has causas. Flo hec
autem fiendi maxime sepe ab ursa
et meridie eandem causam. Plurimi enim
boree et austri fiunt ventorum.
Sol enim sola hec loca non segregreditur
sed ad hunc et ab hiis. Secundum circulus autem
et secundum orientes semper fertur. Propter quod
nubes consistunt in lateralibus et fit accidente
quidem exalatione humidi. Ab
accedente autem ad contrarium locum aque
et hyemis. Propter lacedem quidem que
ad tropicos et antropicus
estas fit et hyems et elevatur
sursum aqua et fit iterum. Quoniam autem plurima
quidem descendit aqua in hiis
locis in quibus vertitur et a quibus
hec autem sunt qui ad arcticum et meridiem
ubi est plurima aquam terra suscipit

hec plurimam necesse fieri exalationem
sicut modo ex humidis lignis fumum.
Exalatio autem hec ventorum est
rationabiliter utique. Hinc fient plurimi
principalissimi spiritus ventorum autem
qui quidem ab arcto borei. Qui in
a meridie et austri lato autem ipsorum
obliqua est. Circa terram enim flant
in rectum facta exalatione quod omnis
qui in circuitu aer et sequitur la
tionem quod et dubitavit utique
aliquis unde principium spiritus est,
utrum desuper aut de subtus. Motus
quidem enim desuper et ante flare aer ae
evidens si fiunt nubes aut caligo
significat enim motum spiritus principium.
Principium autem manifeste venire ventorum
tamquam desuper ipsis humidis principaliter.
Quoniam autem est ventus multitudo ae sicce
sicce ex terra exalationis mota circa
terram palam ae motus quidem principalem
desuper materie autem et generationis desubter.
Quoniam quidem enim tendit quod ascendit
in de causa. Latio enim corum que longe
a terra dominatur. Et similiter desubtus quidem
in rectum sursum fertur et omne
vale magis [?]. Generationis autem
principium palam quod ex terra est. Quod
autem ex exalationibus convenientibus
secundum modicum altius sic flamen
principia fiunt emanente terra
palam et in operibus. Unum autem singuli
flant minime omnes sunt precedentes
autem et longe validi flant
ad hunc autem et qui circa arcticum
in hyeme tranquilla. Et sl flata
sunt ipsum illum locum. Sed secundum modicum
ulterius flans et latens extra pro
cedens iam sepe fit in signis. Quid
quidem est venti natura et quomodo fit
autem siccitatum et de nubrositate
et propter quid eam cessant et fluunt

post ymbres et propter quid boree non
plurimi ventorum sunt dictum est. Ad hec
autem et declaratio ipsorum.

Sol autem et cessare facit
et commovet spiritus debiles quod
enim et paucas existentes exala-
tiones extinguat ampliori calidi-
tate in exalatione hunc existens
et disgregat. Ad hunc autem ipsam
terram preveniens exsiccans antequam
facta sunt multa simul congregata
sicut si in multum ignem aci-
derit modicum combustibile pre-
venit sepe antequam fumum fa-
ciat exustum propter has quidem igitur
causas cessare facit ventos et
a principio fieri prohibet. Consumptio-
ne quidem cessare faciens, celeri-
tate autem siccitatis fieri prohibens
propter quod et circa orionis ortum maxi-
me fit tranquillitas et usque ad
etesios et prodromos. Fiunt autem
tranquillitates propter duas
causas. Aut enim propter frigus extinc-
ta exalatione velud cum fuit ge-
lu forte, aut marte facta a suffo-
catione. Plurime autem et intermediis
temporibus aut eo quod nondum iam
pervenit exalatio et alia nondum
advenit. Indiscrete autem et dis-
ficilis orio esse videtur ut occidens quia
permutacionem temporis accidit occasus
et ortus estate et aut hyeme
et propter magnitudinem astri dierum
sic permutationes autem
omni turbacione plene propter indeter-
minationem sunt. Etesie autem
flant post versiones et canis or-
tum et neque tunc cum maxime appro-
pinquat sol, neque cum longe, et diebus
quidem flant noctibus autem cessant.
Causa autem quia propter quod existens

preveniens exsiccans antequam fiat
exalatio omnis obicit modicis
mediocris iam fit exalatio
et caliditas ut congelate aque
liquescant in terra exsiccata et a propria
caliditate et ab ea que solis
quasi turgescat et exalet. Flan-
te autem deficiunt quia congelate li-
quescentes desistunt propter frigidita-
tem noctium. Exalat autem neque
congelatum neque medium habens siccum
sed continens siccum humiditatem
sed calefactum exalat. Dubitant
autem quidam propter quid boree quas
vocant continue quas vocamus ete-
sias post estivales tropicos.
Flatus autem sic noto fiunt post
hyemales. Hoc autem non irratio-
nabile. Fiunt autem ei vocati
leuconoti opposito tempore. Non sic
autem fiunt continue propter quod latentes
faciunt inquirere. Causa autem
quia boreas quidem a locis que sub
arcto flat, que plena aqua et
nive sunt multa, quibus liquefactis
a sole post estivales versiones
magis quam in ipsis flant ete-
sie. Sic enim suffocationes fiunt non
cum maxime appropinquat ad
arctum sed cum calefecit amplior
tempore. Ad hunc autem appropinquans sicut et
et post hyemales versiones flant
ornithie et cum hii etesie sunt debiles
minores autem et tardiores etesiis
flant. Septuagesimo enim incipiunt
flare propter longe existentem solem in-
valescere minus. Non continue autem
similiter flant quia hec quidem in superficie et
debilia queque segregantur. Hec autem
magis congelata ampliori indi-
gent caliditate propter quod intempestive
illi flant continue subversionibus hiem-

etesie dicuntur venti provenientes ab aquilone et dicuntur flabra

et ortus

venti australes et dicuntur ornithie a tali constellacione

estivalibus flant etesie. quoniam vult
quam maxime continue hunc semper flare ven
tus. Auster autem ab estiva versione flat
et non ab altera ursa. Duobus enim exi
stentibus desectionibus polus habitabi
lis regionis, hac quidem superiorem polum
qui secundum nos, hac autem ad alterum et ad
meridiem, et existente velut tympano
talem enim figuram terre excidunt que
ex centro ipsius ducte et faciunt duos
conos hunc quidem habentem basem tro
picum, hunc semper manifestum, versione autem
non in medio terre; eodem autem modo ad inferi
orem polum alii duo coni terre excisio
nes faciunt. Hee autem habitari sole possunt
et in ultra versiones umbra enim non
utique esset ad arctum. Nunc autem inhabitabi
lia prius fiunt loca antequam subdefici
at aut permutetur umbra ad meridiem
que quidem sub ursa a frigore inhabitabilia
fiunt; autem et corona secundum hunc modum
videtur enim super caput fieri nobis cum fuerit
secundum meridianum. Propter quod et ridiculose scri
bunt nunc periodos terre describunt
circularem habitationem. hoc autem est
impossibile et secundum apparentiam et secundum rationem
ratio enim ostendit quod ad latitudinem quidem
determinata est. circulo autem copulari conti
git propter temperanciam. Nunc enim excedunt
estus et frigus secundum longitudinem
sed ad latitudinem. Quare si non alicu
bi prohiberet maris multitudo totum est
perambulabile et secundum apparentiam
circa navigationes et vias. Multum
enim longitudo differt a latitudine.
Quod enim ab Herculeis columpnis usque ad In
dicam eo quod Ethiopia ad Meotidem
et extrema Scythie loca plus quam
quinque ad tria secundum magnitudinem est
si quis navigationes computet et
[illegible] ut contingit accipere talium certi
tudines. et quidem ad latitudinem

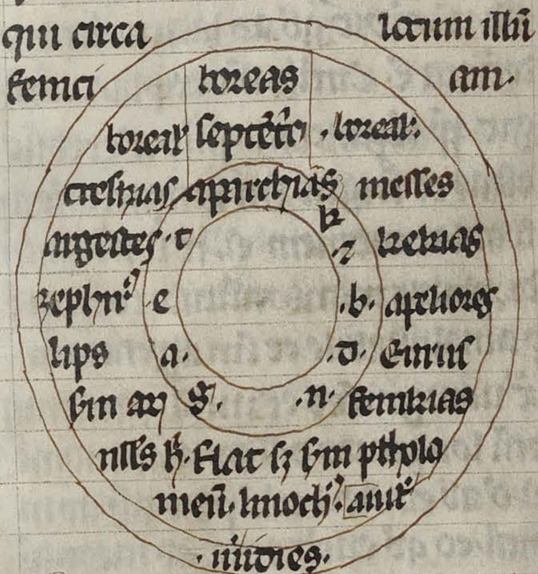
usque ad inhabitabilem. Secundum habitantibus quidem
enim propter frigus non iam habitant. hoc autem
propter estum. Que autem propter esse Indicum et co
lumpnas Herculeas propter mare non videtur
copulari per continuum esse habitabile.
Quoniam autem similiter habere necesse locum quendam
ad alterum polum sicut quam nos habitamus ad
eum qui secundum nos palam quia proportio
naliter se habebunt alia et ventorum existencia
quare quemadmodum hic boreas est et illis ab
illa que ibi ursa aliquis ventus sic exi
stens quem nequaquam possibile pertingere
huc quoniam neque boreas iste in eam que hic
habitationem omnem est. Est enim velut appo
geos spiritus borealis. Contingit boreas iste
in eam que hic habitudinem flet. Sed
quia habitatio ista posita est ad arctum plu
rimi boree flant. tamen autem et istic defici
et non potest longe provenire. Quoniam circa
id quod extra Libiam mare australe quod
quemadmodum hic boree et austri flent sic
ibi euri et zefiri succedentes continue
semper flant. Quod quidem igitur auster non
est ab altero polo flens ventus palam.
Quoniam autem neque ille neque qui ab hyemali
versione oportebit enim utique alium ab esti
vali esse versione. sic enim proportionaliter
assignabit. Nunc autem non est unus
enim solus videtur flans ex meridie locis.
Quare necesse eum qui ab exusto loco
flantem ventum esse austrum. Iste autem
locus propter solis vicinitatem non habet
aquas neque pascua que propter liquefactionem
facient etesios. Sed quia multo maior
est locus ille et expansius maior et
amplior et magis ferax ventus
est auster borea et pertingit magis huc
quam iste illuc. Et que quidem igitur causa horum
est ventorum et quo habent ad invicem

De positione autem item est
dispositorum et qui contrarii quibus et
quos simul flare contingit et quos

biha

dicitur quod venti non fortiter flabit ab alia regione

no. ad aut et qui z quot existunt entes et ad hec de aliis passionibus queque contingit tota (?) est i proble matibus particularibus nunc dicamus. Expo- nere autem de positione similiter rones ex dis criptione considerantes describitur quod g (?) ut magis i sensibilis habeant qui orizontis circulus propter quod et rotundus oportet autem intelligere ipsius alteram inci sionem que a nobis habitatur esse enim et illam dividere eodem modo. Supponatur autem primo quod contraria secundum locum esse plurimum distancia secundum locum. sicut secundum speciem contraria plurimum distancia secundum speciem plurimum autem distat secundum locum posita adinvicem per dyametrum. sit. g. in quo .a. occidens equinoctialis. alia autem dyametros hanc ad rectam incidens que i quo .v. sit visa. hinc autem contrarium ex opposito quod in quo .t. meridies quod autem i quo .z. oriens estivalis quod autem i quo .d. oriens hyemalis quod est i quo .g. occidens hyemalis. a .z. autem du cant dyametri ad .g. z ad .d. et ad .e. Quoniam igitur plurimum distancia secundum locum contraria secundum locum plurimum autem distant que secundum dyametrum necesse ventorum hos invicem contrarios esse. quorum secundum dyametrum sunt. Vocantur autem secundum positionem locorum venti sic zephi rus quidem qui ab .a. hic autem occidens equinoctialis. Contrarius autem huic ape liotes. hic autem oriens equinoctialis. boreas autem a parctias ab .j. hic enim verso contrarius autem huic auster .a .t. me ridies enim hic aqua flet et .t. ipsi i con trarium secundum dyametrum ab .z. autem kekias hic enim oriens estivalis con trarius autem non qui ab .e. flat hic qui a .g. lips. Iste enim ab occidente hyemali. contrarius autem huic secundum dyametrum ei positur .a .d. autem eurus Iste enim ab occidente oriente hyema li flet vicinas austro. propter quod et sepe euronothi dicuntur flare. Contrarius autem huic non qui autem a .g. lips sed qui ab .e. quem vocant hii quidem arge- stem. hii quidem olimpiam. hii autem sciniona. Iste enim ab occidente estiva li flat z secundum dyametrum ipsi opposi tus solus. Sic quidem igitur qui secundum dya metrum positi venti et quibus sunt contrarii. Alii autem secundum quos non sunt contrarii venti .a .e. quidem enim quem vocant traskiam iste enim medius argestis et aparctie .a .k. autem quem vocant messem. Iste enim medius kekie et aparctie. que autem .e .k. dya metron vult quidem secundum semper apparentem esse non certitudinat autem Contraria quod non sunt hiis venti. nam messi flaret enim utique aliquis ab eo in quo .v. hic enim per dyametrum ipsi .c. traskie. flaret enim utique ab non hic esse signum secundum dyametrum si non ab ipso et ad modicum flat quidam ventus quem vocatur qui circa locum illum femei (?) am-

Principalissimi quidem igitur z determinati venti hii sunt et hoc ordinati sunt modo. Ceidi (?) autem plures ventos a lo cis ad arcticum quam ab hiis qui ad meri diem esse habitabile suppositum ad hunc

latum et quamlibet plus quam aqua et
mixtum reponitur in hanc partem quia illa
sub sole sunt et illius latera quibus h
generatis et circum et calefactis a sole et
circum necesse ampliorem et ad plurimum
latum fieri exalationem propter hunc causam est autem
aliorum ventorum boreas quidem quinque aparc
tias principalissime et tresclias omnis
argetis et boree austri autem quinque felage
nes qui a meridie et lips appeliotas
et quinque ab oriente equinoctiali eurus
fenicias autem communis zephirus et
quibus ferages et argetis necatius
vel hii quidam boreales horum necatur
hii autem australes apponuntur autem
zephirici quidem boree frigidiores enim
quia ab occidente flant austro autem a
pelietici calidiores enim qui ab oriente
flant. Ordinatis igitur frigido et calido
et estuoso ventis sic recanimus. Ca
lidiores enim qui ab oriente hiis quam
ab occidente. quia plus tempore est sole
sunt qui ab oriente. Cum autem ab oc
cidente derelinquerunt citius et appropinquat
loco tardius sic autem ordinatis ventis
palam quia simul flare contrarios quidem
non possibile secundum dyametrum enim alter igitur
cessabit violenciam patiens. non sic
autem positos ad invicem nichil prohibet
puta ex .a. d. propter hoc simul flant alii
ambo contrarii ad idem signum non ex
eodem spiritum secundum tempora autem contraria
contrarii maxime flant puta circa equinoc
tium vernale boreas et totaliter que ultra
tropicum estivalem. Circa autem equinoctium aut
nale autem libes. circa versiones autem
estivales zephirus. Circa hyema
les autem eurus. Invadunt autem
alios maxime et cessare faciunt apar
chie et tresclie et argete maxime
enim de propter ipsos ipsorum est. Crebri quatuor
fortes flant maxime isti propter quod

et serenissimi sunt ventorum flantes. n.
de prope maxime repellentes alios ventos
cessare faciunt et efflantes consistentes
nubes faciunt serenitatem ei non
frigidi vehementer fuerint simul existentes
tunc autem non sereni. Si n. fuerint magis
frigidi quam magni preveniunt co
agulantes quam propellentes kekias autem
non serenus quia reflectit in se ipsum unum
et dicitur proverbium trahens ad se ipsum ut
et kekias nubem significantes autem fiunt
ipsorum cessamentum mutata secundum solis translationem
quia movetur maxime huius principio prin
cipium autem sic movetur ventorum ut
sol. Contrarium autem aut idem faciunt
aut contrarium puta humidi lips. et kekias
quem elespontiam quidam vocant. et eurus
quem apeliotem. Sicci autem argestes
et eurus a principio autem iste siccus.
Consumens et aquosus. Stubnosus et
messes. et apelias maxime isti enim
frigidissimi. Grandinosus autem apar
chias et threscias et agrestes estiosi
fuganitem auster et zephirus et
eurus. Stubibus autem condempsant celum
kekias quidem valde. lips autem minus
kekias quidem propterea quod reflectit ad
ipsum et quia communis est boree et euro quare
quia frigidus est coagulans vaporantem
aerem. constare facit. Causa autem loco a
peliotis est habet multam materiam
et propterea quam propellis. Sereni
autem apercias chresclias autem
argestes. Causa autem dicta est prius
corruscationes faciunt maxime
autem hii et messes. Causa enim de prope
flant frigidi sunt propter frigidum autem
fulguratio fit. Segregatur constan
tibus nubibus propter quod et quidam cor
borum grandinosi sunt cito n. coan
gulant. [et tuphe] Ecnie fit autem finis autump
no quidem maxime deinde vere maxime

aparcthias et threcias et argestes. Causa autem quare et hee sint maxime qui aliis flantibus incidunt alii. isti autem maxime incidunt aliis flantibus. Causa autem dicta est et his prius. Ecesie autem gyrant habitantibus circa occidentem ex aparctias enim zephyrus est. Incipientes quidem enim ab ursa cessantes autem hiis autem qui ad orientem girant usque ad pehiorem. De ventis quidem igitur et de ea que a principio generatione ipsorum et de situ et de accidentibus iusionibus contrarie et secundum unumquemque tanta nobis dicta sunt.

De agitatione autem terre et motu terre post hec dicendum. Causa autem passionis habita huic generi est. Sunt autem tradita usque ad presens tempus tria et a tribus anaxagoras ei clozomenius et prius anaximenes milesius annunciaverunt et hiis posterius democritus abderitos. Anaxagoras quidem igitur ait etherem natura ferri sursum. incidentem autem in inferiora terre concava commovere ipsam. Que quidem enim sursum confirmatur propter ymbres quoniam non omnem similiter esse confiscam. tanquam existentem secundum quod sursum totius sphere et sursum quod hac existere parte in qua habitamus deorsum autem alteram. Ad hanc quidem autem causam nichil forte oportet tamquam valde simpliciter superficialiter dictam. Sursum enim et deorsum putare sic habere ut non ad terram quidem undique ferantur gravitatem habentia corpora. Sursum autem levia et ignis. similiter et hec videntes orizontem habitatam quantam nos scimus alteram speciem circulatis tanquam existente gibbosa et sperica

Et dicere quidem propter magnitudinem in aere manet. agitari autem dicere percussam de subtus et sursum per totam. ad hanc autem nullam reddunt accidentium circa terre motus sequentem. n. regiones neque tempora quecumque participant hac passione.

Democritus autem ait terram plenam aqua existentem et suscipientem multam aliam pluvialem aquam ab hac moveri. ampliori autem facta quam non possint suscipere ventres vim inferentem facere terre motum. et trahentem in vacua loca ex repletioribus transeuntem incidentem movere. Anaximenes autem ait pluviam terram et exsiccatam rumpi et ab hiis ruptis frustis incidentibus concuti propter quod et fieri terre motus et siccitatibus et rursum in pluviosis. In siccitatibus enim sic dictum est exsiccatam rumpi et aquis superhumectatam decidere. Oportebat autem hoc accidente subsidentiam multipliciter apparere terram. ad huc autem propter quid etiam circa quantam loca sepe fit hec passio nullo differentia excellenti talium ad alia et quidem oportebat. omnino autem sic existimantibus necessarium dicere minus semper terre motus fieri et tandem cessare aliquando concussam. Sic enim tendens talem habet naturam. Convenit si hoc impossibile palam quod impossibile et hanc esse causam. Sed quoniam manifestum quod necessarium et ab humido et sicco fieri exalationem sicut diximus in prioribus necesse hiis existentibus fieri terre motus. Existit enim terra per se quidem sicca propter ymbres autem habens in se ipsa humiditatem multam et ut et a sole et ab eo qui in ipsa igne calefacta multum quidem ex

multis autem intra terram fiat. Et hic
aliud quid continuus exfluit nimis
aliquando autem intra omnes aliquando autem ex-
terram. Si igitur hoc impossibile aliud, hoc esse
quod post hoc consequenter dicendum utique erit quale
maxime motiuum erit corporum.
necesse enim quod ad plurimum natum ire et
uehementissimum maxime tale esse. Ue-
hementissimum quidem igitur ex necessitate
quod citissime fertur percutit enim maxime
propter uelocitatem. Ad plurimum autem
natum est pertransire quod per omne
ire maxime potest. tale autem
quod subtilissimum. Quare si quidem spiritus natura
talis, maxime corporum spiritus motiuus.
Et enim ignis quando cum spiritu fuerit fit fla-
mma et fertur celeriter. Non igitur aqua
neque terra causa utique erit sed spiritus motus causa ef-
fluxit, quando intus existens exalatio propter quod fiunt
tranquillitate plurima. et maxime
terremotum. Continua existens ex-
alatio consequitur ut in pluribus
impetum principii. Quare autem in-
simul autem exfertur omnis. quodam
autem fit et spiritu existente melius ra-
tionabile. Uidemus enim aliquando simul
plures flantes uentos quorum cum
in terram feratur aliter erit spiritu esse
terremotus. minores autem hii magni-
tudine fiunt propter quod diuisum est prin-
cipium et causa ipsorum. Necesse autem plures
et maiores fiunt terremotum. Quorum ae-
re die et meridiem tranquillissima
enim est ut in pluribus diei. Diuidiens sol
enim cum maxime obtineat declinat
exalationem in terram. Obtinet autem
maxime circa meridiem et
noctes autem diebus tranquil-
liores propter absentiam solis. Quare
interius fit uerum fluxus sicut retransla-
tionem eius que ex diffusione
et ad diluculum maxime. Tunc enim

et spiritus nati sunt magis flare. Si igitur
interius existit permutatum est principium
ipsorum sic enim propter multitudi-
nem fortiorem facit terremotum.
Adhuc autem circa loca talia for-
tissimi fiunt terremotum ubi mare
fluxibile aut regio spongiosa
et sub austrosa. propter quod et circa Ellispon-
tum et circa Achaiam et Siciliam
et Euboie et circa hec loca. Uidetur enim
pertransire sub terra mare propter quod et
thime que circa Edipsum calida tali
causa facta sunt. Circa dicta autem
loca terremotus fiunt maxime propter
angustiam. Spiritus enim factus uehemens
et propter multitudinem maris allati
repellitur iterum interius quod natum
erat efflare ex terra. Regiones quae
quibus in antra habent que sub loca
multum suscipientes spiritum conte-
cuntur magis. Et uere autem et au-
tumno maxime et pluuiosis et
in siccitatibus fiunt propter eandem
causam. Tempora autem hec maxime spiri-
tuosa. Estas enim et hyemps hec
quidem igitur propter gelu. hec autem propter estiuum
tempus immobilitatem. hec quidem enim ualde
frigidum hec autem ualde siccum est. In sic-
citatibus quidem spirituosis aer hec
ipsum est aeriuos qui amplior exa-
latio sicca terra fiunt. quando humiditatem in
pluuiosis autem ampliorem facit
eam que intus exalationem et eo
quod intercipitur in angustioribus
locis et expellatur in minorem
locum talis segregatio repletis con-
cauitatibus aqua cum incipit opti-
nere eo quod multa in paruum locum opprimitur
fortiter mouet fluens uentus et ostendit.
Oportet enim intelligere quod sicut in corpore
nostro extremorum et pulsum cum est spiritus
interceptum uirtus sic et in terra spiritum

simulem facere et hunc quod terre
motum velud tremorem esse hunc
autem velud pulsum. et sic accidit
sepe post urinationem per corpus enim
fit velud tremor quidam conveniens
latio spiritus deforis intus subito ta-
lia enim fit et circa terram. Quantam
autem habeat spiritus virtutem non solum
ex hiis que in aere fiunt oportet specul-
ari hic quod propter magnitudinem
existimabit utique aliquis posse
talia facere. sed in corporibus anima-
lium tetanum et spasmum spiritus quod moti
sunt. tantam autem vigorem habent
ut multi simul temptantes vi tene-
re non possint optinere motum
infirmantium. talem ipsum oportet intelligere
fieri et in terra ut comparetur ad parvum
maius. Signa autem huius ad no-
strum sensum sepe facta sunt. Iam
enim tremor in quibusdam locis
factus non prius desiit antequam
erumpens ventus qui sic fecit locum
manifeste ut eniochias exivit
qui movit ventus quale et circa
eracleam eam que in ponto nu-
per factum fuit et prius sacram in-
sulam. hec enim est una vocatorum
eoli insularum. In hac enim intumuit
aliquid terre et ascendit velud
collis moles cum sono tandem autem
rupta exivit multus spiritus et favil-
lam et cinerem elevavit et lipa-
reorum civitatem existentem non lon-
ge omnem incineravit. et ad quas-
dam in ytalia civitatum venit.
Et nunc ibi exsufflatio hec facta
fuit palam est. Et enim ignis
in terra hanc putandum esse causam
densum accensum primo ipso
discreto aere. Signum autem
est quod fluunt soli terra spiritus et quod sit

circa has insulas. Et enim ventus
debeat flare auster prius significat
prius sonant enim ex quibus fiunt
exsufflationes propter eam quod mare pro-
pellatur iam de longe. ab hoc autem
quod ex terra exsufflans repellatur
iterum ventus quam quod ingreditur
mare hoc facit autem sonum sine
seismo propter amplitudinem locorum
effunditur enim in immensum extra et
propter paucitatem repulsi aeris
ad hunc fit solem caliginosum
et obscuriorem sine nube et ante
matutinos terre motus aliquando
tranquillitatem et frigus forte
signum dicte cause est. Solem
enim caliginosum et obscurum necesse
esse incipiente spiritu progredi in terra
dissolvente aerem et disgregante
et ad auroram et matutinas tran-
quillitatem que et frigus tran-
quillitatem quod enim est necessarium
ut in plurimum accidere quemadmodum dictum est
prius velud regressum intus facto
spiritu et magis ante maiores terre
motus. Non descriptum enim hoc quod
extra hoc autem intus. sed simul totum
latum necesse valere magis. Frigus
autem accidit propter ea quod exalatio-
nem intus vertitur natura calida existens
fin se. Non videntur autem venti esse
calidi quia movent aerem existentem
plenum multo activamine et frigido
vapore sicut spiritus per os exsufflatus
Et enim hic de prope quod est calidus
sed et cum ianuis. sed propter paucitatem
non similiter manifestum. de longe autem
frigidus propter eandem ventus.
deficiente autem in terra tali vir-
tute coeuntes propter humiditatem va-
porosius defluxus facit frigus
in quibus accidit locis fit hanc

a tetani
pasm[us] & contractus membrorum et fit ...

pulsionem. Quod aut causa et
signum consueti aliquando sit aut terre
motus aut .n. per diem aut parum
post occasum serenitate existente
nubecula subtilis apparet porrecta
et longa uelud linee longitudo quasi
plurimum recta in spiritu deficiente propter
propter translationem. Simile aut accidit
et in mari circa littora quando quidem .n.
fluctuans incidet uehementer grosse
se et distorte fiunt reginnines. quando autem
placate fiunt propter ea quod prima fit segre
gatio. subtiles sunt et recte. quod
quidem quod mare facit circa terram. hoc spiritus circa
eam que in aere caliginem ut quando
fiunt facta tranquillitas omnis recta et
subtilis derelinquatur. tamquam nube
cula fit reginnis aeris. Propter eandem
causam aut et circa diples autem lune
accidit fieri terremotum. Quando .n. iam prope
sunt et non dum quod sit omnino deficiens
lumen et quod a sole calidum ex aere.
Jam aut marcescente tranquilli
tas fit contra translato spiritu in terram
qui facit terremotum ante eclipses
fiunt .n. ante eclipses sepe in principio
quidem noctis. In media aut nocte
ante diluculares. Accidit aut hoc propter
marcescere calidum. quod a luna cum
prope quidem fiunt facta latio in quo facta
erit eclipsis remus sic quod quasi quo de
tenebratur aer et quiescebat iterum
monetur et fit spiritus tardioris eclip
sis tardior. Cum aut fortis facti
fiunt terremotus non mox neque ad se
mel cessat agitans. sed quando primo
quidem usque ad circa quadraginta dies
agitat posterius aut et ad unum
et ad duos annos uocatur secundum ea
dem loca. Causa aut magnitu
dinis quidem multitudo spiritus et locorum
figure per qualia utique fluxerit.

Quia quidem .n. pulsus fuit et non
facile pertranseat maxime comprimitur
et intus retentum necessario in re
sistentibus uelud aqua non potens
pertransire. propter quod sicut in corpore
pulsus non repente cessante in
cito sed per moram marcescit passio
ne et principium a quo exalatio facta
fuit et ortus spiritus palam quod non mox
omne expendit materiam ex qua
fecit uentum quem uocamus sessum.
Quando usque consummatur reliquos
spirituum necesse agitare debilius aut
et usque ad hoc donec utique minus fit ex
alatum quam non possumus ire
manifeste. Facit aut et sonos
qui sub terra fiunt spiritus et eos qui
ante terremotus et sine aut motibus
terre continua alicubi facta sunt sub
terra. Sicut .n. et percussus aer omni
modos emittit sonos. sic et percu
tiens ipse. Nichil enim differt uer
berans simul et ipsum uerberatur omne
preuenit aut sonus motum quia sub
tiliorum partium est et quia magis per
omne penetrat sonus spiritu. Cum
aut minor fuit quam ut moueat
terram propter subtilitatem propter facile
quidem penetrare non potest mouere.
Quia aut offendit ad solidas
moles concauas et omnimodas figu
ras omnimodum emittit sonum ut ali
quando uideatur quod quidam dicunt prodigia
uulgantes mugire terram. Jam
aut et que erumpunt facta terre mo
tibus. sed non propter hoc a qua causa motus
sed si fuit ex superficie aut desuper
uim infatus spiritus illam mouens
et sic fluctum uenti sed non fluctus
uentorum. Quando aut et terram sic utique quis
causa passionis existimat .n. agitata
comparatum aqua expulsio enim expulsio

maria

quedam est et hec ambo quando cum ut multa patiuntur. non scilicet non agunt spiritum autem ut estuum principium. Ubi autem simul cum terre motu fluctus facti sunt causa quidem contrarii facti fiunt spiritus. Hoc autem fit cum agitans terram spiritus latum ab alio spiritu mare repellere quod omnino non possit expellens autem et coartans ad idem congregaverit multum terre. necesse enim victo hoc spiritu simul multum pulsum a contrario spiritu erumpere et facere cataclismum. Fuit autem factum hoc et circa achaiam. extra quidem enim erat auster. ibi autem boreas. Tranquillitate autem facta et fluente intus vento facti sunt et fluctus et terre motus simul et magis propter mare non dare perflationem impetum facienti sub terra spiritum. sed obsistere. vim enim inferentia invicem spiritus quidem terre motum fecit. hypostasis autem spiritus cataclismum. Secundum partem autem fiunt terre motus et sepe ad modicum locum. venti autem non. Secundum partem quidem cum exalationes que secundum locum ipsum et vicinantes convenerint in unum sicut et siccitates diximus fieri et pluvias secundum partem et terre motus quidem fiunt propter hunc modum. venti autem non. hii enim terre motus quidem enim in terra principium habent ut ad unum unum omnes impetuentur. sol autem non similiter potest. magis autem pluvie et sursum sublevata magis ut fluant cum principium acceperint a solis latione iam secundum differentias locorum ad unum. Cum quidem igitur fuerit multus spiritus movet terram. ut autem tremor ad latum fit autem raro et aliquando loca velud pulsus sursum de subtus propter quod et minus agitat hoc modo. Non enim facile sic multum

convenire principium ad longitudinem enim multiplex eius que a profundo exalatio. Ubicumque autem facti fuerint terre motus tales sessiones egredientur multitudo lapidum sicut bullientium in caldariis. Hoc enim modo facto seismo que circa sepulum civitatis sunt et campus vocatus flegreum. et que circa ligusticam regionem. In insulis autem ponti... terre minus fiunt terre motus quam in hiis que ad terram. multitudo enim maris infrigidat exalationes et prohibet pondere. et vim infert adhuc autem fluunt et non agitantur obtenta a spiritibus. et quia multum occupat locum non in hanc. sed ex hac exalationes fiunt et has consequuntur que ex terra que circa ipsam terram pars sunt terre. Inter medium autem propter parvitatem nullam habet similiter. Ponti terras autem non contingit movere sine mari toto a quo continente existunt. De terre motibus quidem igitur et que natura et propter quam causam fiunt et de aliis accidentibus circa ipsas dictum est fere de

De choruscatione maxime. De ... autem et tonitruo. adhuc autem de extinctione et incensione in flumibus dicamus. et enim horum quidem principium existimare oportet omnium exalationem enim et dicimus existente duplici. hac quidem humida. hac quidem sicca. et concretione habente ambo hec potentia et consistere facientes in nubem sicut dictum est prius. Adhuc autem spissiori consistentia nubium facta ad ultimam sui terminationem qua enim deficit calidus disgregans in superiorem locum hac spissiorem et frigidiorem necesse esse consistentiam propter quod et fulmina et tifones et omnia talia feruntur deorsum quamvis nato sursum ferri omni. Sed ad contrarium in spissationes necesse fieri extrusionem

fulmina

velud pirenes ex digitis exilientes
et cum hic pondus hicia feriatur
sepe sursum. Segregata quidem igitur
caliditas in superiorem disgregitur
locum que autem intercluditur sicca
exalatio inter venientes nubium et
maxime inter invicem unitatem infri-
gidati aeris hec convenientibus nubibus
segregatis vi autem lata et occidens
ad continentes nubes facit percussura-
rum sonus vocatur tonitruum.
Fit autem percussura eodem modo
ut expertum maiori minor percussio
enim qui in flamma fit sono quem vo-
cant hii quidem vulcanum ridere
hii autem vestam hii autem commu-
tationem horum. Fit autem cum exalatio
in ipsa flamma confracta feriatur
ruptis et siccatis lignis. Sic enim et
in nubibus facta spiritus segregatio ad spis-
situdinem nubium incidens facit
tonitruum. Omni modi autem soni propter
inequalitatem fiunt nubium et propter me-
dios venientes quam continuitas
deficit spissitudinis. Tonitruum
quidem igitur hoc est et fit propter hanc causam.
Spiritus autem extrusus secundum multa quidem
igitur subtili et debili ignitione et
hec est quam vocamus coruscationem quam
videmus velud excidentem spiritus coloratus
apparet. Fit autem post percussuram
et posterius tonitruo. Sed videtur
prius quoniam visus utique accipiat an-
ditum. Patet quod in directione remi-
gium enim referentibus iterum remos
primus pertingit sonus remi per-
cussionis. Quamvis quidam dicunt
quod in nubibus fiat ignis hunc autem
empedocles quidem ait interceptum
esse de solis radiis. anaxagoras
autem de eo qui de superiori ethere quod
et ille vocant ignem delatum

[illegible]

de super deorsum imitationem quidem
igitur huius ignis esse coruscationem
sonum autem intus extinctionem
fixum tonitruum tamquam sicut interce-
ptum. sic et prius coruscatio fit to-
nitruo. Irrationabilis autem et ignis
interceptio utroque modo quidem magis
autem detractio eius quod de superiori etheris.
Causam enim feratur deorsum natum
sursum oportet dici causam et propter quam aliquando
hoc fit esse celum quando nubilosum fiunt
tamen hec non semper sic serenitate existe-
nte non fit. Hoc omnino videtur deficiens esse fe-
stive. Similiter autem et dicere causam que
a radiis caliditatem interceptam
in nubibus esse horum causam non probabile
et enim iste sermo inveniter dictus est valde.
Segregatam enim necessarium esse causam spiritus
et debiatam (?) et que tonitrui et que
coruscationis et aliorum talium et sic
fieri. hoc autem differt plurimum. Similiter enim
et utique si quis putet aquam et nivem
et grandinem inexistentem prius po-
sterius segregari et non fieri velud ypo-
chima faciente semper concretione
unumquodque istorum. Eodem enim modo et ille con-
cretiones et hec disgregationes exi-
stimandum esse. Quare si altera horum
non fiunt sed sunt de ambobus eadem
contingit ratio. Interceptionem quod aliquis
utique magis alteram dicet quamvis cum
generationem in spissioribus. Et enim aqua a
sole et ab igne fit calida. Sed tamen
cum iterum constet et infrigidatur aqua
congelata nullam accidit fieri talem
exitum qualem illi dicunt. Et enim
oportebat secundum magnitudinis fervo-
rem facere. Spiritum intus factum ab igne
quem neque possibile inexistentem prius neque
illi sonum fervorem faciunt sed sibilum (?)
Est autem ex hiis parva bullitio. Similiter et
enim quod extinguitur incidens ap-

[illegible]

tinit hac bulliens facit sonū. Sunt
aūt quid' qui coruscatōm sicut
et dicitemus non ēē aūit ꝫ indi
assimilantes. tamq̄si passio si
mul fit. ꝛ qm̄ mare quis virga
pcussit. videtur .n. aqua effulgēs
nocte. sic in nube ruptum moto
humido apparenciam fulgoris ēē co
ruscatōm. Isti quid' g̃ nōdum
ꝯsueuāt hiis qui de refractione
opiōnib; q̄s quid' videtur cū talis
passionis ēē videtur .n. aqua ful
gurare pcussa refracto ab ipo visu
ad ad fulgidū. ꝓp q̄d ꝫ ut magis
ꝫ nocte die aūt nō ut q' ampli'
lumen ꝯtis q' dies extinguunt.
Que quid' g̃ dicūt ab aliis ꝫ de
tonitruo ꝛ de coruscatōe. hec sūt
hiis quid' q' refractio coruscatō
hiis aūt q' ignis quid' plustra
tio coruscatō. Tonitruum aūt
extinctio nō inītus facto sm vnūq̄q;
passionem ignis ꝫ in exitus sitos
autem dicimus ēē eand' nām
sic̄ terram quid' ventū. In terra aūt
terre motū in nubib; aūt tonitr
uū. Oīa enī ēē ꝫ sm eādem idē
exalatione siccam que fluens
quid' quali' ventus est. sic aūt fac̄
terremotus. In nubib; aūt disg
grata conuenientib; et disgregatis
ipsis in aquam tonitrua ꝛ corus
catōes et tm̄ hiis alia nāe eiusd'
hiis existencia. Et de tonitruo
quid' et coruscatōe dcm̄ est.

De reliquis autem dicimus operibus segregationis hiis introducto iam
modo dicentes. spiritus
enī hic segregatus per modica
quid' et sparsim diffusus ꝛ sepe
fcs et pflans et subtiliorē partiū
exīs. tonitrua fac̄ ꝛ coruscatō
nes. Si aūt mlt̄ simul et spissior
mīmus aūt segregetur subtilis
ecnefias fit ventus fit ꝓp q̄d et
violentus. Celeritas .n. segregōis
fac̄ valitudinē. Cum quid' g̃ ē
assequatur multa ꝫ ꝯtinua se
gregatio eod' fit modo q̄ adōm cū
tum in ꝯtrm̄ moueatur. Tunc .n.
pluuia et aqua fit multitudo. exi
stunt quid' g̃ ambo. ꝫ potenti
sm materiam. Cum aūt principiū
fcm̄ fuit potencie eiusq; colecte
ꝯtinm̄ ex materia. cuiq; autem
fuit multitudo in ꝯtīs amplior ā
plius et fit ꝫ quid' ymb' ꝫ aūt
altius exalatōis ut ne fias. Si
aūt segregatus spc̄ qui ī nube
altā ꝫ pcussit. Sic ut qm̄ ex amplo
ī angustū iferatur ventē ī sportis
ꝫ viis ꝯtīdit .n. sepe ī talib;
repulsa prima pte fluentis cor
poris ꝓp non sub eed' ꝫ ꝓp arti
tudinem aūt ꝓp repentem cir
culum et reuolucōem fit temp'
ꝫ quid' .n. manētus resolutōm
ꝯpib; ꝯcedē ꝫ aūt posterius ipellit
Quare ꝯpellitur in lat' qua nō
phib; fit et sic sp bitum donec
vtq; vnū fiat ꝫ aūt ē circulus
cu' enī vna lato figure. ꝫ nēē
circlm ēē sic̄ tram. Igitur ꝓp ꝫ
fuit reuolutōes et ī nubibus
sili' sm principiū ꝫ impetū q' sic
ecnefias fcē fuit semp nubes
segregatur et fit ꝯtinuus ventus.
Sic .n. sp ꝯtinuū assequitur
nub ꝓp spissitudinem q' nō potest
segregari spc̄ ex nube. videtur enī
circulo q' primū ꝓp tantam causam

Presterum autem fertur quando semper nubes inspissantur quod excidit aliquando vocatur autem si in calorem fiunt. Hec passio enim typhon ventus extra nubes velud ecnephias indigestus. Borealibus autem non fit typhon neque in nivosis hyemalibus et ecnephias propter ea quod omnia hec spiritus sunt. Spiritus autem sicca calida fit exalatio. Gelu igitur et frigus propter obtinere extinguunt mox factum ad hunc principium. Quod autem obtinet palam. Non enim utique esset nivositas neque borealia humida. Hec enim accidit esse obtinente frigiditate.

Fit quidem igitur typhon quando ecnephias factus non possit segregari a nube. Est autem propter repulsionem gyrationis cum ad terram delata fuerit revolutio simul conducens nubem non potens absolvi. Quare autem fuerit directum efflat hic spiritu movens et circulari motu sistit et sursum fert cuicumque incidit vim inferens.

Cum autem deorsum tractus ignitur hec autem est cum subtilior spiritus fuerit vocatur incensio. Concendit enim aerem agitatione colorans. Si autem in ipsa nube multus et subtilis extrudatur spiritus hic fit fulmen. Et quidem valde subtilis non adurens propter subtilitatem quem poete argeta vocant. Si autem minus adurens quem soloenta vocant. Hic quidem propter subtilitatem fertur propter velocitatem ante prevenit pertransientis antequam ignitat et moram faciens denigrat. Hic autem tardior colorat quidem excussit autem non sed prevenit. Propter quod resistentia quidem patiuntur aliquid que autem non nichil. Ut ex clipei et quando eris liquefactum fuit ligni autem nichil passum fuit propter raritatem. Prevenit enim spiritus pervetrans et pertransiens et propter vestimenta similiter non combussit sed velud accidiationem fecit. Quare et quoniam spiritus hec omnia palam ex talibus. Est autem aliquando et oculis videre velud et nunc accidit circa templum in Epheso combustum. Ad multas partes enim flamma ferebatur continua discrepta seorsum. Quod quidem enim fumus spiritus et ardet fumus manifestum et dictum est in aliis prius. Cum autem universus simul cedat tunc manifeste videtur spiritus esse quod quidem igitur in parvis ignitionibus videtur hec et tunc multa enim fiebat multo forans irruptis igitur lignis unde spiritus principium erat multus secedebat simul quia efflabatur et ferebatur sursum ignitus ut videretur flamma ferri et invadere domos. Semper enim putare oportet asseri qui fulminibus spiritus et presteres. Sed non videntur quia sine colore sunt. Propter quod et quia debeo percutere moveri prius quam percutiatur tamquam prius incedente principio spiritus. Et tonitrua autem dividit non sono sed quia simul segregatur quod plagam fecit et sonum spiritus quod si percusserit dividit exurit autem non. De tonitruo quidem igitur et coruscatione et ecnephias ad hunc autem de incendentibus et typhonibus et fulminibus dictum est et quod quidem omnia et quod idem omnium ipsorum.

De halo autem et iride quid utrumque et propter quam causam fit dicamus et de parheliis et virgis et enim omnia hec fiunt propter easdem causas invicem. Primo autem oportet accipere passiones et accidentia circa unumquodque ipsorum. Halo igitur apparet sepe circulus totus et circa solem et lunam et

splendencia altiori. Ideo hunc autem
nichil minus nocte quam die et meridie
quam sero. Diluculo autem minus et
occasum. Yridis autem nunquam
fit circulus neque maior semicirculo
decisio. Et occidente quidem et ori
ente minoris quidem circuli. Maxima
autem porcio. Eleuato autem preterea
post autumpnale quidem equinoctium
in breuioribus diebus omni hora fit di
ei. In estiuis autem non fit circa
meridiem. Sed duabus plures yrides
non fiunt simul. Harum autem tricolor
quidem utraque et colores eadem
et equales secundum numerum inuicem habent
obscuriores autem eius qui extra
et e contrario positos secundum positionem. Que quidem
enim intra primi habet ypiferiam que
que maxima puniceam. Que ue
ro exterius minimam quidem propin
quissime et ad hanc et alias propor
tionaliter. Sunt autem colores hii
quos solos fere non possunt facere
pictores. Quosdam enim ipsi miscent
puniceus autem et uiridis et alurges
non fit mixtus. Yris autem hos habet
colores. Qui autem inter puniceum
et uiridem apparet sepe xancos.
Parelii autem et uirge fiunt ex la
tere semper et nichil desursum neque ad terram
neque ex opposito. Neque et nocte sed semper
circa solem. Ideo hunc autem dum
ascendit quod descendit semper secundum
plurima autem ad occidentem. In
medio autem celi raro ut in Boslo
ro quandoque accidit per totam enim diem
simul orientes duo parelii per
manserunt usque ad occasum. Que
quidem igitur est circa unumquodque ipsorum accidentium
hec sunt. Causa autem horum omnium
eadem omnia enim hec refractio sunt.
Differunt autem modis et a quibus

et a quo modo accidit fieri refractionem
ad solem autem aliud aut ad fulgi
dorum. Et per diem quidem yris fit
nocte et a luna ut quidam anti
qui putabant non fieret. Hec
autem paciebantur propter raritatem
tem latebat. Non ipsos fit tamen. Raro
autem fit. Causa autem et quod
in tenebris latent colores et
alia multa oportet concidere et omnia hec in
die una mensis. In plenilunio
enim fieri necesse si debeat fore et tunc
aut oriente aut occidente propter
quod quidem annis quinquaginta
bis comperimus solum. Quod quidem igitur ui
sus refrangitur sicut et ab aqua
sic et ab aere et omnibus habentibus
superficiem planam ex hiis que
circa uisum ostensa sunt oportet accipe
re fidem. Et quod speculorum in quibusdam
quidem et figure apparent in quibusdam
autem colores solum. Talia autem
sunt queque parua speculorum et nullam
sensibilem habent dimensionem. In hiis fi
guram quidem impossibile apparere uide
tur. Non enim esse diuisibile omnis enim figura sic
uidetur figura esse et dimensionem habere quam
autem apparere aliquid necessarium. Hanc autem
impossibile relinquitur colorem solum
apparere. Color autem aliquando quidem cla
ris uidetur clarior aliquando autem propter misceri
ceri ei quod speculi autem propter debili
tatem uisus alterius coloris efficit
fantasiam. Sit autem de hiis no
bis speculatum in determinacionibus circa
sensus propter hoc quidem dicamus. Hiis
autem dicamus. Hiis autem quasi exi
stentibus dicamus ipsis. Primo autem de figura
halo dicamus et quia circulus sit et
qualis circa solem aut lunam simili
ter autem et de aliis astris eadem enim in omnibus
congruet ratio. Fit quidem igitur refractio

visus consistente aere et vapore in nubem si regularis et pariter parvum consistens extabit propter quod et signum consistencia quidem aque et cum discrepationes et marcedines hec quidem serenitatis discrepatio nes autem ipse. Si quidem enim neque marcescat in distribuatur. Si permu tatur procedere propria natura aque signum sui sibi est. Insinuat enim iam si eandem consistenciam ex qua continuitate accipiente in spissacione necesse in aquam venire propter quod et nigre fiunt colore hee maxime alius. Etiam autem distri buitur ipse signum dico a ipse b sere nitatis iam quidem ente nos ad presente signum autem huius quia hinc fit ne tus vi et principalis facta sunt discussio. Marcefacta autem seren tatis sunt enim non potuerit aliquali sic aer ut obtineret inter ceptum calidum in reicit inspissionem a quolam palam quod sit vapor segregat est ab exalatione sicca et ignea hoc autem pulchri temporis signum quoniam quidem igitur huius aere sit refractio tantum est. Refringitur autem a consistente caligine circa solem autem lunam visus propter quod non ex opposito sicut yris apparet. Un dique autem similiter refractio necesse circulum esse aut circuli partem ab eodem enim signo ad idem signum equales frangentur sicut circuli lineam semper sit enim a signo in quo a d ad b fracta que a g b et que a z b et que a d b equales autem hee a g a z ad invicem et que ad b invicem puncta g b z b d b et protrahatur a e b quare trigoni equales et in super equalem a e b ducant

aut catheti a d e ex angulis a g quod g e a z aut z e ad aut de equales itaque hee in equalibus autem trianglis et in uno plano gravius ad rectum enim omnes ei que a e b et ad unum signum e coplantur circulus enim geretur descripta centrum aut est e g b quidem sol a autem visus g autem circa g z d periferia nubes a qua refringitur visus ad solem. Oportet autem meliore continua specula sed propter parvitatem unumquodque quidem invi sibile quod autem ex omnibus unum esse videtur propter deinceps apparet. Album quidem sol circulo continuo uno quoque apparens speculorum et nullam huius sensibilem divisionem. Vbi autem etiam magis quod tranquillitas est spiritus enim exsiccate non est statim manifesta inspissatio autem iam magis habita periferia propter illius albedinem visa est nigror. Sepius autem fiunt halo circa lunam quod sol calidior existens citius dissolvit consistenciam aeris circa cetera autem astra fiunt quidem propter easdem causas non significatione autem similiter quod parvas penitus insinuant consistencias et nondum fecundas. Yris autem quod quidem est refractio et quo et propter quod quam etiam singula fiunt accidencium circa ipsum dicamus nunc. Refractus quidem igitur visus ab omnibus videtur planis. Horum autem est aer et aqua fit autem ab aere quidem cum fuerit consistens propter visus autem debilitatem sepe et sine inspissacione facit refractiones qualis alicui accidit accidencium passio debili et non acute videnti semper idolum videbatur precedere ambulantem ipsum ex opposito respiciens ad ipsum. Hoc autem patiebatur

batur. quia visus refringebatur ad ip-
sum sic enim debilis erat et demus
valde ab infirmitate ut speculum
fieret et propinquus aer et non posset
repellere sicut in longe et spissus
Propter quod et summitates retracte
videntur in mari et maiores ma-
gnitudines omnium cum eurus flau-
erit et que in caliginibus velud
et sol et astra oriencia et occi-
dencia magis quam in medio
celi existencia ab aqua autem ma-
xime refrangitur et ab incipi-
ente fieri magis ad hunc quam ab
aere quilibet enim partium ex quibus
fit constantibus roratio speculum
necessarium esse magis caligine ipso
Colorem autem tercium talem esse primus quod
in talibus speculis color tantum ap-
paret figura autem non manifesta necessarium
tunc incipiat pluere et iam quod
consistat in rorationes quibus in nu-
bibus aer nondum pluat si ex op-
posito fuerit sol aut ad adeo sic ful-
gidum ut et fiat speculum nubes
et refractionem fieri ad fulgidum
ex opposito fieri quia emphasim colo-
ris non figure uno quoque specu-
lorum existente parvo et indivisibili
ea autem que ex omnibus ipsis continui-
tatem magnitudinis visa necesse
continuam magnitudinem eius
apparere coloris unius unumquodque enim spe-
culorum eundem reddit colorem
continuo quare quoniam hec contingit
accidere cum habeat hoc modo sol et
nubes et nos simus inter medio
ipsorum erit propter refractionem em-
phasis quedam quoniam et non neces-
sarie aliter habitudinibus fiet yris quod quo
generatur yris fit refractio visus ad so-
lem manifestum propter quod et ex opposito semper

fit. halo autem esse ipsum circumvs albo
refractio. sed quod color variet-
tate differunt hec autem ab aqua
et nigro fit refractio et de longe
hec autem de prope et ab aere albiore
fit. iam apparet autem fulgidum
per nigrum aut in nigro puni-
ceum. differt enim nichil. videre
autem melius licet in ardore viridi-
orum lignorum ignem quoniam rubeam
habet flammam propterea quod fumo mul-
to mixtus est ignis fulgidus ex-
istens et albus et per caliginem et
fumum sol apparet puniceus propter
quod yridis quidem refractio que
prima talem videtur habere colorem
a guttis enim prius fit refractio que
autem ipsius halo non de eisdem
coloribus dicemus. Ad hunc esse
esse ipsum quod solem non fit mora
talis consistencie sed aut pluit
aut dissolvitur ex oppositis autem
in intermedio grandis aque fit
quoddam tempus quoniam si quod fi-
eret esset utique colorata halo sicut
yris. nunc autem tota quod facit ta-
lem hanc emphasim non circulo
pura autem et secundum partem que vo-
cantur virge quoniam si constaret ta-
lis caligo qualis fieret utique ab
aqua aut aliquo alio nigro
sicut dicimus appareret utique yris
tota sicut que esse lucernas. esse las
enim secundum plurima australibus existentibus
yris fit in hieme maxime autem ma-
nifesta humidos habentibus oculos
horum enim visus cito propter debilitatem
refringitur fit autem et ab
humiditate aeris et ab evapora-
tione a flamma defluente et
mixta. tunc enim fit speculum ma-
gis et nigredinem. fumosa enim evaporacione

illa lucente aut lumi no albu sed
purpureu appet circlo et yriale
puniceu aut no est. n. visus qui
paucus qui refrangitur et in
grum specimen. Quie auo are
nis sit sinu lata ex mari yris
pone quod eos fit modo ei que
in celo colore qui similior ei que
circa lucernas non. n. puniceu
sed purpureu hiis uidetur colore
refractos a apparitionis quod conti
nuus a fit guttis. hec aut aqua
se segregata sunt penitus Fit aut
et si quis subtilibus roracionibus
roret in aliquem talem locum qui
pone ad solem versus fit et hac
quod allustret hac aut umbra
fit in tale. n. si quis intus roret
stans extra sicut militantur uidentes
facit umbram appere similem
modus aut et coloratos simul
et ea eadem ei que aremus mani
ei per remo vertitur rorans. Quia
color talis simul palam erit et
de aliorum colorum fantasia ex hi
is. Oportet. n. intelligentes sic
tum esse et supponentes primo quod
quia fulgidum in nigro aut per ni
gri colorem facit puniceum
Secundo aut quia uisus extensus
debilior fit et minor. tercio. quia ni
grum uelud negatio est ibi defi
ciendo. n. uisu appet nigrum propter
quod que longe omnia nigriora ap
parent propter ea quia non pertingit uisus
considerentur quod g hec ex hiis
que circa sensus accidunt illorum
enim appellati de hiis sermones. nunc
aut quantum necesse de ipsis dica
mus. apparent g propter hanc causam
et que longe nigriora et mini
ora et planiora et que in speculis

et nubes nigriores aspicientibus
in aquam quam in ipsas nubes et hec
ualde nobilis propter refraccionem enim
pauco uisu aspiciuntur. Videre et
nichil quia mutatur puniceum aut ni
sum uictor. n. modo erit nichil. Ad hec
aut orbis non latet et hactenus. n. cum
fuit nubes prope solem in ipsum quod
respicienti michi appere solem in
ipsum quod respicienti michi appere
coloratum. sed esse album in aquam
quia eandem hanc inueniet colorem
habere aliquam eadem eorum qui yridis
palam g. quod visus sic et nigrum
fractus propter debilitatem nigrius
facit apparere et albius minus al
bum et adducit ad nigrum. Qui in
quod g forciorem puniceum colo
rem permutaverit. Visus aut in mi
tem qui aut ad hunc debilior in
alurgum. Quia aut quia plus non iam
appet. Sed in tribus sic et aliorum pluri
ma et horum habet finem et aliorum
aut in sensibilibus permutatio propter quia et
yris et color appet intra quidem
opposite aut prima quia g extiore
puniceum habet amaxia. n. per speram
plurimum medium uisus ad solem
maxime a que est hec itaque et tercia
proporcionali quare si que de colorum
fantasia dicta sunt bene necesse
colorem esse ipsum. et hiis colo
ribus colorati sol. Xancos
a appet propter secus adiunctum appere
puniceum. n. mixtum iuxta albium. Vi
signum aut huius in nigerrima enim
nube maxime pura fit yris accidit
aut tunc magis xancon esse uideri
quam puniceum. Est a xancos in
yride color mixtus puniceum et uiridem
colorem propter nigredinem g eius que
in circuitu nubis totum ipsi appet

q puniceū albū. Est .n. et illa albū
ad huc marcessante yride approximās
fine cū soluatur puniceū nubes
enī alba exterius adiuncta secus uiri-
de puniceū in xanton. ¶ Maxime
autē signū horū que est in luna y-
ris appet .n. alba ualde fit autem
hoc qr in nube obscura existente appet
et in nocte. Sicut .g. ignis supra
ignem nigrū ad nigrū facit
debilior albium prime appere albū
hoc autē est q puniceum ~ fit autem
hec passio manifeste ī in floribus
intextiuis .n. ī uariatiuis ualde
diffinit sm fantasiam alii sec
alios positi colorū uelud ī puniceī
in albis aut nigris lat sunt ar
in ipsa tales uel tales ppter q et ua-
riatores autē peccant operantes
ad lucernam sepe circa flores deci-
pi accipientes alios pro aliis
qr quid .g. color et q ex hiis ap-
paret coloribus solis yris dēm ē.
¶ Dupli ex ē obscurior coloribus
que ambiens et ponē colores ex
opposito hẽ colores positos ppter eād
cām. longius .n. protensus visus
sic q longius uidet et q hoc eodē
modo debilior .g. ab exteriori refra-
ctō fit qr a remotori fit refractō
que nimium radians colores fac
obscuriores appere et est quia
amplior a minori et maior pphe-
ria in fidit ad solem propinqui-
or .n. visui exterius restringitur pphe-
ria propinquissima prime yri-
di. propinquissime ẽ in exteriori
yride ultima ppheria. ẽ hoc debet
colorem puniceū habere ẽ tria
sm proportionem ¶ Exterior yris in q
b. interior in quo .a. colores autē
in quibus .d. viridis in quibus ē albi-
gus xanthos autē appet in quo .z.
¶ Tres autē nō ad huc fiunt in
pleos yrides qr et sca fit obscu-
rior et ut in tercia refractō ualde
impotens fit pertingere ad solē.
¶ Quod autē in circulū pole ē sit yridis
in maiorem semicirculo portione
et de aliis accidentibus circa ipsam
ex descriptione erit considerantibus
manifestū. ¶ Emisperio .n. existente
super orizontem circulum in quo a
centro .a. .k. alio autē quod ori-
ente signo in quo .h. ¶ Si que ab
linee sm conū existentes faciant
velud axem in qua .hk. et ak.
ad m. adiungite refrigantur
ab emisperio ad hoc sr maiorem
angulum ad circuli ppheriam
incidentes ak. ¶ et si quidē moueat
autē ibi occidente astro refractō
erit ut semicirculus assumatur celi
ab orizonte qui sr circam fit si
autē super sp minor semicirculo. mi-
nimum autē cū in meridie fuerit an-
strum. ¶ Sic .n. in oriente p° cum h.
et refracta fit .hkm. ad .h. et pla-
num erectum fit in quo .q. et
a trigono in quo .hk. m. causa
g. decisio circuli que maxim'
fit in quo .a. differt .n. nichil si quo
conū que sr .hk. sm trigonū .km. h.
erectū sit planū. ¶ Omne .g. ab
hiis que .hk. ducte linee in hac
ratione nō consistent semicirculi
in quo a ad aliud et ad signū
¶ Om .n. que .hk. signa dom-
sunt et que .km. dum mm erit
et que mh. circa et rō eius que
mh. ad .mk. sr datam .g. ppheriā
tanget .m. sit itaque hoc in quo .n.
.m. qr decisio ppheriam data
ē apud aliam autē quam ad eā

que m·n·perferiam ad eius sig
nium eadem autem ro in eodem plano
non consistet. Exponatur igitur
quedam linea que d b· et descri
batur ut m b· ad m k· ita d· ad b·
maior autem que m b· ea que k m·
quoniam igitur maiorem angulum retine
tio cum sub maiori· n· angulo
subtendit eius qui m k· h· igitur omni
convenietur igitur ad eam que· b· m
qua z· ut sit quod quidem d· ad b· z·
et a· p· ad m· copuletur quod m p·
ad d· erit quod quidem z· ad k h· quibus
ad aliam fiat que k p· erit igitur
p· polus celi ad quod que· a k· linee
accidit erit n· quod quidem q z· ad
k h· et que b ad k p· et que d·
ad p m· si enim n· fit h ut ad mi
norem aut ad maiorem ea que
p m· in eis n· distant fit ad p r·
eandem igitur rom· h k· et k p· et p r·
ad invicem habebunt· quoniam quidem
que d· b z· que a· d· b· z· proportiona
les erant secundum quoniam quidem que d·
ad b· ad d· quare quod quod quidem que p b·
ad p r· ad eam que p h· si igitur ab
hiis que k h· que h z· et b r· ad· r·
coniugantur copulare hec eandem
habebunt rationem quoniam quidem que h p·
ad eam que p r· est eadem n· an
gulum h p· proportionali et que tan
gulum h p· r· et eius qui k n· p·
quare et que y· n· ad eam qui k·
n· eandem rationem habebit et que h p· ad
eam que p r· hoc autem et que m h·
ad hanc hanc rationem quoniam n· que d·
ad eam que· b· et m k· quare ab h k·
signis non solum ad eam que
in· n· perferiam occurrent eandem
habentes rationem sed et alibi quod quidem
ipsole quoniam igitur que d· n z· ad minus
eo quod m p· n z· ad maius sit n· terminum

ambi periferiam quod ad ipsum ut z erit
sem· m· k m p· quare erit quod quidem que m p·
ad p m. Si igitur eo in quo· p· polo·
utens distancia a ea ut m p· cir
culus scribatur· omnis attingit
angulos quos refracte faciunt que
ab· m· circulo· Si autem non similiter convertentur
tur eandem habentes rationem que ali
bi et alibi semicirculi convenientes
quod quidem erat ipsole. Si igitur circum
ducat in semicirculum in quo· a
est dyametrum in qua h k· p· que
ab· h k· refracte ad illum in quo
m· in omnibus planis similiter habebunt et
equalem facient angulum qui k
m h· et quoniam facient autem angulum
que h p· m p· similiter eam que· h p· semper
equalis erit tangulum igitur similiter eam
que h p· et k p· equales ei qui
h m p· et qui· m p· constituit. semper
autem caderet ad item signum caderet
eius que h p· et equales erunt
cadant ad· o· centrum igitur circuli
v· semicirculus autem qui est nunc
absertus est ab orizonte. Sicut enim
quidem n· solem non optinere et
disgregare aerem et propter hoc iride
non contingere calidis· Sicut autem et nocte
a luna raro in· n· semper plena de
bilio quod sit ut optineat aerem
maxime constare irideque a ma
xime optinet sol plurimum· n· ipsa
humor immansit. Jdem sit ori
zon quidem in quo· a g· ascendit a
sicut hic· h· quecis autem sit nunc magis
alia quidem igitur omnia similiter convertentur
ut et prius. Polus autem celi in quo
p· erit sub orizonte eo in quo
a g· elevato signo in quo· h· in
eodem autem et polus et centrum
circuli· o· quo elevantis nunc ori
ente n· iste in quo h p· quoniam a superius

dyametrum que ag. quia kh. centrum
erit utique sub orizonte prius eo
in quo ag. in ea que hp. linea
in quo o. quare minor erit superior
decisio semicirculi in quo sy. que
semicirculus erat nunc et ab sal[illegible]
est ab. gm. orizonte quia utique dispens
erit ipsius elevato sole. Propter autem
enim ad inferiorem contrahi n. speram h. ma
gis infimus et polus et centrum
circuli erit. Quod autem in mino
ribus quidem diebus yemis qui post
equinoctium autumpnale contin
git spissim fit iridem in longioribus
autem diebus yemis qui ab e
quinoctio altero ad equinoctium
alterum et meridiem non fit yris
causa quia ad circulum decisiones
omnes maiores semicirculo
quia in illis plurimi. Que autem ad me
ridiem decisionum equinoctialis
que quidem sursum decisio parva
que autem hec extra magna et semper
in maiores que longius. Quare in hiis
que ad estivas versiones diebus
propter magnitudinem decisionis
antequam ad medium veniat decisionis
et ad meridianum hec sublevatam perit
fit p. propter longe distare a terra meri
diem propter magnitudinem decisio
nis. In hiis autem que ad hyema
les versiones diebus quia non multum
supra terram sunt decisiones circulorum
contrarium necesse fieri modicum n. ele
vato in quo h. meridie fit sol.

iii capitulum

Egalos n. de hiis oportet existimandum
et de parelius et virgis fit enim
parelius quidem refracto visus ad
solem. Virge autem propter ea quia incidit
talis existens visus qualem diximus
semper fieri cum prope solem existentibus nu
bibus ab aliquo refringatur

humidorum ad nubem. Videtur n.
ipse quidem in colorare nubes sem
rectum aspectum intuentibus in
aqua autem virgis plena nubes
videtur. tunc quidem in aqua videtur
color nubis esse in virgis et super
ipsam nubem. Fit autem hec cum inequalis
fuerit nubis consistencia et hac
quidem spissior hac autem rarior hac quidem
magis aquosa hec autem minus. Refra
ctio enim visu ad solem figuram
quidem non videt color autem quia ibi minimum
apparet fulgidus et albus sol ad quem
refractus est visus hec quidem pu
niceum fit hec autem viride aut xanthum
videtur n. nichil per talia videre aut a
talibus refractum video n. modo
apparet colore simile quare sic et illo fit
puniceum et isto virge quidem [illegible]
fiunt propter inequalitatem speculi non figura
sed colore. Parelius autem cum ma
xime regularis fuerit aer et spissus
similiter propter quod apparet albus regularitas
enim speculi facit unum emphaseos
colorem refractio autem simul totius visus
propter simul incidere ad caliginem
a spissa existente caligine et non dum
quidem existente aqua prope autem aquam
propter existens apud solem colorem fa
cit apparere sicut ab aere poli
to fractum propter spissitudinem quare
quoniam color solis albus propter hec pa
relius albus apparet. Item autem
magis n. accidit aerem [illegible]
oportet hec ad grossiorem ad que
[illegible] et boreali magis quam mag
australis aer in aquam permutatur
quam qui ad arcturum. Fiunt autem
sicut diximus et occasus et
ortus et neque desursum nec deorsum. sed
ex latibus et virge et parelii et
neque prope solem valde neque longe per

Cppe. n. extitem sol dissolunt con
sistenciam. longe aut extite
visus nō refringitur a pno. n.
speculo longe ptensus debilis
sic pp q et halo nō fuit et ex oppo^to^
solis sursū quod g si fiat z pppe dis
solunt sol. si aut longe minor
visus exīs qm ut faciat refrac
tōm non incidet in latere aut
tm distare speclm ut nz sol dis
solvat. visus q multis simul
veniat q ad tram lac nō disp
gentur sic p iuisū lac sub sole a
nō fit pp ea q pppe tram dissol
uitur utz a sole sursū aut i me^o^
celi visus dispgitur et totalr
tz ex latere medū celi fit visg
n. nō ad tram fertur ut pme
pcingit ad speclm et refractus
fit oio debilis. quecz quod g opa
accidit ex hiis seggōm i locis
his que s^t^ tram s^t^ aut tot sūt
z talia. Quecz aut in ipsa tra
inclusa tre ptibz opatur dō fac
enī duas sptas corpū. pp ea q
duplex sonata ē et h cpadm z
in alto due quod n. exalatōes
h quod vaprosa h a^t^ fumosa v^o^
dūs ē due aut et sps eorū q
in trā fūit h quod n. fusibilia
h aut metallica. Sicca quod
g exalatō ē que ignita facit
fusibilia. oia puta lapidem gria
illiquabilia z ūnicem z oxiael
lam et minū et sulphur z alia
talia plima aut fossibiliū
sūt hec quod plus coloratur
h aut lapis ex tali cōsistēcia
sīcs velus cynnabarū exalatōis
aut vaprose quecz metallant
sūt aut fusibilia aut ducti
bilia puta ferrū aurū es. fac
aut h omnia exalatō vaprosa
inclusa et maxie in lapidibus
pp siccitatem in unū coartata
et coagulata velud ros aut
pruina cū segregata fuit h aute
et aū segregaci gnantur. h prope
q quod ut aqua h aut sūt ut n
potēcia quod. n. iā aque erat
ēst a^t^ nō ad huc nz ex aqua fca
pp quādam passionem sic humores
nz sic sit lx quod eo. h a^t^ aurū
h aū si congelata exalatione sin
gula horum sūt prope q ignī
untur omnia z tram hūt sicut
enī hūt exalatōm aurum aut
solum nō ignitur cōe quod g
dictum est de hiis omnibz singu
latim autem considerandum
intendentibus circa unum qd
neq genus

Quoniam aut. iiij^or^.
cause declarate sūt
elorum. horū aute
sm cōiugaciones
et ela q̄tuor accidit
ee quorū duo quod factiva ca
lidum et frigid. duo aut passi
va siccū z humid fides ex horum
z inductōe v^r^. n. i oibz caliditas
quod z frigiditas ēmantes et co
pulantes et pmutantes z ho
genea et nō hogenea z humec
tantes exicātes et indurantes
z mollificantes. Siccū a^t^ z hūi
da ēiacta z alias dictas passio
nes paciencia ipsa q sm se z q̄cz
cōia ex am, bobz corpa cōstant
Ulo hic a^t^ ex rōnibz passiam
quibz deciam naturalr ipsorū
calid quod. n. z frigidū ut fac
tiva dīus. cōetiū. n. sic factivū
qd et hiūd aut z siccū passiva

terminale terminabile enim et difficile terminabile
in pati aliquid ipsum ipsorum dicimus quod
quidem igitur hec quidem factiva hec autem
passiva manifestum. Enunciatis autem
hiis sumendum utique erit operationes
ipsorum quibus operantur factiva et
passivarum species. Primum quidem igitur universaliter
simplex generatio et naturalis permutatio
harum virtutum est opus et oppo-
sita corruptio secundum naturam. Hec quidem igitur
in plantis existunt et animalibus et
partibus ipsorum. Est autem simplex
et naturalis generatio permutatio ab hiis
virtutibus cum habent rationem sub-
iecta materia unicuique nature. Hec autem
sunt dicte virtutes passive. Ge-
nerant autem calidum et frigidum
optinentia materiam. Cum autem non op-
tineant secundum partem quidem molin-
sis et indigestio fit. Simplici
autem generationi contrarium maxime
commune putrefactio. Omnis enim secundum naturam
corruptio in hanc via est puta senec-
tus et arefactio. Finis autem omnium
aliorum horum putredo nisi aliquid
violencia corrumpatur ut combustum
est enim et carnem et os et quodcumque
comburere quorum finis secundum naturam
corruptionis putrefactio est. Propter quod
humida primo deinde sicca tandem
fiunt putrefacta. Ex hiis enim facta e-
rant et terminantur humido sicco
operantibus factivis. Fit autem cor-
ruptio cum vincat id quod terminatur optineat
terminans propter continens. Quamvis magis sim-
gulariter dicitur putrefactio in hiis que
secundum partem corrumpuntur cum separantur
a natura. Propter quod et putrescunt omnia
alia excepto igne et enim terra et a-
qua et aqua et aer putrescunt.
Omnia enim hec sunt materia igni. Putre-
factio autem est corruptio quedam

in unoquoque humido proprie secundum naturam ca-
liditatis ab alia caliditate. Hec
autem est que ambientis. Quare quoniam
secundum indigentiam patitur cali-
di, indigens autem tali virtute
existens frigidum omne ambien-
tique cause erunt et putrefactionis et com-
passio frigiditatis proprie et
caliditatis aliene. Propter quod enim in
sicciora fiunt putrefacta omnia et
tandem terra et fimus. Enim proprio ca-
lido exevaporat quod secundum naturam
humidum et trahens humiditatem
non est adducit enim trahens propria
caliditas. Et in frigoribus autem
minus putrescit quam in estu.
In yeme quidem enim pauci in am-
biente aere et aqua calidum
quare nichil potest. In estate autem am-
plius. Et neque quod congelatum magis
enim frigidum quam aer calidum non
quidem optinetur movens autem optinet
neque fervens quia calidi minor
enim que in aere caliditas ea
que in re quare non optinet neque
facit permutationem neque unam. Si-
militer autem et quod movetur et fixum
minus putrescit quam non motum
debilior enim fit motus quam ab ea
que in aere caliditate quam
qui in re preexistit quare nichil facit
permutari. Eadem autem causa
et quare multum minus paucum putres-
cit. In maiori autem amplior est
igneus proprius et frigidus quam ut
optineant que in circumstante
virtutes. Propter quod mare secundum partem
quidem divisum cito putrescit
totum quidem non et alie aque eodem
modo. Et alia fiunt in hiis que
putrescunt propter eam quod segregata
caliditas illius existens constane

facit sequitur quod quid quidem est generatio
et quid corruptio dictum est. Re-
liquum autem est dicere habitas species
quascumque dicte virtutes operantur
ex suppositis iam natura constantibus. Est
itaque calidi digestio. Digestio-
nis autem pepansis, epsesis, ad hoc
optesis. Frigiditatis indigestio,
huius autem omotes, molinsis, stathe-
sis. Oportet autem existimare non proprie
hec dixit nomina rebus, sed non iacent
universaliter similibus. Quare non has
sed tales oportet putare esse dictas species.
Dicamus autem ipsorum unumquodque
quid est. Digestio quidem igitur
perfectio a naturali et proprio calido ex o-
ppositis passivis. Hec autem sunt propria
unicuique materia. Cum enim digestum
fuerit perfectumque est et factum et principium
perfectionis a qualiditate propria
accidit, et si per quedam exteriorum adiutorium con-
summatum est, velud alimentum
condigeritur et per balnea et per alia
talia. Quoniam principium quidem in ipso
caliditas est. Finis autem huius
quidem natura est. Natura autem quam
dicimus ut speciem et substantiam. Huius
autem et in subiectum quandam for-
mam finis et digestionis, cum
tale fuerit factum et tunc humidum
aut optesim passum aut ephe-
sim aut putrefactum aut aliter taliter
calefactum. Tunc enim utile est et
digestum esse dicimus, sicut mustum
et que in nascentiis constancia
cum facta fuerint quale et lacrimatum
facta fuerint limus. Similiter autem ita est et
alia. Accidit autem hec pati omnibus
cum optineatur materia et humiditas.
Hec enim est que fiat ab ea que
in natura caliditate quamdiu
non infuerit in ipsa ratio hec est. [illegible]

que et sanitatis signa que talia
et urina et decessiones et totali-
ter superfluitates, et omnino digesta esse
cum insinuent caliditatem in propria
optinere indeterminatum. Necesse autem
digesta grossiora et calidiora
esse. Tale enim efficit calidum mollius
et grossius et siccius. Digestio
quidem igitur hec est. Indigestio autem
imperfectio propter indigenciam proprie
caliditatis. Indigencia autem cali-
ditatis frigiditas est. Imperfectio autem est
oppositorum passionum que quidem et
unicuique natura materie. Digestio quidem
igitur et indigestio determinentur sic.
Pepansis autem est digestio quedam. Di-
gestio enim alimenti in pericarpiis. Pe-
pansis dicitur quoniam digestio perfecta
est. Pepansis autem perfecta est quando semina
que in pericarpio possunt efficere alte-
rum quale ipsum; etenim in aliis
perfectum sic dicimus. Pericarpii quidem
igitur hec pepansis que a naturali calido. Dicuntur
autem pepansia et alia multa dige-
storum secundum eandem quidem speciem me-
taphorice autem propter ea quod non iacent
sicut dictum est et propriis nomina secundum unam-
quamque perfectionem et ea que fiunt
a naturali caliditate et frigiditate.
Est autem que nascenciarum et
fleugmatis et talium pepansis
que a naturali calido digestio existen-
tis humidi; potest enim figurare non opti-
nens. Ex spumosis quidem igitur
aquosa, ex talibus autem que ter-
restria consistunt, ex subtilibus
semper grossiora fiunt pepansium pas-
sa omnia. Et hec quidem ipsam natura
ducit secundum hec. Hec autem erat pepan-
sis quid quidem dictum est quid est contrarium.
Omotes autem est contrarium et pepansi
indigestio alimenti in pericarpio. Hec

aut inclinata humiditas propter quod et
spumosa et aquosa et corpus quod ex
ambobus est homothes quoniam et pepen-
sis passio que est homothes in passo
erit sit autem in passo propter indigenciam
illi calidi et in commixtionem ad hu-
midum quod pepensim patitur. nullum
autem humidum ipsum secundum se pepen-
sim patitur sed sicut aqua. non enim
ingrossatur sola humidorum accidit
autem eo quod calor sit paucitas aut
quia quod terminatur multum propter quod et sub-
tiles humores eorum que homia (?) sunt
et frigidi magis quam calidi
et inhesibiles et impotabiles. dicitur autem
et homothes sicut et pepensis multis
modis unde et venene et excessiones
et cathurti (?) homi dicuntur propter eandem
causam. Eo enim quod non sunt obtenta
a caliditate neque obtinent bona omnia
appellantur. Longe autem precedentibus
et lac hominis et lac homini talia
multa dicuntur si possibilia permuta-
ri et obstare a caliditate non pas-
sa sunt propter quod et aqua ebsesim
passa dicitur homia et non dicitur quod non
ingrossatur. pepensis quidem igitur
et homothes dictum est quid est et propter
quid utrumque ipsorum est. Epsesis
autem est totum quidem digestio
a caliditate humida in existentis in
terminari in humido. dicitur autem nomen
proprie solum in elixatis habet et utique
erit sicut dictum est spumosum aut aquo-
sum. Digestio autem fit ab eo
quod in humido igne que enim in ignitis (?)
assantur ab extrinseco enim calido pa-
ciuntur in quo autem est humido facit in
magis siccum in ipsum assumens quod
autem elixatur contrarium. segregatur
enim ex ipso facit humidum a calidi-
tate que in extrinseco humido propter quod
sicciora que epsesim passa sunt
quoniam assa non enim attrahitur in se ipsa
humidum que elesim (?) paciuntur penitus
enim que deforis caliditas ei que
intus si autem non intraret que intus tra-
heret utique in se ipsum. Est autem
non omne corpus epsesim passibile
neque enim in quo nullum est humidum velud
in lapidibus neque in quibus non inest
quidem habet in potentia (?) optinere propter spissitu-
dinem velud in lignis. sed queque
corporum habent humiditatem passibi-
lem ab ea que in humido ignitione
dicitur autem et aurum epsesim pati et
lignum et alia multa secundum speciem quidem
non eadem methaphorice. et non enim
iacet nomen differentiis et humida
autem epsesim pati dicuntur velud
lac. et in ustum ai (?) quod in humido
humor in speciem aliquam permutatur
ab eo quod in circuitu et deforis ig-
ne calefaciente quare in quo sic
dicte epsesi facit finis autem non semper
omnibus neque elixatis neque digestis sed hiis
quidem ad esum. hiis autem ad sorbitionem
hiis autem ad aliam oportunitatem
quoniam confirmata elixari dicimus. Quar-
te queque grossiora possibilia autem
minora aut graviora aut hec quidem
ipsorum talia hec autem contraria propter id quod dis-
gregata hec quidem ingrossari hec autem
subtiliari sicut lac in serum et coagu-
latum omnia elixabilia sunt. Oleum
autem elixabitur ipsum secundum se ipsum quare ho-
rum nullum patitur. Sed epsesim
quidem igitur dicta digestio hec est et nichil
differt in organis artificialibus
et naturalibus se quidem fiat propter enim eandem
causam omnia erunt. Molinsis indigestio
quidem contraria autem epsesi. Erit autem
utique contraria predicta indigestio eius
quod in corpore incinatur propter defectum

caliditatis que in humido que inerit
ei deficit aut ab frigiditate que e
tem est. fit autem propter modum alium ex
pellitur. indigens et defectus autem ac
propter multitudinem frigiditatis humi
do aut propter multitudinem que in ep
sesim paciente. Talie n. accidit
eam que in humido caliditatem
ampliorem quidem esse quam ut non mo
neat minorem autem quam ut regu
let et attingat. Propter quod duri
ta quidem que mollesim patiuntur
sunt quam epsesim passa humida
aut deciata. Epsesis quidem igitur
molinsis tamen est et quid est et propter quod
est. Optesis aut est digestio a cali
ditate sicca et aliena propter quid et
si quis epsesim exercens faciat
permutari et digeri non ab humidi
caliditate. sed ab ea que ignis con
sumatum fiunt optesis et non eli
xatum et excessum adustum esse dicta
sicca aut caliditate fit cum siccum
fiat consumatum propter quod et exteriora
sicciora interioribus elixata autem
contrarium sicut opus est manu artificium
magis assare quam elixare. difficile
enim exteriora et interiora regulariter
calefacere. Semper n. proximiora
igni exsiccantur citius quam et
magis condensis igitur exterioribus poris
non potest segregari interius humidum
sed includitur cum pori reclusi fiunt.
Optesis quidem igitur et epsesis fiunt
quidem arte sunt aut sicut diximus
species universales eedem et fiunt. similes enim
que fiunt passiones hiis innominate
imitatur n. ars naturam quam et alimenti
in corpore digestio similis epsesi est.
Est. n. in humido et calido a caliditate
tate corporis fit. s. digestio que
indigestio similis molinsi. Et al

non fit in ista digestione sicut quidem ai
unt. sed in segregatione putrescentia infe
riori ventre deinde ascendit sursum
digestum et enim in superiori ventre
putrescit aut inferiori segregatur propter
quam autem dictum est causam in aliis moli
sis quidem igitur epsesi contrarium ei est que
et optesi dicte digestioni ut quidem
aliquid oppositum similiter innominata que
nominatur. Erit autem utique si fiat sic
cersis sed non optesis propter defectum ca
liditatis que accidet utique aut propter
paucitatem exterioris ignis aut
propter multitudinem aque que in eo quod
optesim patitur. tunc n. plus quidem
quam ut non moveat. minor autem quam
ut digerat. quid quidem igitur est diges
tio et indigestio et pepensis et
omotes et epsesis et optesis et
contraria hiis dictum est. Passionum aut
humidi et sicci dicendum species sunt autem
principia quidem corporum passiva
humidum et siccum. alia autem mixta
quidem ex hiis est aut magis huius
magis alio secundum naturam sicut puta hec
quidem sicci magis hec aut humidi
omnia hec quidem actum erunt hec aut
in opposito habet autem sic liquido ad li
quabile. Est enim aut est humidum
bene terminabilis siccum autem difficile ter
minabile similiter aliquid pulmento et condi
mentis adinvicem patiuntur humido
enim sicco causa fiendi et utrum utrique
velut cola sit sicut et empedocles fe
cit in phisicis farinam aqua con
glutinans et propter hec ex ambobus est
terminatum corpus. Omnium autem elementorum proprias
sime sicci quidem terra humidi autem aqua
propter quod hec aut omnia terminata corpora non
sine terra et aqua est autem amplius
potentiam hec unumquodque videtur in terra et in aqua
alia solum sunt in aere aut et igne

nō sunt q̄ corpori in hec. Corpora
lium aūt passionū has p̃mas n
ncc̄e existere scd̄o duriciem aut
mollitiem ncc̄e. n. q̄ ex hũido ꝛ
sicco aut durū ēē aut molle ē. ē
durū quid q̄ nō cedit in seipm̄
sm̄ sup̄ficiem molle aūt q̄ cedit
non exc̄ circūstando aqua. n. nō
mollis nō. n. cedit ipsiom sup̄fi
cies i p̄fūdum. s; ē cōtra circūstat sup̄
quid ḡ durū aut molle q̄ simpli
cit̄ ad alt̄m ē q̄ ad illd̄ tale ad
invicem quid ḡ indiciata sūt ꝑ
magis et min' Qm̄ ē ad sen
sum oīa iudicam' sensibilia palā
q̄ ꝛ durū et molle simpli' ad tac
tum. deffinimus tanq̄ī medie
tate vtentes tactu ꝓp̄ q̄ excedes
quid ipsm̄ durū. deficiens ē molle
ēē dicim' Necc̄e aut durū aut
molle ēē t̄minatū corpus ꝓprio t̄mio
aut. n. mit̄ cedere aut nō. ad huc
coagulatū ēē hec. n. t̄minatur. q̄r q̄
niam omē quid t̄minatū ꝛ ꝯstans
ē molle aut durū. h aūt coagu
latio sūt. oīa vtiq; erunt corpora
ꝯposita et t̄minata nō sine coagu
latione ḡ dicendū. Sunt itaq; cāe
que sunt tm̄ due faciens et
passio. faciens quid ḡ vt vnde
mot' passio ē vt vū sp̄s ꝯīre ē
coagulatōis ꝛ diffusionis ꝛ eius
q̄ exsiccari et humectari facit
autem faciens duab; virtutib'
et patitur passionib; duab; sic
dc̄m ē facit quid calido ꝛ frigido
passio ē aut ipsencia aut ab
sentia. Qm̄ ē coagulari aut ex
siccari aliquo modo ē de h dica
mus ꝑ faciens itaq; aut hũido
aut siccū ex hijs ꝑ. aūt hũi
di cor' a quā sicci aut t̄ram. h

aūt hũidor et siccor sūt passiuar'
ꝓp̄ qd̄ ꝛ frigidū passiuor magis
in hijs. n. ē ꝛ. n. t̄ra ꝛ aqua fri
gida supponuntur. faciuū aūt frigi
dum aut corruptiū aut ꝑ accns
sic dc̄m ē prius aliquid. n. ꝯburere
dr̄ et calefacere frigidū nō vt
calidum. s; in sit' dedicendo
aut ingtia ꝯsistere calore. Desicca
tur aūt queq; sunt aqua ꝛ aq
sp̄es. aut hn̄t aquam sine sup
ductā siue ꝯfilem. dico ē sup
ductam quid velut i lana ꝯ
filem velud i lacte. erūt aq̄ ꝯ
sp̄es que talia vinū. vrina serū
et totali' queq; nullam aut pua
hn̄t ypostasim nō ꝓp̄ viscolita
tem. quibusdam. n. causa nō ꝯ
standi ē viscositas. sic oleo ꝛ
pici Desiccant' aūt oīa aut
calefca aut frigefca. ambo ē
calido et abitione. Et. n. que ifri
gidatione siccant' sic vestimenti
si fiūt separati ipsm̄ sm̄ se hũidū
abitione calido sit evaporare fa
ciente huidum desiccat'. si pau
cum fiūt huidū expũite calidita
te et existante frigido Desic
cant' quid ḡ sic dc̄m ē oīa aut
calefca aut frigefca. ꝛ oīa calido
aut intiori aut exteriori educen
te humidum. dico aūt ex' quid
sic que elixant' intra ē q̄ abla
ta caliditate quā hēt ꝯsūptū
fiūt expirante. desiccari quid
ḡ dc̄m est. humectari. n. ē vnū
quid aquā fi' ꝯstantem vnū a'
liū sī' coagulatum. horū aūt ꝯ
stat quid frigefcs sp̄es Lique
factione aūt sit' et de coagulatōe
vl' erit palam coagulant' aut
queq; coagulantur aut aque

ex

de coagulatione

calid' a extriori

calidi a frigidi

aut q̄

consistencia aut terre et aque · i · h(ec) a frigido aut humido q(uod) calido a(ut) sicco p(ro)pt(er) q(uod) et resolvuntur contrariis quoque solvuntur a calido congulata autem aut frigido que quidem · n · a sicco calido conglaciata sunt ab aqua solvuntur que est i(n) c(ontra)rio que humida conglaciata aut quedam utique p(ro)p(ter) p(ro)p(ter) tabescunt ab aqua ut mel elixa tum conglaciatur aut non ab aq(ua) s(ed) ab ea q(uod) in ipsa frigidi. Quecumque quod q(uidem) sunt aque non conglaciantur ab igne. Item a(ut) idem p(er) se non erit causa contrarii in ab- scedendo aut calidum conglaciatur contrario palam q(uod) ingrediendo solvetur contrario faciente frigido conglaciatur p(ro)pt(er) q(uod) et non ingrossatur talia co- agulata ingrossatio · n · humido quod abeunte fit. Sicco autem consistente aqua aut humidorum non ingrossatur sola. Quecumque aut communia terre et aque et ab igne conglaciantur et a frigido in- grossantur aut ab ambobus est quod ut commune in est aut ut alic- a calido quidem humido exeunte evaporante · n · humido ingrossa- scunt et consistunt · a frigido a(ut) calido exprimente cum quo humidum recedit sit(ur)a vaporans. Quecumque quidem q(ui)dem mollia si non humida non ingros- santur s(ed) conglaciantur exeunte humido veluti assatus later. Quecumque aut humida mixtorum et ingros- santur veluti lac mixta aute- humectantur · p(ri)mo quoque a(ut) aut grossa aut dura frigida p(er)ficiunt entia q(ue)dam i(d) lac- p(ro) cum assatur vaporat i(d) mol- lior fit p(ro)pt(er) quod et p(er)uritur inca- minis. Quecumque quidem q(ui)dem asti-

grado conglaciatur communium terre et aq(ue) plus aut habentium terre que quidem in calido egrediendo coaglaciatur h(ec) liquefiunt calido ingrediente contrarium calido veluti lateri cum congela- tum fuit. Quecumque aut p(ro)pt(er) in(?)fri- gidacionem et calido simul exeundo omnium hec insolubilia si(n)t n(isi) si(n)t humi- ditati caliditate mollificantur veluti ferrum ut humidum et cornu li- quescit aut et laboratum ferrum ut humidum fiat i(d) iterum congelet et cali- bes faciunt sic subsidet enim subst(antia) et purificatur scoria cum autem sepe patiatur et purum fiat h(ec) ca- libs sic non faciunt aut sepe ipsum p(ro)pt(er) absenciam fi(er)i i(n) mistum et p(ro)pt(er) quod minus purificari est sic a(ut) melius ferrum q(uod) h(abe)t minorem purifica- tionem liquescit aut et lapis p(er)ama- chus ut stillet et fluat quod aute(m) conglaciatur cum fluxerit iterum fit du- rum et molle · liquantur ut fluant fluens conglaciatum colore quidem ingnium similiter aut fit calci liquescit aut i(d) lutum i(d) terra. Quecumque aut a sicco calido coaglaciant h(ec) quidem insolubilia · Si autem solvuntur humido · lat(er) quidem q(ui)dem est lapidum quedam genus quoque ab igne terra combusta sicut vel p(ro) molere i(n)solubilia nitrum aut et sales solubilia humido non omni aut frigido p(ro)pt(er) quod aque i(d) quoque aque sp(eci)es liquescit oleo autem non liquescit sicco · n · calido contrarium frigidum humidum · Si q(ui)dem conglaciant alterum alterum solvunt sic enim contrarie erunt cause contrariis conglaciantur quidem q(ui)dem ab igne solubi quecumque aque plus habent quam terre · Coangu- lantur aut quoque terre p(ro)pt(er) q(uod) et

solvunt enim ab igne

vitrum et sales terre sunt magis et lapis
et later. Maxime autem dubie sunt olei
natura. Si quidem enim aque oportebat
coagulari a frigido ut glacies. Si
autem terre coagulatur quidem a neutro
ingrossatur autem ab ambobus.
Causa autem est quia plenum est aeris
propter quod et in aqua supernatat. Aer enim
fertur sursum. Frigidum enim
ex inexistente spiritu aquam faciens in-
grossat. Semper enim commixta fiunt oleum
et aqua ambobus fit grossius.
Ab igne autem et tempore ingrossatur
et albescit. Albescit quidem evapo-
rante aqua si qua inerit. Ingros-
santur autem propter ea quod marcescente
calido ex aere fit aqua. Utrumque
quidem igitur modo eadem fit passio et
propter idem sed non eodem modo. Ingrossatur
quidem igitur ab ambobus. Desiccatur
autem a neutro. Neque enim sol neque frigus
desiccat non solum autem quia viscosum
sed et quia aeris est. Et non desiccatur eli-
xatur ab igne quia non vaporat propter
viscositatem. Quecumque autem
mixta aque et terre secundum pluralitatem
utriusque digna dici. Vinum enim quoddam
coagulatur et epsesim patitur
velut mustum. Abscedit autem ab
omnibus talibus dum desiccantur aqua.
Signum autem quia aqua vapor enim
constat in aquam si quis velit
colligere. Quecumque relinquitur
aliquid hec terre. Quedam autem horum
et a frigido sicut dictum est ingrossantur
et desiccantur. Frigidum enim non solum
coagulat sed exsiccat quidem aquam,
ingrossat autem aerem aquam
faciens. Coagulatio autem dictum est
quedam desiccatio existens. Que-
cumque quidem igitur non ingrossantur a fri-
gido sed coagulantur aque sunt

magis velud vinum, urina et a-
cetum et lexivium et serum. Quecumque
autem ingrossantur non evapo-
rantia ab igne hec quidem terre, hec
communia aque et aeris. Mel quidem
terre, oleum autem aeris. Sunt autem
et lac et sanguis amborum quidem
communia et aque et terre. Magis autem
que multa terre sicut et ex quibuscumque
humidis nitrum fit et sales, et lapi-
des autem ex quibusdam consistunt
talibus. Propter quod et si non separetur serum
exuritur ab igne decoctum. Quod autem
terrestre constat et a coagulo, si a-
liquali decoquatur quis sicut
medici coagulum imponentes. Sic
autem separatur et serum et caseus. Se-
paratum autem serum non adhuc in-
grossatur sed exuritur sicut a-
qua. Si autem aliquod lac non habeat ca-
seum aut paucum, hoc magis aque
et inesibile. Et sanguis autem
similiter coagulatur enim eo quod desiccatur
infrigidatum. Quecumque autem non co-
agulantur velud qui cervi, tales
aque magis et frigidi hii. Propter
quod et non habent inas. Ines enim sunt
terre et solidum quare et exceptis inis non coagulatur.
Hoc autem est quia non desiccatur aque
enim que relinquitur ut lac caseo
ablato. Signum autem languidorum
enim sanguines nolunt coagulari ve-
lut ychor. Hoc autem flegma et aqua
propter indigestum esse et inseparatum
a natura. Adhuc autem hec quidem solubilia
sunt velud nitrum, hec autem inso-
lubilia velud later et lapis. Et horum
hec quidem mollificabilia velud cor-
nu, hec autem non mollificabilia ve-
lut lapis et later. Causa autem
quia contraria contrariorum cause. Quare si co-
agulantur duobus frigido et sicco

terre pl' ab igne ut lat' necat

desiccatur autem aqua et in

nāe soluū calido et humido ꝓꝑ qd̄
igne et aqua h̄. n. ꝯtia aqua q̄
dem queꝗ igne solo. igne aūt
queꝗ frigido solo q̄ꝛ si a duobꝫ
actū̄ coaglari. h̄ m̄ solubilia
maxie fūt aūt talia queꝗ ca
lefcā deinde frigido coaglantur.
actic. n. cū calido exiſtante eg̊
diens plimū humidum ꝯp̄rim
ſim a frigido ut nō humido det
penetracōm. Et ꝓꝑ h̄ nꝫ calidū
solut. Queꝗ. n. a frigido coa
gulantur solo h̄ solut. nꝫ ab a
qua. queꝗ. n. a frigido coagulāt̄
nō solut. Sꝫ queꝗ a calido sicut
solū fiunt aūt liquefcūt a cali
do frigefcū coaglatur. ligna aūt
sunt t̄re et aeris ꝓꝑ qd̄ ustibilia
ꝛ nō liquabilia nꝫ mollificabi
lia et in aqua sup̄natant p̄t̄
ebanū. h̄ autem nō alia q̄d̄ eīs
aeris hūt plus ex ebano aūt
nigra euaporauit aer ꝛ ē pl̄
in ipa t̄re. lat̄ aūt t̄re solū ꝓꝑ
ea q̄ desiccatur coagletur sed
modicū nꝫ. n. meatus hꝫ per q̄
solum sp̄c exiuit nꝫ ignis coa
gulauit. n. ipe. Quid quid g̊
ē coaglatō ꝛ liquefcō ꝛ ꝓꝑ q̄d
et i quibꝫ ē dc̄m est. Ex hiis aūt
manifestū q̄ a calido ꝛ frigido
ꝯstant corpa et h̄ aūt ingrossā
cia ꝛ coagulancia faciūt opām
ipoꝝ ꝓꝑ ea q̄ ab hiis ꝯdita sꝫ
m oībꝫ m ē caliditas aliquibꝫ
autem et frigida qua deficit
Quia q̄m h̄ quid̄ existit ꝓꝑ fa
cere humid̄ aūt et siccū ꝓꝑ pati
p̄ticipant ipis cōia oībꝫ. ex
aqua quid̄ g̊ ꝛ t̄ra omomia
coꝝ ꝯstant et i plantis et i ali
bꝫ et queciꝫ metallant̄ uelud

aurū et argentū ꝛ queꝗ alia
talia ex hiis ipis et exalatōe
ea que utri⁹ os melusa sic̄ dc̄m
ē in alñs h̄ aūt distinct ad in
uicem et ad hiis que ad sensꝫ
ꝓꝑ ipis oīa et i posse ād facere al
bum. n. et bñ odorans et sona
tiuū et dulce et calm̄ ꝛ frīm i pos
se aliquid facere sensū. q̄. ꝛ a
liis magis ꝯientibꝫ passionibꝫ
queꝗ ipaſſiendo dr̄. Dico aūt
puta liq̄bile ꝛ coaglabile ꝛ fle
xibile et queꝗ alia talia oīa
eni talia passiua sicut humidū
ꝛ siccū. hiis aūt iam differt
hosi et caro ꝛ neruus ꝛ lignum
ꝛ cortex et lapis et alioꝝ uniūq̄
omomerū quid̄ n̄lusi aut corpo
rum. Dicam⁹ aūt p⁹ nūm ipoꝝ
queꝗ aūt fm p̄tōm et i p̄tōm di
cūtur. Sunt aūt coagulabile in
coagulabile liquabile issicabile
mollificabile. ī tangibile n̄ intā
gibile flexibile inflexibile fran
gibile nō frangibile ꝯ ductile n̄
ꝯ ductile comminutibile non comminutibile
ip̄ssibile nō imp̄ssibile. formabile
iformabile capibile nō capibile
trahibile nō trahibile. scissi^le^ nō
scissi^le^ detruncabile nō detruncabile
inscissū frangile ꝯmassabile nō
ꝯmassabile. ustib^le^ nō ustibile
exalabile non exalabile. plima
quid̄ g̊ fere corpm̄ hiis differūt
passionibꝫ. Omi aūt uniūq̄ꝫ
ipoꝝ hūt p̄tōm. Dicam⁹ de coa
gulabili quid̄ g̊ et i coagulabili
et liquabili ꝛ i liquabili dc̄m ē
quid̄ ul̄r p̄ius aūt redeam⁹ ꝛ nūc
corporū n. queꝗ coaglant̄ ꝛ ind̄u
rantur. h̄ quid̄ a calido paciūt. h̄
autem a frigido ꝛ calido quidem

desiccante humidum a frigido aut ex
primente calido quare hec quidem humidi
absencia. hec autem calidi. hec preciue
quecumque aque calidi. Queque ex
terre humidi que quidem quasi humidi ab
sencia. ab humido liquescunt non sic
conueniunt ut minores relicti sunt
pori quam aque moles uelut
later. Que autem non sic. hec humido
soluuntur uelut nitrum sales terra
que ex luto que autem calidi pri
uacione a calido soluuntur uelut
glacies. plumbum es. Qualia quidem
igitur coagulabilia et liquabilia di
ctum est et qualia illiquabilia.
Incoagulabilia autem quecumque aut non
habent humiditatem aquosam aut
non aque sunt sed plus calidi et
terre puta mel et mustum uelut fer
uencia. In sunt et quecumque aque
quidem habent sicut autem plus aeris
sicut oleum et argentum uiuum et si quid
uiscosum uelut gluten. Molli
ficabilia autem sicut coagulatorum
quecumque non ex aqua uelut gla
cies aque sed quecumque terre magis
et neque euaporauit totum humidum
sicut in uitro aut sale neque habet ut cla
rit sicut lac. hec autem trahibilia non
encia humectabilia aut ductibilia non encia aque mollificabilia
igne uelut ferrum et cornu et
ligna. Sunt autem liquabilium
et illiquabilium. hec quidem intingi
bilia. hec autem non intingibilia
uelut enim intingibile liquefactibile
eris. lana autem et terra intingibi
le. madefiunt enim et es quidem liquabile
non ab aqua liquabile sed ab ig
ne. liquabilium quedam non intin
gibilia uelut nitrum et sales neque
enim aliud intingibile. nisi quod

non mollius sit madefactum. Quedam
autem madefactibilia intingibilia
existencia non liquabilia. sunt uelut
lana et fructus. Sunt autem intingi
bilia quecumque terre existencia habent poros
maiores aqua mollibus existentibus
durioribus aqua liquabilia autem
aqua quecumque per totum. Sed habent poros
propter quod autem terra quidem et liquescit
et intingitur ab humido nitrum autem
liquescit quidem intingitur autem
non. quia in nitro quidem per totum
pori sunt diuiduntur mox ab aqua
partes. In terra autem permutati sunt
pori. Quare alterutrum suscepit distinct
passio. Sunt autem et hec quidem
corporum flexibilia et directibilia
uelud calamus et uimen. hec autem
inflexibilia corporum uelut later
lapis. Sunt autem inflexibilia
quidem et indirigibilia quorumcumque corporum
non potest longitudo in rectitu
dinem ex periferia et ex rectitu
dine in periferiam permutari et
flecti et dirigi est in rectitudinem
aut in periferiam transmutari aut
moueri et enim quod reflectitur et
quod deflectitur curuatur quidem ad
conuexitatem uel ad concauitatem
motus longitudine saluata
flexio est. Si enim et in rectum esset utique
simul flexum et rectum quod quidem
impossibile rectum flexum esse et si flec
titur esse aut flecti aut deflecti
horum autem hec quidem ad conuexu
m. hec autem ad concauum transmutatio
non utique erit et que ad rectum
laxatio. hec est flexio et rectifica
tio aliud et aliud et hec sunt fle
xibilia et rectificabilia et infle
xibilia et non rectificabilia et hec
quidem frangibilia simul et sigillati

puta lignum quod frangibile co
minuibile autem non glacies et
glacies autem et lapis comminuibile
frangibile autem non lac autem
et lapis frangibilis et comminuibil'
differt autem quia fractio est in ma
gnas partes divisio et separatio co
minutio in qualibet et plures
et duabus. ¶ Quecumque quidem sic coa
gulata sunt ut multos habeant masi
tudinatos poros et comminuibilia
usque ad hoc enim pertingit. quecumque autem
ad multum frangibilia. quecumque autem
aliorum et hec quidem impressibilia velut
es et cera. hec autem non impressibilia
velud lac ex aqua est autem impres
sio superficiei secundum partem in profundo
cessio pulsionem aut percussio
ne totaliter aut tactu. sunt autem
que talia et mollificabilia ve
lut cera manente alia superficie
secundum partem transmutatur et dura
velud es et non impressibilia et dura
velut lac. non enim cedit in profundum
superficies et humida velut aqua
cedit quidem hec non secundum partem. sed
contra transmutatur. impressibilium autem
quecumque manent impressionem passa
et bene impressibilia manu hec quidem
formabilia. hec autem et non bene
impressibilia. quod non manet ex
impressio velut lane autem sponge
non formabilia. hec capibilia hec
autem. Sunt autem capibilia quecumque
pulsa in se ipsa coire possunt in profundo
superficie secus mutata non diviso et
translata alia alibi parte velut
aqua facit hec enim eam transmittit.
Est autem pulsio motus a movente
qui fit a tactu percussio autem
cum elatione. ¶ Capiuntur autem
quecumque poros habent vacuos congeneri

corporis et capibilia hec quecumque possunt
in propria vacua coire autem in proprios
poros velut madefacta spongia
plena enim ipsius pori. sed quorumcumque
pleni sunt mollioribus quam ipsum
congenitum est coire in se ipsum.
¶ Capibilia quidem igitur sunt velut
spongia cera caro non capibilia
autem que non nata coire pulsio
ne in eos qui in ipso poros aut
quia non habent aut quia duriores
habent plenos. ferrum enim non capibile
et lapis et aqua et omne humidum.
tractibilia autem sunt quorumcumque po
test ad latus transmitti superficies. tra
hi enim est transmitti ad movens planum
continuum existens. Sunt autem hec quidem tra
hibilia velut corrigia nervus pasta
gluten. hec autem non trahibilia
velut aqua et lapis. hec quidem igitur
eadem sunt trahibilia et capibi
lia velut lana. hec autem non eadem
sicut flegma capibile quidem
non est trahibile autem et spongia
capibilis quidem non trahibilis autem.
Sunt autem et hec quidem ductibilia
velut es hec autem non ductilia velut
lapis et lignum. Sunt autem ductibi
lia quidem quecumque eadem percussione
possunt simul in latus et profundum vel sup
erficiem transferri secundum partem. ¶ Non
ductilia autem quecumque non possunt
sunt autem quidem ductibilia omnia et
impressibilia. impressibilia autem non
omnia ductilia velut lignum. in
tantum ad omne est ordine convertitur. Cap
tibilium autem hec quidem duplicia
hec autem non cera quidem et lutum ductili
lia. lana autem non lignum hec autem
non scissibilia velut later. Est autem
scissile quod potest dividi ad plus
quam dividens dividit. cum dividentem vadit

plus quam dividens dividit et procedit
divisio. Incontricabilia (?) autem non est hoc
non cassilia autem quecumque non possunt
pati. hoc est autem neque molle nimis cassile
dico autem simpliciter mollium et non ad
invicem. Si quidem enim et ferrum erit
molle neque durum omnia sed quecumque neque humida
sunt neque impressibilia neque compressibilia. Talia
autem sunt quecumque habent longitudinem
poros secundum quos adnascitur ad in
vicem sed non secundum latitudinem. Detruncabilia
autem sunt constantium duriorum
aut durorum aut mollium quecumque pos
sunt et non ex necessitate procedere divisionem
neque continue divisa. quecumque autem non
huiusmodi sunt. Talia detruncabilia
quedam autem sunt eadem et detrunca
bilia et cassibilia velud lignum. Sed
aut ad multum scissile quidem secundum longi
tudinem detruncabile autem secundum lati
tudinem quoniam enim dividitur unumquodque in multa
qua quidem longitudines multe que u
num detruncabile hac qua vero solum (?)
autem est cum tractibile autem humidorum
molle sunt. tale autem fit concatena
tione quecumque velud cathene componuntur
corporum hoc enim ad multum possibile extendi et
contrahi. quecumque autem non talia frangibilia.
Commassabilia autem quecumque capilla
lium mansionem habent capturam in
commassabilia autem quecumque aut non
totaliter capibilia aut non mansi
nam habent capturam. Et hec quidem
ustibilia velud lignum quidem ustibi
le et lana et os lapis autem et glacies
inustibile sunt. autem ustibilia quecumque
habent poros susceptivos ignis et
humiditatem in hiis quoniam secundum direc
tum poris debiliorem igne quecumque
enim non habent aut fortiorem velud
glacies et que valde viridia inusti
bilia. Exalabilia autem sunt corporum
quecumque humiditatem habent quidem sit autem
habent ut non evaporent ab igne eis
seorsum. enim est vapor que a calido usti
vo in aerem et spiritum segregatio ex humi
do madefactivo. exalabilia autem
tempore in aerem segregantur et hec quidem
dispariciam quidem sicca. hec autem terra fi
erit. Confert autem hec segregatio quia neque
madefacit neque spiritus fit. est autem spiritus fluxus
continuus aeris ad longitudinem.
exalatio autem est que a calido ustivo
coïs segregatio sicci et humidi aeris propter
quod quidem non madefacit sed colo
rat magis. Est autem que quidem
lignei corporis exalatio fumus. Dico
enim et ossa et pilos et omne quod tale
in eodem nomen enim iacet nominatum (?) sed
secundum analogiam cum in eodem omnia sunt
sicut et empedocles ait hec pili et folia et a
vium plume fiunt spisse et squame
sunt solida membra que autem pinguis
exalatio pinguis (?) que autem unctuosi
lenisca (?) propter hoc oleum non patitur epsesin (?)
neque ingrossatur quia exalabile est. Sed
non vaporabile. vinum autem quod quidem
dulce exalat. pingue enim et eius
eadem facit oleo neque enim a frigore
coagulatur. uritur quia est autem nomine
vinum opere autem non est non enim vinosus
humor propter quod non inebriat. quodcumque
autem vinum parvam autem habet exalationem
propter quod emittit flammam. Ustibilia autem
videntur esse quecumque in cinerem dissolvuntur
corporum. paciuntur autem hoc omnia quecumque
coagulata sunt autem a calido aut
ab ambobus frigido et calido hec enim
videntur obtenta ab igne minime
autem lapis sigillum vocatur carbunculus
ustibilium autem hec quidem inflammabilia
sunt hec autem non inflammabilia. horum
autem quedam carbonabilia. Sunt autem
inflammabilia quecumque non humida

encia exalabilia sunt. pix autem aut
oleum aut cera magis cum aliis quam
per se inflammabilia. Maxime autem quecumque
fumum emittunt. Carbonabilia autem
quecumque talium terre plus habent quam
fumi. Ad hunc autem quedam liquabilia
encia non inflammabilia velut li-
gnum. hec autem ambo velut thus
Causa autem quia ligna quidem per totum
habent humidum et per totum continuum est
ut perurantur. Es autem secus unum
quodque quidem preter non continuum autem
et minus quam ut flamma fiat. thus
autem hoc fit quidem hac autem illo modo
habet. inflammabilia autem sunt exalabi-
lium quecumque non liquabilia sunt propter
magis esse terre siccum enim habent commune
igni hoc si calidum sic fiat siccum
igni fit propter hoc flamma spiritus est fumus
ardens est. lignorum quidem igitur exalatio
fumus est cere autem et thuris et talium
et picis et quecumque habent picem aut
talia ligniis. Olei autem et quecumque
oleagenea habentia et quecumque minime
ardent sola quia parum habent sicci
habent transitum autem per hec. cum alio
autem citissime hoc enim est quod pingue
sic cum unctuosum exalancia
quidem humidi humidorum humida magis
ut oleum et pix ardencia autem sicci
His autem passionibus et his diffe-
renciis omiomerium corporum sicut
tantum est differunt ab invicem secundum tactum
et ad hunc saporibus et odoribus et
coloribus. Dico autem omiomerea ve-
lut que metallantur. es aurum
argentum stagnum ferrum lapidem
et alia talia et quecumque ex hiis
fiunt segregata. et que in animalibus
et plantis velut carnes ossa pel-
lis viscera pili es uene ex quibus
iam constant anomiomerea puta

facies manus pes et alia talia
Et in plantis. lignum cortex folium
radix et quecumque talia. Deinde autem
hec quidem ab alia causa existunt ex quibus
autem hec materia quidem siccum et humidum quare
aqua et terra hec enim evidentissimam
habent potentiam utriusque utrumque facientia
autem calidum et frigidum hec enim con-
stare faciunt et congelant et illis ac-
cipiamus omiomereorum qualia terre
species et qualia aque et qualia communis
sunt iterum corporum conditorum hec quidem
humida hec autem mollia hec autem dura
horum autem quecumque dura autem
mollia hec autem dura. horum enim quecumque
dura vel mollia congelacione dictum est
enim prius Humidorum quidem igitur quecumque
evaporant aque quecumque autem non aut
communia terre aut terre et aque velut
lac aut terre et aeris velut lignum
aut aque et aeris velut oleum et
quecumque quidem a calido coagulantur
communia. Dubitabit autem utique aliquis de vi-
no humidorum hoc enim et evaporabit utique
et ingrossatur sicut novum. causa autem
quia iam in una specie dicitur vinum et quia al-
terum alicubi novum enim magis terre quam
antiquum propter quod et ingrossatur maxime
calido et congelatur minus a frigido
habet enim et calidum multum et terre sicut
quod in archadia sic exsiccatur a fumo
in utribus ut conductum coaguletur.
Si autem omne vinum fecem habet sic
virtus que est aut terre autem aque aut
huius multitudinem habet Quecumque ex
a frigido ingrossantur terre quecumque
autem ab ambobus communia plurimi
velut oleum et mel et dulce
vinum Constitutorum autem quecumque quidem
congelata sunt a frigido aque ve-
lud glacies nix grando pruina
quecumque autem a calido terre velud later.

casens marinum sales. quecumque autem ab
ambobus talia autem sunt quecumque in
frigiditate hec et quecumque amborum
privatione et calidi et humidi simul egre
dientis cum calido sales quidem enim humi
di solius privatione coagulantur et quecumque
sincera sunt glacies autem calidi solius
hec autem amborum propter quod et ab ambobus
et humectantur ambo. Quorumcumque igitur quidem
totum exsiccatur velut lac aut elec
trum et enim electrum et quecumque dicuntur
ut lacrime infrigidatione sunt velut
mirra thus gummi et electrum et hec
genus videntur et coagulatur interceptarum
enim alia in ipso videntur a fluvio autem
calidum exiens velut cocti mellis
cum in aquam dimissis evaporat humi
dum hec omnia sunt et hec quidem illiqua
bilia et immollificabilia velut elec
trum in lapides quidem velut poros qui
in speluncis et enim hii similiter fiunt hiis
et non velut ab igne sed ut a frigido
exeunte calido coegredi humidum
ab ex ipso exeunte calido. In aliis autem
ab extrinseco igne. Quorumcumque autem non to
ta sunt quidem fiunt magis mollifi
cabilia autem velut ferrum et cornu
thus autem et talia similiter lignis eva
porant. Quoniam igitur liquabilia ponendum
et quecumque liquescunt ab igne. hec sunt
aquosiora quedam autem et communia
velut cera quecumque autem ab aqua
hec sunt quecumque autem nec ab altero horum
sunt autem in ambobus. Si igitur omnia quod
aut humida aut coagulata. horum
autem hec in dictis passionibus et non est
inter medium omnis utique erunt dicte quibus
discernemus utrum sunt aut aque aut
plurium communia et utrum ab igne constat
aut frigido aut ambobus. Aurum
quidem utique et argentum et es et sta
gnum et plumbum et vitrum et lapides
multi innominati aque omnia enim hec liquesci
unt calido. adhuc autem vina quedam
et urina et acetum et lexivium et serum
et sanies aque. omnia enim coagulantur
frigido. ferrum autem et cornu et unguis
et os et nervus et pilus et lignum et fo
lia et cortex sunt magis ad huc e
lectrum mirra et thus et omnia lacrime
et poros et fructus velut legumina
et frumentum que talia enim hec quod
valde hec autem minus terrea autem sunt hec
quidem enim mollificabilia. hec autem ex
alabilia et infrigidatione facta. Ad
huc marinum sales lapidum genera quecumque
neque infrigidatione neque coagulabilia
sanguis autem et genitura terre
communia et aque et aeris sanguis
quidem habens magis magis terre propter quod
frigorem coagulatur et humido li
quescit. non habentes autem magis aeris propter
quod et non coagulatur genitura et
coagulatur infrigidatione exeunte
humido cum calido. Qualia autem cali
da aut frigida coagulatorum aut fri
gidorum humidorum ex dictis oportet considerare
quecumque quidem igitur aque ut ad multum
frigida si non alienam habeant cali
ditatem velut lexivium urina vi
num quecumque autem terre ut ad multum
calida propter calidi operationem velud
calx et cinis. oportet autem accipere
sin[?] materiam frigidissima quedam esse quoniam enim
siccum et humidum materia hec enim passiva ter
rium autem corpora maxime terra et
aqua sunt hec enim frigiditate deter
minata sunt palam quod omnia
corpora quecumque utriusque simpliciter eli
frigida magis sunt si non habeant
alienam caliditatem velut fer
vens aqua que per cinerem colata
et enim hec [illegible] eam que extinere
caliditatem. In omnibus enim ignitis

caliditas aut amplior aut minor
propter quod et in putrefactione alia innascuntur
insunt enim caliditas que corrumpit
propriam unicuique caliditatem. Quecumque
autem omnia habent caliditatem ostendit
enim plurima a caliditate que di-
gessit. quedam autem putrefactiones
sunt velut sin tecta que habita quidem
sunt magis calida ut et sanguis et
genitura et medulla et lac et omnia
talia. Corrupta autem et egredien-
tia autem non relinquitur enim extra
exiis ut aqua propter quod ambo utrumque
videntur et hec quidem frigida hec autem
calida hec autem esse videntes quidam aiunt
non fiunt calida. cum autem separata
fiunt coagulata. hec quidem igitur sic
taliter ut definita est in quibus quidem
enim aque pars plurima frigida opponitur
enim hec maxime igni in quibus au-
tem autem aeris calidiora accidit
autem hec aliquando fieri frigidissima et calidis-
sima aliena caliditate. quecumque enim
maxime coagulata sunt et solidiora
sunt frigida maxime si augentur
velut aqua fit firmo et lapis a-
qua vivit magis quam autem de hiis
determinatum est per unumquodque dicamus
quid caro autem os aut aliorum omio-
merium non consistunt gratia ipsorum autem
generis unumquodque per generationem et celis quod
in omiomerum. Ex hiis autem non in
omnia opera nature. Sunt autem omnia
ut quidem ex his ex terris ut autem sim-
plicium ratione semper autem magis pa-
lam in posterioribus et totaliter quecumque
velud organa et gratia hec magis
enim palam quod qui mortuus homo equi-
voce sic enim et manus mortui equi-
voce quemadmodum et si fistule lapidee
dicantur velud enim et hec organa
quedam videntur esse unus autem

in carne et osse talia manifesta adhuc
autem in igne et aqua minus. Quod enim
cuius gratia minime hic palam nisi
plurimum materie sic enim et non extrema acci-
piantur. materia quidem nihil aliud preter ipsam
et medium aliud quam ratio tamen media
autem proportionaliter eo quod ad partem fit unum-
quodque quantum et horum quodque est gratia huius
et non omnibus modis hiis aqua
autem ignis sic neque caro neque viscera
hiis autem adhuc magis facies et
manus. Omnia autem sunt terminata
opere que quidem enim possunt facere ipsorum
opus vere sunt unumquodque puta oculus
si videt. quod autem non potest videre equi-
voce puta mortuus aut lapideus
neque enim serra que lignea nisi ut ymago
sic igitur ut caro. sed opus ipsius minus
palam quam quod lingue similiter autem et
ignis. sed adhuc forte minus manifestum in natura
quam terminus opus. similiter autem et que in
plantis et inanimata velut es et
argentum. omnia enim potentia quadam sunt
aut faciendi aut patiendi sicut
caro et nervus. sed rationes eorum non certe.
Quare quando existit et quando non facile
perspicere nisi valde depravata fiunt
et figure sole sunt relique ve-
lut antiquorum mortuorum corpora
subito cinis fiunt in sepulturis
et fructus solum figura per sensum
aut non vere inveterati valde et ex
lacte coagulata. Tales quidem
igitur partes caliditate et frigiditate
et motibus ab aliis contingit fieri coa-
gulatas calido et frigido dico
autem quecumque omiomera velud
carnem os pilos nervum et quecumque
talia. omnia enim differunt differunt predic-
tis differentiis tensione tractione com-
minutione duritie mollicie et aliis
talibus. hec autem a calido et frigido

[I]am motibus fuit mixtis. Constituta autem ex hiis que a nominatis sunt, vel iterum ad hec videbuntur velud caput aut manus aut pes. Sicut et fiendi es quidem aut argentum causa frigiditatis et caliditatis et motus, fiendi autem serram aut fialem aut archam non adhuc, sed hic quidem ars, ibi autem natura vel aliqua causa alia. Sic igitur habemus causam eius unumquodque omeomerorum accipiendum secundum unumquodque quid est, puta quid sanguis aut caro aut sperma aut aliorum unumquodque. Sic enim scimus unumquodque propter quid et quid est, si rationem aut materiam habeamus, maxime cum ambo generationis et corruptionis et unde principium motus. Manifestatis autem hiis similiter omeomera considerandum et tandem ex hiis constituta velud hominem plantam et alia talia.

Bonorum honorabilium noticiam opinantes, magis autem alteram altera aut secundum certitudinem aut ex eo quod meliorum quidem et mirabiliorum est, propter utraque hec anime hystoriam rationabiliter utique in primis ponemus. Videtur autem et ad veritatem omnem cognitio ipsius multum proficere, maxime autem ad naturam; est enim tanquam principium animalium. Inquirimus autem considerare et cognoscere naturamque ipsius et substantiam, postea quecumque accidunt circa ipsam; quorum alie proprie passiones videntur, alie autem propter illam et animalibus inesse. Omnino autem et penitus difficillimorum est accipere aliquam fidem de ipsa. Cum enim sit quod commune multis aliis, dico autem circa substantiam et quod quid est, fortassis alicui videbitur una quedam methodus esse de omnibus de quibus volumus cognoscere substantiam, sicut et eorum que sunt accidentium propriorum demonstratio. Quare querendum utique erit methodus istam. Si autem non est una quedam et communis methodus de eo quod quid est, amplius difficilius fit negotiari. Oportebit enim accipere circa unumquodque quis modus. Cum autem manifestum fuerit utrum demonstratio aliqua sit aut divisio aut et alia aliqua methodus, adhuc multas habet dubitationes et errores ex quibus oportet querere. Alia enim aliorum principia sunt, sicut numerorum et planorum. Primum autem fortassis necessarium est dividere in quo genere et quid sit; dico autem utrum hoc aliquid et substantia sit aut qualitas aut quantitas aut et quedam alia divisorum predicamentorum. Adhuc autem utrum eorum que sunt in potentia aut magis endelichia quedam sit; differt enim non parum. Considerandum autem et si partibilis sit aut impartibilis, et utrum similis speciei omnis anima an non; si autem non similis speciei, utrum specie differentem aut genere. Nunc quidem enim dicentes et querentes de anima de humana solum videntur intendere. Formidandum autem quatinus non lateat utrum una ratio ipsius est sicut animalis, aut secundum unumquodque altera, ut equi, canis, hominis, dei; animal autem universale aut nichil est aut posterius. Similiter autem et si aliud quid commune dicetur. Amplius autem et si non multe anime, sed partes, utrum oportet querere prius totam animam aut partes. Difficile autem et harum determinare quales apte nate sunt altere ab invicem. Et utrum partes oportet querere prius aut opera ipsarum, ut intelligere aut sentire

et sentire aut sensitivum. Similiter autem et
in aliis. Si autem opera prius, iterum
utique dubitabit aliquis si opposita horum
prius querendum, sicut sensibile sensitivo
et intelligibile intellectivo. Videtur
autem non solum quod quid est cognoscere
utile esse ad cognoscendum causas acciden-
tium substantiis, sicut in mathematicis quid
rectum et quid obliquum et quid
linea et planum ad cognoscendum
quot rectis trianguli anguli sunt
equales, sed et econverso accidentia conferunt ma-
gnam partem ad cognoscendum
quod quid est. Cum enim habeamus tradere secundum fan-
tasiam de accidentibus aut omnibus aut
pluribus, tunc et de substantia habebimus dicere
aliquid optime. Omnis enim demonstrationis
principium est quod quid est. Quare secundum
quascumque diffinitiones non contingit
accidentia cognoscere, sed neque yma-
ginari de ipsis facile, manifestum quod
dialetice dicte sunt et vane omnes.

Dubitationem autem habent et pas-
siones anime, utrum sint communes omnes
et habentis, an sit aliqua et anime propria
ipsius. Hoc enim accipere quidem necessarium est,
non autem leve. Videtur autem plurimorum quidem
nullam sine corpore pati neque facere, ut
irasci, confidere, considerare, omnino
sentire. Maxime autem assimilatur
proprio intelligere. Si autem est et hoc fantasia
quedam aut non sine fantasia,
non contingeret utique neque hoc sine corpore
esse. Si quidem igitur est aliquid anime oper-
um aut passionum proprium, contingeret
utique ipsam separari. Si vero nullum est
proprium ipsius, nequaquam erit utique separabilis,
sed sicut recto in quantum rectum multa ac-
cidunt, ut tangere eream speram
secundum punctum, non tamen tanget ab hoc
separatum rectum; inseparabile enim, siquidem
semper cum quodam corpore est. Videntur

autem et anime passiones omnes esse cum
corpore, ira, mansuetudo, timor, misericordia,
confidentia, adhuc gaudium et ama-
re et odire; simul enim his patitur aliquid
corpus. Indicat autem hoc habitudinis quandoque
et manifestis passionibus contingen-
tibus nichil exacerbari aut timere, aliquando
et a parvis et nobilibus moveri, cum acce-
datur corpus et sic se habeat cum iras-
citur. Adhuc autem magis hoc
manifestum; nullo enim terribili imminente
in passionibus fiunt hiis aliquid timen-
tes. Si autem sic habet, manifestum quod pas-
sionum rationes in materia sunt. Quare
termini tales ut irasci motus quidam ta-
lis corporis aut partis aut potentie
ab hoc gratia huius; et propter hoc iam physici
et consideratum de anima, aut omni aut huiusmodi.
Differenter autem diffiniret physicus et dia-
leticus utrumque ipsorum, ut iram quid;
hic quidem enim appetitum recontristatio-
nis aut aliquid huiusmodi, ille autem fervorem
sanguinis aut calidi circa cor. Horum
autem alius quidem assignat materiam,
alius vero speciem et rationem. Ratio quidem enim
hec species rei. Necesse est autem hanc esse
in materia huiusmodi si erit. Sicut domus ratio quidem
talis, quoniam operimentum prohibens
corruptiones a ventis et ymbribus
et caumatibus; hic autem dicet lapides
et lateres et ligna, alia autem in hiis
speciem propter ista. Quis igitur horum physicus?
utrum qui circa materiam rationem
autem ignorans, aut qui circa rationem
solum, aut magis qui ex utrisque?
Illorum autem quis utrumque? aut non est
aliquis qui circa passiones materie non
separabiles neque inquantum separabiles,
sed physicus circa omnes quecumque talis corporis
et huiusmodi materie opera et passiones sunt;
circa quascumque autem non huiusmodi alius, et de
quibusdam quidem artifex est si con-

contingat ut instructor aut medicus. Non separabilium quidem inquantum autem non talis corporis passiones et ex abstractione mathematicus. Secundum autem quod separata primus philosophus. Sed redeundum est unde sermo. Dicebamus autem quod passiones anime non separabiles a phisica materia animalium in quantum tales existunt furor et timor et non sicut linea et planum. Intendentes autem de anima necesse est simul dubitantes de quibus oportet dubitare cum prioribus sequentes priorum opiniones comprehendere quicumque aliquid de ipsa enuntiaverunt ut bene quidem dicta accipiamus. Si quid autem non bene hoc vereamur.

Principium autem questionis apponere que maxime videntur ipsi inesse secundum naturam. Animatum enim ab inanimato duobus maxime differre videtur motu et sensu. Accepimus autem et a progenitoribus fere duo hec de anima. Dicunt enim quidam et maxime et primo animam esse id quod est movens. Existimantes autem quod non movetur ipsum non contingere movere alterum eorum que moventur aliquid animam sic arbitrati sunt esse. Unde Democritus quidem ignem quendam et calorem dicit esse ipsam. Infinitis enim existentibus figuris et athomis que sperica rotunde ignem et animam dicit ut in aere mota que vocantur decisiones que videntur per foramina in radiis quorum omne semen elementa dicit Democritus totius nature. Similiter autem et Leucippus. Horum autem sperica animam propter id quod maxime possunt per omne penetrare huiusmodi figure et movere reliqua cum moveantur et ipsa arbitrantes animam esse efficiens animalibus motum. Unde et vivendi terminum esse respirationem. Constringente enim eo quod continet corpora et extrudente figurationes prebentes animalibus motum ex eo quod non est ipsas quiescere in illa tamen auxilium fieri deforis ingredientibus aliis huiusmodi in respirando. Prohibent enim has et que insunt animalibus disgregari simul prohibentes constringens et congelans et vivere autem quousque possunt hoc facere. Videtur autem et a Pythagoricis dictum eandem habere intelligentiam. Dixerunt enim quidam ipsorum animam esse que in aere decisiones alii autem has movens. Ex his autem dictum est propter id quod continue videntur moveri et si sit tranquillitas omnino. In idem autem feruntur et quicumque dicunt animam esse quod se ipsum movens. Videntur enim hii omnes existimasse motum maxime proprium esse anime et alia quidem omnia moveri propter animam ipsam autem a se ipsa propter nichil videre movens quod non et ipsum moveatur. Similiter autem et Anaxagoras animam dicit esse moventem et si aliquis alius dixit quod omne movet intellectus non tamen penitus sicut Democritus. Ille quidem enim simpliciter dicit idem esse animam et intellectum. Verum autem esse quod videtur unde bene facere Homerum quod Hector iacet alia sapiens. Non itaque utitur intellectu tamquam potentia quadam que est circa veritatem sed idem dicit animam et intellectum. Anaxagoras autem minus certificat de ipsis. Multotiens quidem enim causam eius quod bene et recte dicit intellectum alibi autem intellectum hunc esse animam. In omnibus enim ipsum inesse animalibus magnis et parvis et honorabilibus et inhonorabilibus. Non videtur autem secundum prudentiam dictus intellectus omnibus similiter inesse animalibus sed neque omnibus hominibus. Quicumque quidem igitur in motu animati

alspexime. hii quidem maxime motivi
opinati sunt animam esse. Quicumque autem
ad cognoscere et sentire ea que sunt
isti dicunt animam principia alii quidem
plura facientes alii non unum hec.
Sicut empedocles quidem ex elementis quidem
esse omnibus et unumquodque horum animam di
cens sic etiam quidem terra cognoscimus
ethera aqua autem aquam. sed igne ig
nem manifestum est concordia autem
concordiam. discordiam discordie.
eodem autem modo et plato in thymeo
animam facit ex elementis. cognosci enim
simile simili. res autem ex principiis esse
similiter autem et in hiis que de phy
sica dicta determinatum est ipsum quod
animal ex ipsa unius idea et ex prima
longitudine latitudine et altitu
dine alia autem similiter modo ad hunc au
tem alii intellectum quidem unum scientiam
autem duo. singulariter enim ad unum
planam autem numerum opinionem sensum
vero enim qui firmi numeri quidem enim
species et principia eorum dicebantur
sunt autem et ex elementis. Iudicantur autem
res alie quidem intellectu alie vero
scientia alie autem opinione alie vero
sensu. species autem numeri hii rerum.
Quoniam autem et motivum videbatur
anima esse et cognoscitivum sic quidam
complexi sunt. ex utrisque enunciantes
animam esse numerum moventem se ipsum
Differunt autem de principiis que et
quot. maxime quidem corporalia facientes
in corporeis. hiis autem miscentes
et ab utrisque principia enunciantes
differunt autem et de multitudinem.
hii quidem enim unum illi vero plura dicunt
consequenter autem hiis et animam assignant
motivum enim secundum naturam primorum existi
masunt non irrationabiliter. unde quibusdam
tamen visum est ignem esse. Et enim hic

in partibus subtilissimus est et maxime
elementorum incorporeum. ad hunc autem
modum quoque et movet alia primo. Demo
critus autem dubius dixit enun
cians utrumque horum. animam enim
quidem et intellectum idem. Istud autem
esse primorum et indivisibilium corporum
motivum autem propter subtilitatem partium
et figuram. figurarum autem levem
mobilissimam speciem dicit hii autem
esse intellectum et ignem. Anaxagoras
autem videtur quidem alterum dicere animam
et intellectum sicut diximus prius. u
titur autem utrisque sicut una natura
verumptamen intellectum ponit principium
maxime omnium. solum quoque dicit ipsum
eorum que sunt simplicem esse
et immixtum et purum. assignat autem
utrique eidem principio cognoscere
quoque et movere dicens intellectum mo
vere omne. Videtur autem et tales
ex quibus rememoratur motivum ad
animam opinari. Si quidem dixit la
pidem animam habere quoniam ferrum movet
Dyogenes autem sicut et alii quidam
aerem hunc opinans omnium subtilis
simum esse et principium et propter hoc cognos
cere et movere animam. Sed quidem
est primum et ex hoc reliqua cognoscere
hic vero quod subtilissimum est motivum
esse. Eraclitus autem principium esse
dicit. Si quidem vaporem ex quo
alia constituit et incorporalissimum
autem et fluens semper. Quod vero
moto moto cognoscitur. In motu autem
esse que sunt et ille arbitratur et
multi. Similiter autem hiis et alcmeon
opinari videtur est de anima dicit enim
ipsam immortalem hic autem inesse ipsi
tamquam modo semper. Opinatur enim
et divina omnia continue semper lunam
solem astra et totum celum. magis autem

motum et a quibusdam enunciaverunt
ut ypus. Grossiores vero nisi sunt et
genituram que omnium humida est. Et
namque arguit sanguinem dicentes animam
quoniam genitura non est et sanguis
hanc autem esse primam animam. Alii
autem sanguinem quemadmodum crycias
ipsum sentire anime magis proprium
opinantes. Hoc autem inesse propter ipsum
sanguinem. Omnia enim elementa preter terram
iudicem acceperunt. Hanc enim nulli
protulerunt nisi si aliquis dixerit
ipsam esse ex omnibus elementis aut omnia.

Diffiniunt autem omnes animam tribus
ut est dicere motu sensu in-
corporeo. Horum autem unumquodque re-
ducitur ad principia. Unde et in cog-
noscendo diffinientes ipsam aut
elementum aut ex elementis faciunt dicentes
similiter invicem preter unum. Dicunt enim simile
cognosci simili. Quoniam enim anima omnia
cognoscit constituunt enim eam ex omnibus
principiis. Dicentium quidem unam ali-
quam dicunt causam et elementum unum
et animam unum ponunt ut ignem
autem aerem. Plura vero dicentes principia
et animam plura dicunt. Anaxagoras autem
solus impassibilem dicit intellectum
et communem nichil nulli aliorum habere. Hic autem
cum sit quo cognoscet et propter quam
causam neque ille dixit neque ex hiis que
dicta sunt conspicuum est. Quicumque
autem contrarietates faciunt in prin-
cipiis et animam ex contrariis constituunt.
Quidam autem alterum contrariorum calidum
aut frigidum aut aliud huiusmodi
et animam similiter unum horum ponunt.
Unde et nominibus consequuntur. Quidam
calidum dicentes quoniam propter hoc et vivere
nominatum est. Quidam autem frigidum
propter respirationem et refrigerationem
vocari animam. Tradita quidem sunt de
anima et propter quas causas
dicunt sic. Hec sunt.

Considerandum autem primum quidem
de motu. Fortassis enim non solum
falsum est substantiam ipsius huiusmodi esse qualem ai-
unt dicentes animam esse quod se ipsum
movens aut potens movere. Sed unum
quiddam impossibilium inesse ipsi motum.
Quod quidem igitur non necesse sit movens
et ipsum moveri prius dictum est. Dupliciter
enim movetur omne aut enim
secundum aliud aut secundum se ipsum. Secundum aliud autem
dicimus quecumque moventur ex esse in eo
quod movetur ut naute. Non enim similiter
moventur et navis. Hec quidem enim secundum
se ipsam movetur illi autem ex esse in
eo quod movetur. Manifestum autem in partibus. Proprius
quidem enim est motus pedum ambulatio. Hic autem
et hominum est. Non inest autem nautis
tunc. Dupliciter autem utique dicto moveri
nunc intendimus de anima si per se ipsam
movetur et participat motu. Cum qua-
tuor autem motus sint, lationis
alterationis augmenti et
decrementi aut secundum unum horum movebitur
aut secundum plures aut omnes. Si vero movetur
non secundum accidens, natura inerit motus ipsi.
Si autem hoc et locus. Omnes enim dicti
motus in loco sunt. Si autem est
substantia anime movere se ipsam, non secundum
accidens moveri ipsi inerit sicut albo
et tricubito. Moventur enim et hec
sed secundum accidens. Cui enim insunt movetur illud
corpus. Unde non est locus ipsorum. Anime
autem erit si quidem natura participat.

Amplius autem si natura movetur et vio-
lentia movebitur et si violentia et natura.
Eodem autem modo se habet de quiete.
In quod enim movetur natura et quiescit in hoc
natura. In quod autem violentia qui-
escit hoc violentia. Quales
autem violenti motus anime erunt et

quietes sed fingere volentibus facile
non reddere. Amplius autem si quidem
sursum movebitur ignis erit. Si vero de-
orsum terra. horum enim corporum motus hii.
Eadem autem ratio et de mediis. Amplius
quoniam autem videtur movere corpus
rationabile est hiis movere motibus
quibus et ipsa movetur. Si autem hec
et convertentibus dicere verum quod secundum quod
corpus movetur hoc et ipsa. Corpus
autem movetur secundum loci mutationem quare
et anima mutabitur secundum corpus aut
tota aut partem transmutata. Si autem
hoc contingit et exeuntem iterum ingredi
aliquid. hoc autem sequitur resurgere mor-
tua animalium. Secundum accidens autem ab aliquo
si ab alio moveatur. Expelletur
enim utique violentia animal. Sicut non oportet autem
animam se ipso motum in substantia. hoc ab alio
motum nisi secundum accidens sicut neque quod
quidem secundum se bonum aut propter seipsum hoc
quidem propter aliud esse. hoc autem alterius gratia
animam autem maxime dicet aliquis
utique a sensibilibus moveri. Si quidem mo-
vetur at vero et si movet ipsa se ip-
sam et ipsa movebitur utique. Quare
omnis motus extasis est eius quod movetur et
anima exstabit utique a substantia ipsius si
se ipsam non secundum accidens se moveat
sed est motus substantie ipsius per se.

Quidam autem et movere animam
dicunt corpus in quo est sicut
ipsa movetur ut Democritus similiter dicens
Philippo comediarum doctori tale.
Dicit enim Dedalum mobile fecisse
ligneam Venerem effundentem ar-
gentum fusile. Similiter autem et Demo-
critus dicit. Moveri enim dicit indi-
visibiles speras propter id quod apte
nate sunt nusquam manere comovere et
movere corpus omne. Nos autem
interrogabimus si et quiescere facit
hec idem. Quomodo autem faciet difficile
aut impossibile dicere. Omnino autem non sic
videtur anima movere animal sed per volun-
tatem quandam et intellectum. Eodem
autem modo et Thimeus physiolo-
gizat animam movere corpus. In eo enim quod
est movere ipsam et corpus movere propter id quod
complexa est ad ipsum. Constitutam enim
ex elementis et divisam secundum armonicos
numeros quatinus connaturalem sensum
armonie habeat et ut omne feratur
secundum consonantes motus aspectum
rectum in circulos reflexit et dividens
ex uno in duos circulos dupliciter coor-
dinatos iterum unum divisit in septem
circulos tamquam existentes celi motus
anime motus.

Primum quidem igitur non bene dicere animam
magnitudinem esse. eam enim que est cor-
poris talem esse vult qualis est aliquando vo-
catus intellectus. non enim velud sensitiva
est neque ut desiderativa. horum enim motus non
circulatio est. Intellectus autem unus et con-
tinuus est. Sicut et intelligentia intellecta.
autem intellecta. hec autem eo quod consequenter
unum sicut numerus. sed non sicut magnitu-
do. propter quod neque intellectus sic continuus
sed aut impartibilis aut non sicut magni-
tudo aliqua continuitas. Qualiter
enim intelliget magnitudo cum sit
quacumque parcium ipsius parte aut secundum ma-
gnitudinem aut secundum punctum si oportet
et hoc dicere. Si igitur secundum punctum hec autem infi-
nita manifestum est quia nequaquam pertran-
sibit. Si vero secundum magnitudinem
multociens infinities intelliget idem.
Videtur autem et semel contingens.
Si autem sufficiens quibuslibet partium tangere
quid oportet circulo moveri aut et omnino
magnitudinem habere. Si autem necessarium
intellectu toto circulo tangentem
quis est partibus tactus. Amplius quo

intelliget partibile impartibili aut impartibile partibili. Necessarium autem intellectum esse circulum hunc. Intellectus quidem enim motus intellectio, circuli autem circulatio. Si igitur intellectio circulatio, et intellectus utique erit circulus cuius hec circulatio sit intellectio. Semper autem quid intelliget? Si quidem perpetua circulatio. Practicorum quidem enim intellectuum termini sunt; omnes enim alterius causa sunt. Speculative autem rationibus similiter terminantur. Ratio autem omnis diffinitio est aut demonstratio. Demonstrationes autem et a principio et habent quodammodo finem, sillogismum aut conclusionem. Si autem non concluduntur, sed non reflectuntur iterum in principium, accipientes semper medium et extremitatem in recte procedunt. Sed circulatio iterum in principium reflectitur. Diffinitiones autem omnes finite sunt. Amplius autem si eadem circulatio multotiens est, oportebit multotiens intelligere idem.

Adhuc autem intellectio assimilatur cuidam quieti et statui magis quam motui, eodem modo et sillogismus. At vero neque beatum quod non facile, sed violentum. Si autem est motus ipsius non substantia, extra naturam utique movebitur. Laboriosum autem est commisceri corpori nec posse absolvi, et adhuc fugiendum, si quidem melius est intellectui non cum corpore esse, quemadmodum et consuetum est dici et multis videtur. Inmanifesta autem et circulationis ferri celum causa. Neque enim anime substantia causa circulariter ferri, sed per accidens sic movetur, neque corpus causa, sed anima magis illi. At vero neque quia melius dicit; et oportebit propter hoc facere circulariter ferri animam, quia dignius sit ipsam moveri quam manere, moveri autem sic quam aliter. Considerationi autem hec intentio est aliis rationibus magis propria. Hanc quidem dimittamus nunc.

Illud autem inconveniens accidit et huic rationi et pluribus que de anima sunt. Copulant enim et ponunt in corpus animam, nichil determinantes propter quam causam et quomodo habente corpore. Tamen videtur hoc utique necessarium esse. Propter enim communicationem hoc quidem facit, hoc autem patitur, et hoc quidem movetur, illud autem movet. Illorum autem nichil inest ad invicem quibuscumque. Hii autem solum conantur dicere quale quid est anima, de suscipiente autem corpore nichil adhuc determinantur tamquam contingens nichil adhuc determinant tamquam contingens sit secundum pytagoricas fabulas quamlibet animam in quolibet corpus ingredi. Simile itaque dicunt sicut si aliquis dicat tectonicam in fistulas ingredi. Oportet enim artem quidem uti organis, animam autem in corpore. Videtur enim unumquodque proprium habere speciem et formam.

Alia autem opinio quedam tradita est de anima, credibilis quidem multis et nichil minus hiis que dicte sunt, rationes autem tamquam directi prebens et in quam factis rationibus. Armoniam enim quandam dicunt, et enim armoniam temperantiam et compositionem contrariorum esse, et corpus componi ex contrariis. Et quidem armonia quedam ratio compositorum est aut compositio; animam quidem neutrum possibile est esse horum. Amplius autem movere non est armonie, anime autem attribuunt hoc omnes. Congruit autem magis de sanitate dicere armoniam et omnino de corporis virtutibus quam de anima. Manifestum autem si aliquis temptaverit reddere passiones et opera anime armonie cuidam; difficile enim adaptare. Amplius autem

qui dicunt armoniam in duo res-
picientes maxime quod propria ma-
gnitudini in habentibus motum et
positionem et compositionem ipsarum cum sic congru-
ant ut nullum congeneum permittant
hinc autem et eorum que mixta sunt rationem
neutro quidem igitur modo rationabile. compositionem
autem partium corporis multum in-
vestigabilis est. multe enim compositiones
partium et multipliciter sunt. ¶ Cuius igitur et
quo congruit accipere intellectum
compositionem aut etiam sensitivum
et appetitivum. similiter autem et inconveniens
et rationem mixtionis esse animam. non enim
eandem habet rationem commixtio elementorum
secundum quam caro et secundum quam os. accidet
igitur multas animas habere et secundum omne corpus
siquidem omnia ex elementis commixta
sunt commixtionis autem ratio armo-
nia et anima. Investigabit autem utique
aliquis ab Empedocle. unumquodque enim horum
ratione quadam dicit esse. utrum igitur
ratio anima est aut magis altera existens
innascitur membris. amplius utrum concordia causa est
mixtionis causa aut eius que secundum
rationem. et hoc utrum ratio est aut altera ab
hac ratione. hec quidem igitur habent huius dubi-
tationes. si vero altera anima est a mixtione
ne quid igitur simul carnis esse interimitur
et aliis partibus animalis et hoc autem
si quidem non unaquaque partium habet
animam si non est anima deficiente. ¶ Quod
quidem igitur non armoniam possibile est et
animam neque circulariter moveri manifestum
est ex dictis. secundum accidens autem moveri
sicut diximus est et movere se ip-
sam ut moveri quo in qua est. hoc autem
moveri ab anima. aliter autem non est possibile
moveri secundum locum ipsam.

Rationabilius autem dubi-
tabit utique aliquis de ipsa
tamquam que movetur in hiis considerantibus
dicimus enim animam tristari gaudere
confidere timere. amplius autem irasci
et sentire et intelligere. hec autem omnia
motus esse videntur. unde opinabitur
aliquis ipsam moveri. hoc autem non est
necesse. si enim et maxime gaudere aut
dolere aut intelligere motus sunt et unum-
quodque moveri, moveri autem est ab anima
ut irasci aut timere in eo quod cor
quodam modo moveri, intelligere autem huius
forsitan alterum aliquid horum autem acci-
dunt alia quidem secundum loci muta-
tionem quorundam motorum alia vero secundum
alterationem. qualia autem et quo
alterius rationis est. dicere autem irasci animam
simile est et si aliquis dicat eam texere
vel edificare. melius autem fortassis
est non dicere animam misereri aut addi-
scere aut intelligere. sed hominem anima. hoc
autem non tamquam motu in illa. sed aliquando
quidem usque ad illam aliquando autem ab illa
ut sensus quidem ab hiis, reminis-
centia vero ab illa ad motus qui sunt
in sensibilibus organis aut quietes.
Intellectus autem videtur inesse substantia quedam
existens et non corrumpi. Maxime
autem corrumperetur utique ab ea que est
in senio debilitate. Nunc autem forte
quemadmodum in sensitivis accidit. si enim ac-
ciperet senior oculum iuvenis vide-
bit utique sicut et iuvenis. quare senium
non est in sustinendo aliquid animam sed in
quo sicut in ebrietatibus et infir-
mitatibus. intelligere autem et considerare
aliquando consumuntur marcescente alio quo-
dam intus corrupto. ipsum autem
impassibile est. ¶ Intelligere quidem autem amare
aut odire non sunt illius passio-
nes sed huius habentis illud secundum quod illud
habet. ¶ Quare et hoc corrupto neque
memoratur neque amat. non enim
illius erant sed communis quod quidem

f

destructum est. Intellius autem fortas
sis dicimus aliquid et impassibile est. Quod
quidem igitur non possibile moveri animam
manifestum est ex hiis. Si autem penitus
non movetur manifestum quoniam neque a se ipsa.
Ultimum autem hiis que dicta sunt
esse irrationabili dicere animam esse
numerum moventem se ipsum. Insunt enim hiis
impossibilia primo quidem ex ipso moveri
accidentia propria autem ex eo quod dicunt ipsam
esse numerum. Quomodo enim oportet intelligere unitatem
motam et a quo et quomodo impartibilem
et indifferentem existentem si namque
est motiva et mobilis differre debet.
Amplius autem quoniam dicunt lineam motam
planum facere punctum autem lineam et
unitatem motus linee erunt puncti
enim unitas est positionem habens. Numerus autem
anime iam alicubi et positionem habet. Amplius
autem a numero si auferatur aliquis numerus
aut unitatem relinquitur alius numerus
plante autem et alium multa divisa
vivunt et videntur eandem habere animam
specie. Videbitur autem utique nichil differre
unitates dicere aut corpora parva. Et
namque quod ex democriti speris si fiant
puncta. Solum autem maneat quantitas
erit aliquid in ipso hoc quidem movens illud
autem quod movetur sicut in continuo. Non enim
propter hoc quod est magnitudine differt aut
parvitate. Accidit quod dictum est. Sed quod quan-
tum unum necesse est aliquid esse movens uni-
tatum. Si autem in animali quod movens
anima et in numero. Quare non movens
et quod movetur est anima sed movens solum.
Contingit autem quodammodo hanc
unitatem esse. Oportet enim ipsi inesse quandam
differentiam ad alias puncti autem solitarii
que utique differentia erit nisi positio. Si quidem igitur
sunt alie in corpore unitates et puncta
ta in eodem erunt unitates obtine-
bit enim locum puncti. Et tamen quid prohibet

in eodem esse si due sunt et infinitas
quorum enim locus indivisibilis est et ipsa.
Si autem in corpore puncta numerus anime
aut si qui corporis que in corpore puncto-
rum numerus anima. Quare non omnia
habent animam corpora puncta enim in omnibus
videntur esse et infinita. Amplius
autem quomodo possibile est separari puncta et ab-
solvi a corporibus. Si quidem non divi-
duntur linee in puncta. Accidit autem
sicut diximus sic quidem idem dicere cum
quibusdam subtilius partium ipsam ponen-
tibus sic autem sicut democritus
motum dicit ab anima proprium inconveniens.
Si quidem enim anima in omni eo quod sentit
corpore necesse est in eodem duo esse
corpora. Si corpus aliquid anima. Numerum
autem dicentibus in uno puncto
puncta multa et omne corpus animam habere
nisi quecumque numerus differens fiat
et in aliis ab hiis que in corpore punc-
torum. Accidit quod animal moveri a numero
sicut et democritum diximus ipsum mo-
vere. Quid enim differre dicere speras
parvas aut unitates magnas quoniam
omnino unitates fieri utrobique enim necesse
est movere animal in eo quod moventur
ipse. Complectentibus igitur in unum numerum
et motum hec quidem accidunt et multa
alia huius non solum enim diffinitionem
anime impossibile est esse hec et accidens. Manifestum
est autem si quis argumentari interpretetur ex ista
hac passiones et opera anime reddere
ut cogitationes sensus leticias
tristicias et quecumque alia huiusmodi sicut enim
diximus prius nec divinare facile est.
Tribus autem existentibus
modis traditis secundum quos
diffiniunt animam alii quidem maxime
motivam enunciaverunt in movendo
se ipsum alii autem corpus subtilissimum
aut incorporalissimum aliorum. Hec autem

quas dubitaciones et sub contrarietates
hnc pertimimus fere. Reliquitur
autem considerare quomodo dicitur ex elementis
ipsam esse omnino. quatenus sentiat
ea que sunt. et unumquodque cognoscat.
Necessarium autem est accidere multa et impossibilia
rationem ponunt enim cognoscere simile simili
tamquam faciat si animam res ponentes.
Non sunt autem hec sola multa. non et alia
magis autem fortassis infinita
numero. que sunt ex hiis ex quibus
quidem igitur est unumquodque horum cognoscere
animam et sentire. set compositum non
cognoscet neque senciet ut quid deus
aut homo. aut caro aut os. similiter autem
quodlibet aliorum compositorum. Non enim quolibet modo se
habencia elementa horum unumquodque set ratione
quadam et compositione. quemadmodum dicit
empedocles. os et terra adunabilis et bene
apertis applicationibus unarum
ex octo partibus sortitum est per nati
lius. quatuor autem ignem os et
humus coaptata in amphis di
fusionibus duas ex octo partibus
sortitum est quatuor vulcano ossa
autem alba facta sunt. Nichil igitur pro
fectus est elementa in anima esse nisi et rationes
inerunt et compositio. Cognoscet enim
unumquodque simile os autem aut hominem
nichil nisi hec inerunt. hec autem
quod impossibile sit nichil oportet dicere quis enim
dubitabit si erit in anima lapis
aut homo. similiter autem et bonum et non
bonum. Eodem autem modo et de aliis.
Amplius autem cum multipliciter dicatur
id quod est significat enim aliud quidem hoc
aliud autem quantitatem aut qualitatem
aut et quandam aliud diui
sorum predicamentorum unum ex omnibus erit
anima aut non. set non videntur communia
omnium esse elementa. Si igitur quecumque elementa sit
ex hiis solum quomodo igitur cognoscet

et aliorum unumquodque aut dicent unumquodque
genus esse elementa et principia propria ex
quibus animam constare erit igitur quali
tas et quantitas et substancia. Set impossibile est
ex quantitatis elementis substanciam esse et non
quantitatem. Dicentibus itaque ex omnibus
hec et huiusmodi alia accidunt. Incon
ueniens autem et dicere quidem impassibile
esse simile a simili sentire autem simile et
cognoscere simile simili. sentire
autem pati quoddam et facere et moueri
posuerunt. Similiter autem et cognoscere
intelligere. Multas autem dubitationes
difficultates habet ipsum dicere sicut
empedocles. quod corporeis elementis singula
cognoscuntur et ad simile testatur quod
nunc dictum est. quecumque enim insunt in animalium
corporibus simpliciter terre ut ossa neruus pi
li nichil sentire videntur. Quare
neque similium tamen conueniunt. Amplius autem
unicuique principiorum ignorancia plu
rium inerit magis existet cognoscentis
quidem enim unum quodlibet multa autem ignora
bit omnia enim alia. Accidet autem et
empedocli incipientissimum esse deum.
Solus enim elementorum unum non cognoscet
discordiam. Mortalia autem omnia
ex omnibus enim unumquodque est. Totaliter autem
propter quid et quidem non omnia habent animam
que sunt quoniam omne aut elementum aut
ex elemento aut pluribus. aut omnibus.
Necesse enim est unum aliquid cognoscere
aut quedam aut omnia. Dubitabit
autem utique aliquis et quis est unum faciens
ipsam. Materie enim comparatur elementa maxime
enim proprium est illud continens quodcumque est
anima et aliud melius esse et antiquius
impossibile. Impossibilius autem adhuc
intellectu. Racionabilissimum enim esse
hunc nobilissimum et diuinum secundum
naturam. Elementa autem dicunt esse prima
encium. Omnis autem et qui ex eo

qd̄ sentat ꝛ cognoscat aīa que sūt
ex elis dicūt ipsam et qm maxīe
motiuū. non de oī dicunt aīa.
Nō seq̄z .n. ꝯsitiua oīa motiua.
videntur .n. ēē quedam aīaliū ma
nentia s̄m locum et tn̄ mouentur
h' solo motuū mouē aīa. aīali-
sili' autē et qm̄ cāz intellectiui ꝛ ꝯsi
tiuū ex elis faciunt. videntur .n.
plante uiuere nō participantes lo
ci mutatiōm neq̄z sensu ꝫ aliū intel
lectiuam non hn̄t. Si autē aliq̄s
ē h' seq̄graniūt ponūt ex intellec
ptem aliqm̄ aīe. Sili' autē ꝛ sen
sitiuā. Nec iutiq̄z sic dicet de omni
aīa neq̄z de tota ul' vna. H' autem
sustinuit et que ē in orfaicis ꝯ
minib' rō. dicit .n. aīam ex toto
ingredi respirantibz que fert'
a uentis. Non possibile itaq̄z plantis
h' accidere neq̄z aīaliū quibusdā si q̄
dem non oīa respirant h' autem
latuit sic opinantes. Si ū ex elis
aīam facere oꝫ nichil oportet ex oīb'
sufficiens ē .n. alt'a ps ꝯrietatis
se ipsam diiudicare ꝛ oppositum. rec
tū .n. et ipm ꝛ obliqm̄ cognoscimus
Judex .n. vtrorūq̄z ēē nō est recto
obliquum aūt neq̄z sui ipsius neq̄z recti
Et i toto autē quidam ipsam
misceri dicūt vn̄ fortassis ꝛ thales
opinatus oīa ēē plena diis hā'
hīt quasdam dubitōnes pp̄ q̄ .n.
cām in aere aut in igne aīa cū
sit nō facit aīal'. In mixtis autē ꝛ
hec in hiis melior ēē putata.
Queret .n. vtiq̄z aliquis qm̄ ob
cām que in aere aīa ea que i aīa
libus melior ꝛ immor talior. Accidit
autem vtrobiq̄z inꝯueniens et i rōnale
Et nam̄q̄z al' dicē ignem aut
aerem magis irrōnabilium est.

Et nō dicē aīalia cū aīa insit i
ꝯueniens ē. Opinari autē
videntur aīam ēē et i hiis q̄m
totū ptib' silis ēē. Quare
necū ipsius dicē et aīam ꝛ silis
ſp'ei ēē in ptib' aīo ꝯtinentis in
alibus aīata aīalia fiūt. Si et
aer quid discerptus sil' ſp'ei. aīa at̄
dissilis ptis h' quidē aliquid ipī'
existet nichil. aliquid aūt non
existet. Necē ē g' ipsam silis par
tis ēē aut nō vnum ēē i qualib'
pte oīs. Manifestum g' ex dictis est
q' neq̄z cognoscere i ēē aīe pp̄ id q'
ex elis neq̄z moueri ipsam neq̄z ūe dicit.
Qm̄ aūt cognoscere aīe ē ꝫ senti
re ꝛ opinari ad huc ꝫ et ꝯcupis
cere ꝛ de liberare et oīo appetitus
sit autē ꝛ h' locum motus ab aīa
in alib' adhuc aꝛ ꝛ aut motū
et status ꝛ decremētū vtrū tota
se vnūq̄z hor' inest ꝛ oī ꝛ intelli
gimus et sentimus et aliorum vnū
q'q̄z hor' inest ꝛ oī facimus ꝛ patimur
aut ptib' aliis alterū. Unūe g' vnū
in aliquo hor' sit vno ut i plib'
aut i oīb' aut alia aliqua cā.
Dicūt itaq̄z quidam ptibilem ip
sam ꝛ alio quidē intelligere alio aūt
ꝯcupiscere. Quid g' ꝯtinet
aīam si ptibil' ē apta nata. Nō
enī vtiq̄z cor' inuenitur .n. ꝯtrariū ma
gis oīa corpus ꝯtinere. Egredi
ente .n. ſp'irat ꝛ marcessit. Si
g' alterū aīo vnam ipsam fac' p'
maxīe utiq̄z erit aīa. Oportebit
aūt et itm̄ istud querere vtrū
vnū aut multi ptiū sit. Si quid
.n. vnū est ppt' quid nō mox et
aīam vnū. Si ū diuisibile itm̄
rō querit quid ē ꝯtinens ꝛ sic
vtiq̄z procedet i infinitū. Dubitab'

aut aliquis est de partibus ipsius quam potentiam habet una queque in corpore. Si enim tota anima omne corpus continet conveniens est et partium unamquamque continere aliquid corporis. hoc autem assimulatur impossibili. qualem enim partem aut quomodo intellectus continebit grave est et fingere. Videtur autem et plante et decise vivere et aliquedam insectorum tanquam eandem habentia animam specie et si non numero unaqueque quod partium sensum habent et movetur. Si autem non permanent nullum inconveniens est. instrumenta enim non habent quibus salvent naturam. Sed nichil minus in utraque partium omnes insunt partes et similis specie sunt ad invicem quod sicut que non separabiles sunt tota autem anime tamquam indivisibili existente. Videtur autem et que in plantis anima principium quoddam esse. hac enim sola communicant et alia et plante et ipsa quod separatur a sensibili principio. sensum autem nullum sine hac habet.

[Q]ue quid[em] a prioribus tradita de anima dicta sint. Iterum autem tanquam ex principio redeamus temptantes determinare quid est anima et que utique erit communissima ratio ipsius. [D]icimus itaque unum quoddam genus eorum que sunt substantiam. Huius autem aliud quidem sicut materiam quod per se quidem non est hoc aliquid. aliud autem formam et speciem secundum quam dicitur iam hoc aliquid. et tertium quod ex hiis. [E]st autem materia quidem potentia. species autem endelechia. et hec dupliciter. hec quidem sicut scientia. illa autem sicut considerare. Substantie autem maxime videntur esse corpora et horum physica. hec enim aliorum principia. physicorum autem alia quidem habent vitam et alia autem non habent. vitam autem dicimus quod per se ipsum alimentum et augmentum et decrementum.

[Q]uare omne corpus physicum participans vita substantia erit. substantia autem sic sicut composita. [Q]uoniam autem est corpus et huiusmodi vitam enim habens non utique erit corpus anima. non enim est corporum que in subiecto corpus magis autem sicut subiectum et materia est. Necesse ergo animam substantiam esse. sicut speciem corporis physici potentia vitam habentis. Substantia est autem actus. huiusmodi ergo corporis actus. hec autem dicitur dupliciter. alius quidem sicut scientia. aliud autem sicut considerare. manifestum ergo quod sicut scientia. in existere enim animam et sompnus et vigilia est. proportionale autem vigilantia quidem ipsi considerare. sompnus autem ipsi habere et non operari. prior autem generatione in eodem scientia. unde anima est primus actus corporis physici potentia vitam habentis. [T]ale autem quodcumque organicum. organa autem et plantarum partes sunt. sed penitus simplices. ut folium fructiferi coopertorium. fructiferum autem fructus. radices vero ori similes sunt. utreque enim trahunt alimentum. Si autem aliquod commune in omni anima oportet dicere erit utique actus primus corporis organici physici. unde non oportet querere si unum est anima et corpus sicut neque ceram et figuram neque omnino uniuscuiusque materiam et id cuius est materia. Hoc enim unum et esse cum multipliciter dicatur quod proprie est actus est. universaliter quidem ergo dictum est quid sit anima. substantia enim est que secundum rationem. hoc autem est quod quid erat esse huic corpori. sicut si aliquod organorum physicum esset corpus ut dolabra. erat quod enim dolabre esse substantia ipsius. et anima hec

Dolabra autem hec non utique amplius dolabra
erit sed aut equivoce, nunc autem dolabra.
Non enim huiusmodi corporis quod quidem
est esse et ratio anima, sed physici huiusmodi
corporis habentis in se ipso principium
motus et status. Considerare autem
in partibus oportet quod dictum est. Si enim esset o-
culus animal, anima utique ipsius visus esset.
Hec enim substantia est oculi que secundum rationem. Oculus
autem materia visus est, quo deficiente non
est adhuc oculus nisi equivoce,
lapideus autem depictus. Oportet igitur
accipere quod est in parte in toto vivente
corpore proportionaliter. Nam habet sicut
pars ad partem, sic totus sensus
ad totum corpus quod est sensitivum
secundum quod huiusmodi. Est autem non abiciens
quod potentia ens ut vivat, sed quod habens se-
men autem et fructus potentia ens et vivat
huiusmodi corpus est. Sicut quidem igitur visio
et visio, sic et vigilancia ac-
tus, ut anima visus est et potentia organi
est. Sicut oculus pupilla et visus,
et ibi ita anima et corpus est animal. Quod
quidem igitur non sit anima separabilis
a corpore aut partes quedam ipsius,
si partibilis apta nata est, non im-
manifestum est. Quarundam enim actus
partium est ipsarum. At vero nichil prohibet quasdam
nichil prohibet propter id quod nullius corporis
sunt actus. Amplius autem imma-
nifestum si sit corporis actus anima sic
nauta navis. Figuraliter quidem igitur
sic determinetur et describatur de anima.

Quoniam autem ex incertis quidem
certius autem fit quod certum et secundum
rationem notius, temptandum iterum est
sic aggredi de ipsa. Non enim solum
quod quid est oportet diffinitivam
rationem ostendere sicut plures terminorum
dicunt, sed et causam inesse et demon-
strare. Nunc autem sicut conclusiones
rationes terminorum sunt, ut quid est
tetragonismus: equale altera
parte longiori orthogonium esse equila-
terale. Talis autem terminus ratio conclusionis;
dicens autem quoniam tetragonis-
mus est media inventio, rei causam
dicit. Dicamus igitur principium
accipientes intentionem differre animatum ab inanimato in vive-
re. Multipliciter autem ipso vivere dicto,
et si unum aliquod horum insit solum,
vivere ipsum dicimus, ut intellectus
et sensus, motus et status secundum
locum, adhuc autem motus secundum alimentum
et decrementum et augmentum.
Unde et vegetabilia omnia videntur
vivere. Videntur autem in se ipsis
habentia potentiam et principium huiusmodi per quod
augmentum et decrementum sus-
cipiunt secundum contrarios locos. Non enim
sursum quidem augentur, deorsum autem
non, sed similiter in utraque. Et per totum
quecumque aluntur et vivunt in finem
quousque possunt accipere alimentum.
Separari autem hoc quidem ab aliis possibile
est, alia autem ab hoc impossibile est in mortali-
bus. Manifestum est autem in hiis que
vegetantur: nulla enim virtus inest
ipsis potentia alia anime. Vivere quidem igitur
propter hoc principium quod inest omnibus
viventibus, animal autem propter sensum
primum. Et namque que non moventur
neque mutant locum, habentia autem
sensum animalia dicimus et non vivere
solum videntur. Et hec esse
multa aliarum manentia autem
animalia sunt non habentia solum sensum.
Sensuum autem primo inest omnibus
tactus. Sicut autem vegetativum potest
separari a tactu et omni sensu, sic
et tactus ab aliis sensibus. Vege-
tativum autem dicimus huiusmodi partem anime
qua et vegetabilia participant.

alia autem omnia inherent tangendi
sensum. habentia propter quam autem causam
utrumque horum accidit posterius dicemus.
Nunc autem solum quoniam est anima horum
que dicta sunt principium et hiis
determinata est vegetativo et sensitivo
et intellectivo motu. Utrum autem
unumquodque horum est anima aut pars anime et
si pars utrum sic ut sit separabilis ratione
solum aut et loco. De quibusdam
autem quidem horum non est difficile
videre quedam autem dubitationem
habent. sicut enim in plantis quedam
divisa videntur vivere et separata
ab invicem tamquam existente in hiis
anima actu quidem una in unaquaque
planta potentia autem pluribus sicut videmus
et circa alias differentias anime accidere ut
in entomis decisis et enim sensum
utraque partium habet et motum secundum locum.
Si autem sensum et fantasiam
et appetitum. ubi enim sensus
est tristitia et letitia. Est ubi autem
hec sunt ex necessitate et desiderium
est. De intellectu autem et perspectiva
potentia nichil adhuc manifestum est sed videtur
genus alterum anime esse. Et hoc solum
contingere separari sicut et perpetuum
a corruptibili. Reliquas autem partes
anime manifestum ex hiis quoniam non
separabiles sunt sicut quidam di-
cunt. Ratione autem quoniam altere manifestum
est sensitivo [enim esse et opinativo] alterum si quidem et sen-
tire ab eo quod est opinari. Similiter autem et talio-
rum unumquodque que dicta sunt. Quod
autem quibusdam animalium omnia insunt
hec quibusdam vero quedam horum
alterius [alteris] autem unum solum. hoc autem facit
differentiam animalium. propter quam autem causam
sit secundum posterius intendendum. Similiter
autem et circa sensus accidit. alia quidem
enim habent omnes alia vero quosdam

Quedam vero unum maxime necessarium
tactum. Quo autem vivimus
et sentimus dupliciter sicut quo
scimus. dicimus autem hoc quidem scientiam, illud
autem animam utroque enim horum dicimus
scire. Similiter et quo sanamur aliud quidem
sanitas est aliud autem parte quadam
corporis aut in et toto. horum autem
actus susceptivorum hoc quidem sci-
entifici illud vero sanabilis. videtur enim in
patiente et disposito activorum inesse
actus. anima autem est hoc quo vivimus
sentimus et movemur et intelligimus
primum. quare ratio quedam utique erit
et species sed non materia et ut subiectum. Tri-
pliciter enim dicta substantia sicut diximus quarum
hoc quidem species illud vero materia aliud autem ex utrisque.
horum autem materia quidem potentia species autem
actus. post ea utrisque animatum non enim
corpus est actus anime sed ipsa corporis
cuiusdam. Et propter hoc bene opinantur quibus
videtur neque sine corpore esse neque corpus aliquod
anima esse. corpus quidem enim non est.
corporis autem aliquid est et propter hoc in corpore
est et corpore huiusmodi et non sicut priores
ad corpus aptabant ipsam nichil
determinantes in quo et quali et
cum non videatur accipere quodlibet con-
tingens. sic autem fit et secundum rationem.
uniuscuiusque enim actus in potentia existentis et
in propria materia aptus natus est fieri
est in fi. Quod quidem igitur actus est
quidam et ratio et est potentia huiusmodi esse hic ma-
nifestum ex hiis.

Potentiarum autem anime que
dicte sunt aliis inerentibus
quidem insunt omnes aliis vero quedam ha-
rum quibusdam autem una sola. potentias
autem dicimus vegetativum sensitivum
appetitivum motivum secundum locum intellec-
tivum. appetitivum motivum secundum locum
inest autem plantis vegetativum solum

[Margin, left: in tantum dicatur sit]

[Margin, right: scientia et sanitas forma et species quedam et ratio ut]

alteris autem hoc sensitivum. Si autem sensitivum, et appetitivum. Appetitus quidem enim desiderium et ira et voluntas sunt. Animalia autem omnia habent unum sensuum tactum. Cui autem sensus inest, huic et leticia et tristicia et dulce et triste; quibus autem hec, et concupiscentia. Delectabilis enim appetitus hic est. Adhuc alimenti sensum habent tactus; tactus enim alimenti sensus. Siccis enim et humidis et calidis et frigidis aluntur omnia viventia. Horum autem sensus est tactus, sed aliorum sensibilium secundum accidens. In alimentum enim nichil confert sonus neque color neque odoratus. Humor autem unum aliquod est tangibilium. Esuries autem et sitis desiderium quoddam: esuries quidem calidi et sicci, sitis autem frigidi et humidi. Sapor vero velut delectamentum horum quoddam. Certificandum autem de his posterius est. Nunc autem in tantum dictum sit, quod animalibus habentibus tactum et appetitivum inest. De fantasia autem immanifestum, posterius autem intendendum. Quibusdam autem adhuc inest et secundum locum motivum, alteris autem intellectivum et intellectus, ut hominibus, et si aliquod alterum huiusmodi est aut honorabilius. Manifestum igitur est quoniam eodem modo una utique erit ratio anime et figure. Non enim illic figura est preter triangulum et que consequenter sunt, neque hic anima preter predictas est. Fiet autem utique et in figuris ratio communis, aliquis que conveniet quidem omnibus, propria autem nullius erit figure. Similiter autem et in dictis animabus. Unde ridiculosum querere communem rationem et in his et in aliis, que nullius erit eorum que sunt propria ratio, neque secundum propriam et individuam speciem, dimittentes huiusmodi. Similiter autem se habent ei quod de figuris est et que secundum animam sunt. Semper enim in eo quod est consequenter est potentia quod prius est, et in figuris et in animatis, ut in tetragono quidem trigonum, in sensitivo autem vegetativum. Quare secundum unumquodque querendum que uniuscuiusque sit anima, ut que plante aut que hominis aut bestie. Propter quam autem causam consequenter sic se habent considerandum est. Sine enim vegetativo sensitivum non est; a sensitivo autem separatur vegetativum in plantis. Iterum autem sine quidem tactu aliorum sensuum nullus inest; tactus autem sine aliis inest; multa enim animalium neque visum neque auditum habent neque odoratus sensum. Et sensitivorum autem alia quidem habent secundum locum motivum, alia vero non habent. Ultimum autem et minimum ratiocinationem et intellectum. Quibus enim inest ratiocinatio corruptibilium, hiis et reliqua omnia; quibus autem illorum unumquodque, non omnibus ratiocinatio, sed quibusdam quidem neque ymaginatio, alia autem hac sola vivunt. De speculativo autem intellectu altera ratio est. Quod quidem igitur de horum unoquoque ratio hec propriissima et de anima, manifestum est. Necessarium est autem debentem perscrutationem de his facere accipere unumquodque eorum quid est, postea sic de habitis aut et de aliis investigare. Si autem oportet dicere quid unumquodque ipsorum, ut quid intellectivum aut sensitivum aut vegetativum, prius adhuc dicendum quid sit intelligere et quid sentire et vegetabile; priores enim potentiis actus et operationes secundum rationem sunt. Si autem sic, his adhuc priora opposita oportet considerare, de illis primum utique oportebit determinare propter eandem causam, ut de alimento et sensibili et intelligibili.

Quare primo de alimento et generatione dicendum est. Vegetativa enim anima et

alius inest. prima enim et maxime communis
potentia est anime secundum quam inest vivere
omnibus. cuius sunt opera generare
et alimento uti. naturalissimum enim opus
viventibus est quecumque perfecta et non orba-
ta aut generationem spontaneam habent
facere alterum quale ipsum. animal quidem animal. planta
autem plantam. quatenus ipso semper et di-
vino et immortali participent secundum
quod possunt. omnia enim illud appetunt
et illius causa agunt omnia quecumque a-
gunt secundum naturam. ad autem quod cuius cau-
sa dupliciter est. hoc quidem cuius, illud vero quo. quoniam
ergo communicare non possunt ipso semper et divino
et continuatione propter id quod nichil con-
tingit corruptibilium idem et unum numero
permanere secundum quod potest participare
unumquodque communicat sic hoc quidem ma-
gis illud vero minus. et permanet
non ipsum sed ut idem. numero quidem non
unum specie autem unum. Est autem anima
viventis corporis causa et principium.
hec autem multipliciter dicuntur. at tamen vel
sunt anima secundum determinatos tres modos
causa est. et enim unde motus ipsa est et
cuius causa et sicut substantia animatorum corporum
anima causa. Quod quidem igitur sit sicut
substantia manifestum est. Causa enim ipsius
esse omnibus substantia est. vivere autem vi-
ventibus est esse. Causa autem et
principium horum anima. Amplius
autem eius quod potentia ratio actus est.
Manifestum autem est quod et cuius vel
propter quod gratia anima causa. sicut enim intellectus
gratia huius facit. eodem modo et natura
et hoc modo est ipsius finis. huiusmodi
autem in animalibus anima et secundum naturam. omnia
enim phisica corpora anime instrumenta sunt
sicut animalium sic et plantarum
tamquam gratia anime existencia. dupliciter
dicitur quod cuius causa est. et quod cuius et quo.
at vero et unde primum est qui secundum locum
motus anima est. non omnibus autem
viventibus inest potentia hec. est autem et altera-
cio et augmentum secundum animam. sensus
enim quedam alteracio esse videtur. nichil autem
sentit quod non habet animam. similiter autem et de
augmento et detrimento se habet. nichil
enim detrimentum patitur neque augmen-
tatur phisice quod non alatur. alitur autem
nichil quod non communicet vita. empedocles autem non
bene dixit hoc adiciens augmentum
accidere plantis deorsum quidem
radices mittentibus propter id quod terra sic
fertur secundum naturam. sursum autem propter ignem similiter.
neque enim sursum et deorsum bene accepit. non
enim idem omnibus sursum et deorsum et
omni. sed sicut caput animalium sic radi-
ces plantarum sunt. si oportet illa
dicere altera et eadem operibus. Ad hoc
autem quid est continens in contraria que
feruntur ignem et terram. distrahentur
enim nisi aliquid sit prohibens. si autem erit
hoc est anima et causa alimenti et augmenti.
Videtur autem quibusdam ignis natura
simpliciter causa alimenti et augmenti esse.
Etenim namque ipsum videtur solum corporum et elemen-
torum alitur et augmentatur. unde et in plan-
tis et in aliis putabit utique quis
hoc esse quod operatur. Hoc autem concausa
quidem quodammodo est non tamen simpliciter causa
sed magis anima. ignis enim augmentum
in infinitum est quousque fuerit combusti-
bile. Natura autem consistentium omnium terminus
est et ratio et magnitudinis et augmenti.
hec autem anime sunt sed non ignis et ra-
tionis magis quam materie. Quoniam autem
eadem potentia anime vegetativa et generativa
de alimento necessarium est determinare primum. se-
paratur enim ab aliis potentiis opere hoc.
videtur autem esse alimentum contrarium con-
trario. non omne autem omni sed quecumque contra-
riorum non solum generationem habent ex
invicem sed et augmentum. fiunt enim

multa excrescentem sed non omnia ut sanum ex laborante. videntur autem nec illa eodem modo adinvicem esse alimentum. sed aqua quidem igni alimentum est ignis autem non alit. In simplicibus quidem igitur corporibus hoc esse videtur maxime. aliud quidem alimentum aliud vero quod alitur. Dubitationem autem habet. dicunt enim quidam simile simili ali sicut et augeri. aliis autem sicut diximus econtrario videtur contrarium contrario tamquam impassibile sit simile a simili. alimentum autem mutari et decoqui. mutatio autem omnibus in contrarium aut in medium. Adhuc autem patitur aliquid alimentum ab eo quod alitur sed non hoc ab alimento sicut nec instrumento artifex sed ab illo hoc. artifex autem mutatur solum in actum ex otio. utrum autem sit alimentum quod ultimo advenit aut quod primo habet differentiam. Si autem utraque sed hoc quidem non coctum illud autem coctum utroque modo utique contingit alimentum dicere. Inquantum enim non coctum contrarium contrario alitur inquantum vero coctum simile simili. Quare manifestum quod dicunt quodam modo utrique et recte et non recte. Quoniam autem nichil alitur non participans vita animatum utique erit corpus quod alitur inquantum animatum. quare et alimentum ad animatum est et non secundum accidens. Est autem alterum alimento et augmentativo esse. Inquantum enim quantum aliquid animatum augmentativum augmentativum. Inquantum autem quod hoc aliquid et substantia alimentum est et congruum nutritivum. Salvat enim etiam usque ad hoc est quo usque alatur et generationis autem factivum est non eius quod alitur sed qualis id quod alitur. Iam enim est ipsa substantia. generat autem nichil ipsum se ipsum sed salvat. Quare huiusmodi anime vegetabilis principium potentia est potentia salvare sufficiens ipsum secundum quod est huiusmodi alimentum autem preparat operationem. unde privatum alimento non potest esse. Quoniam autem sunt tria quod alitur et quo alitur et alens. alens quidem est prima anima. Quod vero alitur est habens hanc corpus. Quo vero alitur alimentum. Quoniam autem a fine appellari omnia iustum. Quoniam est a fine appellari omnia iustum est. finis autem est generare quale ipsum erit utique prima anima generativa quale ipsum. Est autem quo alitur dupliciter sicut et quo gubernatur et manus et themon. hoc quidem movens et motum illud autem movens solum. Omne autem alimentum necesse potens esse decoqui. operatur autem decoctionem calidum. unde omne animatum habet calorem. Figuraliter quidem igitur alimentum quid sit dictum est. Certificandum est postea de ipso in propriis rationibus.

Determinatis autem hiis dicamus communiter de omni sensu. Sensus autem in ipso moveri aliquid et pati accidit sicut dictum est. videtur enim quedam alteratio esse. Dicunt autem quidam et simile a simili pati. hoc autem quomodo possibile aut impossibile dictum est in universalibus rationibus de agere et pati. Habet autem dubitationem propter quid et sensuum ipsorum non fit sensus et quare sine hiis que sunt exterius non faciunt sensum inexistente igne et terra et aliis elementis quorum est sensus per se aut secundum accidentia hiis. Manifestum igitur est quod sensitivum non est actu sed potentia tantum. unde non sentiunt sicut combustibile non comburitur ipsum a se ipso sine combustivo. combureret enim se ipsum et nichil indigeret actu igne esse. Quoniam autem sentire

dicimus dupliciter potentia enim audiens
et videns audire et videre dicimus et si
forte dormiens, aut in operatione dupli-
citer dicetur et sensus utique: hic quidem
sicut potentia, ille autem sicut actu. Similiter autem et
sentire quod potentia est et quod actu.
Primum quidem igitur tamquam sit idem
pati et moveri et agere dicamus,
etenim motus est actus quidam
imperfectus tamen sicut in aliis dictum est.
Omnia autem patiuntur et moventur
ab activo et actu ente. Unde est quidem
tamquam a simili pati. Est autem
ut quod dissimile subiciens passivum
autem simile est. Dividendum autem et de potentia
et actu est. Nunc enim simpliciter dici-
mus quidem de ipsis. Est quidem
enim sic aliquid sciens, sicut si dicamus
hominem quoniam homo scientium est et habentium
scientiam habentem grammaticam;
utrumque autem horum non eodem modo
potens est, sed hic quidem quoniam genus
huiusmodi et materia est, ille autem quia volens consi-
derare potens est, si non aliquid
prohibeat exterius. Iam autem
considerans actu ens et proprie sci-
ens hanc scientiam a. Ambo quidem
igitur primum secundum potentiam scientes sunt. Sed
hic quidem per doctrinam alteratus
est et multociens ex contrario mutatus
habitu, hic autem ex eo quod habet sensum
aut grammaticam non tamen agere,
habet agere alio modo. Non est autem
simpliciter agere neque pati, sed hoc
quidem corruptio quaedam a contrario,
aliud autem salus magis est
eius quod est potentia ab eo quod est actu
et simili sic sicut potentia se habet ad actum.
Speculans enim fit habens scientiam, quod vere
aut non est alterari, in se ipsam enim
deductio vel additio est et
in actum, aut alterum genus alteratio-

nis est. Unde non bene habet dicere sapien-
tem cum sapiat alterari, sicut neque
edificatorem cum edificat. In ac-
tum quidem igitur ducens ex potentia
ente secundum intelligere et sapere non doctri-
nam sed alteram habere denominationem
iustum est. Ex potentia autem
ente addiscens et accipiens sci-
entiam ab actu ente et didas-
calo aut neque pati dicendum sicut dictum
est, aut duos esse modos altera-
tionis et eam que in privationes
dispositionum mutationem et eam que in
habitus et naturam. Sensitivi autem
prima quidem mutatio fit a generante.
Cum autem generatum est, habet iam
sicut scientiam et sentire. Et quod
autem secundum actum similiter dicitur ipsi
considerare. Differt autem quia huius quidem
activa operationis exterius sunt visibile
et audibile, similiter autem et reliqua
sensibilium. Causa autem quoniam singularium
qui secundum actum sensus, sci-
entia autem universalium. Hec enim
in ipsa quodammodo sunt anima. Unde
intelligere in ipsa est cum velit, sentire
autem non est in ipsa. Necesse enim
esse sensibile. Similiter autem et hoc se habet
in scientiis sensibilium, singula-
ria sunt et exteriorum. Sed de hiis quidem
certificare tempus fiet et iterum.
Nunc autem tantum sit diffinitum
quoniam cum non simpliciter sit quod potentia dicitur,
sed aliud quidem sicut si dicamus
puerum posse militare, aliud
autem sicut in etate existentem,
sic se habet sensitivum. Quoniam autem
innominata est ipsorum differentia, iam deter-
minatum est de ipsis quoniam altera et
quomodo altera sunt. Uti autem necesse est
ipso pati et alterari tamquam propriis
nominibus. Sensitivum autem potentia est quale

non solvatur. unde si velociter et forti
ter percutiatur, sonat. oportet enim prius ac
cipere motum ferientis fracturam
aeris. sicut si congregatum aut cumu
lum lapillorum percutiat aliquis
latum velociter. Echo autem fit
cum ab aere facto propter vas determi
nante et prohibente iterum diffundi
iterum aer repellitur sicut spera.
videtur autem semper fieri echo, sed non
certus, quoniam accidit in sono sicut
et in lumine. etenim lumen, sed tene
bra extra solem; sed non sic re
percutitur sicut ab aqua aut
ab aere aut ab aliquo alio le
nium. Quare tenebram fa
cit qua lumen terminamus. vacuum
enim recte dicitur proprium audiendi.
videtur enim vacuum esse aer. hic autem est fa
ciens audire cum moveatur con
tinuus et unus. sed propter id quod frangi
bilis est non sonat nisi leve sit
quod percutitur. tunc autem unum fit simul
etenim propter planum; unum enim est levis
planum. Sonativum quidem igitur quod mo
tivum unius aeris continuitate usque
ad auditum. Auditui autem con
naturalis est aer. propter idem autem quod in
aere est moto exteriori quod intra
est movetur. propter quod quidem non ubique
audit animal, neque ubique penetrat aer.
non enim ubique habet aerem movendum
pars et animatum. sicut in pupilla
humidum facile cessabile. per se
quidem igitur insonabilis aer, propter id quod
facile frangibilis est. cum autem prohibeatur
diffundi, huius motus sonus est. hic
autem qui est in auribus edificatus
est ut sit immobilis, quatenus
certe sentiat omnes differentias
motus. propter hoc autem et in aqua non
audimus, quoniam non ingreditur ad
ipsum connaturalem aerem, sed neque in aure
propter reflexiones. cum autem hoc accidat
non audit animal, neque si miringa
sicut que in pupilla pellis laboret.
sed signum est audiendi aut non
sonare aurem sicut cornu semper.
enim quodam proprio motu aer movetur
in auribus, sed sonus extraneus et
non proprius est. et propter hoc dicunt antiqui
audire vacuo et sonanti quo au
dimus, habentes determinatum aerem.
Utrum autem sonat verberans
aut quod verberatur, aut utrumque mo
do altero. Est enim sonus motus
possibilis moveri hoc modo quo quidem sal
tantia a lenibus cum aliquis tan
gerit; non igitur sicut dictum est omne sonat
quod verberatur et verberans, ut si obvia
verit acus acui, sed oportet quod percutitur re
gulare esse ut aer subito dissiliat
et moveatur. Differentie autem
sonantium in sono secundum actum
ostenduntur; sicut enim non videntur
colores sine lumine, sic neque sine sono
acutum et grave. hec autem dicuntur
secundum methaphoram ab illis que
tanguntur; acutum enim movet sensum
in pauco tempore in multum, grave autem
in multo in paucum. neque tamen velox
est acutum, grave autem tardum, sed fit
hoc quidem propter velocitatem motus,
illud vero propter tarditatem. Et videtur
similitudinem habere circa tactum cum
acuto et hebeti. acutum enim quasi pun
git, hebes autem quasi pellit, propter id quod
movet hoc quidem in pauco tempore,
illud vero in multo tempore; accidit hoc
quidem velox, illud vero tardum esse. De
sono quidem igitur sic determinatum sit.

Vox autem sonus quidam
est animati; inanimatorum enim nullum vo
cat, sed secundum similitudinem dicitur

uno

aere

semper repercutitur neque enim fieri et [illegible] lumine

facile

et distincte

vocare, ut tybia et lira et quecumque
alia inanimatorum extensionem
habent et melos et locutionem. Assimilantur
enim quia et vox hec habet. Multa autem
animalium non habent vocem, ut que
sunt sine sanguine, et sanguinem
habencium ut pisces. Et hoc racionabiliter,
si quidem aeris motus sonus est.
Sed qui dicuntur vocare ut qui in a-
cheleo sonant branchiis aut quo-
dam alio huiusmodi. Vox autem sonus
animalis est et non in qualibet parte. Sed quoniam
omne sonat verberante a-
liquo et ad aliquid et in aliquo. Hoc autem
est aer, racionabiliter utique vocabunt
hec sola que suscipiunt aera. Iam
enim respirato utitur natura in duo opera,
sicut lingua in gustum et locucionem,
quorum quidem gustus necessarius est, unde
et pluribus inest. Interpretacio autem propter
bene esse; sic et spiritu ad cor et ad ca-
lorem interiorem tamquam necessarium; causa
in aliis dicta est; et ad vocem ut sit quod
bene. Organum autem respiracionis
vocalis arteria; cuius autem causa hec pars
est pulmo. Hac enim parte plus habent
calorem pedibus gradiencia ali-
is. Indiget autem respiracione
et circa cor locus primus. Unde necesse
intus respiratum ingredi aerem.
Quare percussio respirati aeris ab
anima que est in hiis partibus ad vo-
catam arteriam vox est. Non enim
omnis animalis sonus est vox, sicut diximus;
est enim et lingua sonare et sicut
tussientes. Sed oportet animatum esse verberans
et cum ymaginatione aliqua; si-
gnificativus enim quidam sonus est
vox, et non respirati aeris sicut
tussis. Sed isto verberat eum qui est
in arteria ad ipsam. Signum autem
non posse vocare respirantem

neque expirantem, sed detinentem;
movet enim isto detinens. Manifestum
autem et quare pisces sine voce; non enim
habent guttur. Hanc autem partem non
habent quia non recipiunt aerem neque
respirant. Sed qui dicunt sic peccant.
Propter quid autem alia racio est.

De odore autem et olfactibili mi-
nus bene determinabile est dictis
quam de sono; non enim manifestum quale sit odor sicut
sonus aut visibile vel lumen. Causa autem
est quia sensum hunc non habemus cer-
tum, sed deteriorem multis animalibus. Prave
enim odorat homo et nichil odorat odo-
rabilium sine leticia et tristicia,
sicut non existente certo eo quod sentiunt.
Racionabile autem sic et duros oculos
colores sentire, et non manifestas
ipsis esse differencias colorum nisi terribiles
et non terribiles. Sic autem et odores
hominum genus videtur. Enim et analogiam
habere ad gustum, et similiter species humorum
hiis que sunt odoris. Sed certio-
rem habemus gustum propter id quod
ipse quidam tactus est; hunc autem
habet homo sensuum certissimum. In aliis
enim deficit ab aliis multis; secundum autem
tactum differenter certificat, unde et pru-
dentissimum animal est. Signum autem et
in genere hominum secundum sensum hunc
ingeniosos esse et non ingeniosos,
secundum alium autem nullum. Duri enim car-
ne inepti mente; molles autem
carne apti mente sunt. Est autem sicut
humorum hic quidem dulcis ille vero
amarus, sic et odores sunt. Sed alia
quidem habent proportionalem odorem et
humorem, dico autem dulcem o-
dorem et dulcem humorem, alia
vero contrarium. Similiter autem et acer et auste-
rus et acutus et pinguis est odor.
Sed sicut diximus propter id quod non multum

per immanifesti sunt odores sicut et hu-
mores ab hiis receperunt nomina
secundum similitudinem; eorum dulcis quidem
croco et in melle, acer autem athimo
et hiis eorumque. Eodem autem modo et in aliis.
Est autem sicut auditus et unus-
quisque sensuum, hic quidem audibilis
et non audibilis, ille vero visibilis et
non visibilis, et sic olfactus odorabilis
et non odorabilis. Non odorabile autem aliud
quidem est quod omnino impossibile est habere odorem,
aliud vero parvum habens et pravum. Similiter autem
et non gustabile dicitur.

Est autem olfactus per medium, ut
aerem aut aquam; et namque
aquatica videntur odorem sentire, similiter
autem et que cum sanguine et sine
sanguine sicut et que in aere. Et-
enim horum quedam a longe occurrunt
ad alimentum, que ab odore moventur.
Unde et dubium videtur si omnia quidem similiter
odorant, homo autem respirans, non
respirans autem, sed expirans aut
retinens spiritum non odorat, neque a lon-
ge neque a prope, neque si in naso intus po-
natur. Et hoc quidem in ipso positum
quo sentitur esse insensibile et omnibus
commune est; sed sine respiratione non sen-
tire proprium est hominum. Manifestum autem
est temptantibus. Quare sanguinem non
habentia, quoniam non respirant, alterum
utique quendam sensum habent preter eos
qui dicti sunt. Sed impossibile, si quidem
odorem sentiunt. Odorabilis enim
sensus et mali odorantis et boni
odorantis olfactus est. Amplius autem
et corrumpi videntur a fortibus
odoribus, ex quibus homo corrumpitur,
ut bitumine et sulphure et huiusmodi. Olfacere quidem igitur
necessarium est, sed non respirancia. Videtur
autem hominibus differre hoc sensitivum
ad ea que aliorum animalium sicut oculi ad

ea que duriorum oculorum sunt. Hii quidem
enim habent tegmina et sicut velamen
palpebras, quas cum non moverint
neque retraxerint non vident; dura
autem oculos nullum huiusmodi habent, sed mox vi-
dent que fiunt in lucido. Sic igitur et
odorativum sensitivum aliis quidem
sine operculo est, sicut oculus; aliis vero
aerem recipientibus habet hoc co-
operimentum quod respirantibus disco-
operitur ampliatis venis et poris,
et propter hoc respirancia non odorant
in aqua. Necessarium enim est odorem pati
respirancia; hoc autem facere in humido
impossibile est. Est autem odor sicci sicut
humor humidi; odorativum autem
sensitivum potentia huiusmodi est.

Gustabile autem est quoddam tan-
gibile; et hec est causa quare
non sit sensibile per medium existens
corpus alienum; neque enim tactus. Et corpus autem
in quo est humor quod gustabile
in humido sicut in materia; hoc autem quoddam
tangibile. Unde et si in aqua essemus,
sentiremus utique apposito dulci; non
autem esset nobis sensus per me-
dium, sed in eo quod miscetur humido
sicut in potu. Color autem non sic videtur
in eo quod miscetur neque in defluxi-
onibus. Ut quidem igitur medium nichil
est; ut autem color visibile, sic gu-
stabile humor est. Nichil autem facit
humoris sensum sine humiditate,
sed habet actu aut potentia humiditatem,
ut salsum; bene enim liquidum ipsum
est et liquefactivum lingue. Sicut
autem visus visibilis est et invisibilis
(tenebra enim invisibilis est, iudicat
autem et ipsam visus), adhuc autem
et valde splendidi (et enim hoc invi-
sibile est, alio autem modo quam te-
nebra), similiter autem et auditus soni

et silentium. Quod autem aliud audibile
aliud non audibile et magis sonus
sicut visus est splendidi. Sicut enim
parvus sonus inaudibilis quodam
tamen modo et magnus et violentus
invisibile autem aliud quidem omnino dicitur sicut
et in aliis impossibile. Alterum autem contrarius ap-
tum natum non tamen habet autem prave
sicut quod sine pedibus et quod sine grano
dicitur. Sic autem gustus gustabilis
hoc autem est parvum aut pravum habens
humorem aut corruptivum gustus. Videtur autem
principium esse potabile et non po-
tabile gustus. Enim quidam ambo,
sed hoc quidem ut pravum et corruptivum gu-
stus, illud autem secundum naturam. Est autem com-
mune tactus et gustus potabile. Quoniam autem
humidum quod gustabile est, necesse
sensitivum esse in plures neque humidum esse
actu neque impossibile. Sed humidum patitur
enim aliquid gustus a gustabili secundum quod
gustabile est. Necessarium est ergo humectari
tamen. Forte quod possibile humectari sal-
vatum non humidum autem gu-
stativum sensitivum. Signum autem
neque siccam existentem linguam sen-
tire neque valde humidam. Hic enim tac-
tus fit primi humidi sicut cum aliquis
qui ante gustaverit forte humorem
gustet alterum et ut laborantibus
amara omnia videntur propter id quod lingua
plena huiusmodi humiditate sentiunt.
Species autem humorum sicut et in colori-
bus simplices quidem contrarie sunt
sicut dulce et amarum. Habita autem
sunt cum hoc quidem pingue, cum illa
vero salsum. Media autem horum acre
et austerum et ponticum et acutum.
Fere enim hee videntur esse humorum
differentie. Quare gustativum potentia est huiusmodi,
gustabile autem est factivum
actu huius.

De tangibili autem et tactu
eadem autem ratio. Si enim tactus
non est unus sensus sed plures, ne-
cessarium et tangibilia et sensibilia plura
esse. Habet autem dubitationem utrum plures sint
aut unus, et quid est sensitivum tangibi-
lium, utrum caro et in aliis proportionale
aut non, sed hoc quidem est medium,
primum autem sensitivum aliud quoddam
est. Nam omnis et enim sensus unius
contrarietatis esse videtur, ut visus
albi et nigri, auditus gravis et
acuti, gustus amari et dulcis. In
tangibili autem multe insunt con-
trarietates: calidum frigidum, humidum
siccum, durum molle et aliorum quecumque
sunt huiusmodi. Habet autem dubitationem quandam
ad hanc dubitationem, quia et in aliis sensi-
bus sunt contrarietates plures, ut in
voce non solum acumen et gravitas
sed et magnitudo et parvitas et le-
nitas et asperitas vocis et similia
alia. Sunt autem et circa colorem differentie huius-
modi alie. Sed quid sit unum subiectum sicut
auditui sonus, sic tactui non est manifestum.
Utrum autem est sensitivum intus aut non,
sed mox caro, nullum videtur esse si-
gnum fieri sensum simul cum tangi. Et enim
nunc si aliquis circa carnem extenderit
ut membranam faciens, similiter sensum
mox tactum insinuat, et tamen palam
quod non est in hoc sensitivum. Si quis autem et
connaturale fiat, citius utique pertingit
sensus. Propter quod tale pars corporis
videtur sic se habere sicut si ocularitur nobis
aptus natus esset aer. Videremur enim
uno quodam sentire et sonum et odo-
rem et colorem, et unus quidam
sensus esse auditus et visus et ol-
factus. Nunc autem quia determinatum est
propter quod fiunt motus manifesta sunt
predicta, diversa sensitiva altera esse.

ante

solutum

Acutum

et circa

Sic si circula-
riter

firmū

In tactu autem hoc quod nunc immanifestum
est. Ex aere quidem enim aut aqua
impossibile est constare animatum corpus. oportet
enim esse. Relinquitur autem mixtum
ex terra et ex hiis esse ut vult caro et
caro vel proportionale quare necessarium est et
corpus esse quod medium tactivi appo-
situm natum est per quod fiant sensus
cum sint plures. Declarat. monstrant autem
quod plures qui in lingua tactus
omnia enim tangibilia. Sentit secundum
eandem partem et humorem. Si
quidem igitur et alia caro sentiret hu-
morem. videretur utique unus et idem
esse sensus gustus et tactus. nunc
autem sunt duo propter id quod non convertuntur.
Dubitabit autem aliquis si omne
corpus profundum habet. hoc autem est tertia
magnitudo. quorum autem duorum
corporum medium est aliquod corpus non
contingit ipsa adinvicem se tangere.
humidum autem non est sine corpore
neque humectum. sed necesse est aquam
esse aut habere aquam. que vero tanguntur
adinvicem in aqua non sunt sicca
extrema necesse est aquam habere me-
dium quo repleta sunt ultima
sint autem hoc verum est impossibile est tangere
aliud alio sine medio in aqua
eodem autem modo est et in aere. Similiter enim
se habet aer ad ea que sunt in ipso
et in aqua similiter ad ea que sunt
in aqua et latet autem magis nos
sicut que sunt in aqua alia si
humectum tangit humectum
utrum igitur omnium similiter sit sensus aut alio-
rum aliter sicut nunc videtur. gustus quidem
et tactus in tangendo alii autem a lon-
ge. hoc autem non est sed durum et molle
per alia sentimus sicut et sonabile
et visibile et odorabile. sed alia
quidem a longe alia non a prope propter quod

latet quoniam omnia quidem sentimus
per medium sed in hiis latet. Et
quidem sicut diximus prius et
si per pellem sentiremus omnia tan-
gibilia ignoraret quoniam ex hoc inter-
sile. utique hiis sicut et nunc aqua et
in aere. putamus enim nunc ipsa
tangere et nichil esse per medium
sed differt tangibile a visibi-
libus et sonativis. quoniam illa
quidem sentimus ex eo quod medium
movet ad nos tangibilia autem
non a medio sed simul cum medio sicut
per clipeum percussus. Non enim clipeus
percussus percussit. sed simul accidit
utraque percuti. Omnino autem videtur
caro et lingua sicut aer et aqua
ad visum et auditum et olfactum
se habent sic se habere ad sensitivum
sicut illorum unumquodque. appositio et
sensitivo tacto neque ibi neque hic fiet
utique sensus ut si quis ponat corpus
album in oculi ultimum quare et in-
trinsecum sit tangibilis sensitivum.
sicut enim utique accideret quod quidem in
aliis apposita enim super sensitivum non
sentiuntur. super autem carnem posita
sentiuntur. quare medium tactivi ca-
ro est tangibiles quidem igitur sunt
differentie corporis secundum quod corpus. Dico autem
differentias quibus elementa determinantur
calidum frigidum humidum siccum
sicut de quibus prius diximus est in hiis
que de elementis. sensitivum autem ipsorum
quod tactivum et in quo sensus vo-
catus tactus est primo quod potentia hu-
ius est. Sentire enim pati quoddam
est. Quare faciens quale
ipsum actu hoc illud facit cum sit
potentia. Unde simile calidum et frigidum
aut durum et molle non sentimus
sed excellentias tanquam sensu

velut medietate quadam exi-
stente enim que in sensibilibus con-
trarietatis et propter hoc discernunt sensi-
tiva sensibilia. Medium enim
discretivum est; fit enim ad utrumque ipsorum
alterum extremorum. Et oportet sicut debens
sentire album et nigrum neutrum ipso-
rum esse actu, potentia autem utrumque, sic autem
et in aliis, et in tactu neque calidum
neque frigidum. Amplius autem sicut
visibilis et invisibilis erat quo-
dammodo visus, similiter autem et reliqua
oppositorum, sic et tactus tangibilis
et intangibilis. Intangibile
est autem quod parvam omnino habet differentiam
tangibilium, ut passus est aer,
et tangibilium excellentie sicut
corruptiva. Secundum unumquemque quidem
igitur sensuum dictum est figuraliter. Oportet autem
universaliter de omni sensu accipere quoniam sen-
sus quidem quid est susceptivus specierum
sine materia, ceu anuli sine ferro
et auro recipit figuram, accipit
autem aureum aut eneum signum, sed
non in quantum aurum aut es. Similiter
autem et sensus uniuscuiusque ab habente
colorem aut humorem aut
sonum patitur, sed non in quantum
unumquodque illorum dicitur, sed in quantum huius-
modi et secundum rationem. Sensitivum autem primum
est in quo huiusmodi potentia. Est quidem igitur idem,
sed esse alterum est; magnitudo quidem
enim erit quedam quod sensus patitur;
non sensitivo esse neque sensus ma-
gnitudo, sed ratio quedam et potentia
illius. Manifestum autem ex his
et propter quid sensibilium excel-
lentie corrumpunt sensitiva. Si
namque sit fortior sensitivo motus,
solvitur ratio; hoc autem erat sensus,
sicut et simphonia et tonus per-
cussis fortiter cordis. Et propter quid plante
non sentiunt habentes quandam partem
et animalem et patientes a tangibilibus;
namque frigescunt et calescunt.
Causa enim non habere medietatem
neque huiusmodi principium potens recipere
species sensibilium, sed pati cum materia.
Dubitabit autem aliquis si patiatur
quid ab odore quod impotens est olfacere,
aut a colore non potens videre. Similiter autem
et in aliis. Si autem olfactibile odor,
si aliquid facit olfactum, odor facit;
quare impossibilium olfacere habere nullum possibile
est pati ab odore. Eadem autem ratio
et in aliis, neque impossibilium est sed
in quantum unumquodque sensitivum. Simul
autem manifestum et sic: neque enim lumen
et tenebra neque sonus neque odor
nullum facit in corporibus, sed in quibus est,
ut aer qui cum tonitruis scin-
dit lignum. Sed tangibilia et
humores faciunt; nisi enim, a quo utique
paterentur inanimata et alterabuntur?
Igitur ne et illa faciunt? aut non omne
corpus passivum ab odore et sono,
et patientia indeterminata et non mo-
nent, ut aer; fetet enim sicut patiens
aliquid. Quid igitur est odorare preter
pati quid? aut odorare sentire est,
aer autem patiens sed mox sensi-
bilis fit.

Quod autem non sit sensus alius
preter quinque (dico autem hos visum,
auditum, olfactum, gustum, tactum),
ex his credet aliquis. Si enim omnis
cuius est sensus tactus et nunc sensum
habemus (omnes enim tangibilis in quan-
tum tangibiles passiones
tactu nobis sensibiles sunt), necesse est
si quid deficit deesse sensus et orga-
num necesse nobis deficere; et quecumque
quidem ipsi tangentes sentimus
tactu sensibilia sunt, que existentes

habentes quecumque non per media et non ipsa tangentes simplicibus dico autem ut aere et aqua. Habet autem sic ut si quidem per unum plura sensibilia qualitate altera ab invicem genere necesse habentem huiusmodi sensitivum utrumque sensitivum esse, ut si ex aere est sensitivum et est aer medium soni et coloris. Si vero plura eiusdem sicut coloris et aer et aqua, utraque enim dyafana, et qui alterum ipsorum est habens solum sentiet illud quod per utraque. Simplicium autem ex duobus huiusmodi sensitiva solum. Autem ex aere et aqua pupilla quidem enim aque, auditus vero aeris, olfactus autem horum alterius est. Ignis autem aut nullius est aut communis omnibus, nichil enim sine calore sensitivum est. Terra vero aut nullius est aut in tactu maxime miscetur. Unde relinquitur nullum esse sensitivum extra aerem et aquam. Hec autem et nunc quedam habent animalia. Omnes ergo habentur a non imperfectis neque orbatis. Videtur enim et talpa sub pelle habens oculos. Quare si non sit aliquod alterum corpus et passio que nullius est eorum que sunt hic corporum, nullus utique deficiet sensus. At vero neque communium possibile est sensitivum esse aliquod proprium, que uno quoque sensu sentimus non per accidens ut motus, status, figure, magnitudinis, numeri, unius. Hec enim omnia motu sentimus ut magnitudinem motu, quare et figuram. Magnitudo enim quedam et figura est. Quiescens autem in eo quod non movetur. Numerus vero negatione continui et propriis. Unus quisque enim unum sentit sensus. Quare manifestum quoniam impossibile est cuiuslibet proprium sensum esse horum ut motus. Sic enim erit sicut nunc visu dulce sentimus. Hoc autem est quoniam amborum habentes existimus sensum, quo et cum concidunt cognoscimus. Si vero non, nequaquam sed utique hoc autem per accidens sentiremus ut Cleonis filium, non quod Cleonis filius est, sed quoniam albus. Huic autem accidit filius Cleonis esse. Communium autem habet iam sensum communem non per accidens. Non igitur est proprius. Nequaquam enim utique sentiremus, hoc autem sic sicut diximus Cleonis filium nos videre. Ad invicem enim propria per accidens sentiunt sensus non secundum quod ipsi sunt, sed secundum quod unus cum simul fiat sensus in eodem ut colera quoniam sit amara et rubicunda. Non enim alterius est dicere quod ambo unum. Propter quod et decipitur quod si sit rubicundum opinatur coleram esse. Inquiret autem aliquis cuius causa plures habemus sensus, sed non unum solum. Aut quatinus minus lateant consequentia et communia ut motus et magnitudo et numerus. Si enim esset visus solus et ipse albi, laterent utique magis et viderentur esse idem omnia propter id quod consequuntur se ad invicem simul color et magnitudo. Nunc autem quoniam in altero sensibili communia sunt, manifestum facit quod aliud quiddam unumquodque ipsorum est. Quoniam autem sentimus quod videmus et audimus, necesse est aut visu sentire quod videt aut altero. Si autem altero aut ipse erit qui videt aut alter. Sed idem erit visus et subiecti coloris. Quare aut duo eiusdem erunt aut idem eiusdem. Amplius autem si et sit visus alter sensus aut in infinitum procedit aut aliquis ipse sui ipsius erit videns.

Quare in primo hic faciendum est hoc autem dubium. Si enim visu sentire videre enim est. visum autem color aut habens hunc. si videbit aliquis quod est videns et colorem habebit primum videns. Manifestum igitur quoniam non est unum visu sentire. et namque cum non videmus visu discernimus et tenebras et lumen sed non similiter. Amplius autem et videns est tanquam coloratum est. Sensitivum enim susceptivum est sensibilis sine materia unumquodque. Unde abeuntibus sensibilibus insunt sensus et fantasie quibus sentiunt. Sensibilis autem actus et sensus idem est et unus esse autem ipsorum non idem. Dico autem ut sonus secundum actum et auditus secundum actum. Est enim auditum habentia non audire et habens sonum non semper sonat. Cum autem operatur potens audire et sonet potens sonare tunc secundum actum auditus simul fit et secundum actum sonus. Quorum dicet utique aliquis hoc quidem esse auditionem hoc vero sonationem. Si igitur est motus et actio et passio in eo quod agitur necesse et eo sonum et auditum secundum actum in eo quod est secundum potentiam esse. activi enim et motivi actus in paciente fit. Unde non necesse est movens moveri. Sonativi quidem igitur actus aut sonus sonatio est. auditivi autem aut auditus auditio est. Dupliciter enim auditus et dupliciter sonus. Eadem autem ratio est et in aliis sensibus et sensibilibus. Sicut enim actio et passio in paciente sed non in agente. et sic sensibilis actus et sensitivi in sensitivo est. Sed in quibusdam quidem nominatum est ut sonatio et auditio. In quibusdam autem non nominatum est. Dicitur enim visio actus visus. visus actus quae non est coloris non nominatum est. et gustativi gustus est. humoris autem non nominatum est. Quoniam autem unus quidem est actus sensibilis et sensitivi esse autem alterum est necesse est igitur et similiter corrumpi et salvari sic dictum est auditum est et sonum et humorem igitur et gustum. et alia similiter. Dicta autem secundum potentiam non necesse. Sed priores physiologi hoc non bene dicebant nihil opinantes neque album neque nigrum sine visu esse neque humorem sine gustu. Sic quidem enim dicebant recte sic autem non recte. Dupliciter enim dicto sensu et sensibili horum quidem secundum potentiam illorum vero secundum actum. in his quidem accidit quod dictum est sed in aliis non accidit. Sed illi simpliciter. Si autem symphonia vox quaedam vox est et auditus est sicut unum et est sicut non unum aut idem. proportio autem est symphonia necesse est et auditum rationem quandam esse. Et propter id quod corrumpit unumquodque excellens acutum et grave auditum. et in humoribus gustum et in coloribus visum fortiter fulgidum et opacum et olfactum fortis odor et dulcis amarus tanquam ratio quaedam sit sensus. Unde delectabilia quidem sunt quando ducuntur sincera et mixta [illegible] ad rationem ut acutum aut dulce aut salsum. delectabilia enim tunc sunt. Omnino autem quod mixtum est symphonia magis quam acutum et grave. Tactus autem calefactibile et frigorabile. Sensus autem ratio est. Excellentia autem contristant aut corrumpunt. Unusquisque quidem igitur sensus eius sensibilis est in sensitivo inquantum sensitivum et discernit eius sensibilis differentias ut album

dicebatur [illegible] simpliciter

qui est

quod et nigrum ipsius dulce n̄ et ama
rum gustus. ḡr autem et albi et dul
ce et unumquodque sensibilium ad unumquodque
discernimus quodam et sentimus
quod distinct. Necesse esse necesse ḡr sensu se
sibilia enim sunt. Quare et manifestum quoniam
caro non est ultimum sensitivum necesse enim
esset tangens ipsum discernens disc
nere neque utique separatis contingit utique
discernere quod alterum sit dulce ab al
bo sed oportet ab aliquo uno utraque manifesta esse
Sic enim et si hoc quidem ḡr aliud autem
tu sentis manifestum utique erit quoniam altera ad in
vicem sunt. oportet autem unum dicere
quoniam alterum. alterum enim dulce ab albo
dicit ḡr idem. Quare sicut dicit sic in
telligit et sentit quod ḡr non possibile se
paratis iudicare separata que tamen palam
Quod autem neque in separato tempore hinc sic
enim idem dicit quod alterum bonum et malum
sic et quando alterum dicit. quoniam alterum dicit et
alterum non secundum accidens ipsum quando dico
ut puta nunc dico quoniam alterum non ut
et quoniam nunc est. simul ḡr. quare inseparabile
et inseparabili tempore at non impossibile est simul
secundum contrarios motus moveri idem autem
indivisibile et indivisibili tempore si enim
dulce sic movet sensum aut intellectum
amarum autem et contrarie et album
aliter ḡr simul quidem et numero indivisibile
et inseparabile quod iudicat secundum esse autem
separatum est ḡr quodammodo quod divisibile divisa
sentit est autem quod indivisibile loco et
numero indivisibile quod non possibile potest quidem
enim idem et indivisibile contraria potentia esse actu non
sed in operari divisibile et impossibile est album et nigrum
esse simul. quare neque species patitur eorum
si huiusmodi est sensus et intellectus. Sed sicut
quod vocant quidam punctum aut unum
aut duo sic et divisibile secundum quod quidem quod
ḡr indivisibile unum discernens est et simul. secundum quod
divisibile bis utitur eodem signo simul

Inquantum quidem ḡr pro duobus utitur
terminus duo iudicat et separata sunt ut
et ut separato. inquantum vero unum uno et
simul. etc. propter quidem ḡr principium quo dicimus sensitivum
esse animal determinatum sit hoc modo

Quoniam autem duabus differentiis
diffiniunt maxime animam motu
secundum locum et in eo quod est intelligere et dis
cernere et sentire. videtur autem intelligere
et sapere tanquam quoddam sentire esse
in utrisque enim hiis anima iudicat aliquid et
cognoscit eorum que sunt et an
tiqui sapere et sentire idem esse aiunt
aiunt sicut Empedocles dixit ad pre
sens nomen augetur et in hominibus
et in aliis unde eis semper sapere altera
prestat. Idem autem hiis vult velle et id
quod est homerum talis enim intellectus est et terrenis
hominibus qualem ducat in die pater
virorumque deorum omnes enim hii intelligere sicut
corporeum opinantur sicut sentire
et sentire et sapere simile simili ut et in hiis que ex
principio rationibus determinavimus
Et tamen oportet ipsos de deceptione
dicere simul magis proprium enim est animalibus
et plurimum tempus in hoc perficit anima unde
necesse aut ut quidam dicunt omnia que
videntur esse vera aut dissimilis rei
tactum deceptionem esse enim contrarium ei quod
simile simili cognoscere videtur et et deceptio
et scientia contrariorum eadem esse quod quidem igitur
non idem sit sapere et sentire manifestum est
hoc quidem enim omnibus est hoc autem in paucis
animalium est. Sed neque intelligere in quo est et
non recte. recte quidem prudentia
et scientia aut opinio vera. non recte
autem contraria horum neque hoc est idem
cum ipso sentire. Sensus quidem enim
propriorum semper est verus et omnibus inest
animalibus. intelligere autem contingit autem
et falso et nulli inest cui non inest
et ratio. fantasia enim et alterum est a sensu

et ab intellectu et hoc non fit si-
ne sensu et sine hac non est opinio. Quod autem
non est eadem fantasia et opinio
manifestum. Hec quidem enim passio in nobis est cum
volumus. Pre oculis enim est facere sic-
ut in memorativis ponentes et ydola fa-
cientes. Opinari autem non in nobis
est. Necesse enim falsum aut verum dicere
opinantem. Amplius autem cum quidem
opinamur difficile aliquid aut
terribile statim compatimur. Similiter
autem est et si confidendum. Secundum
fantasiam autem sic nos habemus
sicut si cernimus considerantes in pictura
difficilia et confidentia. Sunt autem
et ipsius acceptionis differentie scientia et opinio
et prudentia et contraria horum, de quorum
differentia altera sit ratio. De eo autem quod est
intelligere, quoniam ab eo quod est sentire diversum
est, huius autem aliud fantasia esse
videtur aliud opinio. De fantasia determinan-
tes sic et de altero dicendum est. Si igitur fan-
tasia est secundum quam fantasma aliquod
nobis fieri dicimus et si non dicimus secundum
metaphoram, dicimus una quedam est
potentia horum aut habitus secundum
quam discernimus et verum aut
falsum dicimus. Huiusmodi autem sunt sensus opinio
scientia intelligens. Quod quidem
igitur non sit sensus est manifestum ex hiis.
Est sensus quidem enim aut potentia aut
actus ut visus et visio. Fan-
tasiatur autem aliquid et nullo
horum existente ut que in sompnis.
Postea sensus quidem semper
adest in viventibus et non orbatis,
fantasia autem non. Si vero ei quod
actu idem omnibus utique contingeret
bestiis fantasiam inesse videtur autem
non. vt. Si vero ei quod actu idem omnibus
utique contingeret bestiis fan-
tasiam inesse, videtur autem non

formice aut api aut vermi. Postea
hii quidem veri sunt semper, fantasie autem plures
false. Amplius autem non dicimus cum
operamur certe circa sensibile quoniam videtur
hoc nobis homo, sed magis cum vero
non manifeste senciremus. Tunc
et aut verus aut falsus. Et quod quidem
diximus apparent et dormientibus
visiones. At vero neque in semper vera dicentibus
nec una erit ut scientia aut intellectus.
Est enim fantasia et falsa. Relinquitur
igitur videre si opinio sit. Fit enim et opinio et
vera et falsa. Sed opinionem quidem sequitur
fides; non enim contingit opinantem
de quibus non videtur credere. Bestiarum
autem nulli inest fides, fantasia autem
multis. Amplius si omnem opinionem se-
quitur fides, fidem autem suasum esse, suasionem
autem ratio, bestiarum autem quibusdam
fantasia quidem inest, ratio vero non.
Manifestum igitur quoniam neque opinio cum sensu
neque per sensum neque complexio opinionis et
sensus erit fantasia, propter hoc et manifestum quod
non alicuius alterius quedam est opinio sed illa que
quidem est cuius est et sensus. Dico autem
ex albi opinione et sensu complexio
fantasia est. Non enim ex opinione
quidem est boni, ex sensu autem albi.
Apparere igitur est opinari quod quidem sentitur
non secundum accidens. Apparent et falsa
de quibus simul acceptionem veram
habet, et videtur sol unius pedis,
sed creditur esse maior terre habitatio-
ne. Accidit igitur aut abicere suam
ipsius veram opinionem quam habebat
salvare neque oblitum neque decidentem
aut si adhuc habet eandem necesse
veram et falsam. Sed falsa facta est
cum lateat transiens res. Non igitur
unum aliquod horum est neque ex hiis fan-
tasia. Sed quoniam est moto isto alterum
ab hoc, fantasiam et motum videtur esse

et non sine sensu fieri, sed in hiis quorum sen
sus est et quorum sensus. Est autem
motus factus ab actu sensus, et hunc
similem necesse est esse sensui. Erit utique
hic motus non sine sensu contingens
neque non sentientibus inesse, et multa
secundum ipsam facere et pati habens, et esse
veram et falsam. Hoc autem accidit propter hoc.
Autem prior quidem sensus est verus, aut
quam paucissimum habens falsum.
Secundo autem de accidere hoc et hoc iam
contingit mentiri. Quod quidem enim album,
non mentitur; si autem hoc album
aut aliud, mentitur. Tertio autem
communium et consequentium accidentia quibus
insunt propria. Dico autem ut motus
et magnitudo accidunt sensibilibus,
circa que est maxime iam decipi
secundum sensum. Motus autem ab actu
factus differt a sensu, qui ab hiis tribus
sensibus. Et primus quidem presentis
sensus verus, alii autem presentis
et absentis erunt utique falsi, et ma
xime cum procul sit sensibile. Si igitur
nichil aliud habet que dicta sunt nisi fanta
siam, hoc autem est quod dictum est, fantasia
utique erit motus a sensu secundum actum
factus. Quoniam autem visus maxime
sensus est, et nomen a lumine accepit,
quoniam sine lumine non est videre. Et quoniam
immanent et similes sunt sensibus,
multa secundum ipsas operantur alia, hec quidem alia
quia non habeant intellectum, non habent,
ut bestie, alia vero ex velamento in
tellectus aliquando passione aut egri
tudine aut sompno, ut homines.
De fantasia quidem igitur quid est et propter
hoc quid est tantum sit dictum.

De parte autem anime qua cognos
cit anima et sapit, sive separabili
existente sive non separabili secundum magnitudi
nem sed secundum rationem, considerandum quam habet
differentiam, et quomodo quidem fit ipsum intelligere.
Si igitur est intelligere sicut sentire, aut
pati aliquod utique erit ab intelligibili,
aut aliquid huiusmodi alterum. Impassibile igitur oportet esse,
susceptivum autem speciei, et potentia huiusmodi, sed non
hoc; et similiter se habere, sicut sensitivum
ad sensibilia, sic intellectum ad intel
ligibilia. Necesse est itaque, quoniam omnia
intelligit, immixtum esse, sicut dicit
Anaxagoras, ut imperet. Hoc autem est
ut cognoscat. Intus apparens enim
prohibebit extraneum et obstruet.
Quare neque ipsius esse naturam neque unam,
nisi autem hanc quod possibilis. Vocatus
itaque anime intellectus (dico autem intellectum
quo opinatur et intelligit anima)
nichil est actu eorum que sunt ante
intelligere. Unde neque misceri est rationabile ipsum corpori.
Qualis enim aliquis utique fiet, aut
calidus aut frigidus, aut organum
aliquod erit, sicut sensitivo; nunc autem
nullum est. Et bene iam dicentes sunt animam
locum esse specierum, nisi quod non tota sed in
tellectiva, neque actu sed potentia species. Quoniam
autem non similis sit impassibilitas
sensitivi et intellectivi, manifestum est ex organis et
sensu. Sensus enim non potest sentire
ex valde sensibilibus, ut sonum ex magnis
sonis, neque ex fortibus odoribus
et coloribus neque videre neque odorare;
sed intellectus cum intelligit aliquod valde
intelligibile, non minus intelligit infima,
sed magis. Sensitivum quidem enim non
sine corpore est, hic autem separatus est.
Cum autem sic singula fiat ut
sciens dicitur qui secundum actum, hoc autem
confestim accidit cum possit operari per
se ipsum, est quidem igitur et tunc potentia quodam
modo, non tamen similiter et ante addiscere
aut invenire. Et ipse autem se ipsum tunc
potest intelligere. Quoniam autem aliud est
magnitudo et magnitudini esse

esse et aqua et aque esse et sic in multis aliis, non autem in omnibus. In quibusdam enim idem est esse, ut carnis esse et carnem aut alio aut aliter habente discernit. Caro enim non sine materia, sed sicut simum hoc in hoc. Sensitivo quidem igitur calidum et frigidum iudicat et quorum ratio quedam caro. Alio autem aut separato aut sicut circumflexa se habet ad se ipsam cum extensa sit, carnis esse discernit. Iterum autem in hiis que in abstractione sunt rectum sicut simum; cum continuo enim. Quod autem quid erat esse, si est alterum recto esse et rectum, alio; sit enim dualitas. Alio ergo aut aliter se habente iudicat. Omnino igitur sicut separabiles res a materia, sic et que circa intellectum sunt. Dubitabit autem utique aliquis, si intellectus simplex est et impassibilis et nulli nichil habet commune, sicut dixit Anaxagoras, quomodo intelliget, si intelligere pati quoddam est. In quantum enim aliquid commune utrisque est, hoc quidem agere videtur, illud autem pati. Amplius autem si intelligibilis et ipse. Aut enim aliis inerit intellectus, si non secundum aliud ipse intelligibilis, unum autem aliquid quod intelligibile est specie; aut autem mixtum aliquid habebit quod facit intelligibilem ipsum sicut alia. Aut pati quidem secundum commune quiddam divisum est prius, quoniam potentia quodammodo est intelligibilia intellectus, sed actu nichil antequam intelligat. Oportet autem sic sicut in tabula nichil est actu scriptum; quod quidem accidit in intellectu. Et ipse autem intelligibilis est sicut intelligibilia. In hiis quidem enim que sine materia, idem est intelligens et quod intelligitur. Scientia autem speculativa et sic scibile idem est. Non autem semper intelligendi causa consideranda est. In habentibus autem materiam potentia solum unumquodque est

intelligibilium. Quare illis quidem non inerit intellectus (sine materia enim potentia intellectus talium), illi autem intelligibile erit. Quoniam autem sicut in omni natura est aliquid hoc quidem materia in unoquoque genere (hoc autem quod potentia omnia illa), alterum autem causa et factivum, quod in faciendo omnia, ut ars ad materiam sustinuit, necesse et in anima has esse differentias. Et est huiusmodi quidem intellectus in quo omnia fiunt, ille vero in quo omnia facere, sicut habitus quidam sicut lumen. Quodam enim modo et lumen facit potentia existentes colores actu colores. Et hic intellectus separabilis et impassibilis et immixtus, substantia actu ens. Semper enim honorabilius est agens patiente et principium materia. Idem autem est secundum actum scientia rei. Que vero secundum potentiam tempore prior in uno est, omnino autem neque tempore. Sed non aliquando quidem intelligit, aliquando autem non intelligit. Separatus autem est solum hoc quod vere est, et hoc solum immortale et perpetuum est. Non reminiscimur autem, quia hoc quidem impassibile, passivus vero intellectus corruptibilis, et sine hoc nichil intelligit. Indivisibilium quidem igitur intelligentia in hiis est circa que non est falsum; in quibus autem et falsum et verum, compositio quedam iam intellectuum est sicut eorum que unum sunt; quemadmodum Empedocles dixit, ut multorum quidem capita sine cervice germinaverunt, postea composita sunt concordia, sic et hec separata composita sunt, ut asymmetron et diametros. Si autem factorum aut futurorum, tempus cointelligens et componens. Falsum enim in compositione semper est; et enim si album non album composuit, aut si non album album composuit. Contingit autem et divisionem dicere omnia. Sed igitur est non solum falsum aut verum quod albus Cleon est, sed et quod erat aut erit. Unum autem faciens hoc intellectus est unumquodque. Indivisibile autem quoniam dupliciter, potentia aut actu, est nichil

prohibet intelligere indivisibile si longi
tudinem intelligat. Indivisibile
n. actu autem est in tempore indivisibili. sed
tempus indivisibile longitudinem. Non
igitur est dicere quid in medio intelligit utrumque
non n. erat si dividatur sed aut potentia
seorsum autem utrumque intelligens
dimidiorum dividit et n. tempus similiter tunc
ut in longitudinem. Si non est sicut
ex utrisque et in tempore est quod in utrisque.
Quod autem non secundum quantitatem
indivisibile est sed specie intelligit indivisibili
tempore et indivisibili anime. Secundum accidens
autem et non in quantum illa divisibilia
quod intelligit et in quo tempore sed in quantum
indivisibilia sunt. In est autem
utrumque hiis aliquid indivisibile sed forte
non separabile quod facit tempus unum et lon
gitudinem et hoc similiter in omni est
continuo et tempore et longitudine.
Punctum autem et omnis divisio et sic in
divisibile monstratur sicut privatio
et similis ratio in aliis est ut quo ma
lum cognoscit aut nigrum contrario n.
aliquo modo cognoscit. Oportet autem potentia esse
cognoscens et esse in ipso. Si vero
alicui non inest contrarium ipsum seipsum
cognoscit et actu est separabile. Est
autem dictio quidem aliquid de aliquo
sicut affirmatio vera aut falsa. Omnis
intellectus autem non omnis sed qui est ejus quod
quid erat esse verus est et non aliquid de ali
quo sed sicut videre proprii verum est. Si autem
homo albus aut non non verum semper.
Sic autem se habent quecumque sine materia sunt.
Idem autem est secundum actum scientia rei.
Que vero secundum potentiam tempore prior in uno. Omnino autem
nec tempore sunt. n. ex eo quod actu est
omnia que fiunt. Videtur autem sensibile
ex potentia existente sensitivo actu agens.
Non n. patitur neque alteratur. Unde
alia hec species motus. Motus n. imperfecti

actus. Simpliciter autem actualis est qui perfecti.
Sentire quidem igitur simile est ipsi dicere
solum et intelligere. Cum autem delectabile
aut triste aut affirmans aut
negans persequitur aut fugit
et est delectari et tristari agere sen
sitiva medietate ad bonum aut
malum in quantum talia. Et fuga
autem et appetitus hoc quod secundum actum
et non alterum et appetitivum et fu
gitivum neque ab invicem neque a sensitivo
sed esse aliud est. Intellective autem anime
fantasmata ut sensibilia sunt.
Cum autem bonum aut malum affir
mat aut negat et fugit aut
persequitur. Propter quod nequaquam sine
fantasmate intelligit anima. Sicut n.
aer pupillam hanc fecit talem, ipsa
autem alterum et auditus similiter. Ultimum
unum et una medietas esse autem
ipsa plura. Quo autem discernit quo
differt dulce et calidum. Dictum est quidem
et prius. Dicendum autem et nunc est.
n. aliquid unum sic autem et terminus. Et
hec in proportionali aut numero ens unum
habet se ad utrumque sicut illa ad invicem.
Quo n. differt non omogenea in
dicere aut contraria ut album et nigrum.
Sit igitur sicut .a. album ad .b. nigrum
.g. ad .d. sicut ista ad invicem quare
et permutatim sicut .g. .g. .d. unum sit.
contraria. Sic se habebunt sicut ad .d. .b.
idem quidem esse autem non idem
et illud similiter. Eadem autem ratio est
et si a quidem dulce sit .b. vero album.
Species quidem igitur intellectivum in fantas
matibus intelligit et sicut in illis
determinatum est ipsi imitabile et fugiendum
et extra sensum cum in fantasma
tibus sit movetur. Ut sentiens fu
gibile quoniam ignis communi cognoscit
videns quod movetur quoniam impugnans

est. aliis autem que sunt in anima
fantasmatibus aut intellectibus
tanquam videns ratiocinatur et
deliberat futura aut presencia et cum
dixerit ut ibi letabile aut triste hic
fugit aut imitatur. omnino in actione
verum et si non in eodem genere est cum bono
et malo sed in eo quod simpliciter differt
et a quodam. abstractione autem dicta
intelligit sicut simum secundum quod simum
non separate in quantum autem curvum
si aliquis actu sine carne utique in-
telligeret in qua curvum sit mathe-
matica non separata sicut intelligit
cum intelligit illud. omnino autem
intellectus est qui secundum actum res. utrum
autem contingat aliquod separatorum
intelligere ipsum existentem non separatum
a magnitudine aut non consi-
derandum posterius. Nunc et de anima
dicta recapitulantes dicamus
iterum quod omnia ea que sunt quodam-
modo est anima. aut enim sensibilia entia
que sunt aut intelligibilia. est
autem scientia quodammodo scibilia. qualiter autem
hoc sit oportet inquirere. secatur igitur scientia
in res et sensus que quidem potentia est in
ea que sunt potentia que vero actu in ea
que sunt actu. anime sunt sensitivum
et quod scire potest potentia hec sunt. hoc quidem
scibile illud vero sensibile. necesse est autem
aut ipsa aut species esse. ipsa quidem igitur
non sunt. non enim lapis in anima
est sed species. quare anima sicut manus est.
manus enim organum organorum et
intellectus species specierum et sensus species
sensibilium. quoniam autem neque res
nulla est preter magnitudinem sicut
videntur sensibilia separata in speciebus
sensibilibus intelligibilia sunt
et que abstractione dicuntur et quecumque
sensibilium est habitus et passiones

et ob hoc neque non senciens nichil. nichil
utique addisceret neque intelligeret. sed cum specu-
letur necesse est simul fantasma aliquid se-
parari speculari. fantasmata enim sicut
sensibilia sunt preter quod sunt sine ma-
teria. est autem fantasia alterum ab affirmatione et ne-
gacione. complexio enim intellectuum est verum aut
falsum. primi autem intellectus quo distinguntur dico
differunt ut non fantasmata sint
aut neque alii fantasmata sed non sine
fantasmatibus. Quoniam autem anima
secundum duas diffinita est potentias que animalium
est et discretione quidem quod intellectus opus
est et sensus et adhuc in movendo secundum locum
motu de sensu quidem et intellectu deter-
minata sint tanta. de movente
autem quid forte sit anime speculandum
est. utrum una quedam pars ipsius sit se-
parabilis aut magnitudine aut
ratione aut omnis anima et si pars aliqua
utrum propria que sibi sit preter consue-
tas dici et dictas aut harum una ali-
qua sit. habet autem dubitationem mox quo-
modo partes anime dicas dicere et quot. modo
enim quodam infinite videntur et non
solum quas quidam dicunt determinantes
racionativam et irascibilem et appe-
titivam hii autem rationem habentem et irra-
cionabilem. secundum enim differentias per quas has
separant et alie videntur partes maiorem
differentiam hiis habentes de quibus et nunc
dictum est vegetativa enim que et plan-
tis inest et omnibus animalibus et sensitiva
quam neque sicut irrationale neque sicut rationem
habentem ponet quis utique facile. ad-
huc autem et fantastica que per esse
quidem et ab omnibus aliis altera est cui
autem harum eadem aut altera sit habet
multam dubitationem et si quis ponat se-
paratas partes anime. adhuc autem appe-
titiva que et ratione et potentia altera videbitur
utique hanc sequestrare. In racionativa et

nunc

voluntas fit cum et si in racionabili concup
iscencia et ira. Si autem tria anima in
uno quoque erit appetitus et in de quo
nunc in sermone instat quid movens secundum
locum animal est. Secundum quid enim augmen
tum et decrementum motum quod in omnibus
inest quod omnibus inest videbitur utique mo
vere generativum et vegetativum de res
piracione autem et exspiracione
et sompno et vigilia posterius
perspiciendum. habent enim et hec dubitacio
nem multam. Sed de motu secundum locum quid
movens animal secundum processivum motum
considerandum. Quod quidem igitur non vegetativa
potencia manifestum. semper enim propter aliquid motus hic
et autem cum fantasia aut appetitu
est. nichil enim non appetens aut fugiens
movetur nisi aut violencia amplius et
plante utique essent motive et utique
utique haberent aliquam partem organicam
ad motum hunc. Similiter autem neque sensitivum
multa enim sunt animalium que sensum
quidem habent manencia autem et immo
bilia sunt per finem. Si igitur natura nichil
facit frustra neque deficit in necessariis
nisi in orbatis et imperfectis. hec autem animalium
perfecta et non orbitates sunt. Signum
autem est quod generativa quedam sunt
et augmentum habent et decrementum
quare et haberent utique partes organicas
processionis. At vero neque racionativa
et vocatus intellectus est movens. Spe
culativus quidem enim nichil speculatur
actuale neque dicit de fugibili et perse
quibili semper autem motus aut fugi
entis aut persequentis aliquid est. Sed neque
cum speculatur fuerit aliquid huiusmodi iam pre
cipit aut persequi aut fugere utputa
multociens intelligit terribile
aliquid aut delectabile non iubet autem
timere. Sed cor movetur. si autem delectabile
altera aliqua pars. Amplius et precipi

ente intellectu et dicente intelligibili aliquid
fugere aut persequi non movetur sed
secundum concupiscenciam agit ut incontinens
et totaliter autem videmus quod habentes
medicinalem non sanantur tamquam
alterius quod sit proprium agere secundum
scienciam sed non sciencie. At vero neque
appetitus huius motus dominus est.
abstinentes enim appetentes et
concupiscentes non operantur quorum
habent appetitum sed sequuntur intel
lectum. Videntur autem duo hec mo
vencia aut appetitus aut intellectus
si aliquis fantasiam posuerit
sicut intelligenciam quandam. multa enim
preter scienciam sequuntur fantasias
et in aliis animalibus non intelligencia
neque sillogismus est sed fantasia. utraque igitur mo
tiva secundum locum intellectus et appetitus.
Intellectus autem qui propter aliquid racionatur
et qui practicus est. Differt autem
a speculativo fine. Et appetitus
propter aliquid omnis est. Cuius enim appetitus hic prin
cipium practici intellectus. ultimum
autem principium accionis est. Quare
racionabiliter hec duo videntur movencia
appetitus et intelligencia pra
ctica. appetibile enim movet et propter hoc
intelligencia movet quia principium eius est
appetibile et fantasia autem cum mo
veat non movet sine appetitu. unum
igitur movens quod appetibile. Si enim duo in
tellectus et appetitus movebant
secundum communem utique aliquam speciem mo
vebant. nunc autem intellectus non videtur
movens sine appetitu. voluntas enim
appetitus est. Cum autem secundum racionem
moveatur et secundum voluntatem movetur. appetitus
autem movet preter racionem. concupiscencia enim quidam
appetitus quidem est. intellectus quidem igitur
omnis principior rectus. appetitus autem
et fantasia et recta et non recta

vn̄ sp̄ quād moȝ appe^le. s; h̄ est
bonum aut appens bonū nō oē
aut s; actuale bonū actuale et
ē ɔtingens et alr̄ se hr̄e. Quod
quid ḡ h̄ p̄s moȝ aīe que vocat^ur
appetitus manifestum ē. videntib^us
aut aīe ptes si sm̄ rōes diuidant
et seperent et valde multe fiunt
vegetabile sēsi^le intellectiuū cō
siliatiuū ad huc appetitiuū h̄.n. pl^us
differunt ab inuicem ɔcupi^le et irasci^le
Cum autem appetitus fiunt cō
traria ad inuicem h̄ aūt accidit cū rō
et ɔcupie ɔrie fiunt. Sunt aut
in hiis sensum hn̄tibus. Intellus
quod .n. ppͥ futurū retrahe iubet
ɔcupia aūt ppͥ ipm iam vr̄ enī
q̄ iam delecta^le et simplr̄ dele^le et
bonū simplr̄ ppͥ ea q̄ nō vr̄ q̄ fu
turū. Spē quid ḡ vnū erit mo
uens appe^le aut appetitiuū pmū
q̄ oīm appe^le h̄ .n. moȝ cū n̄ mo
co q̄ sit intellm aut ymaginatū
aūt plura mouencia. Cum aūt
tria sunt vnū quid mouens. s̄
aūt q̄ moȝ tertiū q̄ mouetur. mouens
aūt duplex aūt quod imo^le aūt q̄
mo^r. Est aūt imo^le actuale bonū
mouens aūt et q̄ mo^r appetitiuū
mouetur .n. q̄ appetit s̄ q̄ appetit
et appetit actus. aut motus q̄dam
ē. Quod aūt mo^r aīl et quo nō
moȝ organo appetitus. iam h̄
corporale ē vn̄ et i cōibus corpib;
et aīe opib; ɔsiderandū ē de ipīs
Nunc autem ut sūma dicatur
mouens organice ibi ū pn̄m et finis
idē velud ɔlingismus h̄.n. gibbosū
et ɔcauū. h̄ quod finis pn̄ pn̄m
vn̄ aliud quod quiescit aūt uo mō
rōne quid alia ē magnitudine
uo iseparabilia oīs .n. pulsu trac

cu mouetur ppͥ q̄ oȝ sic in circulo
manere aūd et hinc incipe motū
oīo quid ḡ sic pactū ē inquantum
appetitiuū aīl. Sic ipius motiuū
appetitiuū aūt nō sine fantasia
fantasia aūt oīs rōnalis aut sēsibil^is
ē. hac quid ḡ et alia alia pticipant.
Considerandū aūt et de ipsis q̄
mouens ē quib; tactus solū inē
sensus. vtrū ɔtingat fantasiam
inēē hiis aut nō et ɔcupia. videntur
enī leticia aut tristicia inēē. Si
aūt h̄ et ɔcupiam necē fantasia
aūt quō utiq; inerit aut sicut mo
uentur indetinate et h̄ insūt quid in
detinate aut insunt sensibilis quod
ḡ fantasia sic dēm ē et alns alib;
inē. deliberatiua aūt in rōnalibus
vtrū .n. agens aut h̄ iam rōnis ē
opus et necē vno mensurare. Nam s̄
.n. insequitur quare poss vnū ex plurib;
fantasmatib; facere et cā h̄ eius q̄ opi
mone nō putari hr̄e. Cum eam
que sillō nō hr̄e. h̄ aūt illam ppͥ q̄
deliberatiuam nō hr̄ appetitus. vincit aūt
aliū et moȝ deliberatiuum aliū aūt moȝ
se ipm sicut spera appetitus appeti
tiuū ɔtinencia fiunt. naturaliter aūt
sp̄ q̄ sursum pncipalior ē et mouet
ita trib; lacionib; moueatur. Sci
entificū aūt nō moȝ s; manet.
Quoniā aūt h̄ quid vlis existimacio
et rō alia uo pticlaris. h̄ quid enī
dicit q̄ oȝ talem tale agere et ego
talis. Iam h̄ mouet opīo nō que
vlīs. aut similiter. s; h̄ quid quiescens
magis h̄ aūt nō. vegetabilem
quid ḡ aīam necē ē hr̄e omē quod
vnū et aīam hr̄ a gnōne usq; ad
gnōm corruptōm necē ē .n. quod
generatur augmentū hr̄e et statum
et decrementum. h̄ aūt sū alimento

impossibile. Et necesse quod inesse negeabile potentia in omnibus generatis et corruptibilibus sensum, et non necesse in omnibus inmentibus. Neque enim quorum corpus simplex contingit habere. tactum neque sine hoc possibile est esse nullum aliud. et necesse sensum habere si meth finistra facit non propter .n. ad omnia que sunt nata subsistunt aut conterencia sunt corporum que sunt propter ad si quod omne processiuum corpus non habet sensum corrumpetur ad finem non utique ueniet quod est nec opus quomodo .n. aletur in manentibus quidem existit quod unum nota sunt non potest corpus habere quod animam et intellectum distinctiuum sensum autem non habere non mansiuum existens generale autem ad uero neque ingenerabile quare .n. non habebit aut .n. anime melius aut corpori nunc autem neutrum est hec quidem .n. non magis intelliget hec autem nichil erit magis propter id nullus quod propter habet corpus non manens sine sensu at uero si sensum habet necesse est corpus esse aut simplex tactum .n. non habet habere est autem necesse hunc habere hec autem ex hoc manifestum quoniam .n. aliud corpus animatum est corpus autem omne tangibile, tangibile autem quod sensibile tactu necesse est. et aliud corpus tactiuum esse. Si oportet saluari aliud animal cum sensus per alia sentiunt ut olfactus uisus auditus. tactus autem non habebit sensum non poterit hec quidem fugere alia uero accipere. Si uero hec impossibile erit saluari animal. propter quod et gustus est sicut tactus quidem alimenti .n. est alimentum autem corpus tangibile sonus autem et color et odor non aliunt neque faciunt augmentum neque decrementum quare et gustum necesse est et tactum quendam esse quod tangibilis et negatiuum sensus est hic quidem quod necesse est animalibus quo et manifestum quod non possibile sine tactu animal

esse aliud quod propter bonum et genus alium iam non cuiuslibet sed quibusdam ut processiuo necesse est in esse si .n. oportet saluari non solum tactus oportet sentire set et de longe hoc autem erit si per medium sensitiuum sunt eo quod illud quidem a sensibili patiatur et moueatur ipsum quod ab illo Sicut .n. mouens secundum locum sicut aliquibus permutare facit et depellens alterum facit ut pellat et est per medium motus et primum quidem mouens depellit et non depellitur ultimum autem mouens depellitur. Solum non depellit medium autem ambo multa autem medii sic in alteratione preter quod unum manens in eodem loco alterat ut si in ceram intinxit aliquis usque ad hoc mota est usque quo uenit lapis autem non sed aqua usque ad procul aer autem ad plurimum mouet et facit et patitur. Si maneat et unus sit unum et de repercussione est melius quam uisum egredientem repercuti a cera et aere propter afrigore et calore uel quo quidem sit unus in leui autem est unus propter quod iterum tac uisum mouebit sicut utique si in cera sigillum ingrederetur usque ad finem. Quod autem impossibile sit simplex esse animal corpus manifestum est. Dico autem puta igneum aut aereum Sine quidem .n. tactu neque unum contingit aliud sensum habere corpus .n. tactiuum et animatum omne sicut dictum est. alia autem preter terram sensibilia utique fiet omnia autem eo quod per alterum sentire faciunt sensum et per medium. tactus autem est in tangendo ipsa propter quod et habet hoc nomen et tamen alii sensus tactu sentiunt. sed per alia. hic autem uidetur solus per se ipsum. Quare horum elementorum nullum utique erit corpus animalis neque terrenum omnium .n. tangibilium tactus est sicut medietas et susceptiuus sensus

nō solū queq3 t̄re c̄re sunt ɓ ca
lidi ⁊ frigidi et alioꝝ oīm tan
gi possibiliū ⁊ ꝓꝑ ħ ossib3 ⁊ capil
lis et hi' ꝑtibus non sentiunt' q̄ t
t̄re sunt et plante ⁊ ob ħ nullū
h̄nt sensum q̄ t̄re. Siū ꝯ' tactu
m3 vnū ꝑ ole m3 ali' elorꝝ nulli'
maīm g' quī nc̄ce ħ solo ꝑuato
sensu aīalia mori m3. n. h̄ūl ꝑ ole
ē nō aīal exūs. m3 aī sit aī al' aīa
liū nc̄ce ē h̄re ꝑt' hunc ⁊ ꝓꝑ ħ
quod aīalia sensibilia excellēcī
non corrūpunt aīal ut color et
odor et sonus s3 solū sensus nisi
sm accūs puta si simł sono de
pulsio fiat ictus et auisus ⁊ odo
re aīalia mouentur q' tactu
corrūpunt et humor aūt ħ q̄
simł accidit tactuū ēē sic cor
rūpit ¶ Tangibiliū ꝯ excellē
cia ut calidor et frigidor ⁊ du
ror corrūpunt aīal. oīs quid'
eni sīl' sīt fluitas corrpit sēsū.
Q'e ⁊ q̄ tangi ꝑt ħ aūt determi
natū ē intelle sū autē tactu mō
strauit q̄ ꝑ ole ē aīal ēē. vn̄ tan
gibiliū excellencia nō solū cor
rūpunt sensū s3 aīal. q3 nc̄ce
ē solū h̄re hunc alius ꝯ' sensus
h̄t aīal sic t̄m ē non ꝓꝑ ēē s3
ꝓꝑ bn̄ ēē ut uisū q3 in aere et
in aqua ut uideat. Omnino
autem quoniam in dyafano
habet propter delectabile et
triste ut senciat q̄ in alimento
et concupiscat et moueantur
auditum aūt ut significetur
aliquid ipsi linguū autem h̄t
quatinus significet aliquid
alii ~~ ∞ ~~ ∞ ~

Quoniam autē d'
aīa scdm̄ ipsam
determinatum est
et de uirtutū q̄libz
ex ꝑte ipsius. con
sequs ē facere
demonstracōm considerātoꝝ
de aīalibz et uitam h̄ntibz oībz
que sūt ꝓꝑie ⁊ communes operacō
nes eorū. Que g' sunt de aīa su
biciantur. De reliquis aūt dica
mus et ꝑm̄ de ꝑmis. videntur ꝯ
maxī et ꝯa et ꝓꝑa aīaliū ꝯa ēē
et corporis et aīe. puta sensus et
memoria et ira ⁊ desiderū ⁊ oīo
appetitus ⁊ cū hijs gaudiū ⁊ tri
cia etc. n. fere hec m̄ sunt oībz
aīalibus cū hijs aūt ħ quid' oīm
sunt uita pticipanciū. coīa ħ ꝯ
aīaliū quibzdam existunt aūt
hoꝝ maxime quatuor coniuga
cio uelud uigilia sompnus et
iuuentus et senectus et respira
tione et exspiratione et uita ⁊
mors de quibz considerandū quid ē
vnuq3 eoꝝ ex quibz ꝯ causis accit.
Eiusdem phisici ē de infirmitate et sa
nitate ꝑma iuenire ꝑncipia. Nec
enī infirmitatē neq3 ē ꝑ ole carentibz
uita plurimi q̄rt phisicoꝝ ⁊ medicoꝝ
qui magis phice artem prosequū
tur. hn̄ quid' finiūt ad ea que de me
dicina. hn̄ uo ex hijs que de na
incipiūt de sanitate medicina. qd'
autem oīa dc̄a ꝯa sunt aīe ⁊ corpi
nō tn̄ manifestū ē. Oīa ħ consen
su accidunt. ħ uo ꝑ sensū. quedam
autem ħ quid' passiones hi' ꝯ
tes existunt. ħ uo habitudines
ħ autem conseruaciones ⁊ salutā
ria. hec uo corruptōes et ꝑuacōes
sensus aūt quū ꝑ corpus sit aīe

sanitate m3

2us capitulus

manifestum est et per sermonem et absque sermone. Sed de sensu et sentire quid sit et quare accidit animalibus haec passio dictum est prius in his quae de anima. Animal autem secundum quod animal necesse est unumquodque habere sensum; per hoc enim determinamus animal esse et non animal. Proprie autem secundum unumquodque iam tactus et gustus consequuntur omnia ex necessitate, tactus quidem propter dictam causam in his quae de anima, gustus vero propter escam; iudicat enim quod delectabile et triste circa escam, ut hoc quidem fugiat, hoc autem prosequatur; et omnino sapor est nutritivae partis animae passio. Sensus autem qui per exteriora proficientibus ipsorum insunt, quemadmodum odoratus, auditus, visus, omnibus quidem habentibus insunt salutis causa, ut praesentientia prosequantur alimentum, mala autem et corruptiva fugiant. Et habentibus autem et prudentiam causa eius quod bene: multas enim annuntiant differentias, ex quibus contemplabilium intellectus et agibilium fit. Horum autem ipsorum ad necessaria quidem melior est visus et secundum se, ad intellectum autem et secundum accidens auditus. Multas quidem differentias et multimodas visualis annuntiat potentia propter hoc quod omnia corpora colore participant, quare et communia maxime per hunc sentiuntur. Dico autem communia magnitudinem, motum, quietem, figuram, numerum. Auditus autem soni tantum differentias, paucis autem et eas quae vocis. Secundum accidens autem ad prudentiam auditus plurimam confert partem. Sermo enim audibilis existens causa est disciplinae, non secundum se, sed secundum accidens; ex nominibus enim constat, nominum autem unumquodque symbolum est. Quare sapientiores a nativitate privatorum utroque sensu sunt caeci mutis et surdis. De virtute quidem igitur quam habet sensuum unusquisque dictum est.

2s tractatus

In quibus autem habentur fieri corporis instrumentis nunc quidem aliqui quaerunt secundum elementa corporum. Non potentes autem ad quattuor quinque existentes coaptare, circumveniunt de quinto. Faciunt autem omnes visum ignis, quia passionis cuiusdam ignorant causam: compresso enim et moto oculo videtur ignis lucere. Hoc autem in tenebris videtur accidere, vel palpebris supervelatis; fiunt enim et tunc tenebrae. Habet autem dubitationem et haec aliquam. Si enim non est latere sentientem et videntem visibile, quidem necesse erit se videre oculum. Quare quiescente illo hoc non accidit? Causa quidem huius est, et obiectionis et putandi ignem visum esse, hinc sumenda. Lenia enim in tenebris nata sunt fulgere, non tamen lucem facere. Oculi autem vocatum nigrum et medium lene apparet. Accidit autem hoc in oculo quia accidit quasi duo fieri unum. Hoc autem celeritas facit motus, quare videtur aliud esse videns et visum. Quare et non fit nisi celeriter et in tenebris hoc accidit. Lene enim in tenebris natum est fulgere, quemadmodum quaedam capita piscium et sepiae cruor; et lente moto oculis non accidit ut videatur simul unum et duo esse videns et visum. Illo autem modo ipse se ipsum videt oculus, quemadmodum et in refractione. Quoniam si ignis esset, quemadmodum dicit Empedocles et in Timaeo scribitur, et accidit videre exeunte quemadmodum ex lucerna lumine, quare non et in tenebris videret utique visus? Dicere autem quod extinguitur in tenebris egrediens, sicut Timaeus dicit, vanum est omnino. Quae enim extinctio luminis est? Extinguitur autem frigido calidum et siccum, quale videtur quod in carbonibus ignis

delectabile et triste discernit propter escam

Nota

Nota

et flamma quorum neutrum in luce
apparens existens. Si igitur est quidem, sed
propter debilitatem latet nos, oportebat per
diem et in aqua extingui lumen
et glaciebus magis fieri tenebras;
flamma enim et ignita corpora paciun-
tur hoc. Sic autem nichil tale ac-
cidit. Empedocles autem videtur existi-
mare quod exeunte lumine sicut dictum est
prius videre. Dicit enim ut quando quis
progressum meditans preparat lucer-
nam hyemalem per noctem ar-
dentis accidens ut omnium ventorum
impetus prohibeat ventorum; enim spiritum
dispergit flatum; lumen autem extra dissi-
liens quantum magis extensum
fuit illustrat per velum domitis ra-
diis, quod in meningibus conclusum antiquum
lumen subtilibus linteis diffunditur
circulo per pupillam, que aquam
quidem profundum revelaverunt circum-
fluentis, lumen autem extra perveniunt
ut quantum magis expansum fuit.
aliquando quidem igitur sic videre, aliquando
defluxionibus hiis que ab hiis
videntur. Democritus autem quod qui-
dem aquam dicit esse bene dicit; quod
autem putavit ipsum videre esse illam
apparitionem non bene. Hoc autem accidit
quoniam oculus levis est, et est non in illo
sed in vidente. passio enim refractio
est. Sed omnino de apparentibus et de re-
fractione nondum ipsi manifestum erat
ut videtur. Inconveniens autem
erat et non supervenire ipsi dubitare
quare solus oculus videt, aliorum vero
aliorum in quibus apparent ydola
non. Quod visus namque est aqua
verum; quod non tamen accidit videre per
quod aqua est, sed secundum quod est perspicuum,
quod et aeri commune est. Sed magis
servabilius est aqua aere, et magis

spissum. Quare pupilla et oculus
aque sunt. Et hoc est quod in ipsis operi-
bus manifestum videtur; enim aque que
discedunt corruptis oculis. Et in omnino no-
viter formatis frigiditate ex-
cedens et claritate. Et album
oculi in habentibus sanguinem
pingue, propter hoc est ut permaneat
humidum et incoagulatum. Et ideo
corporis minime rigens est oculus.
nullus enim quod infra palpebras est nunc
quoniam riguit. Aliorum vero que sine
sanguine sunt dura pelle sunt oculi
et hoc faciunt protectionem. Irrationabi-
le vero et omnino exeunte quodam visum
videre, et aut extendi usque ad astra
aut quodam tenus prodeuntem quo
adherere. Sicut quidam dicunt.
Isto enim melius est in principio congigni
est lumini lumen vel quomodo possibile esse hoc. Solo
enim quod hoc et intus exteriori quomodo contin-
git? enim interest. Quod quidem agitur
sine luce impossibile videre dictum est quod
est medium inter rem visam et oculum motum
quod per ipsum facit videre. Et rationa-
bile quod intus aque est. aqua enim
perspicua est. videtur autem sicut exterius
non sine lumine ita et intus. perspi-
cuum enim oportet esse. Si necesse est aquam esse, quoniam non
est aer. non enim in ultimo oculi
non autem anima sensitiva est. Sed intus
quoniam intus, quare necesse perspicuum
esse et receptibile luminis quod intus
oculi. Et hoc ex accidentibus
manifestum. Jam enim quibusdam vulneratis
in bello juxta tempora aut absci-
derentur poros oculi accidit fieri te-
nebras. Sicut lucerna extincta,
eo quod lampas quedam abscisa fuit
perspicuum vocatum pupilla. Igitur si
quidem in hiis accidit. Sicut diximus
manifestum quod si oportet secundum hunc modum

attribuere et assignare unicuique sensi-
tivorum uni elementorum. oculum quidem visivum
aque estimandum. aerem vero sonorum
sensitivum. Ignis vero odoratum. quod enim
actu odoratur, hoc potentia odoratum.
sensibile enim facit agere sensum quare
necesse ipsum potentia prius existere.
odor vero fumalis evaporatio ab
igne propter quod et circa cerebri loco
odoratus proprium sensitivum. potentia enim cali-
di que frigidi materia est, et oculi autem ge-
neratio eius modo a cerebro enim
constat. Cerebrum autem frigidius et humidius
omnibus partibus corporis. Tactivum autem
terre. gustativum vero species quedam tac-
tus est. et ideo iuxta cor sensitivum est
ipsorum quedam tactus est scilicet gustus et
tactus. Cor enim oppositum est cerebro
et est calidissimum partium. et de sensitivis
quidem partibus corporis hoc modo sit
determinatum.

3us tractatus.

De sensibilibus autem his que sunt secundum
unumquodque sensitivum puta dico
dico colore et sono et odore et gustu
et tactu universaliter dictum est que actio
ipsorum in hiis que de anima et quid ope-
rari secundum unumquodque sensitivorum. Quid
autem oportet dicere quodlibet eorum. puta quid
color quid sonus. quid odor quid
sapor. Similiter et de tactu considerandum
et primum de colore. Est quidem igitur
unumquodque dupliciter dictum hoc quidem actu
hoc autem potentia. Quomodo quidem igitur actu
color et sonus quomodo est idem vel alterum
hiis que sunt secundum actum sensibus puta
visioni et auditioni dictum est in hiis
que de anima. Quid autem unumquodque
eorum existens faciat sensum et actum
nunc dicamus. Quemadmodum igitur dictum est de
lumine et in hiis quod sit color perspicui
secundum actum quando enim inest aliquid igni-
tum in perspicuo presentia quidem lumen
privatio luminis est privatio vero tenebre.
Quod autem dicimus perspicuum non est
proprium aeris vel aque neque alicuius
aliorum dictorum corporum, sed est quedam communis
natura et virtus que separata quidem non
in hiis quidem magis in hiis autem
minus. Quemadmodum igitur et corporum
necesse est ultimum esse et huius quidem
igitur non in [unde] determinato perspicuo est
ipsius autem quod in corporibus perspicui ul-
timum quod quidem erit utique aliquid palam.
Quod autem hoc sit color ex accidenti-
bus manifestum. Etenim color in extre-
mitate aut extremitas est. unde pic-
tagorici epiphaniam colorem vo-
cabant. Est quidem enim in corporis
extremitate. sed non extremitas
corporis. sed eandem naturam
oportet existimare que extrinsecus colo-
ratur hanc et intrinsecus. Videtur autem aer
et aqua colorata esse. enim aurora
tale. sed ibi quidem quoniam in determinato
accidit non eundem colorem habere
accedentibus prope et longe nec aer
nec mare. In corporibus vero nisi continens fa-
ciat transmutationem determinata est et
phantasia coloris. Palam est igitur quod
idem et ibi et hic susceptivum coloris
est perspicuum. Secundum enim quod existit in cor-
poribus magis aut plus aut minus in
omnibus colores facit participare. Quoniam
autem in extremitate color, huius utique
extremitas aliqua erit. Quare
color utique erit perspicui extremitas
in determinato corpore et ipsorum autem perspicuorum
puta aque et si quid aliud tale
quorumque videtur inde proprius color
prius omnium secundum extremitatem
omnibus inest. Est igitur inesse in perspicuo
hoc quod quidem in aere facit lumen
est autem non solum. Sed presentatum est
Quemadmodum igitur ibi hoc quidem lumen hoc

non tenebre. ita et in corporibus album
et nigrum inest. De aliis autem
coloribus iam dividentes quot
modis contingit fieri dicendum. Con-
tingit enim secus invicem posita
alba et nigra ita quod utrumque eorum
sit indivisibile propter parvitatem quod autem
ab ambobus visibile fit sic. hoc enim
album possibile videri neque nigrum. Quoniam autem
necesse quidem est quendam colorem habere
neutrum autem horum possibile est necesse est
commixtum esse et speciem quandam coloris
aliam. Est quidem ergo sic accipere
plures esse colores quam album et nigrum
multos autem proportione. Iacere enim ad duo et tria
ad quatuor et secundum alios numeros esse
secus invicem iacere. Hos autem
omnino secundum nullam proportionem sunt sed secundum
superhabundantiam et defectum quandam in-
conveniens commensurabile. Et eodem
itaque modo hos habere consonanciis.
Quoniam in numeris proportionatissimi
colores, quemadmodum ibi consonancias,
hii autem delectabilissimi colorum esse
videntur veluti commens et pu-
niceus. Pauci autem tales propter causam
propter quam quidem ex simphonie pau-
ce. Qui autem non in numeris alii colo-
res vel omnes esse ordinatos inordinatos
aut et hos ipsos quam non puri sunt
quia non sunt in numeris tales fieri.
Unus quidem modus generationis
colorum hic est. Unus autem apparere
per alios quemadmodum aliquando pictores fa-
ciunt alterum colorem super alterum ma-
nifestiorem superponentes quemadmodum
qui in aqua vel aere volunt aliquid
facere apparentem. et quemadmodum sol per se
albus quidem videtur per caliginem
vero et fumum puniceus. Multi
autem et sic erunt colores eodem
modo prius dicto. proportio enim erit

utique quedam eorum que in superficie ad
eos qui in profundo quidam autem omnino
non sunt in proportione. Dicere autem
sicut antiqui defluxionem circa co-
lorem et videri propter talem causam in-
conveniens omnibus enim modis per tactum
necesse ipsis facere sensum. quare mox me-
lius est dicere per motum medium
sensus a sensibili fieri sensum quam tactu
et defluxionibus. In secus invicem
quidem positis quemadmodum necesse sicut et magni-
tudinem accipere invisibilem ita et
tempus insensibile ut lateant motus
provenientes et unum putatur esse propter simul
apparere. hic autem nulla necessitas. Sed
qui in superficie color immobilis existens
et motus a supposito non similem faciet
motum quare aliud apparebit et neque
album nec nigrum. Quare si non con-
tingit nullam magnitudinem
esse invisibilem sed omnes ab aliqua di-
stancia visibilem, et hec quodam
utique color commixtio. Et illo etiam
modo nichil obstat quin appareat
quidam color communis eis qui a longe.
Quoniam enim non est ulla magnitudo
invisibilis in hiis que deinceps
considerandum est. Si autem commixtio
est corporum non solum secundum hunc modum
quem putant quidam secus invicem
positis minimis invisibilibus a nobis
propter sensum, sed omnino omnium apud esse
sicut in eis que de commixtione dic-
tum est universaliter de omnibus. Illo enim modo
miscentur hec solum quecumque contingit
dividere ad minima quemadmodum homines
equis autem scia hominum enim hominez
nonum equorum vero equum. Quorum vero se-
cus invicem ponere multitudo
commixta est que simul utrorumque hec
vero unum omnino non dicimus com-
mixtum. Quecumque vero non dividuntur

ad numinu horu ommixtio uel nō cō
tingit h' sm hunc modū. Sz p con
misceri ex toto que quid et cō
misceri maxime nati sunt. Quo
aut h' h' p°le m eis que de mixtio
ne dictu ē prius. Simul aut que fit
necessitas commixtibilis et colores m
isceri manifestu ē et hanc causam eē
principalem q' multi sint colores
Sz non sr nattaconem nec sed m
iuicem pōni. sicut . n. de longe
quid de ante aute nō uidetur cō
mixtorum unū colorum. Sz unū
qz. Multi aut erunt colores qm
multis contingit pportionibz cōmi
sceri sibi inuicem commixta. et h' q̃dē
i numeris. h aut sm habundancia
sol et alia eodē modo quo quid
in secus inuicem positis coloribus
de sr nattacione contingit dicere z
de commixtis. Sz qr de ca colo^r species
terminate et nō infinite ⁊ saporū
et sonorū postius considerandum.
Quid quid ḡ sit color et de qua
ca multi colores dictū ē. de sono ac
et de uoce prius in hiis que de
aīa ē dictum

De odore uo et sapore dicend
est fere . n. eadē ⁊ passio ut
in eisdē aute est utriusqz eorz ma
nifestius qr ē nobis saporis gen
qm odoris h'aū ca qm peiorem
hēm alus alibz odratū ē ipsis sē
sibus qui i nob' gustus uo tact'
quid est. Que quid ḡ a que
nō uult sapor eē. sicut ē iterz i ipso
aqua hē gnia sapor in sensibilia
pp puitatem sm qr empedocl' dicat
uel rim talem in eē q'adm paus
pertinam sapor et oīa quid ex
aqua fieri. alia quid ex alia pte
uel ullam hūte dicam aq' factōis
faciens causam eē. ac si calid' et solē
dicat quis. horū aut sic empedocl'
dicat multū aptū mitatū. uidem'
enī commitari p calorem sapores o
blatis fructibus ad solem ⁊ ignē
tanqm non in ab aqua trahere
sapores tales fc̃os sz in ipso fructu
trahi eos et relucātes et iacentes
pp tempus austeros adultibus
et amaros et oīmodos fc̃os ⁊ de
coctos et ad oīa sapor gnia ut ȝ
dicere. Silr aut et pauls p'me
materiam eē aquam ypo̊le ex eodem
enī uidemus sicut ex esca fons
aliquos sapores. Restat ḡ impti
aliqr aqm transmutari. Quod q̃d
ḡ nō a calidi solis uirtute accipit
hanc uirtutem qm dicim' saporē
materiam ē. subtilissimū . n. oīm
humor aqua ē. et ipso oleo. si pro
tenditur oleū plusqm aqua pp
uiscositatē aqua fragilis ē. Qr
et grauius ē sumere aquam ma
nu qm oleū. Qm aut calida fca
nō appet ingrossata aqua ipsa
sola. materiam qm alia quadā uerz
erat causa. Sapores . n. in fructibus
hn existes oil grossitudinē hūt
magis calid' aut contra. Apparent
qr sapores qui quid in fructibus
hn existes et in terra. quare multi
antiquorū philosophorz dicūt talē
eē aqm p qualē cz tram transeat
et h' materiam ē in salsis maxime
enī sal quidam tre species ē et que
ptūem colatiue ipso amaro exi
te amarum faciūt saporem sim
quorz fontes multi hn quid ama
ri alii uo acuti. hn aute oīmo
dos hūtes sapores aliquos. Ra
tionalr uerz i nascentibus fit
sapor gnis maxime pisca . n. natūz

humidi quapropter et alia agrestium
aut sicci. Quare et ab igne patitur
quod siccum, ignis enim non. Sed proprium
ignis calidum est, terre vero siccum sicut est
in hiis que de elementis. Quia quidem
ignis et qua terra nichil natum est facere
vel pati nec aliud quicquam. Quia
autem mixti contrarietas in unoquoque
hec omnia faciunt et patiuntur. Quem-
admodum igitur qui lavant in humido
colores et sapores talem faciunt
habere aquam, sic et natura sicci et terrei et
per siccum et terreum colans et movens
per calidum quale quid humidum fa-
cit. Et hoc est sapor facta a dicto sicco passio
in humido gustus secundum potentiam altera-
tivum in actu. Ducit enim sensitivum
ad hoc potentia preexistens. Scire (?) enim se-
dere (?), sed secundum speculari est sentire.
Quoniam autem non omnis sicci sed nutri-
tivi sapores aut passio sunt aut
privationes, oportet sumere hinc quoniam
nec siccum absque humido nec humidum
absque sicco esca enim ipsis animalibus nec
unum solum sed quod commixtum in ipsis plan-
tis sed mixtum et sunt oblati tibi
animalibus tangibilia quod sen-
sibilium augmentum facientia et
detrimentum. Nutrit autem secundum quod
gustabile oblatum. Omnia enim nutri-
untur dulci simpliciter vel commix-
to. Oportet quidem igitur de hiis determinare in
hiis que de generatione. Nunc autem
quantum ad necesse tangere de ipsis.
Calidum enim augmentat et struit (?)
nutrimentum eo quod leve quid
attrahit, amarum autem et salsum
relinquit propter gravitatem. Quod
iterum facit in exterioribus corporibus
exterior calor, hoc quidem in natura anima-
lium et plantarum. Quare nutri-
untur dulci. Commiscentur quod
alii sapores ad eos vero eodem modo
salso et acuto pro quo dimisso habent
propter contrarie eo quod minus nutritivum
sit dulce et sic natativum (?). Quemadmodum
autem colores albi et nigri commixtio-
ne sunt, sic et sapores a dulci et
amaro et secundum proportionem et eo quod
magis vel minus unumquodque est sive
secundum numeros quosdam commixtiones
et motus sive et indeterminate. Qui-
bus autem delectationem faciunt commixti
hii in numeris soli. Quoniam igitur
pinguis est dulcis sapor, amarum
vero et salsum fere idem sunt, ponti-
cus vero et austerus et stipticus
et acutus in medio fere. Equa-
les enim horum species et colorum fere. Sep-
tem enim amborum species. Si quis ponat
sicut rationabile lividum nigrum quid esse,
relinquitur enim flavum quidem
albi esse, quemadmodum unctuosum est
dulcis; puniceum et alurgon et
viride et cyaneum in medio albi et
nigri, alii vero mixti. Et sicut
quemadmodum nigrum privatio est in perspicuo
albi, ita amarum et salsum dulcis
in nutritivo humido. Quare et cinis
amarorum combustorum omnium exalatum
enim est ex ipsis potabile. Democritus
autem et plurimi physiologorum qui-
cumque dicunt de sensibus inconvenientissimum
quid faciunt: omnia enim sensibilia tan-
gibilia faciunt. Et enim si hoc tali-
ter habet, manifestum est quod et aliorum sensuum
unusquisque tactus quidam est.
Hoc autem quod sit impossibile non difficile est
discernere. Amplius autem communibus sen-
suum omnium utuntur quasi propriis:
magnitudine enim et figura et
aspero et leni, amplius autem
acuto et obtuso, que in gravibus (?) communia
sunt sensuum, et si non omnium, sed visus

et tactus. Quare et de hiis deci
piuntur; de propriis autem non decipi
untur. velut visus de colore et au
ditus de sonis. Quoniam autem propria
ad ista reducunt quemadmodum democritus
album quidem et nigrum. hoc quidem asperum
dicit esse. hoc vero lene esse. ad figuras
autem reducit sapores. quamvis ex
nullius vel magis visus est omnia co
gnoscere. Si igitur gustus magis
maxima quidem certissimum sensibus
discernere circa unumquodque genus.
Quare oportebat gustum et alia
omnia sentire maxime et figuras esse
discernentissimum. Amplius sensibilia
quidem omnia habent contrarietatem velut
in colore nigro album. In saporibus
dulci amarum figura autem figure
non putatur esse contrarium. Cum enim
poligoniarum circumferens contrarium. Am
plius et figuris existentibus infi
nitis. necesse sapores esse infinitos.
Quare tamen hic quidem faciet sensum
hic vero non faciet. De sapore et gu
stabili quidem igitur dictum est alie namque
passiones saporum propriam habent con
sideracionem in phisica de plantis.

3m capitulum

Eodem vero modo oportet intelligere
et in odores. Quod enim facit
humidum siccum. hoc facit in genere alio en
chymum humidum in aere et in aliqua
similiter. Dicere autem de hiis nunc quidem dici
mus per speciem. Est autem odorabile
non secundum quod perspicuum. sed secundum quod lauda
bile vel invidabile enchime sicci
tatis. Iam enim non solum in aere. sed et in a
qua quod odoris est. Manifestum autem in pisc
ibus et ostraco dermis. videntur
enim odorare. nec aere existente in aqua
super natat enim aer. cum infuit. nec ipsa
respiruncia. Si quis igitur ponat
aquam et aerem utraque humida

Erit utique que in humido enchimi
sicci natura odor et odorabile tale. Quoniam
vero ab enchimo passio est manifestum est
et per habencia et non habencia odorem
elementa enim et odorabilia velud ig
nis aer terra aqua quod siccum et humida
eorum achyma sunt. nisi quod commix
tum faciat propter quod et mare habet
odorem. habet enim et siccitatem et sal ma
gis intus odorabile est manifestat et
quod ab istis effluit oleum nitrum autem
terre est magis. Amplius lapis in odo
rabile achymus enim. ligna autem
odorabilia enchyma. et horum
aquatiqua minus. Amplius metris
metalla aurum nunc inodorabile
achymum enim. Es autem odorabile et
ferrum. Quecumque vero exuritur humidum
inodorabiliores scorie sunt omnium
argentum vero et stagnum hiis quidem
magis odorabilia hiis vero minus.
aquatiqua enim. videntur et quibusdam
tamen fumalem evaporacionem esse odo
rem existens terre et aeris et omnes dicunt
similiter hoc de odore. Quare et eraclitus
sic dicit. quod si omnia encia fumus
fiant quod nares utique discernunt
ad odorem autem omnes inferunt. hii
quidem tanquam exalacionem. hii vero
sicut evaporacionem. hii autem utrumque
hoc est autem vapor quidem humidi
tas quedam fumalis vero exalacio
sicut dictum est. communis est aeris et terre
quedam species. Sed neutrum horum inde
vapor enim aque est fumalis vero eva
poracio impossibile est in aqua fieri odo
rantium. Odorant enim et non in aqua
sicut dictum est prius. Amplius evapora
cio similiter dicitur effluxionibus. si igitur nec il
la bona nec ista bene. Quoniam igitur con
tingit recipere humidum et illud quod in
spiritu et illud quod in aqua et pati ab

ab euchimi

ab euchyma siccitate · slon in marim
Et · n · aer humidus n̄ est · ad h̄ aute
si quid · Silr in humidis faciet et in
aere · quemadmodum lauatum siccum · maxim
quorum appropriatales ee odores · humoribus
Sz ad huc h̄ in quibusdam accidit · et
enim acetosi et dulces sunt odores
et auster et pontici et stipti et amaris
appropriatales dicuntur uiz quasi putridos
Q̄ · uare quemadmodum illa difficilius pota
cionis putrida dy sanapuensia sunt.
Maxime g° quum quod in aqua sapor h̄ in
aere et in aqua odor et propter h̄ frigus
et glutinatio et sapores hebetant
et odores exterminat · Calidum enim
quod mz et generat · aufert infrigidatio
et conglutinacio · Species autem odora
bilis h̄ sunt · determinandum autem
quo sunt et quomodo nō sunt · h̄ quod
enim est secundum sapores ordinatum ipsorum
sic determinatum est · Et delectabile et triste
habet secundum accidens · Q̄ · uiii · n · nutri
tiui passio est appetentibus quidem delec
tabiles odores eorum sunt plenis
autem et nichil egentibus nō delecta
biles uz odores Et esca · habens odores
quibus qz nō delectabilis · uz huius
Q̄ · uare iste quidem uelud diximus
secundum accidens quod habebit delectabi
le et triste · propter quod omnibus sunt communes
animalibus quemadmodum quidem autem secundum ipsos
delectabiles odorum sunt · quemadmodum illi
qui florum · Nichil enim magis uel m
inus ad escam allequntur uz conferunt
ad desiderium quod quam · Sz contrarium magis
verum · n · quod empedocles maxime dicens di
xit · Q̄ · n̄ lentem decoquis nō infu
das unitoni · Q̄ · ui et nunc commiscent
ad potaciones tales uirtutes vim
faciunt per usum delectacionem donec
utique a duobus sensibilibus fiat delecta
bile quemadmodum unum ab uno h̄ quidem

igitur odorabile · appropriatum hominis est ·
Q̄ · m̄ aut secundum sapores ordinatis
et aliorum animalium sic determinatum est prius
Et illarum quidem · quare secundum accidens habet
delectabile diuiditur species secundum sapo
res · Istius autem nō idem propter naturam ipsius
esse secundum ipsum delectabilem aut tristem
Ca autem est appropriatum esse hominis talem o
dorem propter frigus quod circa cerebrum · frigido
enim n̄ existente cerebro et sanguine
qui circa illud est in angustus uenis
existente subtili et puro de facili autem
infrigidabili · propter quod et cibi fumosi
tas infrigidata propter locum infirman
cia atenuatum fugit hominibus facta est
ista species odoris · n · aliud est opus ipsi
quam h̄ · hec aute manifeste · Cibus enim
delectabilis existens et frigus et humidus
multociens infirmans est · Q̄ · ue aute
ab odore secundum se ipsum odorifero · Q̄ · magis
se habeat utilis ut est dicere semper et propter
h̄ fit per respiracionem nō omnibus · Sz hominibus
et sanguinem habentibus uelut quadru
pedibus et magis participantibus nature
aeris · Ascendentibus namque odoribus
ad cerebrum propter leuitatem caloris que
in ipsis · sanius habet circa locum hunc · odo
ris namque n̄ respiracione nature natum
calida est · utitur namque n̄ respiracione
ad duo · ut opus est quidem a celibatis ad
iutorum · ut aduenientie ad odorem
Respirante · n · fit ex transitu fac
per nares motum appropriatum autem hominis ne
tale agens odoris quare plus cerebrum
et humidius habet omnibus animalibus · ut secundum
magnitudinem propter h̄ · n · et solum
ut est dicere sentit aliorum animalium
homo et gaudet florum et talium odoribus
Commisuratur · n · eorum calor et motus
ad superfluitatem eius que in loco frigi
ditatis et humiditatis est · aliis uero
quecumque pulmonem habent per respiracionem

alicuius generis odoris sensum dedit? Si
ut non duo sensitiva faciat sufficit
enim. Amplius quod et in respirantibus
quemadmodum hominibus utrorumque odorabilium
hiis aliorum solum extraneus sensus. Quae-
dam non respirant quod quidem habent sen-
sum odorabilis manifestum est. Et enim
pisces et entomorum genus omne
diligenter sentit de longe propter nutri-
tivam speciem odoris remota mul-
tum appropria esca. Quemadmodum apes fa-
ciunt ad mel et parvarum formicarum
genus quas vocant quidam se-
rayas et marinorum purpure et aliorum
multa talium animalium acute sentiunt
escam propter odorem. Propter quod utique dubita-
bit aliquis quomodo sentiunt odorem.
Suspirantibus quidem omnibus fit spirante
uno modo. Hoc enim videtur in respirantibus
accidens omnibus. Illorum autem nullum res-
pirat sentiunt tamen. Si non aliquis preter quin-
que alius. Hic autem impossibile. Odorabilis enim ol-
factus et alia non sentiunt. Sed non
forte eodem modo. Sed respirantibus
quidem spiritus aufert superiacens quemadmodum
cooperculum quoddam. Quare non sen-
tiunt non respirantia. Ablatum au-
tem quemadmodum in oculis. Quedam enim
animalium habent palpebras quibus non
revelatis non possunt videre. Que
autem non habent duros oculos non habent.
Quare non egent nullo quod illa revelent
sed vident ex facultate existente illis
statim. Similiter autem et aliorum animalium
quedam non indignantur de hiis que sunt
secundum ipsa fetidorum secundum odorem nisi quod
accidit corruptivum existens. Ab hiis
autem corrumpuntur similiter quemadmodum et
homines a carbonum fumo patiuntur
gravedinem capitis et corrumpuntur
multotiens. Sic et a sulphuris vir-
tute et corrumpuntur alia animalia et

fugiunt propter passionem ipsam. Secundum
se ipsam non curant feditatem
quamvis multa crescentium fetidos ha-
bent odores nisi quo conferunt
ad gustum vel ad edulium illas. Videtur
autem sensus qui est odorandi in pluribus
existentibus sensibus et nullo habent
medium ipsis et ipse medius esse
tactivorum quemadmodum tactus et gustus
et per alia sensitivorum velut visus
et auditus. Quare et odorabile
nutritivorum est passio quedam. Hoc autem
in eodem genere et audibilis et visibilis.
Quare et in aere et in aqua o-
dorantur. Quare est odorabile
commune ambobus horum ambobus quod et tactivi-
le est et per spiracio et audibile. Quare
tonabile assimilata est siccita-
tis in humido et fusili velut tinctu-
ra quedam esse et lotum. Quoniam quidem
genus species odoris dicte et quomodo non odo-
rabile. Mutum sit dictum est.

Quod autem quidam pictago-
ricorum dicunt non esse tonale sunt
enim namque dicunt quedam animalia odori-
bus pasci quod non videtur. Quomodo tum bi-
os esse compositum. Et enim nutrimentum
non sunt simplicia. Quare et super-
fluitas fit quibus aut in ipsis aut
existens sicut in plantis. Amplius non neque
aqua vel ipsa sola nutrire incommixta
existens. Corpulentum enim oportet esse constitutum.
Amplius multo minus tonale aerem
corpulentum fieri. Cum hiis autem
omnibus est animalibus locus recep-
tivus quibus aquo quando quibus ingreditur
recipit corpus. Odorabilis autem
sensitivum in capite et cum spirituali
intrat fumositate. Quare et
spiritivum vadet locum. Quod
quidem igitur non confert ad nutrimentum
odorabile sit quod odorabile manifestum

Quod tamen ad sanitatem et ex sensi et ex tactu maxime est. Quare quod sa por inficiuo et ab nutrientibus. hoc est ad sanitatem odorabile secundum unum quodque quod quidem igitur sensitiuum determinetur hoc modo.

Obiciet autem aliquis si omne corpus in infinita diuiditur et passiones igitur sensibiles puta color et sapor et odor et gravedo et frigiditas et calidum et leue et durum et molle. aut impossibile actu vnum enim est vnumquodque ipsorum sensus et utique quod possit mouere illum dicitur omnia. Quare necesse sensum infinita diuidi et omnem magnitudinem esse sensibile. Impossibile enim album quidem videre. non autem quantum. Si enim non sic utique contingeret aliquod corpus nullum habens colorem neque grauedinem neque talem aliam passionem. Quare neque omnino sensibile. hoc enim sensibilia sunt. Sensibile igitur erit compositum non ex sensibilibus. sed necesse. sicut solum ex mathematicis. Amplius cum ad iudicabimus hoc. autem cognoscemus nisi intellectu. sed non intelligibilia. sicut enim intelligit intellectus que extra non cum sensu. Si hoc habent sic. videtur testificari illis qui indivisibiles faciunt magnitudines. Sic quidem utique soluetur sermo. sed hoc impossibile dictum est enim prius in sermonibus qui sunt de motu. De questione autem eorum simul manifestum erit et quare finitas species coloris et saporis et sonorum et aliorum sensibilium. Quorum quidem enim non sunt ultima necesse infinita esse que intermedia. contraria autem ultima. enim omne sensibile habet contrarietatem velut in colore album et nigrum in sapore dulce et amarum

et in aliis utique omnibus ultima igitur ad infinita diuiduntur inequalia ad equalia uero finita quod autem non per se contrarium species finitas. Quoniam ergo passiones quidem ut species dicuntur. Existant autem in continuitate et in hiis sumendum quod quod potentia. et quod actu aliud Et propter hoc decimillesimum milii latet in visu. quamuis visus superemat et qui in diesi sonus latet quamuis continuum existens audiatur omnis cantus. Distancia uero intermedii extremis ad ultima latet. Similiter autem et in aliis sensibilibus parva omnino potentia namque visibilia ipsa actu autem non non. quando non separantur. Etenim enim inest potentia que pedalis in pedali actu utique diuisa. Separate autem tante superhabundancie rationabiliter utique et resoluuntur in continencia velut minimum sapor in mari infusus quoniamuero quod utique sensus superhabundancia secundum ipsam sensibilis neque separata potencia enim inest certior superhabundancia. nec tamen sensibile separatum erit actu sentiri sensum. Sed tamen erit sensibile potentia enim est et actu erit adueniens. Quod quidem igitur quedam magnitudines et passiones latent et propter quam causam et quomodo non dictum est. Cuiusque autem utique in existencia sic quantitate quedam sunt. ita ut actu sensibilia sint et non solum quod in toto sed et seorsum finita necesse esse per aliquem numerum et colores et sapores et sonos. Obiciet quod utique aliquis igitur. prius emineant aut sensibilia. vel motus qui a sensibilibus qualitercumque fiat sensus tamen operantur in medium prius sicut et videtur odor videtur facere et sonus. Propinquum enim prius sentit ad odorem et sonum postmodum ictum uenit grauiter. ita et visibile et lumen. sicut Empedocles.

dicat attingere prius quam a sole lumen
ad medium prius quam ad visum aut
ad terram putabitur autem utique hoc rationa-
biliter accidere motum enim videtur ab
aliquo in aliquid. Quare necesse est
quoddam tempus esse in quo movetur
ab altero in alterum. Tempus autem omne
divisibile. Quare erat aliquando cum nondum vide-
batur. Sed adhuc ferebatur radius
in medio. Et si omne simul audit
et audivit et omnino sentit et sensit
et non est generatio eorum sed sunt absque fi-
eri nichilominus quemadmodum sonus iam facto
ictu nondum apud auditum. Manifestum autem hoc
et litterarum transfiguratio quemadmodum fit
latione in medio. Non enim dictum videntur
audivisse quia transfiguratur aer de-
latus. Sic igitur et color et lumen. Non
enim eo quod quomodo se habet hoc videt hoc
videtur quemadmodum equalia sunt. Nullum
enim oportet alicubi utrumque esse. Equalibus
enim factis non differt vel prope vel longe
ad invicem esse. Vel etiam sonum quidem
et odorem hoc accidere rationabile. Quemadmodum
enim aer et aqua continua quidem parti-
biles autem amborum motus. Propter quod et est
quidem ut idem audierit primus et
extremus et odoratus est quod quidem. Non videtur
autem quibusdam esse obiectio et de
hiis. Impossibile enim dicunt quidam alium
idem audire et videre et odorare.
Non enim impossibile multos esse multos et
seorsum existentes audire et odorare.
Incipiens enim ipsum ipsius esse vel
non ens primum puta coctonum
vel thus vel ignem eadem et unum
unio sentiunt omnes. Idem autem quam
proprium alterum numero. Specie autem et idem.
Quare simul multi vident et odorant
et audiunt. Sunt autem neque corpus hoc
sed passio et motus quidam non
enim utique hoc accideret neque sine corpore

Ex hiis autem alia est ratio. Propter medium enim aliquid
lumen est. Sed non motus aliquis omnino autem
medium in sic in alteracione se habet
et latione. Latitans namque rationa-
biliter in medio in prius attingunt
videtur et sonus esse latio aliquando
motus quidem quemque non alteratur
non adhuc sic. Contingit simul
toti alterari et non dimidium prius
velut aquam simul omnem congelari
alterum si sit multum quod calefit aut
coagulatum habitum ab habito pa-
titur. Primum quod ab ipso faciente
transmutari necesse et simul alterari
et subito esse et utique et gustare
quemadmodum odor. Si in humido essemus
et remocius esset tamen prius ipsum sentiremus
Rationabiliter autem quorum est intermedi-
um sensitivum non simul omne pati
nisi in lumine propter predicta propter hoc autem et
videndi lumen et facit videre.

Est autem quedam obiectio et altera
talis esse sensum contingit duo simul
sentire in eodem et indivisibili tempore
vel non. Si autem semper maior motus
minorem expellat propter quod delata
sub oculis non sentiunt si fuerint
vehementer in aliquo intendentes vel
timentes vel audientes multum
sonum. Hoc itaque supponatur. Et quod
utrumque magis est sentire simplex
existens quam commixtum velud vinum
intemperatum et mel et colorem et
motum solam quam in diapason
quia obscurant se invicem. Hec autem
faciunt ex quibus unum aliquid fit. Si
itaque maior minorem motum
depellit necesse si simul sint et ipsum
minus sensibile esse quam si solum esset
auferetur enim aliquid minori commix-
tione. Si quidem omnia simplicia
magis sensibilia sunt. Singulum

motus

equales sunt altera excedentes neutrum
erit sensibilis obscurat enim alterum al
terum. Simplicem autem non est senti
re. Quare aut nullus erit sensus
vel altera ex utrisque quoddam videtur
sensibile ex omnibus in quibus commiscentur.
Quoniam igitur ex quibusdam quidem fit
ex quibusdam vero non fit talia
autem que sub alio sensu commiscentur
enim quorum ultima contraria non est autem
ex albo et acuto unum fieri nisi per acci
dens. Sed non sicut ex acuto et gravi
symphonia. Ergo neque sentire contingit
ipsa simul equales enim excedentes ip
sorum motus exterminabunt invicem
cum unus non fit ex illis. Si vero in
equales melior faciet sensum
adhuc si magis duo simul sen
ciet et utique anima uno sensu quam
unius sensus velut acuti et gravis
magis enim simul motus unius ipse
et ipsius quam duo puta visus et
auditus. Una autem simul duo non est
sentire si non mixta fuerint. Mix
tura enim unum simul esse unum autem
simul unus sensus unus autem simul ipse.
Quare necesse mixta simul sentire
quia uno sensu secundum actum sentit
unum quidem enim utique non qui per actum
unus. Sed simplex qui per potentiam commixta et
si unus ergo sensus qui per actum
unum illud dicet commisceri ergo
necesse ipsa. Quando ergo non fuerint com
mixta duo erunt sensus qui per
actum secundum unam potentiam et
indivisibile tempus unam necesse
est esse operationem unius enim qui ad
semel unius et motus unius. Una
autem potentia non ergo contingit
duo simul sentire uno sensibi-
li. At vero ea que sub eodem sen
su simul impossibile. Si sunt duo

palam quod minus adhuc que sunt
duos sensus contingit simul sentire
velud album et dulce videtur enim
quod aliud unum numero anima nullo alio dice
re nisi eo quod simul. Quare alterius esse unum in
divisibile sensu et modo. Dico autem
hoc quia forte quod album et nigrum alte
rum contrarium idem iudicabit et
dulce et amarum. Iterum quoddam ipse ab
illo alterum. Sed alterum utrumque contrariorum. Eodem au
tem modo sibi ipsis coelementaria puta sicut
gustus dulce ita visus album et
sicut iste nigrum ita ille amarum
amplius si contrariorum motus contrarii. Simul
autem contraria vel eodem indivisibili non
contingit esse sub sensu autem uno con
traria sunt velud dulce et amarum
non utique contingent sentire simul.
Similiter autem palam quod neque que non con
traria hec quidem enim albi sunt hec autem
nigri et in aliis similiter velut saporum
hii quidem dulcis hii vero amari
neque que mixta simul proportiones
enim sunt oppositorum velut diapa
son et diapente nisi sicut unum
senciantur. Sic autem una proportio
extremitatum alterum quod non. Erit enim similiter
hoc quidem multi ad paucum vel imparis
ad parem, hoc autem pauci ad mul
tum vel paris ad imparem. Si vero
plus adhuc distant ab invicem
et differunt coelementaria quidem dicta
in alio autem genere quam que in eodem
genere. Dico autem puta dulce
et album voco coelementaria
genere altera. Dulce vero a nigro
multo amplius specie differunt quam
album adhuc utique minus contingeret
ipsa simul sentire quam que genere.
Quare si non hec neque illa. Quod
autem dicunt quidam eorum qui
de symphoniis quod non simul quidem

pertingunt sonum videntur aut la-
tent aut tempus in sensibilibus
sunt. utrum recte dicit vel non. forte enim
utique dicet aliquis et nunc ex hoc putare
simul videre et audire quia intermedia
tempora latent huius. aut vero hoc non
est sed neque contingit tempus esse insensi-
bile neque latere. sed omnia quecumque con-
tingit sentire. si enim quando ipse
se ipsum sentit vel aliud in continuo
tempore non contingit tunc latere quia
est autem aliquid in continuo et tamen quod
tantum omnino insensibile est. manifestum quod
tunc latebit utrum sit ipse ipsum et
quod videt et quod sentit et si sen-
tit. amplius non utique erit neque tempus
nec ulla res que sentit in quo
non sit quia in hoc aliquo vel quia
istius aliquid videt. si quid est aliquid
magnitudo et tempus et rei insensibilis
omnino propter parvitatem. si non totum
videt et sentit eodem continuo tempore
non eo quia in hoc aliquo auferatur
quod g b in qua non sentiebatur
non ergo in hoc aliquo vel istius
aliquid velud terram videt totam
quando hoc ipsius et in anno ambulat
quando in hac parte ipsius ac non in g
b non sentit. eo quod quia in hoc aliquo
s. a b sentit dicit totum se extre-
ma b ad totam. eadem ex utro
et in a g sp non in aliquo et in
aliquid totum aut non est sentire a
g b omnia quidem igitur sensibilia sunt
sed non videntur quecumque sunt.
Sol namque magnitudo videtur et
quatuor cubitorum a longe
sed non videtur quantum sed aliquid
indivisibile videtur autem non
indivisibile. dictum autem est causa
in antecedentibus de hoc. Quod quidem
igitur nullum est tempus insensibile

manifestum ex hiis.
De primis autem dictis obiectione
Posicamus utrum contingit simul
plura sentire aut non contingit.
Simul autem dico in uno indivisibili
tempore ad invicem. primum quidem
utrum autem anime sentire et non
indivisibili. sic autem indivisibili ut omni
continue continuo vel quando primum quidem
ea que secundum unum sensum velud
dico visum. Si est alio sentiens
album et alio colorem plures
que partes habebit sensus eadem et
enim quod sentit in eodem genere est.
Si autem quia et oculi duo dicit
unus nichil prohibere. Sic et in anima
dicit quia forte ex hiis quidem unum
quid fit et una operatio ipsorum
ibi autem si quid quod ex am-
bobus. illud sentiens erit. si
autem se parat non similiter se habebit.
Amplius et sensus iterum plures
erunt. sicut si quis scias indif-
ferentes dicat. sed non operatio erit
sine virtute que secundum se ipsam neque
absque hac erit sensus. Si autem
hoc in uno et indivisibili sentit. manifestum
quod et alia magis non contingebat
hoc simul plura quam genere altera. Si
ita quia alia quidem dulce alia non
album sentit parte anima aut quod ex
istis unum et aliquid est velud
unum hoc necesse una non continuum sen-
sitiva est potentia. Eius ergo illa unum
visum namque ex istis unum. sicut et
igitur unum aliquid esse anime quo omnia sen-
tit. sed est certum est primus alius autem
genus per aliud igitur secundum quod in-
divisibile est secundum actum unum est
dulcis et albi. Quando non divisibile
secundum fiunt secundum actum alterum vel quem-
admodum in rebus ipsis contingit ita

ee in aia. Jam n. et vnu ñuo al
bum et dulce ē. Et alia multa
Sz nō sepabiles passiones ad
inuicem. Sz ēē alem vniuscuiusq;
sic g° ponend et in aia idem
et vnu ēē nuo sensitiuũ oium
sm ēē tñ et alem t alem. hoc
quod gñe et sen et utrq; simil
eodem et vno tpe qñ nō eod
O. ni aut sensibile oē magñ
tudo ē et non e indiuisibile
sensibile maim n. ē vnde quod
non uidebitur. infinita distã
cia. vñ qñ uidebatur finita. sz
autem audibile et odorabile
et queq; nō ipsa tangentes
sentiũt ē ut ad ultimũ distã
cie uñ nō uidet t pmũ vñ ñ vr
h itaq; necce idisile ēē q i alicui
quod nō ctingit sentire exñs
i alicui a necce sentire. si itaq; ad
erit indisile sensibile eñ ctinet
i ultio vnu ē. ultio quod ñ ssile
p a ssile. sil accidet insibile ē
et inuisibile h a tpale. de sē
sitiis quod g sensibilib quo hñt
et gñr t sm vniusq; sesitiuũ dcm ē reli
quor a p ōsiderand de memoria
et reminiscencia sompno.

De memoria autē
et memorari dc̄. quid
ē t pp quā cām sit
t cui aie ptiũ hec
accidit passio t re
miniscī. plō. n. ide
sunt memorati et reminiscētes
Sz ut frequēter memorabiliores qd
qui tardi reminiscibiliores autē
qui ueloces et bñ discentes. pmo quod g
accipiend ē qualia sunt memora

bilia. multociens n. decipit h in
ei futura ctigit memorari. sz ē
opinabile et sepabile. erit autē
vtiq; et scia quedam sepacia. qñ adm
quidā diuinatiuam dicũt neq; p
sentis ē. sz sensus h. n. nq; futurũ nq;
fctm cognoscim. sz tñ psens
memoria aut fcti ē. psens aũt
ad est ut h album cū aliquis uidet nullus
utiq; dicet memorari neq; q ōside
ratur cū sit ōsiderans t intelligens
Sz h quod ōsentire dicit. ita a scire
soli. Cu nō sīt actus sciam t sēsiũ
habet sic memorat cas q triangul
q duob rectis eq̃les h qdē q didicit
aut speculat fuit. illud ñ a audiuit
aut uidit aut ad tale sp. n. cū f
memorari agat. sic in aia dicat
q h pus audiuit aut sensit aut
intellexit. Est quod g memō
ñ sensus nq; opio. sz hor alicui
habitus aut passio cū fcm fuit tēp
ipius aut nūc in ipo. nūc nō est
memoria sic dcm ē. Est. n. psē
tis quod sensus futuri nō spes. fcti
aut memō ē. vñ post tēp memō
ois. quare queq; temp sentiũt
et quo hec sola aialia memorant
t ista q sēciũt. Cum a de phãtasia
pus i hñs q sunt de aia dcm ē t intellr
nō ē sine phantasmate accidit. n. eadē
passio intellectui que quod i in
describendo ibi. n. nulla utentes q̃
titate trigoni determinata qñ finitũ
sm quantitatem describimus. t in
telligens silr et si nō intelligat
quantum ponitur ante oculos quantum
intelligit a nō p q quantũ ē. Si
aut ñ quantor infinitor aut po
nitur tñ quantũ determinatũ. intelligit
aut p q quantũ solũ pp quid igitur
cām nō ctingit intellige nichil.

Sine continuo. neque sine tempore temporis entia alia ratione. Magnitudinem autem et motum cognoscere necesse quo et tempus. et phantasma communis sensus passio est. Quare manifestum quod primo sensitivo horum cognitio est. Memoria autem et que est intelligibilium non sine phantasmate est. Quare intellectum secundum accidens utique erit, per se autem primi sensitivi. Unde et aliis quibusdam inest animalium et non solum hominibus et habentibus opinionem aut prudentiam. Si autem intellectivarum aliqua particula esset, non utique inesset multis aliorum animalium, forte autem nulli mortalium. Quoniam neque nunc omnibus propter id quod non omnia temporis sensum habent. Semper enim cum agat memoriam, sicut et prius diximus quoniam vidit hoc aut audivit aut didicit, simul sentit quod prius. Prius autem et posterius in tempore sunt. Cuius quidem igitur eorum que sunt anime memoria sit, manifestum. Quoniam quidem est et phantasia est, et sunt memorabilia per se quidem quorum est phantasia, secundum accidens autem quecumque non sine phantasia. Dubitabit autem utique aliquis propter quid quidem passione presente, re vero absente memoratur quod non presens. Manifestum enim quoniam oportet intelligere talem aliquam factam per sensum in anima et in parte corporis habente ipsam velud picturam quandam passionem cuius dicimus habitum esse memoriam. Facta enim motio imprimit velud figuram quandam sensibilis, sicut sigillantes anulis. Unde et hiis quidem qui in motu multo propter passionem aut propter etatem sunt non fit memoria, tamquam utique in aquam fluentem propter frigidum incidente motu et sigillo. Aliis quidem propter frigidum esse sicut antiqua edificatorum et propter duriciam accipientes passionem non inest impressio. Propter quod multum novi et senes immemores sunt. Fluunt enim hii quidem propter augmentum, illi vero propter decrementum. Similiter autem et multum veloces aut tardi neuter videntur memores. Hii quidem enim plus continuo humidiores sunt, illi duriores. Hiis quidem igitur non manet phantasma in anima, alios vero non tangit. Sed si quidem tale accidens est circa memoriam, utrum hanc memoratur passionem aut illud a quo facta est? Si quidem enim est hec, absentium nullum utique memorabitur. Si vero illud, quomodo sentientes hanc memoramur quod non sentimus, quod absens? Et si est simile sicut figura aut pictura in nobis huius ipsius sensus, propter quid utique erit memoria alterius sed non huius ipsius? Agens enim memoria speculatur hanc passionem et sentit hanc. Quomodo igitur non presens memoratur? Erit enim utique videre non presens et audire. Aut est ut contingit et accidit. Sicut enim in tabula scriptum animal et animal est et ymago et idem ambo et est considerare et sicut animal et sicut ymaginem. Sic et quod in nobis phantasma oportet suscipere et ipsum aliquid per se esse et alterius phantasma. Secundum quidem igitur se ipsum speculamur aut phantasma est. In quantum vero alterius ut ymago et memorabile. Quare et cum agat motus ipsius si quidem in quantum per se est sic susceperit anima ipsum, ut intelli-

gibile ad aut phantasma uidetur adesse. Si autem inquantum aliud est sicut in pictura tanquam imaginem considerat et qui non uidit corriscum ut corrisci imaginem. Hec alia passio huius speculationis et quam sic anima uel pictum considerat in anima hoc quidem si sic intelligibile solum hoc autem ut ibi quod imago memorabile. Et ob hoc aliquando nescimus factis nobis in anima huiusmodi motibus ab eo quod prius sentimus. Si sensisse accidit et si est memoria aut non dubitamus quandoque. Aliquando autem accidit intelligere et reminisci quoniam aliquando audiuimus prius aut uidimus. Hoc autem contingit cum speculans tanquam ipsum permutetur et consideretur. Sic aliquis. Sit autem aliquando et contrarium ut accidit antiferonti et aliis extasim passis. Phantasmata enim dicebant ut facta et ut memorantes. Hoc autem fit cum aliquis non imaginem considerat. Meditaciones autem memoriam saluant in reminiscendo. Hoc autem nichil est aliud quam speculari multociens sicut imaginem et non sicut secundum se. Quid igitur memoria et memorari dictum est quoniam phantasmatis ut imaginis cuius phantasma habitus et cuius particule eorum que in nobis quo primum sentitur et quo tempus sentimus.

De reminisci autem reliquum est dicere primum quidem igitur quecumque in argumentatiuis sermonibus uera sunt oportet ponere ut existencia. Neque enim est memorie resumptio reminiscencia neque acceptio. Cum enim primum addiscat aut paciatur non resumit memoriam neque unam. Nulla enim autem facta est neque ex principio accipit. Cum enim factus fuit habitus aut passio tunc memoria est. Quare cum passione que fit non inest. Adhuc autem cum primum facta est in indiuiduo et ultimo passio quidem in existenciam paciente et scia. Si oportet uocare sciam habitum aut passionem. Nichil enim prohibet secundum accidens memorari quedam que scimus. Memorari autem secundum se non est antequam factum tempus. Memoratur enim nunc quod audiuit aut uidit aut passus fuit prius non quod nunc passus est memoratur nunc. Amplius manifestum quoniam memorari est non nunc reminiscentem sed a principio scientem aut pascientem sed cum resumat quam prius habuit sciam aut sensum aut cuius quidem habitum memoriam dicimus hoc est et nunc reminisci est. Sine non contracta fuit aliquando memorari autem accidit et memoriam sequitur neque iterum hoc simpliciter sed cum autem erat iterum fiant. Sed est ut. Est autem ut non bis. Enim dicere et inuenire contingit eundem non oportet igitur dissere reminisci ab hiis et mente plurium principio. Quare ex quo addiscit reminisci. Contingit autem reminiscencie quoniam aptus natus est hic motus iam post hunc. Si quidem ex necessitate manifestum quod cum moueatur illo hoc mouebitur. Si autem non ex necessitate sed ex consuetudine ut ad multum mouebitur. Accidit autem quosdam semel consueuisse uelocius quam alios multociens motos. Unde quedam semel uidentes magis memorantur quam alios multociens. Cum igitur reminiscamur mouemur secundum quendam priorum motuum quousque utique moueamur post quem ille consueuit. Unde et consequenter uenamur meditaciones a nunc aut aliquo et a simili aut contrario aut proximo. Propter hoc fit reminiscencia. Motus enim horum quidem hidem horum autem simul illorum autem partem habent quare reliquum paruum quod motum est post illum. Querunt quidem igitur sic et non querentes autem sic reminiscuntur cum post alium motum

passio

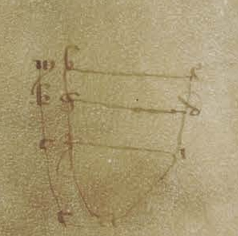
V

ille fiat ut qui secundum multa altis factis
motibus quales diximus fiebat ille
sicut autem oportet intendere que procul
sunt quomodo memorentur sed non quod propter
maxime quidem modo aliqualiter. Dico
autem quomodo dicat quod quesivit non per princi
pium reminiscens. Consuetudi
ne enim consequentur motus hic post hunc
et cum igitur reminisci volunt hoc faciet
querere accipere principium motus post quem il
le erit unde citissime et optime fiunt
a principio reminiscentie. Sicut se habent
res ad invicem in eo quod consequenter sic et
motus et sunt magis reminiscibilia
quecumque ordinationem habent aliquam sicut mathemata
Male autem prave fiunt. Et in hoc re
minisci differt ab iterum addiscere
quia poterit quodam modo moveri in id
quod est post principium. Cum vero non
sed per aliud non ad hunc rememo
ratur. Similiter autem iam quod
non potest reminisci. querens autem potest
et invenit hoc autem fit multa movens
si non moveat huius quod consequitur res
memorie enim est necesse potius movent.
hoc autem ut ipso et quibus levatur motibus
moveatur sicut dictum est. oportet autem accep
tum esse principium propter quod a locis oportet
reminisci aliquando. Causa autem est
quia velociter ab alio in aliud veniunt
ut a lacte in album ab albo autem
in aerem et ab hoc in humidum a quo
meminit autumpni hanc querens
horam videtur autem universaliter principium et medium
omnium. Si enim non prius tamen hic ve
niat reminiscetur. aut non iam
neque alium de. ut si quis intellexit
in quibus a. b. g. d. e. z. i. t. Si enim non
meminit reminiscetur in e. meminit
hinc ad ambo moveri esse contingit
et in a. et in e. Si vero non horum aliquid
querit in g. veniens reminiscetur.

Si autem z. inquirit. Si autem non in a.
et sic semper. Eius autem quod ab eodem ali
quando meminerit aliquando autem non causa
est quia contingit ad plures moveri esse ab
eodem principio ut ab ipso g. in e. aut
in d. Si igitur non per antiquum movetur
in consuetius movebitur. Tamquam enim natura
consuetudo est unde que multotiens intel
ligimus cito reminiscimur. Sicut enim
natura hoc post hoc est. sic et operatio hoc multotiens
natura facit. Quoniam autem sicut in hiis que
sunt natura sic et extra naturam et a fortu
na. et adhuc magis in hiis que propter
consuetudinem sunt. quibus natura non
similiter inest. Moveri aliquando ibi et
alibi aliter et cum retraxerit inde ipse
causa quare et propter hoc cum indigeat
nomen reminisci dissimile quodam
in illud soloecizamus. Reminisci
quidem igitur hoc accidit modo.

Maxime autem oportet cognoscere tempus
aut mensura aut infinite. Est
autem ad quo iudicat maius et minus
rationabile autem sicut et magnitudines
intelligit enim magnas et procul non
extendendo ibi intelligentiam.
Sicut visum dicunt quidam et namque cum non
sint similiter intelliget. sed proportionali
motu. Sunt enim in ipsa similes figure
et motus. Quomodo enim differet cum ma
iores intelligat aut quia illa intel
ligit quam minora omnia enim que intus mi
nora et proportionaliter. et que extra
Est autem forte sicut et in speciebus proportionale
accipere. sed in ipso. Sicut et distantias.
Sicut igitur si secundum a. b. b. e. movetur
facit. g. d. proportionale enim est a. g. et
d. g. Quid igitur magis d. g. proportionale
enim est a. g. et d. g. Quomodo igitur magis
g. d. quam z. i. facit aut sicut a. g. ad
a. b. se habet. sic h. t. m. se habet. Secundum
hec igitur similiter movetur. Si vero h. a z. z. i. velit

intellige et quid que · g · b · b · e · Simili m
telliget · Sed q · t · c · l · l · m · intelliget
l · r · c · n · se ht hnc · sic · c · a · ad · b · a · cu
g i rei qr simul fiat mot et tempis
tunc memoria agit · Si aut putat
no faciens memorari · nichil enim
phibet mentiri quadam et uidi me
morari no memorantem agentem
aut memoria no putare · Sed late
re memoratum no est h · n · erat
ipsm memorari · Sed si quid rei fiat
sine eo qd tempis aut ipse sine
illo no reminisci. Quum uo est
tempis duplicat e alia quid enim
mensura no meminit ipsm ut ter
tia die q tum alm fecit aliquid a
et mensura · Sed memoratur quis
no mensura · Consueuerunt · n · dice
q quam memorantur quid quam tum
nesciunt · cum ipsius quam no cognoscit
quantitatem metro. Quod quid g
non idem sunt memoratiui et re
miniscitiui · i porib dicu e · Differ
aut memorari et alior alium pti
cipant multa · Sed reminisci · nichil
ut e dce q cognoscer aialium mul
ti · Causa aut qr reminisci est ut
sillis quidam. Quod · n · pra aut ui
dit aut audiuit aut ad h passus
sunt sillogizat reminiscens et e ut
qd inquirit · h aut quibus et de liberatiuu
i est ii sol · accidit et namque de liberare
sillis quadam e. Quod aut corporea quedam
passio reminiscia qd in tali phan
tasmatis · signum turbari quosdam
cum no possunt reminisci · Et ualde
adhibentes intellectum · Et non ad
huc conantes reminisci · nichil minus
et maxime melancolicis · h · n · phan
tasmata mouent maxime · Causa
aut eius qr no in se ipsis e reminis
cere · qr sicut phicientibus n amp

ipsis sunt. Sic et reminiscens et i
uestigans corporale aliquid mouet
i quo passio e. Maxime aut turba
tur quibus humiditas sunt circa
centrum locum sensitiuum. no · n · facile
paulat mota quousque reueniat
q queritur et recte pcedat mot · vn
et ire et timores cum mouerint
et mouentibus item huius no se
datur · Sed ad eadem commouent
Et compatitur h passio noibus et me
lodiis et sonibus · Cum per ipsos fiat
ad ipsorum ualde persuasionibus · n · et no
uolentibus accidit item cantare a
dicere · Sunt aut et superiora maiora
habentes et no prius memoratiui
quam contrariis pp qd id q grauitatem
multam habent insensibilem et qr magis pri
mot possit i manere · Sed dissoluti
sunt nimis i reminiscendo facile recte
pcedunt · Fere aut nouiter i iniciu
senes i memores sunt pp motum · hi
quidem · n · in decremento illi uo i aug
mento multo sunt · amplius et pueri et
nanosi sunt usque ad longam etatem
De memoria quid g et memo
ratiua q sit nam ipsorum et q earum q aie
memorentur aialia · et de reminis
ci quid est · et quomodo fit · et pp
quam causam dictum est.

De sompno et uigilia
considerandum est quid sit
et utrum aie ul corporis
ppria fiat ul communia
Et si communia cui
particule aie ul corporis
et pp quam causam insunt aialibus
et utrum communicant oia simul
ambobus ipsis · aut alia quidem sop
no alia uo alteo sohi ul alia ad

+ sunt

quod nenetio alia vo vtris ad hunc
v quid e sompnium et ppter quid etiam
dormientes mts quid sompniant
mts et no vl aliqn quid semp dor
mientibus sompniare sz no memi
nerunt. et si h fiat ppter quid etiam fit
t vtrum contingat futura puidere
aut no contingat. et qualiter si con-
tingat t vtrum agenda ab hoie solum
vl quorum demonium ht causam et nata
fuit aut ab euentu

Primum quid g sz manifestum est quod
abs vigilia quid est et sompnum
opponitur. n. et uidetur sompnus
vigilia quedam priuo. s tam extrema
semp in aliis et in naturalibus circa
idem susceptibile vdr fi t eiusdem
passiones ee dico aut ueluti visus
cecitas turpitudo. pulcritudo sa-
nitas egritudo fortitudo debilitas
auditus t surditas. Amplius autem ex
hiis manifestum in quo. n. vigilantem
cognoscimus in h ee. n. qui sompno
puntur. Sencientem n. vigilare pu-
tamus et vigilantem oem aut corum
que extrinsecus aliquo sentit. vl eorum
qui i ipso motuum aliquo. si g vigila-
re in nullo alio e quam in eo quod e sen-
tire manifestum quam quo quid senciunt
h vigilant vigilancia t dormiunt
dormiencia. Quoniam aut neque aie pro-
prium e sentire neque corporis. Cuius n. po
e eius et actio. Quoniam vo dr sensus
vt actio motus quidam per corpus aie est
manifestum quod neque aie passio propria
neque i aiatum corpus po e sentire. Cum
autem determinatum sit prius i aliis
de hiis que dr cum ptcle aie t de
nutritiua. Quod quidem separatum ab
aliis in corporibus habentibus vitam aliorum
vo nullo sine h existit. manifestum quod q
cumque viuencium augmenti diminucionis

que participant solum. Quoniam in hiis
non e sompnus neque n. vigilia ueluti
plantis. Non n. hnt particulam
sensitiuam. neque si separabile potestati
te n. et ee separabile e. Similiter aut h mich
e quod semp vigilant semp dormiat. sz eisdem
inest alium utrasque passiones hec. Similiter
n. si e al hns sensum. h contingit neque
dormire neque vigilare utrasque. n. passio
h est sensum primum sensitiuum. Non
contingit aut neque alterum horum semp inee
eidem ueluti aliquo genus alium semp dor
mire vl semp vigilare. amplius quorumcumque
e aliquo opus sm naturam quando excellerit
tempus in quo poterit aliquo facere vl aliquo
corum que posset tempore facere. necesse de
ficere ut oculos videntes t quiescere
facientes h. Similiter aut manifestum t oe ad
e est opus aliquo. Si itaqz aliquod e op
sentire t h utique excedit quod erat
tpe potens sentire continue deficiet
t no amplius faciet h. Si g vigilare
diffinitur solucione sensus horum
vs h quid necesse aliud adee t vo no
vigilare aut ei quod e dormire. Contrarium
e necessarium oem alia in ee necessarium utique
erit dormire. si g huius passio e sompnus
h aut e i ipso ppter excessum vigilandi
vigilandi aut excessus quandoqz quid
ab egritudine. quandoqz absqz egritudine
fit cum impossibile t dissolo g erit necesse
omne quod vigilat contingere dormire
i possibile. n. semper agere. Similiter aut neque dor
mire semp nichil contingit. Sompnus
n. passio sensitiue particule est ut
uinculum et inmobilitas quedam. quare
necesse e omne dormiens hre sensi
tiuam particulam sensitiuum aut
quod potest sentire sm actum agere aut
sensum proprie t simpliciter impossibile e dor
mientem sic scilicet necessarium e sompnum
oem excitabile esse. Alia quid g

pene omnia sompno communicant et natatilia atque gressibilia; et enim genera piscium omnium et que marinorum vel malaciorum visa sunt dormientia, et alia omnia quecumque habent oculos; et enim que duros habent oculos et manifesta entomia quod dormiunt. Brevis autem sompni sunt huiusmodi omnia. Ideo latebunt utique quemdam multociens utrum participant sompno vel non. Eorum autem que habent durum testam secundum sensum numquam factum est manifestum si dormiunt. Si cui vero videtur sic, his dictis utique ea suadebitur. Quod quidem igitur sompno communicant omnia manifestum est ex hiis. Eo enim quod est sensum habere diffinitur animal. Sensus autem immobilitatem quandam aliquo in mobilitatem et velut vinculum sompnum esse dicimus. Solum autem remissionem que vigiliam plantarum et illarum posse quod contrarie. Absentia harum passionum. Nam sine sensu quod non existat neque sompnus neque vigilia. Quibus vero inest sensus et tristari et gaudere, quibus vero hec et concupiscentia; plantis autem nichil horum inest. Signum autem quoniam et opus suum facit nutritiva particula in dormiendo magis quam vigilando. Nutriuntur enim et augentur tunc magis tamquam nichil egentia ad hec sensu.

Propter quam autem causam dormiunt et vigilant et per quem qualem quendam sensum vel quales, si per plures, considerandum. Quoniam vero quedam quidem animalium habent sensus omnes, quedam vero non habent ut visum, tactum autem et gustum omnia habent nisi si quid animalium imperfectum. Dictum est autem de hiis in hiis que de anima. Impossibile autem simpliciter qualecumque sensum sentire quod dormit, manifestum quoniam omnibus necessarium inesse eandem passionem in eo quod dicitur sompno. Nam si hoc quidem huic, hoc vero non, hoc dormiens sentiet; hoc autem impossibile est. Quoniam vero est secundum unumquemque sensum hoc quidem aliquid proprium, quod velud visui videre, auditui audire et aliis secundum eundem modum. Est autem quedam et communis potentia que sequitur omnes, qua et quod videt et audit sentit. Non enim visu quidem videt quoniam videt et iudicat, et utique et potest discernere quoniam alia quidem dulcia sunt ab albis, nec gustu nec visu ambobus, sed quadam communi particula sensitivarum omnium. Nam est quidem sensus unus et principale sensitivum unum esse; quoniam sensitivum generis autem alterum velut soni et coloris. Hoc autem simul cum tactivo maxime existit. Hoc quidem enim separatur ab aliis sensitivis, alia vero ad hoc inseparabilia. Dictum est autem de ipsis in hiis que de anima theorematibus. Manifestum igitur quoniam huius est passio vigilia et sompnus. Propter quod omnibus inest animalibus. Nam et tactus solus omnibus inest. Si enim in eo quod omnia patiuntur aliquid sensus fieret dormitatio, inconveniens si quibus neque necesse neque possibile est aliquo modo agere simul, hos vocare. Similiter et immobiles existere contrarium enim rationabilius accidit eis quam similiter quiescere. Quemadmodum autem nunc omnis rationabiliter se habet et de hiis. Nam cum principale aliorum omnium sensitivorum et ad quod tendunt alia paciatur aliquid, compati necessarium et reliqua omnia. Illorum autem cum aliquod impotens, sed non necesse est illud impotens fieri. Manifestum autem ex pluribus quoniam non in sensibus est opponere esse et non uti ipsis sompnus est, nec in non posse sentire. Nam et in manifeste in anime defectionibus tale quid accidit; impotentiam enim sensuum accidere defectio. Fiunt autem amentie quedam

h'i amp' aut' quib; in collonere
applendiitur in sensibiles fiunt.
S; qm p'o usus n; in sensitio. ne;
p quamis ca. S; q'adm tm e' nug
in p' q'd sentit oia. ai. n. h quiue
ipotens fiut. nece e' t sensitiua p'ia
ip'o ee sentire. Cu' no ad illor ad.
no est h nece pp qm sio etiam acat
dormire. t cui' passio est. d'. Q'm
ii modi ples sunt eor. nam ee
q' cui' gra et q'd vii p'ncipium
motus t materiam et ibm et e'm
ee dnis. prim quid g'. qm sim
dnis gra h' fucere. h aut' bonu'
aliq' quietem no oim q' natum
e' moui. cui no possio. sp t ocl'e
moui ai delectatione neciam ee a'c
q' vtilem. Sompno quoq; pp ip
sam bitatem captiuo metaphp
ram hanc tanq' requies sit. Ce
re pp salute aliu' existit uigilia
no fims. Nam sentire t sapere oib;
fims quib; icst altm eor optima
eni h finis e' optimi. Quod aut'
necm vtrincq; aliu' inee sompnu'
dico aut' ex suppone necitatem.
qm si al. Erit hns siam nam ex
necitatem ee q'am. n. o; et hns
exitib; alia existere. amp' a' q'h
motu t actu in corpib' aduenienti
bus acat uigilare t dormire ali
bus. post d' alius quid g' alib;
q'adm non hntib; sanguinem
existimand' e' eas ee passionis ul'
easte ul' pporconales. Sanguinem
no hntib; que quid' huib;. q're
ex hus oib; speclanda. Quod q'd
g' sensus p'ncipiu' sit ab eade pte
alib; a qua quib; & mot'. deter
minatu' est prius in aliis istis
et tinn. determinatorum locorum. qui me
dius capitis et deorsum uenns

hntib; quid g' quib; sanguinem. h
e' que ee corpis oia. n. hntia san
guinem cor hnt et p'ncipiu' mot'
t sensus p'ncipalis hinc e' motus
quid g' et sp'e. manim qm p'ncipia
et oio refrigerationis e' hic et res
pirare aut' et hido. refrigera
ri ad salutem eius qui e' in hac
ptcla caloris natura ad eptu
e' dicetur. nunc t de ipsa postea
sm se. Non hntibus no sanguine
et cutonis. et no suscipientibus
spm i pportonali plantat' sp'
inflans et residens vi' palam a'
h que sunt totalia puta respir
apib; et muscas. et que q; h' sunt
qm aut' t moiis quid aliud dt
fuce sm totere no est pole. ingre
ante fac' sp' detencio et respira
tib; quid que de foris no respi
rantib; no q' complantata. Io t b
bancia alata inuenitur cui moueat
adiectione sp' ostendatis. ad situ
tionu' totalior mo' aut' omne
absq' sensu sub alieno i p' sensitio
Si no est sompn' t uigilia pas
sio ptis h' i quo loco quid et i
qua ptcla p'ma fit sompnus
et uigilia manim. Mouentur a'
quida dnii dormiut et faciut mi'a
que uigilanciu' sunt. Sed tn
abs; fantasmate et aliquo sen
su sompniu'. n. e' quoda modo
sensim d' est aut' postea de ipsis.
Q'm no sompnia memorant
expgesti. uigilum no acct' u me
morantur i phrematis dcm est.
Consequens aut' e' hns que dcm sunt
ptransire. quib; fcis et unu' p'n
cipiu' passionis fit uigilandi et
dormiendi palam itaq; q' qm n'am
ali cui sensum hnt hinc tunc p'

nutrimentum suscipere et augmentum. Sanguineum autem est omnibus extremum his quidem qui sanguinem habent sanguinis, his vero qui sanguinem non habent proportionale. Locus vero sanguinis vene. Harum autem principium cor. Palam autem quod dictum est ex agiragonis de foris. Quod quidem igitur alimento ingrediente in susceptiva loca fit evaporatio ad venas. Ibi vero permutatum in sanguinem vertitur et vadit ad principium. Dictum est autem de his in his que de nutrimento. Nunc autem repetendum est de ipsis huius gratia ut principia motus speculemur et quid paciente particula sensitiva accidit vigilia et sompnus. Non enim est sompnus quelibet ipsius sensitivi impotencia ut dictum est. Etenim amencia et suffocacio aliqua et animi defectio faciunt huiusmodi potentiam. Iam autem facta sunt fantasia quibusdam animi defectum pacientibus forcius. Hoc quidem igitur aliquid habet dubitationem. Si enim contingat obdormire defectione animi pacientem, contingit utique sompnium esse et fantasma. Multa autem sunt que dicunt quod animo defecerunt et qui visi sunt mortui esse. De quibus omnibus eandem rationem esse opinandum est. Sed ut diximus non est sompnus impotencia omnis sensitivi, sed ex evaporatione que circa nutrimentum passio fit. Necesse enim quod evaporatum est pulsum usque quo impelli, deinde converti et permutari sicut euripum. Calidum vero cuiuslibet animalium ad superiora natum est ferri. Cum autem in superioribus locis fuerit multum simul iterum revertitur ferturque deorsum et revertendo repellit calorem. Et ideo maxime fiunt sompni a nutrimento. Nam repente tunc multa humiditas et corpulencia sursum fertur. Constans quidem igitur gravat et facit dormitare; cum vero fluxerit deorsum et revertens repellit calorem, tunc fit sompnus et dormiunt. Signum autem horum et sompnifera omnia. Etenim et gravedinem capitis faciunt et potus et cibus ut opium et mendragora, vinum et lollium, et qui deorsum feruntur. Et qui dormitant hoc videntur pacientes, et non possunt levare caput et palpebras. Et post cibaria maxime talis sompnus. Multa enim que a cibis evaporatio. Amplius autem ex laboribus quibusdam; nam labor quidem colliquativum. Colliquamentum vero fit quemadmodum fit nutrimentum indigestum, si vero frigidus sit. Et egritudines quedam idem faciunt quecumque a superfluitate calida et humida, ut accidit febricitantibus atque litargicis. Amplius autem prima etas; pueri enim dormiunt vehementer eo quod nutrimentum sursum fertur omne. Signum autem quod magnitudo superiorum excedit inferiora in prima etate, eo quod ad hunc fiat augmentum. Propter hanc vero causam et epileptici fiunt. Simile enim est sompnus epilencie, et ideo accidit multis principium huius passionis dormientibus. Et dormientes quidem capiuntur, vigilantes autem non. Cum enim multus feratur spiritus sursum, venas tumefacit, quibus coartatur porus qua respiratio fit. Ideo pueris non conferunt vina neque nutricibus. Differt enim nichil forsitan ipsos bibere vel nutrices. Sed oportet bibere aquaticum et modicum. Spumosum autem vinum, hoc enim magis nigrum. Ita vero superiora plena sunt nutrimento pueris quod usque quinque mensibus neque vertunt collum. Quemadmodum enim

ebrius sursum fertur humiditas multa
rationabile autem hanc passionem esse
eam que quiescit in matricibus embrio
primum. Et ideo et amatores sompni qui
habent venas et nam et magna capi
ta habentes. Nam horum vene anguste
ut non facile defluat que descendit
humiditas, nanosis vero magna quia
capita habentibus sursum impetus multus
et evaporatio fit. Manifestas vero venas
non sompnolenti propter amplitudinem
venarum insensibilis quam aliam passio
nem habent contrariam. Melancolici
infrigidatus enim est locus intus quare non fit
ipsis multitudo evaporationis propter ea et
edaces duri existentes. Quemadmodum enim nullo
fruencia afficiuntur eis corpora. Nigra
vero colera cum naturaliter frigida sit et nutriti
vum locum frigidum facit et alias parti
culas ubi utique existit potentia huius superflui
tas. Quare manifestum ex hiis que dicta
sunt quoniam sompnus est quedam con
ventus caloris intrinsecus et naturalis re
expulsio propter predictam causam. Ideo motus
multus dormientis. Ubi enim deficit in
frigidatur et propter frigiditatem concidunt
palpebre et superiora quidem infrigidantur
et exteriora. Interiora vero inferiora calida
velud que circa pedes et que intrinsece.
Quamvis utique dubitabit aliquis quod post
cibum fortissimus fit sompnus et est sop
niferum vinum et alia huius caliditates
habencia. Est autem non rationabile sop
num quidem esse infrigidationem causas autem
dormiendi calidas. Utrum igitur hoc accidit
quod quemadmodum venter vacuus cum fit
calidus est. Repletus vero infrigidat
propter motum. Sic et qui in capite po
ri et loca infrigidantur sursum
lata evaporatione. Vel quemadmodum perfu
sis calido subito tremor fit. et ibi as
cendente caliditate congesta cali
ditas infrigidat et quod secundum naturam calor
facit languescere ac se cedere. Amplius
autem multo incidente nutrimento quod
calor sublevat quemadmodum ignis in positis
lignis infrigidatur quousque digeratur
fit enim sompnus quemadmodum dictum est dum cor
pulentum sursum fertur a calidita
te per venas ad caput. Cum vero amplius
non possit sed in multitudine exce
dat quod elevatum est iterum repellitur
et deorsum fluit. Ideo cadunt homines de
tracto calore qui sursum ferebat
solum enim animalium rectum. Et madens quod
desipienciam facit post modum vero
fantasiam. Vel dicat quidem nunc
solones contingentes quidem sunt
ut fiat infrigidatio continuo et
proprius est locus qui circa cerebrum quemadmodum
dictum est in aliis. Omnium vero qui in corpore
frigidissimum cerebrum non habentibus
vero que circa illud valet huic proportionaliter quemadmodum
igitur humidum quod evaporatur a solis cali
ditate cum venit ad supremum
locum propter frigiditatem suam infri
gidatur et congestum deorsum fertur
factum rursus aqua. sic in elevatione
calidi ad cerebrum superflua quidem evapo
ratio in flammam redigitur. Ideo et
catarri videntur ex capite. Superflui
tritiva vero et non egrotativa deor
sum fertur congesta et refrigerat
calorem. ad infrigidandum vero et non
facile suscipiendum evaporationem
confert et tenuitas et angustia
circa cerebrum venarum. Infrigidationis
quidem igitur hec est causa quamvis evaporatio
transcendat caliditatem. Expergis
citur autem cum digestio facta fuerit et op
tinuit in paucta quod fuit calitas in
augusto multa ab eo quod circumstabat
et discreti fuerint corpulentior sanguis
atque purissimus. Est autem tenuissimus

quidem sanguis et purissimus qui in
capite. densissimus et turbidissimus
qui in inferioribus partibus. Omnis
enim sanguinis principium sicut dictum est
et in aliis est cor. horum autem que in
corde utriusque exulantis communis qui
medius quorum utrumque suscepit et ut
vena et ex ea que vocatur magna
et que aorta. In medio enim fit dis-
cretio. Sed indiffinire quidem de hiis a-
liorum sermonum est convenientius.
Quia enim fit maxime sanguis post
nutrimenti ablationem indiscretus somp-
nus fit. quousque discernatur san-
guis. hic quidem purissimus deor-
sum. Cum autem hoc acciderit expergiscitur
absoluta ex nutrimenti gravitate.
Quod quidem igitur causa dormiendi dictum est
quia a corpulento quod fertur sursum
per congeneum calorem conversio ad primum
sensitivum. et quid est sompnus quoniam
primi sensitivi comprehensio ut non possit
agere ex necessitate quidem fiunt. salutis
enim contingit causa esse non accidentibus
que ipsum per sufficientiam propter salutem nostram
salvat. scilicet quies.

Post hec autem querendum de somp-
nio et primo cui eorum que anime
passio hec videtur et utrum intel-
lective particule passio est hec vel sensitive.
hiis enim solis eorum que in nobis sunt
cognoscimus aliquid. Si itaque usus visus
visio. et audire auditus. et omnino sensus
sentire. Communia autem sunt sensuum
velut figura et motus et magni-
tudo et alia huiusmodi propria velut color
sonus sapor. Impossibile autem omnia clausa
et dormientia videre. Similiter autem
et in reliquis sensibus. quoniam non sen-
timus nichil in sompnis. Non igitur
sensu sompnium sentimus. at vero
nec opinione. Non enim solum adveniens
dicimus esse hominem vel equum. sed et album
vel pulcrum quorum opinio sine sensu nichil
utique diceret nec vero nec falso. in somp-
nis autem accidit animam hoc facere. Similiter enim quoniam
homo est et quoniam albus est quod est adveni-
ens videtur videre. Amplius preter somp-
nium aliud aliquid intelligimus quemadmodum
in vigilando sentientes aliquid. quod enim eo
quod sentimus sepe intelligimus aliquid. sic
et in sompnis preter fantasmata quedam
alia intelligimus. Videbitur autem
alicui hoc si quis adhibeat mentem et tempt-
at memorari surgens. Jam vero
quidam viderunt sompnia huiusmodi ve-
lut qui videntur secundum memorativum
preceptum ponere que proponuntur. accidit
enim eis aliud quid preter sompnium
ponere ante oculos in loco fantasma.
Et quoniam intelligimus quod opinione opi-
nabantur. Quare manifestum quoniam nec
sompnium omne quod in sompnis fan-
tasma. Speculandum autem de hiis veritatis
in tantum quoniam eodem quo vigilantes in
egritudinibus decipimur. hoc idem in somp-
no facit passionem. Et sanis vero
et scientibus tamen pedalis sol videtur
esse. Sed sive idem sive diversum fantasti-
cum anime et sensitivum. utrobique non fit
absque videre et sentire aliquid. Preter videre
enim et preter audire videntis similiter aliquid
audientis nequaquam tamen id quod arbi-
tratur. In sompno autem nichil possibile
est nichil videre atque audire nec omnino sen-
tire. Igitur non videre vere nichil autem pati
sensum non est verum. Sed contingit et
visum pati aliquid et alios sensus
singulum autem horum quemadmodum vigilanti
adiacet quidem quodammodo sensui.
Non sic autem ut vigilanti et quandoque
quidem opinio dicit quoniam falsum quemadmodum
vigilans. Quandoque vero detinetur et
sequitur fantasma. Quod quidem igitur

no est opinantis. neque intelligentis
passio hec qua uetamus sompniare
maxime. sed neque sentientis simpliciter. uidere
enim utique et audire simpliciter. sed aliqualiter
et secundum quemadmodum considerandum. ponatur
quoniam et maxime est quod et sensitiui pas
sio si quidem et sompnus. Non enim
alicui alii quidem alii enim est somp
nus. alii uero de fantasia in hiis que
de anima dictum est. et est quidem idem sensiti
uo fantastico esse autem sensitiuo et fan
tastico alterum. Est autem fantasia que
a sensu secundum actum fit motus. Somp
nium uero fantasma quoddam uidetur esse.
Nam quod in sompno fantasma somp
nium dicimus siue simpliciter siue quodam
modo. Secundum maxime quod sensitiuum quidem
est sompniare. hec autem secundum quod fan
tasticum.

alicui opinare sed eide[illegible]

Quid autem est sompnium et quo
fit. ex hiis que circa sompnium
accidunt maxime utique speculabimur. Sen
sibilia enim secundum singulum sensitiuum
nobis efficiunt sensum. Et que fit
ab eis passio non solum inest sensitiuis
dum sensus agunt. sed et dum ab
eunt. Similiter enim passio in hiis et
in hiis que feruntur uidetur esse. et enim in latis
eo quod mouit non ulterius contingente
mouente. Nam quod motum fecit mouit
aerem quendam. Et rursus hec motus
alium. Et hec itaque modo quousque
quidem stet facit motum et in aere et
in humidis. Similiter autem oportet opinari hoc et
in alteratione. Nam quod tale secundum est
a calido proximum tale facit et hoc di
stribuit usque ad principium. quare
et in quo est sentire quod est alteratio
quedam quia secundum actum sensus necesse
est hoc accidere. Ideo passio est non solum
sentientibus in sensitiuis sed quiescentibus
et in profundo et superficie tenus
palam autem cum continue senciamus ad
transferentibus enim secundum sensum sequitur
passio uelud de sole ad tenebras
accidit enim secundum sensum nichil uidere propter ad
huc subsistentem motum in oculis
a lumine. Et si ad unum colorem mul
to tempore aspiciamus aut album aut uiride
eiusdem modi uidetur ad quod utique uisum per
mittemus. Et si ad solem prospici
entes uelud aliquid splendidum con
cluserimus. Observantibus quidem
uidetur secundum directionem qua accidit
uisum uidere primum quidem hunc colo
rem deinde permutatur in puniceum
deinde in purpureum quousque in nigrum
ueniat colorem et euanescat.
Et ab hiis que mouentur autem permu
tantur uelud a fluuiis maxime
autem ab hiis que ualde fluunt. uidentur enim quiescencia
moueri. Fiunt autem et a magnis
sonis obsurdescentes. Fiunt autem
et a ualidis odoribus difficile odo
rantes similia hiis itaque manifeste acci
dunt hoc modo. Quod differen
cias senciunt autem sensitiua
cito et modicas. Signum est quod in
speculis accidit de quo eodem maxime
utique considerabit quis et dubitabit.
Simul autem ex ipso manifestum quod
quemadmodum uisus patitur. Sicut facit
aliquid in speculis enim ualde puris
cum menstruis superuenientibus mu
lieres inspiciant in speculum fit
superficies speculi sicut nubes sanguinea.
et si quidem nouum fit speculum
non facile est abstergere huiusmodi ma
culam. si uero uetus facile. Cau
sa et diximus quod non solum uisus
patitur ab aere. sed et facit
ad et mouet quemadmodum splendida. na[m]
uisus splendidorum et huiusmodi

colorem. Causa autem quod accidit rationabiliter quidem fuit menstrua accidentium. Sicut et alia pos sic corporis et cum naturali existunt plenam venarum. Ideo cum fuit menstrua propter turbationem et flegmasiam sanguineam nobis quidem que in oculis differentia immanifesta est, inest autem; nam eadem est semen et menstruorum. Aer quoque movetur ab ipsis et eum qui in speculis est aerem continuum existentem qualem quidem facit et talem velud ipse patitur, hic vero speculi superficiem. Quemadmodum quidem vestium que maxime munde sunt citissime inquinantur. Planum enim diligenter monstrat quicquid exceperit et propterea nimis motus. Es vero eo quod planum sit qualecumque tactum maxime sentit. Oportet vero intelligere tanquam affricationem esse aeris tactum et tanquam extersionem et ablutionem propter iudicium vero manifesta fit qualiscumque sit. Sic exeundi non cedit ex novis speculis causa est quod purum sit et planum. Serpsit enim per hoc in profundum. Et omnino magis in talibus. Planum eo quidem quod purum est inde profundum, eo autem quod planum omnino. In veteribus vero non permanet quoniam non similiter tergitur macula, sed sicut tenemus magis. Quoniam quidem igitur et a parvis differentiis fit motus quoniam velociter sunt sensus et quod non solum patitur sed et igitur facit colorum sensitivum maxime ex hiis attestantur autem hiis que dicta sunt et que circa vina et que circa pigmenta eveniunt. Planum quod preparatum est oleum cito accipit proximorum odores et vina hoc ipsum patiuntur. Non solum enim eorum que immittuntur in ea

vel conmiscentur sed eorum que prope vasa ponuntur vel nascuntur recipiunt odores. Adhuc autem non que ex primo est consideratione ponatur unum quidem quod ex hiis que dicta sunt patet quod recedentibus sensibilibus extrinsecus immanent simulacra que sensibilia sunt. Adhuc autem quod facile decipimur circa sensus cum in passionibus existimus alii aliis, velud timidus in timore et qui amat in amore, ita ut videatur a modica similitudine hic quidem hostes videre ille vero dilectum et hec utique quanto passibilior quis fuit tanto a minori similitudine videtur. Eodem vero modo et in ira et in omnibus concupiscentiis facile decipiuntur omnes et magis quanto in passionibus magis fuerint. Ideo febricitantibus quidem alia videntur incipientibus a modica similitudine linearum compositarum. Et hec quidem aliquando concordant in passionibus. Sic vero si [illegible] non laborant non latet quoniam falsum. Quod si maior sit passio et movetur ad ista. Causa vero ut hec accidant hec est quod non secundum eandem potentiam iudicat quod principale est et qua fantasmata fiunt. Huius vero signum est quoniam videtur sol pedalis; contradicit quandoque aliud sepe ad fantasiam et permutatione digitorum unum duo videntur, attamen non dicimus quoniam duo. Dignior enim tactu visus. Si vero esset tactus solus iudicaremus unum duo. Decipiendi autem causa quoniam non solum cum sensibile movetur apparent quecumque, sed et cum sensus ipse moveatur sic eodem modo movetur. Quemadmodum et assibili dicto ad velud terra videtur navigantibus moveri dum movetur visus

3m capitulum

ab alio ex hiis iterum maxime. Cum autem non
solum in vigilando motus a simulacris
fiunt et que intrinsecus et que in corpore
sunt, sed et quando fit passio hec quam vocamus
sompnum et magis tunc apparent. Interdiu
enim repelluntur operantibus sensibus
et intelligentia et exterminantur
quemadmodum iuxta magnum ignem mino
res tristicie et delectationes parve iuxta
magnas. Diu vero quiescentibus feruntur
et parva simulacra. Propter vero
vacationem particularium sensuum et
impotentiam agendi eo quod ab exterioribus
ad id quod intrinsecus fiat caloris re
flexio ad principium sensus deferuntur et
fiunt manifesta sedata turbatione. Oportet autem
opinari tamquam modicas vertigi
nes que in fluminibus resurgunt.
Sic motum unumquemque fieri continue. Se
pe quidem similes, sepe vero dissolutas
in alias figuras propter repulsionem.
Ideo et post nutrimentum et omnino valde
iuvenibus velut pueris non fiunt
sompnia. Multus enim motus fit
propter eam que ex nutrimento est cali
ditatem. Ut quemadmodum in humido sic
vehementer moveatur quis, quandoque nullum
apparet ydolum, quandoque vero apparet quidem,
destortum autem omnino ut appareat alterius
modi quam sit; quod si quiescat, purum
et manifestum ydolum. Sic et in dormiendo
fantasmata et reliqui motus qui
proveniunt a simulacris. Interdum
quidem omnino vehementiore facto qui dictus est
motu exterminantur omnino. Interdum vero
conturbate apparent visiones et mon
struose et debiliora sompnia, ve
lud melancolicis et febricitan
tibus et in vinolentis. Omnes enim
huiusmodi passiones cum spirituose sint
multum faciunt motum et turbationem.
Sedato autem et discreto sanguine

in habentibus sanguinem, conservatus simula
crorum motus ab uno quoque sensuum
validus facit sompnia et apparere
et videre propter ea quod etiam a visu defe
runtur videtur videre, propter ea vero que ab audi
tu audire. Similiter autem et ab aliis sen
sitivis. Ex eo enim quod inde progreditur motus
ad principium putat videre videtur
et audire et sentire. Et quia autem
visus interdum moveri videtur qui non mo
vetur dicimus, et quod tactus duos motus
annuntiat eo quod unum duo videatur,
omnino quod ab uno quoque sensu dicat
principium, nisi alius dignior contradicat,
apparet quidem igitur semper, putat autem non
semper quod apparet, sed quod diiudicat non de
tineatur proprio motu vel non moveatur.
Quemadmodum vero diximus quod aliqui propter
aliam passionem facile decipi
untur, ita dormientes propter sompnum,
et quia moventur sensitiva et alia
accidentia sensui. Quare modi
cam habens similitudinem videtur ipsum. Dormienti enim
descendente plurimo san
guine ad principium condescendunt
et movent qui insunt motus, hii quidem
potentia, illi vero actu. Sic autem se habent
ut in motu hic quidam superveniat ex
ipso motu. Si vero hic corrumpatur
hic et ad invicem iterum se habent quemadmodum
ad modum ficti ranunculi ascendentes
in aqua liquefacto sale. Ita insunt
potentia, cedente vero quod prohibebat
agunt, et soluto in exiguo reli
quo sanguine in sensitivis moventur,
habentes similitudines quemadmodum in
nubibus que similes hominibus
et centauris cito permutata.
Horum autem unumquodque est sicut dictum est reli
que eius quod in actu sensibilis et abeunte
et vero et verum dicere. Cum autem hic qle
conviscatis. Cum quando sentiebat non

videntur. Eo enim quod sicut plerumque in mari
pharia moventur eum cum ex core-
matibus existentes in hiis sicut quidem
in principio incontendentes. Etiam quod
et oculis similitudines alias dispi-
ciens et tibus hoc accidit. quoniam autem
non eveniunt multa sompniorum
nichil enim inconveniens. neque enim eorum que in corpori-
bus sunt signorum et celestium velud
aquarum et ventorum. Si enim alius
vehementior isto accidit motus a quo
futurum non fit signum. Et multa
consulta vero que sic expediebant
dissoluta sunt propter alias digniores
inchoactiones. Omnino enim omne non sic
quod futurum erat: neque idem quod erit et
quod futurum erit neque idem quod erit et quod
futurum. Attamen quidem principia
dicere esse a quibus non perfecta sunt et signa
et signata sunt hec aliquorum
que non sunt. De hiis vero sompniis
que non habent huiusmodi origines.
Sed dislocationes vel temporibus vel locis
vel magnitudinibus vel horum quidem
nichil non cum habentibus in se ipsis
principium qui vident sompnia nisi
presensio fiat ab accidente tale
utique que erit magis quam ut
dicit Democritus ydola et defluxi-
ones causans. Quemadmodum enim cum quis
moveat aquam vel aerem hoc aliud
movit et quiescente illo accidit huius-
modi motum procedere usque ad aliquid illo quod mo-
vit non presente sic nichil prohi-
bet motum aliquem et sensum pervenire
ad animas sompniantes a quibus
ille ydola faciat et defluxiones
et quacumque contingit pervenientes
magis sensibiles esse nocturnos eo quod
que in die deferuntur dissolvuntur
magis. plus enim sine turbatione
aer noctis eo quod silentiores sunt

noctes et in corpore faciunt sensum propter
sompnum. Ideo et parvos motus intrin-
secus sentire tormentosos magis
qui vigilantes. Hii vero motus fan-
tasmata faciunt ex quibus presenciunt
futura de hiis. Et ideo accidit passio hec
quibuslibet et non prudentissimis. In die
enim utique fierent et sapientibus
si deus esset mittens. Sic enim si-
mile quoslibet presentire. Etenim intelligencia
horum non est tamquam affecta sed tamquam
deserta et vacua ab omnibus et mota
secundum movens ducitur. Et quod quidam
existatici presentiunt causa est quoniam proprii
motus non infestant sed longe pro-
hibentur. Extraneos igitur maxime sen-
ciunt. Quosdam autem recte sompn-
iantes esse et notos de notis ma-
xime presentire accidit eo quod noti pro se
invicem solliciti sunt. Quemadmodum procul
existentes maxime cognoscunt et senci-
unt sic et motus. Propinquiorum enim notio-
res sunt motus. Melancolici autem
propter vehementiam quemadmodum iacientes
longe bene coniectant et propter permu-
tationem cito habitum sequentem imaginantur
ipsi. Quemadmodum enim Philegidi poemata
et qui furiosi sunt habita similia di-
cunt et intelligunt velud ueñe
et uerem et sic copulans ad id quod
longe. Amplius autem propter vehementiam
non repellitur eorum motus ab alio
motu. Artificiosissimus autem est iudex
sompniorum qui potest similitudines
inspicere. Recta enim sompnia
iudicare cuiusque est. Dico autem similitudi-
nes quoniam similia accidunt fantasma-
ta eis que in aquis simulacris sicut et
prius diximus. Ibi autem si multus fiat
motus non similis fit apparitio et ydola
veris. Prumptus autem est emphases
iudicare. Cito non potest cito inspicere

r senate dissipata et distorta ꝑ dolor
qm est hois ul' equi aut cuiq3 ri
Jtaq3 ad pos' sil' sompnu̅ h moc
em̄ ꝑ pōit rectu̅ .n. sompnu̅ . De
quid q3 e sompnus r sompniu̅ e
ꝑꝑ qm ātm utriq3 hor sit. Ampli'
au̅ et de ea que i sompnis est di
uinatōe dtm est

De eo aut qd est hec
quid ēe longe uite
alium hec au̅ breuis
uite r de uite tol'
longitudie r bre
uitate ꝯsiderandu̅
cas. ꝑncipiu̅ au̅ ꝯsiderationis nec̄m
ꝑmo ex eo qd est dubitare de ipis
Non .n. e palam utru̅ alium aut
idem ēa oibus alibus. et plantis
eius qd est h quid esse longe
uite h qm breuis et plantar̄
has quid pauci tpis has ꝑ'mlar
diuabilem hr̄e uitam. Ad huc ar
uiti ea q̄ que longe uite r que ꝑ
ꝑm si tria n̄ ꝯstanciu̅ au̅ separati
sunt ꝙ breuis uite r langorosu̅
aut ꝑm quosdam quid langores
appmq̄ꝑit langorosa ꝑm ꝑm coī
ꝯns que breuis uite ꝑm qualda ar
mch ꝯphibet langorosos ēe longe
uite exn̄tes. Ex sompno quid
ꝑ et uigilia dtm e prius de uita
aut r morte dr' est posterius. similr
aute et de langore r sanitate. ꝯꝑe
ad iacet ꝑth phie. Nunc ar de cā
eius ꝙ h quid ēe longe uite hec
aut breuis uite sic dtm est prius
Sunt autem ꝯsideranda
hnicia dicam hanc tota ad
tota gna et cor̄ que sub una
ꝑꝑe alta ad alta. dico aut secdm
genus quid dr̄e ut hoiem ad
equu̅ longioris .n. uite genus
hoim qm quid equor̄. Secdm
ꝑꝑem aut hoiem ad hoiem. sunt
em̄ et hoies hn̄ quid longe ui
te hn̄ aut breuis uite. alii secd
alta loca distantes. Qui qm em̄
et calidis generan̄ longioris uite
Qui aut infrigidis breuioribus
uite r habitan̄ aut eidem locu̅
differunt sibi aliqui hac dtia adi
Oportet aute
accipe quid facile corruptibile
i ñ ꝯstantibus et quid ꝙ non
facile corruptibile. Jgnis r aq̄
et hiis cognata nō hn̄tia eam
dem uirtutem existūt gnōnis et
corruptōis cā aliis itaq3 et quelz
alior̄ ex hiis entia et ꝯstituta
ꝑticipare hor̄ ꝑm rōnabile.
Que3 quid ꝯposita ex multis sicut
diximus. Ex aliis quid q3 alta
ro. Sunt .n. r ꝑꝑe corruptōnes
multas exn̄cium ut scia sanitas r
egritudo h .n. corrumpuntur r nō
corruptis susceptiuis. s3 solun
tis ut ignorancie quid corrupo
reminiscencia et erudito. Scie
aut obliuio et decepto. Secdm ar
ꝯsequitur siibz que alior̄ cor
ruptōes. corruptis .n. alibus cor
rumpuntur et scia et sanitas q
in alibz ꝑꝑ qd r de aia rōnabi
quis uti3 ex hiis si .n. nō est ñ
aū. S3 quēadm scia in aia sic et
aia in corpe erit uti3 ipius et
alia corruptio ꝑt corruptōm
qua corrumpitur corrupto cor
Jtaq3 qm nō uidet talis exns
ali' uti3 se hēt ad corpis ꝯiōne
forte aut uti3 quis dubitabit
rōnabilr' e utru̅ u' in corruptle
erit ꝙ corruptibile ut ignis

sursum u̇ nō est ɔ̄trarium. corru
pitur. n. que quidem in exis
tunt ɔ̄trariis sm̄ actus eo q̄d
illo corrumpuntur. Innuuntur
enī contraria ab inuicem. Sed
actus autē nich ɔ̄trarior in sb̄is
corrupitur q̄ de nullo ēē p̄dicat
ret sbm quare cui nō est ɔ̄trariū
et ubi non ē ipossibile utiq͡ȝ erit
corrupi. Quid. n. corrupens erit
si accidit quid corrupi sic quidē
u̇m est. Sic autē non ipole. n. multiz
huiu nō existeret aliqualit̄ ɔ̄trarium
oio quid. n. in eē calid̄ aut rectū
ɔtingit. omē autē ee ipole aut
calid̄ aut rectū aut albū. Erūt
enī passiones separate. Si ḡ q̄n
sit separate simul factiuū ⁊ passiuū
h autē facit. h autē patitur. ipole
nō permutare. Ad huc si necē su
perfluum facere superfluū aū ɔ̄trarium
ex ɔ̄trario. n. sp̄ p̄mutatio superflu
um autē reliquie prioris. Si aū
omē expellit q̄ actū ɔ̄trariū et
sic h corrupi le utiq͡ȝ fit autē nō sz a
ɔtinente corrupitur. Si quid suf
ficiens ex dc̄is. Si autē nō suppone
oȝ q̄ inest ad actu ɔ̄trariū ⁊ superfluū
fit q̄ q̄d minor flāma ɔburitur
a multa sm̄ actus q̄ alimentum
q̄ illa i multo tpē ɔsumit sicut
h flāma cito multa q̄ q̄ oia sp̄
i motu sunt et fiūt aut corrup
untur ɔtinens aū aut coopat
aut ɔ̄ opatur et q̄ h transposita
durabiliora quid fiūt ⁊ p̄mutatio
nis diminutionis natal etna aut
nusquam quibus ɔ̄traria erūt
ɔfestim. n. tm̄ ɔ̄trariū h̄t ēē siqd̄
eius q̄ ubi sm̄ locū p̄mutatur.
Sȝ autē q̄ntū sm̄ augmētū ⁊ decre
mentum si aū passionis alterantur.

Erunt autē in maria i corrup
tibilia equus. n. hoīe breui
oris uite in p̄ua ex ceteris. n. multa
entomorum in plante totalit̄ alibus
ex ceteris. n. quedam plantarum in
sanguinem hn̄cia apis. n. diuturni
lior quorundā sanguinem hn̄cium in
ex sanguina labia. n. ex ceteris quid
ex sanguina autē in que mollia et
ens que in plante ex ceteris sit et
alia gressibilia in que i mari. Et
n. ibi que breuis uite ⁊ ostracina
⁊ malakia. oio autē longissime
uite et plantis sunt ut palma
⁊ cypressus et i sanguinem hn̄tib
alibz magis q̄m in sanguinibus
et i gressibilibz q̄m in aquatilibz
q̄r ⁊ ɔbinatibz in sanguinem hn̄tib
et gressibilibz q̄ longissime uite
aliū sit ut hō ⁊ elephas et utiq͡ȝ q̄
quid maiora ut ad plus ē dicere
minoribz longioris uite et. n. aliis
accidit hiis que longioris uite
magnitudo sic dc̄is

Causam autē de hiis oibz hinc
utiq͡ȝ quis ɔtēplabitur. oȝ eī ac
cipere q̄ al' ē n̄ humidū et calidū
⁊ in eē tale. Senectus autē frigida
et sicca ⁊ q̄ mortuū in sic enim
in corpm existentibz h calid̄ et frigid̄
et siccū et humidum necē ḡ senes
cencia desiccari q̄ q̄ oȝ nō facile
desiccabile eē humidū ⁊ q̄ h pin
guia i putrebilia. Causa autē q̄ a
eris aer aut ad alia. Ignis autē
nō fit putrescibilium in sursum pauci
oȝ eē humidum facile siccabile enī
q̄ paucum q̄ q̄d magna et alia
et plante ut ulr̄ ē dc̄e longioris
uite ut q̄ dc̄m dc̄m ē p̄us rōnabi
le enī maiora plus h̄re humidum
nō solū autē q̄ h longioris uite

dine aut cause q qntu et q quale
qd oz no solu multitudine ee hum
di. Sz h et calidu ut nz facile
ogelabile nz facile desiccabile
sit. Et pp h hoies longioris vite
magis quibzdam maiorib lon
gioris vite deficiens multitudine
humidi. Si pluri qlte excedat s qle
qnt deficiat sm qntitate. Est aute
aliquibz quod calidu pingue q
simul facit no facile siccabile z
no facile infrigidabile quidam qn
aliu hnt humorem. Ido oz firmu ee
no leuit corruptibile nz superfluu
minimu. n. q talle aut langore
aut nu contria aut superfluitatis intu
z corruptiua. h quod ne h aut pa
cula pp qd cornua z multi sperma
senescunt cito. sperma. n. superfluu
et amplius desiccat emissum. et pp h
e mulus longioris vite equo z
asine ex quibz genitus e z femel
le masculis. Si comuni sint mascli
pp qd ex passeres masculi longio
ris vite femellis. Ad huc autem
queqz laboriosa masculoz pp la
borem senescit. mag desiccat. n.
labor. senect aut sicca e. Natura
aut ut ad omne est dce masculi
femellis longioris vite ai aut ca
lidioris ul masculs e qm femella.
Eadem aut longioris vite sr qm
in frigidis locis pp eandem cam
pp qm quod z maiora et maxie
notabiles magnitudo aliu frigidor
fm illum pp q et serpentes z saure
z foliderco magna i calidis locis
et i rubro mari ostrea coderma
augmentu. n. calida humiditas ca z
vite. In frigidis aut locis mag
aqueu humidum q in alibz e pp
qd facile ogelabile. Sicut h quod

no fuit omo aliu que parua san
guinis aut sanguine humidu in
hiis que ad artium locis nz gres
sibilia insita nz aquatilia i mari
h aut fiunt quod minora sunt
et breuioris vite. Aufert aut con
gelatio augmentu. In multis aut ide
quemencia et plante et alia
corrumpuntur osumit. n. ipm se
ipm quasi m. n. multa flamma co
burit et corrupit paruu eo q
alimentum osumat sic nle calid
p digestiuu osumit materiam
in qua e. Et quatilia ex gressibi
bus minus ido q humida simplr
sz q aquosa talle aut humidu
facile corruptibile q frigidum
et ogelate facilet ex sangne
pp idem pp no magnitudie respe
nz. n. pinguedinem hz nz dulce
In ali. n. q pingue dulce pp q
apes longioris vite aliis maiorib
alibz. In plantis aut sunt que lo
gissime vite et magis qm i alibz
sm quod q aquosa minus sicut
no facile ogelabilia. Sz tam hnt
viscositatem et frigiditate z sicca
terrestria existentia no in hnt facile sic
cabile humidu. Ex h aute q e illiz
arbor ee diuturnabile oz accipe cam
hnt. n. propriam ad alia pt qm ad
entoma. Juuenes. n. sp plante
fiunt pp q multa queris sp. n. alte g
minactes hee aut senescut z ra
dices sic. Sz no simul. Sz aln quod
solus stipes z rami perierint. aln
aut iuxta nata sunt. Cu qu si fiunt
radices alie generantur et sic sp
maz h quod corpm. h aut fm
pp qd longe vite assilant aute
plante entomis sic tam e parno
diuisine. n. viuit. z duo z multa

fiat ex uno. Gutoma aut iste adiu
uere pueniens. multo aut nō posst
ipe. sic n. hīc cegunta iterum finem fi
cere possē ipsa pncipiū in uno quoz
q aut i planta possē vbiz. n. hēt t ra
dicem et semen pos. pp qd ab hac
cōpueniant h quid nouū. h aut senes
cens modico alia oīa mee longe
uite sic quas que ab splantantur.
Et. n. ab splantatōe quō aliquo
dicet ūtiz aliquis eadem acciter re
ptacla. n. cidem qd ab splantatum
in ab splantacione. quid g sepa
tas accit h sm aut p cotinuū ca et
q in ē vbiz pncipium statue ex
tislacit aut idem in alib et pla
tis. In alibus. n. longions uite
iuuscali ipsius hōn aut sciora
maiora qm inferiora magis enim
nullous uulsēs qm semella in sūo
n autem calid et frigidum in infe
riori et planta q capite graues
longioris uite. Tales aut que nō
extensa si arborosa. Sinus. n. plāte
et capud iaō est. Extensa aut
ad isen et fructum accipiūt aug
mentū. Sz de h quid sm se in hīs
que de plantis decrabitur. Inūc aut
de alus alibz dca ē ca de magni
tudine uite t de uite breuitate
Reliquū aut nob cōsiderandū de
iuuentute et senectute t uita t
morte. hīs. n. deslatis finem
vtiqz hebit q de alib methodus.

De iuuentute autem
et senectute t uita
t morte. simul aut sil t
de respiratōe necm
forte cās dīce. Qbzdā
enim alium pp h accidit uiue et nō uiue.
qm aut de aīa in alus decratum ē

t palam qm non est pole etiam ipsi
ee corp. Sz tn q in aliqua existit cor
poris particula manifestm et in h aliq
hntium uncium ipcian q quid g
alia aie aut ptes aut stantes qlītz
quid oz uocare diminicantur. simul
quoz aut alia dīr et uiue in hīs
quid que accepta sunt in utiqz hec
dico aut utiqz ē q ē ee al et q ui
uere necē eadem ee et unam particlā
sm qm uiuit et sm qm appellamus
ipm al quid. n. sm q al ī pole ē non
uiue. si aut uiuit sic al existere nō
necm. plante. n. uiuūt quidem nō
hnt aut sensū. psentire aut al ad
nō al determinamus. simul quid g
necm vnam ee et eandem hanc p
ticulam ni ee aut pla et alam nō
em idem al ee et uiue. Qm g pso
rium sensitiuorū vnū aliqd esse est
sensitiuū in quo qui sm actū sen
sūt necm obuiare. h aut utiqz et
mediū anterioris notati et posterio
rs anterius quid dr in quo ē nob sēsus
posterius aut oppositum ad hunc
aut diuiso corpe inuenietū oīum
superiori t inferiori. oīa. n. hūt sup
et inferi. qre t plante palam q
nutritiuū pncipiū hebunt utiqz
i medio. lpsi particla. n. sm quam
ingredr alimentum superius uocam
ad ipsam respiacientes sz nō ad am
biens totū. deorsum aut p quā
superfluū diminuitur p hēt cōtrie
plantis h et alibz hoi quidē. n. pp
rectitudinem maxime existit. h
aliū hēre que sursum particlam ad
id q totius sursum alis autem
inmedie plantis aut inmobilib
existentibz et accipientib ex terra ali
mentum necm sp deorsum hanc
hēre particlam proportionales aut sīt

radices plantis et quod recipiunt os aliis
per quod alimentum hoc quidem ex terra accipiunt
hec autem per ipsa. Tribus autem existentibus partibus
in quas dividuntur omnia perfecta ali-
mentum una quidem qua suscipit alimentum
una quam qua superfluum emittit tercia autem
harum media. hoc in maximis vocatur
pectus. In aliis autem proportionale.
Et articulata autem sunt magis aliis
alia quedam autem ipsorum sunt precessiva
apponuntur et particule que ad hanc
ad ministrationem quibus toti ferunt
habentes crura et pedes et habencia eandem
hiis virtutem. Sed principium quidem nu-
tritive anime in medio trium particularum
et secundum sensum existens videtur et secundum rationem
multa enim alia ablata utrarumque particularum
et ea que vocantur corpus et suscepta
alimentum vivunt tamen quecumque utique sunt
medium palam autem in entomis ut ves-
pis et apibus hoc accidens et multa autem
non entomorum divisa possunt vivere propter
nutrimentum talem autem particulam ac-
tu quidem habet vitam virtutem autem plures
eodem enim in plantis constituta sunt et
enim plante divise vivunt et separate
fiunt multe arbores sub uno principio
propter quam autem causam hec quidem non possunt
divise vivere hec autem absplantantur
plantarum alter erit sermo. Sed similiter habent
secundum hoc plante et genus entomorum.
Necesse autem et nutritivam animam actu
quidem in habentibus esse unam virtutem autem
plures. Similiter autem et sensitivum principium
videntur enim habencia sensum divisa
ipsorum. Sed ad salvari naturam plante quidem
possunt hec autem non possunt quia non habent orga-
na ad salutem et quia indigencia
sunt hoc quidem capientis hoc autem suscipi-
entis alimentum hoc autem aliorum
et horum aliorum autem simulantur enim
talia aliis multis aliis similiter viventis

operatione autem constituta hoc non patiuntur
alium propter esse naturam ipsorum ut contingit
maxime vivam propter quod et plurimum seculum
quandam faciunt divise particularum
quia habent aliquam talem passionem
separata enim visceribus faciunt sensum
ut tortuce corde ablato. Palam hoc autem
in plantis palam et aliis causam que
ex spermatibus generationem continentibus et in-
cisiones et asplantationes. que enim
ex spermatibus generatio accidit omnibus ex medio
dicachmon. enim existentibus omnibus secundum quod na-
ta sunt medium enim utriusque est particularum
hinc ramusculus oritur et radix
nascencium principium autem medium
ipsorum est. In incisionibus quia et asplan-
tationibus hoc maxime accidit circa oculos
est enim principium quoddam oculus rami. simul
autem et medium. quare aut hoc auferunt
aut in hoc inserunt ut aut rami aut
radices et hoc generantur medio existente
principio ex medio germinis et radicis. et
animalium sanguinem habencium cor fit
primo hoc autem palam ex quibus in contingentibus
adhuc fientibus contemplati sumus quare et in
ex sanguinibus necessarium analogum cor-
di fieri primo. Cor autem quia est venarum principium
in hiis que circa partes alimentum dictum
est prius et quia sanguis sanguinem haben-
tibus est ultimum alimentum ex quo fiunt
particule. Manifestum igitur quod unam consilem
operationem oris virtus exercet alteram autem
que ventris circa alimentum cor autem
gratia operis anime habet est enim quoddam enim principale
ad id autem gratiam perficere. Sed non in hiis
que habent gratia ut medicus ad sanita-
tem. Sed adhuc quia principale sensuum in hiis
sanguinem habentibus omnibus in hoc enim necessarium
esse quia omnium sensitivorum esse commune sensitivum
duos autem manifeste videmus gustum
et tactum quare et aliis necessarium. In hoc
autem et aliis sensitivis contingit movere

hec autem non tendunt ad eum qui sursum
locum sunt. His autem simul iuventute in hac
particula omnibus est palam quod sensi-
tivum principium necesse. Quia quod
enim alicui hac et iuventute dicimus quia et
sensitivum hic cor aliis esse dixi propter
quod autem duo quidem sensuum manifeste
tendunt ad cor, hi autem sunt in capite
propter quod et videntur quibusdam sentire alia
propter cerebrum. Causa in aliis dicta est seorsum
genus apparentia quod quidem palam ex
dictis quod in hoc et in medio corporis trium
partium sensitive anime principium est
et augmentative et nutritive. Secundum rationem
autem quod finem videmus in omnibus ex pos-
sibilibus facientem optimum. Iuventus
autem esse propter hoc existente utraque in ea parte
perficiet utrarumque particularum propriam opus
optimus. Scilicet ultimum alimentum et sus-
cipiens formes utrarumque enim ipsorum sic
erit et enim est talis media regio. Re-
gio principantis ad hunc utens et
quo utitur oportet disponere quemadmodum fistule et
movens fistulas manus. Si quidem
igitur alicui determinatum est propter hec sensitivam
animam sanguineam quidem habentibus
necessarium in corde hec autem principium. Ex sangui-
nibus autem in proportionali particula. Alias
autem particule et totum corpus aliud habent qui-
dam caliditatem innatam propter quod in
venerea quidem vivi calida videntur
et et privata vita omnium necessarium principium
autem hec caliditatis habentibus in corde sangui-
nem habentibus. Ex sanguinibus autem
in proportionali oportet enim et digerunt
naturali calido nutrimentum omnia maxime
autem quod principalissimum propter quod aliis quidem
partibus infrigidatis remanet
vita eo autem quod in hoc corrumpitur
omnino quod hinc oritur principium omne
caliditatis et anime tamquam ignis
in hiis particulis ex sanguinium

quidem in proportionali in corde autem sangui-
nem habentium. Necesse igitur simul vivere
existere et caloris huius salvationem et non
vocatum mortem esse huius corruptionem. Sed
ad hunc quidem ignis videmus duas
corruptiones, marcessionem quod et extinc-
tionem. Vocamus autem eam quidem que a se
ipso marcessionem, eam que a contrariis ex-
tinctionem; hanc quidem senectutem,
hanc autem violentiam. Accidit autem et
ambas propter has corruptiones. Deficiente
enim alimento non potente calido accipere
alimentum corruptio fit ignis contrarium quidem
enim cessare faciens digestionem
pluribus nutrimentum quod et nutrire accidit
ampliori congregato calore propter non res-
pirare neque infrigidari cito enim et sic
consumit alimentum multum congregatum ca-
lorem et prevenit consumens autem ad
esse evaporationem propter quod non solum
marcessit quod minus secundum plurimum
ignem sed et ipsa secundum se ipsam lucerne
flamma in plurima in maiori flammam con-
buritur sicut quodcumque aliud visibilium
causa autem quod alimentum quod est in ea in flam-
ma preripit accipiens maior flam-
ma priusquam adveniat aliud. Ignis
autem permanet semper fiens et fluens sicut flu-
vius sed latet propter velocitatem. Palam
igitur quod si quidem oportet salvari calidum hoc autem
necesse si futurum sit vivere oportet fieri eius quod in ipso
caliditate calidi per quandam refrigerationem.
Exemplum autem hoc accipere est quod accidit
in suffocatis carbonibus. Si enim fiunt
circumquaque obstructi vocato suffoca-
torio continue extinguuntur cito. Si
autem quis invicem faciat frequentem
ablationem et appositionem moventur igniti
multo tempore. Occultatio autem salvat
ignem neque enim respirare prohibetur propter rari-
tatem cineris recurrit quod eo qui in cin-
tinente aere ut non extinguatur multitudine

extinctio in ipso caliditatis. Sed de cetero quod hac contingit accidere senectuti et suffocatio igitur. Nam quoniam hac marcescit, hic autem permanet per illi tempore tempus est ut in problematibus. Cum autem omne vivens habeat animam, ipsam autem non existere sine caliditate sicut diximus, plantis quidem per alimentum et continens sufficiens sit auxilium ad illius caloris salvationem. Etenim alimentum facit refrigerationem ingrediens sicut et hominibus post ablationem cibi, ac calefaciens sit. Enim faciunt in motu. Enim continens aer semper calefacit alimento ex ingrediente refrigeratur motus donec utique decipiat digestionem. Si autem continens excedat frigiditatem propter horam fortibus factis omnibus exsiccantur; aut si estate fortia accidunt caumata et non possit contactum ex terra humidum refrigerare, corrumpitur marcescens calidum; et dicunt sphacelismum et astrobliten fieri arbores circa et tempora hec. Propter quod et gratia quidam lapides radicibus submittunt et aquam in vasis ut radices infrigidentur plantarum. Animalium autem quoniam hec quidem sunt aquatilia, hec autem in aere faciunt dietam, ex hiis et per hec acquirunt refrigerium: hec quidem aqua, hec autem aere. Quo autem modo et quali dicimus rationem scientibus magis.

De respiratione enim aliqui quidem pauci priorum phisicorum dixerunt; cuius tamen gratia existit animalibus hii quidem nichil enunciaverunt, hii autem dixerunt quidem, non bene autem dixerunt, sed inexperte accidentibus. Adhuc autem omnia alia aiunt respirare: hoc autem non est verum. Quare necesse de hiis primo subvenire, ut non videamus omnis inaniter accusare. Quod quidem igitur quecumque animalium habent pulmonem respirant omnia manifestum. Sed et horum ipsorum quecumque quidem et sanguinem habent pulmonem, exsanguem minus indigent respiratione. Propter quod multo tempore possunt permanere per corporis valitudinem. Pulmonem autem exsanguem habent omnia ovificantia, ut ranarum genus. Adhuc autem emides et cortice multo tempore manent in humidis. Pulmo enim sanguinis habet ipsum inflatum, quod tempore motu refrigerat et facit permanere multo tempore. Sed tamen cogitur omnis valde deviens longo tempore suffocantur omnia. Nichil enim talium suscipit aquam sicut pisces. Habentia autem pulmonem habentem sanguinem omnia magis indigent respiratione propter multitudinem caliditatis. Aliorum autem quecumque non habent pulmonem nullum respirat. Democritus autem abderites et quidam alii de respiratione dixerunt, nichil de aliis determinaverunt, aliis visi sunt tamen dicere quam omnibus respirantibus. Anaxagoras autem et Diogenes omnia dicentes respirare de piscibus et ostreis dicunt quo respirent. Et ait Anaxagoras quidem cum dimittunt aquam per branchias, eum qui in ore fit aerem trahentes respirare pisces: non est enim vacuum nichil. Diogenes autem cum dimittunt aquam per branchias, ex circumstante circa os aqua trahere vacuo quod in ore aerem, tanquam in aqua existente aere. Hec autem sunt impossibilia. Primum quidem enim medium rei auferunt propter dicere quod eorum in altero sola respiratione enim recitatur. Hii autem hoc quidem expiratio, hoc autem inspiratio dicunt. Qua vero dicunt quo expirent talia

alium nō ꝯtingit ipis ōre tñ. n.
respirauerunt. Itẽm oz exspirare
ex h' sp pmutatiū fuciūt. qr
actio ꝯtmūā suscipe aqm̃ fm̃ oz
et exspirare nece aūt obuiant
ipedire altm. altm demde cū dimit
tant aqm̃ tūc exspirauit fm̃ ora
aut fm̃ branchias. qr actio sil'
exspirare et respirare tūc. n. aūt
ipm̃ respirare sil' aūt ispirare
et exspirare ipole. qr si nece respi
rancia exspirare et ispirare. Ex
spirare aūt nō ꝯtingit nullū ip
sorum palam qm̃ respirat nulli
us ipsorum. ad huc aute dicere aere
traher ore aūt ex aqua p h' ipole
nō. n. hnt alteram pp pulmone
nō hre. Sz statim uentre ponens
os e. qm̃ necm̃ uentre trahere. Hoc z
alia utiqz faceret alia. tūc qr nō facia
unt. et si illa ex hnditū ẽẽt mai
feste utiqz h' facientes. Videtur aūt
nō faciencia hoc ad huc omni
respirancium et trahencium spm̃ uidemꝰ
qndam motū fm̃ ptē trahentis
In piscibz aūt nō accidit. nl'. n. uidm̃
mouentes eorum que circa uentrem
n̄ branchias solum et in humido et
i sicco existencia. cū capta fuerint
ad huc cū mouant suffocata in
humidis oia respirancia fiunt
ampulle spu exeunte uiolenter
ut si quis cogat tortuaturas a
nimas eut ad ad talium gñum
In piscib' aūt nō accidit experiment'
omi motum tamqm̃ nō hntib'
spm̃ de foris nullum. quo aūt modo
dicit fi' respiratorm̃ ipis ꝯtingit
et lapidibus existentibz i humido accidit.
Si. n. pisces trahunt ex ea i cauitu
tis aqua pp qd' h' nō utiqz faci
unt et hoies et alia alia et cū

qui ex ore utiqz trahent sibi piscibus.
qr quid' et si illa ẽẽnt ptra
et h' ẽẽnt qm̃ aūt nō sunt palam
qr nz i illis ẽ ad h' aūt pp qd' ẽẽnt in
aere moriuntur et uidentur extra
ta sic suffocata. Si quid' respiracio
n̄ n. utiqz alimenti indigencia hec pa
cietur. Qz n. dic' diogenes ẽẽ
stulta ait. n. qr aerem multum trahit
in aere. In aqua aūt moderatum
et pp h' mori. Et. n. ĩgressibilibz
oportebat pole ẽ h' accidere. Nunc
aute nullum p ualde respirantes suf
focatur. gressibile aūt. ad huc aūt
Si oia respirant palam qr et entoma
alium respirant. uidentur aute
ipsorum multa decisa uiuere nō solum
in duas ptes. Sz et ipl'es ut que
uocantur scolo pendre. Oue qra
aūt quibz ꝯtingit respirare. Cā
aūt maxie non dicendi bn̄ de ip
sis qr i experti erant eorum que intus
pcium. et qr nō accipiebant gra
alicuius fm̃ oia facere. Querentes
enim hl' gra respiratio alibz existit
et ipiciebis h' inspicientes ut ĩbran
chia et pulmone inuenirent utiqz re
locius cām. Democritus aūt qz qd'
ex respiratione accidit respirantibz
ad dic' in genis p hec et uidi aiaz
nō tñ ut hl' gra faciente h' nam
ul' dic' oio. n. sic et alii phici et iste
mch' tetigit talem cām. Dicit aut
qr aia et calid' idem pme figure
speciorum segregatis qz ipis a conti
nente ꝯprimente auxilium fi' respi
racionem inquit. In aere. n. multum
nm̃ ẽẽ talium que uocat ille idea
et aiam respiro qz et igrediente aere
ꝯgrediencia h' et prohibencia ꝯplexio
nem phice i aialibus existentem aiaz
pcrustre. Et pp h' ex respirare et

et exspirare esse inesse et mori. Cum enim
prevaluit continens opprimens et non amplius
deforis ingrediens propter possibile non potest
respirare et accidere mortem aliquibus
esse. Non mortem talium figurantes ex eo
exitum ex continentis oppressione. Causam
ergo omnibus quod necesse mori non tamen quando
contingit sed secundum naturam quod senectute
violencia autem preter naturam vel destruc-
tionem causas oportet quando aliquando quod
tamen secundum aliquid autem non ingeritur vero causa
extrinsecus est autem intus non dicitur autem inter
de principio respirandi quod causa vero
intrinsecus aut extrinsecus nam enim
deforis qui idest sumat auxilium
sed intrinsecus principium respirandi
sit et motus non ut inferentem.
In continente ingrediens autem et similiter continens
comprimere et ingrediens dilatare. Si quod
ergo dixerunt ut fecerit sic si. Sed autem oportet putare
tantum esse plus dictum et non omnia alia
respirare non de omni morte tamen putandi
dictum causam esse hanc sed solum in respirantibus.
Signum autem in his vero palam autem
ex accidentibus et talibus quarum habemus
omnis experienciam in estibus enim
calescentes magis et respiracione magis
indigemus et spissius respiramus
omnes. Cum enim circumstans fuerit frigidum
et constringat et congregatur corpus detinere
accidit spiritum continuus. Oporteret deforis
ingredientem prohibere contusionem
nunc autem non fit contrarium. Quando autem
multum valde congregatum fuerit calidum
non exspirantibus tunc indigent
respiracione. Sed tamen autem inspirantes
respirare estivantes autem frequenter
respirant tanquam refrigeracionis
gratia respirantes quando ut dicitur sufficit
ignem fere ignem
Democritus ergo septa est contrarius de
aliis aliquibus vel destruant quod prius
calidi fit in aliis virtute eodem autem propter
unam aliquam causam. Sed non solum causam
pulsationibus quam respiracionis existit dicunt
causam quam solum non autem et aliis. Modus
autem alius et de hoc destruendum si quod
possibile respirare omnibus. Ad hunc autem
et sicut modum esse. Exeunte enim
ex calido per os ambientem plurium
aerem latum intrat. In eiusdem loci
ante priuatas exitus earumque unum ex
intimo exeunt calido propter vel et circulation
antipustasium procedentibus nunquam
tale secundum naturam est autem ictum extra sed eius te-
lectum et arcipere intus per os aerem
excedentem calido et sic utraque agere
sunt facientes per respirantes et ex-
spirantes. Accidit autem sit putantibus
prius exspiracionem fieri quam inspi-
racionem. Signum autem fiunt quod ad
invicem. Morientia autem exspirant
ergo necesse esse principium inspiracionis.
Ab hiis autem cuius gratia hoc existit
aliquibus. Dico autem respirare et exspi-
rare nichil dixerunt hoc in dicentes
sed velut de accidente aliquo enun-
ciant solum continue principalia hec
videamus vivendi et moriendi
cum enim respirare non potuerint et
accidit fieri corrupcionem respirantibus.
Ad hunc autem ingressus calidi quod
per os exitum et iterum introitum non
latere nos. Imperfectus autem spiritus motum
tum et iterum calesceret exitum latere
ingrediens calidi respiracionem iterum
esse. Videtur enim contrarium qui quod enim
exspiratur esse calidius. Quod autem
inspiratur frigidius. Cum enim autem
calidius fuerit senciens respirant
quam non refrigerat non suf-
ficienter ingrediens multociens ac-
cedit spiritum talem. Sed et ut animi
gratia existimandum fieri respiracionem

tanquam alito spiritu eo quin intus
igne et respirante quod contradictionem
sit ignem pro prima adiacet alito
autem igne sine respiratione. Hoc enim di
cemus iterum et ad hunc sermonem
que quidem ad priores etenim in aliis
alibi oportebat hoc accidere autem pro
portionale hunc omnia enim habent ca
liditatem naturalem. Deinde et sic
aliorum et spiritu quo quidem modo
dicere sufficientium magis enim ex ali
mento. Hoc iterum videmus accidere
que secundum hoc suscipere alimentum et
secundum fluxum emittere hoc autem in aliis non
videmus iterum. Dicat autem et de
respiratione empedocles non tamen
cuius gratia nec de omnibus aliis nichil
facit mentionem sive respirant
sive non. Et de ea que per nares
respiratione dicens putat et
de principali dicere respiratione. Est autem
per arteriam ex pectore respiratio
et que per nares ipsis autem naribus
sine illa non est respirare et ea
quidem que per nares facta respira
tione privata alia nichil paciun
tur. Ea autem que secundum arteriam
mortificantur. Utitur enim natura ex habun
dancia ea que per nares respiratio
ne ad odoratum quibusdam ali
um propter quod quidem odorata fere
participant omnia alia est autem non
omnibus idem organum sensus. Dic
tum est autem aut respirationem et
exspirationem propter venas esse quas
dam in quibus inest quidem sanguis
non tamen plene sunt sanguine
habent autem poros meatus qui extra
aerem partibus quidem corporis
minores hiis autem que aeris
maiores propter quod sanguinem sursum
motum sursum et deorsum deorsum

quidem lato influere aerem et fi
respirationem. Sursum autem procedente
excidere exteriorem et fieri exspirationem assi
milans que accidit clepsidris. Sic
autem respirant omnibus deficientes
sanguine carnalium canales
in ultimis secundum corpus ten
duntur et ipsis oribus spissis
simul perforate sunt carnalibus
narium ultime summitates
per totum ut extendans quidem oc
cultetur ether autem facile iter du
plici via patuit quare cum
redierit tenor sanguinis ether ta
lens descendet tumore magno
cum autem exilit iterum exspirat
contradictionem cum puella de clepsidra
ludens per brevem malleati eris quidem
subtile aperturam obstruens for
mosa manu in aquam claram im
ponit et delectabile corpus in in
aquam ingreditur sed prohibet aeris
moles intus ludens ad foramina
spissa donec revelauit creber
fluxum. Tunc vero spiritu deficiente i
greditur aqua mota. Eodem autem
modo cum aqua quidem tenet secundum
profunda aeris canali autem obstructo
humana manu et poro aere
aucteni de foris intus angustat
aqua nec prohibet circa portas ...
male sonans extrema obtinens
quamdiu manu obstruatur
tunc autem iterum aut prius spiritu ma
dente effluit aqua mota. Sic
autem et delectabilis sanguis
excurrens per fibra cum ipso retro
aerius rediens ad terminum altum
mox iterum descendit timore
impetuoso cum exilit iterum exspi
rat eque postea dicat quidem igitur
hoc de respirare. Respirant autem

Le

quadam oximi inanife respirancia
per arteriam per os sil' et per nares que si
quis de hiis respiratiue dicemus neccessarium
queretur. quo contingunt dicta ro esse
videtur. In quantum actus eleuantes
quid enim. letum quadam folles fer
rarius respirant attolle autem
cellis ronabile. Hoc autem sanguinem
nem calidi loco comprimentes autem et
deponentes quadam ibi folles ex
spirant vmptum ibi quidam non
sm id suscipiunt aerem et iterum
emittunt respirantes autem sm
id. Si autem de ea que sm nares
dicit sola multum peccauit
sion. n. est respiratio narium quasi
sed sm canale qui est guttur
sm quod extremum palati more
simul per foraminis naribus cedit
h quid sic sit h autem per os sibi cri
ens et mittens ab aliis quid ergo
dictum de respiratione tales et mul
tas hunc difficultates

2m capitulum

Determinatum aut dictum est
prius quod uiuere et habere aie
cum qualiditate quadam
est igne quod operatur oia
quod in quo primo loco et corporis
et in qua prima loco huius parte principium
necessarium est tale hic et primam nutri
tiuam animam necessarium existere. Iste
autem est medius locus suscipientis
alimentum et per quod emittit superfluum ex
sanguinibus quod gratia innominatum
sanguinem autem habentibus cor. hec
particula est alimentum quod enim
ex quo iam fiunt partes aliubus
sanguinis non est. Sanguinis. Sanguis
autem et venarum idem principium esse necessarium
alterius n. gratia alterum est ut vas et susci
piens principium autem venarum cor et

sanguinem habentibus. Sion n. per hoc o
ex per tunc omnis existunt. palam
autem nobis h ex anathomia
Alias quidem ergo virtutes aie impossibile
existere sine nutritiuam propter quam causam
dictum est prius in hiis que de aia.
hanc autem sine naturali igne impossibile. in
natura collocauit ipsam. Cor
ruptio autem ignis quadam dictum
est prius extinctio et marcor.
extinctio quidem que a contrariis
propter quod quidem subiecto que conti
nentis frigiditatem et a qua
celerius extinguitur distractio
h quidem ergo corruptio violenta
similiter in aiatis et in aiatis et enim
organis dividens aliis et a gelato propter
frigoris excellenciam moriuntur
Marcor autem propter multitudinem
caliditatis et enim si excedit quod
nentium caloris et alimentum
si non accipiat corrumpitur quod igniculum
non infrigidatum. Sed et mar
corem passum causa necesse sit re
frigeratione si debeat salutem
adipisci. h n. auxiliatur ad
hanc corruptionem quidam autem
aliam h quidem et quacumque her
in fra faciunt conseruationem corporis
primus quidem oio et ex sanguinibus
fera ex continente aut aqua aut
aere infrigidatio sufficiens
aut auxilium corporis huius
modici n. habicia calore modi
co indiget auxilio propter quod et breuis
uite fere oia talia ad ambo
enim exiguitas modica tendit
inclinacionem. quecumque autem
longioris uite entomorum ex
sanguinea n. sunt oia entoma
hiis sub diazomate divisum
ut per sbthorem cepitur particulam

infrigidentur. magis .n. existencia
calida ampliori indigent re-
frigeratione velut apes. apum enim
quedam vivunt septem annis et
alia autem quecumque sonant ut
puta sirbones et melolonce et
tettiges. Et .n. sonum faciunt spiritu
velut asmaticum. In ipso .n. suc-
cinctorio in sito spiritu elevato et de-
presso et accidit per pelliculam fri' cac-
tionem. Similiter .n. lenum hec quem-
admodum respirancia deforis pulm-
onem et pisces branchiis. Sile-
cium accidit et ut si quis aliqua
respirancium suffocet os tenens
et .n. hec faciunt pulmonem ele-
vationem hanc. Set hiis quidem non
sufficientem facit talis motus
refrigerationem. illis autem sufficientem.
Et percussione ad pelliculam faci-
unt sonum quemadmodum diximus qua-
lem per calamos perforatos pu-
eri hii. possunt pelliculam con-
per hec .n. tettigii de cantantes
cantant. Calidiores .n. sunt
et divisum est ipsis succinctoria
non cantantibus autem hec et non
sallium. Et sanguinem autem habencium
et pulmonem habencium pauci
autem sanguinis habencium et
ventre quedam longo multo tempore
possunt sine respiracione vivere
quia pulmo elevationem habet multam
paucum habet sanguinem et humidum
in primis .n. motus ad multum
tempus sufficit refrigeratio tandem
enim autem non potest hec suffocantur
non respirancia. quemadmodum dictum est
et prius. Manifestus autem que pro non
refrigerari corruptio vocatur suf-
focatio et sic corrupta suffocata
vi dicimus. Quod autem in respi-

rant entoma aliud dictum est et prius
nunc autem et in ipsis aliis puta
muscis et apibus. In humidis .n. multo
tempore vivunt. si non valde sit calidum
aut frigidum. Quoniam modicam habi-
cia virtutem spiritus exigunt
respirare hec corrumpuntur hec et vitam
suffocari repletto ventre et
corrupto humido qui in succinctorio
pro quod in cinere demorata resur-
gunt. Et aliud autem que in humido
quecumque ex saligna plurimo tempore vivunt
in aere sanguinem habentibus et sus-
cipientibus mare et puta pis-
cibus propter hec .n. modicum calidum
aer est sufficiens ad multum tempus re-
frigerare ut puta malacastracis
et polipodibus non tamen ad finem
sufficiunt ad vivere quia sunt pauci
caloris. quoniam et piscium multi
in luto infra latitant. tamen vi-
vuntur fodientes quecumque .n.
non totaliter habent pulmonem
aut ex sanguine rarius indiget
respiratione. De ex sanguinibus
quidem igitur quod ex hiis quidem continens
aer humidum auxiliatur ad
vitam dictum est sanguinem habentibus
et ex habentibus quecumque quidem ipsorum
habent pulmonem omnia suscipiunt
aerem et refrigerationem faciunt
per respirare et exspirare habent
autem pulmonem aliqua quidem in
ipsis et non deforis solum. Sed adra
enim aliquaint quidem hec non in ipsis
et non deforis. Et omnia quidem autem
permixtum ut puta aves et so-
lidocia puta tortuce et lacerte
et serpentes. illa quidem igitur calidum
sanguinem habentem horum autem
quia et respiracione utuntur. va-
rius quemadmodum dictum est prius utuntur

4us capitulum

E

autem omnia et quecumque moriuntur et faci
unt vitam in aquis puta quedam
genus et armaticis et ranarum
et cocodrillorum et tortuce marine et
terrestres et bones marini omnia enim
hec talia pariunt in sicco aut in
humido extollencia caput propter respi
rationem. Quecumque autem branchias
habent omnia refrigerantur suscipientia
aquam. habent autem branchias genus
vocatorum selachorum et aliorum que sine
pedibus. Sine pedibus autem pisces
omnes. Et enim que habent secundum similitu
dinem aliarum habent. pedes autem
habencium unum habet branchiam nisi
vocatus cordillos. Sed autem pul
monem et branchias nullum vi
sum unquam habens. causa autem quia
pulmo quidem gratia refrigerationis
a spiritu est. videtur autem nomen accepisse pro
mo propter susceptionem spiritus branchi
as autem et refrigerationem ab aqua
unum autem ad unum opertum orga
num. et una respiratio sufficiens
eis omnibus. Quare quoniam propter frustra nichil
videmus facientem naturam. Duobus
autem existentibus alterum utique esse frustra
propter hec. hec quidem habent branchias. hec autem
pulmonem. ambo autem nullum. Quoniam
autem ad esse quidem alimento indiget
animalium unumquodque ad salutem autem
refrigeratione eodem organo utitur
natura ad ambo hec. quemadmodum in quibusdam
linguam ad sapores et ad interpretatio
nem sic habentibus pulmonem voca
to ore ad alimenti operationem et ad ex
spirationem et respirationem. Non ha
bentibus autem pulmone nec utique respi
rantibus os quidem ad operationem ali
menti et refrigerationem autem indi
gentibus refrigeratur branchiarum
existens necessarium. Qualiter quidem igitur dictarum

organa earum virtus facit refrigerationem
posterius dicemus. Similiter non impedit
autem alimentum similiter respirantibus
aerem et suscipientibus humidum utique enim
respirantes similiter suscipiunt alimentum
aliam in aerem suscipitur nisi dicte
alimento aut sicco aut humido ad
pulmonem per arteriam prius enim
ponitur altera ysofagi per quam
alimentum progreditur in ventrem. ve
tet quadrupedibus quidem igitur et sangui
nem habentibus habet arteriam velut
operculum epiglotum. avibus
autem et quadrupedes ovificantibus
non inest. Sed occasione idem
faciunt suscipientia enim alimentum
hec quidem claudunt hec quidem super
ponunt epiglotum. progressio
autem hec quidem accomodant hec autem ap
periunt et suscipiunt spiritum ad respi
rationem. Habencia autem branchias omni
tenentia et propter hac humidum per os susci
piunt alimentum aliquam quidem
enim non habent. Quare hac quidem
igitur vel utique lederentur ab ea que humidi
decadencia. Secundum venientem magis dicte
propter quod velocem faciunt diminutio
nem susceptionem alimenti et den
tes acutos habent et omnia fere sunt
carcharodonta. non enim contingit con
minuere alimentum. Circa cetacea
autem aquatilium dubitabit utique
quis. habet enim et hoc secundum rationem ut
puta cete delfines et balenas et
aliorum quecumque habent vocatam cana
lem. hec enim sine pedibus quidem sunt
habencia autem pulmonem susci
piunt mare. Causa autem huius quod nunc
dictum est non enim refrigeratio gratia sus
cipiunt humidum. hec quidem enim fit
ipsis respirantibus habent enim pulmo
nem propter quod et dormiunt extollencia

os et scanus delfini. Alia hec autem
si capiantur retibus cito suffo-
cantur propter non respirare et sup-
nacencia inveniuntur talia in mari
propter respiracionem. Sed quoniam necesse fa-
cere alimentum in humido necessarium
suscipiencia humidum dimittere
et propter hoc habent omnia canalem sus-
cipiencia enim aquam quemadmodum pis-
ces secundum branchias hec per canale
remittunt aquam. Signum autem com-
posicio canalis ad necesse sanguinem
habencium fiatur. Sed autem cerebrum priorem
hoc remittit aquam propter id autem
quod suscipiunt et mollia aquam
nulla constructa. Dico autem puta
vocatos caraboς et cancros re-
frigeracione quidem enim ipsorum nullum
existit indigens pauci caloris
enim est et ex sanguine. Vnumquodque ipsorum
quoniam sufficienter refrigeratur a continente
humido. Sed propter alimentum non non simul
suscipientibus influat humidum
malacostraca quidem igitur velut car-
ci et carabi secundum aspera emittunt
aquam per epipterigmata. Sepie autem
et polipodes per concavum quod super ca-
put est. Scriptum est autem de ip-
sis per intelligenciam magis
in hiis que de aliis historiis.
De suscipere quidem igitur humidum causam
faciunt propter refrigeracionem et propter aptum
suscipere alimentum ex humido secundum
naturam existencia aquatilia aliorum.
De refrigeracione autem quo fit in res-
pirantibus et habentibus branchias
post dicetur. Quod quidem igitur respirant
quecumque aliorum habent pulmonem
prius dictum est propter quid autem habent
particulam habent quedam et propter quid
habencia indigent respiracione
causa huiusmodi quidem quod honorabiliora

aliorum plurimum sortita sunt caliditatem
et simul enim necesse et anima sortita est
honorabiliori. honorabiliora enim
sunt quam natura plantarum propter quod et maxime
habencia pulmonem sanguinem
habentem et calidum maiora quam ma-
gnitudinibus et purissimo et plurimo
usum sanguine aliorum rectissimum
est homo et quod sursum ad totius
sursum hic solum propter tale habere
hanc particulam. quare esse et huius et
aliis ponendum est causam ipsam
quemadmodum quamcumque aliam particulam.
Habent quidem igitur gratia huius. Quare autem ex necessita-te
moventis causam et talia putare consti-
tuta quemadmodum et non talia multa con-
stituta sunt. Hec quidem enim ex terra
amplius facta sunt plantarum genus
hec autem ex aqua puta que aqua-
tilium volatilium autem et cam-
pestrium hec quidem ex aere hec autem ex
igne. Singula autem in appropriatis locis
habent ordinem ipsorum. Empedocles
autem non bene dixit hoc dicens ca-
lidissima maxime ignem haben-
cia plurimum aliorum aquatilia esse fu-
giencia excessum eius que in na-
tura caliditatis ut quoniam frigida et humi-
da deficiunt per locum salventur
contraria existencia. quod enim habere humidum
calidum esse minus aere totaliter
quidem igitur ingens quo contingit fere
unumquodque ipsorum in sicco permanere
locum in humidum fere enim et hii pe-
dibus plurima ipsorum sunt dicendo au-
tem que a principio ipsorum consti-
tucionem factam quidam esse in sicco
aut fugiencia autem venire ad
humidum. Adhuc autem nec inducunt
calidiora existencia. quoniam conspicitur
hec quidem enim ex sanguine omnia. hec autem
pauci sanguinis ipsorum. Similiter autem animalia

et cum autem

quod oportet dicere caliditas et frigiditas secundum seipsam complexionem suppleat. ex quia aut oportet contrarios sicut quod habet compressionem locum non tamen quia aut ille unum habitacionem. quod enim excessus habencia loca contraria et talia saluant. natura autem in propriis saluatur maxime locis non est autem idem tamen alium ex quarumque et habitus et disposiciones ipsius. dico autem puta. secundum quod ex cera constituerit si non utique in calido ponens saluaret, neque si quid ex glacie. corrumpetur enim utique cito propter contrarium. secundum quod liquefaciat id calidum quod a contrario constans neque si quid ex sale aut nitro constitutum non utique in humido ferens reponeret. corrumpit enim humidum a sicco et calido consistencia. si igitur in omnibus corpus humidum et siccum racionabiliter quod quidem ex humido sunt et si frigida erunt in frigido que autem ex sicco in sicco. propter quod arbores non in aqua nascuntur. sed in terra. propter eiusdem racionis est in aquis poni esse ipsa valde sicca quemadmodum ignea aut ille non id propter frigidum veniat in ipsum secundum quod humidum. secundum quod igitur natura in quo quidem loco sunt tales entes existunt et que quidem in aqua humide. que autem in terra sicce que et in aere calide habitus nam quod quidem excedentes caliditate in frigido qui autem frigiditate in calido positi saluantur magis reducit enim ad mensuratum loci habitus excessum. secundum quod igitur oportet querere in locis propriis unumquodque secundum permutationes temporis habitus quod enim contingit locis contrarios esse tamen autem inpossibile.

Ex quod igitur non propter caliditatem nature secundum quod aquatilia secundum autem terrestria aliud non sunt quemadmodum empedocles ait tamen dicta sunt. Et quare secundum quod non habent pulmonem secundum autem habent propter quid autem habencia suscipiunt aerem et respirant. et maxime ipsorum quecumque habent sanguinem habent causa respirandi quod pulmo maius existens et plenius sanguinis. et maxime utique sanguinem habens secundum particula in ceteris viviparis (?) quecumque autem habent sanguinem habentem ipsum celi (?) quod indiget propter paruam esse inclinationem alis ignis. Intra (?) autem ingredi per se propter mixtionem sanguinis et caliditatis secundum autem amplo aer quod facile potens facere propter hic id subtile existens per omne et celeriter penetrans refrigerat. aqua autem contrarium.

Et quare maxime respirant habencia pulmonem habentem sanguinem et animal. Ex id calidius ampliori indiget refrigeratione. Simul secundum autem ad principium caliditatis que in corde progredi leve (?) de facili qua autem modo cor colligationem habet ad pulmonem oportet contemplari ex anathomis et hystoriis. est alia speciebus refrigeratione quod igitur totaliter indiget animalium tamen propter collationem anime in corde. Hunc autem faciunt per respirationem quecumque non solum habent cor secundum et pulmonem. alia habencia autem cor pulmonem autem quemadmodum pisces propter aquatile ipsorum

ipsum aqua faciunt refrigerium per branchias. Ad visum quidem ex anathomis oportet contemplari, ad certitudinem autem ex hystoriis. Ut autem in summa dicatur, et nunc habet se sic. Videtur quidem enim non eodem modo habere positionem cor campestrium animalium et piscibus. Hec autem eodem modo; quia enim vivunt capita habent, cor acutum habent. Quoniam autem non eodem modo capita vivunt campestribus animalium et piscibus, ad os cor acutum habent. Tendit autem ex extremitate cordis canalis quasi vena et nervus ad medium secundum quod contingunt invicem omnes branchie maxime. Quidem igitur iste est hinc autem et inde cordis pretendunt et alie in extremitate unicuique branchiarum per quas refrigeratio fit ad cor decurrente semper aqua per branchias. Eodem autem modo respirantibus torax sursum et deorsum movetur suscipientium et emittentium ut branchie piscibus. Et respirantia quidem in pauco aere et eodem suffocantur: velociter enim utrorumque fit calidus; calefit enim sanguis tactu [?] utrisque, calidus autem existens sanguis prohibet refrigerationem. Et non potencium movere, aquatilium autem branchias, propter passionem aut propter senectutem, tunc accidit mors. Et quidem igitur omnibus animalibus communis generatio et mors, modi autem differunt specie; non enim indifferens corruptio. Sed habet aliquid commune. Mors est hec quidem violenta, hec autem secundum naturam. Violenta quidem quando principium extra fuerit, secundum naturam autem quando in ipso et partis consistentia ex principio ex principio tali, sed non adveniencia aliqua passio. Plantis quidem igitur ab ansis [?]. In aliis autem vocatur hec senectus. Est autem mors et corruptio omnibus similiter non imperfectis; huius autem assimilatio quidem, alio autem modo. Imperfecta autem dico ut puta ova et semina plantarum quecumque sine radice. Omnibus quidem igitur corruptio fit propter caloris alicuius defectum, perfectis autem in quo substantie principium. Hoc autem est quemadmodum dictum est prius in quo sursum et deorsum copulantur; plantis quidem medium inter ramos et radices, animalium autem habentibus quidem sanguinem cor, et ex sanguinibus autem proportionale. Horum autem quedam virtute multa principia habent, non tamen hec actu, propter quod et entomorum quedam divisa vivunt, et sanguinem habentium quecumque non vitalia valde sunt multo tempore vivunt ablato corde, ut puta tortuce. Et moventur pedibus adhuc existentibus testalibus [?] propter non compositionem naturam ipsorum bene sibi-entonis [?]. Principium autem vite deficit habentibus cum non refrigeretur calidum in eo quod circa ipsum. Quemadmodum enim dictum est, et frequenter contabescit ipsum a se ipso. Quando igitur his quidem pulmo, his autem branchie indurata fuerint propter temporis longitudinem desiccatis his quidem branchiis, his autem pulmone et terrestribus, non possibile has partes movere neque elevare neque simul ducere, tandem facta [?] cione marcescit ignis. Propter quod et parvis passionibus advenientibus in senectute velociter moriuntur; propter paucum enim esse calidum velut pulmone evaporato in multitudine vite. Si qua utique molestia fiat parvule [?] et parva cito extinguitur. Quemadmodum enim momentanea et parva in ipso flamma existente propter parvum motum extinguitur. Propter quod et sine tri-

sticia et que in senectute mors nulla cum violentia ipsius passione contingente moriuntur. Sed insensibilis anime absolutio fit omnino. Et infirmitatum quecumque faciunt pulmonem durum aut nascentiis aut superfluitatibus aut caliditatis egritudinalis excessu quemadmodum in febribus spiritum spissum faciunt propter non posse pulmonem longe tollere sursum et demittere. Tandem autem cum non amplius potuerit movere moriuntur expirantes. Generatio quidem igitur est prima participatio in calido nutritive anime. Vita autem mansio huius. Iuventus autem est primi refrigerative particule augmentatio, senectus autem huius detrimentum, acme autem horum medium. Mors autem et corruptio violenta quidem caloris extinctio et marcor. Corrumpitur autem utrumque propter ambas has causas. Que autem secundum naturam est huius marcescentia propter temporis longitudinem et perfectissima. Plantis quidem ab annis. In aliis autem vocatur mors. Huius autem que quidem in senectute mortis marcescentia particule propter impotentiam refrigerandi a senectute. Quid quidem igitur est generatio et vita et mors et propter quas causas existunt aliis dictum est. Palam autem ex hiis et propter quid quidem respirantibus quidem aliis suffocari accidit in humido, piscibus autem in aere. Hiis quidem enim per aquam refrigeratio fit, hiis autem per aerem, quorum utrorumque privantur permutantes loca. Causa itaque motus hiis quidem branchiarum, hiis autem pulmonis, quibus elevatis et depositis hec quidem expirant et inspirant, hec autem suscipiunt humidum et emittunt. Adhuc autem constitutio organi hic est modus.

Tria autem accidentia circa cor sunt que videntur eandem naturam habere, habent autem non eandem: saltus et pulsus et respiratio. Saltus quidem igitur quidem est constrictio caloris qui in ipso propter refrigerationem superfluitatum aut colliquationum contra destinatam ut puta infirmitate que vocatur spasmus et in aliis infirmitatibus et in timoribus. Et enim timentes infrigidantur superiora calido confugiente et contractum facit saltum ipsum constrictum. Itaque ut aliquando extingui aliqua et moriantur propter timorem et propter passionem et egritudinem. Accidens autem pulsatio cordis quam semper videtur faciens continue simul nascentiis est que faciunt motum ad dolorem propter preter naturam esse sanguinis permutationem. Fiat autem utrumque usquequo sanies fiat digestus. Est autem similis bullitioni hec passio, bullitio enim fit spumoso facto humido a calido, elevatur enim propter ampliorem fieri molem. Pulsatio autem in nascentiis quidem si non spissiores fiunt humidi putrefactio. Bullitio autem extincta per orizontem in corde autem spissitudinis humidi exalamento per caliditatem tumefactio facta pulsum elevata ad ultimam tunicam cordis et hoc semper fit continue affluente enim semper humido ex quo fit sanguis. Non prius enim in corde fit. Pulsatio autem in generatione apparet primo non divisis enim distinctis venis videtur hiis sanguis generatus propter hoc pulsat magis in iunioribus quam senioribus. Fit enim exalatio amplior in iunioribus et pulsant et vene omnes et simul invicem propter ortas esse omnes a corde. Movet autem movet et semper. Quare et ille semper et simul invicem quando movet. Saltatio quidem igitur est facta ovatio ad frigidi constrictionem. Pulsatio autem humidi caleficati spissificatione spi

ratio autem fit augmentatione calidi in
quo principium nutritivum. Quamvis
enim et alia indigent alimento et quedam
in aliis magis, quedam in aliis minus alimen-
ti causa necesse itaque ampliorem factum eleva-
re organum. Oportet autem existimare
consistenciam organi similem esse fol-
libus que incoratus. Non longe enim
neque pulmo neque cor ad suscipere figuram
talem. Duplum autem esse quod esse quod tale
oportet. In medio enim esse nutritivum virtutis
virtutis. Elevatur quidem igitur naturam
elevari et continentem ipsum parti-
culam. Quod quidem videntur fa-
cere respirantes. Elevant enim pec-
tus propter principium existens in ipso huius par-
ticule. Itemque hec facere elevatio enim quem-
admodum in folles necesse inferre aerem
qui de foris et frigidum existentem et
refrigerantem extinguere excessum
ignis. Crescente autem crescente
elevabitur hec particula et continentem
parientem necessitur dimittere et dimisso
exire aerem qui ingressus fuit.
Est enim ingredientem quidem frigidum
exeuntem autem calidum propter tactum
calidi existentis in particula hac et maxime
habentibus pulmonem sanguinem habentem
in multis enim velut canales conca-
vitates incidere eas que in pulmone
quarum secus quamque extense sunt
vene et videatur totus pulmo esse
plenus sanguine. Vocatur autem
ingressus quidem aeris respiratio
exitus autem exspiratio et semper utrum-
que continue quousque utique vivit et mo-
vet hec particula continue et propter hoc inspi-
rare et exspirare est in vivere eodem.
Quod autem modo et piscibus motus fit
branchiarum elevatio quidem enim cali-
di quod in sanguine per partes ele-
vantur branchie et pertransit

aquam descendentem autem ad cor
per poros et refrigerantem dimittunt
et emittunt aquam. Semper autem eleva-
to eo quod in corde semper suscipio iam
refrigerans. Propter quod et illis cuius quod in-
vere finis est respirare et his
suscipere humidum. De vita quidem
igitur et morte et de cognatis huius
speculationis fere terminus est de omnibus.

Omnis causa prima-
ria plus est influ-
ens supra causa-
tum suum quam causa universalis secunda.

Cum igitur removet causa universalis
secunda virtutem suam a re causa universalis
prima non aufert virtutem suam ab
ea quod est quia universalis prima agit in causatum
cause secunde antequam agat in ipsum causa
universalis secunda que sequitur ipsum. Cum ergo
agit causa secunda que sequitur in
causatum non excusatur ipsius actio
causa que est super eam et quando separatur
causa secunda a causato quod sequitur ab eo prima que
est supra ipsum est causa. Et nos quidem
exemplificamus de hoc per esse et vivum
et hominem quod oportet ut res sit in primis esse deinde
vivum postea homo. Vivum igitur causa hominis
propinqua vivum autem est causa vivo quod est causa
hominis et similiter quod postremo rationabilem
esse causam hominis est esse. Relinquens causa
hominis quam rationalitas quam est causa
eius esse et illius quod communis significati-
o est quod quando removes virtutem rationa-
lem ab homine non remanet homo et
remanet vivum spirans sensibile
et cum removes ab eo vivum non re-
manet vivum et remanet esse.

quoniam esse non removetur ab eo nisi removeatur vivum, quoniam causa non removetur per remotionem causati sui; remanet ergo homo esse. Cum ergo individuum non est homo, non est animal, et si non est animal, est esse tantum. Iam ergo manifestum est et planum quod causa prima longinqua est plus comprehendens et vehementius causa rei quam causa propinqua, et propter illud fit eius operatio vehementioris adherencie cum re quam causae propinquae. Et hoc quidem non fit ita nisi quia res in primis non patitur nisi a virtute longinqua, deinde patitur secundo a virtute que sub prima est. Et prima adiuvat causam secundam super operationem suam, quoniam omnem operationem quam causa efficit secunda, prima causa etiam efficit, verumtamen efficit eam per modum alium altiorem et sublimiorem. Et quando removetur causa secunda a causato suo, non removetur ab eo prima, quoniam causa prima est maioris et vehementioris adherencie cum re quam causa propinqua, et non figitur causatum causae secundae nisi per virtutem causae primae, quod est quia causa secunda quando facit rem, influit causa prima que est supra eam super illam rem de virtute sua. Quare adheret illi rei adherencia vehementi et servat eam. Iam ergo non separatur ab ea separatione causae propinquae, unde remanet in ea et adheret ei adherencia vehementi, secundum quod ostendimus et exposuimus.

Omne esse superius aut est superius eternitate et ante ipsam, aut est cum eternitate, aut post eternitatem.

Esse vero quod est ante eternitatem causa prima, quoniam est causa ei. Esse vero quod est cum eternitate est intelligencia. Esse vero est secundum habitudinem unam quod non patitur neque destruitur. Esse autem quod est post eternitatem et supra tempus est anima, quoniam non est in orizonte eternitatis inferius et supra tempus. Et significatio quod causa prima est ante eternitatem ipsam est quod esse in ipsa acquisitum. Et dico quod omnis eternitas est esse, sed non omne esse est eternitas. Ergo esse est plus commune quam eternitas. Et causa prima est supra eternitatem, quoniam eternitas est causatum ipsius. Et intelligencia opponitur vel parificatur eternitati, quoniam extenditur cum ea et non alteratur neque destruitur. Et anima annexa est cum eternitate inferius, quoniam est susceptibilior impressionis quam intelligencia, et est supra tempus, quoniam est causa temporis.

Omnis anima nobilis tres habet operationes. Nam ex operationibus eius est operatio animalis et operatio intelligibilis et operatio divina.

Operatio autem divina est quoniam ipsa preparat naturam cum virtute que est in ipsa a causa prima. Eius autem operatio intelligibilis est quoniam ipsa scit res per virtutem intelligencie que est in ipsa. Operatio autem animalis est quoniam ipsa movet corpus primum et omnia corpora naturalia, quoniam ipsa est causa motus corporum et causa operationis naturae. Et non efficit anima has operationes nisi quoniam ipsa est exemplum superioris virtutis, quod est quia causa prima creavit esse anime mediante intelligencia, et propter illud facta est anima efficiens operationem divinam. Postquam

creavit eā p̄ma eē aīe, ꝯposuit eā
sicut instrumentum intelligencie q̄
efficiat opēnes suas ꝓp̄ id. ergo
aīa intelligibilis efficiat opēm
et aīa suscipit ip̄ssione intelli
gencie ita sicut est in fiōis opa
cionis quā ip̄um ip̄ssione sua
in id q̄ ē sub ea opēne ei9 n̄
ip̄a moveat ip̄m ꝓp̄ hanc g̃ cār
et q̄ aīa mōz corp9 ex ꝯ̄fferente
stanū; aīa ē ut vivificet corpa
quā influit sup̄ ea virtutem suam
et dirigit ꝓducit eam ad opēm
rectam divinam et virtutem
intelligibilem, ⁊ virtutem intel
ligibilem et virtutem ei9
eēncie sm̄ q̄ ostendimus. Manifestum
est igitur q̄ anima h̄t tres o
peraciones quā h̄t tres virtutes.

Prima rerum creatarū est
eē, ⁊ non ē añ ip̄m creatū aliud.

Qz ē q̄ eē est supra sensum
et supra aīam et sup̄ intelligē
ciam et non ē post cām p̄mā
latius nec p̄us creatū ip̄o, ꝓp̄ id
q̄ ē sup̄ ē omn̄ creatū ip̄o, ꝓp̄ id
q̄ sup̄ ē sup̄ creatis reb; oīb;
et vehemencius unitū ⁊ nō est
actum ita nisi ꝓp̄ suam ꝓpin
quitatem eē, multitudo aliquoꝝ
modoꝝ et eē p̄um ⁊ unū nō ī q̄
sio non ē multitudo aliquoꝝ. īmo
et eē creatū q̄uis sit unum
tū multiplicatur. Ꝺ q̄ ip̄m recip̄
multiplicacōem ⁊ ip̄um quid nō
sit multa nisi q̄ ip̄m cōmune
sit simplex ⁊ non sit creatis
simplici9 ip̄o tū est ꝯpositum est
ex multiplicato et infinito q̄ ꝫ

q̄ omne q̄ ex eo sē cām p̄mam
ē actib; .i. ē intelligencia ꝯple
ta ē ultima ī potencia ⁊ reliq̄s
bonitatib; forma intelligibiles
in ip̄o sunt laciores et vehemē
cius universalius. Et q̄ ex eo ē inferius
ē intelligencia inferiori cui sub
illo intelligencia ī ꝯplemento ⁊
virtute ⁊ bonitatib; et nō sunt forme
intelligibiles ī sunt sicut ē ea
latitudo in illa intelligencia ꝗ
eē quod creatū p̄mū ē intelligē
cia totū ū inferiū intelligencia ī
ip̄o divisa p̄ modum quam dixi
mus et q̄ diversificatur intelligen
tia in eo forma intelligibilis
divisa et sicut ex forma una ꝓp̄ ea q̄ di
versificatur ī mundo inferiori pueniunt
individua infinita ī multitudine.
Similiter et eē creato p̄ ꝓp̄ ea q̄ diversifi
catur apparent forme intelligibiles
infinite inferiū q̄mus diversificet
nō se iungitur ad invicem sicut ē unio
individuoꝝ q̄ ē quā ip̄e inveniuntur
abs; corrupcione ⁊ separantur abs; se
iunctione quā sunt unum h'is multitudi
nem et multitudo ī unitate ⁊ intelli
gencie p̄me influunt sup̄ intelligē
cias secundas bonitates quas recipiunt
a cā p̄ma et intendunt bonitatē
in eis v; quo ꝯsequatur ultimum
eaꝝ et intelligencie superiores p̄me
que sequntur cām p̄mā ip̄mit for
mas secundas stantes que nō destruunt
ita ut sit necesse iterare eas unde in
telligencia autem secunda ip̄mit formas
declives et separabiles sicut est aīa ip̄iu
stanū; ē ip̄ssione intelligencie secunde
que sequitur eē creatū infinitū ⁊ nō
multiplicatur aīe ū p̄ modum q̄ multi
plicantur intelligencie secunde que se
quuntur eē quo multiplicantur intelligencie

se que sunt ante ee quo multiplicant intelligencie quia quod ee earum aie hr terminu. Sz quod ex eo e inferius firmam g aie que sequntur alachili .i. intelligenciam sunt cplete pfce pau ce declinacois et sepacois et aie que sequnt ee inferius sunt i cplemento et declinatione ab aiabus inferioribz et aie superiores influunt bonitates quas recipiunt ab intelligencia sr aias inferiores et omnes aia recipiens ab intelligencia uirtutem plus e sr impressionem fortior quia quod impressum e ab ea e fixum stans et e motus eius motus equalis continuus et illa in qua ex ea e itus intelligencie minus e impressione sunt aiabz in finalibz pma et e quod ab ea impressum e debile euanescens destructibile corruptum quamuis ita sit eum pmanet p gnacoem e. Jam uo ostensum e quare forte sunt forme intelligibiles multe et no est ee nisi unum simplex et quare forte sunt multe aie quarum quidam sr forte ei qibz diu et esse earum est unum simplex in quo non est diuersitas.

Causa prima superior est omni narratione et no deficiunt lingue a narratione eius nisi propter narratoem et ipsius quoniam ipsa est sr omnem causam et non narratur nisi p causas scdas que illuminantur a lumine cause prime.

Quod e quoniam causa pma no cessat illuminare causatum suum et ipsa non illuminatur lumine illo quoniam ipsa e lumen purum sup quod non e lumen. Ex illo g facta e pma sola cui deficit narratio et no e ita nisi quia sup ipsam no est causa p quam cognoscatur quia ois que res no cognoscitur et narratur nisi ex ipsa causa sua. Cum g e causa tm et non e causatum no scitur p causam pmam neque narratur quoniam e superior narratione neque consequitur eam loquela p intelligenciam et intelligencia p cogitacoem et cogitatio p meditacoem et meditatio p sensum causa aut prima sup res oms quoniam est causa eis propter id fit quod ipsa non cadit sub sensu et meditatione et cogitacione et intelligencia et loquela non e g narrabilis et iterum res aut e sensibilis et cadit sub sensu aut meditabilis et cadit sub meditacione aut e fixa stans secundum dispositionem unam et est intelligibilis aut cstabilis destructibilis cadens sub gnacone et corruptione et e cadens sub cogitacione et causa pma e sup res intelligibiles sempiternales supra res destructibiles quia propter no cadunt sup eam meditatio sensus neque intelligencia et ipsa quod no signatur significatur nisi a causa sa que e intelligencia et no nominatur nisi p nomen causati sui pr tm nisi per modum altiorem et nobiliorem et meliorem sicut ostendimus.

Omnis intelligencia est substancia que non diuiditur.

Quod est quia no e cum magnitudine

nec corpus nec movetur ac procul
dubio non dividitur et iterum
omne divisibile non dividitur
nisi aut in multitudine aut in
magnitudine aut in motu suo.
Cum ergo res est secundum hanc dispositionem est sub
tempore quoniam non recipit divisionem
nisi in tempore. Et intelligentia quidem
non est in tempore immo est cum eternitate
quapropter facta est altior et superior
omni tempore et omni multitudine. Quod si
inveniatur in ea multitudo non invenitur
nisi quasi res existens una. Cum ergo
intelligentia sit secundum hunc modum, partitionem
non recipit. Et significatio
quidem illius est reditio sua super essentiam suam
scilicet quoniam non extenditur cum re
extensa ita ut sit una suarum
extremitatum secunda ab alia. Quod est
quia cum vult scientiam rei corporalis ex-
tendit cum ea et ipsa stat fixa secundum su-
am dispositionem quoniam est forma a qua non
pertransit aliquid et corpora quidem non sunt
ita. Et significatio quod intelligentia non est corpus
neque divisio essentia eius et operatio eius est
quod utreque sunt res una. Et intelligentia
quidem est multa propter bonitates
que adveniunt ei a causa prima et ipsa
quamvis multiplicetur per hunc modum,
cum quod appropinquat uni fit unum et non
dividitur. Et intelligentia quidem non
recipit divisionem quoniam est primum crea-
tum quod creatum est a prima causa et
unitas est dignior ea quam divisio.
Iam ergo verificatum est quod intelligentia est
substantia que non est cum magnitudine neque
corpus neque movetur per aliquem modorum motus. Quapropter
facta est supra tempus et cum eternitate sicut ostendimus.

Omnis intelligentia scit
quod est supra se et quod est sub
se. Veritatem scit quod sub se
quoniam est causa ei.

Et scit quod est supra se quoniam acquirit
bonitates ab eo. Et intelligentia quidem
est etiam intellectus. Ergo secundum modum substantie scit res quas
acquirit de super et res quibus est causa.
Ergo ipsa discernit quod est supra eam et quod est
sub ea est causatum ab ea et cognoscit
causam suam et causatum suum per modum
qui est causa eius, scilicet per modum sue substantie. Et similiter
omnis sciens non scit rem meliorem et
deteriorem nisi per modum sue substantie et sui
esse non secundum modum. Sed quoniam res sunt et si
ita est, tunc absque dubio bonitates
que descendunt super intelligentiam
a causa prima sunt in ea intelligibi-
les et similiter res corporee sensibiles sunt
in intelligentia intelligibiles. Quod
est quoniam res que sunt in intelligentia
non sunt impressiones ipse immo sunt
cause impressionum. Et significatio illius est
quod intelligentia ipsa est causa rei et
que sunt sub ea per hoc quod est intelligentia.
Si ergo intelligentia est causa secundum intelligentiam,
secundum intelligibiles. Iam ergo manifestum
est quod res super intelligentiam et sub ea
sunt per virtutem intelligibilem. Similiter res
corporee cum intelligentia sunt intelligibi-
les quoniam ipsa est causa esse. Et quoniam ipsa non ap-
prehendit nisi per modum sue substantie. Et quod
intelligentia apprehendit res apprehen-
sione intelligibili sive intelligibiles
sint res aut corporee.

Omnis intelligentie fixio et
essentia eius per bonitatem puram que est causa prima.

Et virtus quidem intelligentie est vehe-
mentioris unitatis quam res secunde que

sunt post eam quoniam ipsa non accipit
eius et non est facta ita nisi quia est ei quia
sub ea quia sigillo eius est illud et reme
moratur. intelligencia est regens
omnes res que sunt sub ea per virtutem
divinam que est in ea et per eam retinet
res quoniam per eam est causa rerum et ipsa reti
net omnes res que sunt sub ea et compre
hendit eas quod est quoniam omne quod est primum
rebus et causa eis est retinens illas res
et regens eas et non evadit ab ip
sis aliquid propter virtutem suam altam
ergo intelligencia est princeps rerum que sunt
sub ea et retinens eas et regens
eas sicut natura regit res que sunt sub
ea per virtutem intelligencie. quod si intelligencia
regit naturam per virtutem intelligencie. quia similiter in
telligencia regit naturam per virtutem divinam
quia intelligencia quidem non facta est
retinens res que sunt post eam et re
gens eas et suspendens virtutem suam
super eas nisi quoniam ipsa virtus sub aliis et immo
ipsa est virtus virtutum celestium quoniam
est causa eis quia intelligencia quidem com
prehendit generata et naturam et orizonte
nature scilicet animam nam ipsa est
super naturam quod est quia natura continet
generationem et anima continet naturam et intelligencia
continet animam. ergo intelligencia omnes res
et non est facta intelligencia ita nisi propter causam primam
que supereminet omnibus rebus quoniam est causa
intelligencie et anime et nature et reliquis rebus. quia
causa quidem prima non est intelligencia neque anima
neque natura est super intelligenciam et animam
et naturam quoniam est creans omnes res. verum est
creans intelligenciam absque medio
et creans animam et naturam et reliquas
res mediante intelligencia. et scientia
quidem divina non est sicut scientia intelligen
cie neque scientia animalis immo est super scientiam
intelligencie et scientiam anime quoniam est causa
scientias. quia quod virtus divina est super omnem

virtutem intelligibilem et animalem
et naturalem quoniam est causa omni virtuti. et intel
ligencia est habens esse et formam quod si dixerit
aliquis necesse est ut sit heliatim
dicemus heliatim suum est infinitum
quia individuum suum est bonitas pura
et fluens super intelligenciam omnes bo
nitates et super reliquas res mediante.

Omnis intelligencia ple
na est formis. verumptamen ex intel
ligenciis sunt que continent
formas plus universales et ex
eis sunt que continent formas
plus universaliter.

Quod est quoniam forme que sunt in intellige
nciis secundis inferioribus per modum
particularem sunt in intelligenciis primis per
modum universalem et forme que sunt in in
telligenciis est virtus magna quoniam sunt
vehementioris unitatis quoniam intelli
gencie secunde inferiores et intelligencie
secunde inferioribus sunt virtutes debiles
quoniam minoris unitatis et pluris multi
plicitatis quod est quia intelligencie superio
rum propinquiores uno sunt minoris quantita
tis et maioris virtutis et intelligencie
que sunt longinquiores ab uno puro sunt plu
ris quantitatis et debiliores et quoniam
intelligencie superiores sunt minoris quantitatis accidit tamen ut forme
que procedunt ex intelligenciis primis
processione universali. et quod abbre
viamus et omnis quod forme que adveni
unt ex intelligenciis secundis
sunt debilioris processionis et ...

hermitatis separationis, quoniam propter hoc quod intelligentie se expandunt in suis speciebus secundum formam universalem que est in intelligentiis universalibus, et videmus eam et separamus eam, quoniam ipse non possunt recipere illas formas propter unitatem suam et elevationem earum, nisi per modum secundum quem possunt recipere eas, scilicet per separationem et divisionem. Et similiter alia ex rebus non recipit quod est supra eam nisi per modum secundum quem potest recipere ipsum, non per modum secundum quem est receptum.

Omnis intelligentia intelligit res sempiternas que non destruuntur neque cadunt sub tempore.

Quod est quoniam si intelligentia est semper que non movetur, tunc ipsa est causa rebus sempiternis que non destruuntur et permutantur nec cadunt sub generatione et corruptione. Et intelligentia quidem non est ita nisi quia intelligit rem per esse suum, et esse suum est sempiternum quod non corrumpitur. Cum ergo hoc sit ita, dicimus quod res destructibiles sunt ex corporeitate, scilicet ex causa corporali temporali, non ex causa intelligibili eterna.

Primorum omnium quedam sunt in quibusdam per modum quo licet ut sit unum eorum in alio.

Quod est quia in esse sunt vita et intelligentia, et in vita sunt esse et intelligentia, et in intelligentia sunt esse et vita. Verumptamen esse et vita in intelligentia sunt due intelligentie, et esse et intelligentia in vita sunt due vite, et intelligentia et vita in esse sunt duo esse. Et illud non est ita nisi quia unumquodque primorum aut est causa aut causatum. Causatum igitur in causa est per modum cause, et causa in causato per modum causati. Et nos quidem abbreviamus et dicimus quod res agens in rem per modum cause non est in ea nisi per modum qui est ei. Et sic sensus in anima per modum animalem, et anima in intelligentia per modum intelligibilem, et intelligentia in esse per modum essentialem. Et esse primum in intelligentia per modum intelligibilem, et intelligentia in anima per modum animalem, et anima in sensu per modum sensibilem. Et redeamus et dicamus quod sensus est in anima, et anima in intelligentia, et intelligentia in causa prima per modos suos secundum quod ostendimus.

Omnis intelligentia intelligit essentiam suam etc.

Quod est quia intelligens et intellectum sunt simul. Cum ergo intelligentia est intelligens et intellectum, tunc procul dubio videt essentiam suam, et cum videt essentiam suam scit quod intelligit per intelligentiam, et cum scit quod intelligit per intelligentiam scit quod intelligit per intelligentiam essentiam suam. Et cum scit essentiam suam scit reliquas res que sunt sub ea, quoniam sunt ex ea. Verumptamen in ea sunt per modum intelligibilem. Ergo intelligentia et res intellecte sunt unum. Quod est quia si sunt res intellecte et intelligentia unum, et intelligentia scit esse suum, tunc procul dubio quando ipsa scit essentiam suam scit reliquas res, et quando scit reliquas res scit essentiam suam, et quando scit res cum ipsa non scit eas nisi quia ipse sunt intellecte. Ergo intelligentia scit essentiam suam et scit res intellectas sicut ostendimus.

Omnis anime res sensibiles sunt per hoc quod sunt exemplum eius, et res intelligibiles in ea sunt quia scit eas.

Sed non facta est ita nisi quia ipsa expansa est super res intelligibiles que non moventur, et quia anima sic est facta quod comprehendit res corporeas, quoniam facta est causa corporum et facta est causata ex intelligentia que est ante eam. Res ergo que incipiunt ex anima sunt in anima per intentionem exempli, scilicet quia res sensibiles exemplificantur secundum exemplum anime, et res que ceciderunt super animam sunt in anima per modum acquisitionis. Hoc ergo cum sit ita, redeamus et dicamus quod res sensibiles in anima sunt per modum sicut patet quod anima est causa exemplaria. Intelligo per animam virtutem agentem res sensibiles, verumtamen virtus efficiens in anima non est materialis, et virtus corporea in anima est spiritualis, et virtus ipsius metiens in rebus habentibus dimensiones est sine dimensione. Res autem intellectuales in anima sunt per modum accidentalem, scilicet quia res intelligibiles que non dividuntur sunt in anima per modum divisibilem. Ergo res intelligibiles unite sunt in anima per modum divisibilem qui multiplicatur, et res intelligibiles que non moventur sunt in anima per modum motus. Iam ergo manifestum est quod res intelligibiles et sensibiles sunt in anima, verumtamen res sensibiles corporee mote sunt in anima per motum animalem spiritualem unitum, et quia res intelligibiles unite sunt quiescentes in anima per modum qui multiplicat motum.

Omnis sciens qui scit essentiam suam est rediens ad eam reditione completa.

Quod est quia aliquid scientia non est nisi actio intelligibilis; cum ergo sciens scit scientiam suam, tunc redit ad essentiam suam per operationem intelligibilem, et hoc non est ita nisi quia sciens et scitum sunt res una, quoniam scientia scientis scientiam suam est ex eo et ad eum. Quod est ex eo quia est sciens, et ad eum quia est scitum, quod est quia propterea quod scientia est scientia scientis, et sciens scit essentiam suam, et eius operatio rediens ad essentiam suam, ergo substantia eius est rediens ad essentiam suam iterum. Et non significatio per reditionem substantie ad essentiam suam nisi quia est stans fixa per se, non indigens in sui fixione et sui esse alia re erigente ipsam, quoniam est substantia simplex sufficiens per se ipsam.

Omnes virtutes quibus non est finis pendentes sunt per infinitum primum quod est virtus virtutum, non quia ipse sint acquisite fixe stantes in rebus entibus habentibus fixionem.

Quod si aliquis dicat quod ens primum creatum, scilicet intelligentia, est virtus cui non est finis, dicemus non esse eius creatam virtutem, immo est ei virtus quedam, et virtus quidem eius non est facta infinita nisi inferius, non superius, quoniam ipsa non est virtus pura que non est virtus nisi quia est virtus quia non est res que non finitur inferius nec superius. Ens autem primum creatum, scilicet intelligentia, habet finem, et virtuti eius est finis secundum quod remanet causatum eius ab primo; creans est infinitum, ens primum purum. Quod est quia si entibus fortibus non est finis propter acquisitionem suam ab infinito primo propter quod sunt entia infinita, et si ens primum ipsum est quod ponit res quibus non est finis, tunc procul dubio ipsum est super infinitum.

Ens autem creatum primum, scilicet intelligencia, non est non finitum, immo dicitur quod est infinitum, non dicitur quod est ipsum non est quod est non finitum. Ens igitur primum est mensura entium intelligibilium primorum et entium sensibilium secundorum, scilicet quia ipsum creavit entia et mensuravit ea mensura convenienti omni enti. Redeamus igitur et dicamus quod ens primum creans est super infinitum, sed ens secundum creatum est infinitum, et quod est inter ens primum creans et secundum creatum est non finitum. Et reliquae bonitates simplices sicut vita et lumen et que sunt eis similia sunt cause rerum omnium habentium bonitates quod infinitum primum acquirit prima et causa prima causa omnis vite, et similiter reliquae bonitates descendentes descenderunt sicut reliquae causata in illa et corpora mediante intelligencia.

Omnis virtus unita plus est infinita quam virtus multiplicata.

Quod est quia infinitum primum quod est intelligentia est propinquum uni puro; propter id scilicet est quod in omni virtute propinqua uni vero est infinitas plus quam in virtute longinqua ab eo. Quod est quia cum virtus incipit multiplicari tunc destruitur unitas eius, et cum destruitur unitas eius destruitur infinitas, et non destruitur infinitas nisi quia dividitur. Et illius significatio est virtus divisa, quia ipsa quando magis aggregatur et unitur magnificatur et vehemencior fit et efficit operationes mirabiles; et cum magis partitur et dividitur minoratur et debilitatur et efficit operationes viles. Iam igitur manifestum est et planum quod virtus quando magis appropinquatur uni puro et vero fit vehemencior eius unitas, et est infinitas in eo magis apparens et manifestior, et sunt opa-

biles eius operationes magne mirabiles nobiles.

Res sunt omnes entia apud ens primum, et res vive omnes sunt mote per essentiam suam propter vitam primam, et res intelligibiles omnes habent scientiam apud intelligenciam primam.

Quod est quia si omne causatum causat causato suo aliquid, tunc procul dubio ens primum dat causatis suis omnibus ens. Et similiter vita causatis suis dat motum, quoniam vita est processio procedens ex ente primo quieto sempiterno et primus motus. Et similiter intelligencia dat causatis suis scientiam, quod est quia omnis scientia vera non est nisi intelligencia, et intelligencia est prima sciens, quod est et est influens scientiam super alia scita. Redeamus autem et dicamus quod ens primum est quietum et est causa causarum, et si ipsum dat omnibus rebus ens, tunc ipsum dat eis per modum creationis. Vita autem prima dat eis que sunt sub ea vitam non per modum creationis, immo per modum forme. Et similiter intelligencia non dat eis que sunt sub ea de scientia et reliquis rebus nisi per modum forme.

Ex intelligentiis est que est intelligencia divina, quoniam ipsa recipit ex bonitatibus primis que procedunt ex causa prima receptionem multam, et de eis est que est intelligencia

tantum quoniam non recipit ex bonitatibus primis nisi mediante intelligentia.

Et ex animabus est que est anima intelligibilis quoniam est pendens per intelligentiam, et ex eis est que est anima tantum. Et ex corporibus naturalibus est cui est anima regens ipsum et faciens directionem super ipsum. Et de eis sunt que sunt corpora sola tantum quibus non est anima. Et hoc non fit ita nisi quoniam intelligibilia non tota neque anime tote neque corpora tota non pendent per causam que est super ea, nisi quod est ex ea completa integra et quod pendet per causam que est super eam. Quod est quia non omnis intelligentia pendet per bonitates cause prime nisi que ex eis est intelligentia completa ipsius primi integra. Ipsa enim potest recipere bonitates ex causa prima descendentes et pendere per eas ut vehemens fiat sua unitas. Et similiter iterum non omnis anima pendet per intelligentiam nisi que ex eis est completa integra et vehemens similis continuationis intelligentie per hoc quod pendet per intelligentiam et est intelligentia completa. Et similiter non omne corpus naturale habet animam nisi quod ex eis est completum integrum quasi sit rationale. Et secundum hunc modum sunt reliqui ordines intelligibiles.

Causa prima regit res creatas omnes preter quod commisceatur cum eis.

Quod est quia regimen non debilitat virtutem eius exaltatam que est super omnem rem neque destruit eam neque prohibet eam essentia unitatis eius separata a rebus quin regat res. Quod est quia causa prima est fixa stans cum unitate sua pura semper, et ipsa regit res creatas omnes et influit super eas virtutem vite et bonitates secundum modum virtutis earum receptibilium et possibilitatis earum. Prima enim bonitas influit bonitates super res omnes influxione una. Verum unaquaque rerum recipit ex illa influxione secundum modum sue virtutis et sui esse. Et bonitas prima non influit bonitates super res omnes nisi per modum unum, quia non est bonitas nisi per suum esse et suum ens et suam virtutem, ita quod bonitas et ens sunt res una. Sicut ergo ens primum et bonitas sunt una res, et fit quod ipsa influunt bonitates super res influxione communi una, et diversificantur bonitates et dona ex concursu recipientis. Quod est quia recipientia bonitates non recipiunt equaliter, immo quedam eorum recipiunt plus quam quedam, et hoc quidem est propter magnitudinem sue largitatis. Redeamus ergo et dicamus quod inter omne agens quod agit per esse suum tantum et inter factum suum non est continuator neque res alia media. Et non est continuator inter agens et factum nisi additio super esse, scilicet quando agens et factum sunt per instrumentum et non facit per esse suum et sunt composita. Quapropter recipiens recipit per continuationem inter ipsum et factorem suum, et tunc est agens separatum a facto suo. Agens vero inter quod et factum eius non est continuator penitus est agens verum et regens verum, faciens res per finem decoris post quod non possibile est ut sit decor alius, et regit factum suum per ultimum regiminis. Quod est quia regit res per modum quo agit, et non agit nisi per esse suum. Ergo esse eius iterum est per regimen eius. Quapropter fit quod regit et agit per ultimum decoris et regiminis in quo non est diversitas neque tortuositas, et non diversificantur operationes et regimina propter eas nisi secundum meritum recipientis.

Primum est dives per se ipsum et est dives magis.

Et significatio eius est unitas eius, non quia unitas eius sit sparsa, immo est unitas eius pura, quoniam est simplex in fine simplicitatis. Si ergo aliquis vult scire quod ens primum est dives, aspiciat ad res compositas et inquirat de eis inquisitione perscrutanti. Inveniet enim omne compositum diminutum, indigens quidem aut alio aut rebus ex quibus componitur. Res autem simplex una est, que est bonitas, et est una, et unitas eius est bonitas, et bonitas est res una. Illa ergo res est magis dives, quoniam influit et non fit influxio super eam per aliquem modorum. Reliquae vero res que sunt intelligibiles aut corporee non sunt divites per se ipsas, immo indigent uno vero influente super eas bonitates et omnes gratias.

Causa prima est super omne nomen quo nominatur, quoniam non pertinet ei diminutio neque complementum solum.

Quoniam diminutum est non completum, quod non potest efficere operacionem completam cum est diminutum. Et completum apud nos, quamvis sit sufficiens per se ipsum, non potest tamen creare aliquid neque influere aliquid a se ipso omnino. Si ergo hoc ita est, dicimus nos tunc quod primum non est diminutum neque completum tantum, immo est super completum, quoniam est creans res et influens bonitates super eas influxione completa, quoniam est bonitas cui non est finis neque dimensiones. Bonitas ergo prima replet omnia secula bonitatibus, verumptamen non omne seculum recipit de illa bonitate nisi secundum modum sue potencie. Iam ergo manifestum et clarum quod causa prima est super omne nomen quo nominatur et sublimior eo et clarior.

Omnis intelligencia divina scit res per hoc quod ipsa est intelligencia et regit eas per hoc quod ipsa est divina.

Et hoc quia proprietas intelligencie est sciencia, et non est eius complementum et integritas nisi ut sit sciens. Regens ergo est deus benedictus et sublimis, quoniam ipse replet res bonitatibus, et intelligencia est primum creatum et est plus similis deo sublimi, et propter illud regit res que sunt sub ea. Et quemadmodum deus benedictus et sublimis influit bonitatem super res que sunt sub eo, sic intelligencia influit scienciam super res que sunt sub ea. Cum ergo, cum deus benedictus et sublimis precedit intelligenciam per regimen et regit res sublimiores regimine et altioris ordinis quam sit regimen intelligencie, quoniam est id quod dedit intelligencie regimen. Et signum illius est quod res que recipiunt regimen creatoris intelligencie, quod est quia non refugit regimen eius aliqua rerum omnino, quoniam vult ut faciat recipere bonitatem suam. Similiter omnis res, quod est quia non est quod omnis res que desiderat intelligenciam. Et res omnes desiderant bonitates ex primo et desiderant ipsam recipere desiderio multo. In illo non est aliquis qui dubitet.

Causa prima existit in omnibus rebus secundum dispositionem unam, sed

Quod est quia prima causarum existit in rebus omnibus secundum dispositionem unam, res vero recipit eam secundum suae potentiae modum. Quod est quia ex rebus sunt quae recipiunt unitatem receptione unita, et ex eis sunt quae recipiunt unam receptionem multiplicatam, et ex eis sunt quae recipiunt eam receptione corporali. Et diversitas quidem receptionis non fit ex prima causa, sed propter recipiens. Quod est quia recipiens diversificatur; propter illud ergo susceptum est diversificatum. Influens sic ex natura unum non diversum influit super omnes res bonitates aequaliter. Res ergo sunt diversitatis fluxiones bonitatis super res. Procul dubio ergo non inveniuntur omnes res in prima per modum unum. Ergo secundum medium propinquitatis omne [illegible] secundum medium quo recipere potest causam primam secundum quantitatem illius ex ea et delectari per eam. Quia quod non recipit res causam primam sed et delectatur in ea non per modum essentiae, et non intelligo per esse non esse et cognitionem [illegible] causam secundum modum quo cognoscit res causam primam secundum quantitatem secundum quam illam recipit ex ea et delectatur ea sicut diximus.

Quod si aliquis dicit posse esse ut sint generata ex re alia dicemus.

Quod si possibile est ut substantia stans per essentiam suam sit generata ex re alia, procul dubio est substantia illa diminuta indigens ut compleat eam illud ex quo generatur. Et significatio eius est quod generatio non est nisi via ex diminutione ad complementum. Nam si inveniretur res non indigens in generatione sua et in sua forma et sua formatione re alia, non esset causa ipsa formationis suae et sui complementi vero propter reversionem suam super illam causam. Ergo iam manifestum est quod omnis substantia stans per essentiam suam non est generata ex re alia.

Omnis substantia stans per se ipsam est non cadens sub corruptione.

Si autem aliquis dicat possibile est ut substantia per se ipsam cadat sub corruptione, dicemus quod possibile est ut separetur ab esse suo et sit fixa stans per essentiam suam sine esse suo. Hoc est inconveniens impossibile: ut sit fixa stans per essentiam suam sine esse suo, quoniam ipsa est quae est una. Omnis autem cadens sub corruptione non fit corruptum nisi propter separationem suam a causa sua. Dum vero permanet res pendens per causam suam retinentem eam et manentem, non perit nec destruitur. Si ergo hoc ita est, substantia stantis per essentiam suam non separatur a causa sua, quoniam est inseparabilis ab esse propter hoc quod eius est et propter dispositionem suam, et non fit sine ipsius causa nisi propter reversionem suam ad causam suam. Et illa reversio est formatio eius, et propter causam quod semper relata ad causam suam et ipsa causa ipsius reversionis est ipsa causa sua; ipsa ergo per medium quod diximus quod non perit nec destruitur, quoniam ipsa est causa et causatum simul, sicut ostendimus nuper. Iam ergo manifestum est quoniam omnis substantia stans per se ipsam non destruitur nec corrumpitur.

Omnis substantia destructibilis non sempiterna aut est composita aut est delata super aliam rem.

Propterea quod substantia aut est indigens rebus ex quibus est, et est composita ex eis, aut est indigens in fixione sua differre esse suum. Cum ergo separatur differens, causa corrumpitur et destruitur. Quod si substantia non est composita nec delata, est simplex et non destruitur neque minuitur omnino.

Omnis substantia stans p eẽm su
am est simplex non dividitur.

Et si aliquis dixerit possibile ē ut di
vidatur et ē simplex dicemus nō possibile
ē dicens ut sbã stans p se dividatur
et ē simplex ipsa possibile ē ut ēē pcisi
sit p eẽm eius itm sic ēē actiūs n̄ g
possibile ē et reddit ps sup se ipsam sic
ē rediens totū sup eẽm suam et h
est ipossibile sic g ē ipossibile sbã stans p se
ipsam ē in divisibilis et ē simplex si aūt
nō est simplex sz ē cōpositū ps eius melior
pte et ps illius vilior pte g res
melior ē re viliore et res vilior est
melior ē re viliore et res vilior est
melior ex re qm̄ ē oīs ps eī se iūc
ta ab oī pte eius q̄r ē vniūsitas
eius nō sufficiens p se ipsm ḡidi
geat ptibz suis ex quibz cōpoitur
et h quod non ē n̄ rei simplicis
imo n̄ sbãz cōpositaz iam g sbã
q oīs sbã stans p suam eẽm est
simplex et nō dividitur et qm̄ recipit
divisionem et ē simplex non est reci
piens corruptōnē nz destructōm.

Omnis sbã simplex est
stans per se ipsam ...

Scilz p eẽm suam sīā ipsa ē cãta
sn̄ tpe et ē in sbãlitate sua sr̄ior
sbīs tpalibz et signū illius ē q nō ē
gñata ex aliquo qm̄ ē stans per
eẽm suam et sbe gñate ex aliq
sunt qm̄ ē stans p eẽm suā et
sbe gñate ex aliquo s̄t sbe cōposite
cadentes sb gñone iam g m̄ ē
q oīs sbã stans p eẽm suam nō
est i imo tempe et q est altior ul
superior tempore et rebz tpalibus.

Omnis sbã cãta in tpe aut ē
est sp in tpe et tps s̄ supflunt ab
ea qm̄ est cãta et tps equalr a
supflunt et tps s̄flunt ab ea
qm̄ ē cãta i ipsis tpibz quibz dēs.

Et est q tãta seq̄r se adiuncem et
sbãm ei s̄riorem nō seqr n̄ sbã ea silis
ut sbã dissilis ei s̄t sbe cãte a quibz
nō s̄flunt tps aūt sbas q̄ silantur
sbīs sempitnis qm̄ assilant eis oīo
sbe g sempitne i tpe ille q̄ cōtinuant
sbīs sempitnis et sic medie it sbas
spas int sbas sectas sbas i tpe et sic
possibile ut sbe sempitne n. s̄t sup tps se
quatur sup sbas sepales cãtas i tpe
n̄ mediantibz sbīs spualibz ab sepa
tis i tpe in quibz sbe nō s̄t s̄t medie
it q tpe augmentant q sbīs tpalibz
ab sectis i tpe p gñonem ipse n. sbe
sbe sunt sempitne tm̄ p manētia
earz ē p gñonem aūt et sbe sēpit
ne q tpe sub siles sbīs sempitnis
que sunt sup tps diuisibilitatē
et nō assilatur eis i motu ul gñō
ne sbe q̄ sunt i tpe nō assilantur
sbīs q̄ s̄t sup tps pcedo motorū
sz q̄ assilantur eis s̄t nō potest re
cipe eas nccē g s̄t sbe q̄ tangit
sbas sempitnas q̄ s̄t sup tēpus
ul tangentes sbas sectas i tpe g
aggrabile p motū suū sbas sēpi
tnas q̄ s̄t sup tps et it sbas q̄ s̄t
sub tpe s. cadentes q̄ s̄t sub gñone
et corruptōe et aggrauit it sbas
bonas et int sbas uiles ut n̄ pri

uenerit esse illius dominus totius et peruenerit
continuitate et omni quantitate et non sit eis
remanentia in fixio. Iam ergo manifestum
est ex hoc quod diuturnitatis duae sunt species
quarum una est eterna, altera temporalis. Verumptamen
una diuturnitatum quarum est stans quieta
et diuturnitas altera mota, et una earum
aggregatur et operationes eius omnes simul,
quies earum est et ceterarum; altera vero est currens
extensa, cuius operationes eius sunt ante quasdam;
et totalitas unius earum est per essentiam suam
et totalitas alterius est per partes suas,
quarum unaquaeque est separata sua comparatione per
modum prioris et posterioris. Iam ergo manifestum est
quod essentiae sunt quae sempiternae sunt super tempus,
et ex eis sunt sempiternae aequales tempori, et tempus
non sequuntur ab eis ex superiori earum et ipsarum
inferiori, scilicet ex prima earum usque ad ipsarum
postremam, et esse cadentes sub generatione
et corruptione.

Inter rem cuius substantia et
actio sunt in momento eternitatis
et inter rem cuius substantia et actio sunt
in momento temporis existens est medium,
et est illud cuius substantia est ex momento eternitatis
et operatio ex momento temporis.

Quod est quia res cuius substantia cadit sub tempore,
scilicet quod tempus continet eam, est in omnibus dispositionibus
suis cadens sub tempore; quoniam quando substantia rei
cadit sub tempore, procul dubio et eius actio
sub tempore cadit. Res autem cadens sub tempore
in omnibus dispositionibus suis separata est a
re cadente sub eternitate in omnibus
dispositionibus suis; continuatio autem non est
nisi in rebus similibus. Oportet ergo ut sit res
alia tertia media inter utrasque, cuius substantia cadit
sub eternitate et ipsius actio cadit sub
tempore. Impossibile namque ut sit res cuius substantia
cadat sub tempore et eius actio sub eternitate;
sed actio eius melior esset ipsius
substantia, hoc autem est impossibile. Manifestum ergo est quod iam res ca-
dentes sub tempore continuatae sunt actionibus et
substantiis et inter res quarum substantiae et actiones
sunt cadentes sub momento eterni-
tatis sunt res cadentes sub eternita-
te per substantias suas sicut ostendimus.

Omnis substantia cadens in quibusdam
dispositionibus suis sub eternitate et
in quibusdam dispositionibus suis sub tempore
est ens et generatio simul.

Omnis enim res cadens sub eternitate est
ens vere, et omnis res cadens sub tempore est
generatio vere. Si ergo hoc ita est et si res una est
cadens sub eternitate et tempore, tunc est ens
et generatio non per modum et modum. Iam ergo
manifestum est ex eo quod diximus quod generatum cadens
per substantiam suam sub tempore ipsius substantiam
cadentem per esse primum quod est causa diuturni-
tatis et causa rerum sempiternarum dominus et
entium et entium destructibilium necesse est
unum faciens adipisci unitates eo
quod ipsum non adipiscitur, sed reliquae unitates
omnes sunt acquisitae. Et illius itaque
signum est quod dico: si invenitur unum faci-
ens actiones non adquisitum et ad-
acquirens faciens non acquisitum,
tunc ei diffinitionem ipsum et primum acquirens
faciens non est possibile esse quia sit simile
ei in omnibus dispositionibus suis quia sit in
utroque dicitur in alio substantia. Si ergo est
similis ei in omnibus dispositionibus suis, tunc primum
eorum non est primum et alterum secundum. Ergo quod
unitas fixa non inventa ab alio

est propter unum primum verum sicut ostendimus in illo in quo est unitas inventa ex alio est propter unum primum. Si igitur est ex alio ex illo propter non acquisita unitas pervenit. Tamen ut unum plurium vel in reliquis unius sit unitas iterum et non sit unitas iterum et non sit unitas nisi propter unum verum quod est causa unitatis. Iam igitur manifestum est et planum quod omnis unitas preter unum verum est acquisita causata vel impressa ab uno vero primo quod est causa unitates facientis acquisitum non acquirentis sicut ostendimus. Completus est sermo.

Postquam premissus est sermo a nobis in celo et mundo et determinavimus in eo declaratione sufficienti et ostendimus in eo demonstrationes manifestas apertas luminosas visum est nobis quod remansit scilicet nos adhuc volumus igitur nunc declarare omnes proprietates que sunt in alto et in infimo et ostendere in eo constructione sufficiente a narratione elementorum et reddam quod diximus in eis quibus processimus ex primis et dicam in eo cum signis cadentibus sub sensu. Dico igitur nunc quod elementorum que sunt materie quedam eorum sunt graviora aliis et quedam sunt leviora aliis sicut diximus non in uno libro tantum ex libris quos edidimus.

Terra est que est frigida et sicca est gravior elementorum et quod sequitur eam in gravitate est aqua que est frigida et humida et quod sequitur aquam in gravitate est aer qui est calidus et humidus et quod sequitur aerem in gravitate est ignis qui est calidus et siccus. Elementorum igitur terra gravior elementorum et inferior ipsorum in loco et ignis levior ipsorum et altior ipsorum in loco et situ sunt ista duo elementa media scilicet aer et aqua inter hec duo elementa.

Et estimaverunt quidam ex philosophis quod ignis non est ex elementis quoniam generatus est ex motu celi et non natura sua in illo quod omnis res que generatur ex re alia non est elementum et non est elementum nisi ex quo generata illa res et quod ignis qui est levior rerum que est in loco superiori non est nisi ex confricatione orbis in aere nam facta est ex illo caliditas que est ignis inter duo genera est et extremum est sicut refrigidatio facta ex vapore terre et est nobis necesse ut dicamus quod ignis sit generatus ex motu poli et ut sit iterum orbem mercurii ignis et orbem veneris ignis. Inter orbem martis et inter orbem iovis ignis. Item inter orbem saturni et stellas fixas ignis. Item et maior horum ignium est quod diximus esse orbem stellarum fixarum cum orbis stellarum fixarum sit maior corporum ceterorum et alii ex orbibus unicuique sit corpus minimum. Dico ergo ex hoc necesse ut nimis multus que est inter orbem saturni et orbem stellarum fixarum ut sit pluris generis et calidioris loci. Iam igitur nunc apparet per id quod diximus quod iterum orbis est complectens ignis. Et aeris qui est inter eundem orbem et compositionem similiter qui secundum eum sub eo et qui est super ipsum et nos videmus similiter illis in lapidibus qui fricantur cum fortitudine et generantur ex eis ignes per fricationem eorum et similiter illius venti accidit arboribus que sunt in montibus et in desertis fortasse. Nam procellose flant venti et confricantur ad invicem et inflammatur ignis et sicut folliculum cum quo foditur fortasse accidit ei lapis et volat

ex eo ignis et sicut huius multiciens existis. volo ergo nunc redire ad id in quo fuimus de rememoratione elementorum. Dico ergo quod alia omnia composita ex eis que sunt in eis composita sunt ex istis .iiii.or materiis que sunt elementa et sunt commixta per ea et ergo inveniuntur eorum commixtio. Et colera citrina calida sicca similis igni et sanguis calidus et humidus similis aeri et flegma frigidum humidum simile aque et colera nigra similis est terre in frigore suo et siccitate sua et invenimus has .iiii.or res que sunt materie ingredi corruptionem in additione et diminutionem et resolutionem a natura sua. et caliditate ad frigiditatem et ex frigiditate ad caliditatem. et ex humiditate ad siccitatem. et ex siccitate ad humiditatem. Ergo additur unum eorum super minimum per quod componitur ex eo ingredi nocumentum super corpus et commutantur ab ordine suo et sua compositione accidit ex eo nocumentum in eum. Et similiter quando occupat unum elementorum istorum .iiii. aliquod aliud interficit ipsum et quando superius est eorum non est remanentia ei. Et hoc est quod si animalium privatur aere et non est ei permanentia et ergo quando occupat ipsum aer interficit ipsum sicut id quod venit ex loco altius summo superiori montium. et aliquis pervenerat ad terram et similiter ignis quando occupat aliquod animal videlicet ignis velociter eorum interficit ipsum et similiter aqua. Preterea invenimus quedam alia habitare in aqua sicut reptilia maris et pisces aqua non fit eis tranquillitas et habitant in ea. tunc quod egrediuntur ab aqua non est eis permanentia. nos autem non invenimus aliquod alia habitare in igne omnino et remansit nos ut dicamus corpora elementa et plantas in quibus quedam convenerunt natant super aquam et quedam submerguntur in ea et propter quid etiam id. Dicam ergo sermonem universalem necessarium quod est quod est vincens per sua naturam et es et lapis submergitur in aqua et similiter ipsum est per aqua fuerit id et quando vincens super ipsum est per ignis et per aeris natat super aquam et non fit natans super aquam nisi per agitationem caliditatis et siccitatis in ipso ergo et ut sit vincens super ipsum id et ergo invenimus volatilia natare in aere super quod vincit per aeris et ignis quando penna que est in ea est aerea et dum permanet penna in ea plura est per terre et per aque plus non potest volare nec elevari in aere cum quo multiplicatur penna eius elevatur in aere et natat in eo et ergo sunt elementa et adipes super aquam natantes quando per caliditatis in eis est plus quando caliditas est elevata super et frequenter quando sunt caliditas et humiditas nam id est melius sicut quod diximus et sicut invenimus lignum ebanum et fercis et buxi et silices eis sunt minus ex plantis esse. Postquam autem explevimus omnia ad que tendimus dicere est necessarium nobis ut inquiramus de frigore an est causa elationis an accidens mentis sed eorum. iam ergo locuti sunt in eo multitudinem propter quod dicemus. Et inveniunt autem et philosophi et secte auctorum et qui locuti sunt sermonibus naturalibus quod frigus est radix et quod caliditas generata est accidentalis. inventis super eam et frigore illud est quando sol declinat a nobis in circulo suo declinationem directe ad partem meridiei accidit frigus super terram et ergo loca longinqua a semita capitis motus ad latera polorum septentrionalium inveniuntur frigida quod non inhabitantur et immoratur in illo habitatio propter superfluitatem frigoris et loca propinqua semita linee equinoctialis

sunt calida valde propter assiduitatem
motus solis super ea. Et hoc quod est inventum
sub dico quoniam quidam qui putaverunt
in illo conversati sunt et mo-
rantur caliditate et quod quies facit
frigus tempus nostrum. Dicimus quod ipsi conve-
niunt nobis in sermone et elon-
gati a nobis in silva cum attestatur
insuper. Et quod terra est frigida et sicca
et quod terra propinquior elementorum est nobis
et nos sumus tangentes eam
et quod aqua est frigida et humida propin-
qua nobis post illud. Dubium quare sunt ista
duo elementa propinqua nobis et duo
elementa calida sunt ignis et aer lon-
giora a nobis. Cur ergo propter id quod ap-
paret quod esse frigoris non est nisi propin-
quitate duorum frigidorum nobis elementorum.
Iam ergo manifestum est nunc et certum quod equalitas
est radix et causa inventionis equalitas in
corporibus aliquibus que sunt in conservatione et
exitu ab equalitate ad unam
extremitatem caliditatis aut frigiditatis aut
humiditatis aut siccitatis ingreditur ex hoc
nocumenta periculosa. Iam ergo certi-
ficatum est nunc per id quod accidit quod esse
frigoris semper non est nisi ex propinquitate
horum duorum elementorum frigidorum nobis.
Narremus ergo nunc loca terre et litto-
ra maris et ramos montium
et quod generat habitatores corporibus latis
eorum et unus hominum corporum latorum. Dico
ergo quod in habitatoribus climatis quod
est propinquius linee equalitatis propter assi-
duam circuitionem motus solis accidit
siccitas et humiditas quare calefiunt
matres infantium eorum et generant eis
nigredo corporum et crispitudo capil-
lorum quod est quia aqua viri quando cadit
in matrice mulieris decoquit matrix
caliditate sua et commiscetur illa aqua
cum sanguine matris donec fit similis

deinde coquitur et sic fit sperma inter in ea
usum dividi. Quod est quia super illos huius clima-
tis vadit sol bis in anno quando per-
mutatur de linea equalitatis ad septen-
trionem donec pertransit casu lapidum
capitis eorum. Deinde quando redit ex ultima
parte que est ei in septentrione ad lineam
equalitatis et ei redit semel. Et sic stelle
currentes et luna quod est oppositum et contrarias
oppositionem solis faciunt similem illius et in-
venimus illos de India et qui sunt similiter
propter rectitudinem de illis de Ianuensibus et
Indi et Europa in illis nigri omnibus apparet
color nigredinis et crispitudo in capillis
eorum. Et invenimus illos qui sunt in climate
septentrionali quod est propinquum polo septentrionali et
longinquum a linea equalitatis et loco
motus solis circuitu frigidos quare infrigi-
dantur matres infantium eorum et accidit
in eis albedo et sub albedine nebulosis
et sunt Sclavi et Daci et in insulis maris
septentrionalis ipsi nigri sunt propter hanc formam illi
autem qui sunt climatis medii sunt commix-
ti ex albedine et nigredine et per dispositionem
quam accidit in eis ex loco de profunditate
aut mari aut littoribus maris. Iam ergo
ostensum est quod volumus explanationem.
Invenimus autem in littoribus calorem propterea
quod quando sol oritur super mare impellit
aquam calidam sol ad extremitates que
sunt littora frigidate sua retentione
et calefiunt propter id littora nisi sint
apud illa littora montes excelsi super
quos assidue flat ventus septentrionalis
qui est frigidus siccus congelat nivem
descendentem ex aere et fit
nix et glacies quare infrigidantur illa
propter id. Et sic signes accepimus nobis sicut
illud quod diximus de calore littorum et
ex oppositione. Iam implevimus aquam
frigidam et oppositio celo sol et appro-
ximat ei parvis mundus accendi

ille primus et si aqua e calida no
accendit et no e illud n ipi fugu
calitas a frigiditate q sunt contrarie ad
invicem. Omnia q iam diximus
ad e rememoratione necta sunt nc
dictum q diximus quid homines
ex quibus d sapientibus. q e q ipi di
xerunt q orbi sonum uelementis & q nos
consueuimus id i tpe natiuitatis ca
dentis i ipi auribus q consueuerint id
audire non et agerunt ei illud audit
et nos qui iam attulimus hunc
dictum in libro celi & mundi declara
uimus. nos aut uoluimus inquirere
de illa inquisitione nec beniuti sufficit
q eor declaratio magis uult & ma
nifestior. Dico g q ipi fece
runt ee necessitatem stridorem orbis
et q audit alium accipientum
ei. Iam g possible e ut acquiescat
auditus stridorus equali ei et
sibi fixo et minori qui strider et e
iunct qui apparuerunt auditu
minorantur et iuenimus p istum ge
ometrum et usus testificantes
sibi id demonstrances q e q corpora alta
approximant quantum et elongant
quantum. Dico g q ho qui nascitur
et sol stelle sunt currentes
declinate in meridie e stridor minor
stridore qui fit qn sol & stelle
et luna sunt i septentrione et g
qn stelle sunt i i fiori orbium
reuolutionis sue e stridor et re
mutus maior et g u agit i luna
que e propinquior terre mutatione re
lationis qui ista permutationis
ad meridiem et septentrionem et
possible quid e ut accidat simile huic
in stellis fixis qn e stella e
eis sibi capita mea or ut stridor
maior sit cadens in auditu q

ipse e qui est longiqua ab oriente
et occidentem et simile illi e i sole
sm magis motus eius & sm situationem
stridoris eius & q ipsa fecerunt
neccessitatem fecerunt neccessitatem stridorem
ut sic curramus eius in audi ibus
minus hora ortus et occasus diuersi
accidentis eius et stridore ipsius
hora qua e sibi capita mea iam
g m e i planum p que exposuimus
et declarauimus de causalitatibus prec ibus
no q corporibus supribus non e stridor
nec sonus et fregimus sermonem
eorum qui estimauerunt id p demon
nes naturales. ponamus g id et
dicemus ipsum declaratione sufficiente
p rationem geometricam et demonstratio
nes rationales. Ergo e q reuoluam
circulum qui sit circuli terre et sit
barum sibi ipsum .b. et reuoluam
sibi ipsum circulum alium qui sit cir
culus sol et sit barum sibi ipsum .a.
g. et ponam locum ortum solis
punctum .g. et punctum occasus eius
a. et ponam punctum .d. loco sol
qn e sibi capita mea i medio
diei & ponam locum habitationis
nostre ex terra et protraham lineas
a.g. a.b. b.g. et protraham lineam
a centro .e. ad punctum .b. lineam
e.b. dico g q sol sm magnitu
dinem sui motus et propinqui
tatem suam nobis non appro
quant stelle fixe nec reliquie
stelle uage que sunt supra
solem facit eminus magis et
qn sol e in hora ortus sui ap pun
ctum .G. ul in hora occasus sui
ap punctum .a. e ei sibi dominum stri
dore qui e eleuatio planete nisi
b. habitatio occasus .a. e. b. ortus
ei qn e .e. ad punctum .d. qm m e

nobis quod punctum g. et punctum a. sunt
longinquiora puncto d. Cum ergo nox
ab ortu et occasu prima et cum fuerit super
capita nostra est minor et declaratur
illud in omni die. Et etiam testificatur nobis
visus tonitrui illius et quod accidit lune
secundum appropinquitatem eius nobis ut sit eius
stridor et sonus maior et quando est
ab ortu et ab occasu et ab parte
tunc. Cum autem punctum a. ortus et elongetur
a nobis quando sumus ad punctum b. et quando
est super capita nostra ad punctum d. vi-
detur quod appropinquat nobis quare est
stridor melior et grossior et declaratur
illud in auribus nostris et apparet illud apparet
autem tonitrui illius per demonstrationes mathe-
maticas. Iam ergo declaravimus causas
declarationes sunt nobis necessarie et manifestum est quod li-
nea a. b. est equalis b. g. linee
et quod linea b. g. est longior linea
e. g. Sed quod multiplicamus lineam
e. g. et lineam b. e. in se et aggregamus
duas multiplicationes et accipimus
radicem quod aggregatur et est linea
b. g. et manifestum est etiam quod linea e. a. est
equalis linee e. g. similiter linee
b. g. ideo quod replicamus lineam e. g.
in se et lineam e. b. in se et aggregamus
duas multiplicationes et accipia-
mus radicem eius quod aggregatur manifestum est
ergo quod linea b. g. est longior linea
e. g. ergo est longior e. d. ergo multo lon-
gior b. d. et illud est quod voluimus declarare.

Quidam vero ex auctoribus
sermonis dixerunt quod mare est per-
mutatum secundum speciem. et quod non est
in terra locus qui etiam non fuerit aquis
et signa illarum secundum illud est quod nos inveni-
mus in capitibus collium et cacu-
mine montium et retulit mihi ex eis
quod fodit puteum et postquam perve-
nit ad locum argille invenit ar-
gillam solidam finam et fodit in ea
et reperit in ea causa gubernaculum
navis. Sciunt ergo per illud quod mare iam
fuit in illo loco et quod ipsum permu-
tatur in seculis longis et in tempore
longo. Quare non comprehendimus illa
longitudo et spacium vite et abbreviatur
propter illud propter brevitatem vite hominis. Dicunt
ergo eis quod consit necessaria illa permutatio
maris de loco ad locum et permu-
considerate necessarium est ut dicant quod per-
mutatio eius est de occidente ad orientem
et de oriente ad occidentem et de septen-
trione ad meridiem et de meridie ad
septentrionem et ausi sunt ad illud de-
monstrationes invisibiles ipsi autem confitentur
quod res que sunt in terra sunt propter cor-
motum superiorum et celi nobilis scilicet orbis
et exeunt ex corporibus et ipse est agens in rebus
omnibus. Sed illud quod quidam ipsi dixerunt quod di-
luvium quod fuit in terra non fuit nisi propter
coniunctionem stellarum et in signo pis-
cis et quod eveniet quod interficiat gentes in
hadmot sunt propter coniunctionem que sunt
in geminis et quod pestilentia que
fuit in terra. Iam est etiam non fuit nisi con-
iunctio que fuit in signo virginis
et secundum reliqua facta que fuit ab ag-
gregationes et ab coniunctiones et sic illud
quod nos excaliditate solis et eius oppositione et
oppositione lune extensio fluminum et ma-
ceratione fructuum et velocitate na-
tivitatis rerum et impletione carium et
augmentatione ipsarum et quod luna
quando oritur nunquam hora noctis
fuit vel diei et si fluminum ingredi-
mare in regione illa in qua dicunt
luna extendi ipsum mare in quam aque
illius fluxus redit ad partem loci ac-
cidit. Atque equat lineam medium
celi illius regionis redit aqua
ita quod revertatur ad formam suam

xenii qui luna incipit cadere in aquas
aqua extendi. item donec luna est
in cardine inferiore. cuique est in car-
dine inferiore incipit aqua dimi-
nui. sed quando vult oriri incipit
aqua augeri. tali invenitur semper
sensu visibili. Et similiter stellis ma-
gnis scilicet planetis est conjunctio cum sole
in oppositione sua. ipse autem cum declinat
ad meridiem trahunt humiditatem
ex planis in meridie. ¶ Et quibusdam est
sed in Nilo veniente ex parte meridi-
ei ad terram Egypti moratur hic
et multiplicantur. ¶ Et ideo quod non
est nisi per stellas in parte septentrionis
magnas. nam quando sunt in meridie et
sol est in septentrione moratur
pluvia in meridie quando sunt cum sole
in septentrione multiplicatur plu-
vie in meridie et multiplicatur exten-
sio in Nilo et invenimus lunam post
complementum et multiplicantur eius ex-
tensiones fluminum. et extensio ma-
ris et multiplicatur in mari inunda-
tio vehemens et secundum hoc causa annorum
sterilitatis et annorum ubertatis non nisi propter
permutationem stellarum in signo di-
visis secundum climata. VII. in mortalita-
tis gentium [illegible] et regna vacua
fuit apud conjunctionem stellarum duarum
scilicet Saturni et Jovis per permutationem earum
ipsarum de triplicitate ad triplicitatem
accidit accidens magnum et hic inventum
est apud eos. nos autem dimisimus de re-
memoratione huius in illis quod timuimus
multiplicationes. ¶ Dico igitur quod causa quam
dixerunt de permutatione maris se-
cundum non potest esse quando sic causa illius ex
permutatione lune secundum signa et ex
oppositione eius et est ideo in omnibus xviii
diebus quibus destruitur [illegible] acultura
et genus autem sit causa illius ex permutatione

maris et veneris et est ideo in omnibus
x mensibus et in illo quando accidit ideo
ex permutatione solis et permuta-
tur mare in omni anno autem ex opposi-
tione autem motu eius et fit permutatio
in omnibus xxviii diebus nisi autem est
causa illius propter motum Jovis et eius
permutationem et erit accensus quod dixit
in omnibus xii annis autem est causa permuta-
tionis Saturnus et est ideo accensus in
omnibus xxx annis autem per conjunctionem
duarum stellarum gravium et illud in
omnibus xx annis et est propter conjunctionem
et permutationem ex triplicitate
ad triplicitatem et est ideo in omnibus
ducentis annis et xl autem est ideo
propter rem quam dixerunt auctores ata-
lasimeti orbi signorum est accessit vel
processus et recessio octo partium in omnibus
lxxx annis gradum. ¶ Et iterum accidit
ideo in omnibus sexcentis annis et xl 33 hic
dubito propter [illegible] autem est propter motum
orbis stellarum fixarum et quod permu-
tatur in omnibus c annis gradum. quod
accidit [illegible] permutatio in omnibus xxxvi
milibus annis et hec ultima omnium rerum
secundum quod invenerunt auctores rationa-
tionis et similia quod indicant. nos autem
invenimus ratione geometrica et opere
sensuali quod rotunditas est xxiiii milia
miliaria que est revolutio terre secundum
xxxvi annos multa invenitur [illegible]
civitatibus propinquis litoribus
marium ut apparet eis mare sed
civitas [illegible] et civitas [illegible]
et civitas [illegible] et insule [illegible]
quibus civitates secundum mare in die
et sic civitates que sunt secundum mare
alepila et gemo quoniam secundum [illegible]
mare et sic Egypti et civitas
Alexandria quoniam sunt inter mare rubeum
et inter mare [illegible] et sic civi

tas Roma et Byzantium et civitates
aliae quarum rememoratio prolon
gatur. Nos autem non videmus quod mare
sit appropinquans istis civitatibus neque lon
gius quam est hodie neque parum recessit a
nobis. Despicitis autem nos ex remotis par
titis neque in historiis regis nec scripserunt
sapientes ex eis qui locuti sunt
in mari et pluvius quod sunt appropinquans
aut longius civitati nisi sicut hodie
est. Jam ergo manifesta est et plana
per ea quae dixi in tractatibus destruc
tio intentionis eius qui dicit quod mare
est permutatum secundum etiam et apparet error
eorum qui estimaverunt hoc. Dico
ergo quod clarum corpus solis est clarius corporibus
stellarum et lunae quia est quod sol lumen
et lumen lunae et stellarum est acquisitum
a sole sicut ostendi in aliis libris ab is
to extra eandem. Jam ergo apparet
et est verum quod clarum corporum stellarum et lunae
est aliud a claro corpore solis sicut candela quae
opponitur ei speculum illuminatur et
speculum aliud a candela est et aliud spe
culum. Jam ergo apparet nunc quod hoc quod
diximus et ostendimus est quod clarum corpus stel
larum et lunae est aliud a claro corporis
solis et ergo est clarum corpus orbis aliud a claro
corpore stellarum et lunae. Ergo est quod clarum
corpus orbis ex claro corpore stellarum et
lunae recipit lumen et non illustratur
splendore sicut illustrantur corpora stellarum
et similiter oportet quod clarum sit corpus orbis aliud a claro
corpore solis. Jam ergo apparet per ista ac
cidentia et has inquisitiones
quod communia corporum secundum divisionem clarorum et corporum
cum eis quae sunt in ea sunt tria
clara scilicet tres clare ergo sol est clarum per se
et stellae et luna clarae per se quod si nos
aggregaverimus hoc in ratione una certe dicemus
quod orbis est clarum cum quam discernimus inter
ipsum et inter ignem et aerem terram

quam est separatum ab eis per nos quattuor in
et generatione. Nos non diximus modo quod est le
vius et ex caelo ignis in generationes et est ex
caelo terra. Si iam si esset ex uno caelorum
horum igne extinctum secundum ipsum corporum et alte
ratio aut putrefactio aut illius et cadentes ge
neratione et corruptione. Hoc autem non est inve
nitum in eo immo contrarium posuit eum gene
rationis. Jam ergo declaratur per hoc quod
exposuimus unum elementorum ei. Contrarietatem
vero eius iam ostendimus in libris quos composui
mus secundum mensurationem siderum et nar
ravimus in ipso quantitatem ipsorum ab
invicem et proportiones corporum stellarum
et revolutionem orbis et egressionem luminum
luminum eius et quantitates operis sillogismo de
monstratione cadente sub sensu et hoc est quod vo
luimus exponere. Ea ergo pervenimus
secundum hoc ad id quod volumus declarationem nunc
redeamus secundum illos qui dixerunt quod orbis
est infinitus. Dico ergo quod elementa quattuor scilicet aer ig
nis terra et aqua sunt finita quia est quod unicuique
eorum est extremitas inventa. Ergo oportet necessario
quod sit ei extremitas finita et omne quod habet
duas extremitates est finitum. Vos autem
dicitis quod non est finitum hoc autem ex ma
gis ipso hoc est genere deum. Dico nunc
quod dicitis in caelo vero est motus circulari
nature est ergo eius corpori quod est motus et motus
eius revolubilis est secundum medium super
duos polos polum meridianum et po
lum septentrionalem. Postquam ergo manifestum
est quod est ei medium et centrum est ei hoc quod
oportet ut sint ei extremitates necessario et haec
est sint extremitates habet ut locatum
sit et finitum. Jam ergo planum est quod universus
mundus habet medium et omne cui est medium
sunt duae extremitates et omne est secundum duae
extremitates est habens finem et etiam haec
cui est extremitas una necessario est extremi
tas sua. Jam ergo manifestum est per hoc quod praemisi
mus quod mundus est finitus et manifeste

est eorum error eius qui dicit eum infinitum
qui autem dicit priorum quod latus meri
dianum terre est elevatum et quod latus
vero septentrionale est depressum quod quidam ex regi
bus eorum voluit aggregare inter duo
maria mare rubrum et mare caspi
um vel secundum alios ingrederetur ex mari
sem ad mare rubrum et esset per
meridiem ex terra romanorum ad terram
admot et terram iamani et ex terra illi
partis ad hunc et transierunt vero ad
mare persicum continuum cum duabus insulis
davelii et altanie et quod est illic et al
lemaret. Propter hoc igitur eos sequitur. Et
timaverunt quidem quod quidam ex sapientibus eo
rum prohibuit regem ab hoc opere et
dixerunt quod causa ipsum prohibendi fuit
propterea quod ipse accepit altitudinem
maris rubri et altitudinem maris
sem et .xi. stadia et stadium quidem
est octingentorum cubitorum et inundarentur
civitates que super maris litora sunt
ab utrisque lateribus sicut civitas alexandri
et damiach et dimir et alpharine
et cirthe et silicia et corsica et sardinia
et alie insule que sunt centum .lvii. insule
que submergentur inde ex regionibus
predictis quod narraverunt regi dimisit id
ad quod intendebat vel quod dixerunt recte
animus igitur sicut eos mihi sermone et cum
illo geometro sermone romanorum
dico igitur id quod de mari nubi in mari
seme dicit aqua tunc sicut balneum
per estimationem nimium et non esset altitudo
quod fodientes latori illo qui est eadem
in hoc mare est timens exitium. Est
autem civitas in ipsum multis milibus annorum
igitur autem addit in eo ad et magis in ymilis
nisi apud hostium sinum quam redit sol
ab ultio eo vi ad latus meridiei
dicit igitur verum esse sermo quod dicatis opinio
quod putatis destruxerunt quasdam
terras per adventum aque et istas in
sulas inde et destruentur quod eorum
ymilia terra que ingreditur ex duplo
eius vel continete spatium ex parte orientis
et ex parte meridiei ingreditur. Nam aqua
in mari sem a parte continuatis ex ma
ri continete igitur accedit eius accensus quod
tunc hic nos autem non videmus id accensus
iam igitur inde est contrarium eius quod dixerunt
a magistro suo et non opinati sunt hunc
opinionem et dubitaverunt inde ip
sis hunc dubitationem non qui habitant in
terra egypti autem sunt tenuti nihil ipsi
sensus continuaverunt advenerunt nihil ex
parte meridiei recedentes ad septen
trionem et putaverunt quod terra accessit
non esset declinatio terre ad partem vero
et quod ipsa elevata est ad partem meri
diei quod accidit ex hac opinione falsa. Cum autem
ut accidit illis hec opinio accidit ipsorum
qui habitant littora tigris et eufra
tes et dicent quod terra ex parte septen
trionis est vehementius elevata propter
declinationem horum duorum fluminum ex
parte septentrionis ad partem meridiei
exitus vero est tigris est ex monte armi
nie et exitus eufrates est ex terra
alchalar et cursus eorum est in mare
persicum. Quod igitur accidit in mari per
sico quod cucurrerunt sicut mare sem
ex magnitudine tigris et eufratis et multitudine
aque eorum. Iam igitur manifestum est error
eorum qui estimaverunt quod terra eleva
ta ex parte et contracta ex parte et apparet
error eorum et quod ipsa est centrum mun
di et quod ipsa secundum equalitatem ex
omni parte superficie aque et ignis continens
eam remansit. Cum sicut nos in
diceremus corruptionem elementorum. Igitur
terre aque aeris et ignis ingreditur ea tum
per sermonem quo sentimus quod est quod aer
infrigidatur et calefit et humi

terra et exsiccatur et aqua infrigi-
datur et acuescit et accidit in calidi-
calido et amaritudo et salsedo et tunc infri-
gidatur et calescit si non fit per totum
fit per partem. Fuit autem in diebus Phi-
lippi regio una et in monte Arme-
nie inter duos montes et sub eis clau-
sa in quibusdam montis locis quando
transirent sic tamen mortem ad certum
et perditum qui non caderet mortuus qui
erat inter illos duos montes. Inter-
rogavit ergo de illo rex philosophos
sapientes suos et nescierunt causam. Illi
tamen precepit Socrates fieri ei facere
falcam altam fecit ergo ei et Socrates
posuit in speculum de calibe appositum
ergo inspiceret in speculo quod pertransiret
oppositum duobus montibus. Vidit enim
duos dracones magnos unum
ex hoc monte et alterum ex monte isto et
unusquisque eorum apperiatos sunt ad
usus securum suum et egrediebatur
ex orificiis eorum vapor et corrumpe-
bant illum aerem et dixit Socrates
descendant aspiciendo in speculo et consi-
deraret dracones et insilivit Socrates in-
terim certos vidit ergo facultates eos
cadentes de bestiis sciunt ergo quod
fuit propter vaporem qui sufflat egressus
de ventribus draconum et quod ille cor-
rumpebat aerem illius loci. Estima-
vit ergo descendere ad regem
et narravit ei et precepit quod exire
in monte qui infecta sunt sanantur quod
ergo est latus et non accidit in eo quod ac-
cidebat. Mirabatur ergo est rex de sapien-
tia Socratis et ideo non fiebat ut sic qui
precipitur infectivum in lacunis et
fluvibus et accidit piscibus illorum
fluminum ebrietas et quod voluit exire
et sic corrumpitur aer et per
similitudinem siccitatis quod accidit

habitatoribus illarum regionum egritudines
prave et pestilentie mortifere iam ergo
exposuimus et voluimus exponere.

Quia ergo premissus est sermo a nobis
in eis que petita sunt de aquis reli-
ctum est nunc ut ipse de aquis est mar-ibus sermone
ultimum quam iam precessit sermo in eis
ab eo et dicemus id declaratione suf-
ficiente. Multi autem philosophi locuti sunt in
eis et quidam sicut in multitudine eorum qui secuti
sunt eum dicentes quod causa quia est aqua
maris calida non est nisi propter ventum cale-
facientem in profundo terre et in cavernis
que sunt inventi ei quod continuatur calefactus
in sub aqua et calefacit eam ergo est calida
calida dico ergo quod ille sermo est magister
erroris et quod sequitur ipsum ille et ingenio val-
de. Hoc est si sermo quem ipse dicit sermo esset quod
opinio quod putavit oportet ut egrederetur
ille ventus et ille vapor calidus cum egres-
sione donec corrumperet. Nos autem invenimus
hanc aquam sepientie calidus. Oportet ergo per
hanc inquisitionem ut sit una in
loco non vera et declaratio eius non genus ro-
cinationi phisice. Verum in templo philosophos dixi
philosophus in illo sermone quo conversus est in
loco et secuti sunt eum nullo nisi tamen
certo quod terra in illo loco est rara non con-
iunctam per ventum mollifica-
tionis cum est duricies que in superficie eam
calidus. Sol ergo calefacit aquam in
cavernis terre in fonteis que sunt in ea re-
cessus que est in terra illius calidus dico ergo
et quod hoc in aqua non est nisi genus ratioci-
nationi grecorum ipse est quoniam si sermo quem
ipse dicit esset opinio hec ipse putavit
oportet ut permutaretur terra in illis locis
quibus declinat sol in latere meridiei quod
est latus hyemis et minueret illa ca-
liditas in illo tempore et arderet in
tempore estatis. Nos autem invenimus idem quod
equalitas caliditatis in illa aqua existat

in temporibus nostris. scilicet in hyeme et estate vel
et anticipatiam. ergo ostensum est nunc
quod iste sermo est impossibilis et non est aptatio
dicens omnino. remanet autem dicere quod causa in
calidicate huius aque est quod in locis a quibus
sunt inventi terre sunt montes cal
cis. quando ergo currit aqua super illos montes
calescit et egreditur aqua calida super
faciem terre. dico ergo quod hunc sermonem
igitur dixi quod est similis combustioni in materia
quod est quod quod tale non calescit nisi scintilla sit
in igne et latitata sit caliditas in
ea. quando ergo effunditur super eam aqua efficitur
calida. iam ergo ostensum est quod ad causam que
est inventa terre non pertinet ignis
iam ergo ostensum est consequenter hanc intentionem
quam intendit demonstrare et facta est
impossibile dicens quod non potest esse. quare ergo iam
manifestum est quod quidam de sermonibus eorum
per inquisitionem procedere et dicere
in illo sermonem inconvenientem ad
comprehendum quod in terra est est quod est quod dicitur
in illo sermonem faciente namque
quod aqua currit super minas sulphuris
quare calescat. sed idem et si ergo illi est quod odor
sulphuris est inventus in aqua et quando
invenitur in ea sapor eius extinguitur
autem candela et remanet in lichinio eius
de igne et pulsatur super ipsum
pulvis sulphuris et accenditur et quando
conficitur lutum cum napta et sulphure
et fit ex eo lichinium et accenditur eo

Et simile dictis in obviatur;
vulcano qui est mons sicilie et
mare secundum quod ille cecinit tres et rui
ne in quibus sunt ignes non sunt nisi ex
sulphure invento illius montis. quando ergo
flat ventus et movetur unda ille motu
currit unda illum montem et calefit
propter illud sulphur et accenditur in eo ignis
et effunditur ex eo fumus et la
pides combusti proiciuntur. quando ergo ignis in
illo mari et lapides et natant
super aquas quod est quod de eorum grave
quam adinvicem alleviantur et inve
niuntur lapidibus collectis ex
illo vulcano. iam ergo nunc ostensum est
primo quod omnis quod sermo et sententie quas
narraverunt et intenderunt illi
quidam nulle et rephilos demonstrare
si sunt concedente

Quia ergo iam complevimus narra
tionem contrarii et in vulcanum et dici
sic quod dixerunt quidam philosophi in terra rec
unt quidam philosophorum quod terra fuerit in principio
corporis rotundi plana in qua non fuerunt
valles neque montes quod erat superfi
cie sicut corpus spericum et quod in illa
que sunt in ea et in motu eam non est nisi
commotus aquarum cavaverunt autem lo
ca terre et facti sunt montes et quod latu
tum posquam cavata sunt facti sunt lacu
maria. dico ergo quod illi qui dixerunt
hunc sermonem et intendunt hanc
intentionem sententie iam pervenerunt
ad similitudinem eorum qui dixerunt quod ma
ria sunt principiata super terram nos
autem iam reddimus sermonem contra
et significamus falsitatem eorum demonstrationes
in primo libro. nunc enim reddemus super illos qui
dixerunt hunc sermonem super reditione
sufficientem quod nobis possibile est quod propter causas cade
tes sub sensibus iudices et similis gratia
dico in terra perforatur quod est diu dicitur
quod terra lenis et rotunda in qua non
fuerunt valles neque hunc montes oportet
tunc ut essent superficies corporis in diversita
corpore aqua in diversitate equalis ab omnibus partibus
quando ergo cecidit aqua descendens ab
aere super aquam que erit super faciem
superficiei terre quando putatur de hac aqua
existente super faciem terre. quando putatur
quod non cessabit perforari ab ea
primum a principio corporis quod si dixerunt

q̄ sunt leuis roticta ab oībȝ ptibȝ
et q̄ sfficies aq̄ sunt sc̄ eam per
missimas et leuiuit uent̄ aq̄ tm̄
ꝛ mouit eam ꝛ fcā ē i ea īmuta
tio ꝛ fcm̄ ē ꝯcaī ſre ꝯ ganui ꝛ ꝯ̄o
ratu eī gibbosū · tc̄ se h̄t smonē
ipoles expellens de minone · Or
ut dicam̄ smonē sua tc̄ nec ī ē
attestati iusul q̄ ē q̄ uent̄ n̄ ē
n̄ ex vapē ſre sicco · quō ḡ ꝯ ut
egrediatur ex ſra napsiet ꝯ uā
phibuit ipm̄ aqua q̄ ē sficie
ſre ꝛ hui tc̄ sua ꝛ frigi tc̄ aeri fcā
aqua fcā ē aqua uelamē īnt ſram
et aerem · tc̄ m̄ ē p hūc ictōm
q̄ nō ēē reb sic putauiūt aute
intentō sic̄ ad q̄ intendimt nō
ēē uento mot̄ oīo · iam ḡ m̄ ē
q̄ ſra nō cessant p forata esse
a p̄n° ꝯpoīs ꝛ corruptō ē uētō
coꝝ et destructus smo coꝝ q̄
putauiūt que ſra nō ē p forata
ꝛ q̄ iam pueim̄ sc̄ ip̄ ē uolumus
declaratōm de cāis ſr̄ eloꝝ q̄lī tc̄ ꝛ
dixi in illo smonē ultīm ꝯcati
sima īquisitione ꝛ sbtilissima
sūa ꝛ bulīa ꝛ ope cogitatō ꝛ om
tem smonē quoꝝ d̄ sapient̄ in
structoꝝ i phia famosoꝝ p lēsila
i nōs ſr̄ · remāsit ḡ sc̄ nos ut di
camus qualr̄ ē ſra ꝑpatōi ma
riū et diuisit flm̄ ꝛ exat̄ coꝝ
ꝛ ptes ciuitatū ꝛ lcā regionū
et ꝯtinui q̄ ibi sc̄ luctora mari
um ꝛ effusio fluoꝝ et cognitio
alioꝝ ab aliis. Dicā ḡ° d̄ dēt
minacōe sufficiēte ut sigōm spe
culatoꝝ sr̄ estimatōm eius qui
errant ex illis qui dnt se scire
n̄l reꝝ ꝛ sigōm errorē eius qui
estimant q̄ ſra ē mobilis nō ꝯcta
et frangat̄ in illo iam smo eius
mē nītē stat mē mollii figū q̄
mare et flm̄a sūt ꝑmutata sc̄
spām et q̄ ipsa indigent motu
ul nō pū ꝯ̄stōis ꝯ ēē i salse
dine maris ꝛ flm̄oꝝ ꝛ dulcedine
coꝝ nō ē u̇ lacus ꝯgcōm ul lon
gitudinū ciui tl ad īuicē ꝛ uūm
poni coꝝ iam narrauimus i lib°
longitudinū ciui tū ꝛ declinatiū
deffiniatōe sufficiēte. Cōsilio a q̄
nū de quibȝ ēnuim̄ i lib̄ p istan
gendo smonem qui estimant q̄
ſra mobil̄ ē h̄ m̄ oꝝ · q̄ circa uo
resoluta ēē sōē p qui ē i suac bȝ
ꝑtial ꝛ tpibȝ ꝑtial ꝛ ꝑmutata
ēēnt maria salsa uidosa ꝯfluxibȝ
dulcibȝ et ꝯ̄ accidet ni ꝑmixtio
aquaꝝ ad inuicem quaꝝ ēēnt
oēs a dulces a salse nos aū nō
testificam̄ h̄ i ipm̄ visibili nȝ ue
nit ad nos q̄ ṗ tios qui ꝑtesiuit
nos aū icepi uō de m̄ ſre ꝛ narra
tione ordis mariū et flm̄ et lo
coꝝ et ciuitatū et regionū ī ut
sit d̄ sic insuls itllauins cui nō ē
sile ād n̄ vm. Dicā ḡ° ēēm
maris ꝯtinetis spām ꝛ ꝑsiam
ex mari ꝯtinēte gauisi ꝛ ē ma
re abelula ꝛ ē mare p sic iq̄ itē
tygris et eufrates et egredit̄ ex
h̄ mari p° q̄ ē mare nouū gaulus
hꝰ ē mare rubrū ꝛ egredit̄ a mari
ꝯtinēte itm̄ ex pte scīm ꝯūlȝ q̄
uocatur ḃdil mare tendens cīuit
roma ꝛ egredit̄ eb polo uli gaūis
qui d̄ mare dēlm ē ex innitas
venit ad ptē iudiei ꝛ ciuim
chorisceti eufraty asi exit̄ ē ex
monte armenie et ascendit
ad agiliq ꝛ exit̄ tygis ē ab orie
te ſre roma ꝛ et aggitur cū eī
ſitate ibi bag deb ꝛ cadit i mare

plurimi egredi iulus de terra ethy
opie et cadit i mare senum i ale
xand. et egredi gion de monte
rasim qui e i iodia et cadit in
mare orientale uolo aut ondere
regionum lata et marium ponam
g puctum a latum sin et punct b
m diei z punct c parte z punct p
ficianis et punct l belitch et
punct e senui i punct d nat et
punct f romanis z punct hispa
nie z punct g d ethyopie et
punct m h tebz z e in insula ma
gna et punct e balsarati i al
cusati atin bagdeb i lingdeb z
ie qi gin i eusiuite et punct n
constantinopoli nos dimisimus
narrationem plium regionum qr in
dimus qr i eis que ondimus e
sufficiencia ad id qr intendimus de des
cripcione qlitatis marium z flum
magnorum et ciuitatum non e gl nob
necessitas plaei qr ia nos ondimus
loca eorum necessaria z cognitionem latitudinis
i alis libris ab isto z diuisionem ciuitatum
et longitudinis flum z nimium mencium
sermone albinato et dedicato h e
g i eius uolumi declaracionem.

Cum scientia enim ut ait
Themistocles i tota
ipsa uarietate pa
cia excellentissimum
doine nummificacie
donum phicam. c.
extollitur magnificat mobilis af
fluencie contemptus futura feli
citatis appetitus mentis illustratio
quorum p ul honesti ho michi feli
cius. e quo michi ad amorum a
deptionem conpendiosa efficacia gen

nio ad egregiam istius frugem uni
cro foringis operum inmilos abicians
eb iunct clie ad etiam omnium perfello
ti ex se q p e motu sufficiat
nam q e cincatis i spirit alle
extimare ut ait boe ex ap z p
anexas concluser exclusio. E
g q sidamo orante excellencie p
uirtutis mee ul osci in m p adme
preclinme qr ti no ifimor e pi
culam esse cu phie periculam h
bz. s. axt de negre b z ex arobito
in latinum tiusfens i mi j dominatis
angustias qstu latu qz ad lectione
aplicam e qz h opus dilectissime
in x. uelut maiores bacho pul
intes ul tamos aureos terci
mei i a abceaio dilectacia etalliae
demom i quo quid opdo si se
tuile qstatis uelint consides frui
tancia fi difficultate unio igo
ubum conpendio conprehensum qto
oz siudere ex eu fundo lesuidi
gne qr apsaules e expssa hic
actenus si libris ispicias h ubis.

Ueta i aialibus z plantis iuencta
e alibus in aia appens ipla
tis occlta no euidens ad h u al
stom nllam nece e i qsticbz p re
cere qstaret communicatum habeant
nec ne plante aiam i uirtutem
desiderii doloris i dilecois discrtiar
anaxagoras aut i abrucaal destino
eas moueri dixit sentire quorum et
tristari delectari quorum assumit qr
anaxagoras alia qsi uelle esse lectari qr
i cstari dicit p fluxum foliorum aug
mentum assimus abrucall aut sex
um in hus ad impetr opinatus est
p lo siquid desiderare cum eas ppt
uehementem nutrimenti necessitatem ut qr co
sisteret gaudere quorum eas z tristari

senciere q eas qnis erit io q costa
re delictare an supno reficiantur
extitenentur q vigilus spm q
et sexu p nuxtom sexuq hent
ul q nisa au ec h ambiguitas lo
gam faciat iquisitom h si quid
prunte n dispendiosus ec sigla
p sanitatib minorari optimi
quid a hec aias eas dixit oz ge
nerari ynutri et augi iuuentute
inuelsce smo q dissolui ospexit
o nullu i aiatum h cu plantis ht
hat oa que si huerint plante de
sidio quoz affici turbebant pmi
g mai^ta mox acta p sec smin:
Dico g q q cibatur delectat z delec
tur sanitate tristatur quid cesi
nent z no agent hec dispones
n ossu h g mirabil no tn fera
erit ictatio qui eas sectire z desi
derare opialetur. Anax aut
democritus z abrutalus illas icel
lectu intelligam q hec dicebant
nos v h ut feda repudi lamo in
sitam smom. Dico g q plante
n spm hnt n desiderium. Deside
riu n n e n ex spu et inte nobi
litatis finis ad spm gnt. n inue
nimus i eis spm n nibrum sen
ciens n silitudinem ei n form
tiatam nec qsequtom rez n mo
tum p i ad ad sesatum n sig
nu ad p qd iudicemus illis sz
hec sic signa p q sctm eas nu
trim et cressere n qstat h
nob n q nutrimtu et augmtd
ptes sbaie q tale plantam
inuenimus aqm ptc aie illi i
ee nec illiam spu q careat
tc sensatum ee ocedere no oz q
sp ca e illustratois inte nutri
mentu n ca e augmtu rer
nitie. hec aut omisitates pueni
unt lero suo diffile inmmu it
vitam ei puetom medu applicet.
Dicet quoz ad plantam si sit in
nens ee al diffile nam e regnu
plantis assignare pt regnu in
tealis q an plantas uiuere
negat e q n senciunt q sc qda
alia sapient intellam q carencia
no tn alis inta i morte corru
pens ipam i gne suo p gnom
qsuat e q i genus ut ic aiatum
et i aiatum medium ponam. Scim
an q qclula scalia sapiencia
et intellu carencia. Sc q plante z
alia solus g sp e ca qr i dicunt
alia q gna tnt sinus spebz ncia
et diffcos. Spes v sinus i diuins
noia debet q genit ex vna ca e
i multas et no ex mistio intento
au tc p q qfirmat gre n clz e sb.
mina^ca an scalia no sexu caret
fruneo z sunt q no gnant sut
q amotum no hnt et sut qd di
uisoz coloz et sb q faciunt p le
g diffile et sc cresait que ex tru
ul arboribz. q g e puti^m i inta
aiabs q rie al ut q sole tenet
celu stellas z planetas ab it
curta extraheret z eos abigutum
i pulsilla n sc sp n senaentis e
passio no n he plantica motu
ex se tr au fixa e h au i mobil
e. Vn g sillogizabimus ei utrum
ut faciamus i simile no au co
tinet illa res vna cnis. Omis
g q inte alis cnie e sp q sp
faciat discreptom it uitam z mor
tem. h celu q ht regnu nobi
lius et dignius mo regime
elongatum e ab hns oz au ut
al ptem z diminutum ht ad

9e et h' est mtentio inter e' p'uo' n'
oz ut q'q' recedat ab hijs nominibus
q' n' est me'm inter a'iatu' z ia'iatu'
n' int' uitam et e' p'uo'm s; int'
in a'iatu' z uita' est mediu' q' in
a'iati est q' no' h't a'iam n' a'ca'
pau' eius s; planta no' e' de hijs
q' carent a'ia q' i ea e' aliqua p's
a'ie et no' est al' q' i illa no' e' ill'
z exit de uita ad n' uita' paulatim
ad singula possim' d'a'o n' dice q'
e' a'iatu' et no' dic' tu' q' sit in a'ia
tum si h'nt a'iam et aliq' s'm q'
res q' cibatur n' e' si' a'ia z h'e a'l h'
a'iam s; planta e' i'p'fta res z a'l
h't m'bra d't'iata et planta ind'
t'iata · et h't planta n'm q'p'm ex
motu q' h't in se p' q' dicas q'
a'iam h't q' a'ia e' que facit na'
a' mot' in locis et desidia et mot'
i locis n' erunt initiu' s'n · s; z attra
here cibu' erit ex p'n'o n'u et i'o est 9e
ali z plante no' e' 9attractio'e cibi
ill' o'io · q' o'e cibabile utitur i sua
cibi'ne duab; reb; · s. calore z fri
gore z io' eget al' cibo h'uido z calo
sicco q' frigiditas i'uenta est i
cibo sicco q' nulla ill'z duaz n'niuz
erit a socio suo et io' p'ius s'cus est
cib; cibanti 9tinui' u's; ad hora'
corruptio'is et debent uti al' et
planta tali quale e' io'. ❡ C'p'sci
tentur au' id q' p'cessit i s'mone
n'o i desid'io plante z motu ei'
et a'ia sua et q' resoluitur ab ea
z n' h't planta s'sum · s; anax' di
xit illas h're s'm et ia' e' i'ueni
mus alia que no' h'nt s'piram'e
et i'uenim' usuali' plante n' s; dor
miu't n' s; uigilant q' uigilare
e' de essen' s's' z dormire debilitas
ill' et no' i'uenitur ad hor' i re q'
uegetatiua in h' o'ib; horis s' dispo'm
unam et ip'm in n' sua no' sen
tietis et qu' cibatur al' ascendit
uap' a cibo ei' ad cap' z dormit
et qu' 9sumitur ua' p'ora ascendentes
ad cap' uigilat et i quib; d' alib'
e' h' uapore m'l's q' tu' p'u' dormiu't
et dormitatio e' 9p'hensio mot'
z 9p'hensio e' quies rei in mote et
q' max' z 9p'e e' in quinto d'u' i hac
s'cia e' id q' d' abrutallus uid' si
i'ueitur i plantis sex' masculini'
sunt s'p'es 9mixte ex illis duob'
sexib; sic' dixim' q' masc'l's qu'
g'n'at i a'o g'n'at · et s'cia qu' g'n'at
ab a'o g'n'at z s' a uno sepati ab
inuicem z io' no' i'uenitur i plantis
q' q'l; s'p'es plante masc'l's q' e'
ex ea e' asp' durius rigidi' et
s'cia erit debilis et fructuosa et
debem' i'quirere u'm i'ueniant' h'
due s'p'es sic' 9mixte i unu' i plantis
e'e sic' dic' abrutal' · s; ego n' opi'or
q' h' res i sit q' res q' p' miscentur
debent e'e simplices p' in se z e' p' se
masc'l's z p' se s'cia deinde 9miscent'
et 9mixtio' rei n' e' n' p' sua g'n'o'z
i'ue'ta sunt q' planta au' suam
mixtio'm z oz ut sit efficiens et
paciens i una hora n' i'ueniunt'
masc'l'i'tas z s'citas 9iuncte i a'ea'h'
bar; et si h' ine'e't · planta e'e't p'
s'c'ior au' q' al' no' indiget i sua
g'n'one re extrinseca et pla' ip'm
i'diget i t'p'ib' a'ni z sole z t'p'ae'
et n'c plus o'i re hijs g' indiget
i hora pullulatio'is · n' hor' e' q' q'd
p'u'm cibi plantar; a'cta et p'ncipiu'
g'n'onis fructuu' i a sole q' anax'
d' q' ea; frig' al' e' e'e z io' d' le
chineo q' t'ra m'r e' plantar; z sol
p'r · s; mixtio'm masculi uegetat'

et femine debet ymaginari aliquis quod
semen plante simile est impregnationi animalis
que est mixta masculi et femine, et sicut
est in ovis generandi pullum et in cibo
eius usque ad horam sui complementi et
sui exitus ab eo, et femina ponit ovum
in una hora, sic planta. Dicit Abrutalis
quod arbores alte pullos non generant,
quia res que nascitur non nascitur nisi ex
suo semine, et sit quod remanet ex eo in principio
arboris radicis et nascens morietur se-
paratim. ¶ Ergo quod debet opinari in mixtura
masculorum et feminarum sic et aliud quod mix-
tio est cum plantatur in diversitate quadam
quia in aliis animalibus commixtis sexus commiscentur
virtutes sexuum postquam erant separati et
provenit ex illis animalibus res una et
hoc non est in plantis quia commiscentur sex-
uum virtutes sexuum postquam erant separati et
si non miscuit masculinum cum femina recte
processit quia non invenitur operatio alicuius
in plantis nisi generationem fructuum et non est
aliter separatum nisi in horis in quibus non coit
et hec est propter multa opera eius et multas eius
scientias et sic qui plantam completam
putant et integram est propter duas ma-
teries quas habet et propter cibum qui adap-
tus est ad crescendum illam et longitudine
sue existentie et tempus suum est quo frondu-
erit et fructificaverit durabilis vita
eius et committitur ad illam iuventus eius
et non fiet in ea ad sui defectum et planta
non indiget dormitione propter multas causas
quia posita est et complantata in terra et al-
ligata ei et non habet motum in se
nec terminatum in suis partibus nec habet sensum
nec motum voluntarium nec animam perfectam
immo non habet sensum nec motum nisi partem par-
tis anime et planta non est creata nisi propter
aliud et aliud non est creatum propter plantam et di-
versis quod planta eget cibo (?) [illegible]
in alio indiget eo (?) instabili et con-
tinuo non interrupto et si contingeret quod planta
haberet meliorationem secundum aliud quam ut res
inanimate sunt nobiliores rebus animatis.

¶ Et opus unum alius est nobilius et meli-
us quam omne opus plante et invenimus in aliis omnes vir-
tutes que sunt in planta et multas
alias. Dicit quod Abrutalis quod plante habent
generationem tantum cum diminutione et non perfecto in
complemento suo et eo completo non generant
aliud; sed si sermo est in genus quod mundus totalis
est perpetuus sempiternus nec cessavit umquam
generare alia et plantas et omnes suas
species et in quibus species plantarum est calore et
humore illa que cum consumabitur et infir-
mabitur et vetustatem et corrumpetur et a-
rescet et quidam dicunt hanc corruptionem.

¶ Quedam arbores ¶ quedam non
habent gummi ut resinam et gum-
mi et amigdali et mirtam et thus et
gummi arabicum. ¶ Et quedam arbores habent
nodos et venas et venam et lignum et
corticem et medullam intus et quedam (?)
plurimum sicut cortex et quedam dicunt fructus sub
cortice est sicut corticem et lignum et partes
arborum simplices sunt ut humor in-
ventus in ea et nodi et vene et quedam partes
sunt composite ex hiis ut rami et virge
et folia et hec omnia non inveniuntur in omnibus
plantis quia quedam habent has partes quedam
non habent quas plante et alias partes ut
radices virgas folia ramos flores
pullulationes plantationes resinam (?) totius
virtutis et corticem qui operit fructum.

¶ Et sic sunt in aliis animalibus similium partium
sicut in plantis et quedam partium plante compo-
site sunt in aliis quia cortex plante
similis est cuti animalis et radix plante similis
est ori (?) animalis nodi quasi similes sunt iuncturis (?)
aliis. et sic de reliquis que sunt in ea et quedam harum
partium dividuntur ad modum per partes consimiles et
dividuntur et in partes dissimiles quia lignum
unum non dividere per [illegible] cum et [illegible]

pars quam primo est et caro dicuntur particulae
et sunt partes corporis extremae et quamvis dicatur
per eas scilicet radices et non dicatur manus
per aliam manum neque radix per aliam radicem
neque folia ad aliud folium licet in his radicibus
et foliis est compositio scilicet fructuum quidem sunt
ex partibus multis ut oliva illa enim habent
corticem carnem testam et semen et fruc
tuum quidem habent tres coopertas omnia
sicut ex duobus corticibus et partes
plantarum sunt illae quas dixi. ¶ Et
summa sermonis est declarare partes plan
tae et cooperturas eius et diversitates eius quod
est valde difficile. et scripsimus tamen essentiam
eius et colorem et tempus durabilitatis
eius et passiones quae eis adveniunt
et non habent plantae mores animae neque essentiam
aequalem essentiae aliis et si comparatione na
turae invenimus partes aliis compartibus plantae
prolongabimus sermonem et fortasse non inve
niemus a magnis diversitatibus vel differentiis
in nominando partes plantarum quae praeterea
est de suo genere et de sua specie et etiam quoniam
generabitur remanebit in sua propria dispositione
tempus non aliquod accidentia cadit in similitudinem
a sua dispositione et flores et fructus
et folia plantarum quorum omnium exeunt
quaedam vero non sic neque remanent ut cor
tex et corium cadens a re obviante
ipsum praeter causam et non est idem remanens
in planta quod multotiens cadunt de
planta partes multae non declaratae sicut
pili hominis et ungues et nascuntur postea illae
aliae partes vel in loco in quo fuerunt vel ex
tra aliae et iam certum est quod partes plantae non
sunt declaratae similiter sunt partes plantae
similiter non et tempore est nobis declaratio res cum
quibus est status animalis et complexio ergo eius non esse
partes eius licet folia et omnia quae sunt in illa sint
partes eius licet non sint declaratae et licet
paulatim decidant quoniam cornua cervi
et capilli quorundam aliorum et pili quorundam

aliorum de his quae se abscondunt in tempore
hyemali in cavernis et sub terra cadunt
et illud simile est casui foliorum ¶ Et relinquere
loqui de rebus quae prius narravimus et inci
piamus nominare praecipuas partes et compositiones
et earum diversitates

Plantarum quarundam partibus plantae invenitur
magna diversitas invenitur in diversitate(?)
et paucitate et in magnitudine et parvitate
et in debilitate et fortitudine et hoc quia humor
qui est quidem in magnis arboribus in quibus
dam est ut lac ut in ficubus in quibusdam
similis est pici ut lacrima quae est in mirra(?) in
quibusdam est originalis ut quae est in organo
vel in planta quae dicitur opigaduz(?) et est plan
ta quae habet partes siccas et est quae habet par
tes variatas non similes neque aequales et quaedam
habent partes similes adiunctas et quaedam habent non
similes et non est locus eius in isto diversita
tes autem plantae in suis partibus cognoscuntur
et figura eius et coloris et varietatis
et spissitudinis et asperitatis et lenita
tis et omnia quae accidunt eis in diversitatibus
in quantitate et angustia(?) similiter et eius
defectu et magnitudine et paucitate et
quaedam non erunt unius modi licet tenebit diversita
tes multas sicut praediximus. ¶ Et plan
tarum quaedam producunt fructum super folia sua
quaedam vero sub foliis et quarundam fructus sunt
positi in stipite suo et quarundam a radice
ut arbores Aegypti quae dicuntur nirgatad(?).
et quarundam fructus in medio earum et quarundam
fructus folia et nodum districti(?) similiter et
quarundam folia aequalia et adiuncta similia
et quaedam habent ramos aequales et earum
quaedam habent ramos aequales(?) ¶ Et sunt
partes quas nominabimus omnium plantarum
et sunt crescentes et addentes. hae sunt ra
dix et virgae et stipites plantarum et
rami et ista assimilantur membris animalium
quae continent omnia membra alia et radix
plantae mediatrix est inter plantam et album(?)

abiu̅ et io̅ uocant̄ gƀa radice̅ τ a̅iam
vite plātar̄ q̄ ip̄a a̅im inte plātar̄
q̄ ip̄a a̅q̄ inte plātis adiu̅c̄ ꝫ stips
planta ē q̄ sola nascit̄ a t̄ra et ē
filius stipite arboris · similiter ñ silios q̄
a radice arboris pullulant · ꝫ ramus
s̄ q̄ crescit sup̄ cauliculos τ ñ inueniūt̄
i oib̄ʒ plātis et plātar̄ ramos hn̄
aũ q̄d s̄ nō sempitn̄e imo sunt
āno p̄ ānū τ plante s̄ nō hn̄tes
ramos nc̄ folia ut fungi τ tales
τ ramus ñ nasc̄ ñ i arborib̄ʒ τ cor
tices ligni et medulla arboris
nasc̄r ab humore τ quid̄ uocant
hūc medullā arboris matrē τ q̄d
eam uscam arboris quid̄ ē cor et
nodi et uene τ caro t̄ri plante ex
m̄r elis suo · et uūo̅ inueniunt p̄tes
que apte s̄ ad gn̄and̄ ut folia τ
flores et ig̅e p̄ue q̄ s̄ flores p̄t
plātu̅ eod̄ mod̄ τ fruct̄ τ ramus
i plāta et q̄ nasc̄r ex seie τ q̄ ex
gnat̄ i͛ᵈ ¶ Plantar̄ q̄d s̄ arbores
q̄d int̄ arbores et h̄bas noiantur
q̄ ille ambrachion et q̄d s̄ h̄be τ
q̄d s̄ olera et s̄c ois planta s̄ hu̅s
cadit noib̄ʒ · τ arbor ē q̄ h̄t ex sua
radice stipitē et nasc̄r i ortum mi
ut oliue et fici · ꝫ planta q̄ ē int̄
arbores τ h̄bas numerus q̄ dr̄ am
brachion h̄t i radicib̄ sinis mil̄os
ramos ut id q̄ dr̄ i camme τ rub̄ʒ · ꝫ
s̄ q̄ mil̄os stipites hn̄t ex una ra
dice et mil̄os ramos ut uicia τ caul̄
suit aũ h̄be q̄ nō hn̄t stipitē ex
sua radice ꝫ folia et q̄d oi anno
nascitur τ arescit ñ t̄ria τ oia τ
nō possum̄ h̄ oia ñ p̄p̄ illos τ eor̄ τ
descriptōes et q̄d h̄be ad duas ex
tremitates declinant ut ol̄s q̄ dr̄ ol̄
regnu̅ q̄ ē h̄ba et ol̄s τ s̄ atriplex τ
q̄d nasc̄r in p̄o i fig̅ plante g̃uior̄

et p̄sica ficar̄ bte ut uenella τ fungē
nella nuit q̄r τ mal̄ et p̄n̄ eb g̅ne
germens q̄ hor oīm mir τ sic lun s̄
ramu de radicib̄ʒ eor̄ τ io̅ oꝫ detiene
eas ut sint ex̄m et sillm et nō dele
p̄ seruicii diuisiōes oīm ¶ Plantar̄
q̄d ē domestica q̄d ortensis q̄d sil
uestris et eod̄ m̄ alia p̄uto q̄ꝫ q̄ oms
sp̄es plante qm̄ nō sumt culte sil
uestres fiūt ¶ Plantar̄ q̄ꝫ q̄d fa
ciūt fruct̄ et q̄d nō q̄d faciūt oleu̅
q̄d si q̄d faciūt folia q̄d nō · i quib̄ʒ
folia cadunt quib̄ʒ ñ quib̄ʒ fuit
nam quib̄ʒ ñ ¶ Et diuersitas plā
tar̄ magnitudine τ p̄uitate i pulcritudie
et de fortitudine τ lenitate fructuū τ i
malicia ē multa τ arbores siluest̄s
mag̅ fructificant q̄ ortēses · ꝫ et
fruct̄ ortēsiu̅ meliores s̄ q̄ siluest̄
ium · et q̄d plante nasc̄r in locis sic
cis et q̄d i marib̄ τ q̄d in flu̅ et q̄
nasc̄r i mari rub̄ erit illic magne
et i aliis locis p̄ue τ q̄d plantaru̅
nasc̄r i rupis fluu̅ q̄d in stagnis · ꝫ
plantar̄ q̄ nasc̄r in locis siccis q̄d
nasc̄r et uiuūt i locis aridissimis
ut i t̄ra ethyopu̅ q̄ dr̄ zacharia τ i
melius p̄ueniant q̄ abi et q̄d uiuūt
i locis altis et q̄d uiuūt in humid̄
loco q̄d in arido et q̄d i v̄ q̄ ut salix
et archaturfa ¶ Et plāta mlm p̄
mutetur p̄p̄ diuersitatē locor̄ et io̅
oportet q̄siderare eor̄ diuersitates · et
planta fit aff̄xa ñ separ̄ ab ea q̄d
v̄ loci meliores s̄ i quib̄ʒ et q̄d fruc
tuu̅ meliores sunt i uno loco q̄ i a͛
¶ Et q̄r̄ d̄ plātar̄ folia aspa τ q̄r̄ d̄
lenia q̄r̄ d̄ p̄ua s̄ folia quar̄ d̄ ē
scissant folia multis et q̄d unu̅ hn̄t
corticē ut fic̄ et q̄d mil̄os ut p̄uici
¶ Q̄rdā ñ plante s̄ tote cortex me
diana et q̄d hn̄t nod̄ sunt carne et

quedam spinas ut aloen .i. rampnus et quedam
carent ramis quedam habent multos ramos
ut morus silvestris et quedam habent diversi-
tates multas ut sicut ex quibus
procedunt semina et ex aliis vero non erit hoc
non ex diversitate radicum et quedam habent unam
tantum radicem ut squilla quia non nascitur
ex solo raro procedit quia inferius dilata-
tur se quanto quia magis crescunt soli quia acce-
dat augebitur quia sol surculos elevat
[S]aporum qui in fructibus sunt quidam sunt
potabiles quidam non potabiles sunt
ut sicut maiorum et malorum granatorum
morum et mirti. quidam vero virtuosi ut
sicut olive pinei mirtus quidam dul-
ces mellacos ut dactili et ficus. quidam
calidi et acuti ut origanum et sina-
pis et quidam amari ut absinthium et
centaurea. fructuum quidam compositi sunt
ex carne et osse et grano ut pruna quidam
ex carne et grano ut cucumeres quidam
ex humore et grano ut mala granata
quidam corticem habent extrinsecus et carnem
intrinsecus quidam carnem extra et granum
intra. quedam in quibus statim sit semen et cop-
cilium quod coopiritur ut dactili et
amigdali quidam non sic sed fructus isti
comestibiles et incomestibiles sunt per
accidens et quosdam fructus quidam comedere
possunt quod non homines et quosdam quod alia come-
dunt quod non homines. [D]e fructuum quidam
sunt in siliquis in grana quidam in coopertura et
tela ut tritici quedam in carne ut dacti-
li quidam in cassa ut belote glandes.
quidam in cassis maior et tela et testas
ut sicut nuces et quidam cito maturantur
ut mora cerusa quedam tarde ut omnes fructus
silvestres a pluribus torum et quedam plante cito
producunt folia et fructus et quedam
tarde et earum hyeme que sequitur augu-
mentum celerant sed colores fructuum et
foliorum et telarum naturaliter diversi quedam

plante cum totalitate sua sunt virides
quedam declinant ad nigredinem quedam
ad albedinem quedam ad rubedinem propter ca-
lorem inflammantem aerem admix-
tum cum terreno. et signum huius est quod si fuerit
silvestris est dulciorum nostrarum quia non omnis
fructus sunt angelosi nec quedam sunt plante
arborum aromaticarum quarundam radix
aromatica quarundam vero cortex quarundam flos
quarundam lignum aliarum partes omnes aroma-
tice sunt ut balsamus. et quedam arbo-
res nascuntur plantate quedam ex semine quedam
per se. [P]lante si quidem vel a radice
enascuntur vel a stipite vel a ramis
vel a semine vel a tota substantia quedam vero
per se parti coequale quedam vero in terra quedam vel
arboribus plantatur ut cultivatur est quia me-
lior in statio silvam silia [illegible] tulia .n.
optime proveniunt ut mala et mirtus
sunt item et quedam sunt in statio in diversis
generibus ut arthemesie in adversum
silvestrem et olivarum in bonum et mori
in multas arbores arborum quia silves-
trium in odorosas. et omnis planta non
producere semen simile sed a quo orta est
quedam .n. melius semen faciunt quedam peius et
a quibusdam malis seminibus bone arbores
proveniunt ut amigdalus amarius et
malis granatis acidis. [Q]uarundam
autem semini condebiles fiunt deficiunt ut
pini et palme et non proveniunt ex
facili de semine malo planta bona
nec ex semine bono arbor mala. ceterum
in alias multotiens coniungat hec arbor
quia habens durum corticem sed vel essica si
scindatur radix eius et fissure illi
lapis imittatur rursus cuius fiet
in palmis quia si folia vel pulvis fo-
liorum vel cortex masculi palme fo-
liis femine palme apponantur ut
citius cito maturabuntur fructus
prohibebit quia calidum corporis [illegible] quia

masculus a femina quia prius pullu-
lant eius folia quam planta est et po-
dorem ex quibus odorum illis omnibus
contingit quia forte quia per odorem mas-
culi differt venientis ad feminam
maturabuntur quia ductilis est sicut
cohibuit quando folia masculi in ipsis fuerint
applicata sicut quod silvestres in terra expas-
se confirmant ficubus ortensibus balsamite
sicut olivis confirmantur consimiliter plantantur.
Et plantarum quedam transmutantur in alteram
speciem nisi mixtione confecta fuerit
diu. quia quod calamentum transmutatur
in mentam. tygenia que abscisa et plan-
tata secum variare videtur forte ille
sisimbrium. triticum quoque et linum trans-
mutantur in secalem. bolenum quoque par-
ciosum natum ipsum est plantatum
in egypto prius et in ebrium semen est comesti-
bile. amigdala quoque et mala gra-
nata mutantur a sua malicia per
cultum sicut mala granata ster-
core porcino infirmata et aqua dulci
irrigata meliorantur. Et amig-
dali quia clavus confixit gummi per
multum temporis emittunt. Similiter quoque plan-
te silvestres per hoc artificium fiunt
ortenses. locus tempus et labor hunc vere
confirmant maxime tempus anni in quo plantatur.
Plantarum quedam quod indigent plan-
tatore quedam non plantantur. quedam plures
vivere pauce in hyeme et in autum-
no et paucissime in estate post ortum
stelle canicule in paucis vero locis
fit plantatio hoc tempore et numquam fit nisi
raro in roma hec hora sed in egyp-
to non fit plantatio nisi semel in an-
no. Et quarum arbores ex suis
radicibus folia producunt quedam ex suis
germinibus vel ex suo ligno quedam vero prope
quod prope terram quod longe quod in medio
quedam diversis temporibus pauca folia

Quarum autem semel in anno fructifi-
cant quedam plures et non maturantur
fructus eius sed remanent crudi
et quedam multum fertiles sunt per multa tempora non
in sic. quedam uno fructificant anno
altero deficiunt ut olive. sed multos
ramos producunt quibus corrumpuntur
quedam in iuventute fertiliores sunt quam
in senectute quedam vero e contrario melius fruc-
tificant ut amigdali pyri et ilex.
Diversitas quoque plantarum silvestrium
et ortensium discernitur per masculos
suos et feminas quia quando earum cognoscunt
per proprietatem invenimus in eis quia mas-
culus spissior durior ramosior mi-
nus humoris fructus brevior minus
humidioris maturabilis folia diversa
et sic surculi. Et nos quoniam consideravimus
hoc convenit facere ut cognoscamus
arbores per se et genus per se et sic in his
minutis et consideravimus que dixerunt
in his antiqui et inspiciamus libros
eorum de his scriptos et nos possimus
perscrutari horum medullam per sen-
tentiam compendiosam et hoc est quod con-
sideravimus herbas oleares et herbas
semen facientes et plantas vena-
les et plantas medicinales et
plantas interficientes et omnia hec non
sunt de arboribus et plantis. Sed ad scien-
tias eorum debemus inquirere earum genera
quare quedam nascuntur in quibusdam locis in quibus-
dam non et in quibusdam temporibus et in quibusdam non et
plantationes earum et radices earum
et diversitates succorum et odorum et
lactis et gummi et bonitatem et mali-
ciam singulorum et diversitatem corporis
fructuum et quare quedam non. quare quidam pu-
trefiunt cito quidam tardius et inqui-
rimus proprietatem omnium plantarum
maxime radicum et quare quidam fructus
molescit quidam non. quare quedam veniet

provocat. quod sompnum quidem
inefficiunt et multas alias diversita-
tes. quorundam fructus faciunt lac
quorundam non.

Planta tres habet
virtutes, primam ex genere
terre, secundam ex genere
aque, tertiam ex genere ignis.
ex terra enim est fixio plan-
te, ab aqua congela-
tio, ab igne coadunatio fixionis
plante. videmus quod multa ex his in fictili-
bus sunt. in terra enim inest lutum quod est
quasi tenuium fictile facit. est aqua quia
quando iunguntur fictilia, tenuium ignis qui
congregat partes illius donec per ipsum com-
pleatur generatio eius. apparitio vero terri-
constrictionis illius ab igne est, quia rari-
tas in fictilibus per suas partes est
quando intrat illas ignis, timet[?] in
humoris et constringuntur partes luti pro-
pter eius siccitatem loco humoris propter
victoriam et digestionem in omni animali et
planta et minora digestio est, ubi
humor et calor quantum sunt consequentur. Erit
quod in digestione lapidis et minerarum in
animali et planta non sic, quia partes
eorum non sunt compacte. unde et ab eis
fluxus veniunt, sed in minis non est fluxus
nisi sudor, quia partes earum non sunt
rare. id est nec ab eis potest ipsa egredi ut
ut ab animali et planta. secundum ea namque
tamen necessarie sit exitus non ex raritate, igitur
quod raritas non est ab eo omnino non egredi-
tur solidum est, quod augmentum potest in
digerere loco in quo dilatetur et cres-
cat. minora lapides et sales et cetera
mineralia non sunt nec augentur.

Plante vero secundum modum [C]um crescunt,
in eis motus est attractio que est in nascente
qui attrahit humorem corporis in attractione

motus veniente ad locum finitum quod quidem
modum digestio. [E]t ideo ut plurimum herbe nun-
tiunt in una hora diei germinatione
non sic alie, non autem aliquis a se diversa
non erit digestio non similis nisi ab ali-
is, sed nec plante illi est vicina. et ideo
velox est eius generatio nascitur quod et
crescit et quod quidem fictile est et quam
spissum spissum non multis indigeret
naturis propter diversitatem sue figure et
elongationem partium eius ad invicem
et ideo velox est sua generatio propter conti-
nuitatem alterius ad alterum et eius completa est
assimilatio vegetativi ad eam in unic-
tione et pinguatione. [P]artes
autem plantarum sunt plurimum rare
quia calor humorem ad extremitatem
plante trahit dispergens, quod non per
omnes partes eius quia quasi fluxus enim
venit ut in balneo. calor humorem
attrahit et in vaporem generat et ele-
vatur et quantum subtiliter fluit liquet vertitur
in guttas. Sic quod in aliter planta
sunt fluxus ascendunt ab inferio-
ribus ad superiora, et descendunt
a superioribus ad inferiora in actionibus
suis et eodem modo flumina que sunt
terra generantur a montibus. maior enim eorum
sunt plene, quando inficiuntur aque sive
constricte infrius fiet ex his vap-
or fluens propter compressionem maris ascendit
terram et apparebunt fontes et sub
aqua prius non apparuit quia prius erant
coopta. Firmiter autem generationem
fontium fluviorum illorum in montibus
... et terre motus sepe oriuntur
fontes et flumina que prius non apparuerant
quando ascendit terra ex vapore. sepe
et inveniuntur fontes et flumina sub
terra quando fit terre motus, sed hoc pla-
nte non contingit quia aer in terra
perit eius. hoc signum est quia terre motus

in locis tenebrosis non sit. Sed in locis diversis
aque sunt loca aquarum et [illegible] sed
quorum ascensus terre motus in eis quia aqua
est solida, lapides quia solidi non quia
calidi et sicci est ascendere. Cui igitur
convenerunt partes eius que corroborant
ipsum scilicet quod locum exiret quod ab illo ille
vapor quod si locus rarus esset exiret
vapor per ipsum paulatim sed quia sunt
solidus hoc ei non evenit in paulatim va-
por exiret aggregatus quod partibus suis
potuit terram scindere. Hec igitur est causa terre
motus non enim in aliis omnibus eius multitudines
quod in fistulibus et in ventris omnibus sed causa
eius fuerat multa raritas convenient
ascendere et elevat. [illegible] ipsum aer
[illegible] quod hic inde comprehendimus
aurum in aquam [illegible] ad ponderositatem et
nigredinem statim et pariter lignum [illegible]
[illegible] purum et non nigrum. [illegible] folia
nigra non propter ponderositatem [illegible] quod est
solidus hoc varium non nigrum omnino et levius
[illegible] que illa [illegible] sunt nigrum qui
eo est prima paritas [illegible] non enim in illo
aer qui [illegible] ipsum extollere nigrum
[illegible] partes enim eius si [illegible] solide
sed oleum [illegible] et folia et [illegible] aque [illegible]
natat [illegible] iam [illegible] scilicet in
quo [illegible] est humor et calor et conventi-
to humoris est aque partibus cohere et
calorem quod facit ascendere humidum quod
[illegible] ad partes aeris et mos aque est
quod elevat ea ad suam superficiem usque
aeris ut faciat ipsum ascendere et ideo
superficie eius non ascendit aqua quia tota
superficies aque ima est ideo quia ascendit
oleo et lapides qui sunt in aqua
[illegible] natat propter [illegible] tamen [illegible] ma-
gis [illegible] sunt [illegible] quia [illegible]
[illegible] aeris [illegible] loco [illegible] terre non
[illegible] est aque [illegible] ascendere aeris
[illegible] aquam [illegible] quorum lapidis [illegible] est

ex genere [illegible] nigri in aqua non quia aeris in-
clusi in lapide ascendit super aquam quod igitur
[illegible] similis [illegible] et [illegible] non [illegible]
nigri si igitur fuerit una [illegible] nigre
medietas lapidum in aqua medietas
quia [illegible] quod si [illegible] sit aer
[illegible] lapis super aquam [illegible] ar-
bores [illegible] lapides qui sunt ex
collisione [illegible] forti [illegible] spu-
ma coagulabitur quod [illegible] lac [illegible]
[illegible] et quia [illegible] aerene alligi
[illegible] arena [illegible]
[illegible] spume siccabit quia illa siccitas
maris [illegible] calefecit et [illegible]
[illegible] partes arene et [illegible] per longitu-
dinem temporis fiunt lapides. Sigitur
[illegible] quod [illegible] sit [illegible] sic est quod
[illegible] dulces [illegible] et quia [illegible]
aqua [illegible] aer [illegible] alteratione [illegible]
in illo loco quod [illegible] sublima-
bit eam aer [illegible] igitur in ea
partes terre [illegible] quia [illegible] et calefacte
paulatim [illegible] igneum in [illegible]
dulcis propter suavitatem et [illegible]
aque et quia [illegible] in aqua siccitas
terre [illegible] eam [illegible] eam
[illegible] quia [illegible] quia
siccitas [illegible] terre
terre et [illegible] aque [illegible] quia [illegible]
[illegible] per suas partes [illegible] et ideo sic
[illegible] mari [illegible] arenosa est et
sic [illegible] qui non [illegible] quod [illegible]
eorum a sole et sunt remoti ab aqua
dulci [illegible] quia sol partes humidi-
tatis dulcis [illegible] quia quod est de
genere terre et quod [illegible] sol in hoc
loco non [illegible] separate sunt par-
tes [illegible] quod est arena [illegible] quia signum
[illegible] in hoc loco [illegible] invenie-
mus [illegible] erit quod [illegible]
hoc [illegible] fiet arena non [illegible]
[illegible] quod illud est [illegible]

solis elongatus ab aquis dulcibus
eos quorum motus secundus est de salsitudine aque
maris quia radix omnium aquarum est dulcis
non accidit eis salsedo nisi ut diximus
hic signum est sessationis quod terra est sub aqua. aqua
quorum necessario sit etiam similiter quia aqua proprius
accedit ad elementum. ¶ Sensuit autem
quidam quod corpus est omnium ipsorum plenum. plenius
minus est aqua maris. mare quoniam est
omnium aquarum est autem aqua nisi eminens
sit etiam et subtilis ipsis iam quoniam ostendi
mus quod aqua que elevatur elevatur
tre sine alteratione aquam accipiamus quoniam
duo vasa equalia et ponamus in illa aquam
dulcem et aquam salsam postea accipi
amus ovum ponamus ipsum in aqua dul
ci et mergetur. postea ponatur in salsa et
natabit quoniam ascendet supra partes aque
salse quia partes eius non mergunt sicut
partes aque dulcis et ideo partes pos
sunt sustinere illud pondus et non est mirum
fit autem in mari mortuo non mergi al
iquid gravatum quia vincit siccitas in eo
et quod est propinquum terre sigillate quoniam
quod terra spissa sed non spissa. spissa
enim est de genere terre rara de genere aeris
et ideo sic eminet aqua dulcis omnibus aquis
illa quoniam est a terra remotior. iam ergo
scivimus quod aqua que remotissima est a terra
illius est aquam autem dulcem terris sive
nimie ostendimus. hic quoniam similiter hoc si
gno est terra et necessarium est gravatur quoniam
sal illacrimans quia aqua dulcis fit
salsa. sicut quoniam salsedo terre illa salsitudine
remanet quia aer inclusus et non est
ideo ideo corpus dulce animal non eius generatum esse
ex aquis est quod exit ex eis ut sudor
eorum non ... et ... non sunt nisi per
corpora non per viam simplicem ut sal
sedo ab aqua maris et similia arena
rum quia vapores ascendentes congrega
gati sunt potuit comprehendere

tus subtilitas cadet quia aer et rarificatus
lacu provenit quia ex eo pertinet stel
larum forum illorum ... sed ... ha
aqua est communis sunt diversitas generum quia
non ascendet nisi aqua dulcis et sic
aqua salsa ponderosior est et sic quia si
aquam ascendit subtilis est aqua contra
xerit ideo aer subtiliatur et ascendit ma
gis et sic fiunt fontes et flumina in mon
tibus et ascendit flegma in sanguinis
ad cerebrum sicut quod cibationes ascendunt
in sic omnes aque. sed aqua salsa ascendit con
eo quod siccavit calor ad genus aeris
et quod fuit aer sicut aqua fuit quia qualis
dit sic aquam salsam dulcem invenimus
ideo sepe in balneo cum in aqua salsa appre
hendit calor subtiliabuntur partes
eius ascendet quia vapor eius quod erit
in fundo balnei et recesserunt partes sal
sedinis convenire illi qui terre est ex
genere eius ut sequatur vapor procedit
quod unus post alium similiter et quod ...
sunt ... in ... ...
et inspissabit et consistit decoctum aqua
dulcis generatum et sic in omnibus balneis
salsis est vapor dulcis et habent naturam
in aqua salsa non debent esse ...
frigus et siccitas et hoc est quod planta duobus
indiget. scilicet ... et late vel sine convenienti
enti. cum hec duo principia sunt pro
veniet planta. invenimus enim iuxta re
motissimam ... accipiant ... non est ...
... in loco ...
pacio. Ideo quoniam invenimus plantam immediate
videmus tamen sepe plantam apparentem
et omnia alia et ... lubricos quia
... fuit ... et ... et omnes habent
amare ... non exigit ... sic
hoc. sed ... ad esse ... quod nix
descendit sicut fumo congelat ...
... et constringit eam aer
erit quoniam raritas ... partes eius ...

necatur aer in eo quia calefiet manat
quia de eo aqua putrida quia aerem in
clusit. cumque fuerit aer nullus amplius
circumdans solique assiduet, cumque aer com
pressus nimis apparebit quia humiditas
putrida coagulabitur quia cum calore solis
quasi fuerit locus corporis sicut in eo plante
sine foliis quia recessit temperantia terre quod
homogenea aliter est et hoc est quod flores et folia
in herbis minutis mixta sunt in locis tempera
tis in aere et aqua et ideo pauca sunt flores
et folia et plante que contingit inve
nire eodem quoque modo in locis nimis salsis et
siccis unde plurimum non apparet in eis planta
quia hec loca remota sunt a temperantia et
moderatione. terra quia longe sunt humor et
calor quia opposita sunt aque dulcis et ideo terra est
terra dulcis montuosa quia cito nascuntur
plante. Sed in locis calidis quia dulcis
est aqua et calor in hiis producit decoctionem
diversis partibus ex essentia loci et aere in eo
existente et decoctionem aeris ex calore solis
in locis montuosis non quia attrahunt humo
res et adunat illos claritas aeris
et festinat decoctionem et ideo plante inve
niuntur in montibus sicut in arenis quod [illegible]
calledo ut ponamus et remanent
inter partes arene variantes similes adinvicem
non quando sol lucebit in terra ut efficiat et
continuat confirmationem essentie plante
quando in arenis non erunt species propter hoc similes
adinvicem. planta autem que sunt sufficientem
aquam nascitur in eis non ex grossitie
aque. et hoc est quia calor contegit aquam que
cursum non habet quo moveatur producit
sic etiam similiter [illegible] pro quo aeris [illegible]
putrescit quia cum humor attrahit quod
illum calor et expansus est insufficiens
aque et non habet radicem quia radices in
diversis partibus terre erunt et aqua partes
habet disgregatas et expansas. evenit
quando calor cum putredine que nata est in

faciet aquam et ideo non habet folia quia longe
est a temperantia et sunt partes eius compacte quia
non aque compacte partes unite et hec planta
ad similitudinem foliorum nascitur et que sunt terre
partes compacte plante quorum partes com
pacte sunt que sunt fungi aliquotiens procreantur
fuerit in loco humido fumoso putredines
que detinent aerem et quando multiplicabuntur
pluvie et venti sol apparere faciet illas
et faciet siccari et coagulari et sicci
tas terre radices earum et erunt in eo
fungi et tuberes et silia et ideo quando erit
in locis calidis vehementer et hoc est quia calor
digerit aquam in interioribus terre detinet quod
cum sol fit grossus vaporis contingeret quod in planta
eo sicut in omnibus locis calidis completur
quia in eis efficacia. loca quoque frigida simi
liter faciunt propter contrarium frigidi. nam aer calorem
comprimit deorsum congelando et prohibet
locum decoctionis cum humiditate putrida [illegible]
quia locus egreditur quod ex eo planta. Locis vero
dulcibus aque ut nilum in septentrione quando aer
terre incluso extiterit fuerit manabit
humiditas aque coagulabitur quia aer in interio
ribus aque egredi quod planta ut nenufar
et species herbarum nullarum minutarum et hee etiam
nascuntur non ex pulvere quia radices earum
sunt sic etiam in locis quorum in quibus aqua
calida erit aliquotiens planta nascitur
quia caliditas aque attrahit vapores
recentes in terra frigida quod humorem
sursum trahit et coagulat aer ex eo
humore quando digerit caliditas aque apparet
quod planta fieri non per longum tempus. Hec
quoque minime que apparent in aquis sulphu
reis [illegible] [illegible] flammat sicut auri
pigmentum repugnant adinvicem [illegible]
quia aer qui est in eo et calefiet locus et fiet mi
ignitus et propterea fiet quod est in fundo auripi
gmenti quod descendit ex [illegible] aeris et
attrahit ignis cum putredine auri
pigmenti fiet quod ex eo planta et ut

nisi in rebus multa folia nec poma omnino quoniam terre pinguedo remota est. Cibus autem comestibilis est ex planta erit in locis calidis lenibus altis et maxime in climate tertio et quarto et quia eius propter cibum in locis altis frigidis et ideo multiplicantur species in locis frigidis altis propter attractionem humoris et terre paucitatem in calore solis in diebus in malis sive quia lucem in genitum cito producit plantam ventosam et compressio humoris eius in aqua dicta est ut porrigant. Planta autem que super lapides solidos nascitur longo tempore contingit aer non comprehensus in illis mittit ascendere aliquam viam non invenit propter fortitudinem lapidis resistitur et calescit et attrahit humorem residuum qui est in lapidibus similiter et ipsum namque con humore ipso resoluto et resolutum prius propter naturam lapidis et propterea sepe est lapidem convertat illum sol in sua virtute fiunt ex eo planta et si non ascendit non propter fuit terre vel humoris sed quoniam remanet de planta cum eius aqua et aere et consistent planta et si fiunt prope solem cum nascetur et si fiunt ad occidentem retardabunt. Et planta que dominatur in aqua retinebit aerem non permittet eum ascendere et non nutrit plantam. Eodem modo in siccitatibus quando optinuit calor naturalis ad extremitates et obturabitur planta [illegible] consenserit meatus aque et non nutritur planta. Et quotiens si quid planta magis indiget alterius [illegible] loco contingit aqua moderata aere consimili cumque hec iiii perfecta fuerint nascetur planta et crescet quod si decesserit debilitabitur secundum decessum. Plantarum provenit in montibus alius si fuerint species erit pinguior et aptior medicine fructus autem durior ad digerendum et non multum nutriet. Loca vero a sole remota non erit multarum plantarum [illegible] quoniam sol longitudine diei producit in remotione

comprehendit illum humorem nec habet planta multos folia et fructus producendi. Sed planta que nascitur in locis aquosis aqua consensuit fiet ut [illegible] non erit nisi in aere ut [illegible] partes aque detinebitur quoniam aer in radicibus terre [illegible] aque ascendere [illegible] quoniam venit in loco et finditur cum reprimitur se aer compressus et congelabit necesse illum humorem, proicietur ex illa humiditate planta stagnorum et ut multa non habent in foris vel [illegible] propter perseverantiam et grossitudinem aque et calorem solis de super. Sed planta que est in locis humidis in superficie apparet super faciem terre ut humiditas dico quia in loco pura est [illegible] cumque occidit sol movebitur illam humiditatem et calefiet locum commotum [illegible] calore compresso in radicibus terre et non [illegible] plantam nimium arescit et adiuvat eam humor suus sua expansione et diffusa est super terram [illegible] non habet folia nascitur autem de genere plante que apparet super superficiem aque et hec planta non [illegible] terre non ascendet non diffundet. Sepe est in plantis aliquando planta nascitur non sine [illegible] radice [illegible] quia planta [illegible] planta multarum spinarum ventuose aque [illegible] se movent apparent eius [illegible] quoniam sol illas putredines digerit [illegible] loco putredo adiuvat [illegible] cum calore temperato et crescit planta et [illegible] super totam plantam et hec primum est et plante multum spinose ut [illegible] et silva folia. Hec autem et quod crescat super terram et [illegible] provenit ex [illegible] quod sunt semina putredo humor aque plantarum super aliam plantam nascitur et hec [illegible] radices plantarum. Tres gradus arborum [illegible] fructus producunt autem folia

vel quod folium vel quasi folia praeter. Et est planta quae non habet radicem vel folia et est quae scripturam sine fructu et folia habet ut ... ad hoc quod omnium has tres generationes. Sed quae fructum autem folia producat in illam habet virtuositatem cum digestio sit eam calor quae est in vasis plantae festinabit eius maturatio cum fortalis quia et fornescit in totius plantae profunditate quod humor non ascendat ex eo et producit fructus folia. In plantis autem quae ante folia producunt causa est quod humor erit multi cumque calor solis incipit dispergere partes cum sursum attrahit sol partes illius humoris et tardius maturatio quod digestio fructus non est et incongelatio et praecedunt folia fructus. Planta autem quae simul folia et fructus producat multos habet humores et miscetur ... ei virtuositas quam cum calor dissolverit ascendet ex eo cum illa virtuositate attraxit quod aer id cum sole egreditur quae virtuositas fructus et humor et folia inita ex ponente antique capitis folia omnia fructus et ... hoc sed humor tantum erit quod non maturabitur nec coagulabitur propter caloris ... te sine et festinationem attractus est in folia solis humor quod usque non oportuit est digestio alteratio est in folia nec huic folia aliam ... non attrahit humoris erit ut sit ... fructuum ... solis et non sequitur oportuit ut folia essent et fructus. Sed humor ascendit sicut eam ex ... sic folia ut diximus eodem non est ... folium sed folium sepe ... nant fructu quia non quando digessit ascendet parte ... quod non maturabitur est quia ille humor folia et quia illa digestio flores cumque maturantur in isto anno digestio nascetur fructus exhibebit quia ad finem motus ... quia in eo est. Spine vero non sunt de genere plantae nec de eius natura, sed dico quod in planta est raritas et est in ipsa non decoctio et ascendit humor frigidus et coctio eius prima decoctio. Ambulat quia in raritate sive quia id congelatum solet est quod ex illo spine et non est forte ... praeminentia est in praeeminentiam incipiens acutari et protendens ad grossius paulatim quia aer cum elongatur fiunt a planta in illa augentur partes eius cum extensione motus eodem modo omnis arbor vel planta cuius capud sunt primum ... viriditas plantae dicitur esse requisitissima in arboribus. Videmus nunc quod color est albedo et viriditas extrinsecus et hoc est quia sunt in initio approprinquatio. Ergo generatio quod sit viriditas in omnibus plantis quia in ... fiunt et rarificavit lignum arboris. Fiunt quod prima calor digestionem remanet quia in humor apparet quod extrinsecus eius viriditas et hoc est in foliis nunc quia maior in digestione et ipsa sunt medio inter rosam et lignum in potentia sed viriditas non moritur nec est in humore ... est quia de genere terre sunt quia inter illa multo color viridis ... lignum quod cortices arborum quando arescunt denigrantur et sicut albati ... fit ex illis inter duos colores color viridis in apparenti planta. Figure autem plantae tres sunt modo quod est sursum protensum quod deorsum quod medium. Sed quod deorsum sursum est quia motus eius apparet in medulla plantae et attrahit calor et exprimit ipsum aerem qui est inter raritatem ipsius pyramidem quia sic pyramidem dicitur ignis ... et elevatur. Quae autem deorsum tendit motus coagulatur cumque digesta sunt in inspissabitur aqua in quae est medicina plantae procedit quia subtile sursum dicitur quia aqua ad partes illas deorsum movetur quia illam sua ponderositate. Et vero sunt inter duas partes ... humor quia non temperantiae manat in digestione erit quia motus medium tendit quia in sursum et deorsum. Est autem ... digestio

sione planta et fa que est in medulla que
comparat terra que est in medio planta et postea
apparent in diversitate quia non diffinitur
certa digestione. Et non est digestio in aliis nec pa-
riter certa digestio non propter diversitatem nec mutabilium
et remotionem omnium [illegible] ad invicem sed plante
vicine sunt ad invicem et ideo multiplicantur
in multis locis et ut plurimum plantarum
[illegible] tendit. ¶ Figure vero plantarum erunt
[illegible] semen. Flos vero plante et fructus [illegible]
in aquis et maritimis et ponitur est motus [illegible]
maturatio et digestio in omnibus aliis non rece-
dunt ab hoc omnia alia. ¶ Sed in planta
est prima digestio et maturatio [illegible] nutrimentum quia
vero arbor ascendit [illegible] completur
et [illegible] et hoc est quia cuicumque aliis lon-
gitudo propinqua est sive latitudini in
planta vero remota est quia radix eius
ignis et aqua [illegible] in [illegible] et pro-
creatur planta. Diversitas vero est plante
in ramis de [illegible] radicis. Cuicumque [illegible]
[illegible] humores celestes et non [illegible]
in digestione [illegible] contrarium appa-
rent quia folia ut predixi. ¶ Ceterum autem
arborum folia cadunt eius propter [illegible]
tatem [illegible] [illegible] sunt
digesta aqua [illegible] [illegible] et
eorum meatus [illegible] amplius et postea [illegible]
[illegible] et quando apparuit
in [illegible] digestione completa quia sunt [illegible]
[illegible] extremitates meatuum [illegible]
non folia habebunt [illegible] [illegible]
[illegible] eius quod dixi non cadit planta quia
[illegible] planta [illegible] coloris earum
tantum [illegible] coloris in medio plante
et [illegible] frigoris exterioris in extremi-
tatibus eius et in [illegible] folia non
cadunt ut olive et mirte et [illegible]
habent arbores vel plante in [illegible]
[illegible] vehementer [illegible] fructifica-
tiva quia si non [illegible] digestione
[illegible] et in qualibet digestione fructificet

producit et ideo quod plante sepe in anno
non fructificant. ¶ Planta vero que est
sicca [illegible] fructificat propter diminutionem
humoris sue et amplitudinem meatuum
suorum et [illegible] suorum [illegible]
cuicumque in [illegible] calor [illegible]
eius digestio [illegible] propter aquam et non
congelabitur et [illegible] in [illegible] habens
minutos et in aquis [illegible] [illegible]
aut [illegible] vehementer calidis et in [illegible]
[illegible] de humore et fient angusti meatus
cuicumque voluit [illegible] non habebit
humorem qui sufficiat [illegible] quia
meatus angusti [illegible] digestio con-
tinebit quia [illegible] calor [illegible]
[illegible] et [illegible] in calore
quia [illegible] habebit nigre
et omne quod [illegible] albe
[illegible] ab [illegible]
[illegible] ad [illegible] et ideo nigra in aqua quia
partes eius sunt [illegible] meatus angusti
[illegible] illos. quia vero de lignis
albis nigri eius propter angustiam meatuum
et [illegible] humorem qui obtineat
meatus ut non egrediatur [illegible] nigre
[illegible]. Flos [illegible] erit
qui incipiet digestio et ideo [illegible] fructus
in plantis ut plurimum [illegible]. ¶ Cum
[illegible] plante producant
folia prius quam fructus quia [illegible] in planta
angustiorum [illegible] sunt eius in colore ut
[illegible] et quando non [illegible] partes
in [illegible] [illegible] cuicumque [illegible]
[illegible] eius [illegible]. ¶ Ceterum autem arbores
quod flores non habent ut plurimum [illegible]
diversitate suarum [illegible] et [illegible]
et asperitate in grossitie non [illegible] habent
flores ut palma et [illegible]. ¶ Planta
vero que grossos habet cortices ut palma
[illegible] propter [illegible] humoris et
[illegible] caloris et hoc est in [illegible]
palma. Sed planta que lac emittat

fit lac in medio erit quia calor retinens for-
tis est quia in uiscositate eius in lac prius
calor digerere uincitur uiscositas
in illum humorem et coagulabit ipsum
coagulatione pura et calefiet lac
fiet quia aqua uiscosa similis lacti
eleuabitur quia uapor ab humore qui
attrahit lac prius ad extremitates et reti-
nebit humor calorem apparentem et non
coagulabitur lac prius quia usus est caloris
ut coaguletur lac et postquam lac multe est
coagulationis cum fuerit in arbore frigus
apparens coagulabitur lac postquam mutauerint
qualitates et tunc erit gummi. ¶ Gummi
uero cum de arbore procedit distillando cumque
aerem tetigerint congelabuntur et
quod manauit in loco temperato erit
similes aque quod uero manauit et congelatur
similes lapidibus uel electro. Et quod guttatim
manat remanens in forma sua erit
ut arbor que dicitur althisin. quod uero alteratur
uel lapis erit in apparentia ualde fri-
gidum et faciet calor ipsum apparere
quod remansit lapideum fiet quia
terra calida sit sine. ¶ Arbor autem quod
alterat in hyeme. Fient quorumque
uidelicet quia arbores quibus hoc accidit ha-
bent calorem grossum et turbidum in
floribus aquam subtilem. ergo in processu
anni retinebit aqua illum colorem
propter frigiditatem aeris et quia accessit calor
ad frigus impulsit calor humidita-
tem extrinsecus cum eo quod trahit colorem ca-
loris et ideo apparet calor in apparentia
arboris consequitur in utilitate quod frigus
et siccitas ad actum et humor retinet
calorem et ideo apparet alius color fructus
uero est amarus quia calor et humor non sunt
completi in digestione. frigus non et siccitas
impediunt ut compleantur. uertitur
ergo ad amaritudinem. hoc signum ama-
ritatem in ignem missi dulcedo sit

¶ Arbores autem que nascuntur in aquis acetosa
faciunt fructum dulcem quia acetositas
attenuatur calore solis quod fuit in ...
... et hec frigiditas et siccitas apparent
ergo aque in interiore dulces calefit quia
ueniunt arbores quem presentiunt sicut eam
sol. Erit quod uapor fructus acidus in fusio-
ne et quanto plus digestum fuerit dis-
soluetur paulatim acetositas donec
consumatur. apparebit quod dulcedo eius
ergo fructus dulces folia quia sicca et ex-
tremitates acida cumque perfecta fuerit ma-
turitas erit amarus et hec est propter sicut fructuum
calorem et paucum humorem et consumitur
humor. Fac quod fructus calorem ascendere
eius quia amarus eius uincet ei primum
dulces propter attractionem caloris sicut quod
frigoris et humoris extinctis que sic exigente
acetoso aqua remanent quod humor in medio
inspissatus quod in medio et granulantur
extremitates. ¶ Arbores uero que fuerint
in terris temperatis accelerant maturitatem
cum dies estiuales quia calor qui fuit propter
temperantiam fuerit quia humor apparens aer
quia clarius non egebit fructus multo calore
in digestione. Festinat ergo eius maturatio
peruenit quia cum dies estiuales omnibus quidem
arboribus cum primum plantate fuerint
dulcia sunt amara uel pontica cum
humor qui fuit in extremitatibus illarum et di-
gessa atque sunt in medio arborum
de quibus erit tunc fructuum prouenientium
siccitas consequitur humorem fiet quia
post digestionem acida uel amara uel pontica
causa est quia cum calore et humore est digestio
cumque uincit humor et siccitas calorem
erit ex eo fructus in principio non bene digestus
et omnino genus fructuum in principio est preter dul-
cedinem. ¶ Mirabolanorum uero arbores
sunt in principio quod apparuit fructus dulces
consequitur ponticitas et in complexione ama-
ri. Ca arbor eius est uiuus et in loca di

generis cum fuerit meatus amplius secundum
calor humorem et mutabit fructum
erit ergo in primo dulcis consequenter autem
habet calor siccitatem sibi similem et angu-
stabit meatus nunc quia frigiditatibus et sicci-
tas calorem et humorem attrahit ergo
fructus in ponticitatem nunc quia sol cum calore
pactio in sui fluxum siccitatis in
tempore illo qui est in apparenti arborum nunc
quia frigus siccitate eius ergo fructus fortis
ponticitatis deinde vero ascendet calor
naturalis fructum adiuvabit eam calor solis
extrinsecus vincet quia calor et siccitas
et erit fructus amarus

De motu autem eo qui
aliorum communis quod circa
unumquodque genus ipsorum
existunt et que differentie et
que sunt singularium accidentium
autem ipsis consideratum est de
omnibus in aliis universaliter autem de communi causa
eius quod moveri motu quocumque hec quidem
volatu moventur hec autem natatu
hec autem gressu aliud hec autem secundum alios modos
tales considerandum nunc. Quoniam quidem igitur
principium aliorum motuum quod ipsum se ipsum
movere hoc autem quod immobile et quod primum movens
necessarium immobile esse determinatum est prius quemadmodum
quod et de motu sempiterno utrum
est aut non est et si est quis est. Oportet autem hoc
non solum universaliter ratione accipere sed et in sin-
gularibus et sensibilibus propter quod et
universales querimus sermones et in quibus
putamus adaptare ipsos. Manifestum enim et
in his quod impossibile est moveri nullo quiescente
primum quidem in ipsis animalibus. Oportet enim si movetur
aliqua particula quiescere aliquam. Et propter hoc
flexiones animalibus sunt. Quemadmodum enim
centro utuntur iuncturis et sic tota
pars in qua iunctura et una et duo et recta

et curvata permutans potentia propter iuncturam
reflexa autem et mota hoc quidem movetur sin-
gularium hoc autem manet quorum que in iunctio-
ne ad invicem si quis dyametri que quidem
A et D maneat que autem B moveatur
et fiat A G. Sed hic quidem videtur
omnem modum indivisibile esse centrum et
enim motum ut aiunt fingunt in ipsis
non enim movetur mathematicorum nullum.
Que autem in iuncturis potentia et actu fiunt aliquando
quidem unum aliquando divisa. Sed semper
principium primum in quantum principium quiescit
mota particula que deorsum ut puta
brachio quidem moto cubitus toto
autem membro humerus et tibia quidem ge-
nu toto autem scelo intebrum. Quidem
ergo animal in se ipso utrumque oportet esse quiescens
unum principium eius quod movetur et ad pro-
sum totum integrum moveri et secundum
partem. Manifestum. Sed tamen omne quod in ipso quies-
cens insufficiens si non aliquod sit extra simpliciter
quiescens et immobile. Dignum autem
scientes considerare de dicto habet enim the-
oriam non solum contemplatam ad alia sed
ad certius motum et lationem parcellam
quemadmodum enim et in ipso oportet aliquod immobile esse si
futurum sit moveri sic adhuc magis
extra alterum esse immobile ad quod appulsum
motum quod movetur si enim cedet semper ut pu-
ta muribus que in terra aut in arena pro-
grediuntur non procedit neque est ingres-
sus si non terra maneat neque volatus
aut natatus si non maneant aer
si statu. Necesse autem hoc alterum esse a moto
et totum a toto et partem nullam
esse eius quod movetur quod sit immobile. Si autem
non non enim movebitur. Testimonium
autem huius quod dubitatur quare quidem navem
ad intus extra si quis pellat facile
attingentem manum aut aliquam suam
partem movere facile si autem ipsa existens
quis navi hoc temptet agere non utique

movebitur ut neque ventus neque borre-
as flans intrinsece ex navi, si accidit
flans sicut modo ipsum quemadmodum picto-
res faciunt; ex ipsa enim ventum emis-
sum pingunt. Si enim enim remisse
proiciat quis spiritum sive vehementer sic
ut ventum faciat maximum sive
quod dictum autem pulsionem. Necesse enim
quid quod quiescens quod suarum partium
ad pulsionem appelli. Etenim item hic propter
autem ipsum eius accidit propter extrinsecus
ad quod extrinsecorum firmatur manus,
manus autem pellens in nave ipse exi-
stens et firmatur ad navem rationabiliter
in motum navem quod necesse est ad quod con-
firmatum manus accidit autem ipsius quod
movet et ad quod firmatur ab extra autem pel-
lens et trahens motum terra enim nulla pars
navis. Dubitabit utique autem quod uti-
que quod motum totius celi vult esse in-
mobile et hoc nullam celi partem neque
in celo; sive enim ipsum necesse aliquem immo-
bile ad hiatum movere et hoc nullam
partem esse moventis sive contentam immobile
esse quod motum sibi nullam fore partem
eius quod movetur et hoc recte dicunt dicentes quod
celo latam speram nullam manere particula
autem enim totam necessario erit manere aut
distrahi continuitatem ipsius. Sed quod polos
putant quandam virtutem habere nullam
habentes magnitudinem sed extrema existentes ex-
trema et puncta non bene est. cum hoc quod est nullam
substantiam esse nullius talium et movere unius
motu ad nobis impossibile; polos autem duos
faciunt. Quod quidem igitur habet quod ad totam
naturam sic quemadmodum terra ad alia et ad mo-
ta per se ipsa ex talibus utique quis du-
bitabit. Quod autem fabulose Atlantem
faciunt infra habentes pedes videbi-
tur ab intellectu dixisse fabulam quasi
hunc velut quemadmodum dyametrum existente et vertere
tem celum esse polos hoc autem utique

accidit secundum ipsum quod terra maneat. Sed hoc difficul-
tatem habet dicere nullam esse partem terre [?] mo-
Adhuc autem oportet virtutem equari move-
ntis et eam manentis. Est enim aliquid
multitudo fortitudinis et virtutis secundum quam manet
quod manet quemadmodum et secundum quam movet movens.
Est quod proportio ex necessitate quemadmodum contrariorum
motuum sic et quietum, et equales quidem
impassibiles ab invicem, obtinentur
autem secundum excessum. propter quod sive Atlas sive aliquid tale
est quod motum aliquid ab hiis qui in terra
non oportet magis obtinere mansione quam terra
sortitur manens aut movebitur terra
a medio et ex proprio loco. Sicut enim pellens
pellit, sic pulsum pellitur et similiter secundum virtutem
motum autem quiescens primum, quare magis et
amplior aut similis et contrarii quieti. Similiter
autem et moti quidem non moventis
autem. Tantam igitur oportet virtutem esse terre
in quiescendo quantam totum celum habet
et movens ipsum. Si autem hoc impossibile, impossibile
et moveri et celum ab aliquo talium
eorum que in terra. Est autem quedam dubitatio circa
motus partium celi quam ut existentem conveni-
entem dictis considerabit utique aliquis. Si autem
aliquis excedat virtute movens terre quiete
palam quod movebit ipsam a medio.
Et virtus autem a qua hec potentia quod non
infinita manifestum: neque enim terra infinita quare
neque gravitas ipsius. Cum impossibile autem impossibile
est multipliciter, non enim simpliciter necesse dicens esse
impossibile videri in luna eorum qui a nobis.
hoc quidem enim ex necessitate, hoc autem natum
non movebitur. Celum autem incorruptibile
quidem esse et indissolubile putamus quod
ex necessitate esse. Accidit autem secundum hanc rationem
non ex necessitate. natum est enim et contingit
esse motum maiorem et a quo quiescit
terra et a quo movetur quod sursum sim-
ul. Si quidem igitur sunt excedentes motus
dissolventur ab invicem. Si vero non est,
quidem contingit autem esse infinitum; enim non

quare ipsa vel corpora contingere infinitum esse
attingit autem quodque dissolvi celum. quod enim
pluribus hoc accidere si quidem non ipso celo aliquid
sit non oppositum necessarium. Sed de hoc quidem du-
bitacione aliter sit sermo. Utrum autem oportet
aliquid immobile esse et quiescens extra id quod
movetur nulla pars illius existens aut non dubi-
tabitur. et in omni sic existente necessarium est. Forte
enim utique videbitur in generans esse si principium
motus intus. propter quod videbitur utique sic exi-
stimantibus dubitandum esse a proposito moventi.
Sed non utique amovebitur sic e celo in-
ceptam intencionem sufficienter omnium utique si-
valde nimium laborent apprehendere
omnis quidem totaliter non immobile a
nullo hoc et non hoc dissolvi celi con-
sistencia si ex immobili ortum est principio.
In animalibus autem non solum sic immobile oportet
existere sed et in ipsis que moventur secundum
locum quecumque movent ipsa se ipsa. oportet
enim ipsius hoc quidem quiescere. hoc autem
movere ad quod compulsum quod movetur move-
bit. velut si quis moveat partem aliquam
hec enim alterum ut adjacens alterum
Propter animalis autem quecumque moventur du-
bitabit utique aliquis utrum omnia habent in ipsis
et quiescens et movens et ad aliquid
extrinsecum quiescentium applicari necesse est.
hec autem ipso vel puta ignem aerem
aut inanimatorum aliquod hec a quibus primo mo-
ventur. hec omnia enim ab alio moventur
inanimata. principium autem horum omnium motorum
ipsa se ipsa moventia. Talium autem
de aliis quidem tamen est. talia enim omnia
necesse et in ipsis habere quiescens et ex-
ad quod compulsentur. Si autem aliquod est sic
et primum movens in illis et a primo
de talibus principio. Talia autem quecumque movent
omnia ad exteriora compulsa moventur
vel respirancia et exspirancia. nichil
enim differt magnum proicere quam utique
aliquam quod quidem faciunt et tussientes

et suspirantes et inspirantes. Utrum autem
movente se ipsum secundum locum solo oportet ad
manere aut et in alteracione ipso, ac ipso et
augmentato. Generatione autem circa quod
a principio et corruptione alterius, si enim est aliquid
quod dicimus primum motus generationis et cor-
ruptionis, hoc causa utique erit et aliorum motu-
um forte omnium. Quare autem in toto et
in aliis motus primus iste efficiatur
Generatur et augmentationis si quidem fit ipsum
sibi ipsi causa alteracionis. Si autem non necesse
primo autem et augmentationis et alteracionis
ab alio fiunt et per aliud generationis autem
et corruptionis neque unquam posse. enim ipsum causa
esse sibi ipsi nullum preexistere. necessarium. enim
eius quod movetur movens et generans eius quod
generatur nichil autem prius est ipsum se ipso.
Utrum etiam quis quomodo sibi moveat sive non
et si movetur quomodo movetur, prius tamen est inter-
tractatis de ipsa. Omnia autem inanimata
omnia moventur ab alio, de primo autem
moto et semper moto secundum quem modum movet
et quomodo movetur. primum movens determinatum
est prius in hiis que de prima philosophia. Re-
liquum est considerare quo animal movetur
et quod principium motus aliis. Aliorum
enim preter totius motum que animata
causa motus que non moventur ab invicem
quare omnia moventur ad invicem propter quod et fi-
nem habent omnium ipsorum motus et enim
qui animatorum omnia enim aliqua et movet
et movetur gratia alicuius. quare est hoc ip-
sis omnis terminus quod est gratia motus
Videmus enim moventia animal intellectum
et fantasiam et electionem et vo-
luntatem et concupiscentiam. hec autem omnia
reducuntur in intellectum et appetitum
et enim fantasia et sensus intellectum
eundem locum habent in ordine causa enim
omnia. Distinguitur autem secundum contrarias in
aliis orationibus. voluntas autem et ira
et concupiscentia omnia appetitus electio

autem quidem intellectum et appetitum. Quare
movet primum quod appetibile et quod
intelligibile. Non autem omne intelligibile
sed quod operabilium finis. Propter quod tale
est bonorum quod movens sed non omne quod bonum
inquantum enim gratia huius aliud et finis eorum que alterius
gratia existunt sic movet.
Oportet enim ponere et apparens bonum boni
locum habere et delectabile apparens
enim est bonum. Itaque palam quod est quidem
ut sic simul ut quod semper movetur a semper mo-
vente et alium modum utique est autem
ut aliorum. Propter quod hoc quidem motum aliorum
autem motus habet terminum. Sempiternum
autem bonum et quod vere et primo bonum
et non alias quidem aliud autem non divinum
et honorabilius aliquid est ad aliquid.
Et quidem igitur primum non motum movet,
appetitus autem et appetitivum motum
movet. Ultimum autem motorum non necesse
movere aliquid. Manifestum autem ex hiis. Et quia
rationabiliter latio ultimus factorum in hiis
que fiunt; movetur enim et progreditur animal appe-
titu aut electione alterato aliquo secundum sensum aut
secundum fantasiam. Quomodo autem intel-
ligens quandoque quidem operatur quandoque autem
non et movetur, videtur similiter accidere et de immobilibus
intelligentibus et sillogizantibus.
Sed ibi quidem theorema finis. Cum enim
duas propositiones intellexerit conclusionem in-
tellexit et composuit. Hic autem ex du-
abus propositionibus conclusio fit operatio. Ut-
puta cum intellexerit quod omni homini
ambulandum, ipse autem homo, ambulat
confestim. Si autem quod nulli nunc ambulan-
dum homini, ipse autem homo, statim quiescit.
Et hec ambo facit si non aliquid prohi-
beat aut compellat. Faciendum michi
bonum. Domus autem bonum; facit
domum statim. Tegumento indigeo;
quo indigeo faciendum; vestimento
indigeo; vestimentum faciendum.

Et quo indigeo faciendum operari;
et operatur autem a principio. Si vestimentum
erit, necesse hoc primum. Si autem hoc, et hoc operatur
statim. Et quod quidem igitur operatio conclusio.
Propositiones autem factive per duas
species fiunt, per bonum et per possibile.
Quemadmodum autem interrogantium sic alte-
ram propositionem eam que manifesta neque
intellectus insistens considerat. Neque verbi ut puta
si ambulare bonum homini, quod ipse
homo non iam immoratur. Propter quod
et quecumque non ratiocinantes operamur
velociter operamur. Cum enim operetur
sensu aut ad id quod cuius gratia aut
fantasia aut intellectu, quod appetit sta-
tim facit. Pro interrogatione enim aut
intelligentia appetitus fit. Et operatio
potabile, concupiscentia dicit; istud autem
potabile, sensus dicit aut fantasia aut
intellectus; statim bibit. Sic quidem
igitur ad movere et operari animalia impetum
faciunt, ultima quidem causa eius quod est
moveri appetitu existente. Hoc autem
facto aut per sensum aut per fantasiam
et intelligentiam. Appetentium autem operari
[illegible] hec quidem faciunt, hec autem agunt.
Quemadmodum autem automata moventur
modico motu facto, solutis stre-
blis et percutientibus invicem streblis,
et curruculum quod ipse vehens movetur in rectum
et iterum circulo movetur ea quia inequa-
les habet rotas; minor enim est velut centrum
quemadmodum in orologiis; sic et animalia mo-
ventur. Habent enim organa talia
et eam que nervorum naturam et eam que ossium,
hec quidem velut ligna et ferrum, hec
autem ut strebli quibus solutis et re-
missis moventur. In automatis
quidem igitur et curribus non est alteratio; quoniam si
fierent minores que intus rote et iterum ma-
iores et sic utique circulo moverentur.
In animali autem potest et maius et minus

fieri frigore per modicum angustatis
partibus propter calorem et spiritum et frigiditatem
et alterationes. Alterant autem fantasie
et sensus et meditationes. Sensus enim statim
sunt alterationes quedam existentes. Fantasi-
a autem et intelligentia habent rerum virtutem.
Aliqualiter enim modo species intellecta calidi et
frigidi aut delectabilis aut tristabilis
talis existit qualis quidem et rerum u-
naqueque. Propter quod et tremunt et timent in-
telligentes solum. Hec autem omnia passio-
nes et alterationes sunt. Alteratis autem in
corpore hec quidem maiora, hec autem mino-
ra fiunt. Quod autem modica facta permutatio
in principio multas et magnas facit
differentias procul non in magnum
velut gubernaculo sub aliquo modicum
transposito magna prore fit transpositio.
Adhuc autem sub calore aut sub frigore aut
sub alia aliqua tali passione talem cum
fiat alterationem circa cor et in hoc secundum magnitudine
insensibili parte multam facit corporis differen-
tias, ruboribus et palloribus et timori-
bus et tremoribus et horum contrariis. Principium
autem ut dictum est motus quod in agi-
bilibus prosequibile et fugibile. Ex
necessitate autem consequitur meditationem et fan-
tasiam ipsorum caliditas et frigiditas.
Tristabile enim fugibile, delectabile
autem prosequibile. Sed latet circa modi-
ca accidens hoc. Sunt autem tristabilia
et delectabilia omnia fere cum frigiditate
aliqua et caliditate. Hoc autem palam ex
passionibus. Audacie enim et timores
et ad venerea motus et alia corporalia
tristabilia et delectabilia, hec quidem
secundum partem cum caliditate aut frigiditate sunt,
hec autem secundum totum corpus. Memorie enim et
spes quasi ydolis utentes hiis aliquando
quidem minus, aliquando autem magis cause eorundem
sunt. Quare rationabiliter iam conditum
est quod interius et que circa principia organicarum

partium permutantia ex consolidatis humida
et ex humidis consolidata et mollia
et dura existunt. Hiis autem accidentibus
secundum hunc modum et adhuc passivo et factivo
talem habentibus naturam qualem in multis locis
diximus, quandocumque accidit sic hoc quidem facti-
vum, hoc autem passivum esse, et nullo deficiat ip-
sorum utrique eorum que in ratione consisti-
tit, hoc quidem facere, hoc autem pati. Propter quod hoc autem simul
ut est dicere intelligit quoniam ambulandum
et ambulat si non aliud impediat. Alterationum
organicas enim partes preparant ydonee
passiones, appetitus autem passio-
nes, appetitum autem fantasia. Hec autem
fit aut per intelligentiam aut per sensum. Simul autem et
cito quia passivum et factivum eorum que
ad invicem sunt natum. Primum autem movens
animal necesse esse in aliquo principio. Iunctura autem quia
quidem huius est quidem principium, hoc autem terminatio
dictum est, propter quod est quidem ut uno est autem ut
duobus utitur ipsa. Cum enim moveatur
hinc necesse quidem hoc quiescere signorum
extremorum, hoc autem moveri, quia enim ad quiescentes
oportet appellitum, dictum est prius. Movetur
quidem igitur et non movetur extremum brachii
esse autem quod in cubito flectitur, hoc quidem
utique et movetur quod in ipso toto motu. Necesse
autem esse aliquod immobile quod utique dicimus
potentia quidem unum esse signum, opor-
tere duo fieri actu; quare si animal esset brachi-
um, hic utique alicubi esset principium
anime movens. Quoniam autem contingit
et ad manum habere aliquid sic in moto
rum, puta si moveat baculum in manu,
manifestum quod non utique erit in neutro extremorum
anima neque in extremo eius quod movetur neque in alio principio;
et enim lignum habet et principium et finem ad ma-
num. Propter quod et si non in baculo movens
ab anima principium est, neque in manu. Similiter autem habet
et extremum manus ad carpum et hoc ad cu-
bitum. Nichil enim differt quod sic adnatum ab hiis
que non sic. Fit enim quasi auferibilis propter la-

cubitus necesse quidem in illo esse principium quod est alte-
ratum vel si quid est alterum illo magis ex-
velut ex unius brachii in manu principium. hic
autem in carpo si autem vel in manu quemadmodum similiter
ad hoc principium vel hoc ad hoc manente
cubito movetur totum quod deorsum continuum.
Quoniam autem similiter se habet ad sinistris et a
dextris et similiter contrariis movetur ut non
sit in quiescendo semper dextrum moveri
sinistrum vel eo quod in hoc ipso semper non in sinistro
amborum principium necesse in medio esse principium anime
moventis amborum enim extremorum
medium ultimum. Similiter autem habet ad motum
hoc et ad eos qui desursum et deorsum
puta eos qui in capite et capita ad eos
qui a spina habentibus spinam. Et
rationabiliter autem hoc accidit et enim sensitivum
hoc dicimus esse quare alterato propter sensum loco quod
est principium et permutationem habente similiter permu-
tantur extense et convicte partes
ut ex necessitate propter hoc fiat motus in aliis.
Medium autem partem corporis potentia quidem
hoc fiat motus unum operatione autem necesse
fieri plura. et enim similiter movetur membris
a principio et alio quiescente alterum movetur.
Dico autem puta in a b g d movetur
motorum autem a. set ad hoc oportet quidem quies-
cere si futurum sit hoc quidem moveri
hoc autem movere unum quidem potentia existens ipsum
autem operatione duo ergo quare necesse non punctum
sed magnitudinem aliquam esse. Set ad hoc contingit
et g similiter cum b moveri quare necesse ambo
principia esse quae in a mota movere oportet quidem
ad esse pariter hoc alterum movens et cum mo-
tum appellentur quidem externa et
principia motorum quae in a ad invicem quemadmodum
utique si qui dorsa contra tenentes move-
ant crura. set movens ambo necesse est
unum. hoc autem est anima alterum quidem existens
a magnitudine tali in hac autem existens.
Secundum rationem quidem quae dicit causam motus
est appetitus medium quod movetur motum.

In animatis autem corporibus oportet aliquid esse corporeum tale.
quod quidem igitur movetur non natum est movere
potest pati ab aliena virtute movens autem
necesse habere quandam potentiam et virtutem.
Omnia autem videntur alia habere spiritum conplan-
tatum et potentes esse ab isto. Et quidem igitur sal-
vatio spiritus conplantati dictum est in aliis.
hoc autem ad principium animale habere similiter videtur
est quemadmodum quod in iuncturis signum movens
et motum ad inmobile. Quoniam autem
principium his quidem in corde his autem
in proportionali propter hoc et spiritus conplantatus hic
videtur existens. utrum quidem igitur idem est spiritus
semper aut fit semper alius alio modo enim est et de
aliis partibus. videtur autem bene natus habens ad
hoc quod sit motivum et exhibeat virtutem.
Opera autem motus pulsio et tractio quare
oportet organum augeri posse et breviari.
talis autem est et spiritus natura et enim sine violentia
contracta et tractiva et pulsiva
propter eandem causam et habet gravitatem ad
ignea et levitatem ad contraria. oportet autem
quod futurum est movere non alteratione
tale esse. obtinent enim secundum excessum
invicem contrarium levia quidem deorsum
a fortiori devicta. gravia autem sursum
a leviori. Quo quidem igitur movetur motum parte
anima dictum est et propter quam causam. Existi-
mandum autem constare animal quemadmodum civita-
tem bene legibus rectam in civitate
enim cum semel stabilitus fuerit ordo nichil
opus est separato monarcha quem opor-
teat adesse per singula eorum quae fiunt
set ipse quilibet facit quae ipsius ut ordi-
natum est et fit hoc post hoc propter consue-
tudinem in aliis autem idem hoc propter naturam fit
et quia natum est unumquodque sic constitutum
facere propriorum operum. sit in uno quoque esse
animam. set in quodam principio corporis existente
alia quidem vivere eo quod adnata
sunt facere autem proprium opus propter naturam.
Quomodo quidem igitur movetur voluntariis

motib' alia t ipsis eius dem e mo
uetur au t aliquib' i uolitarius
q'd pau plurimo a' n uolitarius
dico au i uolitarios ut puta eu
qui cordis t eu qui pudendi mo
tens. cu apparente aliquo n tu iu
bente intellu mouetur. n volu(n)tarios
au ut puta sopnu & uigiliam et
respiratione et quor ali tales s(u)t
uel s. n. hor dra e simp(licite)r nec fanta
sia nec appetit. s; qm ncce e alteru
alteratione alia alteratio au ptib;
h quid augi h asscensu ptati ut
iam moueantur & ptuitentur
natis hu ptuitatib; u ncem Ca
use au motiui caliditas et frigi
ditas q inte & deforis exites taliter
et p(ro)p(te)r rom ita; s(ic)ut mot' dictus pau
alterat e incidente fieri. intellis au et
fantasia sic dem e p'us fcum pas
sioni alterint s(ic)ut. n. fcm alte
rant magre aut pau hec faciut
h mobili. ps q'o uehid al' itemq;
separatim ee pau. hu au ea q'
hut hu uitale. Cor quid g' n(o)n
p q'm eam p(ro)p(te)r n. hut sensiu. ps
augi talis q' talis e sig. n. exat
ipsa uehit al' q'dam spiritus uirt
Mot' au a p(ri)n(cipi)o a ptib' au. ptibus
a p(ri)n(cipi)o io nabili eueniu & adi(n)ui(ce)
au sit ptingit. Oz au n(on) dic a.
p(ri)m' mot' g' utriq; eum i septor
ad p(ri)m ptingit et a p(ri)n(cipi)o moto &
ptuitate q(uo)m uel ea sicut e p(ri)ncipi(u)m
quid ip(s)i. b. ad. b. q au ip(s)ius. g. ad
g. q au amboru ad ambo. a. b. aut
ad. g. ip(s)i. a. b. quid uenit ad. a. ut
ad p(ri)ncipi(u)m ab. a. aut ad. g. ut a p(ri)n(cipi)o
q au q(uo)m quid ead intelligentib;
sit mot' qui p(ro)p(te)r rom i ptib; q(uo)m au
no ea q(uo)m quid in ee passiua mo
tiua q(uo)m au no tanta au tale

De ptib' g' uniuscuiusq; alior & de aia ad
huc aut & de sensu & sompno &
memoria & c(om)muni dixim(us) eius
reliquu aut de generatione dicere

Utrum sunt indivisibiles
linee & totaliter i oibus
qu(anti)t(at)is e ad ip(s)i(us) le q(ua)dam
quid aut sili existit
et pauca et pau q'
au infinitas h(ab)et fere diones no e
pauca & pau s; uel in et magnu
s. oppo' h(ab)uis tale q(uo)m infinitas
h(ab)ebit diones pauca & pau si
au finite diones ncce e ee indiu
isibile magnitudine q' in oi quanto exi
stit ad ip(s)abile q' e pauca & pau
Amplius si e fcta linea fcta au
p(ro)p(te)r numeri vi ptes au a toto p(ri)ores
sunt itm idisibilis ut ei ip(s)a linea
s eide au modu & tetragonu trigonu
et alie figure & totaliter sup(er)ficies
ipsa et cor accit. n. q'd p(ri)ora h(ab)uis ee.
Amplius si cor dicta. elis au n pri
n. q'd ptes au toto p(ri)ores idisibil
ut ei ignis & totaliter cor elem(en)tu
utriq; n solu e(ss)e i intelligibilib;
s; i sensibilib; e ip(s)abile Amp(lius) aute
s zenonis rom ncce a(liquid) ee magnitudine
ip(s)abile ee si i(m)po(ssibi)le quid isto t(em)p(or)e infi
nita c(on)tingere s(ecundum) utriq; c(on)tigeris
ncce au ad me(diu)m p(ri)us attingere
q' mo' no ip(s)abile au oio e mediu
si au i gc infinita i finito q' i li
nea fcm uelocitate au i equali t(em)p(or)e
plus p(er)ficit. uelocissim' au motus
motus & si mens infinita c(on)tigat
s utriq; i finito t(em)p(or)e q' si q' sedm
utriq; c(on)tingere m(en)te mutare e
c(on)ting(er)e mutare infinita i finito t(em)p(or)e
si au h i(m)po(ssibi)le ee ut aliq(ua) indivisibil
linea. Amp(lius) & ex quib; illi idis

aplius diuo ex utꝫ indiuilʼ uel aute
si comensurabiles sunt eadem mensura
mensurantur. quecumque autem sunt comensurabiles
omnes sunt mensurate ex. n. utꝫ aliqua longi
tudo qua mensurabuntur omnes. hec
autem necesse indiuisibilem esse. si. n. diuisibilis et partes
mensure erunt alique comensurabiles. n. toti
quare partis alicuius erit dupple ad medietatem
quare utꝫ hoc impossibile. si sit mensura gratia autem
et mensurare semel ab ipsa quadrata et
omnes ex mensura componite linee ex indiuisibilibus
componuntur. idem autem accidit et in planis
omnia. n. que a rectis lineis commensurabilia
ad inuicem quare ex mensura ipsorum indiuisibilibus

Sed quidem si quis mensure faciet
quadratam ordinatam et determinatam
lineam non erit utique diuisibilis neque irrationalis
neque aliarum neque una earum quemadmodum nunc utique
dicere sicut puta ab scisionem
ex duobus nominibus. sed secundum speciem ipsam quidem
utique habebunt aliquas naturas ad inuicem
autem et irrationabiles propter quod non necesse
infinitas huius diuisiones non esse partium
autem partialium. et enim lineas et magnitudines
et totalis continuum partium diuisibilis et quibus
quidem continetur particularium non tamen lineis
de huius modi dicere partium et infinita non
se partita. linee autem diuisio secundum partem
et gratia secundum consequens infinitas utique habebit
diuisiones. omnis utique si indiuisibilis quod autem hu(ius)
ipsum infinite et pauce omnium autem
uidetur hec ordinatam possem non indiuisibilem

Amplius magnitudinis uel quantitas huius diuisiones
non magnitudinis erit totum. n. partium habet
diuisiones similiter rationabile autem erit et pau
citas huius diuisiones et magnitudinis infini
tas sic designificantur quare [illegible]
quod non magis dicet magnum et paruum
infinitatis et infinitas diuisiones. sic
quod in minus partium quantitas habet diuisio
nes et in lineis quibus designificat
partium stultum illic quidem. n. ex ipsis

[illegible] et quod et omnis non infinitas quantitas habet
diuisiones in magnitudinibus autem non gratia neque in superficiebus
indiuisibiles separantes non forte autem proportionem
accipiunt ex posito ponere horum faciens
et secundum modum quemadmodum hii intendunt exponendum
et enim per hoc idem intendunt species rursus
autem communium eorum similem in pertabilia designi
ficatione si. n. ... et euitant quare
sic secundum ad ... ipsum quod
ex partibus magis enim quanto magis idem quod ex
partibus uidebitur relinquitur tanto magis in
... esse diuisibile longitudine et mobilibus et di
stantiis. cenonis autem ratio non concordat
non esse quanto tempore infinita tangere
latum gratia secundum eundem modum tempus autem et longitudo
infinitum et quantum dicitur et quantitas habet diuisio
nes. neque utique singula tangere infinitum
... secundum ... non est numerare. sed si utique
quis et intelliget sic contingere infinita
secundum uices quod forte impossibiles non. n. ...
et ... motu quemadmodum quod latum
si quis contingenter mouetur sic non est hoc numerare
numerare. n. est quod ... sed ... forte
non potentes soluere rationem secundum ... debili
tati et percipere se ipsos secundum maiores
deceptiones admittentes impossibile. Eo
autem de comensurabilibus lineis ut quod omnes
eodem aliquo et uno mensurantur penitus so
phisticum et nequaquam supponunt aliquam
eam quam in mathematicis ... supponunt
sic utique erit utile est. simul autem et omnium
quidem lineam fieri omnium comensurabilium
ad hoc ... mensure designificare quare
ridiculum quod secundum illorum opiniones et ex
quibus illa dicunt dicentes ... ad li
tigationem et sophisticam declinare
rationem et hoc sic debilia ... debilis
est et secundum omnem modum diffugere ...
babilia et redargutiones Eo hec
autem ingenium utique erit propter cenonis quidem
rationem persuadere aliquas indiuisibiles fieri
lineas immo ... ad

semicirculorum motorum quod non contingit consequenter incidere in finitis circulis et infinite cadentibus proferens et distantiis entibus et rursum per equalium circulorum facile solubile quoniam non contingit quasi motum secundum maiorem semicirculum motum et quecumque alia talia consiliata sunt esse lineas non possibile contingere talem quidem fieri motum ut ei que in utrumque in medio non cadere prius nisi sint non. Hec magis confessa illis quoniam quod quidem ex textis rationibus non contingit indivisibiles esse lineas non possibile est.

Adhuc autem et ex hiis manifestius fiet. Si enim quidem ex hiis que in mathematicis ostenduntur et ponuntur que iusta vel inane vel ex divisionibus ... moveri non enim que lineae non que vere dicto congruet indivisibili ... in te medium aliquorum esse non habere medium. Rectum omnes lineae commensurabiles erunt omnes enim ab indivisibilibus mensurabuntur et que longitudine commensurabiles et que potentia indivisibiles autem commensurabiles longitudine equales enim quare et potentia. Si autem hoc dividitur est tetragonum. Amplius si que potest maiorem latitudinem facere appositam equalem quam ab indivisibili pedali appositum et bipedalem minorem faciet latitudinem impartibili erit minus parte indivisibili. Amplius si ex tribus datis rectis constituitur trigonum ex indivisibilibus constituitur in omni autem equilatero perpendiculo cathetus in medium cadit quare et indivisibile. Amplius si tetragonum impartibilium per medium incidentium et catheti ducta in tetragoni costa cathetum parte et medietate coniungetur quare non nimia non duplum quod ad diametro productum erit ei quod ab indivisibili ablato eius equali reli-

qua erit minor impartibili. Si enim equaliter quod ad planum utique suscepta diametrum autem alia autem utique quis et alteri et alia conveniet omnibus enim ut dicunt conveniunt hiis que in mathematicis.

Rursus impossibile quidem minus contactus linea duorum enim tota toti tangit et secundum terminum equino. Amplius linea apposita non faciet maiorem totam impartibilia enim composita non facient maius. Amplius ex duobus impartibilibus vel fieri continuum secundum planum hoc totum continuum omnis autem linea erit indivisibile continua non utique erit linea indivisibilis. Amplius si omnis linea de inusibili (?) et equali et inequali dividitur et non ex tribus indivisibilibus et totaliter superfluus quare indivisibile non indivisibilis. Similiter autem et si in duas partes dividitur omnis enim que ex superfluis. Si autem in duas partes non omnis quidem dividitur, sed que ex paribus in duas partes dividi possibile dividere et sic indivisibile. Contingit autem ex impartibilibus in equalia dividere. Rursum si motum in quo tempore motus secundum totum, in medietate medietatem movebitur et in minori minus quoniam secundum medietatem. Quare si quidem ex superfluis componitur indivisibilibus, longitudo auferetur medietati medietas indivisibilis. Similiter quod in medietate temporis medium transit. Similiter autem tempus et linea dividetur quare nec una componitur dividetur in equalia et inequalia. Neque secundum tempus dividentur non erunt indivisibiles lineae que autem eiusdem rationis sunt quare ad tempus et omnia hic facere ex impartibilibus. Amplius omnis non infinita duos habet terminos linea enim terminata est. Huius indivisibilis autem non infinita quare habebit terminum divisibilis vel terminum. Et alteri terminus vel erit aliqua non infinita non terminata preter hanc. Amplius non in omni linea punctus erit in indivisibili quidem

erunt non est si quidem · n · maxime sola
existeret linea tertium punctum. Si autem
plures divisibilis linea si quidem que indivisibi-
li in puncto in linea totaliter erit
aliquis ex indivisibilibus. Amplius vel non mi-
nimum minimum punctorum erit vel linea. Si
autem minime minimum linea non omnino plura
puncta non erit indivisibilis. Amplius nomine
erit lineae tetragonum habebit · n · lon-
gitudinem et latitudinem equaliter di-
tendum quare hec quidem hoc ad si autem te-
tragonum et linea. Amplius terminus
lineae punctum erit sed non linea terminus quidem
erit extremum autem que indivisibilis punctum · n · terminus
indivisibili erit puncto et erit linea
linea puncto maior. Si autem indivisibi-
li punctus propterea sit esse terminum continua
cum lineam erit ad partem et totaliter
ad differret punctus a linea vel
enim primum habebit indivisibilis linea extra
punctum preter nomen. Amplius secundum
maiorem planum et corpus est indivisibile uno
enim ente indivisibili et alia consequuntur propter
utrumque divisibile quam ut corpus non est indivisibile
propter in ipso esse profundum et latitudinem in
utroque erit linea indivisibilis corpus quidem · n ·
sunt planum. Planum autem secundum lineam
quare autem et secundum rationes per quas conantur
suadere debiles sunt et false
opiniones contra omnes potentibus
ad finem etiam quam non utique erit
linea fere · n · plane rationum habere
congruam necesse · n · dividi punctum cum
vel ex simplicibus dividatur equaliter
vel ex partibus sed inequalia et lineae
partem non esse lineam in planam pla-
num sed et linea. Lineam puncto esse
maiorem ex quibus · n · componitur hec et
simpliciter excedet hec autem ipsorum et ex quinta
thesis et ad hec accidit punctum
in tempore utique esse ex fine si quidem ma-
iorem quidem in pluri tempore est. Hoc autem me-
qualitas temporis autem simpliciter excellencia temporis.
Sed forte et tempus est ex nunc et
eius divisio rationis talis ambo. Simul utique nec
primum et tamen temporis et linea puncti
non est continuum quam punctum et tamen sed huic
ad invicem non utique erunt in nec in
puncta ad invicem continua. Amplius
linea quidem magnitudo continua punctorum
autem composita in sive in magnitudinem
propter in amplius locum habere cum · n · ad
lineam linea ponatur et con-
gruat vel sit maior latitudo in
linea · n · et puncta que insunt in
utique puncta ampliorem retine-
bunt locum quare in utique facient ma-
gnitudinem. Amplius si omnia tangit
omne vel totum totum vel ad · ad
vel totum ad · punctum autem impartibile to-
tum tangit totum autem totum tangens
necessarium unum esse si · n · ad est vel utrumque
non est non utique totum totum tangeret
si si autem sibi sunt impartibilia eius retinen-
nent locum plura erunt et prius unum
quare · n · eiusdem et non eiusdem extremum
sed hic ad invicem locus impartibile autem non habet
distanciam quare utique erit non magis
continua ex impartibilibus non quare in linea
ex punctis in tempus ex nunc. Amplius
si est ex punctis tangit punctum
punctum. Si quis ex · b · que ab · et gd
tangit · a · et que in eo que · ab · et que
eo quam · gd · punctum quare et a ad i
partibile · n · impartibile totum totum contingeret
quare eius habebit el que est · b · et tan-
gencia puncta in eodem loco ad in-
vicem. Si autem in eodem et tangunt in
loco · n · entia · a · tangit necessarium
de unum sic et tam rectam tangit sunt
duo puncta que enim in eo que · ab · punctum
et in eo que · bg · et alterum tangit
punctum quare quam ex eo quam · gd · sed
plura tangit punctum eadem autem ratio et si

nō ꝑ ad īuicem. ꝫ qualiter ꝯtingit
lineam. Amplius et qui celi ī rectam
tangit ꝑ plā ꝯtactū .n. ⁊ qui ī
circulo et qui ī recta tangit ad īui
cem. Si aūt h nō ꝑole ē tāgē
punctū si ē ni tangere ūz ēē line
am punctū ūz .n. tangē necm.
Amplius quali aliū ē ī recta linea et
circulāris nl .n. differt ꝯtactus ī recta
et ꝑ filā ipsble .n. ipsble totū to
tum tangit et nō totali ē tan
gere si g linee quid oriētes cō
tactus aū indiuisibilis nō ē utri
linee ex ꝯtactu qr ūz ex punctis
Amplius necm uł nō tangere uel
tangē puncta ad īuicem si quid
g q deinceps ūz tangē necm
eadē ē si ad hec deinceps ado ēē
nō tangens ꝯtinuū aū nl ad
dnis g q ex quib ē tangentib
qr et sic necm puncta tangē ad
īuicem uł ēē lineam ꝯtinuam
Amplius si īgens scia punct ut sit
linea et scia qr linea planū ipsble
ē ēē. sū .n. deinceps puncta sic
dicetur linea ꝑ neutrū punctorum
sz ī termīs tangūt ī linea erit mī
puncti regio h aū ē ipsble. Amplius
si dicetur oia ⁊ resoluent ī ni
punctū et punctus ꝑs corporis si q̄d
corpus quid planū. planū aū ex
lineis si aū ex hīs q̄ ꝑmū insit
singla ela erit h puncta utiq
erant ela corporum qr immuta nec
alia spēm g ex ꝑtibus qm nō ē
linea ex punctis
Etenim auferri posse punct a linea
si ū .n. [illegible] et apponi posse
apposito aū aliquo ꝯpiet maius
ē nō ex ꝑmo. si tale sit q appo
nitur qr unū totū ē facere linea
linea puncto maior h aū ipsble ꝫ ꝑ

se ipsam quid nō ꝑole ꝑ actum aū
hec punct a linea auferre ī ēē ī abla
ta linea. si toto ablato et ꝑn
et finis auferētur linee apud ꝑn
⁊ finis punctus et linee ꝯtactū
auferre ⁊ punctū ꝯtinget h aū a
blatō. Si aū terminus tangit neq
tm uł ipsi uł corporum q illa aūt punct
ē qui tm lineam tangit ꝑ q̄d
quid linea ē punct maior punct
aū ex punctis tangentiaū .n. uł aūt
medium. Eadē rō et ī diuisione. si
dio punct et dio tangit aliq ⁊
ī finio et plano g aū ex ī finitū
ex planis ex lineis. nō ūm aū
sm punctum dicē ūz quo minimus
corporum que ex linea ī minimū eorum q
insunt dicē minimū aū hūs ex
minimū ē uł ē. ī linea aū nl ad ē
g punct ⁊ linea linee ī est linea
aū puncto nō ē maior ūz .n. plan
linea qr nō ē punctus q ī linea
minimū. si aū ꝯpositū linee punct
minimū aū m̄ ꝑs nō ē punct
corporum q ī linea minimū et ad quorum
insunt ē puncta et lineas ī lō
gitudine nō .n. ex punctis. si aū
q ī loco ens punct longitudo uł ter
minū ex hūs ado ex quib aū ē linea
illa ī loco ⁊ cū linea ūz corporis
ūz linea ūz planū ūz ex hīs ado
me linee nō ē uł totali ē punc
tae lineas ī longitudine. Amplius si
ī loco ente maior ē longitudine
sit fiet terminū punctū aū ī loco
ī longitudine aū existens ē punc
ta ⁊ lineas ūz unū ꝑtē qr nō
ē punct corporum q insit minimi. Amplius
ī q minimi g ē ī como ūz con
ꝯponentia ad ipsum dnī aū
et ī aliis ūz q ī linea minimi ad li
neam ꝯpitur ē qr nō ꝯgruet

minimi quare quod non est in toto non est in
eorum quod in toto minimi. Similiter autem et
in aliis contingit autem lineam ipsam
secundum se ipsam esse non est secundum hunc vi-
detur quoniam quod in linea minimum est.

Quoniam non est punctum articulus indi-
visibilis articulus enim quidam est divisio, unum
tantum punctum et unum lineae tantum est.
Amplius hoc quidem tantum hic autem divisio ma-
gis. Amplius linea et planum articuli
erunt analogum enim hunc quoniam arti-
culus divisio aliqualiter est propter quod et re-
pertiones fiunt propter quod et recte puncti
autem et quod in mobilibus. Amplius nul-
lus habet infinitos articulos in carne vel
manu puncta autem infinita. Amplius
lapides articulos non habent habent puncta
autem habent.

Simplices colorum
sunt quicumque elementis consequen-
tur ut igni et aeri et
aquae et terrae. Aer quidem et
aqua secundum se ipsos natura al-
bi, ignis vero et sol ru-
bedi et terra autem est natura alba propter tincturam
vero multi color videtur. Manifestum autem in cinere hoc est
adusto enim humido tinctionem facientem
albus fit non omnino autem quare tinctus est fumo ni-
gro existente propter quod et lescivium rubidum
fit flammeo et nigro colorante aquam.
Niger autem color consequitur elementis ad invicem
transmutatis. Alii vero ex his commixti-
onibus complexibiles ad invicem mixtura
fiunt. Tenebra autem deficiente lumine
fit. Tenebra enim nobis videtur nigrum et enim quod si
omnino est in nigrori omnibus namque his
repercutitur quod lumen est a quibus nullus
penitus fertur lumen ad visum quae enim non vi-
dentur locis continentis in fantasia efficit
nigrum videri. Et hic nobis omnia nigra
a quibus contrarium et medio uehementer

repercutitur lumen videtur et umbrae videntur ni-
grae. Similiter autem et aqua quando exasperatur
sicut maris exasperatio propter asperitatem enim
superficiei paucis splendoribus nullus radius
incidentibus et dimissis humus rubro sunt
nigrum videtur et nubes quando est densa for-
titer propter hoc et hic quando et aqua et aer
quaecumque omnino destenduntur lucem et enim
videntur nigri per profunditatem hic et si non quare
omnino nati et repercutitur in medio
autem partes ipsorum in lumine omnes videntur esse nigrae
propter tenebrarum quando autem non color tenebra
sed privatio lucis est visibile est ex aliis multis
videre et maxime eo et eo quod non sensibile est quanta
et qualis figura quedam contingat
existens tenebra sicut in aliis invisibilibus
quod lux ignis est color manifestum est ex eo quod nullus
alius quam hic invenitur color propter id quod etiam
tantum hic per se ipsum visibilis fit alii autem per
consilium alii hoc quidem enim cum non sint igne
in igneis species secundum lumen fiunt videntur
similis enim ignis quidem color lux est nota
tamen et lux ignis est color solis. Et hic coniunctio non
solo quoniam in esse igni colorem hunc
esse tamen colorem ipsius luminis si generata
in visu ipsius accidit fit in luce sicut et eo
quod est quorum colorum omnium coloris fantasia
niger autem color generatur fit quando aer et aer
et aqua ab igne perurituntur propter quod
omnia combusta nigra fiunt sicut ligna
et carbones extincto igneo et quod
est ex lacte fumus ex alacto humido quod
est in latere adusto videtur et fumus fit
niger unde quae est a pinguibus et elementis sicut
oleo et pice et dedi quare maxime combuntur
et continuitatem faciunt nigri autem et hi fi-
unt per quos fluit aqua hoc est tosa facta
c limo primum desiccantur et humidum
sicut pulverositates quae sunt in muris. Similiter et
quae in aedibus lapides sunt et enim hic bilosi
facti positius desiccati colore fiunt
nigri simplices quidem igitur colorum

habet tot sunt alii autem ex hiis com-
mixtionem et in magis et minus in-
finitas et varias efficiunt colorum
fantasias secundum quod magis et minus sicut
rubeus et fuscus et purpureus pu-
niceus. Secundum autem commixtionem secundum albus
et niger quando commixti fuscum efficiunt fan-
tasiam propter nigrum tenebrosum vero et
tenebrosum lumen mixtum puniceus
nigrum enim mixtum lumen quod est a sole et
ab igne videntur semper factum puniceum
et magis ignita omnia in colorem mu-
tantur [illegible] namque flamme
et carbones qui sunt perusti videntur co-
lorem habentes rubeum purpureus
autem bene floridus quando fit et splendor
quando in [illegible] albo [illegible] commiscentur
solis splendores. unde et circa ortum et oc-
casus aer purpureus est quando vero exstiterit
sole circa orientem et occidentem debiles
enim existentes tunc maxime ad nubilum
existentem aerem immittunt. videtur autem
in aere purpureum quando videntur sublevan-
te secundum inclinationem inveniuntur ad hanc
enim declinationem debiles solis splen-
dores vehementer efficiunt apparere colorem
purpureum quod in spissositatibus videtur fieri
[illegible] enim quod minus ad lumen pur-
pureum habet colorem quod natant ob-
[illegible] mixtum autem et secundum nigro commixto
puniceum bene et floribus existens
et scintillans et flammeum colorem
transmittunt. secundum enim alterum com-
mixtionem sic accipiendum est quod [illegible]
visos colores facientes mixturam sed
non omnem similem generationem facientes
sunt enim colores non simplices quando
qui rationem habent eandem ad alios compositi
[illegible] quod quando simplices ad se ipsos
quare latitudo mixturarum multa habet in
[illegible] et plus nichil parat simi-
[illegible] namque puniceum per mix-

turam [illegible] similis hiis mix-
tis et facientibus alium colorem var-
iare generationem et non similem apparitionem
facere propter quod ex primo simul et con-
tinuo in [illegible] ut quando in-
notus color fit quando [illegible] magis
et scintillans commiscentur splen-
dore aeris sicut et [illegible] et enim
hec [illegible] nunc color in [illegible]
[illegible] enim puniceus
in puniceum commutatur. secundum autem de-
terminatum modum considerandum omnes colores
[illegible] ex motu similitudinem ac-
cipientem secundum quod vero mixturam
quod est in non quorum assimilantes et in
particularibus in generatione [illegible] et com-
mixtione facientibus fantasiam
et fidem convenientes. oportet autem et omnium
colorum facere considerationem non sicut picto-
res faciunt colores sed commiscentes
sed a partibus repulsos splendores ad
invicem convenientes maxime enim per hos
secundum naturam considerare colorum commixtiones
fidem autem et similia quorum in quibus generatio
erit manifestum colorum. sed autem maxime
sunt lumen quod est a sole et quod est ab igne
et aer et aqua commixta enim magis
et minus sed maxime omnes ut dictum colores
perficiunt [illegible] autem et
ab aliis coloribus commixtio sple-
doribus similiter carbones enim et
fumus et [illegible] et similiter in spissosi-
tates mixta sed quando solis splendo-
ribus alia vero ignis [illegible] et varias
efficiunt [illegible] colorum alia autem
[illegible] considerandum facta in plantis
et fructibus et pilositatibus et pennis
et hiis omnibus oportet autem non latere [illegible]
et infinitum colorum per quod [illegible] in-
venimus autem propter [illegible] huiusmodi [illegible]
inequaliter et in proportione accipere [illegible]
[illegible] lumen secundum magis et minus [illegible]

dant se ipsis q̄r et p̄ se ipsas et ↄ colo
ribus mixte faciūt mutat̄es
coloꝝ a' mixta mli^ne ꝫ potencias
diffīe a' iōnes h̄nt n̄ easd̄ mltas
cnī ꝫ muricē h̄t d̄ūas et puniceē
et alb' et alioꝝ unūquodꝫ ꝫ p̄ mag
ꝫ mi' et p̄ mixtura alt̄itū ꝫ sinci
tate ipoꝝ faciūt d̄ūam et sp̄ēdid
aū scintillans ē q̄ inlacetur a' ↄ
ↄ̄trio obscuri et si splendens. Est
et scintillatis nō ad a^o q̄ↄ ↄtinui
tas lucis et densitas auītus .n. sic
q̄ū rubigo d̄ ꝫ splare ↄdensat̄ ucl x
ment̄ scintillant et columbaꝝ colla
et aquaꝝ gutte v̄ni^r in sp̄e acci
luie repcusso. ē aū et q̄d̄ reuoluta
ↄcctione ꝫ p̄ tendētis quib' alios
h̄nt ꝫ uarios colores sic argēti
ↄc̄tū et auri et es. et fini et q̄d̄
gn̄a lapidū d̄ientes faciūt co
lores sic et mg̃ ↄtentes allas fa
ciūt lineas q̄r oīm talū ↄgluti
natōes quid' q̄ sit ex p̄ri^o ex p̄mis
sūt ptib; et densis et mg̃s actinc
tura aū q̄ ē in grāone oīb' p̄is tic
tis p quos tīnsiunt ipoꝝ tinctura
aliam h̄nt colores fantasiam
qui v^o ↄtīciūt ab ipis n̄ aūr^e sic
aunt̄ in enē in ullā aluū hi h̄ns
colorem s; puniceē mg̃ p̄ id q̄ p̄o
ri quid' ipis ↄtīctis infigūtur
p quos tinctura tīnsiunt n̄ aū ꝫ h̄t
ipoꝝ q̄ priore gr̄ colore nō ad h^c
ↄtaite nob' in aiīd q̄r diuersitur
coloꝝ qui ē s̄ ītm ipis colorem
uidē' vn̄ et oīa vīn̄. mg̃ i ↄtēndo
aū ad ↄtele leue uiuīq; ad toni
ē. gr̄ē et ad tormenta eicct̄ ac
cipit ītm colorem in collectōne
i ↄta^re q̄ ē tinctūre p̄ to q̄ vī. In
ↄbustis aū solutis et liquis in
igne h̄nt plios colores. quecū

fumi ē subtil' ꝫ aerē et colores n̄bs
sic qui ē a sulphure et metre rubi
ginoso et q̄c; sunt densa ꝫ lema
sic argenti. in alio aū q̄ↄ; um
brosos colores h̄nt ꝫ lenitatem
pticipant sic aqua et nubes ꝫ
p̄nosticates auiū ꝫ cnī h̄ec p̄p̄ sp̄lē
dores et lenitatē et radices splen
dores ad ad alr' ↄ mixtū faciunt
d̄ientes splendores sic ꝫ tenebra
coloꝝ aū nsm̄ in ud̄ sīcāim ut ē
ḱos ↄmixtos ī alns et cnī uc;
dacl; ē ē nsm alioꝝ lucas splendo
ribus et n̄bris mixta alt̄ū ꝫ nō
equales sūt vn̄r. vn̄ ꝫ q̄ i umb'
vn̄r et i lūie ꝫ sole ꝫ duro sp̄eare
a' molli ꝫ p̄ iclia de sic aū sic se
h̄ntc et p̄ alias d̄ias alt̄ū vn̄r
et splendorib' qui st̄ i igne. luna
ꝫ lucēna p̄p̄ q̄ ꝫ lum̄i vniē; hoꝝ
alt̄ū h̄nt colorē ꝫ mixtū alt̄ū
colorem p se iuncem. n. delati cole
nuntur luui. n. qui incidens ag̃b'
cola coloratur ꝫ fit puniceū aū
h̄ieū et q̄ repcutit̄ incidit ad al
tum q̄d a colore ītm ab illo con
mixtū alia q̄d a accipit colores
accul ꝫ h̄ sustinens ↄtr^e quid'
n̄ sensibil' aū q̄; accedit ad usus
et nlis quid' colorib' imo a' ma^e
d̄iancū faciens sīm vn̄ ꝫ i aq̄
in sp̄em a q̄ mag̃ vn̄r et q̄ sunt
i speclis q̄ ē et i aere opinand'
accidere q̄r ex trib' ē colores
d̄nis mixtos luce et p q̄ v̄ lux
ut q̄ ē aq̄ et aeris et d̄ns subi^e
tis coloribz a quib; repcuti ↄt
lux albi aū ē et lucid' q̄n quid' uu^n
er^e yel pruit̄ vr̄ q̄d nebla sic i aq̄
vir^e et aere qui er^e grossius sple
doribz. n. p̄p̄ densitatē uidꝫ effi
cientibz n̄ prius q̄ ut̄ ipa st̄ uitāt

aer autem perfecte quod in suis nullum videtur
habere colorem propter raritatem eius speciebus
coloribus variatur sepius. aer autem ab ipsis
densibus exeuntibus et in suis partibus ipsis
in profunditate autem in suis partibus iridis videtur
colore. iris diaphanoides propter raritatem
in quo deficit lux sicut tenebra in no-
luteus videtur iris diaphanoides densitate sicut
et aqua. omnium albissima est que tinguntur
autem omnia colores attingentibus
accipiunt multa autem radicibus multa
vero corticibus alia frondibus alia fructibus
amplius autem multa quidem tincta multa ex
spuma multa vero et attramento alia autem
et aliud limus sicut murice in pur-
pura alia autem vino quod autem lixivio
alia vero mari sicut pilositates ma-
rinorum scilicet et hec omnia amari fiunt ru-
bea et ulterius quorum colores proprios habent
semper scilicet ab omnibus similiter humido et calido co-
loribus gentibus in poras tinctorum quidem de-
siccantur colores ab ipsis accipi-
unt vinum et multociens ipsis abluuntur
floribus ex poris effluentibus multas
autem et stiptice vel alium in tinctura
faciunt tonas et mixtinas et pas-
sione tingentium sicut et in crassis causa
est pa[illegible] tanguntur autem et magis pilorum
non tamen simul colore fiunt splendida
quia tanguntur poris ipsorum in florem
ingredientes medie autem distantie
etiam nec variam accipiunt tincturam
hee quidem albe manentes et sub
aliene iacentes coloribus faciunt
omnes inde flores splendidiores. magis
autem ex contrario solis et opacos propter que
vetantium obscurum floridi sicut nigrum
aut album sicut scilicet ipsorum extremorum videtur flos
mixtorum splendoribus qui fiunt nigri
secundum se ipsam quidem scilicet medio distantia
non tamen propter privitatem sicut nec stagnum et
mixtinam nec aliorum nulli talium eorum
autem que contingunt colores alterantur
propter predictas causas pilositates scilicet et penn-
ositates scilicet et flores et fructus
et plante omnes quoniam quidem similiter di-
gestione omnis colorum accipiunt
mutationes. manifestum est ex multis quod autem secundum
singula partium vegetabilium colorum et qua-
les mutationes ex quibus accipiunt
et per quas causas hec sustinent et similes
alias dubitationes ipsas habet secundum de
hiis omnibus considerandum ex hiis.

In omnibus autem plantis principium colorum
herbeum est et cui palmites et frondes
et fiunt fructus fiunt in principio herbei
videbitur autem utique quod hoc est in pluvialibus
aquis non utique multo tempore congregatur
aqua omnis item dessicata fit colore
herbea secundum autem rationem habet et principium in omnibus
vegetabilibus habent consistere colorem. aqua
autem diuturne in principio quidem fiunt
virides mixte solaribus splendoribus paulatim
autem nigrescentes item mixte viridi fi-
unt herbee humido nam nec sicut autem est
secundum se ipsum inveteratum et arefactum nigre-
scit sicut in tectoriis pilositates et
eius horum quedam quidem semper in aqua
hec quidem omnia fiunt magis quia secundum se ipsa
non arefiunt arefactum humidum quod manens
sicut sole subtrahitur herbeus quidem
fit propter id quod viride nigro commiscetur
magis quidem quod humidum denigratum
herbeus fit. unde et omnium recentes pal-
mites multo magis sunt iuvenibus
nigri rubei autem propter id quod non dum humi-
dum in ipsis nigrescat a nigritudine scilicet
ipsorum tardiorem facit et huiusmodi multo
tempore commorante propter infrigidationem
fortiter nigrescat humidum fit perseveranter
instabili nigro commixtum in quibus
autem humidum non miscetur solis radiis
horum permanet color albus si non inve-
teratum et arefactum nigrescant

prius propter quod viridia que sunt sub terram
omnium ubi sunt vegetativum principium
est que vero sunt sub terra stipites et radi
ces albi sunt et palmites sub terra
quando existentes sunt albi circumablata
autem terra quemadmodum quod ex principio sicut dictum est
omnis fiunt herbei virides et humiditate que
per palmites in seipsos impulsam
huius coloris herbee sunt et cito consumuntur
ipsam in angustiam quemadmodum fructuum qui
dem non amplius augentur quia non domi
nante calido refluentes alimenti
sed omnino eius resolvuntur humidum acci
ditate quando autem maturantur fruc
tus omnis et humiditas que est in ipsis de
cocta a sole et aeris caliditate secundum singuli
accipiunt plantarum colores sicut
et que tinguntur florum propter quod paulatim
colorantur et maxime ipsorum qui sunt con
versi ad solem et estum sic et colores ip
sorum similiter partibus temporibus omnium mutantur non
autem hoc est quia scilicet herbei coloris sunt omnes
viti maturati transmutantur in colorem
qui est secundum naturam scilicet albi et nigri et fusci
et flavi et iterum nigri et umbrosi et
punicei et vinosi et crocei et fere omnes
habentes fiunt colorum differentias. Contingit
autem plurimi fiunt colorum pluribus mix
tis adinvicem manifestum et quoniam colores qui
sunt in plantis nati est hii causses
propter hoc humidum impulsum et secundum
sicut eius omnes accipit colorum partem et hoc
decocto circa fructuum maturantes a so
lis et aeris caliditate singuli per se ipsos
consistunt colorum et hii quidem velocius
alii vero tardius sicut accidit et circa tin
cturam que est purpure scilicet hunc quidem
secantes ex ipsa humiditate colabuntur
et hunc infundentes decoquitur in ollis
primum quidem nullus omnium in tinctura co
lorum manifestus est quia paulatim uni
cuique ipsorum per humidum decoctum magis

et ad hoc coloribus qualitatibus in ipsis mix
tis adinvicem multas et varias ac
cipit differentias est enim nigri et albi et ac
et aeris et omnis fit decoctis quia propter mix
tionem non amplius per se ipsum nullum aliorum
colorum manifestum est hoc autem idem accidit et in fructibus
in mollis scilicet propter id quod non omnes similiter fiunt co
lorum maturantes sed quidam ipsorum consistunt
prius aliis vero posterius ex alteris in alteros
ceteris mutantur sicut botrices et dactili
et enim horum alii quidem primum fiunt pu
nicei nigro autem in se ipso consistente
transmutantur item in vinosos non ultimum
vero fiunt kyanoides quando utique in puni
ceum multo et extremo nigro miscetur
qui vero posterius fiunt colorum quando consistunt
primos colores punicantur maxime et
hoc in nigris fructibus manifestum est fere scilicet ipsorum
plurimum vitem est in principio quidem ex her
beo punicum primum erubescit et fiunt
rubei cito autem transmutantur item ex
rubeo et dominante nigro in hiis existente
declarant autem et enim vites et lanee fron
des omnium est bonum nigrum quia plurimum in ipsis
existit hic color cum quemadmodum fructuum ni
grum utique coloribus participant manifestum est omnis
scilicet sicut fit horum vinosius colores
autem in regione humidiores sunt puni
cei nigris declarat autem et cum sub guttis
terra et omnino non habet sed vicinam aquarum
defluxio in lectis umbrosis omnia muta
tantur postea ex herbeo in puniceum colo
rem et fit terra sicut utique sanguine ef
fusio per hoc lectum sed quod utique accipiat
habitum colorem propter generationem ulterius id et hoc
nigrum velocius fit et aere concoctio et in fructibus
quando autem coloribus posterius totis quando non
dominantur fortiorem colorem fructuum mu
tantur et propter hoc facile est videre et enim
granati fructus et rosarum folia in
principio quidem fiunt alba ulterius utique
coloratis in se ipsis sucis adingente

discolorant et punitat: item i colo
rem qui e puniceu ꝗ punicetu a
au ꝗ ples sb ipis hnt colores ꝗ i
papauis lac ꝗ armacta oliue ꝗ
oim h prior fit alb sic ꝗ grauanti
fruct dealbant aut item i pum
ceu cinsinuat ultio au mlo ni
gro pmixt hyacinoides ꝗ io papa
uis sniora quid hnt punicea ꝓp
io qr color fit cor digo q v sint
ipius ing item h colore i ipis dna
te sic ꝗ in fructu ex eu ultio fit
ing i quibz au existit plantar
un sol color ut ing a alb a punic
tur a oim fruct manent eadē hn
tes olores ꝗ qui semel ex hbeo
i a colore mutat flores au fruc
tib in quib qind siliu color ꝗ h
sit se hbo ꝗ igniato ꝗ ei fruct ipius
fit punice et flos i quib au msim
colore dnt sic e in lauro ꝗ i hedera
flos n e i ipis oim rubē fruct au
hr quid ing hr v rubē ꝗ pomu
et ei hi flos quid e alb ꝓp purpura
fruct au rubē papauis au flos qd
rubē fruct au h quid ing a v alb
ꝓp io qr fiut digones succor qui i
ipis existūt s a tpa facile au e h
ex mlis uidē et n fructu qd qua
dā e mltas dias sil acipiut ꝓp
qr et odores et sucos mlim dicentes
pc florib et fructib osequi. Amp
a mag h e in ipis florib mt cito n
folu h quid e nigru h v rubeum
quorz au h quid qua alb a ro
purpureu no mi au h m e in iride
mlas a ht et h flos in se ipo ua
rietates ꝓp dias digoie sic ꝗ lac
tu qn iuu maturi sut ꝗ oim
maturiꝰ pc maturi flor exhiutitos
qui v sꝫ ad pu si ꝓlore fuio mlo
bar n quor sic mut huius prig

acipiat ꝓp in digō in ꝓp qr flores
quid colore manent fruct v ma
turari cinsimuitatir quid n ꝓp p
uitate alimti cito maturat
fructus au ꝓp mlne hum ios
sil mutatione qui sꝫ p uim colo
res sil cinsimuitat mt au h e
sic dēm e pri ꝗ i cictis floribz
qui quid n ex pu tigētes p
pura ponut sanguiates obsci
fiut ꝗ nigri et aerei flore au
decocto sufficient mutat et bn flo
ridus fit et splendid qr nece e
flor sil ples coloris fructui
punicari et hos quid sciare hos
io deficit coloris qui sꝫ p uim qr
hor quid no fialis alior v final
fca e digo flores quid ꝗ ꝗ fruct
ꝓp has cas gt coloris ad se iuicē
differe mlte au pluar arbor fiut
ultio rubee qr deficiente alimto
accedit ipis arescere priꝰ qr mu
tari i colore qui e p uim qui est
defluenciu fructui quid fiunt
colore flaui ꝓp io qr hor digē
prius alimtu deficit. Amp au
fructui ꝗ negetabilia oui ꝗ n
h ultio fiut flaua huid n i ipis
no ad hc de ing tri qr arefiut
velocit faciut coloris mutatoz
de ingru n et vidi impru fit
sic dēm e hbru debiliore au in
gro sp fco item paulati i uind
mutantur colore ꝗ ultio fit
flau qui au apu folia ꝗ porru
late ꝗ quor alior digesta fi
unt puniceu n queq ꝗ hor
arefiut cito alii fiut flaua ꝓp
deficere alimtu au hor digō
plantar quid ꝗ dias max
ime e otinge ꝓp pdcis cas fi
unt au pilosiores ꝗ pennosiores ꝗ pelles

equorum et boum et ovium et hominum et aliorum omnium et albe aut fusce et rubee et magis propter eandem causam. albe quidem enim quando ad se adigerit humidum super ipsum colorem arefit. magis autem egro quando secundum ipsam in generatione similiter flavus color humidi sicut in aliis omnibus inveteratur et antiquatur propter tenuitatem. igitur sunt omnium enim horum cor. et pelles fiunt magis fusce et rubea et flava et alios huiusmodi colores quecumque attingunt arefacta. primus autem omnino in corporibus distinguitur humidum et nigrum colorem quibusdam. autem in equalibus hiis et colores hii fiunt rarum propter quod et omnia pellibus et colori consecuntur. quando autem et hominum rubeorum et pilositates fiunt albe rubee nigrorum autem magis. et si secundum aliquam partem corporis effloreat morphea et cenes (?) fiunt albes omnes secundum hunc locum sicut et varia aliorum. sic omnis pilositates penitus consequuntur et secundum partem et secundum corpus solum. similiter autem hiis pedes et ungule et grunum (?) et cornua et in hiis nigrorum fiunt magis. albarum autem alba propter id quod et hiis omnibus per pellem alimentum in exteriorem continentiam expellatur. quod autem hoc est causa non difficile ex multis videre piliorum. namque capitis omnium in primo fiunt rubea propter paucitatem nutrimenti. autem hoc est et cenes (?) debiles et tenues et breves per omnibus generantur. procedente autem etate nigrescunt iterum ipsis coloratis propter superfluitatis nutrimenti multitudinem. fiunt autem et circa iuventutem et hircum qui incipiunt per inveniscere (?) et lubescere (?) ipsi fiunt in primo quidem flavi velociter propter paucitatem humoris in ipsis. accidente nutrimento iterum in pluribus locum similiter late nigrescunt. rubei vero iam plurimo tempore concoquuntur propter indigentiam nutrimenti quando secundum quod iterum tempus augmentacionum et hii secundum congregantur sicut in iuventute et in capite non aliter eius quod longissime habent pilositatem sicut frequenter est. quecumque autem ad cor magis que vero de mentibus flave et qui similiter omnium quidem et equorum et hominum propter id quod fertur nutrimentum minimum huius in hiis locis et arefiunt velociter. fiunt autem et penitus nigriorum animalium quod similiter magis cor nigriores omnibus hiis similiter in extremitatibus flaviores eorum. autem in hiis et quod fiunt per collum et ubi quecumque bene nutrimentum accipiunt. Contrarium et autem debilitatem omnes pilositates mutantur et fiunt rubee propter id quod nutrimentum iterum tunc deficiens arefit cito ultimo vero albescere propter quod magis fit huius nutrimento in ipsis digesto magis. autem hoc in conjugalibus accidit omnium enim pilositates fiunt albe lectis aliis non potentibus consequi attrahere nutrimentum propter debilitatem caloris velociter arefactum humidum fit album et que similiter est tempora maxime omnium canescunt cavo et ubi est infirma et debilia locorum propter quod tunc omnia maxime in hunc colorem distinguitur. quando autem permutatio (?) enim lepra iam factus est corpus magis quando intenditur quando non infirmabitur generatione omnia hii propter paucitatem nutrimenti autem tempus digesta fiunt alba sicut et quod similiter pullorum mox capita habent alba et palpebras et cilia sicut et aliorum vinciunt a senectute manifeste omnibus propter debilitatem et paucitatem contingit passio (?) et plura aliorum debiliora fiunt alba magis per vero augmentatum ipsorum perfici propter paucitatem

nutrimenti et digesta fiunt alba sicut
et fructuum quorumque morbi desunt
et ei in loco magis propter debilitatem mac
antur quorum autem fiunt alba in infirmitatibus dis
sia ex aliis ut equi et canes hec enim
omnia mutantur colore qui est secundum naturam
ad album propter bonum nutrimentum huius enim
in talibus non antiquatum consumptum per
augmentum fit nigrum. pilia .n. horum
fiunt hirsuta et horum fructificant inicia
propter bonum nutrimentum propter quod transmu
tantur alle pilositatum in autem hec est
et ei nigra autem carniue fiunt a flaua
iam alimento in ipsis efficiente et
magis digesto ultimo in alba et quos
opiano nigra fit omnis propter id quod v
titur nutrimentum ipsius a calido quod
ad et sanguis et aliorum nigrorum precedan
tes quos .n. aliud mox in principio fiunt
nigra ut canes et capre et boues
et ubi quorum pelles et pilositates secundum princi
pium nutrimentum precedente autem etate
uini et enim non operiunt hominum oculos et
pilositates secundum iuuentutem secundum quod tempus ma
ior ipsorum utique hirsutum et calido et ma
gis omnia dolore secundum principium ualim .n. omnium
a principio in statu sic calido a secundum quod tempus in
cipiunt pilositates ipsorum albescere in
hec est in albi. Cauda .n. mox habet co
lorem albissimum quorumque et horum
in principio plurimum nutrimentum et non autem tempore in
ipso aneat humido precedente autem eta
te rubicundo alimento temporis minore p
tius sic fructuose a autem in principio quod fiunt
rubea secundum autem iuuentutem albissima. sic
ad cum transmutate colore item nutrim
to ipsis deficiente declarat autem omnis
.n. hec fiunt nutrimento quod est in ipsis de
ficiente in autem sic autem et rubeum
et nigrum mutatur et nigrum item
in rubicunda et sic albi in flammam accidit
autem hec in plantis quorum .n. expressa digestione

restituitur item ad priorem maxime et hiem
generato in est a principio quod corone fi
unt rubee et frondes secundum paucitatem
alimenti digesti postius autem item tunc
nutriuntur in herbeum colorem multo ali
mento fructus digeste non sibi potente
de uincere ultimo in digesto iam
alimento item fit color rubeus. ubique autem
dixerunt et de aliis pilositatibus generositatibus
omnis accipiunt mutationes quibus
quod tamen est hec nutrimento in ipsis de
ficiente quibus tamen uero complexio sicut habere propter quod
alie secundum secundum alia tempora etatis et albissime
et nigrissime fiunt pilositatum. Cum
autem et coniuge permanentes ultimo fla
uum colorem transmutando nutrimento
in ipsis deficiente pilositatum .n. nullam
uidentur aliud in unum uiri hi colore
habere quorum omnis hi fiunt colores mix
tis eiusdem radiis solaribus. Est autem
pilositatum omnium huiusmodi in eo quod est cum
accidentem mutationem et in una ipsius ac
cepe mixtam in autem est et ei permanentium quod
est ex principio non fit colore talis. Est ta
men eiusdem omnis ut dictum magis sicut ut
pano et columba similiter alterum autem ac
cipit omnis hi utique uarietates di
gestione ipsorum ex corpore facti permanentibus
et in coll autem quorum accidit sic in plan
tis et aliorum ex cum fit digestio colorum
propter quod reliqua alia aquatica et repti
lia et concha omnia autem omnis habet co
lorem fortes nullas in hiis digeste sicut con
siderationi est quod quid est ex hiis que sunt
colores maxime utique ais que dicta sunt
potest uidere

Nulluciens in diuina q
dam ac mirabilis
pinse res alexander
uisa est esse philosophia maxime
autem in hoc quod sola eleua
ta ad eam contemplatorum

studuit nosse veritatem que in eis
ac aliis ab hac discrepantibus per ar-
duitatem et inusitatem hec sola non ti-
muit rem nec fecit se optimorum in-
dignam immo et cognatissimam sibi
vel et precipue congruam putavit
esse disciplinam eorum .s. non esse posse
celestis? phisica ad illum celestem locum
et tellus terra unde quasi illum celestem
locum velut insipientes aliorum quidam
putavit anima quippe assumens per
philosophiam intellectum ducem elevata est
et adivit illa laboriosa queque intima excogi-
tans que ne intimum locis distabant
abinvicem summe sapuit facile eorum
noscens cognata et divino lumine anime ap-
prehendens divina et spernens mortali-
bus hec autem passa est quod potuit [illegible] vo-
lens [illegible] largiter omnibus preciosa que
penes se. C[illegible] mostrare et eorum qui stu-
diose descripserunt nobis numerum loci na-
turam vel [illegible] urbis situm autem [illegible]
insulitate et montis decore [illegible] quod
egregie narrantes [illegible] quidem [illegible] alii
vero visa quidem vero eorum [illegible]
alii vero [illegible] alium inserebant
per pusillanimitatem [illegible] ac
[illegible] in spectaculo modica
hec autem [illegible] cum latinum [illegible]
[illegible] mundo [illegible] que in mundo
[illegible] .s. [illegible] insisterent huius mira-
rentur [illegible] ad aliorum [illegible]
[illegible] visa fuissent [illegible] alie di-
gna [illegible] excellentie [illegible] autem
nos et [illegible] potuit est theologice dis-
[illegible] in hiis omnibus quasi [illegible]
[illegible] et mox [illegible] autem opor-
tet [illegible] optimum aggredi maiorum
historiam et philosophiam [illegible]
[illegible] immo et talibus [illegible] hec optimates

E[illegible] sic [illegible] C tonante
tacito ex celo et terra et insula

in hiis continentur [illegible] et alii [illegible]
omnium ordo [illegible] et terrarum [illegible] atque
per terras [illegible] hec autem medietatem
[illegible] fortis et firmum [illegible] est terra
conferens [illegible] domi [illegible] omnium aliud
atque [illegible] que ne [illegible] eam est totum et to-
talis deputatum in summum [illegible]
terrarum [illegible] est celum plenum autem
.s. eorum [illegible] que stellas continentium
[illegible] non mobile [illegible] motum in
circuitu et [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] [illegible] dupli-
[illegible] duo sunt de necessitate immobilia
signa [illegible] sibi [illegible] velut in
revolutione [illegible] perma-
nentia et continentem [illegible] que mo-
[illegible] in circuitu vertitur hec qui-
[illegible] poli [illegible]
[illegible] quidem [illegible]
axem [illegible]
[illegible] duos vero polos [illegible]
[illegible] immobilium polorum alterum quidem
super [illegible] .s. [illegible] boreale
clima et [illegible] arcticus alter autem super sub
terra latitat [illegible] australe [illegible]
antarcticus celi autem et astrorum [illegible]
quidem [illegible] ut quidem
[illegible] sint [illegible]
immune [illegible] ab igne [illegible]
[illegible] celum [illegible]
[illegible] incorruptibile atque divinum
[illegible] quidem [illegible] astrorum
hec quidem non erratica [illegible] celo
[illegible]
medi[illegible] [illegible] seu [illegible]
obliqui per tropicos [illegible]
[illegible] regiones erratica vero nec
[illegible] soluta sunt [illegible] nec
[illegible] et aliis [illegible] ut
eorum hec [illegible] alii [illegible] non
erraticum [illegible] [illegible]
est [illegible] in [illegible] celi [illegible]

mouea(n)t erraticor(um) s(cilicet) planetar(um)
(et) ip(s)os sim(u)lacri i(n) toto e(st) circlis
p(ro)p(ri)is q(uo)n(iam) ut s(uperi)or s(em)p(er) sit maior
atq(ue) vii · co(m)plectatur se iuice(m)
o(mn)is q(uod) sit (com)p(re)hensi sub s(u)p(er)n(o) no(n)
erraneu(m) hu(n)c au(tem) ge(m)inu(m) h(abe)t siti
circl(u)s q(uem) iacentes sil(en)t et latin(i) se
q(uu)nt(ur) no(n) di(cimu)s p(ro)ph(e)t(i)s terr(e) q(ue)
ig(n)e(m) (et) icul(um) ae(r)i(s) i(n)n(u)me(r)atu(m) q(uo)d stulto
q(uo)d iu(n)c(u)la(n)t lag(ui)ni i(n)ca(r)n(ati) q(ui)d
au(tem) appollonis p(er) q(uo)d c(o)el(u)s lucisf(er) q(ui)
ue(n)i(t) quid o(mn)igi(n)s appellant
q(uo)d c(o)el(o) sol(is) (et) ulti qui e(st) lune fiat
(et) ad t(er)ra(m) etiam au(tem) (com)plecte(n)s
di(vi)na co(r)p(or)a et sec(un)de mo(v)et · post ethera
au(tem) et di(vi)nam t(er)ram q(uo)d statuu(n)t assi
nius n(ec) no(n) m(iseri)s i(m)mutabile (et) i(m)mu
tabile n(ec) no(n) i(m)p(o)ssibile (con)tr(ari)a e(st) que
p(er) o(mn)ia p(o)ssibil(e) et mutab(i)l(e) et p(ro)p(ri)e lo(n)
gitudo corrupt(ibi)l(e) (et) caduca s(cilicet) hui(us)
ip(s)ius p(er) q(uo)d e(st) stabilit(er) p(ro)p(ri)u(m) et
flammei (et)i(am) ignea ab ethera obe(di)
magnitudines et motus velocitate i(n) igni
ea (et) et d(ivi)na mordiata (com)p(re)h(ensi)o (rer)es
agitatur (et) flu(m)ine (com)pilunt (et) tra
bes et b(a)s(is) f(a)c(it) et qui d(icu)n(tu)r comete
fi(n)atur (et) extingu(u)nt(ur) sepe p(er) h(oc) v(er)o
fre(quen)t(er) suff(un)di(tu)r aer caligino(s)(us)
en(im) (et) gelid(us) t(er)ra(m) s(cilicet) p(ro)moti lu(ci)s
p(ro)p(r)ie et ac(c)e(n)s(us) fit splendidior et
calidior (et) h(ic) au(tem) (con)t(ra) (ef)fectus fiu(n)t pa(r)
p(er)iu(n)t (et) o(mn)ia alea (con)stituu(n)tur i(m)
bres (et) ymbres (et) p(ro)ru(m)pu(n)t nives at(que)
p(ru)ine et grandines n(ec) no(n) flat(us)
ve(n)tor(um) (et) typ(h)o(n)ic(u)s n(ec)no(n) tonitrua
(et) (cor)uscationes (et) ca(rum) fulgura
n(ec) n(on) nulle t(er)r(e)moti (con)flict(us) deinceps
au(tem) post aerea(m) t(er)ra(m) stabilita e(st)
fit et mare affluens pl(uri)b(u)s
(et) aliis fo(n)tib(us) (et) fluvi(i)s (con)quib(us) v(ero)
quib(us)da(m) s(i)c(ut) finit (et) revolue(n)tib(us) se (et)
emerge(n)tib(us) i(n) mare e(st) (et) variata

insule in(n)umerabiles et stabilimib(us) in o(mn)ib(us)
et luci(s) regni (et)i(s) i(n)n(u)mer(abi)lib(us) q(ue) p(ro)en
te(n)s a(d) h(oc) fabricau(n)t i(n)stabilis(que) ma
ri(s) i(n)vius orbe(m) q(ua)n(t)o i(n)ulis (et) i(n)mediu(m)
ti(m)e(n)s et (con)tidu(u)s distingu(u)ntur nesci
ens q(uo)d n(ost)r(u)m q(uo)d i(n)sula fit (et) (e)t(iam) fluu
mari d(i)c(t)o atla(n)tico fis(us) au(tem) e(st) (et)
alios adiu(n)ctis h(abe)t portus (et) p(ro)pri
medi(terr)aneos · hos q(ui)d(em) in quo
res co illos v(ero) m(aiore)s nob(is) q(ui) p(re)t(er)
hu(n)c i(n)sul(e)s q(uia) n(on) q(ua)(m) ap(u)d nos i(n)sule
i(ta) t(er)ror(um) pelagor(um) passe s(unt) · l(ibr)i h(ic)
o(rbe) i(n) v(ero) maris adriatici mul(ti)e q(ui)
a(utem) i(n) i(m)me(n)so mari h(ec) na(m)q(ue) ma
g(ni)e q(uo)d sunt i(n)sule magis a(l)
tate pelagis ac i(n)ni(m)i(s) i(n) h(is) du(m)
n(on) s(ic) i(n)uita(n)s i(n) quib(us) d(icitu)r (C)et(er)is
ad ultos orbes e(ius) i(n) q(uo) max(ime) post
t(er)ra(m) aerea(m) post hu(n)c v(ero) i(n) (com)p(re)h(e)n(s)is
i(n) medi(tu)llio m(un)di i(m)mitat(u)r tota
t(er)ra (con)stat q(uo) (com)pacta stabilis (et) i(m)
mobilis et h(ec) e(st) v(e)n(i)t(ur) (et) m(un)di q(ui) uo
ca(n)tur i(n)f(er)i(or)a v(e)l quid h(abe)n(t) elis
i(n) q(uaru)m regionib(us) sp(eci)e i(n)gestis
m(in)o(r)u(m) sp(er)matio(n)es (con)tento d(i)c(un)t(ur)
au(tem) (et) t(er)ra quid(em) in aqua · aqua
(et) i(n) a(er)e · a(er) v(ero) i(n) igne q(uo)d v(ero) i(n) c(o)el(o)
totus (con)sistit m(un)dus q(uod) re sursu(m)
e(st) (con)sistit (et) ali(bi) ac i(n) t(er)r(ar)um q(uod) au(tem)
i(n)feri(us) cotidianor(um) aliu(m) hui(us) au(tem)
i(n) spi(n)g(u)s h(ic) quid e(st) h(uius) m(un)d(i) q(uod) soluta
su(n)t d(icit)e flumina (et) mo(re)s (et) mari(a)
(et) a(er) a(e)ri(us) q(uo)d t(er)ra aridas (et) i(n)su
las nu(n)cupam(us)

(I)nsular(um) au(tem) h(ec) h(ec) quid(em) su(n)t
magne ut m(un)d(us) h(ec) au(tem) h(abe)t(ur) cu(m)ul(us)
d(e) p(ro)les (et) alie (con)fi(n)e i(n) mu(n)tis pe
lagis h(ec) (et) sic m(aio)res m(aior)es (et) medi(o)cres
nob(is) t(ame)n et s(un)t (et) s(un)t quar(um) famo
se quid(em) sicilia sardinia (con)ti(nuu)m
c(o)e(n)ambia q(uo)d p(er) lesb(os) a(utem) v(ero) m(in)ores
quar(um) q(uo)d q(ui)nd(ecim) sp(or)ades q(uo)d v(ero) cy

clades a ali noiantur pelag au q
quid ex celli atlantica et arctic
nucupatu confusu nob i apte
au stricto orificio v illus dados h
culis columpnas i fluit velut i
qd sinu in mare mediterraneu
paulatiue vo dilatatu diffundi
9plectens sinus sibi invicem 9ti
nuos alicubi quid i angustis
brachiis cohitu alicubi nc de
nuo ampliatu p quid di g
syrtes sinu 9stitue adeps iflu
ens i columpnas hcul dupli in
duas syrtes quar altam quid ma
gnam nocant alta vo pvam
h i nap no eod in sinu statuq
efficit pelagos sardoniu gala
ticu dm et adriaticu h deiceps
p hos obliquu sicilii v h v cre
tense hinc au 2cinnu acubi
quid egyptiu et paphiliu tg
riu alicubi vo egeu et marito
imi obinat au tris 9pliu sic
ptiu ponte cau iceniu quid ap
pellati meotas 9tuleai v vsq
elespoticu supinatu i dca 9pu
dere i alcessib au solis cursus
i fluens occean apiens sinu i
dicu et psicu patet iugiter ma
re rubru 9plectes ialco v cor
nnu i angusti et longu porrec
tam i sius brachiu dilatatur
tians yrcania i caspiu 9tiid
vo q sr huc hc lacu qui sr palu
dem meotida dem paulati sr
scythas et celticam colitet ore
nc no ad sinu galacie pdas
columpnas hcul ex qn as fluit
ce tum occeanus i h au isule
marie 9sist duc de britanne
celaby et hyberne p narratis
maiores poite sr celticos mi

au hys tapbane inter indos obli
qua r orbis et dca phebol sita
i arobito sinu n nisse v pue c bri
tanias et iberia enydeduit b
orbe qm quid appsenitii isula
au latitud quid e fa silidissia
tellurys blue exstens demi au
nuhib stadiorr ut auic q bri tm
descplete longo vo max e c sep
ties cena milia dior au i europa
alia et libia e g europa au cm
m eq ce columpne hcul et peneus
lia pota nc no mare yrcaniu iq
tra scithe pcrecta ac hieto 9flua
i pocu ptendi quid au amedia
nuu dixe fluuii tanaim asie n
qpado mediamin et apoto et ab
yrcanio mari ad aliu mediam
nem ptendi qiacet ic sinu ara
bicu et isuleau mare 9tenta ab h
nc no acytanite oceano quid au
a tanai sitte ulz ad ora nili ponitur
mecta asie libia uo q ab arabico
medigam ulz ad hcul columpnas
alu v auit aulo ulz ad illas.
Egyptu v 9flua orifici nili qda
quid asie qda asi libie ad hilent
ac isulis quida quid frugatura
9fuit quida vo sr ascribunt ma
nis portoib. Cetes g et maris
ista et licu q nisi solita sinnus
dre hi fore nay tamnne.

Diximus au nc de mage dig
nus a au i eo e cu passio
nibus ipa nec pontes i exordio
dne namq qdam ex eo euapo
raciones tbimatur 9ti iacere
qui sr nos tbichu pru ac i insu
les n q ilsis co al ptes sit q ne per
fluua et sena tbinnate v ir
herr qu alr v magis aristulis
et fumosa exalans ablyuida n

fiunt autem ex hiis caligines rores glaciales rore nubila ymbres nives grandines ex sicca vero venti sil(iceo) et flammarum diverse com(m)otio(n)es coruscationes et fulgura et cetera q(ue)q(ue) cognata sunt hiis. Est autem nebula quedam fumosa evaporatio subtilis aquis grossior quidem aere rarior autem nube fit autem s(ive) ex principio nubis vel ex residuo. Et autem eius oppositum et e(st) serenitas nil appens (i)n aere sine nubibus et caligine. Ros autem est humor ex sereno lapsus subtilis consistentiam. Cristallus vero sibi ta aqua ex serenitate congelata pruina vero ros congelatus. ¶ Philosophi vero semi gelatur ros nubes vero consistit es fumosa consistentia grativitas aque fumi quod per compressionem nubium fit valde vapor condensate tot habet consistentias quot in nubibus pressura. Sola autem levius est per se cadens seu minutas guttas dispergit quoniam vero vehemens cum fortiores et hic vocantur pluviam ymbre magis et continuus stillationis latus sunt. Tamen nix vero fit per condensatam nubium corruptionem interruptam et consumptionem in aquam operatur autem fruta quod spinositatem et candorem congelato vero humoris insiti frigore...nam fieri non tam fit. hec autem vehementer et repente implexos dicitur e(st) grando vero fit impetu consilio et post eruptionis impressione descensum naturaliter sed vero magis nubes disrupta fructuum maiores fiores et impetus fiunt vehementiores hic quidem sic ex humida evaporatione soluta sunt concide. ¶ Ex sicca vero a frigore quidem pulsa ut fluat. fit est venti a natura nichil aliud est hic nisi aer multum fluens et sbit b. qui sil et spiritus dicitur. autem et calidus spiritus qui in plantis et in animantibus et per omnia transit animata et generata ceterum de qua dicere nunc non est necesse. ¶ Spiritus autem flantes in aere vocamus ventos aura vero exalationes

latas ex humida ventorum autem qui quidem ex austro in terra flant. Dicuntur apogei qui vero estimus peruperunt encolpie hyas autem analogum quidem hunc qui ex fluminibus et paludibus qui vero fiunt ex ruptione nubium et resolutione densitatis ad se ipsos sunt ephie vocantur cum aqua vero repente rupta ex parte duntur i. ex aquis. Et quidam quidem ab oriente unges eum vocantur boreales vero ab ursa. zephiri vero qui ab occasu austri vero qui a meridie. eorum autem cecinas quidem dicitur venit qui a circinos occidentali flat. apeliotes vero qui ab eo qui circa equinoctiales et humorum angetes quidem qui ab estivali occasu quem vocant olimpiam alii vero iapiga zephirus vero qui ab equinoctiali. lips vero qui ab hyemali et borearum parte quidem succedit cecine vocant boreas. aparctias vero qui sequitur a polo flans versus meridiale. thracias vero qui sequitur flat post argesticen quem quidam cecias vocant et nothorum quidem ab invisibili polo fertur adversarium. aparctiae nothus vocatur. euro nothus vero qui inter eurum et nothum. cum vero qui in alta parte inter libanum et nothum quidam quidem libonothum alii vero libophenicia vocant ventorum autem quidam sunt recte flantes quotquot perflant contra in rectum quidem in hyeme ut nothi prevalent ut in flexibilis flat velut quidem dicitur cecias et hii quidam in hyeme ut nothi prevalent. hii vero in estate ut quidam dicuntur etisie mixti ex latis ab aquilone et ab zephiris. qui vero dicuntur ornithie cum sunt quidem estivi venti boreales sunt genere. Sed validorum quidem flaminum categis quidem est spiritus sursum strato feriens thyella vero spiritus vehemens et repente resiliens lelapi vero et

strobilus spiritus cum voluitur ad cor-
sum in sursum.

Ex sufflatus autem est spiritus sur-
sum latus per aliquod profundi vel
rupture in emissionem qui voluitur mul-
titur [illegible] fulgor est. volutus autem spiritus in
nube densa et austeriter extensus propter se
violenter rumpens continuas opila-
tiones nubis sonitum et ictum mag-
num facit qui dicitur tonitruum quia violenter
factum in aqua. per autem nubis ruptionem
ignitus spiritus emissus coruscatio dicitur.
quando autem tonitruum cecidit prius ea
facta eo quod audibile a visibili natum
est attingi. hoc quidem enim nos appetere
illo vero consequens ad aures pervenit et maxime
contingit quod telus est entibus dico autem
igneum id est vero nimis velox contra aereum
sit in ictum perveniens ad auditum
quod autem coruscatio ignitum vehemen-
ter usque ad terram tendens ceraunos vocatur.
Si vero semignitum sit vehementer
autem et [illegible] perstat urens. si vero omnino
sit expers ignis [illegible] autem horum in terram
invenies sceptros dicuntur sed ceraunorum qui
quidem curiosi dicuntur perselentes qui vero
cito agitantur argies argie vero
qui quo modo [illegible] feruntur scepti
vero quod quod [illegible] [illegible].

Sed prius apparentium metheo-
rum quod quidem sit per apparentiam quod
vero per subsistentiam. vero fulgores a-
gitantur et comete et hiis similia.
Est quod iris apparentia [illegible] solis
vel lune in nube austeriter [illegible] et con-
tinua ad fantasiam ut in speculo
apparens per [illegible] circuli virga
vero recta iridis apparet. Area vero
est apparens stelle [illegible] dicitur autem
ab iride quod iris quidem apparet ex
opposito solis et lune area vero circum
[illegible]. Fulgur autem est accensio

[illegible] ignis in aere sed fulgorum hoc quidem
iactantur ea vero fulminantur. est quasi iac-
[illegible] ignis lati ex continuitate
velocitatem et fantasiam longitudinis
consideratio per velocitatem firmamenti
vero est absque impetu ob longam extensio-
nem quasi fluxus stelle amphata vero vel
comata vocatur. multotiens autem ful-
gorum quod quidem per longum tempus durant
quod vero protinus extinguitur. Ignes
autem et alie apparentiam [illegible] vir-
tute lampades et phiti et bothini
per horum similitudinem sic vocantur et hoc quidem
[illegible] illa vero eoa [illegible] vel
visa [illegible] raro autem borealia vel au-
stralia sed omnia in [illegible] n. [illegible] horum
[illegible] manifeste variatum est firmam-
[illegible] talia quidem aerea. Continet autem
et terra in se sicut aquam sic et spiritum et ignis
fontes sic liparios et [illegible] et quod sunt in
insulis [illegible] quidem et fluvit multotiens
ad modum fluvii et ignita [illegible]
quidem autem [illegible] fon-
tales calefaciunt eas et hoc quidem flu-
entorum tepida [illegible] illa vero fer-
ventissima [illegible] vero temperata sic et spiritum
multa in multis locis terre spacia [illegible]
quorum quod quidem [illegible] alii vero
alii vero [illegible] sicut qui in delphis
et lebadia quidem [illegible] primus
sicut qui in frigia [illegible] et [illegible]
[illegible] in terra expulsus in [illegible] me-
atus [illegible] loco multas
partes [illegible] multotiens autem multus
extrinsecus [illegible] se [illegible] et
exclusus violenter [illegible] pe-
tens sibi exitum [illegible] hanc pas-
sionem quod soluti sunt [illegible] tremo-
tum vero qui quidem in obliquum mo-
vent in acutum angulum epiclinte
vocantur qui vero sursum iaciunt et deor-
sum in angulos rectos brastae qui vero

consistencias faciunt in cetera chasma-
te. qui vero hyatus aperiunt et terram
rumpunt vocantur ructe. Horum hy
quidem et spiritum producunt alii vero saxa
alii cenum. alii patefaciunt fontes
qui prius non fuerant. quidam vero sub-
vertunt imo pulsu quos vocant
ostas. alii vero qui in assultu procellunt
et rursus vertuntque inclinant et discuciunt
erigentes semper quod movetur palma-
tie vocantur tremorum similem passio-
nem esurientes fiunt et vincunt ter-
remotus motus moventes terram contuel-
tim. mugiens autem et sine terremotu fit
mugitus mobilis quando spiritus quidem non sufficit
ad movendum involvitur autem in ea strige
gino lentia strepescente.

Conn corpantur autem spiritui igitur sibi
et ab humoribus in terre latentibus
analogice vero contingit in mari. Seitu fi-
unt que maris hyatus et multociens
recessus et inundationes absalione
hyntes propinquaturum ut narratur
de Elice et Burra. multociens autem et ex-
alaciones fiunt in ponto fontes qui sca-
turiunt et fluvii emittuntur et figura
arbores profundi fluxus et stragines
analogice spiritui hec quidem in medio
pelagis ille vero in recessibus aquarum
vel in palutibus et fretis multe autem sic-
citates dicuntur et iterum elevationes
terrent semper cum luna certis quibusdam temporibus.

Sed ut sit totum breviter celis adi-
unitum commiscens magere terra
et mari ut omnes constant similitudines
passionum eis quidem que in parte corrup-
tiones et generaciones ferentes vniversum
vero incorruptibile ac igitur conservantes
sane quidem miratur aliquis quo pacto mun-
dus constans ex contrariis principiis. dico
autem ex siccis humidis frigidis et ca-
lidis non corruptus est olim et perit quemadmodum quis
miraretur civitatem quo pacto perse-
verat consistens ex contrariis gentibus ege-
nis et divitibus dico iuvenibus
senibus debilibus fortibus ex reprobis
atque probis. Sed ignorant quod erat ci-
vilis unanimitatis mirabilissimum
dico autem quod ex multis unam et similis dissi-
pititur omnis natura et fortuna. Fortassis
autem gliscit contrariorum natura et ex hiis efficere
consonum non ex similibus veluti quod marem
femine copulavit et non utrumque cum proprio sexu
et primum federe coniunxit per contraria non per similia.
Sed videtur ars naturam imitans hoc facere.
Pictura alborum nigrorum citrinorum
et rubeorum colorum commiscens naturas
egit precedentibus imagines conso-
nas. musica vero acutos pariter et
graves longos et breves sonos commis-
cens in vocibus diversis unam armoniam
perfecit. grammatica vero ex vocalibus et
consonantibus litteris mixturam faciens
totam artem ex eis constituit. Idem autem h
hinc erat quod est quod ab obscuro dicebatur
Eraclito coniunget in consona et non consona
concors et discors consonum et absonum
et ex omnibus unum et ex uno omnia. Sic ergo
totam constitucionem celi dico et ter-
re undique totius per mixturam maxime con-
trariorum principiorum una decoravit ar-
monia. siccum enim humido calidum vero
frigido necnon levi mixtum grave et
rectum circulato totam terram et mare
etherem et solem et lunam et totum
celum decoravit una que et per omnia
pertransit virtus ex immixtis et diversis
ex aere scilicet et terra igne et aqua totum
orbem creavit disponens univer-
se superficie ac maxime contrarias in eo na-
turas cogens ad invicem concordare et ex
eis ingenerans universo salutem. Hec
autem causa eorum concordia concordie vero
compositio et quod nichil plus possit alio

hnt .n. equalem resistenciā ad le
ma g̃ma et calida ad aq̃ ñ ima
ioribꝫ ed tenente q̄ eḡsse saluatiuū
ē ɔcordie ɔcordia vo g̃itoris oīꝫ
et pulchritudinū m̄di q̄ .n. ñ pocte
erat h̄ g̃rꝫ namq; refert ad ps h̄
ē oīueq; boū cognotū ē h̄ r or
diatū tam aliud decoratū q̄s aū
p̄clarū foret adeq̄ri ordini ce
lesti et h̄yb̄u motu sol̄ & lune
motus c̄tissimus ñ̄lsimus ab ēuo
ad aq̄ selin a' q̄ tal' fiet i īsul uoli
tas q̄lem fruant bo; & g̃uatiua
oīu t̄pa estates et hy'emes sci
atū inducentes n̄c n̄o dies et
noctes ad nisus p̄fcom et ān ān
ino & magnū ne maximū motu
v' uelocissimū splendore v' clarissi
simū i v' i dec̄ptuū & i corrupl'e h̄ ma
rinoꝝ aliū c̄restū & aereorꝫ ñ disti
xit vitā q̄; nīsinauit sing motib'
ex h̄ oīa inspirātur & aīam sor
ciutur alia h̄' & innāte reno ua
tōes ordīate p̄fruūt ɔtiu lentib'
quod oīb' uētis cadētib' aū fulgib'
celic̄ ɔtrap̄tib' et stupendis te
p̄estatib' p̄ h̄ a' eo q̄' huīd ē expsso
so· igneo aū p̄flato i ɔcordiā
ducat vnūsum et ɔstituit t̄ra
vnens plautis oīmodis affluēs
aquis nec nō ab aliis ɔcultata
ad q̄so g̃mia oīa et fouens et
recipiens· nulle q; ferens f̄deas
et passiones nidec̄ptā uitam
g' obs̄uat g̃mis et agitet t̄re
motib' et assiinis niudet & i cedit
i p̄te ēmetur h̄ aū oīa vnīt ca loi
sibi sūa p̄stare talim p̄ scl'a d'.n.
agitatur resultant sp̄uū ma
terie in hy'atib' optinentes
spuncl'a q̄nt sit' dām ē n̄c non
f̄mib' expiata q̄nt q̄ q; p̄sist

p̄ flato v' aīris q̄ sub ea et s' eā
p̄ urificatur̄ ınıs̄ flāme quod re
p̄mit gelid' glacies v' re p̄mıt
flāmas et p̄clarū h̄ quod g̃uat
illa v' adolescit aq̄ corrup̄ūt & g̃uo
nes quod restaurant corruptiones
corr̄'es v' g̃iones euacuant ma
v' calus ex aīcthis p̄ficitur p̄p̄ fine
obuiantib' ɔpiūnctem et q̃; quod
ficautib' q̃; v' ficatis fruat vmūsū
i corrup̄'le p̄ scl'a

Restat g̃' ut summarie de colorꝫ
ɔtēctiua q̃b' et de al ūs nefas
n. de m̄do dicet q̄ uis nō sbtili
atū uelut i fig̃ li doctina p̄sum̄t
tere p̄ipuū m̄di antiqui quod g̃'
quadam fmo et p̄mus ē cuīcthis
p̄iū' q̄ ad oīa et p̄ōm ɔsistant
nl̄la aū ñ sibi p̄ se suffic̄ p̄uata
salute que ex eo q̄ obr̄e et q̄dam
antiquoꝝ moti sunt ad d' q̄ h̄
oīa plena sint diis et q̄ p̄ oclos
f̄ imaginata sūt a nob' et ea q̄
p̄ auditu & oēm s̄sum diīe quod
v' tam ɔgniā deponēt es rōm· n
aū sbē ē .n. re sūa saluatoi & g̃iato
oīm d' q̄ qꝫ quaꝫ ñ fuit i h̄ m̄do
ñ equid sustinens alis p̄ se opi
tis et laboriosi labore ꝫ ıcēus i
fatigabili uirtute q̄ et longe ınsa
fere agreds· sūma g̃' et p̄m sedi
ipse locauit ē q̄ obr̄e et altissim' d' r̄
p̄tatū residet i sup̄mo v'tice vnī
usi aū ıuente p̄ipuo fouet sp̄ corr
ɔ p̄pe ē & deinceps q̄ p̄'i' et seq̄'
usꝫ ad lecta m̄a p̄p̄ q̄ t'ra et q̄ sup
tāuit vnī' q̄ mūnī distiat a' ymodo
dinio i f'ma ē et plena mlti
tudinis fmo et i q̄ p̄ totū so
lutū ē mine t'ħite & que penes
nos sibi ɔtigit et q̄ sup̄ nos q̄ pl'
p̄p̄ inquis et remoti sūt a d' mag

minus principare et modo sed ipso est
estimandus quam et decens est et magis aptum
deo ut ille que residet in celo et plurimum
distantibus de imo loco ad eos omnibus
fiat causa salutifera magis quam iens
et pueniens quo non est decens neque ho-
nestum operari per se que in terra sunt. neque
ducibus hominum quoque est hominum insistere
operi ut principi exercitus vel civitatis
vel domus. et si opus sit supellec-
tilem sarcinare vel aliud vilius agere quod
magis rege non quilibet mancipium
exerceret. sed ut cammiri (?) xerxis et
darietis effigies in reverencia et ex-
cellencie celsitudine decoratur
reverentissime ipse enim ut dicit moratur
in susis vel in batanis nulli invisibilis
mirabilem habens basilicam et pilo-
rum auro et electo ac elefante
radians atria vero multa et crebra
neque non porte erant et erebres distin-
cte stadiis ab invicem firmabantur
autem ianuis eneis et membris gran-
dibus extra hec vero viri primi et probissimi
ordinabantur. hii quidem erga ip-
sum imperatorem satellites et ministri
alii vero extra claustra custodes. ho-
stiarii dicti et exploratores ut ipse
imperator dominus et deus dictus omnia quidem in-
tueatur omnia audiat preter hos autem alii
constituebantur in tributum se custodiri et
duces exercitum et venatiorum xe-
niorum receptores et ceterorum offi-
ciorum singuli secundum exigenciam operis cu-
ratores totum provincie principatum tre-
bactum in elesponto quidem ab atticis
calibus partibus. in dona vero ab eo is
susceperunt per gentes duces et sa-
crape et reges ministri magni
regis cursores et custodes et nun-
cii neque non et lucernarum prospectores
erat autem tanta decor et super pie lumina

rum successione et facti in mestenitibus
actio per ut usque ad susa et alactanis
ut eadem die innotesceret imperatori quidquid
novum accideret in asia existimandum
est magnum excellenciam in excellen-
cie immensis orbi dei tanto maio-
rem esse quanto minor quam excellencia
eius quoniam vilissimi et debilissimi
alio quam si inhonestum erat xerxem
videri per se operari et exequi omnia que
vellet insistendo disponere multo
magis indecens erit deo honestum
autem atque convenientius ipsum quidem residere
in suprema regione. vi vero per universi
ordine per quam solem et lunam movere
et totum celum volvere. neque non circumstantibus
fieri causam salutis non enim eget artifi-
cio et alieno adminiculo velut
nostri reges indigent clientela
propter ignaviam sed hoc erat divinissimum inge-
nii et simplici motu omnimodas per-
ficere formas sicut equidem faciunt ma-
iores unica instructi dimissione
multa et varia opera exercent sibi et qui
cordas extendunt unam trahentes
cordulam et cervicem et manum alio
faciunt movere et oculum et est quando omnia
congruunt consonancia. sic divina non ex
quam simplici motu primum vi prestat
contiguis et ab illis item ad ea que
longius quousque per universum transe-
at unum enim motum ab alio ipsum iterum
motor aliud autem quando contrariis compre-
sis contrariis non eadem via eun-
tibus sed alia contraria est autem et quibus-
dam contraria contrarius prima confectio
colligancia facta sit ad unum mo-
tum. ceu si quis emisse simul eiecerit
speram taxillum conum et cilindrum
unam quidem eorum unumquodque propria figuram
movebitur. vel si quis pariter aquatile
terrestre et volatile in gremio te

neus extonat. palam n. q[uo]d na
turale quod acceptu[m] enarrabit
ad suu[m] dictu[m]. Tertiu[m] v[er]o refert ad
q[ua]tuor mores et leges s[ed] uola[n]te[m] co
tinuatu[m] actu tendere sublime vo
lans una ca[usa] p[er] o[mn]ib[us] exhilerante
q[ua]tu[m] facilitate sic se h[abe]t res i[n]
mu[n]do nam p[er] simplice[m] toti[us] celi c[ir]
cuitu[m] c[on]tinuatu[m] die noctuq[ue] di
u[er]si fiu[n]t o[mn]ium extre[m]i c[on]sul ab una
sp[er]a c[on]tinea[n]tur. h[ui]us quid[em] ue
locius illas v[er]o tardius motis s[ed]
longitudi[n]es distanciar[um] r[ati]o[n]e suas
vnite c[on]stitutes vel c[on]iu[n]ct[i]ones nam
luna quid[em] i[n] m[en]se suu[m] p[er]agit cir
cuitu[m] crescens et decrescens sol aut[em] in
anno et qui sibi equalit[er] cursus seq[ui]
dicu[n]tur luc[ifer] et m[er]curi[us] s[ed] p[er]iodis aut[em] i[n]
duplo t[em]p[o]re [mar]tis hor[um] cursus v[er]o iouis
i[n] sextuplo et ult[ra] quid[em] saturni in
duplo et secun[dum] i[n]ferioris. v
na aut[em] e[st] ex o[mn]ib[us] armonia c[on]cur
tib[us] et saltantib[us] i[n] celo ex uno
fit et desinit i[n] unu[m] i[n]itiu[m] uniu[er]
sum quippe cosmon cum grece or
nat[um] di[cit] nuncupans n[on] inornatu[m]
sic aut[em] in chorea in choante cho
raula. c[on]tinet tota chorea mot[us]
et quamuis multu[m] uarius uocib[us] acu
tis et grauiorib[us] unam armo
niam c[on]tinua[m] c[on]tinuantib[us] c[on]
se h[abe]t res et id[eo] qui cu[n]cta disponit
nam s[ed] diuina infusione abag
noiato choraula mouet[ur] quid[em]
sp[er]a stelle toti[us]q[ue] celu[m] incedit
aut[em] dupplici macellu fulgidus
sol dividens quidem diem et nocte[m]
p[er] ortu[m] et occasum. h[oc] v[er]o agit mo[u]
[illegible] t[em]p[or]a autea horeat p[er]ea au
stell[is] dispertens fiu[n]t aut[em] pluue
ad tempus et uenti et rores et passio
nes q[ue] c[on]tingu[n]t in c[on]tinente

p[ro]p[ri]a p[er]m et origi[nal]e cum seq[ui]t aut[em] h[ui]c c[on]flu
xus fluuiu[m] marisq[ue] i[n]undationes ar
bores c[um] fructuu[m] maturationes
aliu[m] g[e]n[er]a[ti]ones mutationes o[mn]ium
et c[on]tinua et corruptiones c[on]cip
iente ad h[ec] uniu[er]sa c[on]cussione in
dixi qui[a] e[st] o[mn]iu[m] dux et gestor in
sibilis en[im] aliu[m] n[on] uidea[n]t in[n]u[m]
o[mn]i u[er]o latet nec celu[m] et terram moue[re]
e[ss]e c[on]ti[nu]o i[n] celis et uentis p[ro]pt[er] qui[a] q[uo]d
diuersis quia aut[em] accepens oriens
nulle s[ed] eas et t[em]p[or]a abscedens ex
uno p[ri]n[cipio] u[er]o aut[em] magis c[on]ti[nu]i c[on]
agitur eis que fiu[n]t t[em]p[o]re belli q[uo]n[iam]
buccina sig[n]u[m] exercitu[i] dedi n. unusq[ue]
audito clangore h[oc] quid[em] sumit
clipeu[m] n[on] aut[em] loricam uel cassidem uel
baltheu[m] adaptat et h[ic] quid[em] frenat
equu[m] ille ascendit bigas a[lius] p[ro]tec
signu[m] mox aut[em] dux insidiar[um] c[on]
sistit i[n] illis. p[ri]nceps aut[em] aciei i[n]
acie miles aut[em] in comiu[n]i [ex]ercitus v[er]o
recurrit ad q[ua]m o[mn]ia aut[em] sub uno sig[n]a
tore mouent[ur] tantu[m] ducatis qui
fungit[ur] p[rin]cipatu et sic de uniu[er]so sapie[n]s
nam ab uno monitu o[mn]ib[us] creatis
fiunt p[ro]pria et h[oc] i[n]uisibili ente et occulto
q[uo]d nequaq[uam] e[st] i[m]pedim[en]to n[ec] illi ad
agendu[m] nec nob[is] ad credendu[m] nam et
a[n]i[m]a p[er] q[ua]m uiuimus et edes et urbes
h[abe]mus inuisibil[is] e[st] ui[s] p[er] op[er]a sua s[ed]
totius uite decor ab h[ac] inue[n]t[us] est et
ordinac[i]o et c[on]tine[n]s cultura terre plan
tac[i]ones excogitac[i]o artiu[m] legu[m] ins
ornat[ur] et ciuitas intestina negocia
ext[er]iora phia pax h[ec] o[mn]ia et de h[ac] c[on]si
deri[mu]s ui q[ua]m ente fortissimo
s[ed] v[er]o speciosissimo uita i[m]mortali intu
te vero potentissimo q[ua]m p[er] i[n]uisibilis
f[a]c[t]is o[mn]i u[er]o m[od]o ex istis op[er]ib[us] na[m] pas
siones o[mn]is t[er]re p[er] aerem q[ue] s[e]c[un]d[u]m
tuum q[ue] i[n] aqua dicuntur v[er]o op[er]a e[ss]e

vi dissidientis aeris motu equo simi-
lem. empedocles omnia que sunt et pro-
modo erunt proferunt arbores et ani-
mantes fere quorum volucres nec non
pisces in aquis nutriri.

Dicitur autem hoc primum quod sit op-
camorum esse medium totius umbilici
lapillus qui in fornicibus quasi in medio firmam
vinclo utrimque partes in armonia con-
servant et ordine totam figuram fortem
et immobilem. Fertur autem et sculptorem
Fidiam pinxisse Minervam que erat in
arce. Illum in medio scuti eius infixisse
vultus ipsius illius suam faciem et conne-
xuisse statue quodam occulto artificio
ut necesse si quis vellet eam auferre
totam statuam dissiparet et solveret.
Tale quid ratione deus ad mundum continens
omnium armoniam et salutem. Altum
nec medius eius non terra et turbulentus
hic locus sed sursum mundus conscendit
mundus lacum quem vero nuncuparunt celum quem
tenet. quod eminus quidam summa olimpum
vocant. quod totum splendentem et semotum
ab omni sordidato turbine et motu qui
fit penes nos per impetum ventorum et tem-
pestatum sicut dixit poeta homerus olim-
pum autem vero aiunt deorum solum tutum esse semper
non ventis cedentem non imbribus madefieri non
nive illiniri sed valde serenum volat ab-
seque nubibus continuit autem claritas alta.

Sed et tota vita testatur largitatem
eum summum deum et omnes homines extendimus
manus ad celum dum oramus. cur non male
dictum est ipso optinuit latum celum in ethe-
re in nubibus. unde et spatiosissima sedibus
eius sortita sunt locum superiorem. sol et luna
sol atque celestia que obire decorata
translata sunt sicut que sunt etiam mu-
tabilia entia mixta alterationes et pas-
siones susceperunt nam dividuum mo-
levissimum terre motus in illas terre

partes omnium pervenit et nubes devenerunt
innumerabilis quia irruentes egressus inter
et regressus civitates et domos in ma-
re converterunt in eam ipse que flam-
marum et per plurimum quorum vim in illas civi-
tates eliciunt incendia que et
flamme hic quidem celitus prius fracta ve-
lut autem de phetonte orientales
partes misserunt. hec autem in usus aeta ...
etiam consurgentes et exalantes ve-
lut ex ruptis ... cratibus et sic tra-
latis ad modum fluminis volvunt et fidelium
genus honoravit precipue numinum
complexionis. non conservatur eo quod tam
laterent sicut hii hios et Camarenos senes
parentes cum appropinquasset eos flumi-
nis ignis divisum est dimicit que incendi-
hoc quidem hinc ire ac illinc ac servavit
iuvenes illesos una cum parentibus.

Vulgaris autem quod in navi quidem nauta
in carro vero auriga in choreis
autem chorea aula in exercitu vero lex in agmi-
ne vero dux. hoc deus in mundo non consimilis quod
principatus laboriosus mobilis quia in
illis et cumulus hunc vero levis ac
illaboriosus et semotus ab omni corpore
in frigida sedes in usus immobilia aucta
motus et cuncta quos et ut vult divisio
spiritus et mutus velut in qua tamen civita-
tis lex immobilis eius disponit in
animabus utentium omnia que per civilitatem
nam misceantur et ea exeunt
principes quidem ad principatum legis
latores autem ad proprios principes iudicia
consules autem et oratores ad optima
consiliatoria et hic quidem vadit com-
estum in aula ille vero responsurus
iudicibus. alii autem in comperitibus moriun-
tur alii autem conviva leges et anima-
les in domo deorum que videntur et la-
tere et dolor non nos oblationes fesso
iuvat vero alius fecit per unum iussum

a' legulem p[at]rem fiant q[uod] faci
entis e[st] ut q[uonia]m ciuitas au[tem] s[ecundu]m re
pleta e[st] ubi fumi ignis et [illegible]
ad appollinem dictio i[n] genitiuis
sic estimans e[st] uera et de maiori
ciuitate de mundo dicto lex. ii. in libro
eq[ui] declinans de nullam recipiens
correptionem [illegible] maior a'
et [illegible] eis q[ui] septa [illegible] in g[e]n[e]r
talibus quo gubernante sy mobili
diligenter regitur totius decor
celi et terre diuus s[ecundu]m o[mn]es n[ost]ros p[ro]p[ri]e
scia i[n] plantas et alia s[ecundu]m g[e]n[er]a et
sp[eci]es. nam uinee et palme et p[ro]p[ri]e
tie dulces et oliue uelut ait po
eta non infructifere [illegible] e[st] op[er]
[illegible] ut platanum et [illegible]
lie popli. [illegible] q[ui] ne g[ener]at fru
ctus faciunt dulcem [illegible]
[illegible] et male g[ra]ti ma
li splendidi fructus [illegible]
domestica q[uonia]m siluestria q[uae] iacere
q[uae] in terra degunt et aqua g[e]n[er]ant
[illegible] et corrumpuntur diuus pen
decretis omne n. reptibile colit
[illegible] ut ait heraclitus

[Q]uamq[ue] sit unus [illegible] nom[en]
e[st] noiatur ab oibus passionibus
quas inouit [illegible] au[tem]
eu ioue [illegible] parallel
noibus [illegible] duces [illegible] greco q[uod]
e[st] uiue. q[ui] dicemus p[er] [illegible]
di au[tem] [illegible] seu [illegible] filii q[ue] [illegible]
et eius [illegible] ab [illegible] abs[que]
fine [illegible] celum [illegible] non astrapeus
et bronteus et ethrius et [illegible]
[illegible] ab astrape q[uod]
e[st] coruscatio et bronte q[uod] e[st] to
nitruum et ethria q[uod] e[st] serenitas
et [illegible] q[uod] e[st] fulg[ur] et
[illegible] q[uod] e[st] pluuia. nuncupatur
in [illegible] genethlius et [illegible] et

omne genus [illegible] q[uod] g[e]n[er]at
ad hec [illegible] et filius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] sum[m]a lo[co]
celestis et [illegible] appellando a [illegible]
[illegible] et fortuna uelut eius [illegible] o[mn]i[u]m
[illegible] q[uo]d non [illegible]
iupiter p[er] genitus e[st] iupiter nouissim[us]
[illegible] iupiter caput. iupiter
medium [illegible]
iupiter [illegible] terre et celi [illegible] iupiter
[illegible] masculus iupiter fuit i[n]corrup[ta]
sponsa iupiter [illegible] o[mn]ium iupiter i[n]defessi
ignis [illegible] iupiter radix [illegible] iupiter
sol et luna iupiter rex. iupiter princeps
omnium argikeraunus. omnis n. ab
scondens lucem rursus emisit ex
almo corde optanda agitata [S]ecu[n]d[u]m
au[tem] [illegible] ista
bile [illegible] eo q[uod] [illegible]
[illegible] facile [illegible]
[illegible] eo q[uod] [illegible] omnia [illegible] sit [illegible]
[illegible] quod [illegible] ne
[illegible] ad
[illegible] memorabilem [illegible]
[illegible] [N]ec ue de
[illegible] ad h[ec] [illegible]
quod [illegible] nam [illegible] distic
ta [illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] e[st] au[tem] [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] i. inmutabile eo q[uod] oia q[uae] [illegible]
i[m]mutabilia [illegible]
[illegible] e[st] [illegible]
[illegible] p[er]ficiens [illegible]
[illegible] p[er]ficitur [illegible] et fabula [illegible] in ordina
te sunt au[tem] h[ec] oia [illegible]
[illegible] [U]eritas sic anti
quis [illegible] atque
fine [illegible] oium [illegible] pagit
[illegible] precedens h[ec] au[tem] [illegible] comitatur.

uitio uel iusticia perimens uel cruci
actum. Reac(tio) atque felix pertinens esse ab
inicio princeps deli(n)quens diuinam le
gem est futurus beatus aut prosperi
uel felicitati beatus aut et felix apud
ofensum princeps esse

Aristoteles alexandro
bene agere. Insisti mi
chi quod sepe sustinuisti
nuncios ad nos decep
tantes pro eo quod scri
berem tibi me et per eos a
liquid sermonum. Ego autem non propter de
sidiam distuli in hiis temporibus. Sed quia
querebam ita diligenter de ipsis scri
bere tibi ut nullus alius scripserit eorum qui
circa hec negociati sunt. Hunc autem
modo meditacionem habebam sicut ni
studes habere uestitum decentissimum
reliquorum hominum ita potentiam sermonum
gloriosissimum temptandum est tibi sumere
insistens melius est enim regalis anime
habere simus hiidancie quam habitum corporis
uidere bene indutum. Et enim in genus o
pibus perueniat ibi sermonibus defi
cientem a quibus cor et hec sciente
quod huius quidem qui in democratia po
lityzant relatio de omnibus negociis
ad populum est. Hiis autem qui circa re
gni presidencia ordinati sunt ad regem
sicut enim ipsas leges ciuitatum di
rigere consueuit ad optimum communis
lex in eos qui sub tuo regno consis
tunt potest utique ducere ad id quod expedit
tuus sermo. Et enim lex est ut simpliciter est
dicere sermo determinatus secundum concordiam
eandem ciuitatis ad mouens quo
modo agere singula. Sed hoc autem est ut
estimo tibi manifestum quod eos quidem qui mo
narchia utuntur et consilio omnia uolunt
agere tanquam exeuntes bonos et
optimos laudamus. Eos autem qui
sine ratiocinatione ad faciendum tanquam ex
sistentes cetos et bestiales odimus
propter hunc et ipsorum malos maliciam
manifestantes punimus et bonos ipsorum
uirtutes declarantes zelamus. Sed et
futurorum malorum dissuasionem
inuenimus et exitium bonorum prouectionem
ad melius huius propter hunc et conuenien
tiuas tristicias effugimus et non
assuetas nobis utilitates acqui
rimus. Sicut enim uita sine iusticia e
ligibilis in ratione sensata amabilis
sunt. Autem te oportet quod ex sint plurimi
is hominum. Huius quidem lex huius autem
circa uita et ratiocinatio ut igitur dicens
sibi sic omnis grecos et barbaros oportet
studium est faciendum ut eam que ex
eis imitacionem que circa hec demonstrat
uirtutis clius insigniti non ad primam
se ipsos abducant sed eas uirtute
participare assistant. Sed hoc autem con
siliari eorum que circa hominem dignissima
que non in iuuenibus et nullo dignius esse
studium expendas. Sed ipsam metro
poli eius quod est bene consiliari dilecte no
lens. Et nisi enim utique nullum hunc autem
dubitabis hec que agere quid non consul
tum signum est stulticie secundum ducatum
et formacionis efficere ad eorum que
ab ipsa suadentur erudicionis.
Considere autem est omnis grecorum optime
polityzantes ratiocinacioni primum quam
operibus applicatos. Sed hoc autem et
eos barbarorum qui maximum digni
tatem optinent. Hec utentes
autem negocia scientes bene quod ars
est salutis quod per ratiocinacionem sit con
sentiens speculacio. Hanc inexpugna
bilem estimandum non eam que
ex edificantes seculis ad salutem est
putando sed remmo ad hec pla scri
bere ne forte nugari uideor per

suasiones mittens de hiis que scitu
dignas mota sunt aliqui de non con
fessis propter quod delusisti illa so
lum cum dixisti de quibus mentem dicere ad
totam iuventam quod hoc est quo distinguimur
a reliquis aliis hominibus. hoc enim et nos quidem
tam a reliquis hominibus habebimus qui
maximum honorem a daimonio sor
titi sumus concupiscentia quidem enim et ira et
reliquis utuntur et reliqua alia
omnia. ratiocinatione autem nullum reli
quum ex hominibus in gentilissimum utique
est omnium sed hoc solo reliquis aliis feli
cius viventes causam eius quod est bonum esse
propter desidiam relinquam perpetientes
Sicut dico est soli pro virtute actiones do
minus philosophie. sicut enim conservativum corporis est sa
nitas sic conservativum anime existit e
ruditio. hec enim presidente non est accidere
tristitie et actionem sed salvare omnes
ut continens est dicere ex virtute tristitias passio
nes. Ex lectura autem si delectatio est mirabile
delectabile anime certe acute intellectus est
animale. Adhuc hoc autem sicut dux est salva
tor exercitus sic rectoris generatione est
dux mente hoc quidem igitur et hiis similia per
finiunt puto nobis bonum esse perscriptos
esse. Scripsisti enim autem ut ullus re
liquorum hominum accipiat volumen
hoc et hoc sciens quod sicut qui genuerunt eos
qui ex ipsis nati sunt magis quam
eos qui subintrant diligunt ita quod
invenerunt ad et participant quam eum
qui filius patris sermonibus moruntur
Ostenditur enim diversum propter sophiste qui non
generunt ipsi propter desidiam suam intellec
tum amant sed pecunias accipien
tes personant propter hoc igitur ego te de
precor servare sicut hos libros quem
non existentes ausi corrumpunt
propter pecunias aliter etiam permanent ad e
ternitatem videntes gloriam in mar

cessibile opinentur suscepimus
autem sicut nobis declarant maiorum re
liquorum artis scriptorum si dicitur a propter
tum de existentibus hiis scripsit in artibus
occurrens qui hinc a nobis noticiis
quorum aliorum quidem est meum in hiis quod
scripte autem sunt artes theodecti alle
rum autem est coratis reliquarum autem hiis propter
omnia scripta sunt et de aulis et iudicialibus
pronuntiationibus vel ad versum ipsorum hiis
ex hiis est scriptis valde
Tria sunt genera civilium sermonum
hoc quidem contionale hoc autem excla
mativum hoc autem disceptativum species autem
horum .vii. ad hortationem dehortationem
laudationem vituperationem accusationem defen
sionem et exquisitionem ab ipsis autem sunt de aliis
ad alias species quidem igitur sermonum tot sunt
unius usui autem ipsis in quibus contionibus
et in disceptationibus et consiliis et in sim
ilaribus collocutionibus sicut autem utique pro
mptissime de ipsis dicere potuimus si sermo
num ipsorum species assumentes

Aristoteles philosophus de gente fuit
quidem macedo et patria
stragiritanus. Stra
gira autem civitas est
calchidie vicina. olim
...cho et mothoni. filius autem fuit nichoma
chi et festiadis ... a machaone ascle
piade descendentibus sicut dicit epi
gramma quod fuit in ipso sicut dicitur. Festiade
fuit mater et nichomaco genitore qui
descenderunt ab esculapio insignis
aristoteles genitus autem est eis non solum aristoteles sed
arimnestus et arimnestei. Nichomacus autem me
dicus fuit amicus regis macedonum
patris philippi et ad memoriam patris
proprius aristoteles suum filium nichomacum
appellavit qui nichomachia ethi
ca scripsit. Quia hic fuit quidem ei certe

phiam et medicinam a patre et post
mortem autem methomachi et festicos
peritus dicitur a quo nomine preno-
minatus est. Similiter invenimus hymnos in
memoriam ipsius filium methonorem e-
dicavit et docuit et filium fecit
in morte sua precepit in testamento suam
filiam nomine phitiam adiungi a phitia
[illegible] methonaci in uxorem.

Aristoteles autem iuvenis adhuc existens doc-
trinam eloquentie docuit ut declarat
rhetorica quedam scripta ab eo et
[illegible] dictam que dedit alexandro et in
legibus de poetis et tractatus de poeti-
ca et rhetorica. Factus autem xvii annorum
philosophia perfecte ipsi philosophari venit
athenas ubi adhesit socrati et moratus
est cum eo tribus annis. Mortuo autem so-
crate adhesit platoni et moratus est
cum eo annis xx usque ad finem vite ipsi-
us platonis sicut ipse declarat. Vivens philo-
sophiam et tantam adeptus est dilectionem platonis
et diligenciam circa studium philosophie quod
plato domum aristotelis domum lectoris vo-
cabat et sepe dicebat eamus ad domum
lectoris et ipso absente a lectione cla-
mabat intellectus abest surdus est audi-
torium. Vixit autem post mortem platonis
annis xxiii partim quidem docens alexandrum
filium philippi partim autem curam habens cum
ipso militiam [illegible] partim autem componens
libros partim vero doctoris vel doctrinis e-
minens. [illegible] est autem urbem que edificatur
aristotelis [illegible] platoni [illegible] existentem
sicut aristoxenus [illegible] et aristote-
les postea consecutus est. Adhesit autem plato-
ni usque ad finem suum. Plato autem natus
fuit [illegible] olimpiade [illegible]
et vivens annis lxxxii finivit vitam
suam sub theophilo. Aristoteles autem natus
sub diotimo et vivens annis lxiii
moritur secundum tempus philocli. Ab hoc

sicut autem aristoteles platoni tempore [illegible]
et fuit [illegible] theophilo sub quo mo-
ritur plato usque ad philoclem anni
xxiiii quibus aristoteles supervixit platoni.
Non ergo est sicut quidam mentiuntur quod xl an-
nis immoratus est aristoteles cum platone
tempore eudoxi. Aristoteles enim vivente lxiii
annis tres annis tamen restant et a morte
platonis ablatis xvii annis quibus
studuit [illegible] et tres quibus studuit
cum socrate et ablatis xl quibus
studuit cum platone ut ipsi aiunt
in tribus annis non solum non fuit possi-
bile [illegible] facile lege-
re transcurrere sicut philosophus [illegible]
[illegible] non fuit quando aristoteles
[illegible] exit post se [illegible] platonem
qui erat [illegible] et valde potens
propter [illegible] principi-
tes atheniensibus et grecie [illegible]

Post mortem autem platonis speusip-
pus quidem recepit scolas platonis
[illegible] filius potonis sororis
platonis. Aristoteles autem invitatus est in mace-
donia ubi docet alexandrum filium
philippi et ideo fuit honoratus
a philippo et olympiade matre ale-
xandri [illegible] statuam
et in magna parte fuit [illegible] regni
ipsius et multum laborabat pro rege
et cum esset magna pars [illegible]
[illegible] est [illegible] et
singulis [illegible] et omnibus [illegible]. Et quidem
[illegible] declarant misse
ab eo epistole quedam ad regem. Ex
autem [illegible] terminat
[illegible] suam [illegible] corruptam
patri a philippo induxit alexandrum regem
iterum reedificare et regionem
aliam ipsi [illegible] et singularitatem
festivitatem celebrabit aristoteles aristo-
telia in ipsam [illegible] et mense

et quo festivitas celebrabatur stra-
girite nominabatur et contra ephesium
in urbem thessaliam et thessalium sive dis-
cipulorum diversitate delatum illuvit ad de-
structionem stagirite civitatis. r. dixerunt
corpus aristotelis mortuum in calladis illi [illegible]
et altare construxerunt in monumen-
to loco illum aristotelium appellan-
tes et illuc ad consilium congregabantur.
in nullis autem et athemensibus utilitatem
ut declarant qui scribit ad philippum
in quo athemensis in acropoli statuam
cum illi construxerunt ut autem omnibus
hominibus utilis videretur scripsit alexandro
librum de regno docens ipsum qualiter
oporteret regnare et in tantum movit animum
animum alexandri ad beneficia quod dicebat
quod non beneficia aliquibus hodie non
regnavi quod esse est egrotanti mo-
dicere morbo estimero quod illa die
opus nec sanorum non fecit invene-
runt exercitus alexandri et multitudine persas
cum eo cum eorum tunc abstinuit
persarum nunc n. composuit hystoriam
[illegible] et quinquaginta policias
et assotiavit ipsum usque ad persiam
a bello semper rediit ad suam patriam
et indi[e] antipatre suscipiens
alexander regnum in priorem. hunc autem
quietum alexandri. Pleusippo autem ne-
pote platonis mortuo suos disci-
pulos susceperunt xenocrates et
aristophanes sapientissimi
et aristoteles quod legebat in liceo.
xenocrates autem aliis in academia
ubi plato studebat non n. sic aristo-
xenus et aristocides postquam
dicit platonem invenire et academi-
am docente aristotele edificavit
liceum et hoc tempus quod dicit
propter hoc in pluribus contra platonem quos
dam quod non simpliciter contra platonem sed
non intelligentibus eam quod scit platonis sicut autem
contra platonem non est in genere et in hiis
n. quod scit platonis platonis n. est primo
quod magis contra de veritate curat quod de aliquo
alio et aliter autem quod socratis sed
magis amica veritas et in alio lo-
co de se. pater est curandum de veritate
verum milia sed quod et aristoteles fecit et destru-
xit dicta platonis quamvis consona sibi
fecit volens despicere veritatem
hunc autem insanum dilectionem erga plato-
nem aristoteles et quod sic verum patet ex eo
quod consecravit ei in qua scripsit
et autem aristoteles [illegible] hunc plato-
nis virum quod non est genus malis lau-
dare. forte autem ad ea quam virum op-
pugnavit platonem sed ad eos qui
ipsa male intelligunt sicut et gi-
tum esse celum in libro qui est de celo dicit
n. sed quam ipsum intellexerunt sed non fuit
[illegible] esse et ideas in methaphysica quod enim
ex intellectu ipsas posuit aliud apparet
sensibilia arbitrium sed ipsis ut homines
in moralitate equum quod n. non vult ipsas
omnino non esse deinde in ethicis vel in me-
thaphysicis dicitur duplicem ordinem esse
hunc quod in duce exercitus et ideo
exercitum et alium esse etiam alterum
de anima intellectum qui est per animam esse
eos. Multi namque aristoteles modeste
fuit moribus viri in principiis ut non
propter dubitare sed quod intelligens
consideravit dubitare de singulis
non est inutile esse in libro quod de bono
remisit per esse [illegible] non solum
bona fortunam sed terminat et in
ethicis nichomaceis amice quod
amica autem virtus ab aliis et entibus
amicus sanctum est plus honorare veritatem
et in methaphysica quod quod du-
bitavit quod attingimus sed quam modo
et in celeste non semel nobis [illegible]

eals opiones sᵉ tpib' q̄ nō mīstū
sapia sᵉ bīeamus iquibz īuenitᵉ
uidetur & talis quid ē vitam
sint phs. addidit aūt phie pta q̄
ipse elegit. ethice quid addidit fe
licitatē nō ī bonis extiorib' ostitue
sic polhenus aut nō ī aīa solū sic
plo dicebat s; hēe quid sēcūm in
aīa cōi ōrati aūt & ostitutā solū
ipsam ab extiorib' nō bn̄ se hītib'
appue tēnibz utens & eū q̄ in cōi
quātur melius ipsam pulcritudi
nem hūt addidit aūt ē sola sufficiē
et ostitutā eand' magnitudinē
hūt ē ciuitatē phie aūt addidit
quītā eēm. mathᶜᵉ v° exagonium
ēe conū multū pp id q̄ ipt' macor
melius ē īspicit magnitudīe; & ē
h' nᵉ eoz q̄ iuit' sit totū vt & sic ma
iorem sᵉ axem base q̄ ē ex h' teri
gonū conū pficē. thologice v° &
q̄ rius nᵉ addid' tū de ea nᵉ diminu
te deficiauit nō .n. solū ītanā in
dit sic quid putant s; ea que sē
sup' mō sic declat' ī .vni. de phico
auditu dūs q̄ p' cā nō p se mobil'
nō ē actus ex h' demūs q̄ diuinū
nō cōrē nō passilē. cōposuit aūt
et medicinalia pbl'ata et phica
pbl'ata. lxx. libris expicita & aspᶠ
tina pbl'ata et mechanica & sēp
tas ab eo. iustificatiōes greco ci
uitatū ōquibz phs lites gᵃcoūm
deciab'. sēpta aūt ab eo ē politius
hystoria politelarꝫ. In phia v°
circuiscendit hūiam īngura ueh
diminute de ea tractans s; mīsta
ei adiciens ex suī solercia totam
direxit phiam. Elegice .n. appo
suit distinguens reglas arcibz
et faciens demūtati sciam antiq̄
ei demūare sciebant demonēs v°

faciē ignorabant id pacientes eū
rianus potētibz quid īta curarū
ū potentib' aūt rōm assigle musu
gentib' aūt ipsi athenūsibz iuit chal
chidiam h' dūs nō ocedens athenī
sibz bis peccare in phiam et mit
tens antipatro scribit athenūsib'
omoratu pcedam et dixit Ipom
pirus nam; sup' pirū senescit. sic
aūt sup' sicū successionē acusatorꝫ
enigmatice loqns. vixit aūt arꝫ
ānis. lxui. & xvii. ānos hūis lysic
scētū & oeo tribz ānis adelit aūt plo
ni. xx. ānis p' mortē platonis vi
xit ānis. xxui. ānis. totū utiq̄
tpe uite sue nūatū siuuit ān. lxui.
& mortū ē in chalchide dimittens
testamītū sēptū q̄ fētū ab andro
nico et ptylomeo. quolūib' suorꝫ
fētuū. Dimisit aūt siuit ī scho na
thūr & filiā phicīadī. ppos aūt dis
ciplos throsirachū phanuā eudim
ium. elitū. aristoxenū. dicearcū
tracꝫ aūt nū nulle. mīa aūt porit
o regib' qui siunt tpe suo phylip
po olipiad'. alex'. antipat'. Ipō
aūt usus ē organo phie ppriūm
aūt sunt phie arꝫ nō discedere a
manifestis. p' demōnes .n. & illorꝫ
testimoniū ferre

De ptibz

D autē optimus aliū
ad motū eū qui ē
locū osiderādū pp q̄
cām tal' ē vna q̄; ip
sarꝫ & ē q̄ mīsb ipis ad h' aūt de
ptīs que ad īuicem iunt & eīd
aliis ptibz et ad eas que alicuim
gāle dicenaū. Ipō aūt accipiamᵉ
de quibz ē osidād' ē aūt ipoūm
vnū q̄ quot paucissimis mouētᵉ
alia signis dēni ēᵉ pp q̄ sangnē

habentia quidem enim ex sanguineis plu-
ribus et ulterius utrumque propter quod etiam hoc quod
sine pedibus. hoc autem quadrupedia il-
la vel multipedia aliud sunt et propter quod
omnia pares habent pedes quoniam ipsorum
habent pedes ultra a quibus moventur
signis paria hoc sunt ad hoc autem propter
quod etiam hoc quidem et aves binos
et pisces autem sine pedibus sunt et san-
guinea habent. et aves bipedia et contra-
rias habent tibiarum hoc quidem enim ex
posteriorem flectit quam bipes aves
autem ad concavum. et hoc autem ipse ipsi contra-
rie tibias et brachia hoc quidem enim ad
concavum genua autem ad posteriorem
flectit et quadrupedia et assimilantur
homini quare contrarie flectuntur et ipsa ipsis an-
teriores quidem enim tibias ad convexum
posterie flectunt posteriores autem ad
concavum ad hoc autem quadrupedes quoniam
non alificant sed oviparant sicut et
ad latus flectuntur ad hoc autem propter quod etiam
quadrupedia moventur secundum diame-
trum de his autem omnibus et quoniam accidit causa-
ta habens causas dictum est quare quidem enim hoc sic
accidit palam ex historia illi-
us propter quod autem nunc intendendum.

Principium autem considerationis pro-
positis quibus consuevimus
uti multotiens ad methodos sumentes
similitudines hoc in hiis omnibus naturae
operum autem unum quidem quod nihil facit fru-
stra sed semper ex contingentibus substantie circa
unumquodque genus aliis quod optimum propter quod quod
melius utrumque sic et hoc secundum naturam. Amplius
hoc distensiones magnitudinis
quot et quales quibus existit omnium
accipere. Sunt autem distensiones sex
coniugationes autem tres. Prima quidem sursum
et deorsum. secunda autem ante et retro. tertia autem
dextrorsum et sinistrum. Amplius hoc quod
motuum secundum locum principia traditio et

pulsio per se quidem quod hoc secundum accidens ali-
mo quod fertur ab alio non enim ipsum ip-
movere se ipsum sed ab alio motum quod ab
aliquo fertur. habens vero declinationem di-
camus quae habens deinceps aliud utrum
quoniam permutantur secundum locum hoc quidem sic
toto corpore permutantur quemadmodum saltantia
hoc autem partibus quemadmodum ambulantia utrumque.
In ambobus autem permutationibus habens
quod permutatur quod movetur firmatum ad sup-
positum ipsi propter quod quidem sibi cedentibus citius
hoc velociter quam ut firmari quod fuit
in ipso motum sine totaliter neque progressionem habe-
at resistentiam hanc quae movetur
vel in ipso posse movere se ipsum et ei quod
saltatur et ad ipsum firmiquitati quod de-
super et ad id quod sub pedibus fuit saltum
habent enim quaedam contra resistentiam adiunc-
partes in inflexionibus et ulterius fixum ad op-
positum propter quod concavus corporis saltantes per-
habentes saltationes lapides quae non
habentes et currentes velocius currunt
nisi moventes manus sit enim quaedam con-
resistentia ad manus et corpus sine autem quod
modo pentathli duabus utentes organis
cis partibus facit permutationem habens quod
permutant hoc autem passa hoc quidem permutatur
propter flexiones quae autem attollitur porrigit
extensionibus propter quod quidem si non columellis
sic moveri possent non enim haberet oppositum et
elevatum secundum ipsum distinctionem.

Quoniam autem sunt distensiones
quibus sex quibus determinari na-
ta sunt animalia sursum et deorsum an-
te et retro amplius autem dextrum et sini-
strum quae quidem sursum et deorsum parti-
culam omnia habent animalia non solum
in aliis est sursum et deorsum sed et in plan-
tis distincta sunt opere et non positione
solum ea quae ad terram et caelum. Unum
quidem enim alimenti attributio et au-
gmentum singulis sursum hoc est ad quod autem

ex̃tum̃ h̃ ẽtatur· h̃ deorsũ h̃ quid· n·
pñ in qdam· h̃ aũ entius p̃ncm aũ q
sursũ ¶ Et quid uidebit utiq;
plantis p̃priũ ẽẽ q deorsũ magis
nõ sũ· n· h̃t p̃one· q sursũ et deor
sum h̃ns et alibz h̃t aũ ad latũ
q nõ sũ· s opus aũ sũt radices
eiũ sc q s̃cũ plãtis uĩ· n· alimẽ
tum ãmĩstratur nascẽtib et ac
cipiũt h̃ns ip̃m q̃adm alia ore
q̃oq; aũ nõ solũ uiuũt s et alia
sc talib existit et retro et aũ sẽsũ
eniñ h̃nt h̃ oĩa deẽiatur aũ s h̃c
aũ et retro ad q quid· n· sc nat̃e ẽ
et vñ ẽ singlis anĩãs h̃ sc opp̃o
aũ h̃nis posti q̃oq; q̃ aĩãũ s̃ñ ũ
solũ p̃ticipãnt s p̃liũt ẽtiẽ eam
que s latũ p̃mutatõm ipa p se
ipa deẽiata sc gtẽis sinistr et dextr
sr peẽ dẽis ope et p̃one nõ deẽia
tum utiq; ip̃oz vñ quid· n· ex̃s
s latũ p̃mutatõis p̃ncm ñm h̃ qd
dextr singloz oppitũ aũ et q na
tum ẽ h̃ sequi sinistr h̃ aũ dear
ticlatũ ẽ altis mag q altis q̃oq;
quid· n· organicis ptib utẽncia
dico aũ puta pedibz aũ alis et
qd alio tali dẽm p̃mutatõm fa
ciũt et talia quid· utiq; magis
dearticlatũ ẽ q dẽm ẽ q̃oq; aũ ũ
talib ptib ip̃o aũ ex̃e distinctões
facientẽ p̃cedunt q̃adm eoz q sũt
pedibz qd puta s̃pentes et gen
campaz et q h̃ q uocant icestina
t̃re existit quid et i h̃ns q dẽm ẽ
ũ a pz sũ ¶ Est aũ adextris p̃ñm
motus ẽ signũ h̃ oĩa oĩa in sini
stris sic· n· gt moiũ q sẽur libs
eo q debet moũe p̃p q claudicãt
facile i sinistris moũe· n· natũ ẽ
dextr moũ aũ sinistr q̃r et oñ
ũ i motiuo s i mouendo ex ip̃oi

di aũ i mouente et p̃ñ mot ip̃o
natur a totalis ñ mouebr aũt
difficilius· Signũ aũ q a dextris
motus et p̃iectões oõs· n· sinistr
p̃ciãũt et stancia p̃iecta sini
stra magis si ũ aciũ; acciderit
ũ· n· p̃iecto mouẽt s relicto et
p̃cedunt dextr ¶ q̃p h̃nt autẽ
dẽm et dext eãd sc oĩm· v ũ qd
n· p̃ñ m mot id i oĩbz et i eãd p̃te
s ĩm h̃t dextr aũt et vñ p̃ncm
mot ẽ· Et p̃p h̃ strailoda ostra
coderm oz dextra oĩa sc· ũ· n· ad i
uolutõm mouẽtur· s i h̃is que
ex regione oĩa p̃cedũt ut puta
p̃p uir et oẽntes motis oĩb adex
tris et ill ad eãd motis s ip̃is nat
oĩa dextra ẽẽ gr· Absoluta aũ h̃nt
sinistra aliũ max h̃ies p̃p s ĩm
h̃re max aliũ ũ aũ melius dextr
sinistr p̃p q i h̃oĩb dext max dext
sc distinctis aũ dext id ẽ sinistra
i mobliora sc et absoluta max
i h̃ns· et q p̃ñ max s ĩm distinc
ta in h̃oĩe existunt q sursũ et q
aũ quibz q; quid g sursũ et aũ di
stincta sc q̃ad h̃oĩb et aũbz h̃
biped· ex· mĩ· aũ dico signa· h̃uis
quid ale· h̃ns aũ numinis et bẽth
sunt· q̃oq; aũ sr id aũ h̃nt et sur
sum quadrupedia et sũ pedibz
uero aũ p̃teni pedẽ motiam s
latũ in signo ãpẽstri et· n· bimi
nom acc episse a qũto p̃cedens
q̃dam aũ sr ide h̃nt aũrius et p
ẽiũs ut puta malalria et strõ
lodi ostracoderm oz dẽm ẽ aũt
de ip̃is p̃us malacis· tunc aũ exi
tibz latis eo qui sursũ et i medo
et deorsũ bipedia quid sursum
ad ẽct sursum h̃nt multipedẽ aũ
que sũ pedibz ad mẽm plante aũ

ad deorsum. Causa autem quia hec quidem immobi-
les ad alimentum autem quia sursum alimen-
tum autem ex terra. Quadrupes autem ad me-
tam multipes et apoda ipsa non recta esse
maxime autem homo maxime autem quod est bipes
Rationem autem et principia sunt ab istis partibus
quedam enim honorabile sursum quam eo
quod deorsum et anterius eo quod posterius
et dextrum eo quod sinistrum. Honorabili-
bus autem eius dicere de ipsis ipsa principia in hiis
esse honorabilia quod opposite partes sint
quod quidem igitur ex dextris motus est princi-
pium manifestum ex dictis.

Quoniam autem necesse est omnis continui cuius
aliquid movetur hoc autem quiescat
toto posse moveri stante altero. Et am-
bos moveri contrarios motus esse contrarios
quod continua hec sunt invicem et hiis
existere principium motus utraque parte similiter
autem et stationis palam quod secundum quaslibet
contrariarum oppositionum partium motus existit
oppositarum partium utraque hec omnia esse principia
hiis secundum eam que contrariarum partium copula-
tionem. Dico autem dextrum et sinistrum
et eam que sursum et inferius et eam que posteri-
et anterius. Secundum autem quidem et posterius
distinctionem non est talis que movens se
ipsum ipsa nullum enim existit motum ad
posterius nec distinctionem habere quod motus
secundum permutationem ad utramque horum secundum dex-
trum autem et sinistrum et sursum et de-
orsum est ipsa quod alium quecumque partibus
organicis utentia procedunt ea
quidem que anterioris et posterioris
differentias non habent determinatas has reli-
quas autem utraque quidem prius autem ea
que secundum dextrum et sinistrum determinante
eo quod hec quidem in duobus consequente
solum necesse esse principium existere. Hoc autem
in .iiii. partibus. Anima autem sursum et
deorsum dextrum et sinistrum eodem
principio eo quod copulata sunt ad se ipsa.

Dico autem hoc quod est motus principium ab ipso
factus secundum locum facit cum ab uno quoque
motum determinatum esse aliqualiter et ordinatum
esse distantias ad terram principium, igitur ordinata
quod et correlata eorum que in hiis partibus
id quod dictorum motuum omnium causa hec autem est
a quo principio eorum que in aliis dextri et sini-
stri motus est. Similiter autem et qui sursum et
deorsum hoc habere eodem modo causa quod quidem secundum ad
utrumque eorum que in dictis partibus principia pala-
gressum quod autem solum autem maxime hiis existit
aliquid in secundum locum motus que duobus aut
.iiii. signis faciunt secundum locum permuta-
tionem utraque quidem fere sanguinem habentia
hec maxime accidit. Palam quod pluribus signis
quam .iiii. nullum possibile est moveri sanguinem
habentium animalium. Et utraque si quid .iiii. signis
moveri natum est solum necesse hoc esse san-
guinem habens. Consonant autem dictis et que
accidunt et alia sanguinem quidem enim habe-
ntium animalium nullum in plura divisum nullo pos-
sibile tempore ut est dicere motus qui secundum locum secundum
quem motum continuum et non divisum non pos-
consistere ex sanguine autem nullum propriis quod
divisa possit vivere multo tempore singulare par-
tium et moveri eodem motu quo quidem
et ante divisionem ut puta vocate sco-
lopendre et animalium maiorum et longorum
omnium. Omnia enim posterius pars ad idem fert
gressui ei que ante causa autem in unicuique divisa
quod quasi animal utraque sic quod continuum ex multis
animalibus compositum sic unumquodque ipsorum constat.

Palam autem hoc ex premissis dictis quod hoc habito
modum duobus enim et .iiii. signis moveri
nata sunt maxime consistentia secundum naturam
sanguinem habentium quodcumque apta
sunt et ei hec moventem .iiii. signis
per que motum faciunt duabus enim utentia
procedunt flexionibus secundum proximum dex-
trum enim et sinistrum anterius et posteri-
ora in latitudine sunt in utraque curva-
tione ipsis in parte quidem que ad caput

anterius signum dextrum et sinistrum. In ea autem
que ad caudam posteriora signa. Utimur
autem duobus motis signis anteriori
dicto et posteriori cum alia que structum
secundum latitudinem quoniam in hiis dextrum
precedit et respondent secundum posterius
quadam in quadrupedibus in curvationem
autem etiam longitudo quoddam enim longitudinem
cum vadunt et dextrum huiusmodi ad anterius
precedente sinistro inferioribus ad posterius
magis respondet membrum a contrario fit
gibbosum. Oportet secundum illa et serpentes mo
tos in tria gibbosos. ¶ Signum autem quod
quando moventur quadrupedibus in parte autem
permutant flexionem et gibbositatem
quoniam item sinistrum anteriorum precesserit
ex opposito item dextrum fit dextrum
enim ut fit item signum dextrum anterius
in quo a. sinistrum in quo b. posterius dex
trum in quo g. sinistrum in quo d.
sic autem moventur tertium quod ser
pentes aquaticum autem anguille et con
gri et murene et aliorum quecumque huius
formam magis serpentinam. Exemplum quod
aquatilium talium nullam habent pin
nulam ut puta murene sed utuntur
mari quadam serpentes terra et mari
natant autem serpentes similiter et commove
antur similiter etiam quedam autem duas habent
pinnulas solum putant congri et an
guille et genus quoddam cestrearum in stagno
quod vulsites et propter has inflexionibus minoribus
moventur in humido quam in terra que
vivere consueverunt in terra quoddam anguil
larum genus. ¶ Duas autem pinnulas
habentes cestrearum in curvatione ad
equale in humido quatuor signa. ¶ Ser
pentibus autem etiam apodias item tuch
facere frustra. sed omnia ad melius aspi
ciente unicuique contingentium
et salvante propriam ideam et quod quod
erat ipsi esse ad hoc autem et quod prius
dictum est nobis sanguinem habentium nullum
possibile esse pluribus signis moveri quatuor. Mo
ex hiis enim manifestum est quod sanguinem habentium
quecumque secundum longitudinem in consimiliter
sicut ad alia corpora nullum quedam autem serpentes
nullum ipsorum possibile est pedatum esse plures
enim quatuor movens non est possibile ipsa
pedes habere ex sanguinea enim utique es
sent. habentia autem duos pedes autem
quatuor fere utique essent inmobilia penitus
sic tardum necessarium esse et inutilem motum
¶ Omne enim pedatum ex necessitate habet par
tes pedes quecumque quidem enim saltu fa
ciunt secundum locum permutationem non pedibus
indigent ad talem motum quecumque au
tem utuntur quidem saltu non est autem ipsis
sufficiens talis motus sed gressum indigent
palam ac sicut hic quidem melius habens
autem impossibile omnino ambulare quoniam omne alium in
pares pedes habere existente enim tali permutatione
secundum partem sed non toto sicut accidit quedam in saltati
necessarium est habens quidem permutans pedem
habens alium moveri et oppositis horum facere
utrumque transmutans a motis ad
manentia pondus propterea quod quidem tribus quod
nullum neque uno utens ambulare possibile
est habet quidem enim nullum omnino sustentat habet
habet in quo corporis consequentem habeat habet autem
secundum alteram oppositum laborans ut necessarium
sit ipsum laborare sic moveri autem ca
dere. ¶ Quecumque autem multipes sunt ut puta
scolopendre habens possibile quidem et ab
ipsis pedibus gressum fieri quemadmodum vermi fa
cientia et nunc si quis ipsorum uno ordine
pedum propter saniam detruncationem oppositorum
pedum reliquum multitudine pedum utique
fit enim habens velut attractio ordinate
particule alius sed non ambulatio autem
manifestum quod melius utique et hic faciunt per
mutationem pares habentes pedes sic enim
ipsorum magis utique equare potuerit
pondus et non ponderare ad alterum magis

sed que ordinata sunt latera habeant et non
vacuam alteram regionem oppo-
sitorum procedit autem ad utrumque partium inequa-
litatem qui graditur. sic enim in hiis ei qui apud
scenam [illegible] fit rectitudo quod quidam gradu pa-
rietes percuciens hunc omnia et propter quod [illegible].

Quod autem si nullum quiescens esset
non utique esset inflexio neque rectifi-
catio. Ex hiis palam est enim inflexio
quidem quod ex toto et ex intelligere et in an-
gustum permutatio. rectificatio autem quod
utrisque horum ad rectum. In omnibus autem dictis
permutationibus necesse ad unum signum
inflexionem non existente neque utique gressus
neque volatus neque natatio erat predicta
quidem enim quoniam in utraque oppositarum tibiarum
in parte stant et ponderosum hunc necessarium alterutro
procedente altius fieri inflexionem. e-
qualia enim nata sunt habere longitudinem
que ordinata cola et rectum oportet esse quod substat
pondus velut cathetum ad terram. al-
terum autem procedit fit extensa et potens
manentem magnitudinem et intermediam
quoniam ad [illegible] cola necesse flectere hoc quod
ad ingeminavit in inguine puta si
quidem sine genibus fiunt ambulanti-
um. Signum autem quod sic habet si enim ad
invicem ambulet secundum minimum protracta
erat non recta sed torta propter minorem
flectentis fieri protractam maiorem
ait stantis et erit. Contingit
autem moveri non hunc inflexionem quemadmodum
prius repit et de elephantibus aliqua
aiunt enim fictio tale non verus existens
movetur autem et talia inflexione
facta in humeris et [illegible] sed rectum nullum
potest ambulare continue et firmiter
movebitur autem utique velut in palles-
tris per pulverem procedentes iugibus [illegible]
enim que sursum post quod oportet producturum
esse totum. Si autem hic inflexione necessarium
esse quoniam enim stetit ad rectum redeunt

minorem recta facta a non procedente si et
recta existente altera tibia altera est pro-
cedens maior est contingitur potest cum
quiescente et extensam. necesse igitur flec-
ti procedentem et flectentem simul extendere
et alterum alterum inclinare et transilire
et sic cathetum manere. Ysosceles enim fi-
unt trigonum cola et caput fit ma-
gis extra quod catheta sunt in qua actio
quidem autem sine pedibus hec quidem influctuan-
do procedunt. Hoc autem dupliciter contingit. hec quidem
enim in terra quemadmodum serpentes in flexione
faciunt. hec autem ad sursum quemadmodum fluctu-
atio autem inflexio est. hec autem ad latus ut
terrestria quemadmodum vermes terre in intestina
et sanguisuge. hec enim per longitudinem quidem pro-
cedunt. reliquum autem corporis ducunt ad hoc congre-
gant et hec in ad latum ex latere permu-
tantur. Manifestum quod si non duo una
maiores essent non utique possent
moveri fluctuatione aliud extensa enim
in curvatura si equalem retinet neque
utique procedent. Nunc autem excedit exten-
sa et quiescente hec adducit reliqu-
um. In omnibus autem dictis permutationibus quod
movet aliquod quidem extensum in rectum
procedit quia autem in curvatum principali-
bus quidem gressibus in rectum actum consequentibus
autem concurvatum faciunt autem et saltan-
cia omnia inflexionem in suppositam parte
corporis et hec in hunc modum saltant.

Et volatilia autem et natatalia
hec autem alas rectificancia et flec-
tencia volant. hec autem pinnulas et
horum quidem hec iiii. hec autem duabus quorum lon-
giora sunt corpora quemadmodum anguillarum
generis reliquum autem motum per duabus
pinnulis reliquis corporis flexa natant
quemadmodum dictum est prius lati pisciculi sicut
lati [illegible] per pinnulis. omnia a-
lata quemadmodum tale ipsis pinnulis [illegible]
corporis [illegible] rectificancia et flec

tencia faciunt natationem. Dubitabit
autem utique quis forte qualiter mouentur insecta
sigmus aues et uolantes et gradien-
tes quod sic tamen quod omnia mouentur san-
guinem habencia iiii non est autem tamen sed quod
non pluribus sed neque uolare possunt
ablatis collis neque ambulare ablatis
aliis quam neque hoc ambulat non mouens
huiusmodi sed omnia quod quadrupedia dicuntur est mutuam
natare et extensione faciunt permu-
tacionem omnia enim in suppositum ut ad ad
uelut incedens procedunt quamuis necessarium
si non sed aliam partem sit inflexio sed uni
et prius hoc totaliter quod alium quibus
alle aliis autem proporcionaliter particule quod
a dum piscibus habens autem uelut serpentes
tes in incuruacionibus corpus est prius
inflexionis uropigium autem est uolantibus
ad dirigendum uolatum quemadmodum gu-
bernacula nauibus necessarium autem et hoc in ad
iustitiam flectere propter quod quod totaliter
et strictopterorum quibus uropigium
imperfectum habet ad tamen usum puta pauo-
nibus et gallis et totaliter non bene uo-
lantibus non recte procedunt. coleop-
terorum quidem eius simpliciter nullum habet
uropigium quia sicut sine gubernaculo
nauis fertur et unumquodque contingit u-
naquaque ipsarum offendit et coleo-
ptera uelut tachun meloloanthe
et que sunt opaulis uelut apes et fur-
lones etiam balanus inutile uro-
pigium est ut puta porfirionibus
et erodius et omnibus natatiuis. sed pro
uropigio uolant pedes protem-
dencia. et utuntur pro uropigio
tibiis ad dirigendum uolatum
tarda et uolatu totaliter eius et
debilis propter non secundum proporcionem aliarum
ipsam ad corporis pondus sed hoc quidem in-
utili. hec autem parua et debilia quemadmodum
utique si paruissima nauicula nimis

expellatur remus facit nauigationem
sic ista uolatu utuntur et debili-
tas ipsorum alarum et emascedine conferunt
ad adiutorium quod tamen est [C]aluum autem paruo
in uropigium quando inquit in utile
tamen autem propter alium non proderit. Contrarie
autem habent aues totalis alarum illam
maxime autem ipsarum que uelocissime
uolant tales autem quod gamplonicat
huius enim uelocitatis utilis ad uitam
accionio de autem ipsarum unum esse in reliquas
partes corporis ad proporcionem motum caput
quidem omnium modicam et collum non
grossum. pectus autem forte et acutum
acutum quidem ad bene ingrossum
esse quemadmodum utique si prora nauis len-
bodi forte autem et carnositas ad nascen-
ciam circumsunt et propelle per sunt
offendentem aerem et hoc faciunt faci-
le et non cum dolore. Que autem posterius
leuia et gencia iterum in angustum
ut alleguntur anterioribus non trahe-
cia aerem propter latitudinem et de
huiusmodi quidem determinatum est hic in.

Animal autem quod dicitur recte incedere
quod et bipes necessarium esse et superio-
res quidem partes leuiores habere sub-
stancias autem huius grauiores palea
solum enim sic utique habens posse esset ferre
se ipsum faciliter propter quod quod homo solum
recti aliud est in ipsis tibias habens secundum rationem
ad superius maxime corpus pectorum et for-
tissimas. Illud autem faciunt sed et quod acceptit
prius enim non potest ambulare recte sed
omnes nauales sunt et maiores et
forciores habent superiores partes corporis
inferioribus procedente autem etate aug-
mentum accipiunt inferiores magis con-
uerti sumunt continentem magnitudine
et faciunt recte corporis in ambulacionem re-
ctam. Aues autem leues existentes bi-
pedes sunt propter recte ipsis pondus esse

quadrupedia opponunt eas contrarios anteriora e-
leuantes tibiarum. causa autem nimirum eius
quod est bipes existens stare habere ver-
tebrum sursum curui et cum in utraque
duo curua habere quidem in tibia cum incur-
uum et quod habuit absurditatem non enim ce-
rebrum vertebrum si enim non esset cum non utique
esset bipes quadrupes enim habuit et quatuor
pedibus aliud constitutum esset alium
existente in cerebro quare et tibia valde
igitur esset utique erit totum proueniens ip-
sarum. licet nunc et cum longum existens usque
sub medium prodire nequiret. quare hic
tibi sufficiente sequitur eorum esse. palam autem
ex hiis et quod recta non contingit esse auem
quemadmodum hominem aliarum. enim nunc non habuit
eorum nunc sic ipsis utilis est. crura autem
existentibus inutilibus utique esset velut
pinguium anteriores habentes alas.

Similiter autem contrariis palam quare hominem
neque sic ad quadrupedia tale est secundum formam possibile e-
esse alatum non solum quia pluribus signis
quam minimis moueretur habens sanguinem
existens sed quia inutilis ipsis alarum habitus
secundum naturam motus. natura autem nichil facit preter

Quod quidem igitur si non || naturam ~
inflexio esset utrisque autem in-
hiis et in vertebris nulla possibile esset sangui-
nem habentium et pedatorum prouenire
dictum est prius et quod verum in inflexio
esset nullo quiescente quare propter hoc homines
bipedes existentes et aues tibiarum
faciunt inflexionem. ad hoc autem qua-
drupes sub contrarie ipsis et hominibus ho-
mines quidem enim flectunt brachia
ad concaua tibias autem ad conuexum
quadrupes quidem anteriores tibias
ad conuexum posteriores autem ad conca-
uum. similiter autem aues causa autem quia natura nichil operatur
frustra quemadmodum dictum est prius. sed omnia
ad optimum ex contingentibus inspiciens
omnibus quibusque existit secundum naturam quod sim-

laci permutatione tibiarum stante quod
unaque ponderis inclusionem est. motus autem in
anterius oportet precedentem precedente pre-
leuiorem esse quoniam autem gressum secundo rur-
sus pondus inclusionem sursum capere palam quo-
niam necessarium ex eo quod est flexam fuisse
tibiam vel sursum rectam sed manente
eo quod secundum propinquum pede signo et tibia
hoc contingit accidere simul et procedere aliter in
anterius quidem habente inflexionem propinque
tibia possibile ad posterius autem impossibile si
quidem enim propter illud erit extensio tibie
et illo autem nunc relato. ¶ Ad hoc autem ad
posterius quidem existente inflexione per
duos motus fieret utique pedis positio sub
contrarie quare ipsis et hic quidem ad posteri-
us hic autem ad anterius inclinatum enim in contractione
sceleri curuis quidem extremum ad pectus
proueniet tibiam autem ab inflexione in an-
terius pedis motu in anterius autem inflexione
existente nunc contrarie motibus utique et
qui in anterius dicti gressus accidit hoc
quidem igitur bipes existens et secundum loci per-
mutationem secundum naturam tibiis faciens
propter precedens causam flectit in anterius
tibias brachia autem ad contrarium rationabiliter in-
utilia enim essent flexa in contrarium ad ma-
nuum usum et ad alimenti acceptionem
quadrupedum autem et aliferum anteriores
quidem tibias quare principales secundum gressus
ipsorum et secundum tendere in parte anteriori corporis
necesse flectere in anteriora propter eandem causam
propter quam quidem et homines sed hic enim simi-
liter propter quod quidem et quadrupes flec-
tunt manum tamen nunc et ei sic quidem
in flexione facta ad inuicem possunt
pedes eleuare contrarie autem flexa et quodam
modo utique autem ipsos eleuaret
propter eius totum et unum quod tibia in
femore nata est. contineret secundum pectus ipso
posteriorum autem tibiarum si quidem esset ad
anterius inflexio pedum utique eleuatio ipsis

silr habere autem ad medietatem
iter flexe et hiis per elevationem
tibiarum circa que inflexiones ambobus sub
venientibus latere subcadentibus. Si autem ad
posterius contrarium et nunc flectuntur
nullum impedimentum ipsis ad gressum
in tali motu pedum ad hoc lacertam
tibiarum ipsorum ad talem administrationem
necesse autem autem sic flexas esse tibias
non enim facile inflexiones facientibus
motus sub ipsis habere pullos et pre
gre. propter quamtitatibus autem .iiii. modis in
flexionis secundum combinationes necesse enim
flectere aut ad concavum et anteriora
et posteriora quod ad in quibus .a. et
ad contrarium ad convexum puta in quibus
.b. et dubito non et non ad eadem. Sed ante
riora quidem ad convexa posteriora
convexa hiis quidem adinvicem. con
traria autem ex contrarias habent in quibus
.d. nullum vero elefas et quidem habent in
quibus .a. et .b. nullum flectitur in bi
pedum in quadrupedum ut autem .d. qua
drupedum nullum nisi elefas hoc autem bra
chia et tibias et hoc quidem ad conca
vum flectitur tibias autem ad convexum
semper autem in asylis contrarie habet cola ipsius
inflexiones ut puta cubitus ad con
cavum. carpos autem ad convexum
et item hiis ad convexum eodem autem
modo et in sceleis crus ad concavum ge
nu autem ad convexum. pes autem contrarie ad
concavum et inferiora semper ad superiora
inferiora contrarie per naturam .n. contrarie humerus
quidem ad convexum crus autem ad concavum
propter quod et pes quidem ad concavum car
pos autem manus ad convexum. inflexio
nes quidem sceleorum hoc modo habent et propter causas
dictas. Moventur autem posteriora
ad anteriora secundum dyametrum post dextra
enim anteriorum sinistra posteriorum mo
vent. et enim sinistra anteriorum. post hoc
autem dextra posteriorum. causa autem quia si quidem
anteriora simul et posteriora dextra pretenderent
et utique praeceps fieret ambulatio et
velut attractis posterioribus ad hoc
autem non gressus sed saltus esse videbitur autem
continua facere permutationem saltatim
cia signum autem velociter defficiendo et nunc
equorum quinque hii non faciunt motum
ut puta pompas facientes se
parati quidem gressus anterioribus et posterio
ribus propter hoc faciunt motum si enim dex
tris ambabus per sinistram sustentationis
iter fiendo et cadent si rep. necesse
quidem autem horum modorum alterutro facere
motum autem secundum dyametrum non contrarium autem
illo nunc per neutrum necesse moveri secundum
dyametrum sic enim mota sic tamen contrarium
neutrum horum posse pati. Et propter hoc equi
et quecumque talia stant per contraria secundum
dyametrum et non dextris et sinistris
sive eodem autem non et quecumque plures habent pedes
quam .iiii. faciunt motum eodem .n. .iiii.
in .iiii. que deinceps posteriora ad
anteriora movent secundum dyametrum. Palam
autem in levitate motus et cancri eodem
non moventur multipedum .n. sunt
semper .n. et hii secundum dyametrum moventur
quecumque faciunt gressum singuli .n. hoc
autem facit motum solum .n. non movetur
ad anterius alium sed ad latus. Sed quoniam
oculis determinatum est anterius non fecit ce
culos potentes sequi cola moventem
.n. ipsis ad latus et ideo in quo est causa
moveantur propter hoc ad anterius.

Aves autem sceleea contrarium habent qua
drupedes faciunt non .n. quod similiter
in ipsorum habet quadrupedibus alae .n.
pro anterioribus tibiis sunt propter quod et fle
xit eodem sunt modo sicut illas anterio
res tibie. Ad hoc .n. quod principium
motus huius quod secundum naturam principium
totius est volatus .n. est horum proprius

mod' pp q quod ablatis hiis neqz
stare nec procedere poterit ut ; ulla
auis. Calo h' bipedem existere ut ista
et anteriores ptes corpis leuiores ha
bente q' necem .q' nichil ad stare pos
se cu' sic supposituum hre ut no' hre. ora
q' q' ad posterius nata. Scilz ut hor'
hre in uere inflexu ad oppositum sc'
tibie q' quadrupedib' i positionib'
pp eam cam q' quod diximus te qua
drupedib; et alisitauitib;. vlir. au
aues et coleoptera uolancium in
huido natatilia q' p ipsorum p organa
sr huid' faciunt gressum no' dissimile
videre q' nich' ex late dextrum p'nu
ad nascencia hnt q'admo' et in' nc
existe' i quib' ex ipsis coleopteris. id
au' h' et i piscib;. auib; quod n' ale
aquatilib; a' pinnule. alule aute'
coleopteris. ex late ad nascitum
sicut. utiqz uelocissime et fortissie
depellenciat; quod aerem h' au'
huid faciente motum. Si anteriores
et posteriores ptes corpis cedenti du'
late hre quod in huido h' au' in
mare. Trogloditica au' quadru
pedes et ouificancium puta cocco
drilli et lacerte et ascalabote emy
des qz et tortuce o'ia ex late ad
nata uelea hnt i cru ordinata
tota et flectunt ad late q' sic uti
lia st' ad ciruig' illius facilitati et ad
eam q' st' oua icubatom recoq'uu
ex au' exire ipsorum corpis necem cra
attracta et exposita sub ipsis exul
tacom tectus corps facere h' a' con
sic flecte' ipsa no' posset al' q' ext'
Ex sanguina au' pedaticorum q' quod
nilip' st' et ullum quadrupedes pri'
nob' dcm e'. q' au' ipsorum necem e' ue
lea p' extima ex late ad nata ee'
et ad sursum inflexiones hre et ipsa

sub crura ee' ad posterius m'. om'. n. ca
luum necem e' medio uelecorum et precedem'
ee' et sequencia. Si g' ch' ipsis ee'nt op
telat ipsa et ad an'r' pp sequi q' ad
posterius quia ex' amb' accidere necem
ipsis pp h' ee curuata st' et ad latus
hnt in flex'nes p' extima h' a' quo
nata st' mag' h' quod ut sequencia
h' au' ut precedencia. Calo h' au' i fle
xa st' h' in' et pp multi'ne uelecorum. uni
cui utiqz sic i pgressiui i pedimenta
ipsa ipsis erunt et offendunt. tal' qz
curuitas ipsis e' qz troglodica st' au'
o'ia au' plurima p'o. n. p' le' e' alta ee'
inuencia isto m' cancr' au' nilipro'
singlarissime nati st' in. n. ad au'r'
faciunt p gressum sic dcm e' pri'. nil'
h' precedentes soli hnt aliu au' cadu
nices pedu' et q' uunt' no' natator'
gra ipsis h' gressus procidencia. n. de
gunt. Oim quod g' nilipes ad
latum i flex'nes q'ad' quadrupes q'oz
troglodica. talia au' st' puta lac'
te et cocodrilli et multa ouificanc'
cia e' q' troglodica h' quod i ptu h' a'
uita om' h' aliorum q' icuruatur col
la pp mollia ee'. Cauda au' ex uiau
selacho'norum pedes st' ad natandi et no'
ambulandi gra. cancrorum au' i flex'
ad late' et no' cenario q'ad' ouifica'
tib; quadruped' et hnc q' sui sang'
et nilip' b; pp sacodonia ee' cola et te
stea existunt no' natatiuo et troglodi
co. apod' etiam .n. mea et q' docio'
s' form et no' hns vidpigui q'ad
cancrib; ad natatom. n. carab' utile
h' a' no' natatiuu et sile et posteri
q' lacale h' solus p' pp nilos hre
precedentes pedes h' au' ca' q' flectit
ad anterius incuruata st' cl' au' q'
no' incuruata ee' ca' dcta e' primo di'
ces et fractu pellunt' ieq' pp h' oib'

quia percussio et ad latus ad latus quidem quia ad latus inflexio pluribus omnibus autem quia quidem impedirent utique quiescentes pedes eos qui moventur, quia autem velut pecten pisces quidam aliquam aliquantulum habentes natant sic natant. Distorta enim non ipsorum sunt. Steganopodes autem aves natant pedibus et propter hoc aerem quidem suscipere et respirare bipedes sunt, quia autem vita in humido steganopodes propter pinnulas, utiles pedes ipsis tales existentes habent autem ikelea non sicut alie sed magis sicut pisces, brevium enim tibiarum ipsis existentibus posterius existentia ad natationem utilia sunt. Autem brevium tibiarum tales propter hoc, longitudine tibiarum auferente, tamen apponere pedibus et propter longitudinem grossitiem dare tibiis et latitudinem pedibus. Utiles enim grossi existentes magis quam longi ad depellendum humidum in natatione. Rationabiliter autem et volatilia que pedes habent, pisces autem sine pedibus. Hiis quidem enim vita in sicco, elevati autem est semper manere impossibile quare necesse pedes habere, piscibus autem in humido vita et aquam suscipiunt non aerem. Pinnule quidem igitur ad natandum utiles, pedes autem inutiles. Si autem ambo haberent sine sanguine utique essent. Similiter autem habent aves ipsis quidem piscibus, avibus quidem enim sursum ale, duo hiis autem pinnule propter hoc dorsales pinnulas plurimis et hec quidem impigriu habent hii autem caudale. Ostrocodermis autem dubitabit utique aliquis quomodo movetur et si non habent dextrum et sinistrum, videntur utique autem mota. Autem velut orbatum oportet ponere totum tale genus et motum sicut velut si quis abscideret pedatorum ikelea, quod eos kammaros et vespertilio et non habet quadrupedale. Ostracoderma autem movent quidem movent preter naturam. Non enim ibi motiva sed ut quidem immobilia et ad naturam motiva. Ut autem generativa mammisuia. Habent autem sinistre et dextre. Dextra quidem habent quod oportet, non autem singularia. Maior enim et fortior dextre tamquam volentes distingui dextris et sinistris. Et quidem igitur de partibus animalium et de hiis que causa propter quam singulum aliquorum est et circa omnia secundum latum permutationem habet in se hinc. Hiis autem tertiatis consequens est de anima contemplari.

Quoniam et anime sequuntur corpora et ipse secundum se ipsas non sunt impassibiles a motibus corporis, hoc autem manifestum fit valde in ebrietatibus et egritudinibus; multum enim anime mutate videntur a passionibus corporis. Et e contrario utique corpus compatiens passionibus anime manifestatum, amores et timores et tristicias et delectationes. Amplius autem et in hiis que natura sunt magis utique aliquis conspiciet quod corpus et anima ita se habent consimiliter quod sibi invicem plurimarum passionum adinvicem causa est. Nullum enim animal factum est quale formam quidem haberet alterius alis animam vero alterius, sed semper eiusdem et alis corpus et animam, quare necessarium est consequi tali corpori talem formam. Amplius autem et scientes circa unumquodque animalium ex forma physiognomizant, equites quidem equos et venatores canes. Si autem hec vera sunt — sunt autem semper — erit utique physiognomizare. Videntur quidem qui priores fuerunt physionomes secundum tres modos aggressi physiognomizare, hii quidem ex generibus animalium physiognomizant, ponentes secundum unumquodque genus figuram quandam animalis et speciem animam; alii autem talibus similem corpori habenti corpus et animam similem putaverunt; alii autem quidam

De phisonomia

si quidem faciebant non ex omnibus aliis
experiebantur, sed distinguebant ex
ipso genere hominum secundum gentes quecumque differunt
secundum visus et mores ut egyptii et thra-
ces et scite, sic electionem signorum
faciebant. Quidam autem ex moribus
apparentibus quales mores dispositionem sequun-
tur, scilicet autem in quibus mos iracun-
dus timido irati et unumquamque aliarum pas-
sionum. Est autem secundum omnes modos hos phy-
sionomizare et adhuc secundum alios et
electionem signorum dissimilem. Si enim habent quidem
genera et mores solum physionomizant,
primum quidem quia quidam non habentes ipsi
existentes mores qui sunt in facie eosdem
habent ut fortis et inverecundus. Eosdem
autem habent in animabus nullum separatum. Secundo
autem quia secundum quoddam tempus mores non eosdem sed
aliorum habent, tristabilis enim existens quando-
que diem delectabilem ducet et mo-
rem accipit qui est hylaris et e contrario hila-
rem contristari quia mos qui erat
in facie permutatur. Adhuc autem contrarius que
de paucis utique sunt apparentibus signum
acciperet. Qui autem ex feris physio-
nomizant non recte electionem signorum
faciunt. Non enim utique est dicere per talem invenire
formam unicuique aliud quam quecumque habet v
in corpore ei et anima similis erit. Primum quidem
quia ut simpliciter dicere nullus utique inveniet ho-
minem similem bestie secundum assimilationem
in aliquo. Adhuc autem contrarius alia pauca
quidem propria habet signa multa vero com-
munia. Si utique similia habens quis sit ferarum
propriorum sed communium ad magis iste leoni quam
cervo similior nichil magis propter magis vero cor-
reptum quia signum est autem communium communium quidem
genera signorum nichil utique manifesta
bunt physionomizanti. Contra autem ad
proprium unicuique ferarum elegit non utique
leonibus assignare est sed hec signa in mul-
to enim proprium proprium autem nullum ad aliud phy-
sionomizatorum in anima ferebit utique quis ac-
ciperet. Non enim forte solum leonem sed aliquem alia-
rum timidos lepores sed et infinita. Signum quod utique
communia eligentium magis ad sic utique secundum
proprium non erit unumquemque aliud aspicere sed ex ho-
minibus electionem esse faciendum passionibus
eandem passionem entibus ut si fortis
inspiciat quis signa fortia alium
in unum accipientem oportet perscrutari quas passio-
nes habens quidem omnibus nullus aliorum aut
alium nullum accidit. Si enim in quis elegit
quod eadem sunt signa fortitudinis presentis
aliis non solum fortitudinis secundum iracundiam passio-
nem eorum que sunt melius sed et alia quedam sic
utique dubitabis utrum fortitudinis aut alia si-
gna sunt. Sed oportet ex pluribus eligi aliis autem
habentibus nullam passionem communem manife-
stam sed quod est utique signa respiciat quecumque
quidem signorum maxima sunt ad ma-
nifestum significant que quidem autem venientia
descendentia et deficientia quo utique
signum verum erit non manifestus in anima. Si
quidem enim maximum adveniens et defi-
ciens signum quis suscipiet contingeret
utique ipsum quidem verum esse non tamen conveniens
utique erit non omnis sit idem. Quecumque autem pas-
siones sunt anime non manifeste permutant
signa que sunt in corpore quibus utitur
physionomo non erunt utique hii cogni-
tiones arti ut que sunt circa opiniones
et scientias, ut medicina aut citharistam non
est cognoscere nec addiscentem aliquam
disciplinam, non enim permutat est signis
quibus utitur physionomo. Oportet igitur de-
terminare circa qualia quedam est physio-
nomia quoniam non circa omnia et ex quibus
signa accipiuntur. Deinde conveniens de
manifestissimis unumquemque manifestare.
Physionomia est quidem sicut et nomen
ipsius dicit de naturalibus passionibus que sunt in anima
et acquisitarum quecumque adveniunt et trans-
mutant signa physionomizata

qualia autem hec sunt posterius declarabitur. Nunc autem dicetur ex quibus generibus signa accipiuntur et sunt omnia. Ex motibus enim physionomizant et ex figuris et coloribus et ex moribus apparentibus in facie et ex coloribus et ex moribus ex carne et ex partibus et ex figura totius corporis. Universaliter quidem hec sunt que dicunt physionomos de omnibus generibus in quibus sunt signa. Quod manifestum autem non designativum sunt talia singulis determinantes praeterea nunc autem fortassis melius est unumquodque de singulis removit praeterea. Nunc autem fortassis melius est unumquodque de singulis quecumque manifesta de physionomizatis transeuntes explanare. Signa autem dicuntur quecumque autem singulis et singula referuntur que in propriis . .

Colores quidem igitur qui significant acuti calidi et sanguinem albi rubei autem bonam naturam qui leviter coloratus est hic color.

Pili autem molles quidem timidum ostendunt, duri autem fortem. Hoc autem signum sumptum est ex omnibus animalibus timidissimum est cervus lepus ovis et pilum mollissimum habent. Fortissimum autem leo aper et pilum durissimum habent. Est autem et in quibus hoc videre ut verbi gratia quecumque habent duram penitam fortem quecumque autem mollem timidam et pusillanimem. Hoc videre in coturnicibus et gallis. Sic et in generibus hominum hoc accidit quecumque quidem enim apud septentrionem habitant fortes sunt et durorum pilorum qui apud meridiem timidi et mollem pilum habent. Pilositas autem est que est circa ventrem lascivitatem significat. Hoc autem refertur ad genus avium. Aves enim est eorum que sunt circa corpus pilositas que est circa ventrem eorum autem que sunt circa intellectum loquacitas.

Calvos autem diutini et habent valde in scibiles significat. Levis autem et bene nata et instabilem in instrumentis corporis habentes ex

imitates fortes hoc accidit.

Mores autem tardi mollem intellectum acuti vero calidum.

Vocem autem gravis quidem et condensata fortem acuta autem et remissa timidum.

Figure autem et passiones que apparent in facie secundum similitudines accipiuntur passionum quam enim patitur eodem sit ut similis homo qui autem non nascitur irascibile signum eius gratias. Mares feminis maiores et fortiores et extrema corporis fortiora et grossiora et bonum habitum et meliora secundum omnes virtutes.

Signorum autem que sunt in parte fortiora sunt que accipiuntur manifesta in moribus et secundum mores et figuras omnino autem unum quod signorum credere fatuum est quam autem plura conveniunt que sunt in uno accipiat magis utique. Secundum genus utique quis accipiat vero esse signum. Est autem alius modus secundum quem utique aliquis physionomizat ullus quidem aggressus est ut si iracundus est et tristis et proprius secundum mores iracundum esse et si non sunt iracundi signa autem illis partibus contingeret utique physionomon et verum invenire magis quidem talis quempropria modum physionomizandi per se autem quibus exercitiis videtur esse particularis propter physice que est circa hoc secundum passiones physionomizare et mala secundum passionem quidem intendens actum consuescet utique aliquis optere ponere necessarium.

Indignatur autem et natura descendente consuevit vocare et acute loqui qui autem remissus status remittit vocem et graviter loquitur rursus autem aliorum fortia quidem gravius vocis sunt timida autem acute vocis. Leo quidem et taurus et canis latrantes bubus et gallorum qui sunt bonis in generibus nocifeniunt. Cervus autem et lepus acute vocis sunt. Sed forte et in hiis melius est non in eo quod fortiorum vox est acuta et gravis

forte autem timidum potentie set arbitratiuo
est fortitudinem quod fortis remis-
sam autem et in becille timidi est. n. potes-
sum qui signa non confessa. set etiam et circum-
cia vel potentie non sunt hominis tanta quantum
conueniunt ad debiliora et magis quod in
speciem set non in omnia genera restat similiora
n. sunt quasi uero non. n. totum genus hominum phi-
sionomizamus set quod que sunt in genere.

Pilis duri signa corporis

Perecta ossa et coste et extrema
corporis fortia et magna et uenter amplus et
contractus ad se armi lati et distantes
neque ualde colligati neque omnino dissoluti
collum forte non uehementer carnosum
pectus carnosum et latum ancha aurita
ta penitus deorsum contractum oculus cha-
ropus neque ualde expansus neque omnino
clausus siccus color qui est in corpore acuta
frons recta non magna macra et leuis
et omnino rugosa

Pili molles corpore inclinatiue in rectus
que sunt circa umbilicum sursum tracta
et facialem sub circa oculi ut debiles
les et palpebrizat et extrema corporis in-
becillia et cuncta parua manus longe
et subtiles lumbi autem parui et imbecilles
signa contensa in motibus non in iuuenibus set
inclinatus et stupefactibilis mos que est
in facie mobilis sollicitatus

Caro mollior non boni habitus et ual-
de pigrius que sunt circa musculos sca-
pularum et collum macilenta et que sunt
circa faciem in colligata que sunt circa mus-
culos scapularum et inferiora remissa
sunt soluta que sunt circa costas et super dor-
sum non carnosus color albus rubeum et
purum cutis subtilis pili non ualde di-
uersi ualde magni oculus caropus humidus

Ore sunt circa collum

Oet cutis carnosa complexa et col-
ligata coctile rotunda musculi sca-
pularum sursum expansi frons magis
circularis carnosa oculis tacens crura
circa caniculam grossa carnosa rotunda
mandibule magne carnose lumbi
carnosi crura longa collum grossum
facies carnosa oblonga sufficienter
motus autem et signum et mores que apparent
in facie per similitudines accipiuntur

Oculus apertus et splendidus palpebre
sanguinee et grosse et parue curue
musculi scapularum sursum eleuati signa
non recta set parua cuncta

Iracundi motus autem acuti tibie colorem color
sanguineus facies rotunda pectus sursum
tractum in motibus sursum et larius tamen
et uox plena spiritu et oculus clarus
non splendidus magis et non ualde apertus neque
omnino clausus palpebrizans tarde et
clarior. n. que palpebrizant hii timidi
hii uero calidi significat

Frons non magna et carnosa et leuis
que sunt circa oculos facies non humi-
lior et sompnolentior neque intense a-
spiciens neque remisse in motibus tardus
est et est remissius signa et more que est
in facie non perceps set uidetur bonus—

Rugose facies et

Rimac oculi contracti similiter et contrac-
ta oculorum duo signa set quod molle
et femininum aliud uero remissius paruus in signa
humilis et motibus remissius

Oculus contractus genu flexibilis

Oinclinatores capitis ad dextram
motus manuum supini et dissoluti et
ambulatione duplices set quod inclina-
tum ad uero dextrales lumbos et oculorum depre-
hensiones qualiter tenet dixit sophista.

Facie remissius

Fungi coloris magis que sunt circa fa-
ciem. q. abrasa facies rugosa recti-
tudinis et nigri

Rectius corporis signa non latus animosus

[I]libulosi supercilia distantes et mangne
et late extrema magna et forcia le
nis et collum pectus et colli bulbones dominati
concursus capillorum morsum descendens.
Fortis esse habentes carnosum
Facie humida multa bone
magnitudinis consimilatur signa au
ter cursus capillorum sursum nullus.
Oculi sunt rugosi
Oscompnolenti facie more vi
telicorum membrorum et parvorum arti
culorum et parve faciei. quin post
[A]innatores contumeliarum
Ubi oculorum est sinus elevatum et sunt
capites sunt rubicondi
Misericordes sunt quorum sunt albi
et pinguis coloris et habent oculos
quod con... lippitudine et nares de
orsum distantes et semper plorant. isti
tales et amatores sunt mulierum et ge
nerantium feminarum et eorum mores instiga
tiui et semper commemorati et habent nati
calidi. horum autem signa contraria sunt. Mise
ricors est paciens et timidus et ornatus
immisericors est indisciplinatus et in
verecundus
Bonum ad conuertendum habent quibus
id quod ab umbilico ad pectus
maius est quam quod extremitatem usque ad collum
Qui est albi coloris
et pilosus rectis capillis et gros
sis et nigris in tempora pilosa ociosus
pigrus et insanus
Amatores autem sompni
Sunt qui habent superiora maiora
et calidi et habent carnem dominantem et pi
losum ventrem
Qui autem superiora maiora et carnosiora
et carnosiora
[U]ariatur autem in anima et
corpus compaci adinuicem et anime
habitus alteratus simul alterat corporis

formam et iterum forma corporis alterata simul alterat
anime habitum. quoniam enim anime est contristari et letari
manifestum est quod contristati obscurant faciem sed gau
dentes autem hylarius sunt. si quidem gratia anima
ad hoc dissoluta fore quod est in corpore existens
quod dissolui. Si quidem et in anima et cor
pore compaciuntur non tamen consentientes adinui
cem. nunc autem manifestum quod utique utrumque omne maxime
quidem gratia ex hiis manifestum fiet iam autem videtur esse et
animam et media medicinis purgantes
corpus et dictis intentionis ipsis permutat
etiam animam anima causatibus autem corpus et simul
corporis forme solvuntur et anima animam
permutatur. quicquid utrumque soluntur
pilam quoniam consentiunt adinvicem. Manifestum
etiam autem est quod ex virtutibus anime similes corporis
forme fiunt et perinit omnia similia in alibus
eius ... declaratam vel sa autem alia sunt
et quod oppinantur. hec quidem propter passiones
unicuique sex animi sunt a ... circa in
partis et operibus anime propter passiones
sunt corporis. in ... autem ... quod sunt in
via et que est ... extensio labia
tum et usum ... est in via porcorum
et asinorum habent quoniam est ... propter
autem est in ... quod ... sum
iasinus autem non triste. quoniam quidem g
quidem et propterea ... distinguit ... autem
est opus. enim est multa consuetudine ... ais
... est in ea sufficiens ad singula
de hiis quoniam enim ea que ... corporibus
... ad ... quod sunt a ali
bus et ab actibus et propter quod alie aca
lite et ... fiunt. sunt enim ...
quod apparentium in corporibus prima dicta
uteneria et eadem nomine appellata
ut ... es qui sunt ... amoribus
et ala... ... enim eodem nomine ...
et ... quam ... adinvicem
prima autem ... a existente non facile est
cognoscere ... ex ... fore appe
tere quia et assimile. Est autem op

qm̃ modo et velox qui ē ab appetēte
ɔcupiscētia t̃ que ī eod' incitatiua mixta co
gnoscere et nō solū uli' uale ē sȝ ad
electionem signorum singlorum electorum et decet
oȝ tale ut q' eligatur uli' amplius a' p'
electionem signorum et sillo uti q'º opus
ē vel utiȝ ɔtingat aduigentes et
ɔgenitibȝ ɔgenita ut si [illegible] est et
pullos et fur utiqȝ est et in illis
in talibȝ quod' g' [illegible] oȝ h' in p'
ɔgeneciam sed feiam. nec aū p' temp
talo aliū distingui et q' ipsorum
ɔgo priuitari ad exterius forcia et
timida et ita et in ita. distinguendi
aū q' g' in duas formas in masculini
et feiam aduigentes ɔgenus vin
cunt fortes s'. n. silia et q' conamur
nutriri fere mansuete magis
et molliores feiam si feie ma
rib' sunt. nū aū fortes vim nutriti
ta et assuetudine in manum magis
recipientes. q' tales existentes est
acuti mī magde maribȝ. nū aū
h' ex nob alicui ē qui ɔsinam
difficile prudentes et max' for
tes sunt ad nichil uelendum sunt
a' ad exteriorem et opando ad q' ita
monebit. Uidet aū in et ma
gis a' oportuna si feia si masculis
et p' ualentiora et min' de feminia
feie quod g' et q' ēt nos nutrimus
et ualde acuti masculina s'. q' v' s'
ēt siluani omnes ɔsitent' paulo
res et uenatores q' talia s' q'lia
tam s'. Tantū ad h' in ē q's singulorum
in unoquoque genere ē feia minorum
nons capitis. angustioris facie
ei gracilioris colli et pectora mi
beciliora hic et paruas costas
s' anchas a' et coxas magis ē
nolas marib' gen[illegible] mollia
et cruira gracilia hīc pedes uero

pulchriores et totum corpus mollio
rem magis q' fortiorem minus musculosa
aū sunt et mollia uentria humidio
ribȝ carnib' masculina v' hiis oībȝ
ɔtra hēc uiri. vim fortiorem et maior est
genie q' v' ē feie timidior et in itiorem huius
ita se habitab'. v' leo omnium p'fectissimi
talliuido maris formam

de leone

Leo. n. hiis os bn̄ magnū fa
cie est quadrata nō ualde ossea
superiorem mandibulam n' p'exeuntem
sȝ equaliter pendentem deorsum. nasū
a' mag' grossum q' gracile oculos ca
ropos ɔ canos nō ualde rotundos
nȝ ualde p'tensos magnitudinis v' mo
deratum supercilia. vī magnū frontem
quadratam ex medio ɔsecatam ad supercilia
aū et nasum eb' fronte sic nubes
s'. stat s'. v' aū fronte uix nasū ha
pilos inclinatos capud moderatum
collum bene longitudinis grossum modera
tum hēt crines flauos n' planos
n' ualde crispos q' s' ēt uictu nam
spaclarum bn̄ spaciosa mag' q'
ɔuicta spatulas fortes et p'c
iuuenile et uenta firmo lati et
bn̄ dorsatum. anchas nō carnose et coxe
crura forcia et neruosa. talem iuuen
lem et totum cor' articulatum t' neruosum
nȝ ualde durum nȝ ualde humidum. am
bulat. n. tarde magnifice extol
lens et mouens se in spatiul' aū am
bulat talis. n. ē p' ea q' s' ēt cor' q' a'
ēt etiam datum et liberale magna
nimum et amatiuum uictorie et man
suetum in istum et amatiuum ɔ quibȝ
associabit

de pardali

Pardalis aū fortib' ēē uis feie
fore ē mag' q'º nō p' animi hic
aū accipitur et ad op' fortitudinis
oportune ē. n. hiis faciē paruas os ma
gnū. oculos paruos albos ɔ canos.

ipsorum superficiales fuerint, longa autem res
rotunditatis magis quam planas, collum lon-
gum valde et subtile, pectus non amplum, lo-
gum deorsum, anchas carnosas et co-
xos, quae vero sunt circa mammas et ventrem levia
magis, colorem autem naturalem et totum inarticula-
tum est et insinuatum; fortis autem corporis talis est
in hiis quae sunt secundum animam, pudicum est et femininum
et odio habere et dolosum aliud autem quod videtur for-
ti generacio et assumpta alia masculine
fortes et fere teca sunt. alia autem quia sunt facile
est persentire utique quicumque et phisionomi-
zando conspicere contra ab aliis in electione
signorum dicetur. electio autem signorum quae est
secundum homines sic accipi.

Quibuscumque pedes bene nati et magni,
articulati, nervosi et nervosi fortes
sunt secundum ea quae sunt in anima; reducetur ad mas-
culinum genus. quicumque autem pedes parvos stric-
tos inarticulatos habent delectabiles a
visu quam fortiores molles sunt secundum ea quae sunt
in anima; referuntur ad femininum genus. quibus pedis
digiti curvi inverecundi, et quibus ungues curvi
referuntur ad aves curvorum unguium. quibus
pedum digiti coniuncti sunt stercorosi; referuntur
ad ortigas strictorum pedum latum.

Quibuscumque ea quae circa cavillas
sunt nervosa et articulosa fortes sunt secundum
animam; referuntur ad masculinum genus. quicumque
autem sunt carnosi cavillas et inarticulati
molles sunt secundum animam; referuntur ad femininum genus.

Quicumque habent crura articulata
et nervosa et fortia fortes sunt secundum animam;
referuntur ad masculinum. quicumque autem crura subtilia
nervosa habent luxuriosi; referuntur ad aves.
quicumque crura subtilia habent et sunt prope
dirupta odibiles et inverecundi; referuntur
ad apparentem decenciam. qui sunt secundum genua
subtiles cinedi; referuntur ad sic apparentem
genciam.

Quicumque habent coxas osseas et nervosas
fortes sunt; referuntur ad masculinum genus.
quicumque autem coxas osseas et carnosas
molles sunt et referuntur ad femininum genus.

Quicumque pecten osseum acutum habent
sunt bene fortes; quicumque car-
nosum pinguem habent molles; quicumque
autem modicam carnem sic delicatam ma-
li moris sunt; referuntur ad simias.

Quicumque autem bene lumbosi sunt a-
matores ferarum; referuntur ad leo-
nes et canes; videbis utique canes et canes
valde venatores lumbosos esse.

Quibus autem ea quae sunt circa ventrem pin-
guia bene fortes; referuntur ad
masculinum; quicumque autem non pingues molles
referuntur ad apparentem genciam.

Quicumque spinam magnam et bene fortem
habent fortes sunt anima; referuntur ad
masculinum; quicumque autem spinam strictam et invalidam
habent molles; referuntur ad femininum.

Quicumque autem bene costati fortes sunt secundum
animam; referuntur ad femininum genus; quicumque sunt
non bene costati molles sunt secundum animam; referuntur
ad femininum genus. quicumque autem ex costis circum-
dati sunt sic inflati loquaces et stulti loquaces
referuntur autem boves et ranas.

Quicumque autem magis habent quod est ab umbilico
usque ad extremum pectoris quam quod est ab extre-
mo pectoris usque ad collum voraces et
insensibiles; voraces quidem quia ventrem
magnum habent quod appetit cibum, insensibi-
les quia angustum locum habent sensus repleti
fortiori oppressione in recipiendo cibum
sunt quia sensus in strictos habent propter repletiones cibo-
rum magis quam indigenciam.

Quicumque autem habent pectus magnum et arti-
culatum fortes sunt secundum animam; refe-
runtur ad masculinum.

Quicumque autem metaphrenum habent magnum
et bene nervosum articulatum fortes
sunt secundum animam; referuntur ad masculinum; quicumque
autem invalidum et non nervosum et inarticulatum m-
olles sunt secundum animam; referuntur ad femininum.

De Phisonomia

Quibus autem mediocritas carnium est ual-
de musculi ad pinguescentes magis
molles sunt referuntur ad aspectum gen-
ciam que peruenit ad ariciora defencia
ni. Quibus autem mediocritas extiterint carnes
habent crassas et non intelligibiles referuntur
ad eos qui et tamen carnis uehementer corpore
et compositione mediocritatis querendi
bene nati.

Quibus tibie extiterint et spatulae
fortes sunt secundum animam referuntur ad
masculinum. Quibus tibie subtiles et ar-
ticulati molles secundum animam sunt referuntur
ad femininum. Hoc dico quod dixi de pedibus et
Quibuscumque autem sunt bene || corpus
soluti labiales sunt secundum animam
referuntur referuntur ad appetitum quia conti-
nenti fortiter labilitas quibus autem diffi-
cile solubiles contrarie illiberales re-
feruntur ad aspectum gentiam.

Quibuscumque ea que sunt circa
quae bene solubilia sunt non bene solu-
bilibus existentibus circa clauem mobilem fa-
cile motum spiritum recipiunt. Quibus
uero circa claues conclusa sunt insensibiles. Dif-
ficile enim insolubilibus existentibus huius que
circa clauem impotentes sunt recipere spiritum.

Quibus collum grossum habent fortes
sunt secundum animam referuntur ad
masculinum. Quibus autem habent subtile et teal-
les referuntur ad femininum. Quibus collum
grossum et carnosum nagdi referuntur
ad nagdos tauros. Quibus autem est bene
magnum non ualde grossum magna-
nimi referuntur ad leones. Quibus
est longum subtile timidi sunt referuntur
ad ceruos. Quibus autem breue ualde dolosi
referuntur ad lupos.

Quibus autem sunt labia subtilia et in con-
iunctionibus relaxata quod superius labium ad
inferius protendat ad conuictionem sauiorum
magnanimi sunt referuntur ad leones
uidelicet in tauris sicut in magnis et fortibus ca-
nibus. Quibus labia subtilia dura circa dentes
caninos firmiter existentes quod in locis habent nobi-
les referuntur ad suos. Quibus autem labia grossa
habent et superius inferiori preminentes fatui refe-
runtur ad asinos. Quibuscumque autem superius labium et gin-
giuas prominencia habent amatores
sunt contumeliarum referuntur ad canes.

Quibus autem nasum extremum grossum habent ra-
chinum sunt id est facile animum habent ad con-
cupiscendum referuntur ad boues. Quibus autem nasum
in extremitate habent grossum in spatiolis sunt referuntur
ad sues. Quibus autem nasum in extremitate acutum
habent difficiles uasabiles referuntur ad
canes. Quibus autem habent nasum rotundum et ob-
tusum in magnanimi referuntur ad leones. Quibus
nasum extremum subtile habent auiculares
qui habent a fronte mox curuum dura sagaci
sunt referuntur ad coruos. Quibuscumque autem aquilum habent
inarticulatum in fronte magnanimi referuntur
ad aquilas. Quibus autem nasum contrarium habent quod
sunt a fronte rotundum et rotundi sursum
eminentes luxuriosi referuntur ad coruos. Quibus
autem nares aperte sunt magdi referuntur ad
passionem que fit in ipsa.

Quibus faciem carnosam habent inertes
id est facile concupiscibiles referuntur ad boues.
Qui faciem macilentam habent sollicitudinem. Quibus
autem carnosam timidi reducuntur ad asinos
et ceruos. Qui ualde paruam habent pusilla-
nimi referuntur ad gattos et simias. Quibus facie-
es magnas tardi referuntur ad asinos et
boues qui in magnis et paruis est
medius habet ipse et uitis genus quibus autem faci-
es uero pacifica illiberales sunt reducuntur
ad appetenciam.

Quibus autem que est ab oculis tutissimus lippitu-
dines dependent amatores uini
sunt referuntur ad passionem et uehementer ca-
lentes qui oculos lippitudines eminent
amatores sompni referuntur ad passionem que
ex sompno surgere dependentes quod fit in oculis quibus

ipsos non superficiales secundum longitudinem res-
tricte sunt magis quam planas collum lon-
gum valde et subtile pectus non amplum et lo-
gum dorsum anchas carnosas et co-
xos quod vero sunt contra ina et ventrem levia
magis colorem autem nativum et totum inarticula-
tum est et insinuatum. forma autem corporis talis est
in hiis que sunt secundum animam primum est et fortitudinem
et omne dictum et dolosum aliud autem quod videtur for-
ti generacia et assumpta alia masculine
forme et femine dicta sunt. alia autem quia sunt facile
est perpendere utique quoque et physionomi-
zando. considerare est ab aliis in electione
signorum dicetur. electio autem signorum que est
secundum homines sic accipi.

Quibuscumque pedes bene nati et magni
articulati anres et nervosi fortes
sunt secundum ea que sunt in anima reducentur ad mas-
culinum genus. quicumque autem pedes parvos stric-
tos inarticulatos habent delectabiles autem
magis quam fortiores molles sunt secundum ea que sunt
in anima referuntur ad femininum genus. quibus pedes
digiti curvi ingrediendi et quibus ungues curvi
referuntur ad aves curvorum unguium. quibus
pedum digiti coniuncti sunt stercorosi referuntur
ad coturnices strictorum pedum latum

Quibuscumque ea que circa cavillas
sunt nervosa et articulosa fortes sunt secundum
animam referuntur ad masculinum genus. quicumque
autem sunt carnosi cavillas et inarticulati
molles sunt secundum animam referuntur ad femininum genus.

Quicumque habent crura articulata
et nervosa et forcia fortes sunt secundum animam
referuntur ad masculinum. quicumque autem subtilia
nervosa habent luxuriosi referuntur ad aves
quicumque crura sitfua habent et sunt prum-
dorupta odibiles et ingrediendi referuntur
ad apparentem decentiam qui sunt secundum genua
collides cinedi referuntur ad secundum apparentem
decentiam

Quicumque habent coxas osseas et nervosas
fortes sunt referuntur ad masculinum genus.
quicumque autem coxas osseas et carnosas
molles sunt et referuntur ad femininum genus.

Quicumque pectus osseum acutum habent
non sunt bene fortes quicumque car-
nosum pingue habent molles quicumque
autem modice carnem sine delicata ma-
li moris sunt referuntur ad simias

Quicumque autem bene hirsuti sunt a
amatores sunt referuntur ad leo-
nes et canes videbitur utique quos et canes
valde venatores hirsutos esse

Quibus autem ea que sunt circa ventrem pin-
guia bene fortes referuntur ad
masculinum. quicumque autem non pingues molles
referuntur ad apparentem decentiam

Quicumque spinam magnam et bene fortem
habent fortes secundum animam referuntur ad
masculinum. quicumque autem spinam strictam et imbecillem
habent molles referuntur ad femininum.

Quicumque autem bene costati fortes sunt secundum
animam referuntur ad femininum genus. quicumque sunt
non bene costati molles sunt secundum animam referuntur
ad femininum genus. quicumque autem ex costis continui
tori sunt sine inflati lasciues et stulti locuti
referuntur autem boves et ranas

Quicumque autem magis habent que est ab umbilico
usque ad extremum pectoris quam que est ab extre-
mo pectoris usque ad collum voraces et
insensibiles. voraces quidem quia ventrem
magnum habent quod appetit cibum insensibi-
les quia angustum locum habent sensus repleti
forti odoratione in recipiendo cibum
sunt que autem in strictos habent propter repletiones cibo-
rum magis quam indigentiam

Quicumque autem habent pectus magnum et arti-
culatum fortes sunt secundum animam refe-
runtur ad masculinum

Quicumque autem metaphrenon habent magnum
et bene nervosum articulatum fortes
sunt secundum animam referuntur ad masculinum. quicumque
autem imbecille et non nervose et inarticulatum m-
olles sunt secundum animam referuntur ad femininum.

Quibusque autem methafrenon cum est val-
de musculosum ad posteriores vertentes mali-
moris sunt referuntur ad apparentiam gen-
tiam que peruenit ad anteriora deficientia
nimis quibusque autem methafrenon eminentes
habent charactere et non intelligibiles referuntur
ad eos qui cum veterint ex e-
tiam cum methafrenon querendo
bene nati

Quibusque umbilici eminentes et spatule
fortes sunt secundum animam referuntur ad
masculum. quibusque umbilici incrassati et in ar-
ticulati molles secundum animam sunt referuntur
ad feminam. hec dicta que diximus de pedibus et

Quibuscumque autem sunt brachia ... corporis
solute liberales sunt secundum animam
referuntur referuntur ad apparentiam quia et
apparenti forte liberalitas quibus vero diffi-
cile solubiles quidam illiberales re-
feruntur ad apparentiam

Quibuscumque ea que sunt circa
que bene solubilia scilicet non bene solu-
bilibus existentibus circa clavem mobilem fa-
cile motum spiritum recipiunt. quibus
vero circa claves conclusa sunt insensibiles. dif-
ficilem enim insolubilibus existentibus habens que
circa clavem impotentes sunt recipere spiritum.

Quibusque collum grossum habent fortes
sunt secundum animam referuntur ad
masculum quibusque autem habent subtile et neal-
les referuntur ad feminam quibusque collum
grossum et circa nodum magnum referuntur
ad magnos taurinos quibusque autem est bene
magnum non valde grossum magna-
nimi referuntur ad leones. quibusque
est longum subtile timidi sunt referuntur
ad cervos quibus autem breve valde dolosi
referuntur ad lupos

Quibusque autem sunt labia subtilia et circa
extremitates relaxata que superius labium ad
istius protendat ad conjunctionem ... laviorum
magnanimi sunt referuntur ad leones

videlicet in canes habet et in magnis et fortibus ca-
nibus. quibus labia subtilia vero circa dentes
caninos sunt eminentes que in habent nobi-
les referuntur ad sues. quibus autem labia grossa
habent et superius inferiori supereminens fatui refe-
runtur ad asinos quibusque autem superius labium et gin-
givas prominencia habent amatores
sunt contumeliarum referuntur ad canes

Quibusque autem nasum extremum grossum habent ra-
chymi sunt id est facile autem habent ad con-
cupiscendum referuntur ad boves quibusque autem nasum
in extremitate habent grossum insensibiles sunt referuntur
ad sues. quibusque autem nasum in extremitate acutum
habent difficiles irascibiles et referuntur ad
canes. quibusque autem habent nasum rotundum et ob-
tusum in magnanimi referuntur ad leones quibusque
nasum extremum subtile habent aviculares
que habent a fronte mox eius dum recedit
sunt referuntur ad cervos quibusque autem aquilinum habent
inarticulatum in fronte magnanimi referuntur
ad aquilas quibusque autem nasum concavum habent que
sunt ad frontem rotundam et rotundum sursum
eminentes luxuriosi referuntur ad cervos quibus-
que nares aperte sunt iracundi referuntur ad
passionem que sit in ira

Quibusque faciem carnosam habent rachymi
id est facile concupiscibiles referuntur ad boves
que faciem macilentam habent solliciti quibusque
autem carnosam timidi reducuntur ad asinos
et cervos. qui valde parvam habent pusilla-
nimi referuntur ad gatum et simiam quibus facies
magnam tardi referuntur ad asinos et
boves qui neque magnam neque parvam sed
mediocrem habent ... gens quibus autem faci-
es vero pusillanimes sunt reducuntur
ad apparentiam

Quibus autem que est circa oculos lippitu-
dines deprehendunt amatores vini
sunt referuntur ad passionem que in veterint ca-
lentis qui oculos lippitudines eminentes
amatores sompni referuntur ad passionem que
ex sompno surgere deprehendunt quibus ...

de naso

de facie

de oculis

oculos paruos habent pusillanimi referuntur ad
appenciam et simiam. qui uero magnos oculos
habent referuntur ad boues. qui uero naturam
inter nec magnos nec paruos habent oculos. quicumque
autem concauos habent maliciosi reducuntur
ad simiam. quicumque habent oculos eminen-
tes fatui referuntur ad appenciam
et asinos. quorum nec eminentium oculorum nec con-
cauorum oportet esse medium utrisque. habentes dualitatem quod
bestiis quibus autem paruum concauum magnanimum
reducuntur ad leones quibus in plus in-
ansueti referuntur ad boues.

de fronte

Quicumque frontem paruam habent indisciplinabiles
referuntur ad sues. quicumque magnam
habent ualde tardi referuntur ad boues
quicumque rotundam insensibiles referuntur ad ca-
nes. quicumque autem quadratam et moderatam
frontem habent magnanimi referuntur ad leo-
nes. quicumque autem tersam habent adulatores
referuntur ad passionem que fit. quicumque autem ob-
nebulosam audaces uel nagdi referuntur
ad taurum uel leonem inde bestiis utrisque autem i-
ctibus qui canes blandi sunt ualde
contractam frontem habent. qui autem connebulosum
habent audaciam significat et insequibilitatis autem
adulationem medium habent utrisque horum bene de-
centem se habere. quicumque extensam habent frontem
mesti sunt referuntur ad passionem quoniam mes-
ti contractam habent faciem. quicumque autem obscuram et
dimissam placatum sunt referuntur ad pul-
siones quod placatum dimissum sunt.

capite

Quicumque autem habent magnum caput sensitiui
referuntur ad asinos. qui habent ca-
pita picata inuerecundi referuntur ad hin-
tes ungues curuos

de auribus

Quicumque aures paruas habent simi-
ales quicumque autem habent magnas
asininum inde bestiis utrisque et canum ob-
nos moderatas aures habere.

de coloribus

Quicumque autem ualde nigri sunt timidi
referuntur ad egiptios et ethio-
pes. albi autem ualde timidi sunt referuntur
ad mulieres. colorem autem qui confert ad for-
titudinem medium habere oportet esse flauum le-
oninum sunt referuntur ad leones. rubei
ualde astuti referuntur ad uulpes. pal-
lidi autem turbati sunt colore timidi sunt
referuntur ad passionem que fit ex timo-
re. qui autem sunt mollei coloris delica-
ti sunt frigida difficilis. frigida mo-
bilia sunt difficilis mobilibus existentibus
habens quod intus sunt corpus esse utrisque tardi quibus
color rubeus est astuti sunt quoniam omnia que sunt per
corpus a motu calefacta erubescunt quibus
color flammeus est maniaci quoniam ea que sunt
in corpore uehementer calefacta flammeum
colorem habent quia autem sunt extreme calefacti
sunt maniaci utrisque sunt quibus autem ea que sunt
circa pectus sunt flammeus est color difficile
nusabiles sunt referuntur ad passionem.
irate namque sic accendit ea que sunt circa pectus
quibus autem ea que sunt circa collum et tempora
uene dilatate sunt difficile irascibiles referuntur
ad passionem quod irati hec accidunt quibus
facies sic erubescentes uerecundi sunt referuntur
ad passionem quoniam uerecundantes sic erubescat
facies quibus gene sic erubescunt ebri-
ui amatores uini referuntur ad passionem
quod ebrius sic erubescit gene quibus
autem oculi sic erubescunt egressiui ab natura re-
feruntur ad passionem quoniam qui ab natura sunt
egressi inerubescunt oculos quibus
autem oculi ualde timidi nigri et color
ualde nigrus est timorem significat quod autem sunt
nigri sunt ualde nigri per declinantes ad fla-
uum colorem boni animi sunt quibus autem oculi glau-
ci autem albi timidi sunt uisus est albus color
timorem significat. quod autem non glauci sunt ca-
ropi boni animi sunt referuntur ad leonem et a-
quilam. quibus autem uinosi maniaci sunt
referuntur ad capras quibus autem ignei sunt in-
uerecundi referuntur ad canes. qui autem oculos
discoloratos habent et elatos timidi
referuntur ad ceruos. quod autem oculos pallorum

De phisonomia

quare timidi ad pallorem habent colore non
equaliter. Quicumque oculos lucentes habent luxuriosi
referuntur ad gallos et corvos.

Quicumque habent tibias
pilosas venerei sunt; referuntur ad
hircos. Quicumque autem ea que sunt circa pectus et ven-
trem valde pilosa habent, vix quidem in eisdem
perseverant; referuntur ad aves. Quare habent pectus
et ventrem valde pilosa habent. Quicumque pecto-
ra habent valde nuda vel non pilosa in-
verecundi sunt; referuntur ad mulieres. Quicumque
neque valde pilosa esse neque nuda me-
dios habent optimi. Quicumque masculos spa-
tulas pilosos habent, vix quidem in eisdem
perseverant; referuntur ad aves. Quicumque dorsum
vel spinam pilosam habent valde inverecundi
sunt; referuntur ad bestias. Quicumque autem collum
retro pilosum habent liberales sunt; referuntur
ad leones. Quicumque autem mentum acutum homi-
ni sunt; referuntur ad canes. Quicumque supercilia
similiter tristes sunt; referuntur ad similitudinem passionis.
Quicumque supercilia demissa habent autem nasum
et demissa usque ad tempora stulti sunt;
referuntur ad porcos. Qui erectos pilos
habent in capite timidi; referuntur ad pas-
siones quia timentes fiunt erigunt vel ri-
gent. Quicumque capillos vehementer
crispos habent timidi; referuntur ad pas-
siones. Qui enim rigentes et vehementer crispi
timidi fiunt; qui in extremitate sunt crispi ad leo-
nem autem referuntur. Quicumque autem frontis quadrate
autem caput elevatum habent liberales re-
feruntur ad leones. Quicumque caput ob-
longum et capillos ad frontem mixtos
nasum liberales referuntur ad decentem

De motu et locutione apparencia.

Et ceterum motu eorum referuntur.
Quicumque maxillas et spatulas vertunt contrahentes
gesticulantes referuntur ad eos qui spa-
tulis moventur; tum sunt sapientes referuntur
ad leones. Quicumque autem pedibus pressis
ambulant et cruribus tremulis referuntur

ad mulieres. Quicumque autem corporibus circumvertun-
tes se et flectentes se adulatores re-
feruntur ad passiones ... autem ad dex-
tram in ambulando cinedi sunt; referuntur
ad decentem apparenciam. Quicumque habent o-
culos ... mobiles acuti rapaces
referuntur ad accipitres. Quicumque palpe-
brizant timidi, quia in oculis prius movetur
qui oculos frequenter ... moventes tunc
tunc albuginis in oculo ... autem
... nigro velocitate fiat anima autem et

Qui magna vocalitate [?] ... vilus.

Quicumque iniuriosi referuntur ad a-
sinos. Quicumque autem vocant a gravi incipien-
tes et finientes in acutum magnanimi, plangentes re-
feruntur ad boves et ad decentiam vocis.
Quicumque autem vocibus acutis et mollibus rup-
tis cinedi referuntur ad mulieres et ad
decentiam. Quicumque graviter vocant
magnum et plenum referuntur ad fortes
canes et decentiam. Quicumque molle sine
tensione vocant mansueti referuntur
ad oves. Quicumque vocant acute et for-
titer maiori referuntur ad capras.

Parvi valde acuti sunt; motu enim sanguinis
proprium locum continente et motus
velocitatem accedet ad sapere. Qui autem sunt val-
de magni tardi; motum enim sanguis
magnum locum continente motus tarde
accedet ad sapere. Quicumque autem parvorum siccis
carnibus existentes sunt et coloribus autem per ca-
lidos contrarii sunt, vel perficiunt continen-
tem motum in parvo et veloci proportionem
neque ... est sapere ... quia ...
est fiat. Quicumque magnorum humidis car-
nibus existentes et colore per frigiditatem non
permittit ad actus ad sapere. Quicumque autem
parvorum et humidis carnibus existentes et
coloribus per frigiditatem fiunt, perfectum continen-
tem motum in parvo difficile moventur ...
... perficere.
Quicumque autem magnorum ... carnibus existentes

sit et colorib3 p calh^te^ fuit pstuit et
lentiti magnitudis sit hitancia
ētnui et coloz calh^tis^ acquisiuit q̃
et ml'inatiu ē ee ad pficiend. exti
tencia g' cor^m^ magm^b^ ra puiti^b3^
destia sic qui^ta^ pssima sit et sic ip
sa tm ē med^s^ ul hoz ad sit opti
ma et pfcissima quib3 uitz sup
poitur t debet secure motatam
oz ee magm^ne^ incomulinati astu
tiu'l dolosi mulinati uisti uitz erit
et fortes resonem au cōmulinatoi
ad cor^m^ hōm motōm et hōm natiui
tatem reducend' sz n ad malesi
fōm sic in pu^o^ dcm ē bn se hab
ait et oia sig^n^ queq3 pdca sit ref
re ad apparente genitui et i malesin
t scam h.n. pfcissima dione di
uisa sit ut determinatu ē mal. scia
iustior et fortior et uil. dce melior
Modi au electone signoz alia
aliis signis mag' declant ma
nifeste tm manifestissia aū q
ip im^b^ locis fuit pncipalissim'
a' locus ē qui ē cc oclos et fronte
t capt et faciem. ho au q ē circa
pec et spatulas cont cc caruaz et pe
des q au cc uentre minime oio
au dce ista loca maxisima si
gna pbent. i quib' et sapie plie
sr apparencia fit

Cum uo creaturaz di
gnissima similitudo sit
omni ad ymagine dei
facto inobile pp inoble
sit cantu sic nich nobli'
i eo sit estimat qz se sinuq3 cantore
cognoscet sic nec dampnabili de
uitas ignorare. Nam lib3 a pmo
q oem homiem ueniente in hunc mdu
illuiat et sin iuile^t^ hinc nos sigint

illuiacōem pimat et uicia relatce
recipiat ād ut dm fontē [illegible] lius
finem sui ad instar solis q orit
et cccidit et ad locū suū restituitur
ualeat pueire tn ista oscitatē tb
iecte coniugis ipromitti i uicq ifir
mitas ois s corruptōis acquirit
ut etene cōcupiie uitis deformatus
memoria honorabiliu electōis in
dicatu no admittat. sz ignorācie
caligine deiuus pfcōis uiae tinu
ad qsp̄e ducebat intentōs no atti
gat q p sciam et ignicem deo remo
tus sit ās aut ppinqui uiq ab
errores hi demo releuet et educat
de cōis tenebraz palpabili densita
te uitteriam lucernat aqua cinsa
bilis demarat atq ad lucem pspic
uitatis oclos tenebis assuetos at
tollat eni doctinaz hnianaz spē
doub' expedit illustrari quib3 sub
limitate suam et uniusi cognoscat
opificis eni spectet attente qm
se nobile et inobile existimet ui
cia ppmat ut uites cois sciam
suscendendo cōsilio apetate iuu
tum fiat suo p'n^o^ silis et i deficiete
ectinctis solacio patiat. Plib'
quid' inte ma eet in pria n sapi
entes n determinoib3 doctinaz eli
massent hoim uicia vitatis luc
nam ipis i hi' cante cōis attendis
sent et se ipos pbentes exa ad res
puendu mortalia quoz ē nulla
stabilitas et honorand' et timend
deu alios adduxissent it hoim plies
abestis uil differentes qui eo
uolupcates licenci bestiau discr
rerent appetitu. sz p h luibritatem
cor^s^ intenta uitutib3 freno d'cōisce
modestie castigarent dissolui ia
mole coza cupiant inori non ti

ineunt et certa de seculi fructibus nimio
fuerint plane securitatis privilegio
et felicitatis non dubie ad desiderium
perfectionem eorum quibus aviditate contingunt.
Cum fuissemus nos Manfredus divi augusti
imperatoris Frederici filius dei gratia
princeps Tarentinus, honoris mon-
tis sancti Angeli dominus et illustris Corra-
di secundi in regno Sicilie baiulus generalis,
humane fragilitatis casibus ob contra-
riorum elementorum discordiam quibus consisti-
mus sicut et ceteri contrahentes corpus no-
strum gravis infirmitatis adeo mo-
lestia macerasset ut nulli de cetero
posse nos vivere crederemus, astantes
ad nostros dolores nulla tanta angus-
tia nos ut ipsi timere de morte
imminentia extimabant. Sed cum
logica philosophia doctrina que in ipsa
aula domini augusti serenissimi im-
peratoris domini patris nostri venerabilium
doctorum nos turba docebat de humani
fluxu corporum eventum creatione [illegible]
at perfectione ipsorum de infirmitate macerata
firmitate que fortiorum quam naufragium vel
de fine vite mortis non sequitur fixa mente
gerentes de nostra dissolutione nominis
nimium ut ipsorum terrebat opinio dolebamus
corpus de nostre perfectionis principio positi
non nolebamus sumentem iustitie sed nimis
sed soli nostre creatoris. Inter que no-
bis occurrit liber Aristotelis principis philosophorum
qui de pomo dicitur ab eo editus
in exitu vite sue in quo probat sapien-
tes de hospicio huius exitu non delere
sed gaudentes ad perfectionis pertinere
per quos summis laboribus studiorum con one-
ra seculi penitus fugientes tempus
et vitam expendere minime perpe-
cerunt, quibus astantibus diximus ut eum
librum legerent quia ibi colligerent nos
nimium de hoc transitu non metueri. Compli-
brum quem non inveneremus inter christianos quem cum
in hebraico legimus translatum de ara-
bico in hebreum sanitate rediviva ad e-
ruditionem multorum de hebrea lingua
transtulimus in latinam ac quosdam com-
pilatores quidam recipientes in sermo-
nem dicitur librum Aristotelis non reperierunt
sed veritate ab eis extitit qui causam
hilaritatis sive mortis discere volue-
runt sicut in libri serie continetur.

Cum clausa esset via veritatis
sapientibus et impedita via rec-
titudinis in illam convenerunt
sapientes in una domo et
concordes extimaverunt declarare et intel-
ligere viam rectitudinis per quam homines
vivere possent et non invenerunt
tum viam unam quam sint ut hec vel
le proximo quod per se et quod conculcabat se-
cretum populi et confitebatur in veritate. Fuit
in illo tempore quidam sapiens magnus
et famosus et illius eius nomen Aristoteles
et omnes sapientes sui temporis audie-
bant suas et intelligebant suas
sententias et dicebantur ab eo. Et cum
applicuisset ad tempus mortis sue et eg-
rotasset infirmitate qua mortuus extitit con-
venerunt omnes sapientes et vene-
runt cum videre et infirmitatis sue causas
cognoscere quod invenerunt contra pomum
in manu tenentem et odorantem per quod erat
aut afflictus nimia macie ob vehemen-
tiam infirmitatis sue pre dolore mor-
tis afflictus. Cum autem eum sic vidis-
sent turbati sunt et appropinquaverunt
se ei et appropinquando sibi invenerunt
faciem eius clarum ipsum que recreando
quos salutare renovavit et eis dixerunt
ei: O domine et magister noster in ipso cum te vi-
dimus in nobis anima non remansit et
sumus turbati ex hoc quod cognovi-
mus sic te egritudine molestatum

et virtutem tuam nimium debilitatam et cum videamus debilitatem et faciem tuam claram, spiritus nostri post exeunt de visibus nostris loco suo. Cum autem fecit de ipsis iudicium deus non exstinctus in cordibus nostris. Quod ego letor eo quod spero evadere animam infirmitate. Quia ego quidem bene scio non me moriturum nec possum evadere quia dolor multum exurit et non esset hoc pomum quod in manu mea teneo et quod odor suus me confortat et aliquantulum prolongat vitam meam iam expirassem. Sed omnia sensibilia in qua continentur conveniens fovetur odore bono et ego letor eo quod recedo de hoc seculo quia est compositus ex quibus quattuor elementorum ex quibus causatur omne creatum quod est ibi solum unum est contrarium alteri. Flamma unum frigidum, aliud calidum, aliud siccum, aliud humidum et quando possit constare corpus compositum ex hiis elementis aut perpetuari diu in vita nisi prius sed tempore quo quibus istorum elementorum est in equalitate et alterum non contrariatur alteri nec dominatur suo contrario tunc est conveniens et vita sua et potius esse et vivere et tempore quo unum dominatur alteri minuit alterum suum contrarium et debilitat et tunc sequitur venit infirmitas. Et si invenitur aliquis medicus valde sapiens qui cognoscat infirmitatem suam ut elementa debilia confortet vel fortia debilitet et reducat ea ad virtutem suam et potest convalescere de infirmitate sua. Sed multi sunt ex eis qui nesciunt nec intelligunt quod sit [illegible] et adiciunt in egritudine sua et faciunt defluere corpus ad perditionem et mortem. Anima vero melius habet tibi se animas et dominatur illi nec est composita sed est virtus simplicis di- et hec anima intellectualis est que cognoscit et discernit inter bonum et malum et intelligit quod omnes linee que sunt equales sunt in et scit quod tres est numerus impar et duo est par

et hec anima est que cognoscit creatorem suum intelligit semetipsam. Quia anima in corporibus nostris invenitur inter alia mortalia. Alia autem anima est rememorativa que facit hominem recordari eorum que oblitus est. Tertia anima est que monstrat homini in mente sua quod est occultum et esse tempore absentia sua ut [illegible] in una civitate super magistratus esse in alia et hec anima est que videt somnia et visa que sunt similia futurorum. Quarta anima est excogitativa artium ut [illegible] ordine et horum similia. Et non quod tempus sit ex de sermones declarare nobis que sit virtus quattuor istarum animarum per se et utilitates suas et quod est necessarium [illegible].

Tunc unus qui sapientium assistebat vidit ei nomine Sinay dicens domine et magister noster semper benefecisti nobis et docuisti nos multas scientias et nunc age gratiam tuam nobiscum et et conforta cor tuum et discant discipuli de [illegible] mortis non timere et non tantum sicut certi homines qui conturbantur de de morte sicut videmus de morientibus qui turbantur et sunt in timore et turbatione maxima quia nesciunt quo vadunt et qui sunt spes eorum et tunc facies nobis duo bona quod dabis nobis doctrinam ex qua cor nostrum confortabitur et hoc quod facies quiescere dubietates sunt de cordis nostri et placatus minus sit recessio tuo a nobis quia erit pax et quies perpetua.

Cui respondet Aristoteles: Ecce ego deliro non sum intelligitis et scietis veritatem verborum meorum et quamvis sit magnus labor ego attraho odorem huius pomi ad reducendum spiritus meos mecum quousque consummam verbum meum quia scio quod unde bonum premium quia nos intelligitis habere rem que non est reservata nobis. Surgentes autem

discipuli osculati sunt singuli caput
eius et dixit eis ipse nunc interrogate
nos confitemini omnes in scientia philo-
sophie que continet omnes scientias quod est vera
et qui inquirit eam inquirit ve-
ritatem et rectitudinem et gradus
altissimos et dignos et per eam est
dignum habere lumen et non alia. Et dixerunt
ut velimus volumus confiteri sicut tu
dixisti. Si ita est sicut dixit bonum quod
venit nobis ex sanctis et magnis gra-
dus quos apprehendas per eas aut
pervenimus nobis in seculo in quo sumus
hodie aut post mortem in alio seculo si
nos dicitis in isto seculo in quo sumus
prius quam moriamur gradus convenientes
scientie non dedistis. Nam plures homines
insipientes qui non ambulaverunt per viam
rectam nec cognoverunt creatorem
suum finierunt dies suos in bono et
annos in delectationibus eorum et plures sa-
pientes sunt qui multiplicati sunt in
scientiis et intelligentiis et didicerunt
doctrinas et cognoverunt creatorem suum
et habuerunt provisionem bonam et patris et nos
similiter conturbati estis in morte timentes que
est malicie illius anime recedentis a corpore
ignoro ad comprehendendum gradus dignos
et coniungendum se sapientibus animabus et
letis in datis scientie gradus suos in do-
nationes suas si derelinquimus in anima
bestiali cum aliis bestiis. Et dixit
Aristoteles ad hec interrogate nos de alia
quam scitis quod mors non est ad vitam recte
sue anime a corpore. Dixerunt sic dixit
estis nos alius gaudentes de hoc com-
prehenditis et dividitis scilicet iam et estis
dolentes ex eo quod non potuistis de
ipsa dicere nec comprehendere diximus
sic. Dixit eis si ita est sicut dicitis
iam videtis quod coniugiarum non decet
nisi audit non intellexit ad id virtute

anime convalescit contra mentem suo. et corpus cum plena
eius comessationum potu et aliis
delectationibus contrarium profectioni desiderium et
ab eo quod est contrarium suo bono. Et iam
declaravimus nobis quod homo non potest comprehendere
nobiles scientias nisi per gradus anime quando
est purgata et perfecta et sanctificata ab
immundiciis suis recedit de mun-
dicia que est ei eam mundata et contrariatur
ex certa et inquirit delectationes corporis in com-
messationibus et potationibus et delectationibus
ad instar aliorum animalium non humanum anime
sapientem que fugiat eam comprehendere
motus et desideria sua per hos gradus
excedit hoc compem in gradu cum dominatur
voluptatibus suis et cohercet animam
suam horrendam ob letaniam corporis
que immundat ipsam hic igitur delectat
anime in addiscendo animas scientias dum creatu-
ra sua. suam sapientiam similiter
et investigat vias suas et intelligit
secreta sua et ut apta sunt celi
et delectantur et delectant delectare consilii
corporis quod omnes illustre corporis sumuntur
et etiam nichilum delectantur eius
et fugiunt ipsum descendere ad vicium
sed delectationes anime sunt intelligere creatorem suum
considerare opera celorum et sapientiam cursus
quo spatiorum et formas eorum et quod omnia firma-
ta et fundata sunt in sapientia et in sua
scientia non potest comprehendere hii magnos gra-
dus speculatur homo se ipsum et subti-
litatem membrorum suorum et utilitatem in-
norum pertinentium motum et tamen
cum corpus ad quietem et motum in virtutes
insitas in uno quoque membro et situatum
corporis in quo non est addibile vel minuibile
est et per hoc potest cognoscere creatorem suum
in mente sua et sciet quod scientia hominis
divina est et completa est et anima que
delectatur scire hic scientias addiscere ipsas
est perfecta et vita et hec anima non est tribus

nec turbabitur qui recedet a corpore quia complevit
perfectionem desiderii et inquisitionis sue et
nescit quod philosophus purus et perfectus m-
ortificavit omnia desideria sua in hoc
seculo in comessatione potu et vestitu de
aliis delectationibus et thesauris auri et ar-
genti et contempsit omnes delectationes
adducentes ipsum ad destructionem corporis
et anime et quia invenerat nichil comessationum
et potum ut vinum hec minimis de-
lectationibus in quibus delectantur tantum tempore
quo comedit corrumpit corpus suum infir-
mitatibus et tristiciis quia propter nimiam comes-
tionem et potum excrescunt humidita-
tes nascentes in corpore a quibus est radicibus
vite hominis et virtus sua et una est san-
guis a quo est vite nutrimentum et est calidus et
humidus. Secunda est melancolia que frigida est
et sicca. Tertia est colera que est calida
et sicca. Quarta est flemma que fri-
gidum est et humidum et quilibet istorum mu-
nitur et augetur et alterat naturam suam
propter superfluam comestionem et variam
et quando nichil vincitur voluptate ve-
nerea inficit corpus et etiam maculentat
et sapiens memoratur qui despexerit
hujusmodi omnes et odivit et perfecit animam
suam in inquirendo scientiam creatoris sui
qui de nichilo fecit ipsum ens ipse est
qui letari debuit in morte que est recessus
sue anime et corporis. Jam quod utilitatem
habet ipse in vita ex quo mortificavit
delectationes omnes que sunt despecte et viles
immo exaltari debuit in tempore quo anima
appropinquavit creatori suo et delectatur
in claritate sua. Qui non timet ap-
propinquare se ipsi nec invenit contradictorem
nec repulsorem sicut anime que in vite sunt va-
nitates nec intenderunt sensus nec dis-
vinunt vias earum et hii sunt que non possunt
appropinquare nec pervenire ad illum, licet
sed invenerunt contradictorem et repulsorem

et vos alii si estis sapientes et in-
telligentes ut dicatis quia et odi-
vistis omnes delectationes corporis sic te-
nemini facere perniciem scientiarum de quo tur-
bamini vel timetis si cepistis in dul-
cem diligite fructum. Responderunt hii ma-
iores et magi sunt vere nichil fecistis nos
amatores mortis quia autem valde ti-
muimus et postea ipsum respondit unus
de discipulis dominus melhion usque nunquam nichil
timebam de morte et non contristor
et paveo de longitudine vite. Respondit car-
ton et dixit ei quare contristaris et paves
de vita et longitudine dierum quia si
altius mortem cogitaveris in quibus ipsam ca-
nicie et vel erit qui contradicat tibi
cum respondet melion: non est ita nisi
prudentis. Respondit: ut tu es. Quia licet de mor-
te non timeam tamen ipsam nisi quod ali-
quam non perveniat quam utilitas hominis in
vita est ut ascendat in altissimos
gradus et apprehendat scientias inveniat
veras philosophie quia per ipsam cognoscet cre-
atorem suum quousque perveniat per suam
scientiam ad primum operatorem qui nichilo
fecit eas et qui est inceptor omnium
inceptionum et omnium principiorum principium
et quod celum non potest ipsum sustinere et
ignorat ipsum etiam non cognoscat
quia sua scientia firmavit speras et inequales
ipsa stellas lucidas dedit ipsis ip-
sis virtutem in dominandi in hoc mundo et
faciendi bonum et malum. Si mor-
tem et vitam, divitias et pauperta-
tem et totum hoc virtutem gubernato-
ris et ratificatoris et illi qui respici-
unt in stellis in domo hii celi dant vir-
tutem et dominum stellis et faciunt
eas deum et serviunt illi et laudant
illum et cogitant quod omnia que faciunt
faciant a se ipsis et eorum vi et quali-
tate sua dominentur et in hoc decepti sunt

sapientes antiqui fecerunt multas
maiestates similes stellis quibus
serviebant et obliti sunt iudicem
et quilibet adaptabat sibi unam
stellam quam volebat alii solem
alii lunam et alii alias. et si hoc
fuisset ut isti sapientes intellexe
runt et cognovissent quod opera stellarum
et cursus earum species essent immo in tantum
non mutantur in operatione nec cedunt secundum
virtutem ipsis datam ad faciendum
voluntates earum in ascendendo et
descendendo nunc de oriente ad occidens
nunc de occidente ad oriens moventur
secundum voluntates suas. sed contrarie quod stel
le omnes sibi sunt sicut servus cum magi
stro et creatori tamen una et non habent posse in
se variandi nec mutandi. et earum
motus et cursus non est a se ipsis nec ea
rum virtute quia spera superior est id quod fa
cit motum omnis et est data hec virtus
in spera prima a parte creatoris sui
sicut omnium est in libro phisice in quo reve
lantur omnis scientie et in quo intelligunt
fundamenta earum et omnes homines primo
in hoc errabant usque ad adventum noe
qui fuit primus ad cognoscendum
creatorem superiorum et ipse cognovit que
libet res et ipsum per vicem habebat scientiam
et gradum maiorem altissimi al
tissimi et post noe natus abraham
qui fuit sapientior omnibus et advie
tum et intellexit quod tota generatio sua
ivit in errorem et contra precepit eis deum
ut immolaret unicum filium suum et
noluit facere hoc contra eos propter ad servi
cium dei et cognovit quod sol et luna
et omnes stelle habebant motorem
primum et non est secutus viam patris
sui qui adorabat scolas dearum
nichilominus quas sequitur scola lune et
tota generatio sacrificabat scolis

et fundebant eis et filios et filias
et donec leviarisime genuias (?) ubi
crebant sibi ignis et ille qui inve
nit ad istum gradum et intelligit
in via phisice sicut ipse est quiciens ut quod
rat mortem sicut tu dicas. sed ego non
dum perveni ad istum gradum altum
quia non quero mortem quousque veniat
quia non posse modico vivere et me
pervenire ad istam scientiam et eius ma
gnum gradum. Respondit autem cariton
placet mihi verbo melonis et tullianus
sermones sui placuerunt nobis et in
tentem. Respondit et ego confiteor verba
sua et laudo intentionem suam.
Surrexit unus ex discipulis nomine crasta
rus magister noster magis plus gratis nobis
et dicite nos quomodo addiscemus philosophiam
que habet istum magnum gradum que
trahit hominem ab obscuritate igno
rancie et a tenebris stulticie ad lu
cem scientie et claritatem intelligentie.
Respondit autem qui vult addiscere philo
sophiam et vult esse sapiens le
gat et addiscat .viii. primos libros quos
assignavi quousque perveniat ad librum
de anima et de ipso cognoscet et intelli
get nisi in corde est sedes anime sue et
nomen suam et si ipsa est in ipso incar
cerata et sicut aliquis sit in eo et contra corpus
et si requiescit in eo et si fines et sus
citabis et qualiter celat celis omnium
aliorum postquam recedet a corpore et timet
contra eo. et respiciet in huius eventibus
anime tunc cognoscet creatorem suum
et ibit in viam veram nec declinabit
ad dexteram vel sinistram et hic magis
gradus quo non est ulterior. et ego iam
declaravi semita vera quod docentes
et tantes doctrinam non debent
morari nec sufficiente. et sciatis quod
quo omnis cohibet desideria corporis

et propter aie sue doctrinam phie et sat
gradum qui recedit a corpore. et quando
sinenit ei mors si timebit et mors
actur b elet hoc contingit ex parte sua scia
et non peruenit ad finem scie phie
omnino. non hic audientes ipsum despi
cientes. sed qui non declinat a uia
sapiencium et affligit animam suam
ut colligat iniam suam et confidit in cre
atore et replicat malum et eligit
bonum et non pauescit de morte quia
sciens est eum uiam sapientum
et ad finem phie peruenisse dicitur
non est ille qui uiam phie itellexit
et turbatur de morte quando recedit
anima a corpore quoniam que utilitas est scie sine
fructu propter hoc oportet ut incitetur
phia ad instruendum ignaros ea que
non intellexerunt sciis et doctrinis nec
cognouerunt creatorem suum et eorum
scire non comprehendit bonum uel malum
nescientes nisi quantum didicerunt in
fantes boni uel mali et qui in hiis
ipsis propter doctrinam uite bone et recte
ipsam capiunt et stat firma in
anima sua nec diluitur uel mutatur
et filii qui ducit eos uiam non rectam
magna est differentia. sed pro quos diximus
sed sunt in bona uia similes sunt be
stiis et non habent differentiam inter eos et be
stias qui in bonam uiam ab homine
fieno dunt et habent sed non comprehendunt
scire per se ipsos. ¶ Et est anima quasi species
homines bonum et intellectus est pater et potens
ad omnia. et omnia uidentur in animis eorum
et eorum secte due sunt quorum prior dicit
seculum non habere principium nec finem. nec
quid esse sub sole nouum sed quod generatio preterit
et generatio aduenit terra autem in eternum
stat et non constituit creatorem nec guberna
torem et habent sunt qui negant creatorem
torem et alii sunt non scientes que dicunt

quod anima sit certa quod corpus ultra corpore et dum
corpus existit et anima eius existit in esse
suo et fuerunt demonstrationes huius in
tencionis de puero qui dum paruulus
est et tener non recipit scias nec habet
intellectum eo quod corpus eius tenerum est et
humidum et non peruenit ad complementum
suum quia si hoc esset quod anima esset alterius crea
toris quam corpus corpus impediret animam ad
itelligendum maxime cum infirmato
corpore anima infirmetur et infatuetur
ita quod propter infirmitatem corporis uariat
uideat et lesetur cor perscrutat et mi
natur itellia sua habent intelligunt
et comprehendunt magnitudinem dei sciam et
eius et opera ex membris corporis et exterior
finis ¶ Et ego iam declaraui in li
bris quos aggregaui has questiones et
ostendi impossibilitatem earum et destruxi
eas per uiam ueritatis scie. Cum assi
stentes scolares dixerunt. domine et
magister noster doce nos que sit scia recta
scia quam homo debet discere et intelligere
ac quod homo ascendit per eam ad magisterium
gradum scie et rectitudinis. Cui respondit
ar. perulla scia et filius est scie phie
que clarificat hominum animam et facit
eam delectari in hoc seculo in perfectione
et rectitudine que est principium bonum est sine
et per eam datur ei comprehendere et in
telligere bonum alterius seculi. et qui eam
uiam inuenit in utroque seculo que in dicto
primis libris inuenitur omnis uie scie
quibus homo per comprehendere et habere principium
ad uias omnium uicepiadorum et scire
rationes addiscas si eas que rationabili
ad habent rebus disputabilibus et que
discolerent ab eis non habentes rectam
uiam per quam ad ueri scienciam ualeat et
habent rationes sunt uicine ueritati et tamen uere
non sunt nec sunt utiles sed sunt ut per eas
ordinatur audacia lesptis in scia sua

ad debilitandum ultra locum suum et supe-
randa ultra metam scientie contrariis or-
dinatis et inmutabilibus et ad hoc quod
sciens non habeat potentiam resistendi
et hec scientia utilius est ut est utilis scorpio
in theriaca quia licet sit toxicum tamen si
datur pacienti dolorem minuit
et prestat remedium. Ex tronica li-
terarum plurimum scire omnis homo ingenues
eo quod sophiste non fallat in uer-
bis capiatur sed intelligat locos
et questiones in quibus eis fit sophi-
stica et in huius libris est ueritas omnium
scientiarum sed non sunt practica et aggre-
ut quidam alium librum qui dicitur me-
thaura et declarauimus in eo firmamentum
Spiritus et stelle non sunt de natura
que inuenitur esse ... luna et ... calcius
nec quod scire et intellectum in huius potentiam
in uirtute et illuc spiritus anima sa-
piens ... corpore non est conpotita
ex alia tamen uno simplex nuda et
pura et beata est anima que non est infec-
ta prauis operibus et hec nudi intellec-
catorem suum et ipsa est que redit
in locum suum in deliciis magnis
in condelectationibus corporis que sunt de specie
et re anime ... quia non habet potentiam
redeundi ad locum suum nec potest as-
cendere ad patriam suam quia tur-
pia opera delectationis impediunt ascen-
sum eius sursum et conparauit
sapiens ad finem horum sermonum
inceperunt tuam sicut titulare a
quibus pomum cecidit quia tenetur
et cum cepisset ingressere expira-
uit sic que scolares ... singli
cecidunt et osculati sunt eum et e-
leuauerunt quod ululatum plorau-
tes ploratu magno et dixerunt
ille qui recolligit plurimarum animas
tuam recolligat animam et repo-

nat eam in thesauris suis sicut
dignum est homine directo et perfecto
sicut tu es.

Animarum quidem omnium esse
sermo primus est omnium quia
multiplex et habet dubitationes
et causam ... scientiarum
capacitatem que comparata ... laterit
per se neque explicari potest, optime quo-
dam quidem intrinsecum magis et clarius
sunt esse p. c. c. a. quia ... actum me-
rito sic. Intellectum quidem superiores sile-
re in floribus quidem cum passionibus
principalem hec autem non esse in omnibus
plantis uegetatiue sed in animalibus
sensitiue anime sunt hec ... alimentis et
sensu inuenitur et ipsorum ... et sicut
causa anima est. Dicit et ... per ... sibi
sensitiuo et mediorum desertis. Sed hec
intellectiuam animam esse constat
animam intellectus est hec uero anima ... per
sonne dicta ipsi ... quod erat esse et
causa est ... Sequitur a. i. actus pri-
mus corporis phisici organici potentia uitam habentis
hec non omnis ipsius corporis uero est hec autem ipsi
sic consideratur est sed sic scientia dicitur esse non
ei sic sunt sed sic esse speciem anime actus
esse potest est quippe et ipsarum specierum si-
mus quia et species corporis anime orga-
num esse dicitur est non sic oculus pupilla
et uisus sic corpus et anima animal est.
hec autem intellectiue anima sunt fanta-
sia que est memoria ... re-
uera corporum passiones sunt per quarum
proprietates diuisarum rerum gratia uidelicet
principium absentium ... quia in
illum sibi et natum considerat quia ipsa
et considerat et ... apta nata
est quorum uero sunt in ... passiones
... et ipsius organum sunt
... debuit sic sane ... sensu

facit h g sic aia cpoita prius ut r
c p̄ncipis sciam ee ipsa pma
passões et sic ipsis eēn ab inicm
rōne discēnt oim i- mlti rōme
f vnū phie idno pcita p̄ceacit
et rectoz cu potestius de ppus q
de cibz et disfōms ec spem qua
de sidiisionis ccz fim et cbm sit
scia merat uttz et relz alias q
p̄ctib alias nō speculatōib aptas
natas ee. sic itaz desstius t ome
unscriuscz rei clās et spēz ee ex
mltis memoris i vnū expim
tum z ex mltis expimtis in
vnam artem sic ex mltis ar
tibz i vnam sciam colligentes
vm studiosissimi diligent ine
stigaruint z disfōibz assignare
decūunt h sciend e fantasia t
ex silibz ee et vtriz et osicen
i quiez. n. vnū t alām. z post fā
tasiam memoriā et ex memo
riis experimntū t vr fe scie et
artis sil ee expiēcia p expimē
tum. n. ars et scia hoibz adue
nit et ei memoria hitus fan
tasie cumqz ymaginis cui e
fantasia z expimtū a fortunā
facit sit ar ars cū mltis expim
to mellius iuit vna dissilibus
fiat opio hēre quid ei opōm
calli z socrati hās egritudie la
borantibz pfecisse z s unuqz
z sr expimēcū est oibz a sim
vnam spem defiatis z flegma
ticus artis e. scia v illorz t pm
et cāz speclata et ex hns ea q
ex vis et pmis demiat t. n. hit
ivr sr aut frenecus se se hācui.

Practicū aut t morale et
dispensatiuū et politicū
nudicū. h moralis genus mitus
meorū e cōz q i praxis cz et hit
ipius e erudit. n. p h scire inie
et nuere dispensare v domi cz z
res p̄uo sunt cē q praxis e z m
sina spēs e. instituit. n. scire dis
pōem phate a cuctos cz z puphar
tes. ce q mitus e scire z pinde de z
praxis et oibz z pindere h quid. n.
po eād st ee aut n h praxis est
au spēs post agentem manent
actus v ill actūm au spēs ipso fi
lit. h p̄ctiai sit a rectoricū q po
test rectoricū ee nō dubium e
eni ee simp ubiqz z simp. Sz
theoricū genus ce ēplicem i scam
clam. videntes a pmā. n. z me
diam in re mta viz i phi siologi
am mathicam z theologicam di
cere potimt osueuit. n. equalia
nūo ee ce quas ar ee simi adhi
buit studiū quaz quid uere
dem. iams hitus e sii dubio
vō h aliqualit qhs e eius talis
e ipsaz et scia melius. n. potente
dia post. h pp̄e quid et ultie ce
genius nc passōnibz nc motan
cbm nc ex h nl ex isto ostams h
qst e unū e z fortissimū nllo em
mictur qm nus e dup x e h qd
eni q rr e ille v quo nuatus
nultonieli for q cbā ee di ome
eni e ex for e cui ee et ipsa esse
io e sbā a potest quodam nrz
alus cbm ee h for p se nllo m
et ob h rz diom ndissōm nllo
unius et demnōm. sz analeti
ce apta ee post marie autem
oim hoz cām et pmam est
nece est vū hi vere nnt firme
solo aie intellcu repientes mo
ticiam. theologiam sciam intel
liblem uocauit sic ipsam n ali

ee posse

ee posse moueatur certificantes cuius
eius parum no sit illius terminum ee
ipsius. Secunde autem et medie sunt genus
sed ex sensu et forma compositum nisi tamen mo
tum et ob hoc naturam materiei. Sed formis
et passionibus sunt ee disciplinali de
terminatum et inde medium et mathematicum
ee dicitur e. n. sic quidem compositum sit
autem simpliciter et hoc secundum aie tamen maiori
tes doctrinabili determinatione utuntur
Sed omne mathematicum in quadrupli
cem arismetice et geometrice et
armonice quoque et astronomie et respec
tum dicentes huius sunt quod inferio
res ab aliis applicantur ad id. n. et
principium et quorum e et speculativa
et medicativa ad geometriam quoque et
physicam secundum autem de celis sed hoc genere aut
magnitudinis continuam multitudinis
discretam speculantur hoc. n. e duplex
subiectum omnis mathematica ee constat
sed mathematicis subiectum aliquod e immo
bile et astronomia est quanti corporis
mobile sed tamen arismetica est ad
relatum privatur. n. niue se quanti
tates utrasque species. sed arismetica prin
unitatem ee sed novit numeri. sed
sic hoc ee et hoc signatum sibi geome
trie principium punctum dico et hoc inter
indivisibilia et ex divisibilibus. n. nisi
continuum que autem discreti esse
posse. Secundum autem et armonice auditum
et idem sic et astronomie specialem
motum et solis et lune et aliorum
siderum principium ee non dubium
sed auditus quod aeris et passionibus
e et proximum inventivus tenetur uero
receptivus sic et id spere et esse
et tenetur uero et inventiva proximum
autem receptiva specium autem
motum dico absolute recti motus
omnis dicentem. hinc quod. n. sunt co-

liniam compatibilium physicorum ille
uero perfectius mathematicorum ad quod et uere
quantum corpus huiusmodi cuiusque. n. al
terum ee motum illius e non id esse
corpus. Ex ultima autem et post sunt
ex illis quod et forma tamquam ex duobus
principalibus sensibilis motum et ob hoc et in tempore
composita e. n. tempus mensura motus est
ergo et hoc maxime dicitur e quod quod licet
utrumque non sint magis et alterum neutrum
tamen sine altero ee non potest ibi quod enim
principium ee illi id finis et ipsius
ee principium nisi secundum plurimum motum id
mo sit quia tamen que est principium
motus quoniam et quietis nisi motus ee
prius hoc. n. sunt physice quoque res et physicorum
principiorum causa ee quoque scientia et quod omnis physicas
res consequitur. Sed quoniam tamen quid potest et
prius est hoc autem et etiam dicitur ex quo
ergo secundum sit primo inest forma id et actus
et habitus cuius ee alterum est quod ipsum
ee uere debuit ab actu post sicut
prius ab habitu similiter motum tamen. n. per se
immobilis sunt ee et ob hoc in forma specie
motum et ad ee informari indiget mo
tivo itaque et mobilius et primo motum et
non uero sunt tempore et loco opus e in id
quod erat ee et alienus causa hoc enim
motiva principium prima quoque et ultima
causa e et hinc igitur omnibus physicis sic uide
mus quod continue proximum quoque et motum
subiectum naturale autem aristoteles sic mathematicum
et theologicam respectum anime determinatam
preter physicam et uocatur scientia quam
sed omnium physicorum in ee et sunt huius non
physicam ee uere e. Sed hoc proprietas
nobis igitur omnes physicas res continue
e sicut sumus dicitur e. in spacium. hoc
physicam appellavit negotium e
inquam ad aristotelem quod proprium
et distinxit et ab hoc brevissimum
prologum fecit..

Propter quid alijs flu
bus in hyeme quidam au
gmentatis in estate autem
nullo fluminis minoribus solis
eorum qui in te fluunt in
tium estate excedit sic quod tantum ut
civitates sole sit fine velut in insule
crescat autem auxiliorum estivalibus
quod die et rursum abscedit exundat
autem per labia fluminis aqua et non sicut
autem sit etiam interpretatum in ex illum
fluminum puteri opponunt in ex ipsum
gratia actiuencia talia etiam autem similat
quis sic querens nature est autem estate a
convenire secundum aliunde aqua aut hyeme
aufferri inde desursum a sole attracta
hic maifeste fit autem in etiam desicca
tam per eam quid gratia quod in hyeme
ablacionem sit utique in estate fiet ma
ior per appositionem autem ij isti autem non propria super
obstructionem velut est accidit anima
libus si non eos incipiat fluens con
gregatum excrescat ad altera aut aliena
superveniente hanc autem utique fiet si fontes
plenissimi fiant aliunde ad super naci
tem aqua apponatur aut utique aut
aliquiescente aquilo aut pluente
modi quid gratia quod tales et tanti
per quos utique crescens fluminis solus
horum autem qui quod existunt dicunt primo
a dubitantibus de ipso hos nos di
cemus tales quidam qui de anteo
milesius auctis annualibus repul
sina inquit fluminum inundare estate
enim si illi flant et engione fluminis
ipsorum accidit autem contrarium sunt nata non ad
modicam de eorum primum replec
tionis non deorsum Ad hanc idem
alios oportebat pati magis flu
mos qui ex opposito fluunt ipsis
magis et minores exeuntes fa
ciles sunt ergo a ventis frequenter

quod et annuales non flant fluvius
autem non videtur idem faciens Dyo
genes autem milesius hyterum apollo
niates fontibus inquit adi aquam
attrahente terra per arcus sole In
estate natum esse non indigens tra
here ex propinquo accidit autem hunc
unum quidam quod frigidissimi estate
quod sic etiam est tunc hic autem omne tali
dum exterius et qui utique maxime sunt
calidum Ad hunc autem quod alios
oportebat fluvios eos qui in libia
idem facere non non singuli solum
illius desiccat fontes naxis autem
egrihobolo elaconennus per liquefa
unc in estate repletur fluvium autem
contingit quid non sit augi quod ad
dixit secundum multitudo in proporcionata
facta in excrescencia fluvium in latu
enim sic excedit aqua invisibile cum
ne liquefacta et multa non modica sit
aqua Pilus autem in illam sunt in
fidio regionem et profundum in
tem altitudine sunt xxx cubitos sunt
Ad hunc autem utique locus exterius au
dent terra pinta bruit per oce sit ipsius
fluere amne Ethyopia non et li
bia inhabitabiles propter estum Ex
asia autem non contingit ipsum fluere
sithonis non lacus apud mare et id
quod est inter syriam huius autem terminus
quod intermedium mille stadia sunt
Rubeum quid mare autem cum
dam coniungi ad id quod est ab hanc quidam
non enim fluens ab hanc autem si propter in
mare illum non audivimus dig
num fide nullum de rubro mari
verum ipsum per se ipsum est autem contin
gitur ad eo quod ex eracleas colup
nas deceptus est autem et rex aut
xarses oklos cognominatus qui
egiptum debellat militare Ergo

est enim aurecentem indorum fluuium tanquam
exeuntem eundem audiens quod cocodrillos habet quemadmodum nilus, intuitus autem
adnutantes cuniculos audiuit quod
fluit fluuius in rubrum mare et cessa
uit aestimatur iam prius sic est
duobus indis quod fluuius aliter esset ad
illas partes indie fluens ex monte
uectato aleto ex quo quidem indus
nunc autem dicebatur hunc cocodrillos
et continuit fluere extius rubrum mare
sine uertices sunt hii dicentes sui
incipientes dum imperium rex debebat co
nari hunc adiuuare hic ipsum prohi
buerint qui ad curam haue im
seuiunt duces qui maiorem deserti
regionem quam accipit dicimus egyp
tius. de principio quidem unum existat
fluens nilus et de rubro mari hii
non autem sunt quidem athinagoras diceb
at artemisori. ille enim inquit unum
esse mare quod rubeum et quod eraclea co
lupnas inchoi[illegible] ad confirman
dum ad regem dedit eam. totum autem
autem quod si quid ex hoc monte fluit hi
quidem nunc et contraria illa fierent
hiis quam nunc accidunt et ipsum mons
enim iste [illegible] ethyopium et
indorum distat uiuere quinque men
sium iter autem. differt est quamuis
differt fluxus longius autem brius
fluentium emendare propter primum
proueniunt fluxus plenius in fine
autem minor atque deficiens cum autem
que alonge post quidem nimium in fine
autem copiosissimum quemadmodum et menstrua
propter et quod et publice leguntur omnes.
inchoante autem austro et desinente
te borea. Quidem enim autem quod
alongo uenit ad nos post debilis
flat. magis autem sic consumens
boreas uel contrarium propter habitatum locum

suppositum ad boream. Nilus autem
uerno primo maximus postre
mo autem minoratur et deficiens.
Ad hoc hyeme autem cinientibus nilum
magis fluit et deficiente luna
magis quam stante et transcelans
oportebat autem contrarium plenilunio
enim congelata calescit. Et uen
torum qui boree optinent sed non
qui nothi contrarius sufficiat quidem
boream nunc magis nothus eadem
autem die congruit et addicentes ab
eracleis columpnis fluere primum autem
autem saninis ex argenti monte
uni et contractis [illegible] nunc ad hoc enim
per amplius spacium sit fluxum per
totam enim labiam ipsum fluere
inquit. De causa igitur propter anaxago
ras aut est fluere nilum tanta dicta
sunt reliquum autem modorum eos qui
non habent ideas uisibiles postremus dice
mus. Sunt autem quidam quod omnes
augeri fluuium propter annuales ma
dentes fontibus eo quod ex mari hy
eme calidiores existunt fontes per esta
tem sic fluere accidente sole ad ur
sam magis autem ferire neque quam frigo
re. Eorum utrique mediocriter dignum
est consideracione qui quidem enim annuales
unum solum eius fontibus dicit quidem et
prius dixi. et quod per totam libiam
fluens idem facere consueuit flu
uius. qui autem tantum sumat addi
tionem aquam propter fluorem irrationabi
le. Totaliter quod non plus faciat
propter ferire sed tumorem maiorem
eius multitudinis. nitagoras autem
ipsius autem ipsum fluere amplius
estate quam fontes habeant ex terra
ad illam partem in qua tempus est
qui sunt apud nos estas nam plane
autem hoc restat unum autem michi nego

ciatus est cet' h q' dr silr .n. nobis estas
sit et yemps e et altera zona habitan
tibus intermediu aut inhabitabile e
q' tropica meridiu' terra e .n. una
quod fros determinat media .n. horum
et tropicor' habitati contingit i cir
cuitu ee sola aut que inferne
sol' sinistius extris duarz zonar'
magnitudo due .n. decisiones
q' aute habitat una earu g' pertran
te fluente duplo tantam re
gionem latitudis habitare et per
inhabitabilem pp excessu' ardoris
ita q' si nz sitet in circuitu maris
libie h contiuus prassus tu' ista
tam pertransit latitudinem pp q' et
annue ductibus flumen accit et sic
ductibus ipso le restant aut tres ad h
mo dicor' p quos contiguu' aio
augri .n. in hyeme .n. ablata q' ierat
aqua h aut utiz erit sole dilatata
te q' adm dicat erodochi fabulari
scriptor no .n. aut in yeme sole
p libiam facere habitancia n si co
tingat later hinc ducere hum
rem exclusiones aut estiales ad
arctu uetre neq' aut dr exsiste
liz .n. nilum oportebat face solu
h gr .n. ex libia tota ide dic sole
trahe humorem putare qui uene
habitabili solem p quaiz stultum
ubi q' gnomones umbram ad
meridiem faciunt et no h differunt
h p maiorem aut minorem face
umbram libiam totam amphita
lassiam ee aut tanq' iste mod'
quod ee ipo ke reliqui autem
duar' utriqz dre e e .n. una quid
ea qz tu si ferniens extris feme
eo q' in tali fonds fontes sicut
nili desiccantur aqua. Et quid
malus accit puta in fiuci sint

putei qui i hyeme quod si siccati in
estate aut repleuntur et i molin
chia caladine quida putei ple
nissimi sunt estate caladine
hanc quod g' eam no ronabilis
simu existente illa q' ptum assi
gnant diximi pus. Sic aute
relinquit sola ea dcor' hac eam
q' pp q' iam no pblema vim ee
in sensu .n. uenit quad p se uide
tes frz aut vnt .n. aque fre me
thiopia p tpa h accidente ulz ad
vitr arctinam ille et habundant ye
me aut ille et fructus nuclimt
o cidunt in illis et pp h sic alilz
adueniunt flum' Isti .n. nebulas
maxie fiunt et regione et q qz
alii uenti fiunt aut hos quib' on
dentibus ad montes defluunt aque
et stana p q' nilus fluit. Ad
hunc aut et qui annue ductibus
fluic eb' gr iectatis testificantur
hunc rom qz et toti contibz nisiu
magis crescere fluuui et eni
aque osi ueniunt fit tc magis
et q' no sr copiosum ichnans co
postremo. Ad h q' nothi flant
minus q' qui uotz borec boreas
.n. multos fert ad locu ex quibus
aqua fca ipletur nilus de illo
quod g' h dca sunt.

Abitum aut utrz erit
hns dre qui de felici
tate e smo de bona
fortuna ee aut no
sit bona fortuna. et
recte forte sine .n. exteriorib' bo
nis quor fortuna e dna no o
tingit felicem ee. Dicianto
gr de bona fortuna et simpli
bene fortunat quis e et quib'

putat eu nisi felicem nisi eu que bona fortuna

et quid. Primum quidem igitur si quis hoc utique quis inveniens et considerans dubitabit. Ille enim utique dicet fortunatum quis quod est natura. Natura enim causa aut est quod eodem habet ut in pluribus, autem secundum fortuna est fortuna nequaquam sed inordinate et ut accidit; propter quod fortuna in talibus. Neque enim utique in illum quidem autem rationem in talibus enim hoc enim unus non est ordinatum et quod semper simili fortunato, propter quod et ubi plurimus intellectus et ratio ibi minima fortuna, ibi minimus intellectus. Sed forte quod bona fortuna est ut cura quidem dei, autem hoc non utique in debitis. Dominum autem dignificantem dominum existentem talium ut dignis distribuat et bona et mala fortuna autem et que a fortuna ut vere velut utique contingit fiunt. Si autem deo tale attribuimus peius ipsum iudicem faciemus vel non iustum, et hoc non conveniens est deo. Sed tamen extra quod hoc inveniet aliquis fortunam utique quis ordinabit. Utique natura quod bonorum utique quis intellectus erit quod utique et ratio et sciencia omnino extraneum quod verum esse ac bona in tantum et benivolencia que a deo videbitur utique esse bona fortuna eo quod frequentius eveniat. Deinde enim frequentius non verisimile curam habere. Restat igitur et convenientissimum bone fortune est vel. Est autem bona fortuna et fortuna et hiis que non in nobis existunt. Non autem quorum ipsi domini sumus et potentes operari, propter quod iustum nullus dicet bene fortunatum nec forte nec omnino aliter eorum qui secundum virtutem nostram in nobis enim est habere et non habere. Sed iam et in talibus convenientissime bonam fortunam dicemus nobilem enim bene fortunatum dominus et totaliter cui talia bonorum existunt quorum non dominus ipse est. Sed tamen neque hoc utique principaliter bona fortuna dicetur.

Est bonum operari bene fortunatum animum. Igitur bona fortuna in eo quod bonum aliquod existit preter rationem et in eo quod est malum non sumere rationabile. Sed magis et convenientius bona fortuna videbitur esse in eo quod est bonum sumere, quod est secundum se ipsum quidem enim fortunatum esse, in eo autem quod est malum non sumere per accidens infortunium. Est igitur bona fortuna secundum rationem natura bene fortunatum est enim secundum rationem impetum habens ad bona et hec adipiscens. Hoc autem est nature in anima, enim inest natura tale quod quo impetu ferimur secundum rationem ad quod utique bene habebimus. Et si quis interrogaret sic habentem propter quid hoc placet tibi operari, nescio inquid sed placet michi similiter paciens hiis que a deo aguntur et enim adeo convenientissime ratione impetum habens ad operari aliquis bonum autem fortunatum non habemus convenienti proprio nomine appellare sed eam fortunatam esse ipsam. Causa autem alienum nomine. Causa enim causa autem est et sine impetu adipiscentem bona causa dicta, prius autem mali sumendi autem ipsum non existimando bonum accipere bonum assumere. Est igitur talis bona fortuna differens ab illa et utique hec ex rerum eventu secundum fortunam actus bona fortuna. Ita quod si talis est bona fortuna hec ad felicitatem talis sed utique erit bona fortuna cuius in ipso principium impetus est ad adipiscendum bona. Et non igitur felicitas sine exterioribus bonis, hec autem fiunt ex bona fortuna, sic satis dixerimus cooperativa utique erit felicitati. De bona quidem fortuna dicta sunt hec.

Quoniam non solum prudencia

Marginal notes (left): est ponenda; non nimis; non est quid ... nec est quid ... ibi autem ... fortuna

Marginal note (right): est autem et ut simpliciter bene fortunatum dicimus et circa ... acciderit aliquod bonum operari

faciat et sapientiam et virtutem sed deus et bene fortunantes. Unde oportet tamquam fortuna bene faciente et sapientiam et eadem scientie consideratio est utrum natura hic quidem bene fortunatus an non et quomodo se habet de hiis. Quod quidem enim sunt quidam bene fortunati videmus; insipientes enim existentes dirigunt in multis in quibus fortuna domina. Adhuc autem et in quibus ars est, multum tamen et fortuna inest, puta in militari et navigativa. Utrum igitur ab aliquo habitu isti sunt, aut non eo quod ipsi quales quidam sunt operativi sunt eorum que bone fortune. Nunc quidem enim sic putant ut natura quibusdam existentibus. Natura autem quales quosdam facit et confestim a nativitate differunt, quemadmodum hii quidem glauci, hii autem nigri oculorum; et quia tale quid esse tale oportet et habere. Sic et bene fortunati et infortunati. Quod quidem enim non prudentia dirigunt manifestum. Non enim sine ratione prudentia, sed habet rationem propter quid sic operatur. Hii autem non habebunt utique dicere propter quid dirigunt; ars enim utique esset.

Amplius autem manifestum insipientes existentes non quia circa alia; hoc quidem enim nichil inconveniens, velut Ypocras geometricus existens, sed circa alia negligens et insipiens erat, multum aurum perdidit ab hiis qui in Bizancio navigantes propter stulticiam ut dicunt; sed quia et in quibus fortunate agunt insipientes existentes. Circa nauclerium autem non maxime industrii, unde fortunati, sed quemadmodum in taxillorum casu hic quidem nichil, alter autem iacit eo quod natura habet bene fortunatum, aut eo quod amatur ut aiunt a deo et extrinsecus aliquod sit dirigens, ut puta navis male regibilis melius sepe navigat, sed non propter se ipsam, sed quia habet gubernatorem bonum. Sed sic qui bene fortunatus demonem habet gubernatorem. Sed inconveniens deum aut demonem diligere talem, sed non optimum et prudentem. Si itaque necesse aut natura aut intellectu aut quadam dirigentia, alia autem non sunt, utique natura bene fortunati utique erunt. At vero natura quidem causa aut eius quod est semper similiter aut eius quod ut in pluribus, fortuna autem contrarium. Si quidem igitur preter rationem adipisci videtur fortune esse.

Quoniam autem propter fortunam bene fortunati, non utique videbitur talis esse causa eius quod semper aut ut in pluribus. Adhuc non quia oportet talem accidere, sic quia glaucus non acute videt, non fortunatus sed natura. Non ergo est bene fortunatus sed velut bene natus. Quare hoc utique erit dicendum quod quos dicimus bene fortunatos non propter fortunam sunt. Non ergo bene fortunati fortunati; quorumcumque enim causa fortuna bona, bonorum. Si autem sic, utrum non erit fortuna omnino aut erit quidem sed non amplius causa? Sed necesse est esse et causam esse. Erit ergo et bonorum aliquibus causa aut malorum. Si autem omnino sequestrandum et nichil a fortuna dicendum fieri, sed nos alia existente causa propter non videre fortunam esse dicimus causam, propter quod et diffinientes fortunam ponunt causam sine ratione humane ratiocinationi causam existentem quandam naturam, hoc quidem utique aliud problema erit. Quoniam autem videmus semel quosdam fortunate agentes, propter quid non et iterum, sed propter idem dirigere et iterum? Eiusdem enim eadem causa. Non ergo erit fortune hoc. Sed cum idem evenit ab infinitis et determinatis, erit quidem quod bonum aut malum; scientia autem non erit ipsius que per experientiam

De bona fortuna

quũ dixissent utrũ quidã bñ
fortunati a' et utrũ omis scie
q'adm inquit socrates euthy
ci natio ēent q' g' p bȝ accidē
aliciu de incepcs talia nisi cū
eos ñ qz bos oz ȝ quale utrũ
erit ei bos semp longa iacē
nuq' g' nō sunt ipetus in aīa
hũ quid' a ratiocinatione hũ aūt
ab appetitu et pmi ipi sꝫ ñ qd
si ꝑ ꝯcupiam delectabile et ap
petitus ñ quid' ad bonũ tendat
semp si utrũ quidã sunt bene
nati q'adm i docti nō scientes
q' tuȝ sic bñ nati sūt et sine rō
ne ipetum habuit ȝ q' natum
apta nata ꝯcupiscuit et h' et
aīe et sic utrũ oz et qui isti di
gent. Et si contingat insi
pientes existentes et sine rōne
q'adm bñ erūt nō dotabiles
existentes tales aūt fortunati
quiqȝ sine rōne dirigunt ñ
i plibȝ natã bñ fortunati erūt
utrũ aūt multipli' dr̄ bona fortu
na h' quid'. n. operantur ab ipe
tu et p elegentib' operari. h' a'
nō ȝ ꝯtrarie ut i illis in quibȝ
ratiocinasse uidētur dirigunt et
bene fortunate egisse annis
Et item i hiis si uoluissent u
tiqȝ ꝑm q' uiuis suspisissent
bonũ illos quid' g' bñ fortu
nate agere ꝑ naturã ꝯ nescit
enĩ ipetus et appetitus existens
cui' oz dirigi ratiocinatio aūt
icipiens ut eos quid' qui hic
qñ quid' ratiocinatio nō linea
recta ēē fortuna ipi' cā ex
nūc ꝯcup' ipa recta existente sal
uauit. ȝ ē qñ ꝑ ꝯcupiam
ratiocinatiois ē ꝑturpata sic i
fortunate egit i aliis. alio h' uo
si h' bona fortuna et fortuna
et fortuna dupl' et i eaꝫ aūt
pleo bñ fortunate. Cū in aūt
uidem' p' artem sciam ꝛ ratio
natōm rate bñ fortunate a
gentes q' sicut manifestũ qual
tera utrũ aliqua erit cā bone
fortune illa aūt utrũ bona
fortuna sic aūt nō q' ꝯcupiunt
et qui oportet ratiocinatio quid'
humana nō oīa sine rōe h' uȝ
naturalis ē ꝯcupia ȝ corrūpit
ab aliquo bene fortunato qd
g' ageret uī' q' fortuna eoꝝ q'
p' rōnem cā h' aūt p' rōem
p' sciam enĩ qd uti. ali' uidet
nō a fortuna h' uī' p' h'. itaqȝ
iste quid' ꝑmo nō ondit qd
natura bñ fortuna de agat
ȝ qd nō ondit uir bene fortu
nate age ꝑ fortunam digat
ȝ ꝑ idm uȝ q' non sic fortuna
cā nullius ondit. ȝ nō om̃ ꝯz
uī' h' quid' utrũ dubitab' ās uo
fortuna cā huĩ' illius q' ē co
cupiscentie q' oz et qñ oz aūt
sic quid' oīm erit. Est. n. eius
q' ē intellige et ꝯciliari. nō enĩ
ꝯsiliabi ꝯsilians et aliquid ꝯ
siliaretur. sȝ ē p'ncipiũ qd ē
nec intellexio intelligens p'
ius qm intelligeret et h' infinitũ
Ergo g' eius q' ē intelligere
intellect' p'ncipiũ ȝ ꝯsiliandi
ꝯsiliũ q' igitur aliud q' for
tuna. Itaqȝ a fortuna omnia
sunt aūt ē ad p'ncipiũ cuius
ē ad ex ipm q' tale ē ēē q' tale
potest facere. Hoc aūt q'ritur
h' ē q' mot' p'ncipiũ i aīa pa
lam q'adm in toto deus ꝛ omē

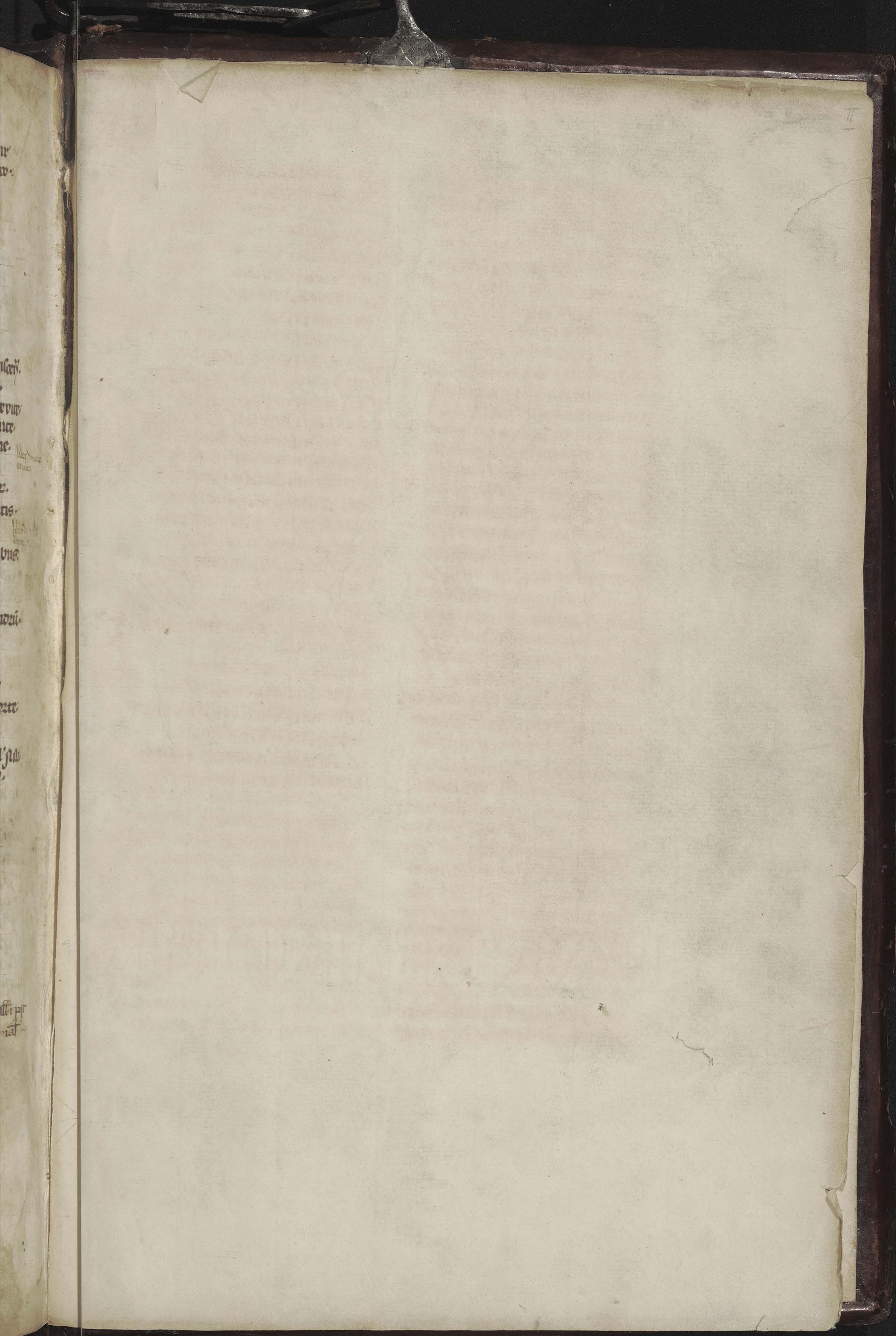
illud mouet enim aliquo modo omnia que in nobis maxime. Rationis autem principium non ratio sed aliquid melius. Quid igitur utique erit melius et scientia et intellectu nisi deus? virtus enim intellectus organum. Et propter hoc olim dicebantur benefortunati vocantur qui si impetum faciant dirigunt sine ratione existentes et consiliari non expedit ipsis. Habent enim principium tale quod melius intellectu et consilio qui hunc ideo sed autem non habent, neque divinos instinctus, hoc non possunt. Sine ratione enim existentes adipiscuntur et horum prudentium et sapientium velocem esse divinativam et solorum non oportet eam que a ratione ore suscipere illud quidem propter experienciam. Hiis autem propter consuetudinem in consiliando uti. Dico autem per se hoc et bene videre et futurum et presens et quorum perit ideo sic propter quod melancolici et recte divinantes. Videtur enim principium amissa ratione valere magis et quando omnino tenemorantur magis amissis que hiis que ad visibilia viciosius esse quod memoratur. Manifestum igitur quod due sunt species bone fortunati propter deum dirige. Isti autem qui sunt impetum directiuus alii autem qui preter impetum sine ratione aut ambo. Et hec quidem continua bona fortuna magis. Hec autem non continua preclarum quidem igitur de una quaque virtute dictum est prius. Et quoniam autem segregatim voluimus potentiam ipsarum et de virtute articulatim tractandum ea que ex hiis quam vocavimus kalo kagathiam. Et cetera.

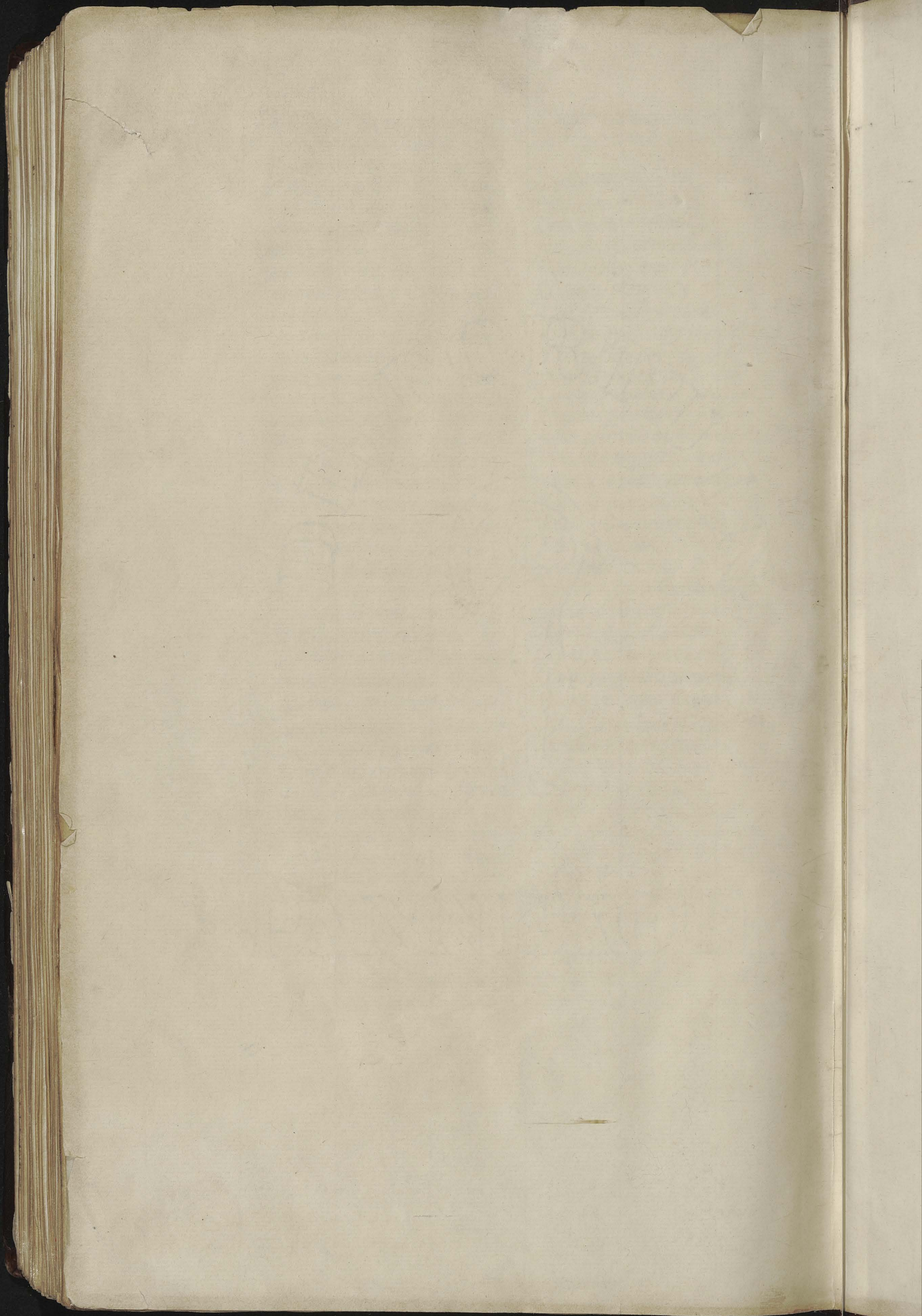
Omnes isti libri continentur in isto volumine. Scilicet. xxv.

Liber methaphisice.
Liber phisicorum.
Liber de celo et mundo.
Liber de generatione et corruptione.
Liber metheororum.
Liber de anima.
Liber de sensu et sensato.
Liber de memoria et reminiscencia.
Liber de sompno et vigilia.
Liber de longitudine et brevitate vite.
Liber de iuventute et senectute.
Liber de spiritu et respiracione. *liber de morte et vita*
Liber de causis et mundo.
Liber de animalibus progressiuis et eorum.
Liber de vegetabilibus et plantis.
Liber de motu animalium. [illegible]
Liber de lineis indivisibilibus.
Liber de coloribus.
Liber de mundo aristotelis.
Liber de epistola aristotelis ad alexandrum.
Liber de vita aristotelis.
Liber de progressu animalium.
Liber de phisionomia aristotelis.
Liber de pomo sive de morte.
Liber de intelligencia.
Liber de inundacione fluvii nili.
Liber de bona fortuna.

Qui scripsit et scribat semper cum domino vivat. Amen. ita fiat.

Anno domini m. cc. lxx. quarto die sabbati post festum beati martini episcopi consummatum.

f. 280

Sext. à 12 fol.

